giver[illegible]

NY CARLSBERG GLYPTOTEK

DE ANTIKE KUNSTVÆRKER

1914

H. P. HANSEN SC.

pref

Revue arch. Σ, 1, Aid 14 = Epidaurus stat…

N, 1

NY CARLSBERG GLYPTOTEK

Alle Numre med Tilføjelsen a, b, c etc. findes i Tillæget.

Sammesteds Tilføjelser og Rettelser.

EX LIBRIS

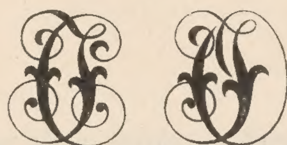

Revue arch. Σ, 1, sid 14 =Epidaurus sta…

N, 1

NY CARLSBERG GLYPTOTEK

NY CARLSBERG GLYPTOTEK

FORTEGNELSE

OVER

DE ANTIKE KUNSTVÆRKER

VED

CARL JACOBSEN

1907

For nitten Aar siden existerede Samlingen af antike Kunstværker ikke; det eneste Nævneværdige, som fandtes, var Hovedet Nr. 9, Casalisarcofagen og det meste af Palmyrasamlingen.

Hvis Nogen dengang havde sagt, at Kjøbenhavn nogle Aar senere skulde huse et af de betydeligste Museer af antik Sculptur som existerer), vilde næppe Nogen have troet ham.*

At dette dog er skeet, skyldes i første Linie en udenlandsk Videnskabsmand, som ikke ønsker sit Navn nævnt. Med utrættelig Iver har han opsporet Skattene, hvor de fandtes, og med sin overlegne Sikkerhed har han vidst kun at give Anvisning paa, hvad der virkelig havde fremragende kunstnerisk og videnskabeligt Værd, saa at Glyptoteket heldigt har undgaaet det almindelige Skjær, at det kunstneriske Niveau sænkes ved Indblanding af middelmaadige Gjenstande imellem de udmærkede.

Men et saa stort Resultat vilde ikke være naaet, hvis ikke særlige Omstændigheder havde været tilstede.

Da Rom var bleven det nye Italiens Hovedstad, blev der foretaget store Bygningsarbejder, og ved Udgravningerne til disse kom mange antike Sculpturer for Dagens Lys.

**) »On sait que la collection Jacobsen est la plus riche en portraits »antiques qui soit au monde«.*

La Glyptothèque Ny Carlsberg de Poul Arndt. Introduction.

Indtil 1887 vandrede de — forsaavidt de ikke indkjøbtes til de nydannede Samlinger i Rom, paa Capitol og i Diocletians Thermer — for største Delen til Udlandets Museer — men fra 1887 ere de bedste Stykker, som ikke blev holdte tilbage af den italienske Regjering, i en lang Række af Aar erhvervede til Glyptoteket.

En anden Omstændighed, som rigtignok har en meget sørgelig Revers, var, at ved mislykkede Byggespekulationer blev flere af de store romerske Adelslægter ruinerede og maatte sælge, hvad der kunde sælges af deres Kunstskatte.

Saaledes kom Villa Borgheses og Palazzo Sciarras bedste Antiker i Glyptotekets Eie.

Foruden en betydelig Række berømte antike Statuer som Herastatuen (Alkamenes), Polykleitos Amazone, den hvilende Satyr (Praxiteles), Meleager (Skopas), de »borghesiske Muser«, de to Digtere ligeledes fra Villa Borghese o. s. v. o. s. v. indeholder Glyptoteket en Række Relieffer og Hoveder, som repræsentere den græske Kunst i hele dens Udvikling fra Begyndelsen til Enden.

Den romerske Kunst er rigt repræsenteret ved Portraitstatuer, Sarcofager og Gravmæler, men først og fremmest ved den rige Bustesamling, som næppe overgaaes af nogen anden i Verden. Den ægyptiske Samling er ved Hr. Professor Valdemar Schmidts opoffrende Medhjælp bleven udviklet til en meget fuldstændig Repræsentation af hele den 3000-aarige ægyptiske Kunst.

Helbig Museet (opkaldt efter den bekjendte Videnskabsmand, hvem denne Afdeling i første Række skylder sin Udvikling) omfatter den etruriske Kunst i en fyldig Repræsentation paa alle dens Udviklingstrin.

Glyptotekets Antiksamling danner nu et sammenhængende Hele.

De fremragende Kunstværker have deres Værd hver for sig, men Museets Betydning for Kunst og Videnskab, for Land og Folk ligger dog i endnu højere Grad i det Heles Sammenhæng.

Ny Carlsberg, Foraaret 1906.

CARL JACOBSEN.

Nærværende Catalog tilsigter kun at give en Fortegnelse og korte Oplysringer over enkelte af Kunstværkerne uden videnskabelig Pretension.

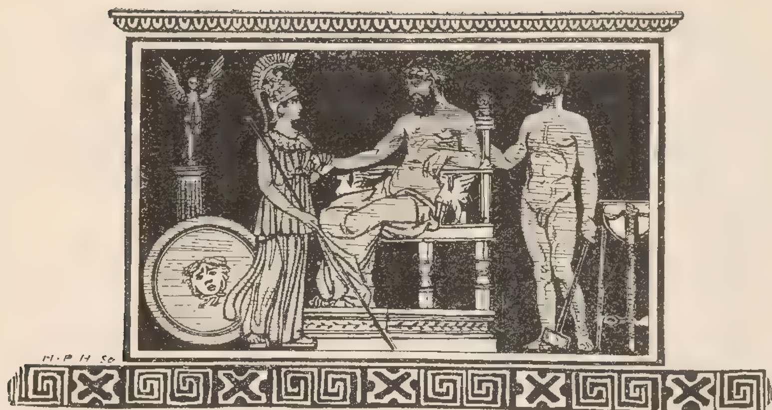
Et videnskabeligt Værk af Phototypier og Text omfattende Samlingen, som den var 1894, dog med Undtagelse af de græske og romerske Portraitbuster udgives i München:

La Glyptothèque Ny Carlsberg de Paul Arndt.
Verlagsanstalt für Kunst og Wissenschaft.
Hovedkommissionær i Kjøbenhavn: Trydes Boghandel.

FORKORTELSER:

F. W. betyder Friedrich-Wolters.
F. M. Furtwängler, Meisterwerke.
KAS: Kgl. Afstøbn. Saml.
N. C. G.: La Glyptothèque Ny Carlsberg de Paul Arendt.
A. B.: Arndt u. Bruckmann: Griech. u. röm. Portrait.
A. E.: Arndt: Einzelaufnahmen antiker Sculptur.

INDHOLD.

GRÆSK KUNST.

Grækerne modtog vel meget tidlig Paavirkning baade fra Ægypterne og Assyrerne, men deres nationale Eiendommelighed var saa udpræget, at deres Kunst hurtigt udviklede sin egen Stiil, og deres Overlegenhed var saa stor, at de allerede i det 6te Aarh. f. C. overfløjede deres Forbilleder og i det 5te Åarh. naaede de høieste Idealer.

De første Statuer vare af Træ.

Det var det naturligste, og det bekræftes af skriftlige Vidnesbyrd.

Af disse Træbilleder (Xoana) er intet bevaret.

Derimod se vi Trætekniken overført paa de fleste af de ældste Marmorstatuer.

I Lakedaimon, som ikke udmærkede sig synderligt ved Sculptur, synes Træbilleder forholdsvis sent at have været almindelige.

Et Minde om denne Teknik findes i Relieffet Nr. 23, hvor de skarpe Conturer af Arme, Hoved og Øie mere erindre om Kniven end om Meislen. Jvf. Nr. 10.

Medens den christelige Kunst i Renaissancen først fordybede sig i Menneskesjælen og lod Studiet af Legemet komme bag efter (Giotto, Fiesole), saa var for Hellenerne Menneskelegemet det første Maal, og Sjælens Udtryk det andet.

Ogsaa i den Henseende er det nævnte Relief betegnende.

Den indtagende Ynde hos den unge Pige ligger nærmest i Legemets Stilling. Hovedet er endnu saare ufuldkomment.

ARCHAISK STIIL.

---

1. MANDLIGT HOVED. M.

Næsen, en Deel af Hageskjægget og Baghovedet mangler.

Angives at være fundet i Boiotien.

Haaret har i en stor Masse hængt ned ad Nakken; det er, ligesom Skjægget, kun udført som Masse; Detaillerne have sikkert været angivne i Maling.

Det samme gjælder Øienlaag og Øine. Disse ere meget store og udtrædende og vise sig nu, da Malingen er forsvunden, som uarticulerede Klumper.

Udførelsen er ufuldkommen, men ingenlunde barbarisk. Kunstneren har ikke uden Held bestræbt sig for at gjengive baade Hovedets Form og Overfladens forskjellige Natur paa den haarde Pande, de blødere Kinder og de faste Læber.

Det ene Øre er vel bevaret og udført i alle Detailler.

1ste Halvdeel af VI Aarh. f. C. — h. 0,21.

1 a. MANDLIG TORSO. M.

Hoved, Arme, begge Underbenene, største Delen af v. Laarben mangler. Forsiden meget ødelagt.

Figuren er interessant som et Exempel paa Grækernes første kunstneriske Fremstilling af det nøgne Mandslegeme. Man lægge Mærke til deu overdrevent smalle Midie, en Vanskabning som Grækerne senere afskyede i deres Kunst.

Haaret falder i stor Masse ned over Halsen og hver enkelt Lok ender i en lille Krølle.

Fundet paa Paros.

Loewy: Antik Sculp. Paros.

h. 0,81. Arch.-epigr. Mitth. aus Oesterreich-Ungarn XI p. 160.

2. KRIGER. Lille Hoved. M.

Hjelmen mangler.

Ørerne sidde urimelig høit oppe og paa skraa. Fuldskjæg. Overskjægget hængende langt ned paa begge Sider. Fyldig Mund med archaisk Smiil.

Da Hovedet har været dækket af Hjelmen, er kun den forreste Rand af Haaret, som har været synlig under Hjelmskyggen, udført. Metalknappen, som har holdt Hjelmen fast, er endnu tilstede.

Funden ved Meligou i Thyreatis i Lakedaimonien.

VI Aarh. f. C. — h. 0,07.

Coll. Sculpt. grecque I, pag. 240. 249.

Bruun: Mitth. Athen VII. 1882. pl. VI, pag. 112.

3. KRIGER. Lille Hoved. Bronce.

Fragment. Baghovedet, Issen og det meste af Panden mangler. Et Stykke af Hjælmen er bevaret og dækker Panden lige til de mægtige Øienbryn, som have mødtes over Næsen.

Characterfuld og omhyggelig Udførelse. Skjæghaarene ere antydede ved en særdeles fiin Cicellering, som dog nu er noget afslidt.

VI Aarh. f. C. — h. 0,06. Broncetykkelse c. 0,006.

Smlg. særlig med Hensyn til Stilen, til Fremstillingen af Øine og Skjæg Nr. 2.

4. SFINX. Statue. Porossteen.

Forbenene og noget af Bagbenene mangle. Overfladen

har lidt en Deel især paa Ansigtet. Den er funden ved Spata ved Athen og har sandsynligviis oprindelig været anbragt paa en Piedestal som Gravmæle.

I Issen sidde Resterne af en Blytap, hvilket kunde lyde paa, at den ligesom nogle tilsvarende Sfinxer i Athen har haft en Hue (Kalathos) paa Hovedet.

Haaret falder ned paa begge Sider af Hovedet i Lokker, som have Form af Perlesnore.

Denne Maade at angive Lokkerne paa, var almindelig i Begyndelsen af det 6te Aarh. f. C., paa hvilken Tid Statuen vistnok er bleven udført. Vingernes Fjer have været angivne ved Maling, som nu er forsvunden. Kun de store Slagfjer ere angivne meget stiliserede med ophøiede Rande.

I Øreflipperne er indsat pladeformede Smykker. Om Hovedet et Baand. Baghaaret, som er lige afskaaret forneden, er glat og har sikkert været malet. — h. 0,84. l. 0,70.

5. LIGGENDE LØVE. Statue. Porossteen. 6te Aarh. f. C.

Det øverste af Haaret er bortstødt, ellers er den fortrinlig bevaret.

Udførelsen har, under Hensyn til Tiden, været fortræffelig; Formen er vel endnu noget ufuldkommen, men det bistre Udtryk, og Stillingens Energi, saaledes som den ligger paa Spring, er gjengivet med stor Sandhed.

Haarets Behandling i Manken minder om Athlethovedet Nr. 11.

Knurhaarene have været angivne ved Maling paa stiliseret Maade, som minder om de ægyptiske Sekthoveder.

Figuren bærer endnu Spor af en eiendommelig Maling: Tungen rød; mellem Knurhaarene, som ere angivne ved hvid Maling, sees en Række hvide Punkter, som skulle fore-

stille Snudens Haargruber. Øienbrynene ere angivne ved en hvid malet rund Plet. Over og under Øienlaagene er ligeledes en stor mørk malet Plet. Denne synes at have været eensfarvet over Øienlaagene, medens den under Øinene er puncteret med hvide Prikker ligesom imellem Knurhaarene.

Funden ved Lutraki ved Korinth. — h. 0,53. l. 1,00.

6. LIGGENDE LØVE. Statue. Porossteen.

Funden ved Lutraki.

Mage til foregaaende. — h. 0,63. l. 1,04.

7. KVINDE MED ET BARN. Statuette. Kalksteen.

Fundet i Pafos paa Kypern.

Barnet bærer den lille, spidse Hue, som synes at have været den almindelige græske Hovedbedækning for Svøbelsebørn. Statuen minder i Stillingen Noget om de store siddende Statuer ved Milet.

Udførelsen ganske overfladisk. — h. 0,17.

8. SARKOFAG FRA KLAZOMENÆ. Terracotta.

Den trugformede Deel mangler.

Paa Gravpladsen ved Klazomenæ i Lilleasien har man fundet en Deel Sarkofager af en eiendommelig Type: En Kiste af Terracotta, hvis underste trugformede Deel er uden Dekoration, men hvis Rand foroven er malet med særdeles skjønne Ornamenter samt enkelte figurlige Fremstillinger i tidlig archaisk Stiil, Laaget mangler. — l. 1,83.

9. FRAGMENTER AF EN ANDEN SARKOFAG FRA KLAZOMENÆ.

10. KYPRISK AFRODITE. Statuette. Kalksteen. Kyprisk Stiil fra det 6te Aarh. f. Chr.

Gudebilledet bærer en eiendommelig Krone bestaaende af en med Rosetter besat Ring, som foroven bærer en Krans af Straaler. Draperiet skiller sig fra det almindelige græske.

Fødderne synes at bære Sko; de høre ikke til Figuren, der har kun været viist to Fødder under Draperiet.

Over disse sees det inderste Klædebon, som har været en Art linned Skjorte, faldende i skarpe Folder om Fødderne. Uden paa denne sees en Khiton af et tykkere (uldent) Stof af et simpelt, nærmest tærnet Mønster, med Ærmer, men uden Folder. Den slutter tæt om Halsen.

Over denne er kastet det folderige Himation, som omslutter hele Figuren. Det har en Bræmme af lange Fryndser, Haaret har som sædvanligt i archaiske Figurer fine Kruser omkring Panden og falder i en Masse ned ad Ryggen.

Om Halsen bærer hun to store Kjæder eller Perlebaand, fra hvilke der hænger et Smykke helt ned paa Underlivet. Om Haandleddene Armbaand.

Al denne Stads er et tidligt Exempel paa Orientalernes endnu i vore Dage udprægede Lyst til at pynte sig med iøinefaldende Smykker.

I den sænkede venstre Haand bærer hun en Green, i den høire, som holdes ind mod Brystet, en Blomst eller Frugt.

Udførelsen er omhyggelig; Bagsiden er glat hugget, den flade Form og de kantede Folder viser hen til den tidligere Træteknik, da Afgudsbilleder udskares af Træplanker.

Figuren er fuldstændig bevaret, kun er Ansigtet noget forvitret i den bløde Kalksteen.

Denne interessante Figur er en Gave fra Hr. Prof. Yald. Schmidt. — h. 0,52.

11. ATHLETHOVED. Archaisk attisk Stiil. Parisk Marmor.

Den røde Farve paa Haaret, Øinene, Læberne er tildels endnu bevaret. De svulne, forslaaede Øren vise, at Manden har været Nævefægter.

Hovedet er fundet tæt udenfor Athen ved den hellige Vei imellem Dipylon og Kefissosbroen; det hørte til en Statue, som var opstillet paa den Afdødes Grav. Det er noget over Legemsstørrelse.

Stilen viser, at det var udført i Midten af det 6te Aarh. f. Chr., altsaa paa Pisistratus' Tid (Rayet). Andre henføre det til Kanakhos, Begyndelsen af det 5te Aarh. (Pierre Paris).

Da Perserne 480 ødelagde Athen, har Statuen rimeligvis delt Skjæbne med alt det øvrige og er lemlæstet og omstyrtet bleven begravet i Gruset; men herved er den ogsaa i de Aarhundreders Hvile bleven beskyttet mod Luftens Forvitring, saaledes at den har beholdt sin »Hud« uforandret, som da den kom fra sin Kunstners Haand.

Kjøbt paa O. Rayets Auktion i Paris 1879. — h. 0,32.

Olivier Rayet. Monuments grecs Nr. 6—1877. Collignon I, p. 361. Pierre Paris: La sculpture, pag. 165. Reinach: Têtes ant. p. 12. Perrot Chipiez VIII, p. 643.

N. C. G. 1—2.

12. YNGLING. Hoved. M.

Næsen, Læberne, Hagen, en Deel af det h. Øre restaureret. Halsen er glat afhugget. En afbrudt Tap har tjent til at fæste det i en Herme eller Statue.

48 smaa Huller i Pandehaaret have tjent til Indsættelse af smaa Broncelokker.

Nakkehaaret er samlet i en Masse, som ender, efter en almindelig Mode, i en opadbøiet Knude.

I Toppen af Issen er et Hul, uden Tvivl til Anbringelse af en Metalskive for at forhindre Fugle fra at sætte sig paa Hovedet.

Bagsiden, Haaret og Ørerne ere kun flygtigt, Ansigtet derimod meget smukt og fiint udført.

Attisk Stiil fra c. 500 f. C. — h. 0,16.

13. GRAVRELIEF forestillende den Afdøde. M.

Fødderne mangle, og Overfladen er stærkt forvitret.

Han er iført en Kjortel, som naaer heelt ned til Fødderne. De vide Ærmer naae til Albuerne.

Skjægget og den noget bøiede Ryg antyde, at han ikke er saa ganske ung.

Med den h. Haand hæver han et Horn, i den v. holder han en Stav.

Stolen er den almindelige smukke Klapstol uden Ryg.

Ionisk archaisk Stiil svarende til Reliefferne paa Sirenemonumentet fra Xanthos og til et lignende og bedre bevaret Relief i Ince Blundel Hall. KAS. 134.

5te Aarh. f. C. Rhodos. — h. 0,40.

14. KVINDEHOVED FRA KYPERN. Terracotta.

Om Halsen en Kjæde med en Medaillon.

Den grimme spidse Næse findes hyppig paa kypriske Sculpturer.

Den archaiske Stiil holdt sig meget længe paa Kypern, det er derfor ikke let at bestemme dette Hoveds Tilblivelsestid.

Tarvelig Udførelse. — h. 0,16 fra Hage til Isse.

15. MANDLIGT HOVED. Kyprisk Stiil. Kalksteen.

Om Haaret en Laurbærkrands.

Udtørelsen er meget raa. — h. 0,13.

16. YNGLING. Hoved. Kyprisk Stiil. Kalksteen.

Haaret ligger tykt omkring Hovedet i 4 Rader meget

tætte Krøller, en Frisure, som minder baade om ægyptiske og assyriske Forbilleder.

Om Hovedet et Baand (strofion) med en dobbelt Række brede Blade.

Paa Baandet og maaske paa Læberne er der Spor af rød Farve.

Fremfor de fleste kypriske Sculpturer udmærker dette Hoved sig ved en særdeles fiin Udførelse.

Dertil har det faaet en meget smuk gullig Patina og er næsten fuldstændig bevaret.

Kjøbt paa E. Piots Auktion i Paris 1890. — h. 0,16.
N. C. G. 9.

17, 18. FRAGMENTER AF TO KVINDEHOVEDER. Relief. Terracotta.

Disse to Hoveder ere fundne i Selinunt, de stemme i Stilen med Metoperne fra Tempel E (Heratemplet).

Fortrinlig Udførelse. — h. 0,20 og h. 0,12.

19. KVINDELIGT HOVED. Terracotta.

Archaisk.

Malingen er temmelig fuldstændig bevaret.

Disse Terracottafigurer, som ikke ere ualmindelige, danne et vigtigt, men næppe noksom benyttet Udgangspunkt til Forstaaelsen af det endnu i vore Dage ikke løste Spørgsmaal: Sculpturernes Bemaling (Polykromi) i Oldtiden.

Det viser sig nemlig, at de samme Dele, som ere malede paa Terracottahovedet, have ogsaa været malede paa de antike Marmorhoveder, ikke blot i de ældste Tider, men næsten hele Oldtiden igjennem.

Men medens Marmoret i Reglen kun har Spor af Farverne tilbage, har Terracottaen i det væsentlige beholdt sin Farve uforandret, og vi kunne derfor her gjøre os fuldt

fortrolig med Virkningen af denne Bemaling, som for dem, der ere opdragne i Troen paa det hvide Marmors Eneret, let synes noget grel.

Paa dette Hoved er Haaret og Øienbrynene sorte. Øienlaagenes Rand er betegnet med en sort Linie, Iris er sort, Pupillen ikke angivet. Læberne ere røde. Om Halsen er et malet Smykke. Khiton er prydet foroven med en Bræmme af røde Tunger.

Paa Hovedet er en spids Hætte, med to røde og en sort Stribe; den hænger ned over Halsen og viser Indersidens Folder sorte; den er slaaet tilbage over Panden som et Diadem, malet med sorte og røde Tunger. Hovedet er fundet i Palestrina, men Stilen svarer ganske til de malede Terracottaornamenter, som kjendes fra Syditalien og Olympia. — h. 0,27.

20. ARCHAISK KVINDEFIGUR. Statuette. M.

Hovedet, som har været udført for sig, mangler.

Det skjønne Draperi, som tydeligt viser Legemets kraftige Former, er fæstet over den høire Skulder, dets øverste Rand er lagt over et skraatliggende Bælte, som lader det venstre Bryst fri. Statuetten svarer ganske til de bekjendte Kvindestatuer fra Akropolis.

I den fremstrakte høire Haand har Figuren sandsynligvis en Votivgjenstand, en Fugl eller en Frugt eller Lign. Den venstre Arm har hængt ned langs Siden. Nakkehaaret er paa archaisk Viis firkantet afskaaret.

Udførelsen er fortrinlig, men Overfladen og de fine Folder har lidt meget.

Figuren, som er af Ømarmor, er fundet paa Amorgos og rimeligviis udført paa en af de græske Øer. — h. 0,44.

See Jørgensen: Kvindefigurer, Pag. 16.

21. KVINDELIG DRAPERIFIGUR. Torso. M.

Særdeles smuk Udførelse, men Overfladen, især Brystpartiet, har lidt en Deel. Bagsiden er smukt bevaret.

Figuren er iført en fiin ulden, ligesom strikket, tætsluttende Khiton. Over denne bærer hun Overstykket, som er lagt i ganske regelmæssige, særdeles smukt udførte Folder. De tre fine Haarlokker, som fra hver Side falde ned over Skuldrene, ende i smaa borede Huller, i hvilke formodentlig en Metalsløife har været indsat.

Figuren svarer ganske til de bekjendte Kvindestatuer fra Akropolis og Delos. Smlgn. Nr. 20.

Fra Andros. — h. 0,73.

See Jørgensen: Kvindefigurer, Pag. 7.

22. HOVED AF ET SARKOFAGLAAG. M. Græsk archaisk Stiil. 5te Aarh. f. C.

Kisten har været af Marmor, af samme Form som de almindelige Træ- eller Steen-Mumiekister i Ægypten. Paa Haaret og paa Laagets Rand findes blaa Farverester.

Efter Kambyses og hans Efterfølgeres Erobring af Ægypten bleve Mumiekister af Steen bragte som Bytte til Syrien; senere bleve de udførte paa Stedet selv. — Disse Efterligninger vare uden plastisk Smykke uden paa, kun med det traditionelle Hoved udført paa Laaget.

I nærværende Exemplar er Hovedet en sen archaisk græsk Type: en dobbelt Række smaa Krøller om Panden, stærkt udhævede Øienlaag, uden den tidligere Tids archaiske Smiil. Det tapformede Skjæg minder endnu om det ægyptiske Forbillede. Fortrinlig Udførelse.

Fundet i Sidon. — h. 0,42.

I Constantinopel og Louvre findes en Række af disse Kister smgl. KAS. 247.

N. C. G. 5–6.

23. FRAGMENT AF EN PELOPONNESISK ARCHAISK GRAVSTEEN (Stele). M.

Fundet i Lakonien ved Kysten af Maina. Det blaalige Marmor er noget forvitret, men er af en betydelig finere og hvidere Slags end de fleste af de archaiske Relieffer fra Sparta.

De i Lakonien fundne archaiske Relieffer adskille sig i Reglen fra de attiske ved en ringere Skjønhed og ved en eiendommelig Udførelse, som, navnlig med skarpe Konturer, synes at erindre om den tidligere Træteknik, hvoraf dog ingen Rest er bevaret til vor Tid.

De fleste af disse Relieffer findes i Museet i Sparta, et særdeles karakteristisk i Berlin, men iøvrigt ere de meget sjældne.

Glyptotekets Relief er endnu enestaaende ved at betegne Overgangen fra den gamle lakoniske til den ny friere Stiil. Formodentlig stammer det fra Midten af det 5te Aarh. f. Chr. — De skarpe Konturer, Øiets og Hovedets Form minde om den gamle Træ-Teknik, men Figuren er saa smukt udført, at den betegner en ny Tid.

Relieffet tilhører en ikke usædvanlig Type af Gravrelieffer, hvor den Afdøde er fremstillet siddende, holdende i sin Haand en Kantharos, i hvilken en Kvinde gyder et Vinoffer. Paa Glyptothekets Relief er et Stykke af Frontonen foroven bevaret. Den er yderst simpel og har sikkert været bemalet.

Det er det ældste Exempel paa et Gravrelief, som afsluttes med en Fronton.

Af den siddende Døde er kun Haanden, som holder den store Hank af en ædelt formet Kantharos, tilbage.

Kvindefiguren er derimod bevaret med Undtagelse af Benene. Om Haaret har hun et Baand, som synes at have hængt ned ad Ryggen.

Hendes Khiton slutter uden Folder tæt til Legemet Med stor Ynde løfter hun Fligen af sin Overklædning (Himation) i Veiret.

Spidsen af Næsen og af Brystet er restaureret.

Udførlig beskreven og afbildet i Mitth. d. d. arch. Inst. in Athen T. VIII (1883) pag. 365 fl. — h. 0,38, br. 0,27.

N. C. G. 4 A.

24. EN GUDDOM. Herme. M.

Attisk Kunst fra Midten af det 5te Aarh. f. Chr.

Guden er fremstillet med Skjæg.

Øinene have været indlagte. Indlægningen af det Hvide sidder endnu i Øiehulen. Derimod er Iris faldet ud.

Disse to Hoveder Nr. 24—25 have endnu noget af det archaiske Præg og danne Overgangen til den fuldt udviklede Feidias' Kunst, som repræsenteres af Nr. 149, 241, 514. — h. 0,27.

Reinach: Têtes ant. 42, 43. Joubin: Sculpt. gr. p. 106.

N. C. G. 11.

25. HERMES. Herme. M.

Attisk Kunst fra Midten af det 5te Aarh. f. Chr.

Lidt under naturlig Størrelse. Næsespidsen er beskadiget. — h. 0,29.

Reinach: Têtes ant. 44, 45. Joubin: Sculpt. gr. p. 107.

N. C. G. 12.

26. ASKLEPIOS. Hoved. M.

Næsen afbrudt, iøvrigt fortrinlig bevaret. Senere Efterligning af en archaisk Bronceoriginal. Fiin Udførelse.

Athen. — h. 0,37.

27. YNGLING. Hermehoved. M. Archaisk Stiil.

Næsen og noget af Haaret mangler. Munden er noget forvitret.

Et lille Hul, som er boret paa Næsens Plads, viser, at denne i Oldtiden har været restaureret.

Pupillerne ere udborede og have vistnok været udførte i Krystal.

Udførelsen er særdeles fiin, Udtrykket udmærker sig ved en næsten udfordrende Energi, som kunde tyde paa, at Hovedet er udført i en senere Tid.

Den skjønne kraftig røde Patina er særdeles vel bevaret.

Pandehaaret er ordnet i tre Rækker smaa Krøller. Paa begge Sider af Halsen hænge Lokkerne ned foran Skuldren. Om Haaret en Snor. Nakkehaaret er lige afskaaret. — h. 0,14 fra Hage til Isse.

28. YNGLING. Statue. Bronce.

Øinenes Indlægning, det meste af venstre Arm mangler. Det øverste af Hovedet og Fødderne er restaureret.

At den venstre Side af Brystet ikke har den klare Form som den høire, skyldes vistnok Overlast, som Statuen har lidt og som Restaurator i sin Tid ikke fuldstændigt har kunnet udbedre.

Statuen forestiller en Dreng, sandsynligvis en ung Seirherre i Væddekampene.

Den er udentvivl et Værk af Skolen i Argos fra Begyndelsen af det 5te Aarh.

Hovedet har ikke det »archaiske Smiil« og mangler ganske den Noblesse, som charakteriserer den samtidige attiske Kunst.

Haaret er angivet paa en Maade, som minder om Fjer.

Statuen er udført med al den argiviske Broncetekniks Raffinements. Øienbrynene, Læberne, Brystvorterne, Navlen ere indlagte med en særegen Metal-Legering.

Græske Broncestatuer høre til de største Sjældenheder;

nærværende Statue er vistnok den eneste, som er bekjendt fra Tiden umiddelbart før Perserkrigene.

Sin største Betydning har den som et mærkeligt Led i den græske Kunsts Udvikling.

I det 6te Aarh. fremstilledes de roligt staaende Figurer altid hvilende paa begge Benene; den frie Stilling at lade Legemet bæres af det ene Been, medens det andet staaer meer eller mindre bøiet, var dengang ikke opfundet.

Plinius fortæller, at det var Polykleitos, som indførte Motivet at støtte paa det ene Been »ut signa una crure insisterent«: dette er dog ikke ganske rigtigt.

Polykleitos lod gjerne sine Figurer Doryforos, Amazonen hvile paa det ene Been, men andre har gjort det før ham.

Nærværende lille Drengestatue er et af de tidligste Exempler, som er os bevarede, hvor der er gjort Tilløb til denne Frigjørelse. Legemet hviler endnu paa begge Benene, men Vægten er ulige fordelt. Det høire Been har en let Bøining, saa at Legemets Hovedvægt hviler paa det venstre Been. (Smlg. Nr. 494).

Jevnfør Prof. Jul. Langes aandfulde Behandling af dette Thema i Særtryk af Videnskabernes Selskabs Skrifter: Billedkunstens Fremstilling af Menneskeskikkelsen, pag. 227 ff.

Figuren er indgaaende behandlet af Studniczka: Röm. Mitth. II. 1887, pag. 90.

Tidligere i Palazzo Sciarra. — h. 1,10.

Joubin: Sculpt. gr. p. 732, 146. Collignon I 321. M. D. I, 978.

29. UNG MAND. Hoved. Bronce.

En Deel af Baghovedet mangler; muligvis er Næsen lidt repareret.

Hovedet er fundet ved Ariccia.

Mere end Findestedet vise dog forskjellige Eiendommeligheder, at vi ikke have et ublandet græsk, men et etrurisk eller græco-italisk Arbeide for os.

Ansigtstypen er ikke græsk. Den kunstneriske Behandling er ogsaa noget ulige.

Underansigtet er udført med fuld Frihed, men Munden er endnu af archaisk Haardhed.

Ogsaa Øinene ere ganske archaiske og ubehjælpsomme. De ere meget for store og overbyggede af høit buede Bryn.

Ørerne ere meget tarveligt udførte og kunne end ikke maale sig med Øret paa det langt ældre græske Hoved Nr. 1.

Øinene ere desuden ikke indlagte, saaledes som Grækerne altid gjorde det i Broncehoveder, men ligesom i moderne Broncer støbte i Eet med Hovedet.

Den archaiske Stiil har holdt sig længere i Italien end i Grækenland. Hovedet er derfor næppe ældre end det 4. Aarh. f. Chr.

Tidligere i Samling Despuig paa Mallorca. — h. fra Hage til Isse 0,16.

Hübner: Ant. Bildw. Madrid. N. 820.

30. ALGISTHOS DRAB. Relief. M.

Relieffet har været brudt i fem Stykker, som dog passe saa godt sammen, at Revnerne næppe bemærkes. Med Undtagelse af et Par ubetydelige Splinter er det fuldstændig bevaret. Guulagtigt, særdeles fiintkornet Marmor.

Det er fundet ved Ariccia. Stilen er archaisk, men skiller sig dog saameget fra de i Grækenland fundne archaiske Sculpturer, at det snarest maa ansees for at være af italisk Oprindelse, udført i Italien af en græsk Kunstner.

Scenen er fremstillet nærmest i Overensstemmelse med Sofokles' Elektra.

Aigisthos ligger styrtet til Jorden og holder i høire Haand

Tarmene, som skride ud af hans Saar — ret en Lækkerbid for den blodtørstige etruriske Smag! Klytaimnestra skrider med Voldsomhed henimod sin Søn og griber ham i Skulderen, han vender sig bister imod hende, rede til ogsaa at fuldbyrde Hævnen imod hende.

Elektra gotter sig over Daaden.

Paa begge Sider afsluttes Scenen af Choret, fremstillet ved to Kvinder, jamrende sig.

Udførelsen er særdeles fiin. Kun er den klagende Kvinde tilhøire noget mere overfladisk behandlet.

Samling Despuig, Mallorca. — h. 0,48. br. 0,77.

Hübner 772.

Francis Beckett: Kunstbladet 1898, p. 198,

Furtw. Ant. Gem. III, pag. 266.

31. FRAGMENT AF ET RELIEF. M.

Overdelen af en Gruppe af tre Kvinder. Foran disse sees Hovedet af et Muldyr. Kvindernes Udtryk er særdeles levende, Udførelsen fortræffelig. — h. 0,30.

N. C. G. 4 B.

32. KVINDEHOVED. M.

Spidsen af Næsen mangler. Haaret noget forvitret.

Øinenes og Mundens Form er ganske archaisk. Pandehaarets Behandling ligeledes. Derimod tyder den forholdsviis lave Stilling af Ørerne og endnu mere den bløde Behandling af Kjødet paa en friere Stiil.

Dette kunde forklares ved at Hovedet var en senere Kopi af et ældre archaisk Hoved, men det kan ogsaa tænkes, at Hovedet stammede fra en fra det græske Centrum fjernere liggende Landsdeel, hvor den archaiske Stiil havde holdt sig længere og efterhaanden optaget provinsielle Eiendommeligheder.

Den sidste Forklaring maa ansees for den rigtigste, idet Hovedet er saa eiendommeligt i sin Opfattelse, at det skiller sig kjendeligt fra de almindelige archaiske Hoveder fra Grækenland selv.

Findestedet Alatri i Volskerbjergene kan ogsaa tyde paa, at det stammer fra Magna Græcias Grændse. — h. 0,39. Beckett, KAS. 176.

ARCHAISTISK STIIL.

33. LILLE HOVED I ARCHAISK STIIL. M

Mulig romersk Etterligning (pseudoarchaisk). — h. 0,29. N. C. G. 3.

34. DOBBELTHERME. ARCHAISTISK. M.

A. Næse og Læber restaurerede.

B. Spidsen af Næsen mangler.

Hovederne er ganske eens; de forestiller sandsynligviis en Guddom. Smuk Gjentagelse efter samme Original i »Collection Somzée«. — h. 0,26. Beckett, KAS. 176.

35. ATHENE OG HEFAISTOS. Relief. M.

Dette Relief er en senere Efterligning af den archaiske Stiil.

Smukt udført i meget fladt Relief. — h. 0,39, br. 0,32. N. C. G. 20. C.

36. KAMPEN OM TREFODEN I DELFOI. Relief. M.

For at finde Jordens Midtpunkt udsendte Zeus to Ørne fra Jordens yderste Grændser i Øst og Vest.

De mødtes i Delfoi og Stedet betegnedes som Jordens Navle med en stor Steen.

Det er denne »delfiske Jordnavlesteen«, som sees i Midten af Relieffet.

Herakles havde engang raadspurgt Oraklet i Delfoi, og Pythia, Præstinden, havde nægtet at svare ham.

Herakles vilde da hævne sig ved at borttage Trefoden, hvorpaa Pythia sad.

Apollon søgte at forsvare sit Tempels Helligdom, og Zeus gjorde Ende paa Kampen ved at slynge Lynstraalen imellem de stridende og forhindrede derved Tempelranet.

Af denne Scene findes flere Fremstillinger, som øiensynlig ere Efterligninger af et berømt archaisk Forbillede.

Ny Carlsberg Exemplaret hører til de skjønneste og bedst bevarede.

Herakles med Løveskindet om Hovedet svinger sin Kølle, medens Apollon, som holder sin Bue i den venstre Haand, med sin Høire søger at drage Trefoden til sig. Relieffet fandtes tidligere i Villa Borghese. — h. 0,76.

N. C. G. 20 A.

37. PSEUDOARCHAISK RELIEF. M.

Paa Hadrians Tid, da Kunstens skabende Kraft næsten var udtømt, blev det almindeligt at efterligne andre Kunstarter. Dette Relief er et saadant Exempel paa Efterligning af den forgræske Stiil.

Det er en Del af en større Helhed, og forestiller Poseidon, Amfritrite og Ares, som skride frem i høitidelig Procession.

Delfinen, som Poseidon holder i Haanden, er tildels afbrudt. Iøvrigt er det særdeles vel bevaret. — h. 0,56, br. 0,64.

N. C. G. 20 B.

38. APOLLON. HOVED. M.

Senere Efterligning af archaisk Stiil.

Haaret traadformet udført.

Næsen restaureret, iøvrigt udmærket bevaret.

Gjennem hele Oldtiden udførtes Billedhuggerværker, især Gudebilleder, i Efterligning af den archaiske Stiil.

I Reglen bære de dog den senere Tids Præg. — h. 0,25

N. C. G. 16.

39. HAABET. STATUETTE. M.

Romersk Gjengivelse af en af de almindelige archaiske Draperifigurer.

Thorvaldsen har benyttet det samme Forbillede til Statuen »Haabet«.

Udførelsen er tarvelig.

Hovedet er i Romertiden blevet restaureret i en Stiil, som ikke svarer til det archaiske Forbillede.

I den høire Haand har hun holdt en Blomst, medens den venstre graciøst løfter hendes Khiton.

Overstykket hænger løst uden Bælte.

Underarmene mangle begge. — h. 0,67.

R. R. 637, 3.

N. C. G. 18.

40. TORSO AF EN LILLE KVINDELIG DOBBELTHERME. Rosso antico.

Den nederste Deel restaureret.

I Museet i Palermo findes Mage til denne Dobbeltherme, hvor Hovederne ere bevarede.

Romersk Arbeide. — h. 0,33 (den antike Deel).

41. FRAGMENT AF HAANDLÆNET PAA EN THRONSTOL. M.

Archaisk Hoved.

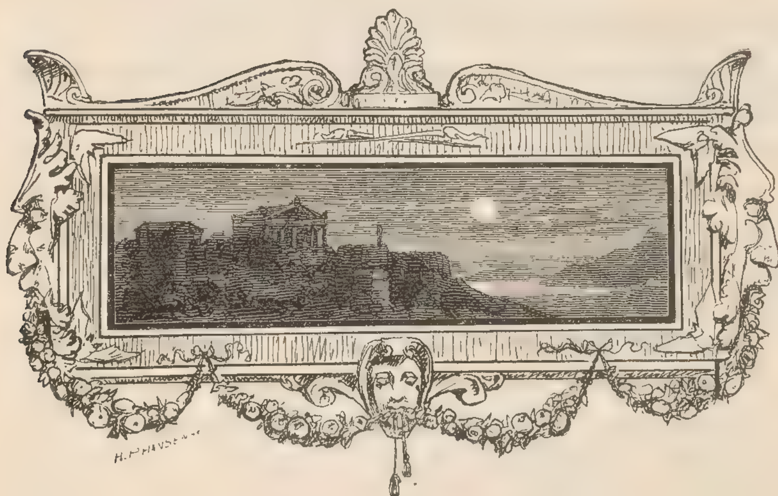
Særdeles smukt Arbeide fra Romertiden.

Et lignende Hoved fra den anden Side af Stolen findes i Museet i Genève. K A S 206. — h. 0,16, l. 0,25.

N. C. G 17.

42. ET LILLE VANDUDLØB I FORM AF EN HUND. M.

Fra Taormina. Archaisk. — h. 0,10.

GRÆSK-ROMERSK KUNST.

---

43. AFRODITE. Statue. M.

Urigtig restaureret som Muse. (Hovedet, højre Arm, venstre Haand, Fødderne, enkelte Dele af Draperiet restaureret.

Det eiendommelige Draperi, som viser Legemets hele Form, har gjort denne Figurtype populær i Oldtiden og der existerer en Række Gjentagelser, af hvilke den legemsstore Statue i Louvre er den betydeligste.

Man har tidligere troet i disse at se Copier af den »Venus genitrix«, Juliernes Stammemoder, som Cæsar lod Billedhuggeren Arkhesilaos udføre for hendes Tempel i Rom. En paafaldende Lighed med en Mønt støttede denne Antagelse.

Statuen er dog bevisligt langt ældre, ikke blot viser Hovedet i Louvre en Type, som ikke er yngre end det 4de og 5te Aarh. f. C., men i Udgravningerne i Myrina, hvis Indhold ogsaa er langt ældre end Julius Cæsar, er Figuren funden i flere Exemplarer.

Statuen, som ogsaa er bleven betragtet som Copi af Praxiteles' »koiske« Afrodite (udført for Øen Kos), ansees nu for at være en Gjentagelse af Alkamenes »Afrodite fra Haverne« i Athen. — h. 1,75.

See Klein: Praxiteles, p. 45 ff. KAS. 386.

44. AFRODITE. Statuette. M.

Venstre Haand mangler.

I Ørerne har været Ringe.

Hovedet er i 4de Aarh.' Stiil. Nakkehaaret er en sammenbøiet Fletning.

Lille Gjentagelse af forrige Statue.

Funden i Syrien. — h. 0,37.

45. AFRODITE. Hoved. M.

Den øverste Deel af Haaret mangler.

Næsen er restaureret. Iøvrigt er Hovedet vel bevaret, kun er Overfladen lidt jordslaaet. Hovedet gjengiver i skjøn Udførelse en Type, som staaer »Knidierinden« nær.

Smilehullet paa den medicæiske Venus Hage ansees for at være en moderne Forbedring; det fortjener derfor at bemærkes, at Hagen i dette Hoved, som dog er en strængere Type end den medicæiske, har en ganske lille Kløft.

Bustefoden er af Portasanta-Marmor. — h. 0,26.

46. AFRODITE. Hoved. M.

Næse, Hage, Læber, høire Øienbryn (plumpt) restaurerede.

Middelmaadig Copi af Praxiteles Afrodite fra Knidos. — h. fra Hage til Isse 0,27.

47. AFRODITE. Hoved. M.

Hovedet minder om Niobidetypen og staaer nødvendigviis Skopas' Kunst nær. Helbig mener, at det mulig gjengiver den Afroditetype af Skopas, som Archeologerne hidtil forgæves have søgt.

Udførelsen er smuk.

Næsen, Læber og Øienbryn restaurerede. — h. 0,37.

48. AFRODITE. Hoved. M.

Typen minder i sine skjønne, majestætiske Træk nærmest om Afrodite fra Arles i Louvre.

Om Haaret to Baand.

Næsen, det nederste af Halsen og de to af Haarlokkerne i Nakken ere restaurerede. — h. 0,43.

N. C. G. 72.

49. AFRODITE. Lille Hoved. M.

Paa Haaret et Diadem ligesom Afrodite fra Capua.

Tilpasset til Indsætning i en Statuette. — h. 0,22.

50. AFRODITE (?). Statue. M.

Armene mangle.

Hovedet restaureret som Afrodite fra Melos.

Figuren fremstiller en Variation af den skjønne Type, der kjendes bedst som Afrodite fra Melos i Louvre, KAS. 836 eller, beklædt med Khiton, som Victoria i Brescia.

Det er muligt at Ny Carlsberg Statuen ligesom Victoria har holdt et Skjold støttet mod det venstre Been.

Romersk Arbeide. — h. 1,81 u. Pl.

See Furtw. Meisterw. p. 630.

R R. p. 338, 5.

51. AFRODITE BADENDE. Statuette. Bronce.

Stortaaen paa begge Fødder mangler.

Overfladen er meget bedækket med Rustskorper; heldigviis har dog det skjønne Hoved ikke lidt synderligt.

Gudinden sidder sammenbøiet som for at lade sig overgyde med Vand, og synes at føle den lette Gysen, som Køligheden frembringer.

Stillingen giver Anledning til et Spil af Linier, som Kunstneren har benyttet med stort Mesterskab.

Statuen existerer i en Række Gjentagelser og Variationer,

KAS 805, 806, 807, et Vidnesbyrd om hvor høit den har været skattet i Oldtiden. Alle disse have imidlertid mistet Armene, og den høire Arm er da i Reglen bleven restaureret hævet paa en lidt søgt, theatralsk Maade. Dette Bronceexemplar viser den h. Arm holdt tæt ind til Hals og Hoved for yderligere at betegne Kuldefornemmelsen.

I Octavias Porticus i Rom fandtes en Statue af en badende Afrodite af Doidalsos eller Daidalos, en bithynisk Kunstner, som vi ellers ikke kjende videre til, og som levede i det III. Aarh. f. C.

Man mener at denne smukt udførte Statuette er en Gjengivelse af Doidalsos Figur.

Fundet ved Sta. Marta i Rom. — h. 0,20.

52. AFRODITE. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Overfladen meget slidt.

Baghovedet er afsavet i lige Flader og har været dækket af et Klæde.

Om Haaret en Snor.

Erkebiskpl. Seminar. Udine. — h. 0,28.

53. ALTER. M.

I Overfladen er hugget en c. 40 Ctm. dyb Grube i hvilken en Metalgryde til Ilden har været nedsat.

Hjørnerne er pyntede med Palmetter.

Paa Forsiden er fremstillet

EN OFFERSCENE.

Ved et Alter, som er afbildet ganske af samme Form som dette Alter selv, og hvor Ilden luer ud af Gryden, staaer Præstinden. Bagved Altret staaer Tjeneren, som holder en Skaal fyldt med Offret, som synes at bestaa af Levnetsmidler.

Med sin Haand stryger Præstinden dette ned i Ilden.

Ved den anden Side staar en Offertyr bunden, smykket med en Krands om Legemet. Hovedet holdes nede ved en Ring gjennem Næsen. Bag Tyren staaer en Hjælper med den brede Offerkniv i Haanden rede til at støde den i Dyrets Nakke.

Skjøndt tarvelig udført, er den hele Scene baade smukt og natursandt gjengiven.

Relieffet paa Altrets ene Side viser en Hjort og en Offerskaal; paa den anden Side en Offerkande.

Paa Bagsiden et Alter med tændt Ild og en Hjort, som holder i sin Mund en med Baand smykket Frugtklase.

Romersk Arbeide; smlg. Nr. 401.

2det Aarh. e. C. — h. 0,95.

54. POLYKLEITOS' AMAZONE. Statue. M.

Høire Overarm og Haand samt hele venstre Arm med Haanden og Støtten restaureret.

Figuren antages almindeligt at være en Copi af den Amazone som Polykleitos sagdes at have udført til Artemis Templet i Efesos.

Amazonen saaret i Brystet støtter sig til en Pille og lægger den høire Arm over Hovedet, en Stilling, som i Oldtidens Kunstsprog betegner Træthed eller Hvile.

Udførelsen er fortrinlig og Overfladen vel bevaret, med Undtagelse af en uheldig Overarbeidelse af det venstre Been. At Statuen er lige saa smuk fra Siden og bagfra overrasker ikke ved et Værk af Polykleitos. I Berlin og i Lansdownehouse i London findes gode Exemplarer af Statuen. Vaticanets er tarveligere og galt restaureret.

Pal. Sciarra. — h. 1,94.

Jahrb. d. arch. Inst. I (1886) p. 180. M. D. I. 942.

Beckett, KAS. 441, 471, 477.

Restaureringen af Polykleitos' Amazone.

Det forekommer mig at baade i Lansdowne House og i Berlin maa den venstre Haand være feilt restaureret. I L. H. knytter hun

Haanden om et Stykke af et Landse- eller Øxeskaft, som hun *holder vandret*.

Det kan umuligt have været den oprindelige Stilling, idet Skaftet vilde have overskaaret Figuren paa aldeles utilladelig Maade, og det er ikke let at tænke sig en anden ganske kort Gjenstand, som Amazonen kunde have holdt i sin Haand. Dette har Restaurator af Amazonen i Berlin ogsaa rigtig bemærket, og det er vel derfor, at han har ladet den *v. Haand hænge uvirksom ned.*

Herved faar Amazonen imidlertid lidt for meget Udseende af at staa for en Photograf, og man spørger bestandig: Hvorledes har Statuen oprindelig støttet den v. Arm; thi det er lidet sandsynligt at Polykleitos har støttet sin Broncestatue til en Piedestal.

Den lidt klodsede Steenpille har Berliner Restaurator opstillet ganske lodret uden Hensyn til Figurens Hovedlinier, og den smukke Statue gjør derfor ikke den Virkning, som man skulde vente.

Jeg har ladet Amazonen *støtte sig til Buen med v. Haand*, idet jeg tænker mig at dette kan have været den oprindelige Stilling.

Pillen forklares da let som en, Polykleitos uvedkommende, Tilføielse, da Statuen senere blev udført i Marmor.

Endvidere har jeg bragt Pillen i Harmoni med Statuens Hovedlinier ved at give den en ringe dobbelt Heldning til Siden og forover, saaledes som de antike Kunstnere altid gjorde. Smlg. Nr. 142, 217.

Restaureringen er udført med stor Dygtighed af Hr. Billedhugger C. Nielsen.

C. J.

55. AMAZONE. Hoved. M.

Næsen og Hagen restaurerede.

Paa Haaret sees tydelig Sporet af Armen, som hun har lagt over Hovedet.

Dette Hoved har tilhørt en Gjentagelse af Statuen »den saarede Amazone« paa Capitolium. (Helbig Führer Nr. 499.)

Pal. Sciarra. — h. 0,27. KAS. 471.

N. C. G. 47. MD, I. 1735.

56. AMAZONE. Statuette. Bronce.

Den høire Arm mangler.

Hun er fremstillet falden af Hesten slæbende sig frem paa Knæ paa Jorden.

Motivet — et lignende som i »den slæbende Amaxone« i Palazzo Borgheses Gaard KAS. 819 — er behandlet med stort Liv og fuldendt Skjønhedssands.

Figuren er kjøbt og rimeligviis ogsaa funden i Ægypten, men Arbeidet er reent græsk. — h. 0,14.

57. AMAZONE. Herme. M.

Næsespidsen og Hermeformen restaureret.

Typen minder om Amazonehovedet 55, men Formen er mindre oval og Kinderne fyldigere.

Haaret er ikke opbundet som paa Amazonestatuerne, men hænger fredeligt ned med Lokker paa begge Sider af Nakken.

I Villa Albani findes et lignende Hoved med Hermeformen bevaret. — h. 0,29 (den antike Deel).

N. C. G. 48.

57 a. AMAZONEKAMP. Relief. M.

Af Amazonen mangler begge Hænder og det nederste af h. Been, Ansigtet er tildeels ødelagt, af Krigeren hele Overkroppen.

De to kæmpende storme mod hinanden op ad en lille Jordtue.

Amazonen bærer et stort rundt Skjold og har i den høire Haand holdt en Øxe eller maaske et Spyd. Hun har en attisk Hjelm med stor Hjelmbusk. Hun har Khiton med Ærmer, under denne har hun et Skjørt af plisseret Stof.

Krigeren er en kraftig Mandsskikkelse, han bærer en Krigerkappe, men er ellers nøgen.

En Ramme af hvilken en Deel endnu er bevaret paa h. Side har omgivet Relieffet.

Dette har næppe haft flere Figurer, da de to danne et smukt afsluttet Hele.

Stiilen minder i fyrigt Liv ganske om Frisen paa Mausoleet i Harlikarnassos; men det er ikke nogen Kopi af nogen af de Grupper, som ere bevarede af denne Frise.

Fortræffelig græsk Udførelse. Fandtes tidligere i Pal. Farnese i Rom. h. 0,80, br. 1,24.

MD. III. 3732.

58. AMMON. Herme. M.

Næsen og det meste af Hermestykket restaureret.

Ammonhornene ere afbrudte, og Stedet restaureret som en meningsløs Haarsvulst.

Hageskjægget, som i de bedre Exemplarer i Ince Blundell Hall og i Museo Chiaramonti har en dyrisk Character, er her ganske menneskeligt. — h. 0,31 fra Hage til Isse.

Furtw. Meisterw. p. 96. — Statuencop. I., p. 39, Tav. X. KAS. 312. N. C. G. 45.

59. APOLLON. Statue. M.

Ansigtet og den forreste Deel af Hovedet, Størstedelen af høire Arm, venstre Underarm, Lyren, venstre Knæskal, Fødderne og en Deel af Plinthen restaurerede.

Paa Træstammen Kunstnersignaturen *ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ ΕΠΟΙΕΙ*, som dog kun betyder, at en os iøvrigt ubekjendt Kunstner, Apollonios, har udført dette Exemplar, men ikke at Statuen fra først af er gjort af ham. Det er en Copi af en velkjendt Statue, af hvilken Glyptotheket allerede eier et Fragment af en Copi i den skjønne Torso Nr. 60.

Den oprindelige Statue, som har været af Bronce, var et Værk fra første Halvdeel af 5te Aarh. f. C.

Nærværende Exemplar er smukt udført og Overfladen vel bevaret. Hovedet er restaureret i Thorvaldsens Stiil.

Samling Despuig Mallorca. Hübner 718. — h. 1,54.

R. R. p. 92, 3. KAS. 201, 202, 203.

60. APOLLON. Torso. M.

Figuren har ligesom Statuen Nr. 69 været en Gjentagelse af en bekjendt Apollostatue fra Midten af det 5te Aarh. f. Chr., af hvilket det bekjendteste Exemplar findes i Mantua KAS 202 og af hvilken Athleten Nr. 111 er en senere Variation.

Paa den venstre Side sees Sporet af Lyren, som han har holdt støttet ind imod Brystet.

Fortrinlig Udførelse. — h. 0,57.

N. C. G. 25.

61. APOLLON. Hoved. M.

Dette Hoved har tilhørt en Apollostatue fra Midten af det 5te Aarh. f. C., som er bekjendt i flere Gjentagelser (Kassel, Louvre o. fl.).

Det er smukt udført, og navnlig er det eiendommeligt behandlede Haar meget vel bevaret.

Furtwängler henfører denne Apollontype til Myron (Meisterw. pag. 371 ff.).

Næsen, Læberne og Hagen restaurerede.

Kjøbt af H. Bruun 1894. — h. 0,27 fra Hage til Isse.

N. C. G. 34.

62. APOLLON. Hoved. M.

Næsen, Læberne, Hagen, Dele af Overfladen restaureret.

Gjentagelse af samme Original som Nr. 61, men magrere og haardere.

Haaret er udført traadagtigt i Broncestiil.

Det er derfor vistnok en mere tro Copi af den oprindelige Bronceoriginal end Nr. 61. — h. 0,35.

63. APOLLON CITHERSPILLENDE. Torso. M.

Draperifigur i skjøn Stiil. Fortræffelig Udførelse.

Hovedet, Armene, Citharen, den venstre Fod og en Deel af Draperiet mangler.

Denne Figurs Draperi er ret eiendommeligt. Inderst bærer den en Underklædning, som naaer lige til Fødderne. Denne er af et meget tyndt Stof og slutter saa (unaturligt) tæt til Kroppen, at det seer ud, som om Statuen havde Beenklæder.

Ovenpaa denne bærer den en kort Khiton, som naaer til Knæene. Alle Folderne af disse to Klædninger ere samlede i Masse bagved Legemet.

De yderste Dele ere afbrudte, men der kan ikke mangle meget, og deres Kontur kan ikke have været meget forskjellig fra den nuværende. Endelig bærer Statuen endnu et tredie Klædningsstykke, en Overkappe, som foran er hægtet om Halsen.

Denne bedækkede Figurens Bagside, men der er kun lidt deraf tilbage.

Dette er saa meget beklageligere, som Statuens Virkning har været afhængig af Kappens Form og Kontur.

Halsen er udhugget til Indsættelse af Hovedet, som er borte.

I Musesalen i Vaticanet findes en større, men grovt udført Statue (Nr. 496) feilagtig restaureret som Bakkhos, noget mere fremadskridende, men som viser tilbage til et lignende Forbilled som nærværende Exemplar.

Ogsaa i Berliner Museet findes en noget tarvelig udført Statue (Nr. 50), hvis Stiil meget ligner denne, men med en stærk fremskridende Bevægelse.

Furtwängler mener, at Statuen har været Midterfigur i Frontonen af et græsk Apollotempel, maaske det samme, hvori Figurerne Nr. 398 og Nr. 399 have staaet i den anden Fronton.

Græsk Originalarbeide. — h. 1,26.
Furtw. Griech. Giebelstatuen.
Sitzungs ber. d. b. Acad. 1902. H. IV, p. 443.
N. C. G. 33. RR. II, p. 231, 10.

64. APOLLON. Hoved. M.

Romersk Efterligning af en græsk Type fra Midten af det 5te Aarh. f. Chr.

Halsen tilhugget til at indsætte i en Statue,

Brystet moderne. — h. fra Hage til Isse 0,25.
N. G. G. 63.

65. APOLLON. Hoved. M.

Øinene hule til Indlægning.

Udførelsen er god, men Hovedet har lidt meget. Næsen er ny, og den høire Side af Ansigtet er stærkt restaureret.

Fundet i Rom. — h. 0,28.
N. C. G. 70.

66. APOLLON. Colossal Herme. M.

Antik Gjentagelse af en Type fra Slutningen af det 5te Aarh. f. C.

Næsen er restaureret, de to venstre Lokker afbrudte.

Det hører til de skjønneste og mest ophøiede Apollonhoveder der findes.

Solens Gud er fremstillet i sin olympiske Høihed; men den svage Bøining af Hovedet, i Forbindelse med de milde Træk, viser ham som tilgængelig for Menneskenes Tilnærmelse.

Det er en naaderig Gud, som det er forstaaeligt at Menneskene have tilbedt.

Ansigtsformen er en skøn Oval, kronet af et bølgende Haar, som falder i lange Lokker ned ad Skuldrene og i en mægtig Masse ned ad Nakken.

Udførelsen, som er fra den senere Tid, er meget smuk, — h. 0,52.

N. C. G. 59—60.

67. APOLLON. Herme. M.

Næsen, en Deel af Ansigtets Overflade, som er meget forstødt, de fire Lokker, Nakkehaaret og Hermestykket, restaureret.

Varieret Gjentagelse af Nr. 66.

I Museo Chiaramonti findes en Gjentagelse (Nr. 502) af dette Hoved. — h. 0,35.

N. C. G. 61.

68. APOLLON. Statue. M.

Hovedet, høire Underarm, det meste af venstre Arm, begge Benene fra Knæet, Stammen og Plinthen restaurerede feilagtigt som Hermes.

Statuen er en Gjentagelse af den skjønne Figur i Cab. delle maschere, tidligere kaldet Adonis. Afstøbning paa KAS Nr. 519. Furtwängler henfører Figuren til Eufranor F. M. p. 578 ff. Fr. Beckett, Cat. til KAS, 519.

Smuk Udførelse. — h. 186.

N. C. G. 74. M. D. I, 993. RR. III, p. 41, 1.

69. APOLLON. Hoved. Parisk M.

Den venstre Side af Haaret, som har været tilstykket i Oldtiden, mangler.

Overfladen er ganske ubeskadiget, kun er Haaret lidt forvitret. Om Haaret en Laurbærkrands. Særdeles skjønt Hoved i 4de Aarh. Stiil.

Fortrinlig Udførelse.

Fra Palazzo Barbaran Capra i Vicenza, — h. 0,21.

Düschke V, 46. B.

70. APOLLON LYKEIOS. Colossalt Hoved. M.

Næsen, høire Øienbryn, Læberne, den nederste Deel af Halsen restaureret.

Hovedet tilhører en Apollostatue, af hvilken der findes et Exemplar i Louvre, kaldet Apollon Lykeios, KAS, 621.

Lukian omtaler nemlig en Statue af Apollon Lykeios, som synes at have været identisk med Forbilledet til Statuen i Louvre.

Praxiteles' Stiil. — h. 0,44.

Froehner: Notices 75.
Coll. Sculpt, Greque II, p. 303.

71. APOLLON. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Det øverste af Laurbærkrandsen mangler.

Haaret har ikke været bundet i Knude over Panden. — Fra Hage til Isse 0,26.

72. APOLLON, Statuette. M.

Hovedet og en Deel af Armene mangle. Figuren er fremstillet fremskridende og spillende paa Chitaren og bærer den sædvanlige lange folderige Dragt.

Funden i Grækenland. — h. 0,31.

RR. II, 1, p. 105, 9.

73. APOLLON. Statuette. Parisk M.

Figuren, som angives at være funden c. 1880 ved Udgravningerne i Rom, var i flere Stykker, hvoraf dog kun den høire Haand, som er restaureret, og Lyren manglede. — h. 1,27.

RR. II, 1, p. 92, 4.

74. APOLLON. Statue. M.

Begge Underarmene, Lyren, Stammen med Draperiet, høire Fod, venstre Underbeen med Plinthen restaureret.

Guden seer drømmende ud for sig idet han spiller paa sin Lyre.

Statuen blev funden 1849 ved den 6te Milesten ved Via Labicana.

Villa Borghese. — h. 1,87.

Braun: Ruinen u. Museen Roms pag. 541. RR. II, 1. p. 92, 1.

75. APOLLON. Hoved. M.

Læberne, Næsen og det ene Øie er restaurerede af Prof. V. Bissen.

Hovedet tilhører en Statue af Apollon, som er kjendt igjennem en Række Exemplarer særlig Cat. Nr. 224 i Uffi-cierne.

Fundet i Hauran i Syrien. — Fra Isse til Hage h. 0,25.

76. APOLLON. Hoved. M.

Næsen er restaureret.

Halsen tilhugget til Indpasning i en Statue.

Kunstneren har benyttet to forskjellige ældre Typer.

Ansigtet gjengiver Midten af det 5te Aarh.' (f. Chr.) strenge Stiil, medens Haarsætningen med den høie Knude over Issen tilhører en senere Tid.

Hovedet er skjønt og aandfuldt opfattet og smukt udført. — h. 0,35.

N. C. G. 69.

77. APOLLON. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Minder noget om Sauroktonos, men med Haaret bundet i Knude over Panden.

IV Aarh. Stiil. — h. fra Hage til Haartop 0,21.

78. APOLLON. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Tilhugget til Indsættelse.

Haaret bundet i Knude over Panden.

IV Aarh. Stiil. — Fra Hage til Haartop h. 0,24.

79. APOLLON. Colossalt Hoved. M.

Næsen restaureret.

Haaret i en Knude over Issen.

Det sjælfulde Udtryk er blevet næsten kvindeligt. — Fra Hage til Haartop h. 0,36.

80. ARES (?). Hoved. M.

Næsen, Læbe, Hage og Dele af Overfladen samt Halsen restaureret.

Hovedet har lidt meget og er ganske bruunt (af Brand?).

Korinthisk Hjelm. Smuk Type fra det IV Aarh.' første Halvdeel. — h. 0,35.

81. ARTEMIS (?). Hoved. M.

Næsen, Læberne, Hagen restaureret. Overfladen har lidt meget. I Ørerne har været Ringe.

En Gjentagelse af samme Hoved er urigtigt benyttet til Restauration af den bekjendte »Artemis Colonna« i Berlin, KAS.

Hovedet er i det IV Aarh.' Stiil. — h. 0,23.

See Beschr. d. ant. Sculpt. Kgl. Mus. Berlin, Nr. 59.

82. ARTEMIS. Statuette. M.

En Deel af høire Arm mangler. I den venstre Haand har hun holdt Buen, med den høire tager hun en Piil af Koggeret.

Over den korte Khiton, som flagrer om hende, bærer hun et Skind. Paa Benene høie Gamascher.

4de Aarh. f. C. — h. 0,50.

83. ARTEMIS OG IFIGENEIA. Gruppe. M.

Hoved og Arme mangle paa begge Figurerne; Under-

benene mangle begge paa Artemis og det venstre paa Ifigeneia.

Ifigeneia ligger sammensunket foran Artemis, som iler til med Hjorten, som skal offres i den unge Piges Sted.

Gudinden har med den h. Haand holdt Hjorten ved Takkerne. Denne har staaet paa Bagbenene og Sporet af dens Legeme sees paa Artemis' Ryg.

Med den v. Haand har hun vistnok understøttet Ifigenia, som med sin v. Haand støtter sig til Jorden og som maaske har rakt sin h. Haand op imod den frelsende Hind.

Græsk Originalarbeide i særdeles skjøn Udførelse fra det IV. Aarh. f. C.

Funden i Salusts Haver i Rom.

Det er Professor Fr. Studniczka som har opdaget, at de to Figurer hører sammen og derved fundet denne skjønne Gruppes Tydning. — h. 1,22.

RR. II, I, p. 313, 4. Beckett, KAS, 643.

84. ARTEMIS. Hoved. M.

Næsen og Halsen restaureret.

Hovedet minder nærmest om »Artemis med Hinden« i Louvre, KAS, 642. — Fra Hage til Isse h. 0,26.

85. ARTEMIS. Statuette. M.

Hoveder, Underarmene, Plinthen med det nederste af Benene samt det øverste af Koggeret restaureret.

Slangehovedet paa Figurens høire Been viser at Restaurator vistnok har havt Ret i at lade Slangen slynge sig om den høire Arm.

Proportionerne ere noget lange, men iøvrigt er Figuren smukt udført.

Statuetten er en Gjengivelse af en græsk Originalstatue fra Praxiteles' Tid, som kjendes i mange Copier. En af de smukkeste af disse findes i Glyptotheket i München.

Nr. 113 restaureret (urigtigt) af Thorvaldsen som Demeter. Samling Despuig Mallorca Hübner 972. — h. 0,50. KAS, 466.

86. ARTEMIS. Statue. M.

Armene, Benene fra Knæet og en Deel af Ryggen mangle.

Hovedet er udført for sig og indsat i Halsen; det bærer et Diadem, som for oven er udtunget.

Haarsætningen med den korte Pidsk i Nakken er den samme som paa de juliske Buster.

Paa det v. Knæ sees Kloven af en Hjort.

Udførelsen er meget omhyggelig, Overfladen har været poleret, men er nu, med Undtagelse af Hovedet, bedækket med Sinter.

En Gjentagelse af Figuren findes i Pal Corsini Firenze. — h. 1,23.

87. ARTEMIS. Colossalt Hoved. M.

Næsespidsen restaureret, den øverste og bageste Deel af Hovedet mangler.

Fundet i Diana nemorensis hellige Lund ved Nemi.

Fortrinlig Udførelse. — h. 0,54.

88. ARTEMIS. Statuette. M.

Det meste af høire Arm, en Deel af venstre Underarm samt Benene fra Knæene mangle.

Haaret bundet i en stor Knude over Issen. — h. 0.30.

89. ARTEMIS. Statue. M.

Næsespidsen og høire Arm restaureret. Buen, som hun holdt i venstre Haand, samt Hunden mangler.

Paa Hovedet har hun et Diadem. Hun bærer en op-

kiltret Khiton, over Skulderen et Svineskind, paa Fødderne Snørestøvler.

Pupillerne og Iris meislede.

Tarveligt Arbeide. — h. 1,85.

90. ASKLEPIOS. Statue. M.

En Deel af Hovedet, venstre Arm og hele Draperiet mangler.

Taphuller i Hovedet viser at de manglende Dele have været tilsatte særskilt i Oldtiden.

Ryggen er tildeels huul og Brudfladerne tilvenstre og forneden, ligesom ogsaa paa Fødderne, ere ikke fremkomne tilfældigt, men ere forsætligt tilhuggede.

Statuen har været en **Akrolith**, hvor det nøgne har været Marmor og Draperiet Bronce.

Den storstilede Figur er fortrinligt udført og Marmoret har en smuk rødgul Patina.

Statuen maa tænkes siddende.

Det forgyldte Broncedraperi har bedækket den venstre Skulder og Underkroppen, men ladet Fødderne fri. Den v. Arm har været høit hævet og holdt Staven.

Øjnene i en Akrolith have nødvendigviis været indlagte. — h. 1,12.

91. ASKLEPIOS. Colossalt Hoved. M.

Gudens Træk minde om hans Fader Zeus'. Paa Hovedet bærer han sin diademlignende Krands, som maa tænkes forgyldt. Hovedet er fortrinligt udført og ret godt bevaret.

Det hører til de skjønneste Asklepioshoveder, som existerer.

Næsen, Overlæben, noget af Øinene og Panden ere restaurerede af Billedhugger Kopf i Rom.

Fundet i Velletri. — h. 0,44.

N. C. G. 62.

92. ASKLEPIOS OG HYGIEIA. Gruppe. M.

Halv Størrelse.

Denne Gruppe gjengiver den samme Original som et meget raat udført Exemplar (Nr. 399) i Vaticanet (Visconti. Mus. P. C. II. 3), men medens Hovederne paa det vaticanske Exemplar ere moderne, ere de her vel bevarede.

Interessant er den usædvanlige Fremstilling af Asklepios som ung og uden Skjæg.

Skopas udførte en Gruppe til Gortys i Arkadien, hvor Asklepios var uden Skjæg.

Xenophilos og Straton gjorde en Gruppe til Argos, hvor Asklepios var staaende og Hygieia siddende.

Sandsynligvis gjengiver vort Exemplar en af disse Grupper.

Udførelsen er flygtig.

Gruppen er godt bevaret. Der mangler Hygieias høire Underarm og Slangens Hoved. — h. 0,95.

93. ASKLEPIOS. Colossal Statue. M.

Næsespidsen, høire Haand, venstre Arm, Tæerne paa v. Fod, Dele af Slangen og Staven restaureret. Iøvrigt er Statuen særdeles vel bevaret.

Guden sidder paa en Throne med lavt Rygstød.

Sædet er skraat, hvorved Legemet, navnlig ved en høi Opstilling, kommer til at virke i hele Længden uden at Benene skjule noget af Overkroppen.

Den høire Arm er fremstrakt, den venstre Arm løftet, holdende den store Slangestav. Den h. Fod er trukket tilbage og hviler paa Taaspidsen.

Overkroppen er nøgen. Benene ere bedækkede af et Klæde, hvis Ender ere kastede over den v. Skulder.

Haaret bærer ingen Krands, men det busker sig i en

mægtig Ramme sammen med det tætte Skjæg om Ansigtet, som er temmelig aldrende.

Figuren er udentvivl en Copi af et Kunstværk fra den sidste Halvdeel af det IV Aarh. f. C., som vistnok er afledet af Thrasymedes' chryselefantine Billedstøtte i Epidauros.

Statuen fandtes tidligere i en Villa i Portici. — h. 1,88.

94. ASKLEPIOS. Hoved. M.

Senere Efterligning af den ældre Type, af hvilken Glyptotheket har det skjønne Exemplar Nr. 91.

Smlgn. ogsaa 96.

Næsen er restaureret. Brystet nyt. — h. 0.42.

95. ASKLEPIOS. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Medens Hovedet i det Hele nærmest minder om det 5te Aarh., er Haaret udført i det 4de Aarh.' friere Stiil. — h. 0,36.

96. ASKLEPIOS. Statue. M.

Næsen er tilsat. Den høire Underarm og Slangestaven mangler.

Slangens Halespids og Stavens Spor paa Plinten angiver dog tydeligt Stillingen.

Figuren er iøvrigt godt bevaret, dog er Hovedet en Deel forvitret.

Da denne Statue findes i flere Exemplarer (et smukt i Lateran) er den uden Tvivl en Gjengivelse af et berømt ældre Forbillede.

Hovedet ligner i sin Type det bekjendte Zeushoved fra Otricoli i Rotunden i Vatikanet. Det viser sig saaledes, at ligesom Zeustypen har forandret sig fra Feidias' olympiske Hoved til den bekjendte Type i Vaticanet, saaledes har

Asklepios fulgt den samme Udvikling fra den som er repræsenteret i Nr. 92, igjennem Mellemleddet Nr. 94 til denne Statue.

Statuen var tidligere i Palazzo Sciarra i Rom. — h. 1,50.
MD. I, 13.

97. ASKLEPIOS. Statuette. M. (parisk).

Figuren er fuldstændig bevaret, den skal være funden indmuret i en Nische.

Paa Plinthen har været to Linier Indskrift, som allerede i Oldtiden er bleven borthugget.

Ansigtstypen er væsentlig den samme som Nr. 96, men minder lidt om en Jøde. — h. 0,76.

98. ATHENE PARTHENOS. Hoved. M.

Næsen, Læberne, Hagen restaureret. Hjelmen tildeels ødelagt. Overfladen har lidt meget,

Af de forskjellige Copier af Feidias' berømte Guld og Elfenbeensstatue i Parthenon Templet i Athen er nærværende Exemplar et af dem, som kommer Originalens Hoved nærmest.

Man seer heraf, at det er den utilnærmelige Majestæt og den ubøielige Guddomsvillie, men ikke Spor af naadefuld Imødekommen imod Mennesker, som Kunstneren har villet fremstille.

Fundet ved Orte. — h. 0,35.

L. Pollack: Neue Repliken des Kopfes der Athene Parthenos: Jahresheften der oesterr. arch. Inst. B. IV, p. 144 ff. (1901).

99. ATHENE. Statue. M.

Hovedet og Armene mangle.

Statuen minder en Deel om Feidias' Parthenos, men er slankere og skrider stærkere frem.

Den er en Variation af en Type fra Feidias's Tid og findes i flere Gjentagelser, af hvilke det smukkeste findes

i Ince Blundell Hall i England. Et smukt Exemplar i Stockholm, hvis Hoved dog ikke hører til Statuen.

Glypt. Nr. 100 er ligeledes en Gjentagelse af samme Statue, og ikke som først antaget af Parthenos.

Fra Santa Maria ved Capua. — h. 1,42.

100. ATHENE. Torso. M.

Hoved, Arme samt den nederste Deel af Figuren mangler.

Gjentagelse af samme Statue som Nr. 99 fra Feidias' Tid.

Udførelsen har været meget omhyggelig. Overfladen poleret. — h. 0,76.

N. C. G. 71. RR. II, I, p. 294, 8.

101. ATHENE. Hoved. M.

Øinene have været indlagte.

Ørerne gjennemhullede til Ringe.

Af den attiske Hjelm er kun Panderingen og noget af Nakkeskyggen tilbage, hele Overdelen mangler. Furtw. Meisterw. p. 134.

Dette mægtige Hoved er en fortrinlig Gjengivelse af en Bronce-Statue af Feidias' Skole. — h. 0,65.

N. C. G. 41, 42. Reinach: Têtes ant. 91, 92.

102. ATHEME. Statue. N.

Hovedet, Armene og Ærmerne, enkelte fremspringende Dele af Draperiet restaurerede i Sølv efter Athene Farnese i Neapel.

Det meste af Slangen paa Ægis mangler. KAS, 301.

Statuen er ligesom »Athene Farnese« i Neapel en Gjengivelse af en overordentlig skjøn Original fra Feidias' Tid. Den antoges tidligere ligesom Herastatuen Nr. 247 og Afroditestatuen Nr. 43 oprindelig at være udført af Feidias' Samtidige Alkamenes.

Studnizka antager, at Statuen er en Gjentagelse af Athene Hygieia af Pyrrhos, som fandtes paa Akropolis.

I den v. Haand har Gudinden holdt sit Spyd, i den h. Haand en Nikestatuette.

Funden i Velabrum i Rom. — h. 2,27.

Furtw. Meisterw. p. 104 ff.

Jahrbuch d. k. d. arch. Inst. 1899 Juli, p. 134.

103. ATHENE. Hoved. M.

Næsen og Læben restaureret.

Hjelmen, som har været af Bronce, mangler.

Ørerne ere gjennemhullede til Ringe.

Hovedet, hvis Forbillede stammer fra Midten af det 5te Aarh., har hørt til en siddende Statue.

Tilhugget til Indsætning i denne. — h. 0,48.

104. ATHENE. Buste. M.

Hjelmskyggen og Næsen restaureret.

Dette Hoved stemmer nøie med den smukke Athene Giustiniani i Braccio nuovo og stammer uden Tvivl fra en Gjentagelse af samme Statue.

Furtwängler tilskriver Eufranor den originale Statue, IV Aarh. f. C. Afstøbn. KAS 524.

Smukt udført, men Overfladen noget plettet. — h. 0,67.

105. ATHENE. Statuette. M.

Hjelmbusken, Næsen, Hagespidsen og et Stykke af Halsen restaureret.

Figuren er daarligt udført, men den gjengiver et skjønt Forbillede i det IV Aarh.s Stiil.

Den strenge Athenetype fra det V. Aarh. har givet Plads for en blidere Opfattelse.

I v. Haand holder hun Skjoldet, som hviler paa en Piedestal, hvis Form er tillempet efter Figurens Hovedlinier;

see Anm. p. 28. I høire Haand holder hun en Gjenstand, som maaske har været en Oliegreen. — h. 0,85.

106. ATHENE. Statuette. M.

Hovedet moderne. Den h. Skulder og Arm restaureret (aldeles galt). Den v. Arm mangler.

Romersk Copi efter et attisk Forbillede fra sidste Halvdeel af det V Aarh. f. C.

Fra Potenza. — h. 0,92.

107. ATHENE. Hoved. M.

Hovedet har været brudt i to Stykker.

En Deel af Underlæben og noget af h. Kind mangler.

Hun bærer den korinthiske Hjelm.

Stilen er ikke ældre end ved Alexanders Tid. — h. 0,19.

108. ATHLET. Hoved. M.

Udførelsen har været smuk, men det har lidt meget. Næsen, en Deel af Panden, Øinene og Munden er restaureret.

De svulne Ører betegne Athleten.

Hovedets strenge Stiil gjør det sandsynligt, at det gjengiver en Original fra Midten af det 5te Aarh..

Dette Hoved kjendes fra flere Exemplarer, af hvilke det i Dresden, som stammer fra Perinthos i Thessalien, bedst repræsenterer denne Type. KAS, 282.

See Mitth. d. kais. d. Inst. Athen. Abth. XVI, pag. 312 ff. — h. 0,23 fra Hage til Isse.

N. C. G. 36 A.

109. ATHLET. Hoved. M.

Næsen, Panden, Ørerne og Overlæben restaureret.

Af en noget lignende Type som Nr. 108 fra Midten af det 5te Aarh. (Myron?). — h. 0,24 fra Hage til Isse.

110. ATHLET. Hoved. M.

Næsen og Issen mangler.

Overfladen stærkt dækket af Kalksinter.

Hovedet gjengiver en Original fra 1ste Halvdeel af V Aarh. f. C.

Om Haaret et Baand Haaret er endnu ganske archaisk behandlet med lutter smaa Krøller.

Udførelsen god. — h. 0,20.

111. ATHLET. Statue. M.

Af Statuen er næppe andet end Torsoen antik.

Den synes dog at være i det væsentlige rigtigt restaureret som en hellenistisk Gjentagelse af en ældre Bronceoriginal. Den ligner meget de bekjendte Ynglingestatuer, af hvilke en, signeret med Navnet Stefanos, findes i Villa Albani (Helb. Führer 738), KAS, 905. Arndt sætter den i Forbindelse med en anden Ynglingestatue i Villa Albani og mener, at Hovedet Nr. 346 har hørt til en Statue af denne Type. — h. 1,50.

N. C. G. 21. 22. RR. III, 154, 7.

112. ATHLET. Hoved. M.

Smukt udført og næsten ubeskadiget.

Portraitagtige Træk.

Af Øinenes Maling er der tydelige Spor.

Athen. — h. fra Hage til Isse 0,19.

113. ATHLET. Statue. M.

Hovedet restaureret i Gibs, Armene og det v. Underbeen i Marmor.

Stammen med Havuhyret, det h. Underbeen, Plinthen og den venstre Fod tilhøre en ganske anden Statue, formodentlig en Havgud, som med stor Dygtighed er tilpasset

til Kroppen. Det øverste Stykke af Stammen med Uhyrets Næsehaar er moderne.

Den fortræffelig udførte Torso gjengiver den bekjendte polykletiske Statue (Galleria delle Statue i Vaticanet Nr. 251) af hvilken Glyptotheket eier Hovedet Nr. 114.

Statuen fandtes tidligere i Villa Martinori i Rom og var der aldeles urigtigt heelgjort med Hovedet Nr. 255. — h. 1,91.

M. D. Nr. 100. F. M. p. 494, Fig. 86.

114. ATHLET. Hoved. M.

Næsespidsen og Hagen restaureret.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Hovedet tilhører en Gjentagelse af den polykletiske Statue Nr. 113.

Fortrinlig Udførelse. — Fra Isse til Hage h. 0,23.

115. ATHLET. Hoved. M.

Lidt under naturlig Størrelse.

Haaret bærer endnu tydelig rød Farve. Øinenes Iris viser ogsaa umiskjendelige Spor af Malingen.

Omkring Haaret har siddet et Diadem eller Baand af Metal. Hullerne til at fæste det sees i den raa Marmorvulst, hvorpaa det har været anbragt.

De svulne Ører betegne Athleten.

Fundet i Athen. — h. 0,26.

Reinach, Têtes ant. 156, 157.

116. ATHLET. Hoved. M.

En Deel af Baghovedet mangler. Næsen og Størstedelen af Ansigtets høire Side er afslidt.

Skopas' Stiil.

Skjønt og aandfuldt udført, men sørgelig ødelagt. — h. 0,28 fra Hage til Isse.

117. ATHLET. Hoved. M.

Lidt under naturlig Størrelse.

Næsespidsen mangler.

Øinene ere indlagte; det hvide med Marmor, Iris med en sort Steen Diorit. Pupillen er angiven ved en Fordybning. De svulne Ører betegne Athleten.

Fundet i Athen. — h. 0,24. Reinach, Têtes ant. 150, 151.

118. ATHLET. Hoved. M.

Det forslaaede høire Øre angiver Athleten, skjøndt Hovedets Udtryk mindre betegner en saadan. Lysippos' Stiil.

Hovedet gjenfindes paa to af de fire Athletstatuer i Dresden.

Udførelsen er smuk. Næsen tilsat og Ansigtets Overflade paa flere Steder restaureret. — h. 0,29.

119. ATHLET. Hoved. M.

Næsen og Halsen restaureret. Haaret er meget forstødt.

Typen minder nærmest om Lysippos' Stiil.

De forslaaede Ører betegne Athleten. — h. 0,27 fra Hage til Isse.

120. ATHLET. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Om Haaret en Laurbærkrands. — h. 0,25 fra Hage til Isse.

121. ATYS. Statue. M.

Atys, en phrygisk Localguddom, dyrkedes sammen med Kybele.

Han var en skjøn ung Hyrde, som fandt Naade for Kybele. Hun gjorde ham til sin Præst og paalagde ham altid at tænke paa hende.

Atys forelskede sig imidlertid i Hamadryaden (Træ-

nymfen) Sagaris, og da Kybele erfoer hans Utroskab, fældede hun Træet, til hvilket Sagaris' Liv var knyttet.

Den fortvivlede Atys sonede sin Brøde med sit Blod, idet han sønderrev sig med en skarp Sten. Han blev forvandlet til et Fyrretræ, som blev helliget Kybele.

Statuen, som fortræffeligt gjengiver Atys' Type, er temmelig tarveligt udført i et graaligt Marmor, og er meget jordslaaet.

Den udmærker sig ved sin asiatiske Dragt; Atys fremstilles, i Modsætning til græske Figurer, med Beenklæder og Skjorte med lange Ærmer.

Et løst hængende Klædebon er fæstet paa den venstre Skulder med en Knap.

Paa Hovedet den phrygiske Hue.

Benene fra lidt over Knæet og Spidsen af Huen mangle.

Næsen og Pegefingeren paa høire Haand er restaureret.

Den er funden i Kyzikos i Ruinerne af et Tempel, hvor den har dannet en Deel af Karmen paa en Dør.

Sammen med den fandtes Rester af dens Pendant, en Kybelestatue, som smykkede Karmens anden Side.

En saadan Dørkarm med en Statue halvt i Relief er i god Harmoni med de berømte Sculpturer fra Artemistemplet i Ephesos, hvor Søilerne forneden omgaves af et Relief.

Under Hadrian byggedes det pragtfulde Tempel i Kyzikos, som rivaliserede med Ephesostemplet, og som af nogle regnedes til Verdens Underværker.

Om Statuen er fra dette Tempel har ikke kunnet oplyses, men at den statuesmykkede Dørkarm har havt sit Forbillede i Ephesos, er sandsynligst. — h. 1,43.

122. ATYS. Buste. M.

Næsen og Læberne restaureret.

Det fritstaaende Stykke af Huens Hagebaand mangler.

De høitoptrukne Øienbryn og de dybtliggende opadskuende Øine give Hovedet et Udtryk af utilfredssillet Længsel.

Paa Hovedet den phrygiske Hue. Det lange Haar falder i skjønne Lokker ned paa Skuldrene.

Smuk rødlig Patina. — h. 0,96.

123. ATYS. Buste. M.

Næse, Læber restaureret.

Det fritstaaende Stykke af Huens Hagebaand mangler.

Smuk rødlig Patina.

Mage til forrige, dog ikke nogen Copi. — h. 0,96.

124. DANDSENDE BAKKHANTINDE. Relieftorso. M.

Den særdeles skjønne Udførelse sætter dette Fragment i høi Rang imellem græske Kunstværker.

Paa Erechteiontemplet paa Akropolis var Gesimsens Frise af sort Marmor og prydet med Relieffigurer af hvidt Marmor, som hver for sig vare fæstede paa den sorte Baggrund.

Det er sandsynligt, at dette Fragment, som ikke er fra Erechteions Frise, paa lignende Maade har været fæstet til en Baggrund af et andet Stof.

Bagsiden er raat hugget og flad.

Afslutningen foroven viser, at et Metaldraperi har sluttet sig til Figuren. — h. 0,84.

125. BAKKHANTINDE. Relief. M.

Brudstykke af en Vase.

Figurens Fødder og noget af Draperiet mangler.

Hun dandser let frem.

Kappen er paa en ikke almindelig Maade fæstet paa hendes venstre Skulder og vaier for Vinden.

Den yndefulde Figur er meget smukt udført.

Bakkantinder eller Mainader benyttedes gjerne som Decoration paa Vaser, Piedestaler o. lgnd.

Nærværende Figur gjenfindes saaledes paa Sosibios Vasen KAS. 934 og flere Steder.

Kjøbt i Athen. — h. 0.33. Zoëga: Bassirilievi. T 84. Roscher Lex II II p. 2275.

126. BAKKHANTINDE. Hoved. M.

Næsespidsen restaureret.

Lidt af Hagen mangler.

Hun leer saa hun viser sine Tænder. Haaret er strøget op i Nakken, et Par Tjavser hænge ned i Panden. — h. 0,19 fra Hage til Isse.

127. SOVENDE BAKKHANTINDE. Relieffragment. M.

Benene og den høire Arm mangle.

Hun ligger nøgen udstrakt med sit Klædebon under sig, dybt sovende paa en Klippe.

Den høire Arm har hvilet bøiet over Hovedet.

Om Haaret har hun et Baand.

Øienlaagene slutte til hinanden i en Linie tvers over Øiet (smlg. Nr. 324).

Udførelsen er fiin, men Overfladen plettet af Kalksinter. — h. 0,17.

128. BASIS, rund, omgivet af et Relief. M.

Tre Kvinder afvexlende med tre Krigere i Dands.

Kvinderne ere fremstillede som dandsende Horaer, en almindelig Fremstilling paa græske Relieffer, smlgn. Nr. 276, særlig Votivrelieffer til Pan Nr. 404.

I Villa Borghese (Heraklessalen) findes et Alter, hvor Kvinderne afvexle, ligesom her, med dandsende Krigere og henvende sig til Pan. I nærværende Relief, hvor det decorative er eneraadende, er Pan udeladt.

Arbeidet er tarveligt, men det gjengiver dog tilnærmelsesviis de overordentlig skjønne Fremstillinger af Horaerne, som har været Forbillede.

Fandtes tidligere i Villa Casali, hvor den tjente til Fodstykke for Statuen Nr. 68.

I Midten en firkantet Fordybning, udmuret med Teglsteen. — h. 0,97, Diam. 0,91.

Jvfr. Ann. d. Inst. 1863, Tav. L. M. D. III, p. 113, 3680.

129. BASIS TIL EN SKAAL. Porphyr.

Den smukt profilerede Fod har baaret en flad Skaal. Den ægyptiske Porphyr, en af de skjønneste Steenarter som kjendes, anvendtes meget i den romerske Keisertid.

De ægyptiske Brud kjendes ikke mere, derimod brydes andre Arter af Porphyr i Sverrig og andre Steder. — h 0,60.

130, 131. SØILEBASER. M.

Disse Baser ere et characteristisk Exempel paa den decorative Kunsts Udvikling hos Romerne, hvor de simple, skjønne fra Grækerne overlevede Former bleve overlæssede med den overdaadigste Rigdom af Detailler. — h. 0,21.

131 a. BORD. Kalksten.

En lille Søjle med joniske Cannelyrer, som forneden løber ud i Basis og foroven ere lige afskaarne, bærer den runde Bordplade. Borde af denne Art vare meget almindelige, og findes ofte i Pompeji. h. 0,65.

132. BORDFOD. Giallo antico.

Særdeles smukt udført i det prægtige Marmor. Øinene i Tigerhovedet have været indlagte. — h. 0.78.

133. BORDFOD. Giallo antico.

Mage til Nr. 132. — h. 0,77.

134. BORDFOD. M.

Den svarer temmelig nøie til Nr. 132. — h. 0,62.

135. EN BORDFOD. M.

Bordfødder af denne Form vare almindelige i Oldtiden. I Pompeji er fundet mange, i Reglen opstillede bag Impluviet i Atrium.

Den herværende er et characteristisk Exempel paa Typen. — h. 0,71, br. 0,81, d. 0.14.

136. STOR BORDFOD. Trapezophor. M.

Paa hver Side er fremstillet en langskjægget Satyr i bærende Stilling med en Bærepude paa Ryggen.

Rummet imellem Satyrerne er paa begge Sider opfyldt af et meget smukt og rigt Planteornament med Fugle og Fiirbeen.

Fra Palazzo Albani, Rom. — h. 0,98, br. 1,10.

137. STOR BORDFOD. Trapezophor. M.

Mage til foregaaende. — h. 0,98, br. 1,10.

138. CORINTHISK CAPITÆL. M.

Det har rimeligviis hørt til samme Halvsøile, som Baserne 130, 131. Grundformen er det samme som for det almindelige corinthiske Capitæl; men Kunstneren har anbragt en fløitespillende Genius foran hvert Acanthusblad i den nederste Række.

Rosetten foroven, som desværre mangler, holdes omsluttet af to Genier.

See Ussings Festskrift ved Kronprins Frederiks og Kronprinsesse Luises Sølvbryllup, p. 66.

Prof. Ussing henfører det, vistnok med Rette, til Augustus' Tid. — h. 0,67.

139. JONISK CAPITÆL. M.

Voluterne ere paa romersk Viis pragtfuldt udstyrede med Acanthus. — h. 0,47.

140. JONISK CAPITÆL. M.

Under Æggestokken en Bladkrands. — h. 0,15.

141. DEMETER. Statue. M.

Hovedet og høire Arm moderne.

Hellenistisk Type, udført rimeligviis paa Augustus' Tid.

I venstre Haand holder hun Ax og Valmuer, den høire Arm med Faklen er restaureret efter en Broncemønt fra Claudius' Tid, hvor Statuen eller dens Forbillede er afbildet.

Udførelsen er særdeles god, men Statuen har lidt Lidt af Fugtighed.

Den hører til de eleganteste siddende Statuer, som ere bevarede af den græsk-romerske Kunst.

Statuen fandtes tidligere i Pal. Rondanini i Rom. — h. 153.

Guattani Mon. ined. 1876. Vol. II Novemb. Tav. II.
Müller. Wieseler 2. Tav. VIII. 87.
Max Ruhland, eleus. Gotth., p. 59.
N. C. G. 68. Clarac, Pl. 433, 786. RR. II, 245, 4.
Roscher II I 1361.

142. DEMETER (?). Fragment af et Hoved. M.

Kun den venstre Halvdeel af Hovedet er antik. Hele den høire Side med Hagen, det meste af Munden, Næsen og det høire Øie er restaureret.

Om Haaret et Baand. Et Draperi omgiver som et Slør Baghovedet.

Øinene ere hule.

Smuk Udførelse. — h. 0,30 (den antike Deel).

143. DEMETER SIDDENDE OMGIVET AF UNGE PIGER MED FAKLER. Relief. M.

Af Demeter, som har været af colossal Størrelse i Forhold til de jordiske Kvinder omkring hende, er kun hendes venstre Arm og den store Fakkel tilbage.

Fortrinligt Arbeide. — h. 0,90, br. 0,25.

144. DEMETER. Relief. Terracotta.

Gudinden staaer ved Siden af en Kurv, fra hvilken en Slange strækker sig op imod hende.

I den venstre Haand holder hun en stor Fakkel, som støtter paa Altret; i den høire holder hun Ax.

Af den hvide Maling, hvormed Figuren har været bedækket, er der rigelige Spor, men der er ikke Tvivl om, at Figuren har været udhævet med Farver, hvorved den endnu bedre er kommen til sin Ret.

Det er et lille Mesterværk baade i Stilens Skjønhed og Udførelsens Elegance.

Kunstneren har benyttet det bekjendte Middel, at give Figuren en stor Stiil ved at lade Draperiet falde bredt paa begge Sider.

Dette har været endnu mere virkningsfuldt, da Figuren ved en forskjellig Farve udhævede sig fra Baggrunden.

Fra Palermo. — h. 0,38.

145. GRÆSK DIGTER. Statuette. M.

Digteren er fremstillet siddende, spillende paa Lyre. Han er nøgen paa Overkroppen. Et Draperi, kastet over den venstre Skulder, dækker Underkroppen.

Figuren er uden Tvivl en Gjentagelse af en i Oldtiden almindelig Type, men Udførelsen er yderst maadelig.

Hovedet, Armene og Lyren mangle.

Kjøbt i Constantinopel. — h. 0,65.

146. DIOMEDES (?). Hoved. M.

Kun Ansigtet er bevaret.

Dette Fragment har tilhørt en Statue beslægtet med Diomedesstatuen i München. KAS. 478. — h. 0,19.

Furtw. Mestw., p. 746.
N. C. G. 36.

147. DIOMEDES. Hoved, M.

Det øverste af Hovedet, som har været tilstykket, mangler.

Næsen og et lille Stykke af Halsen restaureret.

Hovedet har tilhørt en Gjentagelse af Diomedesstatuen Nr. 304 i Glyptotheket i München, som bærer Palladiet fra Troja.

Svulne Athletøren.

Det lette Kindskjæg naar ned paa Siderne af Hagen.

Hovedet er dreiet med et energisk Udtryk imod Odysseus, som vilde gjøre ham Byttet stridigt.

Fundet i Frascati. — h. 0,23.

147 a. DIONYSOS. Colossalt Hoved. M.

Næsen, som allerede i Oldtiden har været afbrudt og fornyet, mangler. Nakkehaaret og den lange Lok, som paa hver Side har hængt ned over Ørene, samt Spidsen af Skjægget er afbrudt. Udførelsen er fiin, men Overfladen er meget forstødt og slidt.

Haaret er traadformet udført.

Om Haaret et Baand, over hvilket Pandehaaret opstrøget er lagt i en tyk Bukkel, og hvis Ender ere stukne ind under Baandet og hænge ned i en Masse foran Ørene. Samme Haarsætning har et Dionysos Hoved i Brit. Mus. (KAS. 513).

Skal være fundet ved Eleusis. — h.

Ancient Marbles T. 27.

148. SKJÆGGET DIONYSOS. Hoved. M.

Lidt under naturlig Størrelse.

Næsen restaureret, Spidsen af Skjægget mangler.

Om Haaret en Vedbendkrands.

Udførelsen er særdeles fiin og detailleret efter Forbilledet af Broncetechniken.

Ansigtstypen danner her en Overgang til Seilen. — h. 0,23.

N. C. G. 10.

149. DIONYSOS (?). Hoved. M.

Guden er fremstillet med Skjæg, lidt under naturlig Størrelse.

Dette Hoved minder meget om Hovederne paa Parthenons Metoper, men det er bedre bevaret og finere udført end noget af disse.

Andre have i dette Hoved snarere seet Åsklepios. — h. 0,26. Athen.

N. C. G. 14. Reinach, Têtes ant. 123.

150. SKJÆGGET DIONYSOS. Herme. M.

Den særdeles fine Behandling af Haaret og Skjægget minder om Broncetechniken.

Næsen er borte, og Ansigtet er i det hele meget forstødt, ogsaa de fine Lokker, som have hængt ned paa Skulderen, ere afbrudte bag ved Ørerne.

Paa Øren og Læber findes endnu Spor af rød Farve.

Athen. — h. 0,18.

151. DIONYSOS. Colossal Dobbeltherme. M.

Romersk Efterligning af den archaiske Type.

Rimeligviis fra Dianas Tempel ved Nemi.

Næserne ere restaurerede. — h. 0,45.

152. DIONYSOS (?). Hoved. M.

Næsen restaureret.

Dette Hoved minder meget om Nr. 516.

Haaret og Skjægget traadagtigt.

Fortræffelig Gjentagelse af den ældre græske Type fra det 5te Aarh. f. C. — h. 0,32.

153. SKJÆGGET DIONYSOS. Colossal Buste. M.

Hovedets Type viser hen til et Originalarbejde fra det 5te Aarh. f. C.

Tilhugget forneden til at passe i en Statue.

Romersk Arbeide. — h. 0,45.

N. C. G. 71. Reinach, Têtes ant. 146.

154. DIONYSOS. Herme. M.

Næsen er afbrudt.

En Deel af Haaret, som har været tilstykket, samt noget af Brystet mangler.

Overfladen noget forvitret.

Om Haaret et Baand tæt over Panden. Over dette sees et Stykke af en Vedbendgreen med Blade.

Hovedet gjengiver en Type fra det V Aarh. f. C., men Behandlingen, særlig af Haaret, er i senere hellenistisk Stiil. — h. 0,27.

155. DIONYSOS. Statue. M.

Høire Arm og venstre Underarm mangle. Næsen er restaureret. Iøvrigt er Figuren særdeles vel bevaret. Over Pandebaandet viser sig to ganske smaa Bukkehorn.

Benene bedækkes af et Draperi, som er kastet over den venstre Arm.

Denne smukke Statue, som er en af de smukkeste Dionysosstatuer som findes, har rimeligvis sit Forbillede i Praxiteles' Skole.

Funden i Rom i Omegnen af Via Tasso.

Romersk Arbeide. — h. 1,64.
See Gaz. d. b. arts. 1887. I 334.

155 a. DIONYSOS. Statue. Marmor.

Hovedet afstøbt efter Petersborgexemplaret. V. Underarm, Draperiet, som hænger ned fra v. Skulder, noget af Draperiet over h. Arm, Dele af Benene, Pantherens Forben og Bagfødder restaurerede.

Guden er iført en opkiltret Khiton med Ærmer, sammenholdt om Brystet med en Snor.

Et Draperi bag om Ryggen er kastet over begge Arme.

Over h. Skulder er kastet et Pantherskind, paa lignende Maade som paa Artemis Bendis Nr. 231, med hvem Figuren i det Hele har meget tilfælles.

En Panther sætter sin ene Fod paa et Vædderhoved og rækker sig op mod den Drueklase eller Vinkande, som den oprindelige Figur vistnok har holdt i Haanden.

Tarveligt romersk Dekorationsarbeide efter en græsk Original fra det 4de Aarh.

Bedre Gjentagelser findes hos Hope i London og i St. Petersborg, hvor Figuren dog begge Steder vilkaarlig er grupperet sammen med en mindre Kvindefigur »Spes« og »Melpomene«. Glyptotekets Exemplar, skjønt ringere udført, er uden Tvivl det som rigtigst gjengiver den originale Statue.

Saml. Clarac. 695. 1614, 1615.

Røscher Lex. I, 1133. F. M. 553. Anm. 2.

h. 2,13.

156. DIONYSOS. Statuette. M.

Underarmen mangler. — h. 0,50. RR. II, p. 113, 3.

157. DIONYSOS. Statue. Parisk M.

Næse, Læber, Hage, Halsen, Armene, h. Underbeen, det meste af v. Been og Stammen restaureret.

Dionysos er fremstillet med meget unge og slanke Former, som minde om Eros i Statuetten Nr. 178.

Han seer drømmende ned for sig.

Særdeles smuk Udførelse. — h. 1,18.

Samling Despuig. Hübner 728.

158. DIONYSOS. Statue. M.

~~Næsespidsen og Læberne~~ beskadigede. Enkelte Fingre, den høire store Taa, samt største Delen af de Gjenstande, som holdes i Hænderne, mangle.

Hovedet har været afbrudt og hører ikke til Statuen.

I den høire Haand sees Resten af en Stav (Pedum), i den venstre Haand holder han en Gjenstand, som har hvilet paa Skulderen, hvor der er en Stub.

Polykletisk Stiil.

Fra Villa Martinori. — h. 2,01.

Matz. Duhn. Nr. 417. RR. III, p. 36, 2.

159. DIONYSOS OG PAN. Gruppe. M.

D.: Næsen, begge Arme og Underbenet, P.: Næsen, Deel af Hageskjægget, h. Haand, v. Albue, v. Underbeen, Panterens Hoved restaureret, eller mangle.

Dionysosfiguren findes i adskillige Gjentagelser som Enkeltfigur. Stilen er IV Aarh.'s, Praxiteles' Skole.

Senere har man dannet en Gruppe ved at tilføje Pan.

Fra Pozzuoli. — h. 1,55.

160. DIONYSOS JAGENDE. Statue. M.

Hovedet, h. Arm, v. Underarm, Underbenene, Stammen, Hunden og Dele af Klædningen restaureret.

Det stærkt foldede Draperi er udført med stor Virtuositet.

Hovedet er ganske feilt restaureret, og Hunden skal være en Panther, som tydeligt sees af de endnu bevarede Bagpoter. — h. 1,50

Samling Despuig. Hübner 715.

161. BAKKHISK HOVED. M. Halv nat. Størrelse.

Om Haaret et Baand. — h. 0,23.
N. C. G. 79.

162. DIONYSOS. Buste. M.

Dionysos fremstilledes efterhaanden hyppigt med mere og mere kvindelige Træk, og det er ofte vanskeligt at skjelne imellem Dionysos og Ariadne.

Nærværende Buste er en saadan Blandingstype, hvor det mandlige nærmest er i Overvægt.

Det skjønne Hoved bærer en svær Krands af Blade og Frugter. I de to Huller over Panden har en Blomst eller Frugt været indsat.

Næsen er restaureret. — h. 0,34.

163. DIONYSOS. Imago clupeata. M.

Den venstre Arm mangler.

Dionysos er fremstillet som en ung Dreng; han holder i høire Arm en Kurv med Frugter, som han har udstrøet med den venstre Haand.

Efter den eiendommelige Fremstillingsmaade med en skjoldagtig Baggrund kaldes denne Form for Relief: imago clupeata. — diam. 0,38.

164. DIOSKUR. Statue. M.

Høire Arm og venstre Underarm mangle; iøvrigt er Statuen særdeles vel bevaret.

Haaret er overmaade rigt og falder i tætte Lokker paa begge Sider af Hovedet.

Dette bærer den spidse Hue, som betegner Kastor eller Pollux.

Den hører til de skjønneste og bedst bevarede Dioskurstatuer som findes.

Den minder i Stillingen om de to store Dioskurer paa Capitoliums Trappe, men det er usikkert om den ligesom disse har holdt en Hest. — h. 1,53.

165. DORYFOROS (?). Torso. M.

»Torso af en Statue, som gjengiver den polykletiske Doryforos' (KAS 432) Motiv, dog svarende til en senere Kunstretning, med mindre svære Former« (Helbig). — h. 1,03.

166. DRENG. Statue. M.

Den venstre Haand mangler.

I den h. Haand har han formodentlig holdt en Gjenstand, som nu er borte.

Skjønt Statuen er udført i fri Stiil har Kunstneren baade i Stillingen, i Hovedets Udtryk og navnlig i Haarets Behandling, som minder om den gamle Broncestiil, givet den et archaisk Anstrøg — en Blanding af noget Gammeldags, som giver den lille Purk en vis elskværdig Pudsighed. — h. 0,82.

167. DRENG. Statue. M.

Høire Arm og venstre Haand mangler.

Høire Skulder og Benene fra Knæet med Plinthen restaureret.

Under høire Armhule og paa høire Laar er et Par Jernkramper indsatte.

Hovedet er udført for sig og indsat.

Drengen er fremstillet som om han tirrede eller legede med et Dyr eller deeltog i et Spil.

Udførelsen er smuk og Drengens spændte Opmærksomhed er fortræffelig gjengiven.

Statuen kjendes saavidt vides ikke i andre Exemplarer. — h. 1,06. RR. III, p. 127, 4. Ussing: Vidensk. Selsk. Skr. 6. Række hist.-filos. Afd. V. 2, 1902, p. 293. T. XIV.

168. DRENG MED ÆBLER. Statue. M.

Den høire Fod, det øverste af Haaret og noget af Skjorten mangler.

Øinenes Maling er ganske tydelig. Statuen er fortræffeligt udført, det bløde Kjød i det unge Legeme er givet med stor Sandhed; den er den smukkeste udførte Drengefigur af denne Art som findes. Han er iført en lille kortærmet Skjorte og bærer i en Flig nogle Æbler, af hvilke han holder et i den høire Haand, som det synes for at fodre et Dyr, som han med Opmærksomhed betragter. — h. 0,85.

169. DRENG MED URNE. Fontainefigur. Parisk M.

En Deel af Panden, h. Underarm, v. Arm, Tuden af Urnen restaureret.

Vandet strømmede ud af Urnens Tud igjennem et Blyrør, som laa skjult i en Rille bag Draperiet.

Denne Figur findes i et meget stort Antal Gjentagelser, af hvilke dog Ny-Carlsberg Exemplaret er det smukkeste som kjendes. R. R. II ^{II}, 437, 1. — h. 0,84.

170. TORSO AF EN DRENG. Fontainefigur. M.

Begge Arme, det høire Been, det venstre Been fra Knæet mangler.

Han bærer paa den høire Skulder en Urne, ud af hvilken Vandet har løbet. — h. 0,46.

171. DRENG. Hoved. M.

Spidsen af Næsen restaureret.

Haaret samler sig i Nakken i en stor Lok.

Den fremstrakte Stilling og Ansigtets Skjævhed synes at antyde at Hovedet rimeligviis har tilhørt et Relief.

5

Den aabne Mund og de stirrende Øine tyde ogsaa paa at det er en Deel af en Composition.

Tiden efter Alexander. — h. 0,19.

172. DRENG. Hoved. M.

Næse, Mund, Hage restaureret.

En Deel af Baghovedet mangler.

Hovedet er næppe noget Portrait, men har snarere hørt til en Statue af samme Art som Nr. 167, 169.

h. 0,19 fra Hage til Isse.

173. DRENGEHOVED. M.

Næsespidsen mangler.

Med Vedbendkrandsen om Haaret og de noget grimacerede Træk om den halvaabne Mund ligner Hovedet en Bakkhant.

De portraitagtige Træk og de normale Menneskeøren viser imidlertid at det er et Menneske.

Helbig tænker sig derfor at Hovedet muligviis kunde fremstille en Diadochprinds som Neo-Dionysos.

h. 0,18 fra Hage til Isse.

174. DØDENS GENIUS. Torso. M.

Funden Februar 1858 ved Udgravningerne af Sallusts Villa i Rom.

Den høire Arm er restaureret. Bagsiden er huul og raat hugget. Figuren, som utvivlsomt har været omgivet af et Draperi af Bronce eller farvet Marmor, har støttet sig til en omvendt Fakkel.

Den er beskreven og afbildet i Gazette archeol. Nr. 8—10, pag. 297 ff. R. R. II $_{\text{II}}$, 490, 4.

I Ufficierne Nr. 320 samt i Oxford findes en Statue, som meget ligner denne. Smlg. ogsaa Nr. 784. — h. 0,93.

175. DØDENS GENIUS. Liggende Statue. M.

Denne smukt opfundne lille Figur existerer i et stort Antal Gjentagelser, der ligesom nærværende Exemplar har været benyttet som Sarkofaglaag.

Haandværksmæssig Udførelse. — h. 0,71.

176. DØDENS GENIUS. Statuette. M.

Figuren er fremstillet indslumret i siddende Stilling, støttende Hovedet paa venstre Arm. Ved Foden ligger Bue, Pil og en brændende Fakkel.

Den har rimeligviis været anbragt paa et Gravmæle og forestillet en Sammensmeltning af Eros, Hypnos og Thanatos.

Udførelsen er uligeartet. Hovedet temmelig decorativt. En Deel af det venstre Been mangler. I Dresden findes en Gjentagelse af Figuren. — h. 0,75.

177. EROS (?). Lille Hoved. M.

Næsen, høire Øienlaag og Overlæben restaureret.

Haaret er skilt ved en Fletning, som ligger fra Panden til Issen, paa lignende Maade, som man finder det paa senere Fremstillinger af Eros (Nr. 178, 180, 184). Den unaturlige tykke Hals, som paa den venstre Side er noget raat hugget, tyder paa, at Hovedet har tilhørt et Relief.

Dette skjønne lille Hoved, som sikkert er et græsk Originalarbeide fra Praxiteles' Tid, er fundet i Brauron i Attike. — h. 0,08.

See Arch. Studien H. Bruun dargeb. S. 88 ff.

N. C. G. 64.

178. EROS. Statuette. M,

Denne særdeles skjønt udførte lille Figur er i Slægt med den bekjendte Erosstatue i Galleria delle Statue i Vaticanet (Genio del Vaticano).

Hovedet, Armene og det høire Been mangle. Sporene af de lange Lokker sees paa Halsen.

Vingerne paa Ryggen have været fæstede med Broncekramper, som sees endnu. Figurens Forside er noget forvitret, derimod er Ryggen fortræffelig bevaret. — h. 0,67.

179. EROS. Statuette. M.

Funden paa Kos. Græsk Arbeide.

Hovedet og det meste af begge Armene mangle.

Det venstre Been fra Knæet og Dele af den høire Fod samt den nederste Deel af Træstammen restaureret. Hullerne paa Skulderen vise, at Figuren har havt Broncevinger. Udførelsen er fortrinlig og Overfladen vel bevaret.

Den unge Gud er fremstillet med særdeles bløde, næsten kvindelige Former.

Med yndefuld Bevægelse løfter han høit den høire Arm, medens den venstre holdes sænket.

Figuren synes at være en Gjentagelse i lille Maal af Praxiteles' Eros paa Palatin. Frøhner, Motiver 325.

Fr. Beckett. KAS, 586. — h. 0,65.

180. DEN BUESPÆNDENDE EROS. Statue. M. Lysippos Skole.

Statuen er meget restaureret, og det er vanskeligt at skjelne, hvad der er moderne. Hovedet og Kroppen er sikkert antik.

Næsespidsen, Vingerne, høire Underarm ere restaurede i Gibs.

Den »uartige Dreng« er fremstillet i al sin Skalkagtighed. Han har udseet sig et Offer, som han følger med Øinene, medens han skynder sig at spænde Strengen fast paa sin Bue.

Denne indtagende Figur har været et af Oldtidens Kjælebørn, og den existerer i mange Gjentagelser.

Smukke, men meget restaurerede Exemplarer findes i Mus. Chiaramonti, paa Capitol (KAS, 675), samt i Venedig.

Paa dette sidste er en Ansats paa høire Been, hvoraf man seer, at Buens nederste Horn har støttet imod den indvendige Side af Læggen, hvilket ogsaa stemmer med Fremstillingen paa en antik Gemme. Figuren er aabenbart en Gjentagelse af en berømt Bronceoriginal, og da dens Character stemmer godt med Lysippos har man ment, at den kunde være en Gjentagelse af Eros fra Thespiæ, et bekjendt Værk af Lysippos. Men noget Bevis for denne Hypothese kan ikke gives. — h. 1,32. R. R. II II, 427, 5.

181. EROS. Hoved. M.

Hovedet har tilhørt en romersk Gjentagelse af Statuen Nr. 180, »den buespændende Eros«.

Temmelig vel bevaret. — h. 0,25.

182. EROS. Herme. M.

Hovedet mangler. Det nederste af Hermeskaftet indtil Fødderne er restaureret. — h. 0,90.

183. EROS. Statuette. M.

Høire Haand, venstre Arm, høire Been fra Knæet og venstre Fod mangle.

I den høire Haand har han holdt en Pedum (Hyrdestav), hvis Haandtag sees bagved Nakken.

Han er fremstillet lidt indolent legende med et Dyr (Gaas?), som han afværgende holder i Afstand med den venstre Arm, idet han samtidig med den høire løfter sin Pedum til Slag.

Haaret er lagt i en Fletning over Issen ganske som paa buespændende Eros Nr. 180.

Den yndefulde lille Figur er smukt udført, navnlig er det bløde i det barnlige Legeme ypperligt gjengivet.

Parisk Marmor. Athen. — h. 0,63.

184. EROS MED EN STOR HUE. Statuette. M.

Kunstneren har med stor Humor fremstillet Eros i den comiske Situation, et lille Barn med en voxen Mands Hat paa Hovedet. — h. 0,67 u. Pl.

185. FILOSOF. FRAGMENT. Relief. M.

Underdelen af en lille Figur forestillende en Mand siddende og læsende i en Bogrulle.

Læderposen betegner Kynikeren.

Smukt udført.

Fundet i Pompeji. — h. 0,17.

186. FLODGUD. Torso. M.

Hoved, venstre Arm, venstre Been mangle.

I Modsætning til det Almindelige har Guden ikke her havt langt Skjæg. — l. 0,98, h. 0,50.

187. FLODHEST. Statue. Rosso antico.

Snuden, Fødderne og Halen restaureret.

Den antike Blok, hvoraf Statuen er gjort, er af sjælden Skjønhed.

Funden i Sallusts Haver i Rom. — l. 1,20, h. 0,76.

188. FONTAINEFIGUR. Statue. M.

Hovedet mangler.

Den unge Pige er fremstillet staaende, iført den doriske Khiton. Med venstre Haand bærer hun i sin Khiton en Drueklase. Den høire Arm er strakt lidt fremad og omfattede en Hydria, af hvilken Vandet strømmede frem. Krukken hviler paa en Piedestal, som er gjennemboret til Anbringelse af Vandrøret og som med den antike Fiinfølelse er stillet skjævt for at svare til Figurens Linier. See Nr. 54, Anm. — h. 0,95.

189. FRAGMENT. Relief. M.

En ung Mand iført en kortærmet Bluse. Benene mangle. Ovenover et Træ med en Slange.

Tarveligt Arbeide.

Fundet i Makedonien. — h. 1,27, br. 0,30.

190, 191. FRISE AF EN GESIMS.

I det almindelige mæanderformede Ornament, hvor Vinranker slynge sig ind i de architektoniske Linier, sees en Ørn kæmpende med en Slange og en fantastisk Grib.

Funden i Cervetri. — l. 0,64 + 0,82, — h. 0,27.

192. FRISE AF EN GESIMS. Kalksteen.

Guirlander af Vedbend, Vindruer, Agern ophængt over et Tyrehoved og paa Hjørnet en Maske.

Fugle spise af Frugterne. — l. 1,23, h. 0,29.

193. GIGANT. Torso. Pentelisk M.

Hoved, begge Arme og Underbeenene mangle.

Den minder om Figurerne i Attalos' Gruppe, men er noget større end disse. Giganten er styrtet til Jorden og værger sig mod et Slag ovenfra.

Fortræffelig Udførelse.

Hertugen af Albas Samling. — h. 0,74.

194. ATTISK STELE. Relief. M.

I ganske fladt Relief er afbildet en Kvindefigur holdende en Fugl i Hænderne.

Draperiet og Stilen svarer ganske til de unge Piger paa Parthenonfrisen.

Udførelsen er særdeles skjøn, og med Undtagelse af Fødderne er den lille Figur fuldstændig bevaret.

Stelen afsluttes foroven af en halvrund, lidt fremstaaende Overdeel, af hvis Bemaling intet Spor er tilbage.

Dette Stykke er i sin Tid bragt til England af Lord Elgin.

Feidias' Tid. — h. 0,39.

N. C. G. 82 A.

195. FRAGMENT AF ET ATTISK GRAVRELIEF.
Naxos M. 4de Aarh. f. Chr.

En midaldrende Mand med fuldt Skjæg, nøgen Overkrop med et Klæde under den venstre Skulder.

Afbrudt under Brystet.

Det synes, at han har staaet i den af Grækerne yndede Stilling, støttende sig mod Armhulen til en Stok.

Fragmentet er fundet i Rom, men er et græsk Originalarbeide af smuk Udførelse. Overfladen har lidt ved Forvitring og Stød. Næsen er restaureret.

Feidias' Tid. — h. 0,50, br. 0,26.

N. C. G. 46 B.

196. TO FRAGMENTER AF ET VOTIVRELIEF. M.

Overdelen af en staaende Kvinde og Underdelen af en siddende Mand (Guddom) i meget fladt Relief.

Skjøn Stiil og fortrinligt Arbeide. Giver et udmærket Begreb om Udførelsen af det meget flade Relief paa Feidias' Tid. — h. 0,20, br. 0,24. h. 0,30, br. 0,35.

N. C. G. 37.

197. ATTISK VOTIVRELIEF. Pentelisk M.

Ansigtet af den ene Figur, Noget af høire Arm paa de tre Figurer, samt det meste af den Tilbedendes Figur mangler.

De fire store Figurer forestille Guddomme, men da der ikke findes Attributer, kan det ikke sees, hvilke.

Som sædvanligt er Tilbederen afbildet i mindre Maalestok.

Stilen viser hen til Slutningen af det 5te Aarh. f. C., og Relieffet er næppe udført synderlig senere.

Den mesterlige Udførelse udhæves yderligere af den smukke Patina.

Det er et af de skjønneste attiske Relieffer, som existerer, lige fortrinligt i Composition og i Detailler,

Athen. — h. 0,72, br. 0,81.

198. ATTISK GRAVRELIEF. M.

Næsen samt den architektoniske Afslutning foroven mangler.

Den Afdøde, Moderen, sidder paa en Stol og seer forklaret ligeud for sig.

Foran hende staaer Datteren og betragter hende med et vemodigt Udtryk.

Arbeidet er noget flygtigt, men Stiil og Composition er af fuldendt Skjønhed.

Begyndelsen af 4de Aarh. f. C.

Athen. — h. 1,22, br. 0,83.

199. GRAVSTELE, ATTISK. M.

Fuldstændig bevaret, men meget plettet af et tyndt Lag røde Sinter.

Den tredelte Palmet foroven har været malet. Den hviler paa et fiint echinusformet Led.

Derunder en Indskrift.

Under denne i fladt Relief den traditionelle Scene:

En ældre Mand, siddende, rækker Haanden til en staaende yngre Kvinde.

Udførelsen er meget smuk, men skjæmmes af de røde Sinter.

Beg. af 4de Aarh. f. C.

Athen. — Relieffet h. 0,48, br. 0,31. Hele Stelen h. 1,24.

200. ATTISK GRAVRELIEF. Fragment. M.

En Kvinde siddende paa en Stol, foran hende staaer en Dreng.

Af Relieffet er kun Overdelen af Figurerne tilbage. Kvindens Ansigt og noget af Haanden mangler.

Det temmelig flade Relief er ret smukt udført. Stilen i Begyndelsen af 4de Aarh. f. C.

Særdeles skjøn rødlig Patina.

Athen. — h. 0,24, br. 0,48.

201. OVERDELEN AF EN ATTISK STELE. M.

Formen er almindelig: en lille Fronton med simple Led, som sikkert have været malede.

Mellem de to Anter (Piller) sees den Afdøde, en ung Kvinde med sin Slavinde.

Paa Architraven læses over den Afdøde hendes Navn:

XAIPEΛEA

Det er et ganske simpelt Billedhuggerarbeide, som viser, hvor dybt den hellenske Kunsts Aand var trængt ned selv i tarveligt Haandværk.

Det er ret godt bevaret, men afbrudt under Brystet af Figurerne.

Det er rimeligviis fra 4de Aarh. f. C. — h. 0,43, br. 0,36. N. C. G. 83 B.

201 a. GRÆSK GRAVSTEEN. M.

Toppen af Stenen, Hovedfigurens Ansigt og høire Haand, samt Slavindens Underansigt mangle.

Den Afdøde, en skjøn ung Kvindeskikkelse, holder i sin Haand et Smykke, som hun har taget op af de Skriin, som en ung Slavinde rækker hende.

Hun er iført den almindelige Dragt fra det IV Aarh. f. C., som i de skjønneste Folder indhyller hendes Legeme.

Den lille Slavinde viser ved Lidenhed, sin Holdning og ved den iøvrigt smukke Dragts større Simpelhed, paa en smuk Maade Afstanden imellem Herre og Tjener.

Fra Attika. — h. 0,60.

202. AKROTERIE. OVERDELEN AF EN GRAVSTELE. M.

Dette skjønne og vel bevarede Stykke, som bestaaer af tre fine Palmetter, er fundet paa Kypern.

Af den oprindelige Maling, som sikkert har bedækket Palmetterne, er intet tilbage. Den uens Forvitring viser, at det øverste Led under Palmetterne har været prydet med en à la grecque. — h. 0,45, br. 0,51.

N. C. G. 46 A.

203. AKROTERIE AF EN ATTISK GRAVSTELE. M.

En almindelig Art af attiske Gravmæler var den fiirkantede Stele, som foroven endte i en Akroterie.

Denne var næsten altid prydet med en tvedeelt Palmet, imellem hvis midterste Blade, der var en lille Blomst eller Roset.

Nærværende Akroterie er ikke videre fiint udført, men er et aldeles typisk Exempel paa Arten.

Af Relieffet paa Stelen er der kun et Spor tilbage, dermod er Indskriften vel bevaret og lyder:

ΚΑΛΛΙΠΠΗ ΙΕΡΩΝΥΜΟ ΞΥΠΕΤΑΙΟΝΟΣ
ΠΥΘΙΛΛΑ ΚΑΛΛΙΓΕΝΟΣ ΦΥΛΑΣΙΟ.

h. 0,41, br. 0,48.

204. AKROTERIE. M.

Toppen af en attisk Gravstele. Indskriften lyder:

ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΟΣ ΑΡΧΩΝΙΔΟΥ
ΑΛΩΠΕΚΗ
ΠΥΘΕΑΣ ΑΡΧΩΝΙΔΟΥ ΑΛΩΠΕ.

h. 0,54.

205. SIRENE. Overdeel af en attisk Gravstele. M.

Stelen har været af en almindelig Form, et Relief indrammet imellem to Pilastre, som bære en Gesims prydet med Palmetter, smlgn. Nr. 231.

Indskriften paa Gesimsen lyder:

ΚΑΛΛΙΣΤΟΜΑΧΗ ⁝ ΧΑΙΡΕΦΩΝΤΟΣ.

Af Relieffet er kun det øverste af det særdeles smukke Hoved af den Afdødes Figur tilbage.

Ovenpaa Gesimsen er anbragt en Frontongruppe i Relief. En Sirene imellem to smaa knælende Slavinder.

De to store udslagne Vinger og Fuglefødderne betegne Sirenen.

Disse Phantasiskabninger anvendtes ofte paa Grækernes Grave som Symbol paa Dødsklagen. Slaver og Slavinder fremstilledes ligeledes hyppigt sørgende eller klagende og i Reglen mindre behersket i deres Sorg end de Fribaarne.

Baade Sirenen og de to Klagekvinder udtrykke her Sorgen ved at slaae sig paa Hoved og Bryst.

Da Stelen afsluttes foroven med en Gesims med smaa Akroterier, kunde der ikke finde nogen ny Afslutning Sted med en Fronton, som Nr. 229, eller en stor Akroterie, som Nr. 203.

Gruppen gjør vel en lignende Virkning som en stor Akroterie, men den maa ingenlunde opfattes som saadan. Den er kun en plastisk Prydelse, som er sat ovenpaa den architektoniske Opbygning.

Kunstneren har ogsaa ladet Gruppens Baggrund være raat afhugget foroven idet Reliefgrundens Contour ikke maatte have architektonisk Betydning.

Formodentlig har Grunden været mørk (blaa) malet og Gruppen har havt Udseende af at være fritstaaende ovenpaa Stelen.

Athen. — h. 0,46, br. 0,54.

206. GRÆSK KRIGER. Torso i Relief.

Arme og Been mangle.

Den kraftige Mand, med smukt Fuldskjæg bærer den korintiske Hjelm og er iført et Pandser.

Han hviler paa det høire Been og har sat det venstre op paa en Forhøining.

Høire Arm har været hævet, venstre sænket.

Det skjønne Hoved er smukt udført, Pandseret mere flygtigt behandlet.

Det har været et mægtigt Hautrelief som denne Figur har tilhørt, sandsynligviis et Gravmæle.

Smuk rødlig Patina.

Athen. — h. 1,46, br. 0,56.

207. ATTISK GRAVRELIEF. M.

Det ene Hjørne af Frontonen og Antecapitælet samt Næserne mangle.

I en Indfatning, to Anter som bære en Fronton, sidder en midaldrende Kvinde med kortklippet Haar.

Med den venstre Haand gjør hun den traditionelle Gestus, som er gjentaget paa Nr. 219 og 222. Den høire Haand rækker hun en ung Mand, som staaer foran hende.

I Overværket læses:

ΣΩΣΤΡΑΤΗ *ΕΥΞΕΝΙΔΗΣ.*

Hovederne ere smukt og sjælfuldt udførte, Draperierne lidt flygtigt.

1ste Halvdeel af det IV Aarh. f. C. — h. 1,05.

208. FRAGMENT AF ET ATTISK GRAVRELIEF. Pentelisk M.

En ung Kvinde siddende paa en Stol uden Ryg.

Baghovedet er bedækket med et Klæde som falder ned paa begge Sider om hende.

Den høire Haand er afbrudt, men har været fremstrakt enten til Haandtryk eller til at modtage Noget.

Bagved hende staaer en ung Pige i almindelig ærmeløs attisk Khiton.

Den yndefulde Gruppe er flygtigt, men frisk og aandfuldt udført. — h. 0,53.

209. OVERDELEN AF ET ATTISK GRAVMÆLE. Pentelisk M.

Relieffet er indfattet af to Pilastre, disse have ganske glatte Capitæler som have været malede.

De bære et Overværk, hvorpaa en Indskrift:

ΦΙΛΑΚΩ ΚΥΡΗΝΑΙΑ

Over dette en palmetformet Top med en Sirene i svagt Relief i Midten og et volutagtigt Blad i Hjørnerne.

Toppen af Palmetten mangler.

Af Relieffet, som paa en usædvanlig Maade (smlg. dog Nr. 198) lader den øverste Deel af Bundfladen tom, er kun bevaret Hovedet af en staaende Mand og Overdelen af hans siddende Hustru.

Smukt Arbeide. — h. 0,55.

210. ATTISK GRAVSTELE. Pentelisk M.

Stelen slutter foroven med en palmetformet Top, som

næppe er hugget færdig. Den staaer uden Ornamenter, men med en Hugning som ikke egner sig til Maling.

Derunder en Indskrift:

ΜΑΝΙΣ *ΠΑΑΘΑΝΗ*

og under denne et fordybet Feldt, hvori i fladt Relief er fremstillet en ældre Mand staaende. Han støtter paa græsk Viis sin venstre Armhule til en Stav, som dog ikke sees.

Den øverste Deel er skjult af Kroppen, den nederste, som skulde sees nedenfor Kroppen, har været malet.

Han rækker Haanden til sin Hustru, som sidder paa en Lænestol.

Forneden raat tilhugget til Indsætning i Sokkelen. — h. 0,54.

211. YNGLING. Reliefhoved. Fragment af et attisk Gravmæle. M.

Lidt under naturlig Størrelse.

Næse og Hagespidsen mangle.

Haaret, samlet som et Diadem over Panden, er kun flygtigt udført.

Udtrykket meget sjælfuldt.

IV Aarh.' (Skopas') Stiil. — h. 0,18 fra Hage til Isse.

212. SKJÆGGET GRÆKER. Reliefhoved. Fragment af et attisk Gravmæle. M.

Lidt over naturlig Størrelse.

Spidsen af Næsen mangler.

Hovedet sees forfra og har utvivlsomt tilhørt en Figur staaende i Relieffets Baggrund imellem de to Hovedpersoner. Det er mere individualiseret end Nr. 218 og stammer sikkert fra det IV Aarh.' sidste Halvdeel. — h. 0,50.

213. GRÆKER. Reliefhoved. Fragment fra et Gravmæle. M.

Næsen restaureret.

Det er ligesom Nr. 218 en ideal Fremstilling af en midaldrende Mand med kraftigt Fuldskjæg.

h. 0,28 fra Hage til Isse.

214. RELIEFHOVED. Fragment fra et græsk Gravmæle. M.

Næsen og noget af Skjægget mangler.

Haaret paa Baghovedet er ikke udført og har rimeligviis været skjult af Gravmælets Indramning.

Udførelsen flygtig, men med aandfuld Opfattelse.

Det er ligesom Nr. 212 og 218 en ideal Fremstilling af en midaldrende Mand med kraftigt Fuldskjæg, dog snarere mere portraitagtig opfattet end de nævnte. — h. 0,28 fra Hage til Isse.

215. KVINDEHOVED. Fragment af et attisk Gravrelief. M.

Haaret er opsat diademformet.

Den unge Kvinde har siddet paa traditionel Viis (see Nr. 219) og seet op imod den foran hende staaende Efterlevende.

Skjønneste Stiil. Smuk rød Patina.

Athen. — h. 0,24.

216. KVINDEHOVED. Fragment af et attisk Gravrelief. M. 4de Aarh. f. C.

Smukt udført i den skjønneste Stiil.

Haaret er noget flygtigere behandlet.

Med Undtagelse af Næsens yderste Spids er Hovedet fortrinlig bevaret, og dertil udhævet af den skjønneste attiske Patina.

Af Indskriften foroven er kun Bogstaverne *ΑΩ* tilbage.

Athen. — h. 0,19.

217. KVINDEHOVED. Fragment af et attisk Gravrelief. M.

Skjøndt Næsen mangler og Overfladen er meget ødelagt er dette Hoved et af de skjønneste som ere bevarede fra de attiske Gravmæler.

Det »eier en Sjælfuldhed og Udtryksadel, der fortjener »at skaffe det en Plads i vore Hjerter ved Siden af Luinis »hellige Catharina.« — h. 0,30.

Karl Madsen, Tilskueren 1897, p. 259.

218. GRÆKER. Hoved. M.

Næseryggen restaureret.

Middelaldrende Mand med Fuldskjæg af den smukke attiske Type. Støtten, som har forbundet Hovedet med Reliefpladen, viser at det er et Fragment af et Gravrelief og at det har tilhørt en af Hovedfigurerne.

Fortræffelig Udførelse, smuk attisk Patina.

Athen. — h. 0,27.

219. GRÆSK GRAVMÆLE. Relief. M.

Størstedelen af Pilastren til høire og Noget af Stolens Been er restaureret.

Tilvenstre en ung Kvinde siddende; foran hende en staaende.

Hun vender sig ud imod Beskueren, som hun betragter, idet hun med den høire Haand drager Sløret, som hun bærer over Hovedet, noget tilside.

Den noget høie Haarsætning er i Stiil med den capitolinske Afrodites.

Paa Fødderne har hun Kothurner.

Den Staaende løfter den venstre Haand idet hun tiltaler den Siddende; smgl. Nr. 222.

Gruppen er indrammet i en lille capelformet Bygning, en Fronton baaren af to Pilastre.

Akroteriernes Palmetter ere ikke plastisk udførte, men have været gjengivne med Farver. Paa Gesimsen en Indskrift:

ΗΔΕΙΑ ⁝ ΛΥΣΙΚΛΗΟΥΣ ⁝ ΘΥΓΑΤΗΡ ⁝ ΑΘΝΟΝΕΩΣ)*
ΦΑΝΥΛΛΑ ΑΡΙΣΤΟΔΕΙΔΟΥ ΑΘΜΟΝΕΩΣ.

Den siddende Kvinde er Edeia, den staaende Fanylla, begge fra Demen Athmonia i Attica, den nuværende Landsby Marusi.

Gravmæler af denne Art vare meget almindelige i Grækenland. I Athen findes en betydelig Mængde, men forholdsvis faa have fundet Vei til Europas Museer. De ere i Reglen mere eller mindre haandværksmæssigt udførte.

Nærværende Exemplar er et typisk Exempel paa Arten; trods den ufuldkomne Udførelse viser navnlig den unge Kvinde baade den ophøiede Ro og den fuldendte Ynde, som Grækerne vare Mestre i at gjengive.

IV Aarh. f. C. — h. 1,40, br. 0,68.
N. C. G. 83 A.

220. GRÆSK KVINDE. Reliefhoved. Parisk M.

Fra Tarent.

Det er rimeligviis en Deel af et Gravrelief.

Dette skjønne, vel udførte Hoved er et originalt Arbeide fra den første Halvdeel af det 4de Aarh. f. Chr.

Det er et af de faa Sculpturstykker i Marmor, som kjendes fra Tarent fra den græske Blomstringsperiode.

Øret er gjennemboret til Ørenringe.

Om Haaret, som er traadagtigt udført, har været et Baand af Metal.

Næsen, Læber og Hagen ere restaurerede. — h. 0,23.
N. G. C. 70.

---

*) Stenhuggerfeil for *ΑΘΜΟΝΕΩΣ*.

221. EN ATTISK LEKYTHOS (GRAVVASE). M.

1ste Halvdeel af det 4de Aarh. f. Chr.

Paa Forsiden i meget fladt Relief: den Afdøde, en ung Kriger i fuld Rustning, rækker sin Fader Haanden til Afsked, han følges af sin Vaabendrager, en mindre Figur, som bærer Skjold og Sværd.

Bagved Faderen staaer den gamle Bedstefader, som skjuler sit Ansigt i Sorg.

Over den Sidste saa vel som over Krigeren læses samme Navn: *ΛΕΟΧΑΡΗΣ.*

Med Undtagelse af Foden, som er restaureret, og et lille Stykke af den øverste Rand er Vasen særdeles vel bevaret.

Denne Slags Vaser ere overordentlig almindelige paa de græske Grave.

Udførelsen er i Reglen flygtig. Glyptothekets hører til de smukkeste, der findes. — h. 1,06,

N. C. G. 80.

222. ATTISK LEKYTHOS. M.

Halsen og Foden ere restaurerede.

Det flade Relief forestiller som sædvanligt en Afskedsscene eller Haandsrækning.

Den Bortdragende, en aldrende Kvinde, nærmer sig en ældre, næsten skaldet Mand og rækker ham Haanden til Afsked. Manden løfter den venstre Haand i Veiret, ligesom han derved vilde give sine sidste Ord til hende større Vægt.

Den olympiske Ro, som Hellenerne saa høit attraaede, behersker Skilsmissen.

Over Manden læses:

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ

ΛΥΚΙΟ.

Over Kvinden:

ΕΥΚΟΛΙΝΗ ΕΥΠΟΛΕΜΟ

ΓΛΑΥΚΙΣ.

Udførelsen er som i Almindelighed paa disse Gravvaser ikke meget gjennemført.

Den er i sin Tid medbragt af Lord Elgin fra Athen. — h. 0,52 (den antike Deel).

N. C. G. 81.

223. LEKYTHOS. M.

Foden og Toppen af Halsen restaureret, men iøvrigt er Vasen vel bevaret.

Haandsrækning.

I Midten en Matrone, som rækker sin Mand Haanden. Bag hende staaer en ældre Mand (hendes Fader?).

Udførelsen er god. — h. 1,19 (den antike Deel 0,70).

224. LEKYTHOS. Fragment. M.

Haandsrækning.

En gammel Mand, siddende, rækker Haanden til sin Hustru, som staaer foran ham.

Bagved staaer Datteren hensunken i Sorg, ganske Mage til en af »Grædekvinderne« paa den bekjendte Sarkophag fra Sidon i Constantinopel.

Skjønneste Stiil.

Athen. — h. 0,32, br. 0,30.

225. LEKYTHOS. M.

Halsen og Foden restaureret.

Relieffet paa Forsiden forestiller en ældre Mand, som rækker Haanden til sin Hustru, som sidder paa en Stol. Bagved staaer Datteren.

Det er en af de største Lekythos som kjendes. Smukt Arbeide.

Over Figurerne ere Navnene indridsede:

Faderen *ΑΝΤΙΦΑΝΗΣ*

Moderen *ΟΙΝΑΜΟΗ*

Datteren *ΔΗΜΟΣΤΡΑΤΗ*

Athen. — h. 1,60.

226. ATTISK LEKYTHOS. M.

Hals og Fod restaureret.

En Kriger, *ΕΥΦΗΜΟΣ*, i fuld Rustning med Sværd i den venstre Haand rækker sin aldrende Fader Haanden til Afsked.

Moderen staaer sørgende bagved.

Faderens Navn, som har været indhugget over ham, er næsten udvisket og ulæseligt.

Bagved Krigeren staaer hans lille Vaabendrager og bærer hans Skjold og hans smukke Hjelm, som har Form oventil som en Parishue.

Den skjønne og stemningsfulde Composition er flygtigt udført og har lidt noget ved Slid og Forvitring.

Den er ligesom Nr. 225 en af de største Lekythos som kjendes. — h. 1,63.

227. LOUTROFOR. Attisk Gravmæle. M.

Foden og den skiveformede Krave restaurerede.

Loutroforen sattes paa de ugiftes Grave.

Indskrift:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΥΣΑΝΙΟΥ ΛΑΜΠΤΡΕΥΣ

Relieffet fremstiller den Afdøde, Demetros, som netop er bleven færdig med Øvelserne paa Palæstra.

Han er endnu nøgen og holder Diskus i den v. Haand.

Han skal nu bade sig og hans Dreng har allerede givet ham Strigilis, som han holder i høire Haand.

Drengen bærer hans Klæder over Skulderen og rækker ham en lille Olieflaske.

Et ægte græsk Genrebillede, hvor Modsætningen imellem den skjønne fribaarne Yngling og den stakkels Slavedreng er iøinefaldende.

Fortrinlig Udførelse, men noget forvitret. — h. 1,00, br. 0,36.

228. ATTISK GRAVSTELE. M.

Stenen slutter foroven med en glat Akroterie, af dennes Ornament, som har været malet, er intet Spor tilbage.

Stenens Flade forestiller en Gravvase i Relief, Loutrofor, af almindelig attisk Form.

Paa Vasens Forside er i meget fladt Relief afbildet en Kriger med et Skjold, tagende Afsked med sin Fader.

Athen. Smuk attisk Patina. — h. 0,84.

N. C. G. 82 A.

229. ATTISK GRAVSTELE.

Stenen, som afsluttes foroven med en Frontespicse af almindelig Tempelform, bærer Indskriften:

ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΣ

ΧΑΙΡΕ

Derunder er anbragt 2 Rosetter og et meget fladt Relief, forestillende en Mand førende to Heste i Tømme.

Udførelsen er tarvelig.

Marmoret har den smukke rødlige attiske Patina.

Athen. — h. 0,76.

N. C. G. 82 C.

230. ET SKIBBRUD. Attisk Gravrelief. M.

Frontespicen foroven, som har været ganske Mage til Nr. 229 er tildels afbrudt. Iøvrigt er det vel bevaret men noget forvitret.

Indskriften over Relieffet lyder:

ΡΟΥΦΙΩΝ ΦΙΛΗΜΑΤΙΟΝΜΑ
ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΥ ΒΙΨΑΝΟΙ

Relieffet fremstiller en synkende Sejlbaad.

En Mand overbord klynger sig til Stavnen.

Tre Personer i Baaden holde sig endnu til Rælingen og Masttovet.

Relieffet er indrammet af en Port, som foroven slutter med en flad Bue.

Denne saavelsom Indskriftens Form viser at Gravmælet stammer fra Romertiden.

Rødlig Patina.

Athen. — h. 0,80.

230 a. GRÆSK GRAVMÆLE. M.

Den fiintformede Steen afsluttes foroven med tre Akroterier, fladt hugne til Bemaling. Forneden en lille Basis.

Paa Undersiden er en Tap til Indsætning i Stenen neden under.

I Midten et fiint udført Relief forestillende en ung Dame, som tager en Gjenstand fra en Bakke, som en Slavinde byder hende, og som hun med et sjælfuldt Blik betragter.

Damen sidder mageligt i en Stol med Fødderne paa en smukt formet Skammel, som er viist i Perspektiv.

Hun læner sig med høire Arm paa en Dobbeltpude i den skjønne Stilling, som kjendes blandt andet fra den smukke Statue Nr. 1050 KAS.

Den lille Slavindes Beskedenhed, som yderligere fremhæves af hendes unaturlige Lidenhed, danner den smukkeste Modsætning til hendes Herskerindes Noblesse.

Damen er iført en simpel Khiton uden Ærmer, Overstykket er kastet over hendes Skjød. Skjønhed og Gratie lyser ud af hver Fold.

Det er et lille Billede taget fra en Verden skjønnere end den, vi leve i.

Bagved Slavinden sees Landskabet angivet ved en Klippe, hvilket tyder paa, at Relieffet neppe er ældre end det III Aarh. f. C.

Under Relieffet en Indskrift:

ΕΛΙΚΩΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΣΕΛΕΥ
ΚΕΥΣ ΑΥΤΩ ΤΕ ΚΑΙΤΕΙ ΓΥ
ΝΑΙΚΙ ΔΗΜΗΤΡΙΑ ΤΗΝ ΚΙΒΩ
ΤΟΝ ΚΑΤΕΣΚΕΥΑΣΕΝ
ΧΡΗΣΤΗ ΧΑΙΡΕ

(Helikon Dionysios' Søn fra Seleukia satte dette Minde for sig selv og sin Hustru Demetria. Elskede Lev vel!)

Fundet paa Delos.

Stenen h. 0,65. Relieffet br. 0,29.

231. ARTEMIS BENDIS OG ASKLEPIOS. Stele. M.

Funden paa Artemis Bendis' og Asklepios' Templers Plads i Peiraieus.

Bendis var en trakisk Gudinde, hvis Dyrkelse i Slutningen af det 5te Aarh. blev indført til Peiraieus, hvor hun blev identificeret med Artemis.

I den skjønne »Expositionsscene« til Platons Stat omtales Gudindens Fest, da den første Gang blev feiret.

Under Relieffet findes en Indskrift:

»I GUDERNES NAVN!

Filokrates forkynder: »Da Eufyes og Dexios som Forstandere for Helligdommen under Kefisofons Arkhontat, paa skjøn og værdig Maade have forvaltet deres Embede, værdigt Gudinden og hendes Menighed, saa har denne besluttet at skjænke Eufyes og Dexios, paa Grund af deres Fromhed og deres Bestræbelser, Krandse af Guld, hver til

Værdi af 100 Drakmer, og at indskrive denne Beslutning paa en Stele af Steen og opstille denne i Gudindens Helligdom«.

De to Figurer til venstre er altsaa Eufyes og Dexios, til hvis Minde Stelen er opreist. Tilhøire staaer Asklepios og Artemis Bendis udhævede som Guder ved deres Størrelse (sml. Nr. 232.)

Figuren af Artemis Bendis er en af de meget faa attiske Fremstillinger af denne Gudinde, som kjendes.

Hun bærer en Hue paa Hovedet, er indhyllet i en Løvehud og har Støvler paa Fødderne. I v. Haand en Landse, i den h. en Skaal.

Øverst til høire sees Pan og tre Nymfer samt Hermes med et Overflødighedshorn.

Nedenunder Indskriften er de to Guldkrandse afbildede.

Kefisofon var Arkont 329 f. C. Herved er altsaa dette lille Mindesmærke sikkert dateret. — Relieffet h. 34, br. 45. Hele Fragmentet h. 0,80.

See: Bendis v. P. Hartwig.

Trendelenburg: Bendis.

232. GRÆSK VOTIVRELIEF. Siciliansk M.

Foroven en Indskrift:

ΠΡΩΤΟΣ ΚΑΙ ΜΕΝΙΠΠΗ ΑΡΤΕΜΙΔΙ ΕΥΠΡΑΞΙΑΙ

Derunder Artemis, som i sin venstre Haand holder en Kurv med Offergaver.

I den høire Haand holder hun en Fakkel, med hvilken hun tænder Ilden paa et Alter.

Foran hende staar Protos, Menippe og deres Barn.

Formen af Bogstaverne og Stilen tyder paa det tredie Aarhundrede f. C.

Paa Artemis mangler en Deel af Ansigtet og af det høire Been, paa Protos mangler en Deel af Ansigtet.

Udførelsen er temmelig haandværksmæssig og Overfladen noget medtaget.

Denne lille Composition viser den antike Skik at fremstille Guderne meget større end Menneskene.

Tyndaris paa Sicilien; see H. Bruun, Ann. d. Inst. 1849 pag. 264. — h. 0,39, b. 0,39.

233. ATTISK VOTIVRELIEF. Fragment. M.

Stenen løber noget smallere til foroven, og har sandsynligviis baaret en Gesims.

Af Relieffet er kun den yderste Figur Melpomene, som holder den tragiske Maske i Haanden tilbage.

Hun bærer en Khiton med korte Ærmer, over hvilke Overklædningen »Himation« er slynget.

Temmelig fladt Relief.

Athen. — Figuren h. 0,50.

234. GRÆSK VOTIVRELIEF. M.

Samme Form som Nr. 228.

Relieffet er dog ikke i Et med Stelen, men ender forneden i en Tap, som har været befæstet i Stelen.

Paa en Løibænk ligger Zeus Epiteleios holdende et Overflødighedshorn i den venstre Haand og en Skaal i den høire.

Foran ham sidder Tykhe. Hun holder Fligen af sit Draperi i Hænderne ganske som Kvinden paa Relieffet Nr 198.

Foran dem staaer et opdækket Bord. Tilvenstre sees tre Tilbedere samt en nøgen Yngling, der som Mundskænk fremfører et Drikoffer.

Indskriften paa Architraven lyder:

ΑΡΙΣΤΟΜΑΧΗ ΘΕΩΡΙΣ ΟΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΣ ⁝

ΑΝΕΘΕΣΑΝ ΔΙΙ ΕΠΙΤΕΛΕΙΩΙ ΦΙΛΙΩΙ ΚΑΙ ΜΗΤΡΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΦΙΛΙΑΙ

ΚΑΙ ΤΥΧΗΙ ΑΓΑΘΗΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΓΥΝΑΙΚΙ.

Ret smukt udført og vel bevaret. Smuk guul Patina. Kjøbt i Athen.

See Prof. Fürtwänglers Foredrag om dette Relief: Sitzungsber. d. philos.-philol. Classe der k. bayer. Akad. d. Wiss. 1897, Heft. III, Side 401—414. — h. 043, br. 0,58.

235. GRÆSK VOTIVRELIEF. M.

En Deel af Kvindens Hoved og Arm mangle.

En Tap forneden til at indsætte i Stelen.

Som sædvanlig i disse Votivrelieffer ligger Guden paa en Løibænk til høire. Gudinden sidder ved hans Fødder, foran dem er et opdækket Bord.

En Slange under Bordet antyder at Parret forestiller Asklepios og Hygieia.

Tilvenstre sees Tilbederne, en Mand, tre Kvinder og tre Børn, de bære et Faar, som Offer til Alteret, som staaer ved Hygieias Fod. Over Tilbederne sees et Hestehoved.

Bag Asklepios staaer den nøgne Mundskænk ligesom paa Nr. 234.

Relieffet har været smukt udført, navnlig er Gruppen af de to Guder af stor Skjønhed, men Overfladen er noget forvitret.

Athen. — h. 0,39, br. 0,57.

236. GRÆSK VOTIVRELIEF. M.

Gesimsen afbrækket, sml. Nr. 234, 235.

Foroven et Hestehoved. — h. 0,40, l. 0,53.

237. KYBELE. Votivrelief. M.

Gudinden sidder i et lille Tempel, dannet af to Pilastre, som bære en Fronton.

Paa Skødet ligger en lille Løve. I den høire Haand holder hun en Skaal, til venstre staaer en stor Tamburin.

Votivfigurer af Kybele af denne Art ere meget hyppige Athen. — h. 0,33.

238. EN TYR. Gravstatue. M.

Hornene, Benene og Halen restaurerede.

Dyret er fremstillet gaaende frem for at stange.

Den er noget mindre og bevæger sig i modsat Retning, men er ellers ganske Mage til Tyren paa Gravmælet ved Dipylon.

Jvf. ogsaa en lille Broncetyr i den kgl. Antiksamling. Athen. — h. 0,70, l. 1,55.

239. SLANGE. Votivrelief. M.

Det nederste Hjørne til høire restaureret.

Hovedet har en Kam i Panden og Skjæg.

Den ligger i en Grotte, hvis Klippesider ere angivne foroven og ved den venstre Side. — h. 0,44.

240. GRÆSK VOTIVRELIEF. M.

Paa en Løibænk ligger Guden holdende Drikkeskaalen i den venstre Haand og rækkende en Frugt til Gudinden, som sidder paa Sengens Fodende.

Hun holder en ubestemmelig Gjenstand i sine Hænder, sml. Nr. 198 og Nr. 234.

Lille Bord med Spisevarer ved Siden af Sengen.

Udførelsen haandværksmæssig. — Relieffet: h. 0,20, br. 0,26.

241. GUDDOM. Hoved. M.

Noget under naturlig Størrelse. Om Haaret et bredt Baand. Farven af de malede Pupiller endnu tydelig. — h. 0,23.

Athen. Reinach: Têtes ant. 122.

N. C. G. 15.

242. GUDDOM. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Hovedet minder i sin Form om Zeus Otricoli, men det eiendommelige mørke Udtryk gjør det sandsynligt, at det snarere forestiller en Guddom for Jorden eller Underverdenen. — h. 0,38.

N. C. G. 78.

243. GUDINDE. Colossalt Hoved. M.

Næsespidsen og Haarknuden i Nakken restaureret.

Paa Haaret et Diadem lidt tilspidset foroven.

Det ophøiede, men dog milde Udtryk minder nærmest om Demeter.

Hovedet stod tidligere i Pal. Sciarras Gaard i Rom. — h. 0,68. M. D. I. 1738.

244. HADES. Colossalt Hoved. M.

Det nederste af Panden, Næsen, Læberne restaurerede.

Isse og Nakkehaaret er kun raat tilhugget og en Deel af Hovedets Bagside mangler.

Halsen er tilhugget til Indsætning i en Statue.

Hovedets Type ligner Broderen Zeus, men det mørke Udtryk og Haarets Lokker, som hænge nedad imod Panden betegne Underverdenens Gud. — h. 0.39 fra Spidsen af Skjægget til Issen.

245. TO HAVGUDER. Dobbeltherme. M.

Et Stykke af Skulderen, Stykker af Finnerne i Haaret og den yderste Næsespids restaureret.

Den ene er en ung uskjægget Triton, den anden en ældre skjægget Havgud.

Det halv dyriske sees ikke blot især i den gamles Udtryk, men betegnes ogsaa af det vildt staaande Haar den knoglede Næse, de skjælagtige Øienbryn o. s. v.

Udførelsen frisk og livlig.

Samling Despuig Mallorca. — h. 0,35.

246. HERA. Colossalt Hoved. M.

Næse og Læber restaurerede.

Antik Gjentagelse af en Type fra Midten af det 5te Aarh. f. C.

Kunsten har netop frigjort sig fra den archaiske Bundenhed og giver sig i Kast med at individualisere Gudernes Typer. Medens Statuen Nr. 247 viser Heraidealet, som det var udviklet ved Slutningen af det 5te Aarh. med en Blanding af Høihed og Naade, saa fremstiller dette Hoved en tidligere og strængere Type, hvor Vægten endnu kun særlig er lagt paa det Ophøiede.

Dette Hoveds Type er et af de første Led i den Udvikling af Heraidealet, som senere betegnes ved Statuen 247 og endnu senere ved den bekjendte Hera Ludovisi.

Det minder om Hera Farnese i Neapel og har sikkert ligesom dette staaet den Type nær som Polykleitos skabte i sin Hera ved Argos.

Haaret, som er udført med Reminiscents af den traadformede Stiil, holdes sammen af et Baand og samles i Nakken i en dobbelt Vulst..

Øienlaagene ere ligesom paa Hera Farnese overdrevent fremtrædende, hvilket sikkert har været mindre paafaldende, da de havde deres Maling.

Dette sees mindre i Profil, hvor Hovedet særlig viser sig smukt.

I Øreflipperne er Huller til Ringe.

Udførelsen, som er fra en senere Tid, er smuk. — h. 0,46.

N. C. G. 29, 30.

247. HERA. Colossal Statue. M.

Gudinden er fremstillet med en meget fiin, gjennemsigtig Khiton uden Bælte, som kun ufuldkomment bedækker Barmen og hvis Folder, som om de vare vaade, slutte sig saa tæt til Legemet, at dettes Former tydelig vise sig.

Hun bærer derover en Overklædning, Himation af sværere Stof, som navnlig omslutter Underkroppen.

Denne majestætiske Figur existerer i flere Gjentagelser, som sikkert have havt til Forbillede et fremragende Værk fra den hellenske Kunsts bedste Blomstringstid.

Man antog tidligere, at dette havde været Tempelbilledet af Hera Teleia i Plataiai af *Praxiteles*.

Pausanias omtaler dette som staaende, og af colossal Størrelse. W. Klein har imidlertid nylig paavist (Praxiteles; pag. 63 ff.), at den oprindelige Statue er et Værk af Alkamenes.

Den stemmer ganske med den endnu mere colossale Hera Teleia i Rotunden i Vaticanet. Kun bærer denne sidste Diadem, medens Ny Carlsberg-Statuen er uden noget saadant og har Haaret samlet i Nakken i et Bind »Opistosfendone«.

Desværre har Statuen været meget ødelagt, den er derfor meget — men fortræffeligt restaureret.

Heldigviis er Hovedet, som hører til de skjønneste og mest ophøiede Herahoveder som kjendes, vel bevaret. Det er ikke saa strengt, som Hera Farnese, men strengere end H. Ludovisi.

Statuen er funden i Trediverne i en Villa ved Monte Calvo i Sabinerne ved Via Salara sammen med den siddende Digter og Statuen af Anakreon 392—395.

Den fandtes tidligere i den efter Figuren opkaldte Sala del Giunone i Villa Borghese.

Beskrevet i Mon. Ann. et bull. 1855. Se ogsaa Over-

beck, Gr. Kunstmyth. III Bd. Bes. Th. B. II pag. 53 ff. Klein. Praxiteles. pag. 65.

Begge Arme og en stor Deel baade af Legemets Overflade og Draperiets Folder ere restaurerede i Gibs. — h. 2,20.

N. C. G. 56—58. Reinach: Têtes ant. 108. 109. R. R. II I 231, 8.

248. HERA. Statue. M.

Hovedet og Armen restaureret.

Hovedet ved Gibsafstøbning, af Nr. 247.

Et Stykke af det høire Bryst samt Splinter af Draperiet mangle.

Statuen hører til samme Gruppe som Nr. 247, men Legemet er langt bedre bevaret og bedre udført. Khitonen er mere høihalset og Folderne ere rigere.

De smaa krøllede Folder, som Khitonen danner paa det Sted, hvor den dækkes af Overstykket, ere eiendommelige for denne Statue. Fra det erkebiskpl. Seminar. Udine. Banko-Sticotti Nr. 6.

Smgl. Heratorsoen fra Ephesus, KAS, 486. — h. 2,10.

249. HERA (?). Colossalt Hoved. M.

Næseryggen mangler. Overfladen er stærkt angreben af jernholdigt Vand, som har givet Marmoret en gulbrun Farve.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Forhaaret er omgivet af et Baand, som gaar over i et Net i hvilket Nakkehaaret er samlet.

Skjøn attisk Type fra sidste Halvdeel af 5te Aarh. f. C. Hovedet er saa lidet forskjelligt fra den foregaaende Statues Hoved, at det maa antages at forestille Hera. — h. 0,33 fra Hage til Isse.

250. HERAKLES. Statue. M.

Næsen. Det venstre Been fra Knæet restaureret, Størstedelen af høire Arm, venstre Underarm med Køllen mangle.

Romersk Copi efter en græsk Original fra Midten af det 5te Aarh. f. C. nærmest i Myrons Stiil.

Herakles er fremstillet staaende, hvilende. Han stemmer den høire Haand i Siden og støtter sig, i den af de græske Kunstnere yndede Hvilestilling, til Køllen i Armhulen. I Dresden findes en Gjentagelse uden Hoved af samme Statue. Hovedet Nr. 251 hører ligeledes til en Gjentagelse af Figuren.

Det er lærerigt at sammenligne denne Herakles Statue fra det 5te Aarh. med Nr. 387. Meleagerstatuen fra c. 100 Aar senere.

Det 5te Aarhundredes fiirskaarne, faste athletiske Skikkelse, hviler med Legemets Vægt paa Køllen og staaer støt paa sine Been. Der er en Naturlighed og Tilforladelighed, en mærkelig Kraft i denne Figur. Det er det 5te Aarhundredes »guddommelige Ro« og store Stiil.

Meleager er derimod elegant og elastisk. Høire Arm hænger løst bagpaa, den venstre holder Spydet, men støtter sig næppe til det. Skjøndt i Hviile er Figuren Udtryk for det spillende Liv. Ret en Type paa det 4de Aarh.'s Ynde og Elskværdighed! — h. 1,79.

251. HERAKLES. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Samme Hoved som paa Statuen Nr. 250, men bedre udført. — h. 0,29 fra Skjæg til Isse.

252. HERAKLES. Lille Hoved.

Paa Haaret endnu Spor af rød Maling.

De svulne Athletøren betegne Herakles.

Særdeles skjønt og aandfuldt Arbeide i Skopas' Stiil.

Athen.

N. C. G. 117. Reinach: Têtes ant. 176.

Reinach, Gaz. d. b. arts 1896, 2, pag. 328, 332. — h. 0,12.

253. HERAKLES. Statue. M.

Ungdommelig Skikkelse.

Løveskindet er fæstet paa Hovedet, som en Hjælm. Det hænger ned ad Ryggen og er kastet over den venstre Arm.

Den høire Arm er hævet.

Statuen viser hen til den samme Original, som har været Forbillede for en attisk Statue, (se Röm. Mitth. 1889, p. 200), i hvilken man med stor Sandsynlighed har ment at se en Kopi efter en Statue af Skopas.

Hvilken af de to Statuer, der rigtigst gjengiver Skopas' Original, maa forbeholdes Fremtiden at afgjøre.

Funden ved Tivoli nedenfor Villa d'Este.

Det høire Been er nyt. — h. 1,67.

254. HERAKLES. Hoved. M.

Næsen og Panden ere restaurerede.

Om Haaret en Bladkrands.

Ørerne er svulne.

Skjøn græsk Type fra det 4de Aarh. f. C.

De meislede Pupiller og den megen Anvendelse af Boret viser, at Hovedet er udført i Romertiden. — h. 0,43.

255. HERAKLES. Hoved. M.

De nedhængende Nakkebaand mangle.

Næsen restaureret.

Haaret stærkt forvittret.

Hovedet er en Variation af Nr. 254, men med et mere drømmende Udtryk, som minder om Dionysos.

Poppelkrandsen og det athletiske Øren betegne det dog som Herakles. Helb. Füh. 124. Det var tidligere urigtigt paasat Statuen Nr. 113.

IV Aarh. Stiil.

M. D. Nr. 100. — h. 0,25 fra Hage til Haartop.

256. HERAKLES. Hoved. M.

Næsen og Læberne restaurerede.

Paa Hovedet har han en Krands af Poppelblade. Ørerne er svulne, som hos Athleter.

Pandehaaret er fiint krøllet; derimod er Haaret paa Issen i en friere Stiil.

Et smukkere Exemplar i München. Glypt. Nr. 245. — h. 0,40.

257, HERAKLES. Colossal Statue. M.

Høire Arm, venstre Haand, høire Been fra Knæet og venstre Been fra Hoften mangle. Næsen er restaureret.

Det Øvrige er særdeles godt bevaret. Guden er fremstillet i den fremrykkede Manddomsalder.

Løvehuden, som han bærer over Hovedet, saa at Gabet danner en Hjælm, er knyttet med Poterne over hans Bryst, ligesom paa Nr. 253.

I den venstre Arm har Køllen ligget, en Deel deraf er endnu bevaret. I den høire Haand har han rimeligviis holdt Hesperidernes Æbler eller lign.

Fortræffeligt romersk Arbeide. — h. 1,53.
N. C. G. 66–67.

258. HERAKLES. Statuette. M.

Underarmene, det h. Been fra midt paa Laaret, det v. Been fra Knæet mangle. Overfladen forvittret.

Udtrykket er selvtillidsfuldt næsten udfordrende.

Hovedet er skjægget, men endnu ungdommeligt. Løvehuden er trukket over Hovedet og Poterne knyttede paa Brystet.

I venstre Haand har han baaret Køllen. Sporet sees tydeligt paa Overarmen.

Udførelsen har været smuk og livfuld.

I Museo Chiaramonti V. Nr. 111 findes en lignende Statue. — h. 0,85.

259. HERAKLES. Colossalt Hoved. M.

Næsen og h. Kind samt hele Halsen restaureret.

Han er fremstillet ungdommelig uden Skjæg.

Løvegabet er trukket op over Hovedet. — h. 0,40.

260. HERAKLES. Colossalt Hoved. Travertin.

Hovedet synes at have været anvendt som Decoration, maaske paa Slutstenen i en Bue eller lign. — h. 0,38.

261. HERAKLES. Statue. Bronce.

Figuren er fuldstændig bevaret, med Undtagelse af nogle mindre Restaureringer paa Benene.

Øjnene ere, som næsten altid paa antike Broncer, indlagte. Det venstre er moderne.

Metallets oprindelige blanke Overflade er paa mange Steder bevaret.

Af Forgyldning findes ikke det mindste Spor — det kan med Vished siges, at Statuen ikke har været forgyldt.

Over den høire Skulder har hængt en Rem, hvis Spor tydeligt kunne forfølges ned over Brystet, rimeligvis til Pilekoggeret.

Legemsformen er meget kraftig, navnlig er Ryggen herkulisk udviklet. Ørerne er ikke svulne.

Hovedets Type minder noget om Nr. 117. Fødderne ere som ofte paa græske Statuer meget store.

I den venstre Haand har han rimeligviis holdt Buen, i den høire en Piil.

Dens Stiil viser tilbage til det 4de Aarh. f. C. og den mesterlige Udførelse og udmærkede Bevaring sætter den i Række med de bedste Broncestatuer, som ere opbevarede fra Oldtiden.

Bronceplinthen, som er antik, bestaar af en rund Basis, som hviler paa en firkantet Underdeel. Denne er prydet med et Bølgeornament.

Den svarer til Plinther paa Broncestatuer fra Pompeji. Det er derfor sandsynligt, at Statuen er udført i de sidste Aarhundreder f. C. Fødsel.

Dermed stemmer ogsaa Broncens lysere Farve. — h. 1,25. N. C. G. 89, 90, 91.

262. HERAKLES (?). M.

Fundet paa Rhodos.

Udførelsen flygtig, men aandfuld.

Græsk Originalarbeide 4de Aarh.

I Haaret findes syv smaa Huller borede, som have givet Anledning til, at man har tydet dette lille Hoved som Helios (Mittheilungen d. arch. Inst. Römische Abth. II (1887) pag. 159 ff.). Hullerne skulle da have givet Plads for Solstraaler af Bronce.

Det er imidlertid ikke sikkert, at Hullerne ikke kunne have havt anden Hensigt. Ørerne, som trods den flygtige Udførelse dog synes at have været »Athletøren«, gjøre, ligesom ogsaa Hovedets hele Characteer, Benævnelsen Herakles mere sandsynlig. — h. 0,17.

263. HERAKLES. Torso. M.

Løvehuden er knyttet om Halsen.

Særdeles skjønt Arbeide. — h. 0,92.

264. HERAKLES. Hoved. M.

Næsen og Overlæben fornyet, Hals og Bryst moderne.

Haaret er bedækket af en Bladkrands. Athletøren.

Udførelsen har været god, men Overfladen har lidt meget. — h. 0,28.

265. HERAKLES OG OMFALE. Gruppe. M.

Af Omfale er kun den venstre Arm, som hun lægger

om Herakles' Skulder, tilbage; men af en Gentagelse af Gruppen i Neapel sees det, at hun har staaet nøgen og seet op imod ham. KAS. Nr. 802.

I hendes høire Haand har hun holdt Køllen; paa Hovedet har hun havt Løvehuden.

Herakles er fremstillet ikke ganske ung.Han bærer Omfales lette Khiton, hvis tynde Stof lader Legemets Former tilsyne.

I den høire Haand har han holdt Spindelen, hvis Spor sees i en Jerntap paa hans Been. Med den venstre Haand har han løftet Kjolen op.

Figuren i Neapel er urigtigt restaureret med Tenen i den v. Haand.

Paa Haaret har han en Kvindekappe.

Underarmene mangle, men iøvrigt er Figuren næsten fuldstændig bevaret.

Urnen ved hans Fod er forsætlig gjort skjæv for at være i Harmoni med Figurens Linier. Smlg. Nr. 54, 73, 188, 536.

R R. II, 231, 9.

Museo Borbonico IX. T. XXVII. — h. 1,07.

266. HERAKLES HOS OMFALE. Statue. M.

Herakles er fremstillet paa lignende Maade som Nr. 265, men Statuen har næppe været Deel af en Gruppe.

Den høire Arm er restaureret holdende Tenen hævet i Haanden.

Med den venstre Haand samler han paa Kvindeviis Khitonens Folder, hvorved det venstre Been blottes.

Statuen var tidligere i Villa Borghese. — Clarac V. 802 E 1995 A. h. 2,00.

267. HERAKLES OG HERMES. Dobbeltherme. M.

Næserne og Bryststykket restaurerede.

Herakles ungdommelig og skjægløs med Løvehuden over Hovedet.

Decorativt Arbeide.

Fra det erkebiskoppelige Seminarium i Udine. B. G. 34. — h. 0,29.

268. HERAKLES. Hoved. Peperin.

Næsen og Halsen restaureret.

Guden er fremstillet med Skjæg, gammel, næsten lidende.

Udførelsen i den grove Steen har ikke været fiin, men er meget virkningsfuld.

Sculpturer i Peperin ere sjældne, denne Steenart anvendtes kun i Republikens og den tidligste Keisertid til Sculptur.

Den grovkornede og porøse Overflade har været bedækket med et Stuklag som endnu er tydeligt. — h. 0,33.

269. HERAKLES. Hoved. M.

Næsen og Halsen restaureret.

Løvehuden er trukket op over Hovedet. Han bærer Skjæg, men Skjæggets Form og Ansigtets Udtryk har noget portraitagtigt. (Smiger til den regerende Fyrste?) — h. 0,33.

270. HERAKLES ARBEIDER. Brudstykke af en Relieffrise. M.

I høit Relief er fremstillet tre af de tolv Arbeider: De stymfaliske Fugle, den kerynitiske Hind og Augias' Stald.

I Gabinetto delle Maschere i Vaticanet findes en lignende Fremstilling, hvor det tydeligere sees hvorledes Herakles henleder Alfeios Flodens Vand ved at vælte en Klippe for derved at forandre Strømmens Løb. Floden som dér er tydelig angivet, mangler her. — h. 0,75, l. 1,11.
N. C. G. 73.

271. HERMES (?). Statue. M.

Næsen restaureret. Underarmene mangle.

Underbenene synes at være moderne. Derimod ere

Fødderne med en Deel af den ene Vinge, Plinthe og Palmestamme antike, men de have ikke hørt til denne Figur.

Benævnelsen Hermes er derfor vilkaarlig.

Iøvrigt er Marmorets Overflade særdeles vel bevaret.

Statuens Hoved med de fiint krusede Lokker minder om Myron, men Legemet er slankere end paa de andre Figurer af Myrons Kunst, som kjendes. Fortrinlig Udførelse.

Fra Palazzo Odeschalchi. — h. 1,92.

Matz. Duhn I. 166.

272. HERMES. Statue. M,

Høire Underarm, venstre Haand mangle, høire Underbeen restaureret. Hovedet hører ikke til Statuen.

Statuen gjengiver en skjøn Original fra det IV Aarh.

Guden staaer imponerende i Kraft og Skjønhed og seer ud for sig.

Udførelsen er smuk, men Bagsiden af Statuen og Partier af Forsiden er ufuldendt.

I høire Haand har han holdt Slangestaven, hvis Spor sees paa det høire Been.

Statuen findes i flere Gjentagelser: Hermes fra Atalanti i Athen, et Exemplar i Delfi, Torsoer i Berlin og i Somzées Samling. — h. 1,95.

Jvf. KAS. 665, Collignon: Lysippe, p. 21.

273. HERMES. Hoved. M.

Næsen og lidt af Overlæben restaureret. Halsen er moderne og Bustedraperiet, hvorpaa det er anbragt, er daarligt romersk Arbeide, fuldstændig ude af Harmoni med det helleniske Kunstværk. Dette Hoved, ud af hvilket Oldtidens Aand lyser, er fortrinligt udført og, paa de faa Restaurationer nær, fuldstændig bevaret.

Det har tilhørt den skjønne Statue, Hermes, som binder sin Sandal, af hvilken Exemplaret i Lansdownehouse, KAS.

667, har bevaret sit Hoved, som svarer til Ny Carlsberg Exemplaret.

Det fandtes tidligere i Hermafroditens Cabinet i Villa Borghese, og dets store Stiil og aandfulde Udtryk gjorde, at det i forrige Aarhundrede er blevet anseet som Personifikation af Oldtidens Aand — Il genio del Popolo romano. — h. 0,24.

274. HERMES. Hoved. M.

Næsen, den forreste Deel af Hatten og Vingerne restaurerede.

Den tidligere Benævnelse, Perseus, som støttede sig paa Hovedets lidet idealiserede Udtryk, er næppe holdbar. — h. 0,26.

275. HERMES HVILENDE. Statue. M.

Hovedet, høire Haand, venstre Skulder og Arm, høire Fod restaureret.

Benævnelsen Hermes er usikker.

Pal. Sciarra. M. D. I. 155. — h. 1,46.

276. HORAERNE. TRESIDET BASIS. Fragment. M.

Paa Hjørnerne i Relief tre draperede Kvindefigurer, Horaerne, holdende hinanden i Draperifligen.

Stykket er ubetydeligt, men er et fortrinligt Exempel paa den Sikkerhed og Skjønhedssands, hvormed Marmorarbeideren i Oldtiden forstod at anbringe sine Figurer i de givne Planer. — h. 0,41, br. 0,20.

277. DANDSENDE HORA. Statuette. M.

Hovedet, Benene indtil Knæet og noget af Foldekastet mangle.

Den unge Pige er indhyllet i et eneste Stykke, som er

slynget om Legemet og som hun samler i convergerende Folder med den venstre Haand.

Baade Draperiets yndefulde Foldekast og dets fortrinlige Udførelse leder Tanken til Sammenligning med de skjønne Kvindeskikkelser paa Balustraden ved Propylæerne.

Græsk Originalarbeide.

Figuren er funden paa Kreta og i sin Tid ført til England af Admiral Spratt.

I Glyptotheket i München findes (Cat. Nr. 227) en tarvelig udført Gjentagelse af denne Figur, som iøvrigt hyppigt gjenkjendes i Relieffer.

N. C. G. Tav. 65. R. R. II. 403_2. — h. 0,48.

278. ISIS. Afrika. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Elefantsnablen og Stødtænderne over Panden som have været særskilt tilsatte mangle.

Hovedet er dækket af Huden af et Elefanthoved. Snablen og Stødtænderne have været fastgjorte i de 3 Huller. Ørerne ere svagt angivne. I den kgl. Antiksamling findes et lignende (som det synes mandligt Hoved), hvor Elefanthuden over Hovedet ses tydeligere, maaske Ptolemæus Soter som Satrap (Helbig). Helbig mener, at Glyptothekets Hoved, som bærer individuelle Træk, maaske skal forestille Kleopatra.

Haaret er en Efterligning af den ægyptiske krøllede Frisure.

Hovedet gjengiver fortræffeligt Isis' eiendommelige Skjønhed. — h. 0,32.

279. ISIS. Statuette. M.

Høire Arm mangler.

I den venstre Haand holder hun en Metalspand.

Meget tarvelig Gjengivelse af en smuk Original. — h. 0,87.

280. ISIS. Statue. M.

Hovedet galt restaureret.

Begge Underarmene mangle, men Sporene af Spanden (smlg. Nr. 279) sees paa venstre Been.

Den høire Arm synes at have været udstrakt.

Variation af forrige Statue.

Tarvelig Udførelse — altfor lang! — h. 1,96.

281. ISIS. Siddende Statue. Bigiomarmor

Hoved og Fødder restaureret af hvidt Marmor,

Armene og Thronstolen mangle.

Den øverste Deel af Statuen med Ægis og v. Bryst og Skulder er tilsat af andet Marmor, dog vistnok antikt.

Bagsiden, som har støttet imod Stoleryggen, er ikke udført.

Draperiet er som sædvanligt paa Isis knyttet over Brystet og har en fryndset Kant foroven.

Under Draperiet er en Ægis med et lille Medusahoved, som dækker Brysthulen.

I den venstre Haand har Gudinden formodentlig holdt et Scepter og i den høire Haand en Sistrum. Stolen har været af et andet Stof og synes at have havt høie Armlæner, hvis Støtter have staaet foran Puden, hvorpaa hun sidder ligesom Nr. 141.

Som sædvanlig har den antike Kunstner taget i Betragtning, at Knæene ikke maa skjule noget af Legemet for Beskueren. Figuren er derfor stærkt hævet i Sædet.

Statuen fandtes tidligere i Villa Pamfili i Rom. — h. 1,39.

Clarac: To. V. Pl. 994. 2581 A.

282. KANDELABERBASIS. M.

Kandelaberen maa tænkes af lignende Form som de Fire omkring Alteret i Frue Kirke. Kun at denne tresidede

Basis er skudt ind som et nyt Led imellem Løvefødderne forneden og Kandelaberens Skaft. Hjørnerne dannes forneden af tre bevingede Chimairer med Bukkehorn. Imellem disse optages Rummet af Rosetter, Palmetter og S-Slyngninger i ganske fladt Relief hvis Stiil minder om Broncetechniken.

Denne Decoration er af fuldendt Skjønhed.

De tre Sider fremstille i ganske fladt Relief Zeus, Poseidon og Ares i archaistisk Stiil.

Zeus, beklædt med Himation, bærer paa den udstrakte Høire en lille Ørn, et Motiv, som navnlig er bekjendt fra Hagelaïdas' Zeusstatue paa Ithome.

I venstre Haand holder han Sceptret.

Poseidon, beklædt med Himation, skrider frem med Treforken i Haanden.

Om Fødderne bærer han Sandaler af Form som Ankelsko.

Ares er skjægget; han staaer i fuld Rustning i hvilende Stilling.

Denne Fremstilling af Ares forekommer oftere.

Udførelsen er fortrinlig, og Reliefferne ere næsten ubeskadigede. — h. 0,91.

N. C. G. 18.

283. KANDELABERBASIS. Tresidet Brudstykke. M.

Kun den ene Side forestillende Zeus er velbevaret. De to andre Sider forestille Kvindefigurer, men Hovederne mangle.

Udførelsen er meget fladt Relief. — h. 0,44, br. 0,28.

N. C. G. 19.

284. KAMP MELLEM KENTAURER OG LAPITHER. Relief om en Brøndindfatning (?). M.

Udførelsen er flygtig, men Compositionen meget livlig.

Kampen er viist i tre Grupper.

En Kentaur har grebet en Kvinde og vil ile bort, men en Lapith har et kraftigt Tag i hans buskede Haar og holder ham tilbage; en anden Kentaur, som er viist i en mærkelig Forkortning, slynger en Krukke imod en Lapith, som afværger Slaget; en tredie Kentaur har grebet en Kvinde i Armen og vil føre hende bort, hun ligger paa Knæ og søger at frigjøre sig, medens Lapithen bagved svinger sin Kølle imod Kentauren. — h. 0,90, diam. 0,82.

285. KENTAUR, Colossal Herme. Rosso antico.

Næsen og den høire Skulder restaureret.

Halsen mangler.

Overfladen har lidt meget.

Baghovedet er flygtigt udført og Nakken ganske flad, formodentlig fordi Hermen har staaet tæt foran en Væg.

Øinene hule til Indlægning.

Bakkhiske Figurer forfærdigedes gjerne i ældre Tider af rødt Figentræ; senere anvendte man Rosso antico. Grunden var sandsynligviis den, at saadanne Naturvæsener vare solbrændte og vejrbidte og det røde Stof passede derfor godt til Fremstilling af dem.

En Gjentagelse af Hovedet findes i Sala dei Busti i Vaticanet. — h. 0,59.

See Braun: Ruinen u. Museen, p. 338. Annual of brit. Shool Athens XI, p. 167.

286. KARYATIDE. Colossal Statue. M.

Næse, Mund og Hage, Underarmen, venstre Bryst restaureret.

Restaurator har dertil bortmeislet Kapitælet og de nedfaldende Haarlokker, hvorved Figuren har ophørt at være Karyatide.

Nærværende Statue er, ligesom et Exemplar i Braccio nuovo, Copier af den Karyatide fra Erekhteion, som nu er i British Museum, et af de sjældne Tilfælde, hvor baade Originaler og Copier ere bevarede.

Palazzo Giustiniani Rom. Clarac III. 420, 740. M. D. I. 1363. Braun: Ruinen Roms, p. 230. Amelung: Sculp. Vaticans, p. 10. Helbig, Führ. $I,_1$. — h. 2,21.

287. KARYATIDE. Overdeel af en Statue. M.

Toppen af Kapitælet, begge Arme samt hele Figuren under Beltestedet mangler.

Hun har støttet den høire Haand i Siden og den venstre imod Hovedet.

Dette er bøiet noget nedad. — h. 0,38.

288. KJØRSELSSCENE. Relieffragment. M. Hellenistisk Originalarbeide.

Ud fra Tinden af en Mur rækker en Kvindehaand et lille Barn frem imod en Vogn, som i vild Fart kjører forbi. Af Vognen sees Intet. Kun den Kjørendes Haand, som holder Tømmerne, og Forkroppen af de vælige Heste er bevaret.

Udførelsen er fortræffelig.

Hvis Kunstneren har tænkt paa Akhilleus, som slæber Hektors Lig om Trojas Mur, saa har han ikke fulgt Homers Fremstilling.

Et Fragment af et Relief fra Santa Marinella nærved Civita vecchia forestiller Hermes som rækker Dionysosbarnet til Zeus.

Disse to Relieffer synes at staae hinanden meget nær. — h. 0,47.

L. Borsari: Notizie d. Scavi Maggio 1895.

289. EN KONSOL BAAREN AF ET OXEHOVED. M.

Af et Metalbeslag, som har omgivet Oxehovedet, er der kun Mærker i Marmoret tilbage. — h. 0,17, br. 0,17.

290. KORA (?). Lille Hoved. M.

Fuldstændig bevaret.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Fundet i Patras.

Det minder meget om det skjønne Hoved Nr. 89. Glyptotheket i München.

Særdeles fiint og aandfuldt udført. — h. 0,15.

291. EGEKRANDS. Relief. M.

Den har rimeligviis smykket Frisen paa en Gesims.

Smukt udført decorativt Arbeide. — h. 1,00.

292. UNG KVINDE I DORISK DRAGT. Statue. M.

Hovedet restaureret; den høire Haand og den venstre Underarm samt Dele af Plinthen, som have været udførte i særskilte Stykker, mangle.

Statuen er en Frembringelse af den peloponnesiske Kunst i Midten af det 5te Aarhundrede.

Smlgn. Hestia Giustiniani, Figurerne paa Zeustemplet i Olympia, »Dandserinderne« fra Herculanum.

Gjentagelser af denne Statue findes med tilhørende Hoved i Museet i Kandia, med vilkaarligt tilsatte Hoveder i Villa Borghese (Helb. F. 883) og i Villa Ludovisi (Helb. F. 931).

Hoveder af Statuen findes i Lateran, Museo Torlonia samt det herværende Nr. 293.

I alle Statuerne synes der at være en Reminiscens af den saakaldte »Sfyrilaton« (Bronce)-teknik, hvor Statuen ikke er støbt, men samlet af hamrede Metalplader. — h. 1,84.

N. C. G. 7—8.
Joubin: Sculp. gr. p. 53. R. R. II. 644, 6.

293. KVINDELIGT HOVED. M.

Næsen restaureret.

Tilhører en Gjentagelse af Statuen Nr. 292.

Haarets traadagtige Udførelse og det iøvrigt strenge Præg antyder Overgangen fra archaisk til fri Stiil i den første Halvdeel af det V Aarh. f. C.

Nærværende Hoved er det bedst udførte af de existerende Exemplarer. — h. 0,23 fra Hage til Isse.

N. C. G. 31, 32.

294. KORINTHISK SPEIL. Bronce.

Speilpladen er omgivet med en Række Dyrefigurer, Hare (?), Hane, Sfinx.

Imedens Sfinxerne, som i lange Tider havde været en gængs Kunstform, ere meget godt udførte, er Kunstneren endnu ikke naaet til rigtig at fremstille en Hane eller Hare.

Derimod har han fiint beregnet Ornamentikens Virkning saaledes, at Dyrene blive større alt eftersom de fjerne sig fra det smalle Capitæl, hvorpaa Speilpladen hviler.

Kvindefiguren, der som sædvanlig bærer Speilpladen, betegner her et tydeligt Led i Overgangen fra den archaiske til den friere Stiil.

Legemet hviler med næsten lige Vægt paa begge Benene, dog bemærkes en ganske svag Bøining af det høire Knæ.

Kunstneren har villet give Figuren lidt Bevægelse, og det er ogsaa lykkedes ham, men det er ikke blevet til meget; det er med næsten ængstelig Forsigtighed, at den flytter sin høire Fod en Taalængde frem.

Sammenlign det smukke Speil i den kgl. Antiksamling,

som er et halvt Hundredaar yngre. Der er Kunsten i Mellemtiden bleven større Herre over Bevægelsen, og den unge Dame, som bærer Speilet, staaer med fuld Frihed paa sine Been.

Iøvrigt er Statuen fortrinlig gjort. Hofterne ere endnu noget archaisk smalle, men Legemets Form føles fortræffeligt under det skjønne Draperi: ærmeløs Khiton uden Bælte med Overklædet over Bryst og Ryg.

Dette Spejl bekræfter noksom, at det ikke var uden Grund, at Korinth var berømt for sine Broncer. — h. 0,46.

295. KVINDE. Hoved. M.

Næsen, noget af Læben og Hage samt Halsen restaureret. Issen, som mangler, har været særskilt tilstykket.

Hovedet gjengiver en Bronceoriginal fra 1ste Halvdeel af det V Aarh. f. C.

Det traadformede Haar er en tydelig Efterligning af Broncetechniken.

En Gjentagelse af dette Hoved er vel kjendt fra en Marmorgruppe i Museet i Neapel (urigtig kaldet Orestes og Elektra).

Fundet i Baiæ. — h. 0,19 fra Hage til Isse.

296. KVINDELIGT HOVED. Herme. M.

Størstedelen af Hermeskaftet, den ene Haarlok, Issen og Næsespidsen restaureret.

Hovedet gjengiver en græsk Type fra Midten af det 5te Aarh. f. C.

Tarvelig Udførelse.

Samling Despuig Mallorca.

Hübner 781. — h. 0,40.

297. KVINDELIGT IDEALHOVED. M.

Næsen og Læberne restaureret.

Type fra det 5te Aarh. f. C., som meget ligner Nr. 246. Om Panden et bredere Baand.

Tilhugget til Indsætning i en Statue. — h. 0,39.

298. KVINDE. Herme. M.

Næsen, Læberne og Hagen restaurerede.

Det meste af Hermestykket er moderne.

Haarsætningen er den samme som paa Nr. 297, dog forbindes, som sædvanligt ved kvindelige Hermer, Nakkehaaret med Skuldrene ved et Par Baand.

Typen er V Aarh. f. C., men den romerske Copist har efter sin Tids Smag givet Ansigtet et blidere Udtryk.

Tarvelig Udførelse. — h. 0,24 fra Hage til Isse.

299. IDEALT KVINDEHOVED. M.

Næse, Læber og Hage restaurede.

Overfladen noget slidt.

Romersk Gjengivelse af en Type fra det 5te Aarh. f. C.

Smlgn. Afbildningen af et Hoved i Journ. of hellenic studies 1884 pl. XLV. — h. 0,27 fra Hage til Isse.

N. C. G. 35.

300. KVINDEHOVED. M.

Næsen restaureret.

Paa Grund af Haarsætningen med et Baand slynget flere Gange om Hovedet, som stemmer med Sapfos Hoved paa lesbiske Mønter, antoges dette Hoved tidligere at forestille Sapfo, saaledes som hun var fremstillet af Billedhuggeren Silanion i den anden Halvdeel af det IV Aarh. f. C.

Vort Hoveds Type kan imidlertid umuligt staa i Forbindelse med Silanion, idet det er c. 100 Aar ældre og snarere maa henføres til Feidias Kunstskole.

Det skjønne Hoved, som med en ualmindelig Ynde

forbinder en Gudindes Majestæt, antages nu snarere at forestille Afrodite. — Fra Hage til Isse h. 0,23.

F. M. p. 98.
N. C. G. 43.

301. KVINDE. Colossal Statue. M.

Hovedet, begge Underarmene og det h. Knæ restaureret.

Statuen har haft et Hoved i Stiil med Nr. 286. Den høire Arm hængt ned langs Siden som paa Nr. 286, med hvilken Figur Statuen har megen Lighed.

Begge have de tjent til Smykke for den samme Bygning.

Dog har denne Statue ikke været en Karyatide. Deels forbydes dette af den bevægede Stilling, deels mangle Støttelokkerne, som forbinde Karyatidernes Hoved med Brystet.

Den mægtige Figur i det overordentlig skjønne Klædebon har sit Forbillede i den attiske Kunst i sidste Halvdeel af det V Aarh. f. C.

Palazzo Giustiniani i Rom. — h. 2,17.

Clarac III, 420, 737. M. D. I. 1364.
Amelung: Sculp. Vatican. I pag. 10. Helbig: Führ. $I_{,1}$.

302. UNG PIGE. Statue. M.

Hovedet er restaureret.

Armene og Spidsen af Fødderne mangle.

Uden at være nogen Copi af Karyatiderne paa Erekhtheion (smlgn. Nr. 286) minder Figuren baade i Dragt og Stilling meget om disse.

Den har dog næppe været nogen Karyatide, idet den mangler de hos disse almindelige og ret nødvendige Støttelokker. — h. 1,50.

303. KVINDEHOVED AF EN DOBBELTHERME. M.

Næsen og Underlæben restaureret. Baghovedet mangler.

Om Haaret et Baand.
Stor Stiil. V. Aarh. f. C. — h. 0,27.

304. KVINDE. Torso. M.

Hovedet, den høire Albu, Fingrene paa høire Haand, venstre Underarm, høire Fod, venstre Been fra Knæet og det nederste af Klædebonet mangler.

Figuren er fremstillet vigende tilbage paa lignende Maade som Nr. 398. Endnu mere ligner den Irisfiguren i Parthenons Østgavl (Afstøbning paa KAS.), som næsten synes at have været dens Forbillede. Ogsaa paa Capitol (Helb. 429) findes en Statuette af Leto flygtende med sine to Børn paa Armene, som staaer nærværende Statuette meget nær.

I Borehuller paa Skuldrene har siddet Metalknapper til at hefte Khitonen med; ogsaa under Bæltet findes to Borehuller, hvis Bestemmelse er mindre tydelig.

Medens Udførelsen ellers er aldeles fortrinlig, er der paa Underlivet under Borehullerne en unaturlig Forhugning, som kunde tyde paa at dette Parti har været dækket af en Metalgjenstand, som maaske har staaet i Forbindelse med Borehullerne.

Den fortrinlige og aandfulde Udførelse tilligemed de nævnte Borehuller gjøre det sandsynligt, at det er et græsk Originalarbeide fra Slutningen af det 5te Aarh. f. C. — h. 0,69.

305. KVINDE. Herme. M.

Næsen og den fritstaaende Deel af Lokkerne restaurerede.

Haaret er opstrøget og samlet i Nakken i to Fletninger, som ere lagte op over Hovedet og knyttede foran. To

Lokker hænge, som saa ofte ved Kvindehermer, ned over Skulderen.

Stilen er oprindelig det 5te Aarh. f. Chr., men i en senere Tids Behandling. — h. 0,27.

306. KVINDE. Hoved. M.

Næsen er restaureret.

Hovedet er paa hegge Sider foroven skraat afskaaret, maaske hidrørende fra en Tilstykning af Haarene i Oldtiden.

Halsen er afbrudt.

Ansigtet er vel bevaret, men meget udvisket, vistnok ved uforsigtig Rensning med Syre.

Haaret, som paa Isse og Baghoved kun er flygtigt udført, er samlet i Nakken i en Knude, med vedhængende Tjavser. Stor Stiil. Efter en Original fra Slutningen af 5te Aarh. f. C. — h. 0,20 fra Hage til Isse.

307. KVINDELIG STATUE. M.

Hoved og Arme mangle.

Overfladen meget forstødt.

Hun bærer en dorisk Khiton uden Bælte. Himation er kastet over venstre Skulder. — h. 0,90.

308. KVINDELIG STATUETTE. M.

Hovedet, h. Arm, v. Underarm mangle.

Denne Figur, som viser den græske Kvindedragt i dens fulde Herlighed, existerer i mange Gjentagelser, f. Ex. her i Samlingen i Statuen Nr. 310.

Statuen er af praxitelisk Oprindelse, en tilsvarende Figur findes som en af Muserne paa Relieffet fra Mantineia.

Nærværende lille Exemplar, desværre meget plettet, er

græsk Arbeide og særdeles skjønt og aandfuldt udført, en iøinefaldende Modsætning til det tørre Romerarbeide i Nr. 310.

See Robert v. Schneider: Kora. 1894. — h. 0,48.

309. KVINDEHOVED. M.

Tarvelig Udførelse, »Melonhaar«. — h. 0,34.

310. KVINDELIG PORTRÆTSTATUE. M.

Hovedet, Plinthen, Fødderne og den nederste Del af Draperiet er nyt. Hist og her mindre Istandsættelser. Bagsiden er ganske raat udført. Arbeidet er tørt, og det restaurerede Hoved, som har en noget for moderne Characteer, er dreiet lidt for meget til Siden, men Statuen gjengiver en af de mest yndefulde græske Draperifigurer, som kjendes.

Smgl. »Matronen fra Herkulanum« i Dresden, »Ceres« i Villa Borghese o. fl. samt Nr. 308.

Den fandtes tidligere i Palazzo Grimani i Venedig. — h. 2,08.

311. UNG KVINDE. Statue. M.

Hovedet er restaureret med en Gibsafstøbning fra Dresden. Stykker af Draperiet over v. Arm mangler. Statuen er en Gjentagelse af en Kvindefigur af Praxiteles' Skole, som existerer i mangfoldige Gjentagelser, kjendt under Navn af »den lille Herkulanerinde« efter det smukke Exemplar fra Herkulanum i Dresden. Den har i Romertiden været meget yndet til Portraitstatuer. Den synes at være en Variation af Musestatuen Polymnia Nr. 394, men medens denne viser sig i overlegen Høihed, er der noget beskedent ved den lille Herkulanerinde, som tydelig sætter

Skjel imellem det dødelige Menneske og den guddommelige Muse. — h. 1,73.

312. KVINDELIG STATUETTE. M.

Hovedet og det meste af høire Arm mangle. Draperiet slutter i særdeles skjønne Folder tæt til Legemet.

Smuk Udførelse.

Fundet i Ægypten. — h. 0,35.

313. UNG KVINDE. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Overfladen noget forvittret.

Øienbrynene ere lidt optrukne og danne en skarp Vinkel med Næsen.

4de Aarh.'s Stiil. — h. 0,20 fra Hage til Isse.

314. UNG PIGE. Hoved. M.

Spidsen af Næsen og Hagen mangle.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Om Haaret et Baand.

Praxiteles' Stiil.

Funden ved Lago Fucino. — h. 0,23 fra Hage til Isse.

315. UNG KVINDE. Hoved. M.

Næsen og Overlæben restaureret.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Et Baand om Haaret, som er opstrøget i Nakken.

Hovedets ideale Characteer gjør det sandsynligt at det forestiller en Gudinde (Afrodite).

Erkebiskopl. Seminar. Udine. Banko-Sticotti Nr. 44. — h. 0,23 fra Isse til Hage.

316. UNG PIGE. Hoved. M.

Næsen, Læberne, Hagen restaurerede.

Praxiteles' Stiil.

Funden ved Lago Fucino. — h. 0,23 fra Hage til Isse.

317. KVINDE. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Haaret paa Issen og Nakken er ikke udført. I Baghovedet er et Hul som til en Tap.

Ovenpaa Hovedet er tre smaa Huller. I det ene sidder endnu en Jerntap.

Dette tyder paa at den øverste og bagerste Deel af Haaret har været paasat.

Halsen er tilhugget til Indsættelse.

Smukt Arbeide.

Erkebiskopl. Seminarium. Udine. — h. 0,25 fra Isse til Hage.

317 a. KVINDE. Hoved. M.

Spidsen af Næsen restaureret. Haaret er stærkt forvittret og forstødt.

Oven over Panden et Hul, maaske til Befæstelse af det Metaldiadem, som synes at have prydet Hovedet.

Dette er afbrudt ved Halsen.

Bagsiden er flad og ligesom den bagerste Rand af Halsen er ikke udført; dette synes at tyde paa, at Hovedet, ligesom Torsoerne 90 og 517 har tilhørt en Statue (Akrolith), hvis Draperi har været af Bronce.

Det h. Øre er ufuldkomment og det v. Øre næsten slet ikke udført.

Den paafaldende Skævhed i Ansigtet viser, at Hovedet har været dreiet til venstre.

Hovedet minder nærmest om Afrodite.

Udførelsen er fortræffelig, Udtrykket aandfuldt og storstilet.

Fundet i Alexandria. h. 0,31.

318. UNG KVINDE. Lille Hoved. M.

Den h. Deel af Ansigtet bedækket med Sinter.

Om Hovedet et Baand. Haaret samlet i Nakken i en Knude.

Tarveligt Arbeide. — h. 0,11 fra Hage til Isse.

319. UNG KVINDE. Hoved. M.

Næsespidsen, Knuden i Nakken, samt lidt af Haaret ved denne er restaureret.

Halsen er glat afskaaret forneden.

Det livfulde Udtryk med de svagt aabne Læber, Haaret, som bølger paa begge Sider af Panden, tyder paa at Hovedet har tilhørt et Friluftsvæsen, en Bakkhantinde eller Nymfe.

Bagved Pandehaaret sees paa den v. Side en lille Rille, maaske til et smalt Metalbaand om Haaret.

Udførelsen er fiin, men Overfladen noget forvittret. IV. Aarh.s Stiil. — h. 0,31.

320. KVINDELIGT IDEALHOVED. M.

Næsen og Munden restaurerede.

Øinene hule.

Paa Haaret et Diadem.

Udførelsen har været smuk, men Overfladen er meget ødelagt.

Fundet i Ægypten. — h. 0,30.

321. KVINDEHOVED. M.

Næsen er restaureret.

Dette smukt udførte Hoved, forestiller en ganske ung Pige med kort og krøllet Haar. — h. 0,19.

322. UNG PIGE. Hoved. M.

Næsen meget afslidt.

Om Haaret et bredt Baand med en lille Ædelsteen, som hænger ned paa Panden.

Smukt Arbeide. — Fra Hage til Isse h. 0,16.

323. KVINDEHOVED. Kalksteen.

Næsen, Læber og Hage restaureret.

Glat afskaaret i Nakken.

Over Hovedet et Slør.

De dybe, effektfuldt modellerede Øine tyde paa en forholdsviis seen Tid.

Det er muligt et idealiseret Portræt af en Dame fra Romertiden.

Fra Kypern. — Fra Hage til Isse h. 0,24.

324. KVINDEHOVED. M.

Næse og Læber restaureret.

Hun er fremstillet sovende.

Som sædvanlig ved antike sovende Øine mødes Øielaagene midt paa Øieæblet.

Trækkene ere portrætagtige.

Hovedet har formodentlig tilhørt en liggende Gravstatue af en Afdød. Romerinde (?).

Creta, Spratts Samling. — h. 0,24.

325. KVINDEFIGUR. Torso. M.

Hovedet, det meste af Armene, Benene fra Knæet mangle.

Figuren er fremstillet siddende paa Jorden, iført en Khiton af tykt Stof.

Smuk Udførelse med en fortræffelig Gjengivelse af det svære Stofs characteristiske Folder. — h. 0,45.

326. KVINDEHOVED. M.

Næsespidsen restaureret.

Halsen moderne.

Ung Pige med opstrøget Haar.

Det er næppe noget Portræt, men snarere en Nymfe ell. lign. — h. 0,23.

327. IDEALT KVINDEHOVED. M.

Maaske forestiller dette Hoved en Muse. — Fra Hage til Isse h. 0,24.

328. KVINDELIGT IDEALHOVED. M.

Næsetippen mangler.

Hovedet er bedækket med et Slør.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Fra Lilleasien. — Fra Hage til Isse h. 0,16.

329. KVINDELIGT HOVED. Grøn Basalt.

Skjøn Stiil.

Øinene hule. Næsen og den høire Kind restaureret. Om Haaret har der været et Metalbaand. — h. 0,23.

330. KVINDEHOVED. Parisk Marmor.

Den yderste Næsespids mangler.

Fundet ved Memfis.

Udførelsen er fiin og aandfuld.

Det udmærker sig ved en vis Blødhed i Formen særlig i Øinene; en Eiendommelighed, som i Forbindelse med Findestedet gjør det sandsynligt, at vi her have en Re-

præsentant for den aleksandrinske Kunst (Dr. Bulle). — h. 0,09.

331. GAMMEL KONE. Hoved. M.

En Deel af Næsen, Læberne og Hagen mangler.

Om Hovedet et Klæde.

Udførelsen er flygtig, men aandfuld og gjengiver fortræffeligt en rynket, gammel, gnaven Kjælling.

Fremstillinger af denne Art stamme fra den hellenistiske Tiid ɔ: 3die og 2det Aarh. f. C. — h. 0,17 fra Hage til Isse.

332. SIDDENDE DAME. Statuette. M.

Hovedet moderne. Armene mangle.

Hendes Khiton er gledet ned fra v. Skulder og lader det v. Bryst blottet.

Over Benene er kastet et Overstykke, som er trukket op bagved Ryggen og lagt over den v. Arm. — h. 0,61.

333. KYBELE. Statue. M.

Næsen, noget af Haaret ved den høire Tinding samt Fingrene restaurerede.

Statuen er særdeles smukt udført, vel bevaret og udbæves af en smuk gul Patina.

Det er den største og skjønneste Kybelestatue, som kjendes.

Gudinden er fremstillet siddende.

Paa Hovedet bærer hun Muurkronen, paa hvilken tre Porte ere afbildede. Det rige Haar falder ned ad Nakken, med løst hængende Lokker paa begge Sider af Halsen. Khitonen er knyttet under Brystet med et Baand. Himation er kastet over venstre Skulder og ligger hen over Knæene.

Den høire Arm hviler paa Knæet, den venstre, som er noget løftet, har sandsynligviis hvilet paa hendes Tamburin.

Blokken, hvorpaa hun sidder, tyder baade ved sin Stilling og sin raa Tilhugning paa, at den har været anbragt i Gudindens Vogn.

Kybele fremstilles gjerne kjørende, trukken af Løver.

Statuen skal være funden paa sin Plads som Tempelbillede i Kybeletemplet i Formiæ.

Lanciani: Excavations of anc. Rome pag. 134 ff.

R. R. II, 2691. — h. 1,73.

334. KYBELE. Colossalt Hoved. M.

Smukt Arbeide. Iris er ikke angiven.

Hovedet er fundet ved Smyrna. — h. 0,45.

335. LEDA (?) Statue. M.

Svanen, en Deel af den høire Arm og den venstre Haand mangle.

Jernkrampen, som kan have holdt Svanen, sidder endnu i Marmoret.

Hovedet er paasat, men synes at høre til Statuen.

Leda maa tænkes at holde Svanen, som har været meget lille, ind imod sig og kjærtegne den.

Statuen er smukt udført og ret vel bevaret; den vilde være en af de smukkeste Ledastatuer, som kjendes. Smgl. »Leda« i Ufficierne Nr. 195.

Muligviis har Statuen dog ikke forestillet Leda, men snarere en Vandbærerinde; smlg. »Danaiden« i Vaticanet, Helbig I 214 og Vandbærerinden i Eremitagen Nr. 341 med hvilken den ogsaa har en Deel Lighed.

Hvis den sidste Fortolkning er den rigtige, kunde den maaske have været en Fontainefignr. Den er virkelig gen-

nemboret af et Hul, men dette synes ikke oprindeligt at have hørt til Statuen.

Statuens virkelige Benævnelse er derfor endnu uafgjort. — h. 1,53.

R. R. II, 416, 7.

336. LEDA. Statue. M.

Armen, v. Fod, Svanens Hals og Dele af Klædebonet mangler.

Næsen er restaureret.

Denne yndefulde Statue existerer i et stort Antal Exemplarer, det bedst bevarede paa Capitol.

Den uskyldige Pige holder beskyttende den forræderiske Svane ind til sig og hæver sit Blik imod Ørnen som har jaget Zeus i Svanens Skikkelse i hendes Favn.

Hun søger at dække den truede Fugl med sit Klædebon, som hun løfter som et Skjold imod Ørnen.

Kunstneren har ypperlig fortalt den smukke Mythe i den mesterlig componerede Figur i det rige Draperi.

Stilen er fra Begyndelsen af det IV Aarh. f. C. og minder om Timotheos' Akroteriefigurer i Epidauros.

Helb. Führer I 467. — h. 1,25.

337. LIBER OG LIBERA. Dobbeltherme. M.

Romersk Gjentagelse af den græske Type af den skjæggede Dionysos fra det 5te Aarh. og en tilsvarende Ariadnetype.

De bag Ørerne nedhængende tynde Lokker samt Næsespidsen ere restaurerede. — h. 0,32.

338. LØVE. Statue. Kalksteen.

Benene mangle.

Dyret løfter brølende Hovedet opad. Forbenene have været strakte fremad.

Den fortræffelige Udførelse er i det Hele noget stiliseret.

Græsk Arbeide. — h. 1,00, l. 1,35.

339. LØVE SIDDENDE. Statue. Kalksteen.

Benene og lidt af Hagen mangle.

Smukt udført og mindre stiliseret end Nr. 338.

Disse to Løver ere fundne i Norditalien, hvortil de rimeligviis i sin Tid ere bragte af Venetianerne fra Grækenland. — h. 1,12.

340. LØVE. Statue. Kalksteen.

Benene restaurerede.

Den er fremstillet gaaende, drejende Hovedet lidt til h. — h. 1,74.

341. LØVE. Statue. Kalksteen.

Benene restaurerede.

Snudespidsen restaureret.

Mage til forrige.

Dreiende Hovedet lidt til venstre. — h. 1,71.

342. MALERI. Fresko.

En svævende nøgen mandlig Figur. — h. 0,63, br. 0,47.

343. MALERI. Fresko.

En svævende draperet kvindelig Figur. — h. 0,63, br. 0,47.

344. YNGLING. Lille Hoved. M.

Næsen og den halve Underlæbe restaureret. Det v. Øre mangler. Haaret, som kun er anlagt, har været malet.

Øienbrynene ere optrukne og danne en temmelig skarp Vinkel med Næsen.

Fra Thyreatis i Lakonien. — h. 0,12.

345. MANDLIGT HOVED. M.

Næsen og Halsen restaureret.

Huller i Ørerne til Ringe.

Dette Hoved er en Gjentagelse af det feilagtigt paa Statuen Nr. 38 i Braccio nuovo paasatte Hoved.

Om det rige og smukt opsatte Haar, som kun lader den yderste Øreflip fri, er et Baand.

Hovedet gjengiver en Type af en Yngling fra Midten af det 5te Aarh. f. C.

Smlgn. Broncehovedet i Glypt. i München, Nr. 302.

Hovedet. Pl. XXXVI. Collection Barracco.

See ogsaa Nr. 346.

Smukt udført, men Overfladen er noget forvittret. — Fra Hage til Isse h. 0,22.

346. UNG MAND. Hoved. M.

Lidt under naturlig Størrelse. Spidsen af Næsen er lidt stødt, iøvrigt er det fuldt bevaret.

De skarpe Læber og Øienlaag, de indlagte Øine og Haarets Behandling viser, at det er en Copi af en Bronceoriginal, rimeligviis af peloponnesisk Kunst fra Midten af det 5te Aarh. f. C.; men Anvendelsen af Boret viser, at Marmorexemplaret er udført i en senere Tid. Læbernes Overflade er ru og tyder paa, at de have været belagte med Farve. Smlgn. Nr. 345. — h. 0,19 fra Hage til Isse.

N. C. G. 23, 24. Reinach, Têtes ant. 78, 79.

347. UNG MAND. Hoved. M.

Pandehaaret og den yderste Spids af Næsen restaureret.

Bagsiden af Hovedet er ikke udført.

Om Haaret, som dækker det meste af Panden og ganske skjuler Ørerne, er et smalt Baand.

5te Aarh. Stiil.

Gjentagelse af Nr. 346, men i friere Stiil. — h. 0,20 fra Hage til Isse.

348. UNG MAND. Hoved. M.

Næsen er restaureret, en Deel af Baghovedet mangler. Overfladen har lidt noget af Fugtighed.

Om Hovedet er et temmelig bredt Bind.

Haaret, der er udført traadagtigt i Broncestiil, er strøget ned foran Ørerne, som ere heelt dækkede.

5te Aarh. Stiil. — h. 0,24 fra Hage til Isse.

349.

350. MANDLIGT HOVED. M.

Halv naturlig Størrelse.

Hovedet tilhører en Gjentagelse af den polykleitiske Statue som almindeligt, men uden Grund kaldes Narkissos.

F. M. pag. 483.

N. C. G. 54. — h. 0,19.

351. MANDLIGT HOVED. M.

Næsen tilsat.

Polykleitos' Stiil.

Variation af Nr. 350.

F. M. p. 483.

N. C. G. 53. — h. 0,19.

352. MANDLIG TORSO. M.

Denne Torso har tilhørt en Statue af Polykleitos' Skole, som kjendes i flere Gjentagelser: Gallerie delle Candelabri, Musæet Neapel, Collection Baracco T. XLV.

Statuen, som har dreiet Hovedet tilhøire, forestiller en ung Athlet.

N. C. G. 49, 50. — h. 1,05.

353. YNGLING. Lille Hoved. M.

Næse og Hage beskadigede.

Polykleitos' Stiil.

Hovedet er en formindsket Copi efter Hovedet paa en polykletisk Athletstatue, som findes i flere Gjentagelser, deriblandt Torsoen Nr. 252.

354. YNGLING. Hoved. M.

Smukt udført og næsten ubeskadiget.

Portraitagtige Træk.

Af Øinenes Maling er der tydelig Spor.

Athen. — h. fra Hage til Isse 0,19.

355. MAND, STAAENDE. Relieffragment. M.

En Mand i den af Grækerne yndede Stilling, støttende sig paa sin Stav. — h. 0,20.

356. YNGLING. Statue. M.

Armene mangle.

Næse, Læber, Hals, den h. Fod, det v. Been med Støtte og Plinthe restaureret.

Overfladen har lidt en Deel.

Hovedet, som er i polykletisk Stiil hører ikke til Statuen. Det er af andet Marmor og mindre omhyggelig udført (særlig Haaret) end Kroppen.

Over den v. Skulder er kastet et Klæde.

Fra Palazzo Brazza i Rom. — h. 1,46.

Matz. Duhn 1069.

357. UNG MAND. Hoved. M. $^2/_3$ naturlig Størrelse.

Næsen og Munden restaurerede.

Om Haaret et Baand. Typen er nærmest Efterligning af Feidias. Ligner Stefanosfiguren Villa Albani.

Skjøn Stiil og god Udførelse; den blank polerede Overflade er Tegn paa, at det er udført i Kejsertiden.

N. C. G. 44. — h. 0,18 fra Hage til Isse.

358. YNGLING. Hoved. M.

Næse og Læber restaureret.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Gjentagelse af Nr. 357.

Udtrykket er sjælfuldere, og Udførelsen friskere, navnlig er Haaret bedre udført end paa Nr. 357.

Det har en ikke ringe Lighed med Hovedet paa »Stefanosfiguren« i Villa Albani. KAS. 905. — h. 0,18 fra Hage til Isse.

Disse to Hoveder ere slaaende Exempler paa hvorledes det samme Hoved i forskjellig Opstilling kan faa en forskjellig Characteer.

Som Hovederne nu ere opsatte vil de færreste Mennesker bemærke at de ere identiske.

Hovedet Nr. 357 kneiser formeget, Nr. 358 har derimod sikkert den rigtige Bøining.

359. UNG MAND. Hoved. M.

Næse, Læber, Øienbryn restaurerede. Overfladen har lidt meget; Hovedet, som efter Furtwängler er i Eufranors' Stiil, fremstiller en Type som ellers ikke er kjendt.

F. M. p. 593 Anm. 1.

N. C. G. 77. — h. 0,22.

360. UNG MAND. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Hovedtypen minder om »Dresdenerdrengen« KAS. 436;

de fine Træk have noget Individuelt som om det kunde være et idealiseret Portrait. — Fra Hage til Isse h. 0,25.

361. MANDLIGT HOVED. M.

Næsen og Halsen restaureret.

Hovedet fremstiller en Yngling i 4de Aarh.s Stiil, dog er Haaret behandlet i 5te Aarh.s Maneer. — Fra Hage til Isse h. 0,25.

362. MANDLIGT HOVED. M.

Ansigtstypen minder dels om Praxiteles' Hermes, KAS. 617, 553, dels om Meleager. — h. 0,34.

363. UNG MAND. Hoved. M.

Næsen restaureret. Overfladen stærkt afpudset.

En Deel af Baghovedet og Issen afhugget.

Han bærer tyndt Kindskjæg. — h. 0,27.

364. GRÆSK YNGLING. Hoved. M.

Næsen er restaureret.

Fundet i Milet.

Overfladen er svagt forvittret, men Hovedets Caracter er iøvrigt fuldstændigt bevaret og viser os et smukt Exempel paa en græsk Type fra Praxiteles' Tiid. — 0,24.

365. YNGLING. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Læberne og Hagen noget beskadigede.

Smukt Arbeide i IV Aarh. Stiil.

Erkebiskpl. Seminar. Udine. Banko-Sticotti Nr. 15. — h. 0,29 fra Hage til Isse.

366. YNGLING. Torso. M.

Hovedet og Armene mangle. — h. 1,44.

367. YNGLING. Hoved. M

Næsespidsen restaureret.

V—IV Aarh. f. C.

Hovedets Characteer minder nærmest om V. Aarh.; derimod viser Haarets friere Behandling hen til en senere Tid. — h. 0,24 fra Hage til Isse.

368. UNG MAND. Lille Reliefhoved. M.

Græsk Arbeide. Udførelsen er særdeles skjøn og gjennemført. Haaret stærkt busket. Iris ikke angivet. Fundet i Syrien.

Reinach, Têtes ant. 255. — h. 0,24.

369. UNG MAND, KYSSENDE. Hoved. M.

Næsen, Læberne og Spidsen af Hagen afbrudt.

Efter Udtrykkets Alvor at dømme maa Kysset være meget alvorligt ment. Særdeles udtryksfuldt og godt udført.

Smlgn. Sindings »To Mennesker«. — h. 0,24 fra Hage til Isse.

370. RELIEFHOVED AF EN ÆLDRE MAND. Grøn Basalt.

Minder om den pergameniske Kunst (»Sliberen«) KAS. 863. — h. 0,23.

371. MANDLIG TORSO. M.

Overkroppen mangler.

Benene fra Knæet restaurerede.

Statuen har fremstillet en Yngling med temmelig bløde Legemsformer.

Fortrinlig Udførelse.

Villa Borghese. R. R. II. $_{\text{II}}$ 606, 9. — h. 1,17.

372. DIADOCHFYRSTE (?) DØENDE. Hoved. M.

Spidsen af Næsen, lidt af Læberne og det venstre Øienbryn restaureret.

Haaret er overfladisk behandlet og forudsætter stærk Maling.

Det smertelige Udtryk er her bragt op imod Plastikens yderste Grændse.

Hovedet er derfor rimeligviis et Produkt af den rhodiske eller pergameniske Skole, som gjerne gik til Extremer.

Udførelsen er flygtig, men aandfuld. — h. 0,30.

373. GRÆSK YNGLING. Hoved. Kalksteen. Kyprisk Kunst.

Lidt under naturlig Størrelse. Fuldstændig bevaret. Pupillerne og Læberne have endnu Spor af rød Farve.

Om Hovedet en Olivenkrands.

Kunsten udviklede sig ikke paa samme Maade paa Kypern som i den øvrige græske Verden, og har i det Hele ikke staaet synderlig høit.

Dette Hoved hører til de bedste.

De hjemmegjorte kypriske Sculpturer beholdt ofte et archaisk Præg helt ned i Romertiden; det er derfor ikke let at bestemme Tiden, naar de ere udførte.

Dette Hoved er næppe ældre end 1ste Aarh. f. Chr., da Øen kom under Romernes Herredømme.

Hovedsamlingen af kyprisk Kunst er i New-York, men baade British Musæum, Louvre- og Berliner-Museet indeholder instructive Samlinger. — h. 0,20.

374. UNG MAND. Hoved. Peperin.

Peperin er en grov romersk Steen, som egentlig kun i Republikens Tid anvendtes til Sculptur.

Peperinsculpturer ere derfor temmelig sjældne. — Fra Hage til Isse h. 1,18.

375. UNG MAND. Hoved. M.

Haaret er vildt krøllet; paa Hovedet en Petasos (flad Hat).

Fortrinligt Arbeide i skjøn Stiil.

Vel bevaret. Næsen restaureret. — 0,28.

376. MARSYAS. Statuette. M.

Marsyas er ophængt paa Træet for at lide den grusomme østerlandske Straf at blive levende flaaet.

Stillingen er ganske den samme som paa Marsyassarcophagen Nr. 782.

Det antages almindeligt, at Statuen har været en Deel af en Gruppe sammen med den bekjendte Statue »Sliberen« (Exemplar i Bronce i Ørstedsparken) som ogsaa sees paa Sarcophagen og maaske nogle andre Figurer, som ikke kunne bestemmes.

Kunstneren har benyttet denne Figur til at lægge sin Kyndighed i Legemets Anatomi for Dagen, men Valget af Motivet tilkjendegiver, at den oprindelige Statue er yngre end det 5de Aarh. f. Chr., idet en hellensk Kunstner fra den bedste Tid ikke kunde falde paa at fremstille et saa raat Optrin paa en saa drastisk Maade.

Statuen existerer i mange Gjentagelser, smukke Exemplarer i Louvre og i Berlin. KAS. 844, 845. — 1,10.

Det fortrinligt decorative Emne, som Masker frembyde, undlod Grækere og Romere ikke at benytte paa de forskjelligste Maader, og i alle Størrelser.

I Antiksamlinger finde vi dem anvendte som fine Juveleerarbeider.

Vi see dem som Nipsgjenstande i Terracotta, som Akroterier paa Bygninger,
som Hjørner paa Sarcophager (Nr. 782),
som tilfældige Prydelser i Decorationsmaleri i Pompeii osv.

I høi Grad iøinefaldende ere de colossale Masker, som findes i stort Tal i Rom anbragte som architektoniske Prydelser paa Bygninger, og for hvilke Nr. 377—380 ere fortrinlige Repræsentanter.

Da Undersiden af Hagen er mindre fiint udført, kan de ikke have hængt frit udenpaa Muren, men maa have hvilet paa et Underlag, Gesims eller Piedestal.

Det Hul, som fører fra Undersiden af Hagen op i Mundhulen, kan enten have tjent til at holde dem fast med en Bolt eller til Afløb for Regnvand, som ellers let vilde samle sig i Munden.

Hvortil en lille Broncestift, som sidder foran paa Hagen, har tjent, er derimod ikke let at see.

Baade deres Størrelse og deres Udførelse viser, at de have været anbragte temmelig høit oppe.

---

377. KVINDELIG MASKE. M.

Haaret, som over Panden er ombundet med et lille Klæde, falder i mægtige Lokker paa begge Sider af Hovedet. — h. 0,84.

378. KVINDELIG MASKE. M.

Haaret er opstrøget i Panden og hænger i Lokker ned paa begge Sider. — h. 0,62.

379. MASKE AF EN UNG SKJÆGLØS SATYR. M.

Næsen og Overlæben restaureret.

Haaret staar stridt iveiret.

Store Æselsøren.

Øienbrynene ligge stærkt overdrevne ud imod Næseroden. — h. 0,66.

380. SKJÆGGET SATYR. Maske. M.

Underlæbe og Hage restaureret.

Ansigtet er stærkt grimaceret.

En vældig Kødsvulst imellem Brynene. Uhyre Øine, Braksnude, fremstaaende Kinder, vældigt Haar og Skjæg. — h. 0,62.

Disse fire Masker ere fundne i Sallusts Villa i Rom. Udførelsen er i høi Grad virkningsfuld.

---

381. KVINDELIG MASKE. M.

Mund og Øine ere gjennemborede.

Haaret i Knude over Issen. — h. 0,26.

382. MASKE AF EN SATYR. M.

Den nederste Deel mangler.

Øinene gjennemborede.

Paa hver Tinding af det skaldede Hoved er bundet Vedbendfrugter og Blade.

Fortrinlig Udførelse. — h. 0,13.

383. AMMONMASKE. Skiveformet Relief. M.

Den i stærkt Hautrelief smukt udførte Maske er fuldstændig bevaret.

Paa Bagsiden er i ganske fladt Relief udført en almindelig komisk Maske. — Diam. 0,30.

384. MASKERELIEF. M.

Rammen, som har omgivet det, er delvis afbrudt.

Forsiden, som er i almindeligt høit Relief, der springer frem foran Rammen, viser en mandlig og kvindelig Maske vendte mod hinanden. Aabne Munde. De staar paa en Klippegrund, fra Nakken hænger et Slør ned. Under den mandlige ses en knortet Gren, under den kvindelige en brændende Fakkel. Maskerne have dækket ikke blot Ansigtet, men hele Hovedet.

Bagsiden.

I ganske fladt Relief er viist Hovederne af en Bakkhantinde og en Pan vendte imod hinanden. Lukkede Munde. Pan har Æselsøren og Bukkehorn. De ere opstillede paa en Klippegrund. Under Bakkhantinden en Cymbel (Bækken). Under Pan hans Krumstav. Udførelsen smuk og livfuld. — h. 0,22, br. 0,33.

385. MASKERELIEF. Fragment. M.

Relieffet har været Mage til Nr. 384, men noget større. Forsiden viser en Panmaske, meget energisk opfattet og fortrinligt udført.

Den ligger paa et Pantherskind paa en Klippe.

Det v. Bukkehorn er afbrudt, det h. sees i svagt Relief.

Foran Masken sees Enderne af et Par Baand, maaske fra en Stav eller et Instrument.

Den venstre Mundvig er ødelagt af et Hul, som i en senere Tid er boret igjennem.

Bagsiden. I ganske fladt Relief en kvindelig Maske staaende paa en Klippe. Ved at bore Hullet igjennem, har man deelvis ødelagt Ansigtet.

Fra det erkebiskopl. Seminarium i Udine. Banko-Sticotti Nr. 55. — h. 0,30, br. 0,26.

Nr. 384, Nr. 385 tilhører en Art Maskerelieffer, som opstilledes imellem Søilerne i Peristyler.

Den stærkt ophøiede Side vendte udad imod det flade Lys; den svagt øphøiede indad, hvor Streiflyset bedst udhævede Formen.

---

386. TO MASKER. Dobbeltherme. M.

h. 0,21.

387. MELEAGER. Statue. M.

Hovedet er restaureret med en Gibsafstøbning af Hovedet i Villa Medici.

Høire Arm og en Deel af Spydstagen restaureret. Venstre Haand og Hundens Hoved mangle. Fortræffelig udført, men stærkt plettet af Okker.

Fra Monte Cassino. Smlgn. KAS. 553, 554. — h. 1,97.

388. MENELAOS. Lille Torso. M.

Figuren ligner i Stillingen Menelaos i den bekjendte Gruppe i Loggia dei Lanzi i Firenze.

Udførelsen er smuk, men Hoved, Arme og Been mangle. — h. 0,23.

389. MITHRAS. Gruppe. M.

Mithras var en persisk Solgud, hvis Dyrkelse først blev kjendt i Rom efter Pompeius Kamp med de ciliciske Røvere. Det var dog først meget senere at Mithrasdyrkelsen blev almindelig; navnlig fandt den Tilhængere i Legionerne, som udbredte den over Provindserne.

Den unge Gud fremstilles i asiatisk Dragt, noget lig Atys, i Reglen i Begreb med at offre en Oxe. Denne

angribes ofte tillige af andre, som det synes symbolske Dyr, en Scorpion, en Slange, en Hund. Hans Helligdom var en Hule; men man ved iøvrigt meget lidt om hans Dyrkelse.

Mithrasgrupper findes i stort Antal, men da de alle stamme fra en seen Tiid er deres Kunstværd kun ringe.

Størrelsen varierer, men Compositionen er stereotyp.

Mithras styrter sig over Tyren bagfra, det flagrende Klædebon viser hans Hurtighed. Tyren er sunken i Knæ. Han stemmer det venstre Knæ mod Dyrets Ryg, medens hans høire Been udstrakt støtter til Jorden. Med den venstre Haand griber han Oxen om Hovedet og med den høire støder han Offerdolken dybt i Dyrets Krop.

See Frants Cumont: Les mystères de Mithra. Bruxelles 1902. — h. 0,85.

390. EUROPAMOSAIKET.

Dette Mosaik blev fundet 1777 ved »Torre tre teste« ved den fjerde Milesten paa Via Prenestina ved Rom.

Det er inddelt i 9 Feldter.

I det største i Midten sees Europa paa Tyren.

Dette cirkelrunde Feldt er omgivet med et Ornament forestillende Kragsteen, som bære smaa Buer, seet i Perspektiv. Det er et tydeligt Vidnesbyrd om Oldtidens fuldstændige Ukyndighed i Perspektivtegning.

I tre af de andre sees Grupper af en Triton og en Nereide.

I de øvrige Feldter er Ornamenter.

Mosaikets Ornamentik er meget rig og i en særdeles skjøn Stiil.

Det er et af de smukkeste Mosaikgulve, der er bevaret fra Oldtiden.

Det opbevaredes tidligere i Villa Casali, og er kjøbt paa Scalambrinis Auction i Rom 1888.

M. D. III, 4117. — l. 4,43, br. 4,43.

391. MOSAIK.

Ubekjendt Scene, hvis Hovedpersoner ere en ærværdig Olding i hvidt Draperi og en yngre Mand, som nærmer sig knælende.

I Midten en staaende Kvinde, stærkt optagen af Begivenheden. Bagved hende en Kvinde med et Barn, som ligesom de øvrige Figurer ere opmærksomme paa, hvad der foregaaer.

Udførelsen er meget ringe; flere Steder ere beskadigede. — h. 0,62, br. 0,89.

392. MELPOMENE. Statue. M.

Venstre Haand med Dolken, høire Haand med Masken og den nederste Deel af Figuren med Plinthen restaureret.

Tragediens Muse kræver Blod.

Kunstneren har ikke nøiedes med at give hende Dolken i Haanden; den mandige Maade, paa hvilken hun træder paa Stenen og støtter sin Arm paa Benet, det energiske næsten udfordrende Blik, Hovedet indrammet i det mægtige Haar yderligere høinet med Vinløv og Drueklaser, Lokkerne som falde ned i Panden som paa Underverdenens Guder — alt dette har Kunstneren taget i Tjeneste for dermed at skabe en Figur, som i sin store Stiil er bleven et typisk Udtryk for Melpomene til alle Tider.

Et ganske lignende Exemplar i Musesalen i Vaticanet.

Villa Borghese. — h. 1,67.

393. KLEIO. Statue. M.

Begge Armene, Pergamentet, samt den nederste Deel af Hovedet restaureret.

Musen er fremstillet som om hun reciterede Skrifter fra Pergamentet.

Et lignende Exemplar i Musesalen i Vaticanet.

Villa Borghese. — h. 1,40.

394. POLYMNIA. Statue. M.

Halsen, Næsen, en Deel af Haaret, høire Haand restaureret. Et lignende Exemplar i Musesalen i Vaticanet. KAS. 616.

Villa Borghese. — h. 1,68.

395. ERATO. Statue. M.

Høire Underarm. Venstre Arm med Lyren og det over Armen kastede Draperi restaureret.

Medens Vaticanets Exemplar, med hvilken dette iøvrigt stemmer, har et fremmed Hoved, som skjæmmer Figuren, har Ny Carlsberg Exemplaret bevaret sit skjønne Hoved. Vel er Udførelsen dekorativ, men i sin Helhed giver denne Figur en tilnærmende Forestilling om en overordentlig skjøn Original.

Villa Borghese. — h. 1,74.

396. THALEIA. Statue. M.

Næsen restaureret.

Underarmene mangle.

Hovedet er indsat, men er det oprindelige til Statuen hørende. Om venstre Skulder er kastet et Pantherskind. Om Livet bærer hun et høitsiddende Bælte.

Paa Siderne af Haaret en Piniekrands, som har strakt sig hen over Tindingerne, men ladet Pandehaaret fri.

Statuen er stærkt fremadskridende næsten som i Dands.

Benævnelsen Thaleia er usikker; det er muligt at Statuen har været en Bakkhantinde.

Yndefuld Figur i IV Aarh.s Stiil.

Fundet ved Velletri.

I Stokholm findes en Gjentagelse af denne Statue restaureret som Thaleia. — h. 1,73.

Arndt. Einzelw. ST. 5.

397. NARKISSOS (?) OG EROS. Statue. M.

Narkissos' Hoved og Arme mangle. Fødderne ere restaurerede. Eros er fuldstændig borte, men Sporet af hans lille Haand paa Statuens høire Been betegner hans Plads.

Narkissos maa tænkes med Hovedet noget sænket, han har da betragtet sit Spejlbillede i Vandet foran sig. Den høire Arm har været løftet. Om Skulderen er kastet et Klæde, som hænger ned bag Ryggen og danner en Baggrund for Figuren.

Om Eros Stilling kan intet siges med Vished. Han har dog rimeligvis været fremstillet skalkagtigt, saaledes som det sees paa de pompeianske Malerier, som forestille den samme Scene.

Ifølge en ganske anden Opfattelse, som støtter sig til Liigheden med et Relief i Neapel, forestiller Figuren ikke Narkissos, men Paris, som ledsaget af Eros viser sig for Helena.

Udførelsen er smuk, men Marmoret er noget forvittret paa Overfladen.

En lignende Figur, men ogsaa hovedløs, findes i Dresden. — h. 1,47.

N. C. G. 55.

398. NIOBIDE (?). Statue. M.

Høire Haand, venstre Fod, Noget af Sløret mangler. Næsespidsen og venstre Albu restaureret.

Figuren forestiller en ung Pige, som viger tilbage ved

en Begivenhed, hvor hun er tilstede, idet hun uvilkaarligt indhyller sig i sit Klædebon, for at beskytte sig.

Ganske tilsvarende Figurer findes paa Vaser, Thetis, Agaue og paa en Sarkophag.

Monum. d. Inst. III tav XL, VIII tav X.

Det er derfor sandsynligt at Figuren har været Deel af en Gruppe.

At Overbenene forsætlig ere gjorte for lange, medens Figuren ellers er fortrinlig udført, tyder paa, at den har skullet sees fra neden, og altsaa været anbragt høit oppe. (Gavlgruppe).

Det skjønne Hoved viser en Type fra Begyndelsen af det IV. eller Slutningen af det V. Aarh. f. C.

Statuen er beskrevet af Carl Robert i 21de Hallischer Winkelmannsprogram 1897 pag. 32.

Furtw. Zwei gr. Orig. d. N. C. G. og Gr. Giebelst. aus Rom. Sitzber. kgl. bayr. Acad. d. W. 1899 B. II. H. II & 1902 H. IV.

Reinach: Têtes ant. 114. R. R. II II 419_2. — h. 1,42.

N. C. G. 38, 39, 40.

399. NIOBIDE. Statue. M.

Næsen er afstødt. Høire Haand samt Fingre og Tæer, som mangle, synes allerede i Oldtiden at have været tilsatte. Brystvorterne ere indlagte.

Figuren er nøgen, kun Fligen af et Klædebon er kastet over Benene.

I Nakken sees et Hul, hvori Pilen synes at have siddet.

Hovedets Typus minder noget om »Doryforos«.

De udstrakte Been ere ikke understøttede, men bære sig fuldstændig frit. Dette er baade unaturligt og uskjønt, men vilde ikke være synligt, hvis Figuren var opstillet høit i Veiret f. Ex. i en Fronton — hvilket i det Hele kunde stemme godt med Figurens Character. — h. 0,62, l. 1,65.

Furtw. Zwei gr. Orig. in d. N. C. G. og Gr. Giebelst. aus Rom. Sitzbr. kgl. bayr. Acad. d. W. 1899, B. II, H. II & 1902, H. IV.

400. NIOBIDE. Statue. M.

Hovedet, høire Arm, venstre Haand, Tæerne paa venstre Been mangle.

Særdeles smuk og livfuld Figur.

Hertugen af Albas Samling. Hübner Nr. 569. — h. 0,80.

401. OFFERSCENE. Fragment af et Relief. M.

Paa Altret flammer Ilden livligt, næret af Grankogler.

Offeret fuldbyrdes af en Dreng, som har en Hund ved sin Side.

Bagved Altret staaer Medhjælperen og bærer en Kurv med Offerkager, som den offrende tager en efter en og kaster paa Ilden. Smlgn. Nr. 53.

Romersk Arbeide. 2det Aarh. e. C.

402. OFFERSCENE. Relief. M.

Næserne mangle.

En ung Mand leder et Faar til Offring.

Bagefter følger en Anden, som bærer Offerkanden og Fadet med Frugter.

Deres Træk ere romerske. Dragten er den almindelig korte og kortærmede Kjortel, som bæres af unge Mænd ved Offringer. — h. 0,85, br. 0,58.

403. PAN. Hoved. M.

Næsen, det venstre Øienbryn, Læberne og Hagespidsen restaureret.

Hovedet gjengiver en Type fra det V Aarh. f. C., hvor Pan endnu fremstilledes som en skjøn Yngling med smaa frembrydende Horn.

I Pal. Borghese i Rom findes et Hoved lignende dette, men mindre godt udført. Helb. F. II 960. KAS. 435. — h. 0,24 fra Hage til Isse.

404. PAN HOS NYMFERNE. Relieffragment. M.

Ved Siden af et Alter sees Pan med Gedebukkebeen og Horn spillende paa sin Syrinx.

Bagved staae tre Nymfer, smukt draperede i tætsluttende Klædebon.

Nymfernes Hoveder ere afbrudte.

Overfladen er noget slidt.

Relieffet stammer vistnok fra Pansgrotten i Athen. — h. 0,28.

405. PARIS. Statue. M.

Næsen, Læberne, en Deel af Arme og Been restaureret.

Meget smukt Arbeide.

Denne Typus findes ofte gjentaget (see Visc. Mus. P. Cl. Vol. II Tavle XXXV); dette Exemplar ansees for at være det smukkeste, som kjendes af denne Art. Statuen maa tænkes restaureret saaledes, at Figuren hvilende med den høire Skulder imod en Træstamme har kastet det høire Been foran det venstre.

I den høire Haand har den holdt Hyrdestaven, hvis Spor sees oppe ved Skulderen.

Maaske er denne Figur en Copi eller en Variant af en Statue af Eufranor. — h. 1,18.

R. R. II II. 472, 9.

406. PARIS. Hoved. M.

Næsen, Læberne og Toppen af Huen restaureret.

Hovedet har tilhørt en Variant af Statuen Nr. 405 af hvilken der findes flere Exemplarer, og hvis Forbillede tilskrives Euphranor. Furtwängler Meisterwerke, pag. 592. — h. 0,33.

407. PENELOPEIA. Hoved. M.

Næsespidsen og lidt af Sløret Rand mangler.

Hovedet tilhører en siddende Statue af en sørgende Kvinde, som er anvendt baade som Statue og som Relief til Gravfigur, og som paa et Vasemaleri er benyttet til Fremstilling af Penelopeia. Smlg. KAS. 254, 255.

Figuren selv er i strængere Stiil med archaiske Efterklange, hvilket ogsaa gjenfindes i et Exemplar af Hovedet i Berlin. KAS. 256.

Nærværende Hoved er en noget friere behandlet romersk Copi.

Det fandtes tidligere i Palazzo Giustinianis Gaard i Rom, feilagtigt anbragt paa en Athletstatue, af hvilken man vilde lave en Paris, i hvilken Anledning Sløret, som falder ned paa den venstre Skulder, er bleven omdannet til en Haarlok.

Paa høire Side er ved at borttage Resterne af Haanden baade Sløret, som nu skulde agere Parishue, og Haaret blevet overmeislet.

Smuk Udførelse.

Hovedet har et vemodigt drømmende Udtryk, som ikke fandtes i den oprindelige halvarchaiske Figur. — h. 0,24.

Studniczka: Ant. Denk. I_3 p. 17—19. T. 31, 32.

Jvfr. Helb. Führer I. 195. M. D. I. 980.

408. PILASTER. M.

Paa Forsiden Planteslyngninger med Fugle.

Paa Siderne styliserede Plantestilke. — h. 1,20.

409. ANAKREON. Statue. M.

Begge Armene, høire Knæ og venstre Fod restaurerede.

Iøvrigt er Figuren og navnlig Hovedet særdeles vel bevaret. Øinene have været indlagte.

Statuen, som tidligere var i Villa Borghese, blev funden

1835 ved Monte Calvo i Sabinerne sammen med den siddende Statue Nr. 430, samt med Statuen af Hera Nr. 247.

Det energisk Livfulde, som udmærker denne Statue, gjorde at man i lang Tid antog, at den forestillede Digteren Tyrtaios, som ved sine Krigssange opflammede Spartanerne i den anden messeniske Krig.

For nogle Aar siden fandtes imidlertid i Rom en Buste af samme Digter (nu i Conservatorernes Palads paa Capitol) med Indskrift: *Anakreon.* Dermed er Figurens Benævnelse bleven sikker.

Den maa dog ikke opfattes som noget virkeligt Portrait af Anakreon, da denne levede ca. 550—500 f. C., paa en Tid, hvor Sculpturen ikke var udviklet til at gjengive Portraitlighed. Digteren er fremstillet i heroisk Nøgenhed, blot med et Klæde over Skulderen.

Han er en Mand i sin kraftigste Alder, det tætte Skjæg er voxet ned paa Halsen. Med den lette Bevægelse af Hovedet synes han ligesom at slaa Takt til sin Sang.

Den oprindelige Original stammer rimeligviis fra den sidste Halvdeel af det V Aarh. — h. 2,15.

Braun: Ruinen und Museen Roms, pag. 549, F. W. 1305.
Beckett: Nordisk Tidsskr. 1892, pag. 587.
R. R. II. 568_2. Arch. Zeit. XLII (1884) IV. p. 149 f. f.
N. C. G. 26, 28.

410. HOMER (?). Buste. M.

Decorativt romersk Arbeide.

Benævnelsen Homer er støttet paa, at der paa en Mønt fra den paflagoniske Stad Amastris findes et Hoved, som stemmer med dette og som er betegnet Homer.

Bernoulli, Gr. Ik. I. p. 27 (Hesiodus).

I Capitol findes 3 Exemplarer af denne Buste, i Neapel et. — h. 0,67.

411. HESIODOS (?). Buste. M.

Decorativt romersk Arbeide.

I Neapel (Nr. 6413) findes en smuk Buste forestillende samme Person, som af nogle ansees at forestille Sofokles.

Bernoulli: Gr. Ik. I. p. 129 (Sofokles) A. B. 33, 34 (Sofokles). — h. 0,40.

412. SOFOKLES. Buste. M.

Næsen restaureret.

Halsen tilhugget til Indsætning i en Statue. Busten gjengiver Digteren med de noget idealiserede Træk, som kjendes fra den skjønne Statue i Lateranet.

Smukt udført. — h. 0,35.

413. SOFOKLES. Herme. M.

Næsespidsen og Læberne restaureret. Hermen moderne tilhugget paa Siderne og bagpaa.

Kappen er kastet over begge Skuldre. Dette Exemplar stemmer ganske med Brit. Mus. Rom. Gall. Nr. 66 og Berlin Nr. 296 o. fl. Bernoulli Gr. Ik. p. 137 urigtigt anført under Laterantypen; skulde være anført pag. 142 »tredje Typus«. Fandtes tidligere hos Marchese Canali i Rieti. h. 0,56.

414. SOFOKLES ALDRENDE (?). Buste. M.

Hovedet er flygtigt, men sjælfuldt udført.

Overfladen er noget forvittret, Næsen og det høire Øie restaureret. Benævnelsen Sofokles er meget tvivlsom. A. B. 3, 4. Bernoulli, Gr. Ik. p. 131. — h. 0,42.

414 a. EURIPIDES. Hoved. M.

Næsen, den v. Deel af Ansigtet og nogle Haarlokker beskadigede.

Tarveligt Haandværksarbeide.

Hovedet er en Gjentagelse af den almindelige Type T. 137. Smukt Exemplar i Neapel. KAS. 653. — h. 0,30.

414 b. EURIPIDES Herme. M.

Næsen er restaureret. Iøvrigt er Hovedet vel bevaret, men noget slidt. Kappen er kastet over den v. Skulder bag om Nakken.

Paa Brystet er indhugget i syv lodrette Linier lidt forandret et eviggyldigt Citat af Euripides' Tragedie Alexandros:

»Der er ikke nogen større Byrde og ikke nogen værre og unyttigere Eiendom end en Slave, som har større Tanker om sig selv end han bør have«.

Dette tilligemed de fem charakteristiske Tjavser, som ligge ned over Panden, vise noksom at Busten skal forestille Euripides.

Den skiller sig noget fra den almindelige yngre Type 414 a.

Digteren er her fremstillet ældre med et vredladent Udtryk. Han var paa sine gamle Dage bitter af Modgang.

Gjentagelser af denne Type findes i Dresden, i Pal. Riccardi i Florens og i British Museum.

Tilhørte tidligere Marchese Canali i Rieti.

Comparetti: Rende Conti d. Acc. di Lincei. Serie V, Vol le p. 205 ff.

Bernoulli: Griech. Ikon. I, p. 157. — h. 0,47.

415. SOKRATES. Lille Buste. M.

Athen. — h. 0,19.

416. EPIKUROS, STIFTEREN AF DEN EPIKURÆISKE SKOLE. Buste. M.

Født i Athen, levede fra 342 til 264 f. C. — h. 0,43.
A. B. 38, 39.

417. EPIKUROS. Buste. M.

Næsen og hele den underste Deel af Hovedet er restaureret. — h. 0,34.

418. ZENON, STIFTEREN AF DEN STOISKE SKOLE. Herme. M.

Zenon var født i Kition paa Kypros og levede fra 362 til 264 f. C.

Benævnelsen Zenon er sikker, idet en lille Broncebuste i Museet i Neapel, forestillende samme Person ved Indskriften er betegnet som Zenon.

En interessant, men mindre smukt udført Gjentagelse i Marmor findes ligeledes i Neapel. En anden i Capitol (Nr. 82).

See Helbig, Führer I, pag. 211.

Romersk Arbeide. A. B. 237, 238. — h. 0,47.

419. ANTISTHENES, STIFTEREN AF DEN KYNISKE SKOLE. Herme. M.

Næsen og det meste af Hermen restaureret.

Tarvelig Udførelse. — Smlg. KAS. 876. — h. 0,35.

420. KHRYSIPPOS (?). Hoved. M.

Næsen og Hermestykket restaureret.

En Herme Mage til denne findes i Ufficierne Nr. 305 kaldet Khrysippos. Afstøbning paa KAS. 871.

Benævnelsen meget usikker. Nogle mene at Hovedet forestiller Karneades, andre mene Hippokrates. Bern. Gr. Ik. I, p. 168. — h. 0,27 fra Hage til Isse.

421. PORTRAIT. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Øinene ere hule til Indsætning af farvede Stene.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Manden bærer Fuldskjæg og synes at have været Philosoph eller Forfatter.

Issen og Baghovedet, som have været tilstykkede, mangle. — h. 0,41.

422. GRÆKER. Portraithoved. M.

Næsespidsen restaureret.

Det tænkende Udtryk lader formode, at Manden har været Forfatter.

En Gjentagelse af Hovedet skal findes i Torlonias Museum i Rom. — h. 0,28.

423. COLOSSALT HOVED. M.

Skjægget Hoved af ideal Type.

Stilen tyder paa det 4de Aarh. f. C., navnlig Tiden førend den naturalistiske Retning fandt Indgang ved Lysippos. Det er et af disse frit opfundne Portraiter, som den attiske Kunst begyndte at fremstille i de sidste Aartier af det 5te Aarh. f. C.

God romersk Copi. — h. 0,52.

423 a. UBEKJENDT GRÆKER. Buste. M.

Næsen og Halsen restaurerede. Overfladen noget forstødt. — h. 0,40.

424. UBEKJENDT GRÆKER. Herme. M.

Næsen restaureret.

Hovedet er paasat, men synes at høre til Hermestøtten.

Paa Hermeskaftet af hvilket den øverste Deel er bevaret sees en Palmegreen.

Det sjælfulde Hoved er smukt udført, men Overfladen

er noget slidt. I Ufficierne findes en Buste kaldet Sofokles, som har meget tilfælles med nærværende. — h. 0,64, Hovedet h. 0,30.

425. UBEKJENDT GRÆSK DIGTER. Portraitbuste. M.

Om Haaret et Baand.

Næsen er restaureret, men iøvrigt er Busten vel bevaret. De lidet regelmæssige Træk ere gjengivne med en djærv Realisme.

Busten er ikke noget Originalarbeide, men en god romersk Copi af et interessant græsk Portrait. Saavidt vides findes der ikke nogen Gjentagelse af dette Hoved. — h. 0,31.

Arndt. Einzelaufnahmen 157—158.

426. TO GRÆSKE PORTRAITHOVEDER. Dobbeltherme. M.

Noget under naturlig Størrelse.

Overfladen er en Deel forvittret.

Kun det ene er nogenlunde godt bevaret. Paa dette mangler Næsen og Skjægget er noget forstødt.

Udførelsen har været god.

Personerne ere ubekjendte, rimeligviis Digtere eller Filosofer. Typen minder nærmest om Sofokles. — h. 0,24.

427. GRÆSK DIGTER (?). Buste. M.

Om Hovedet en dobbelt Krands, som antyder Digteren.

Den forreste Krands har havt Blade af Bronce — Resten af Stilkene sidde endnu paa deres Plads; den bageste som er en lidt tykkere Green har havt Marmorblade, som dog alle ere afbrudte; den har været lukket over Panden med et Metalstykke, hvis flade Sæde sees i Marmoret.

Busteformen er antik og viser et Draperi som er afbrudt forneden.

Funden i Lampsacus i Mysien. A. B. 503, 504 — h. 0,50.

428. UBEKJENDT GRÆKER. Lille Buste. M.

Portrait af en smuk midaldrende Mand med ædle Træk. Formodentlig en Forfatter.

Om Haaret har han et Baand.

Han bærer stort Skjæg.

Udførelsen er flygtig.

Athen. — h. 0,15.

429. MENANDROS (?). Hoved. M.

Næsen restaureret.

Interessant Ansigt af et ædelt, noget melankolsk Præg. Dybtliggende Øine. Hovedet stærkt bøiet.

Gjentagelser af dette Hoved findes flere Steder (Villa Ludovisi. Mus. Chiaramonti, Museet i Corneto).

Det har derfor rimeligviis fremstillet en bekjendt Mand.

Benævnelsen Menandros skyldes Studnizcka.

Bernoulli har sikkert Uret, naar han i dette Hoved troer at see en Romer.

Bernoulli Rom. Ikonographi I, Pag. 94 og 122. Smlg. KAS. 708, 709.

Udførelsen er aandfuld og omhyggelig. — h. 0,28.

430. DIGTER SIDDENDE. Statue. M.

Issen, en Deel af h. Arm, Fingrene paa v. Haand og Lyren ere restaurerede. Øinene have været indlagte.

Funden ved Monte Calvo 1835.

Digteren sidder med et Klæde af tykt Stof løst kastet over Underkroppen og trukket op over den venstre Skulder.

Det tykke Stof falder i simple store Folder — ret til at udhæve Figurens mægtige Stiil.

Den rynkede Gammelmands Hud antyder Mandens Alder, men han griber i Strengene med en Fyrighed og Kraft, som viser, at Hjertet banker med Ungdoms Varme.

»Denne Statue hører, i Henseende til Anlæget og til »Livlighed i Fremstillingen, til de fortrinligste og mest ind- »tagende, som ere os levnede fra den græske Oldtid.« (Braun).

Den oprindelige Original stammer rimeligviis fra Slutningen af det IV Aarh. f. C. — h. 1,58.

Braun: Ruinen u. Museen Roms, pag. 543 F. W. 1306.
R. R. II II, 568_3.

431. UNG MAND. Overdeel af en Statue. M.

Næsen er restaureret.

Portrait.

Fortræffelig Udførelse.

Den venstre Haand, som holder en rund Genstand, rimeligviis Foden af en Vase, er bevaret. Statuen har været siddende.

Athen. — h. fra Hage til Isse 0,24.

432. TO PORTRAITER. Dobbeltherme. M.

Overdelen af Hovederne, Halsene og Hermeformen paa begge Buster. Næse og Hage paa dem ere restaurerede.

Det uskjæggede Hoved er ubekjendt, derimod er det skjæggede meget almindeligt.

Tidligere kaldtes dette Seneca, men Dobbelthermen i Berlin (Nr. 316), hvis Senecahoved er betegnet med Indskrift af Senecas Navn, er fuldstændig forskjellig fra dette Hoved.

De talrige Gjentagelser (de smukkeste i Firenze i Marmor og i Neapel i Bronce) vise at den har fremstillet en

populær Person, og Bustens naturalistiske Character viser hen til Tiden efter Alexander.

Navnet Kallimakkos kan have nogen Sandsynlighed for sig, men er langtfra sikkert. — Fra Hage til Isse 0,26.

433. UBEKJENDT GRÆKER. Herme. M.

Baghovedet og Hermestykket moderne.

Pupillerne og Iris indskaarne.

Fuldskjæg. — h. 0,31.

434. GRÆKER. Buste. M.

Næse og Hals restaureret.

Overfladen meget ødelagt.

Synes at forestille den samme Mand af hvem der findes en smukkere Buste i Museet i Berlin, Cat. Nr. 317. — h. 0,30.

435. PORTRAIT AF EN GRÆKER. Herme. M.

Næsen og hele Hermen restaureret. Paa Capitol, Stanza d. philos er en Buste Nr. 56, som forestiller samme Mand. A. B. 369, 370. — h. 0,28.

436. DEMOSTHENES. Buste. M.

Med Undtagelse af den yderste Spids er Næsen velbevaret.

Baghovedet og det hæslige Bryst er restaureret.

Originalens Broncetechnik i Haar og Skjæg er tydeligt gjengivet.

Udførelsen er god. Busten er et af de bedste Portraiter af den »sidste Athener«, som existerer. Smlg. KAS. 714, 715.

Fra Neapel. — h. 0,28.

437. AISKHINES. Herme. M.

Næsen restaureret.

Benævnelsen er ganske sikker. Hovedet, skjøndt ikke videre godt udført, er et af de bedste Portraiter af Aiskhines som findes. Smlg. KAS. 687, 688. — h. 0,42.

Bern. gr. Ikonogr. II, p. 63.

438. STRATEG. Herme. M.

Næsen, det øverste af Panden og af Hjælmen, samt det meste af Hermestykket er fornyet.

Lidt over naturlig Størrelse. Det characteristiske Hoved forestiller en Feltherre fra den peloponnesiske Krigs Tid.

Smukt udført.

Efter den tidligere Eier kaldes det ofte Pastorets Hoved. — h. 0,42 fra Skjæg til Hjelmtop.

Arch. Zeit. 1868 T. I, pag. 1.
Arndt. Br. Gr. Röm. Portr. 275—276.
Bernoulli. Gr. Ikonogr. I, pag. 99—100.
F. W. 484. F. M. 275, Anm. 2.

439. GRÆSK STRATEG. Hoved. M.

Næsen mangler og Overfladen er meget ødelugt.

Paa Hovedet bærer han den smukke attiske Hjelm. — h. 0,28.

440. GRÆSK STRATEG. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Paa Hovedet bærer han den korinthiske Hjelm.

Kindstykkerne ere prydede med Vædderhoveder. I Toppen af Hjelmen er et Hul til Busken.

A. B. 285, 286. — h. 0,31.

441. ALEXANDER DEN STORE. Hoved. M.

Haaret er meget forstødt og Næsen restaureret. Derimod er Ansigtet og Halsens Overflade næsten fuldstændig ubeskadiget.

Da Overdelen af Hovedet er ganske raat tilhugget, har det formodentlig baaret en Hjelm.

En lignende Eiendommelighed findes paa Broncestatuetten Nr. 306 i Glyptotheket i München og paa Hovedet i Baraccos Samling, som begge mangle Baghovedet.

Den stærke Anvendelse af Boret viser, at det er udført længe efter Alexanders Død.

Eiendommelig er Øinenes stærke Runding, som ligger paa Grændsen af det Uskjønne, men som vist har været meget mindre paafaldende, da Pupillerne vare malede.

Det angives at være fundet i Alexandria. — h. 0,32.

Bernoulli: Alexander p. 79, 135. A. B. 471, 472. Smlg. KAS. 644, 678.

442. ALEXANDER DEN STORE (?). Hoved. M.

Paa Hovedet en Hjelm.

Udførelsen er særdeles fiin, og det er fortrinlig bevaret.

Benævnelsen Alexander er vel ikke ganske sikker, men det er dog rimeligt, at Hovedet har forestillet den store Makedoner, idet det stemmer med andre Idealportraiter af Alexander.

Det har tidligere havt Rester af den oprindelige Bemaling, men disse ere nu forsvundne.

Dog bære Øinene, især det høire, umiskjendelige Spor af deres Maling. — h. 0,20.

N. C. G. 78. Bernoulli: Alexander p. 97.

443. ALEXANDER DEN STORE. Hoved. M.

Nogle Haarlokker og Splinter mangle.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Hovedet med de rige Lokker, som dog ikke ere sammenholdte af noget Baand, er maaske en idealiseret Frem-

stilling af Alexander, med Antydning af Apollon. — h. 0,22 fra Hage til Isse.

444. ALEXANDER DEN STORE. Statuette. Bronce.

Fødderne restaurerede.

Den venstre Arm har været afbrudt og er urigtigt paasat.

Med den høire Haand har han støttet sig til et Scepter, smlg. Nr. 538.

Statuen er en Gjentagelse af et Forbillede af Lysippos' Skole, som paa Grund af den majestætiske Stilling senere stadigt blev gjentaget til Fremstillinger af Herskere.

Legemet er smukt udført, derimod er Hovedet, som kun giver en overfladisk Lighed med Alexander, ret tarveligt. — h. 0,32.

445. COLOSSALT MANDLIGT HOVED. M.

Fundet ved Tarsus i Lilleasien.

Ansigtstrækkene, uagtet deres ideale Præg, have saa meget individuelt, at man snarere end at see en Gud i dette Hoved, maa antage det for at være et Portrait.

En vis Lighed med Alexander, dets store Dimensioner, ligesom ogsaa Findestedet gjør det sandsynligt, at det forestiller Alexander selv eller en af hans Efterfølgere.

Nogle af disse yndede at lade sig afbilde med Træk, som mindede om den store Makedoner.

Paa begge Sider af Panden sidde to Knuder, som synes at antyde Ammonshornene, hvormed Alexander blev afbildet.

Hovedet er fuldstændig bevaret og særdeles smukt udført.

Øinene ere lidt ru hugne, rimeligviis for bedre at modtage Emaille.

Haaret er ganske raat hugget.

Den øverste Deel af Hovedet er aldeles ikke udført og Bagsiden er tilhugget som en Bygningssten, som gjør det sandsynligt, at det har været muret ind i en Baggrund.

Derpaa tyder ogsaa Halsen, som ikke runder sig bagtil. Hovedet kan saaledes ikke have tilhørt en fritstaaende Statue. — h. 0,67.

446. KRIGER MED LØVEHJELM. Hoved. Lilleasiatisk. M.

Løvens Snude og Ørelapperne, Øienbrynene, Næsen, Underlæben, Hagen restaurerede. Hovedet skal maaske forestille Alexander den Store.

Fundet ved Velletri.

Chaumeix, Mel. d'arts et d'hist. pl. I. Bernoulli: Alexander p. 97.

A. B. 575—577. — h. 0,35.

447. GRÆSK STRATEG. Hoved. M.

Næsen, Læberne, Spidsen af Hagen samt Hjelmen, som formodentlig har været af Metal og særlig paasat, ere restaurerede.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Smukt udført. A. B. 578—580. — h. 0,48.

448. GRÆSK FYRSTE. Hoved. M.

Næsen restaureret. — h. 0,27.

449. PYRRHOS KONGE AF EPEIROS (?). Hoved. M.

Dette Hoved ligner et Hoved fra Pompeji som sandsynligvis forestiller Pyrrhos.

Ny Carlsberg-Exemplaret bærer dog ikke Hjelm, men har i dens Sted en Egekrands, et Smykke, som alluderer til Zeus i Dodona, Hovedguddommen i Epeiros. Udførelsen er mere storstilet og ideal, Ligheden med Alexander større end i det pompejianske Exemplar. — h. 0,37.

W. Helbig: Deux portraits de Pyrrhos.

A. B. 339, 340.

Melanges d'arch. et d'hist. t. XIII.

450. GRÆSK FYRSTE (DIADOCH). Hoved. M.

Overnaturlig Størrelse.

Næsen restaureret.

Om Haaret et Baand.

Et fiint Ansigt, hvori den græske Dannelse har sat umiskjendelige Spor. — h. 0,37.

451. HELLENISTISK FYRSTE. Lille Buste. M

Uagtet Overfladen er forstødt og slidt, er dette lille Hoved, som har været godt udført, et characteristisk Exempel paa den græske Opfattelse af Portraitet i Modsætning til den romerske.

Om Haaret et Baand.

Over Panden er Ansats til Horn, en ikke ualmindelig Skik ved Portraithoveder fra Tiden efter Alexander. Smlgn. Nr. 445.

Fundet paa Creta. — h. 0,23.

452. HELLENISTISK FYRSTE. Buste. M.

Næsen er restaureret.

Hele Bryststykket moderne.

Busten antages at fremstille Juba af Mauritanien.

Om Hovedet et Bind, hvis Ender falde ned paa Skuldrene.

Fortrinlig Udførelse.

Tidligere i Pal. Sciarra. M. D. I. 1767. — Fra Hage til Isse h. 0,30.

453. PORTRAIT AF EN MAND. Lille Hoved, M.

Næsespidsen restaureret.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Haaret er ikke udført, men kun forberedt til Maling.

Den bløde Behandling af Øiets Form synes at være betegnende for den græsk-ægyptiske (alexandrinske) Stiil. Smlg, Nr. 330.

Det lille Hoved er sjælfuldt udført og illustrerer fortrinligt en Portraittype fra Ptolemæernes Tid.

Fundet ved Memfis. A. B. 577.

Arndt, Amelung: Einzelverkauf 901—903. — h. 0,13.

454. GRÆSK PORTRAITBUSTE. M.

Busten, som bærer et kortstudset Fuldskjæg, svarer i Stilen til Portraitbuster fra Tiden efter Alexander.

Den forestiller sandsynligviis en makedonisk eller lilleasiatisk Hersker.

Trækkene ere meget markerede og Udtrykket lidt forceret. A. B. 349, 350. — h. 0,36.

455. LILLEASIATISK KONGE (?). Hoved. M.

Øienbrynene og Noget af Haaret afhugget. Hovedhaaret er ikke udført og 4 borede Huller over Bindet viser at Hovedbedækningen har været af Metal.

Bustens Characteer viser, at den ikke forestiller nogen Hellener og at den er senere end Alexander.

Kongebindet om Hovedet og det lilleasiatiske Marmor leder Tanken hen paa Kongerne i Pergamon. (Arndt).

Hovedet svarer dog ikke til nogen af de pergameniske Kongers Hoveder. Bindet kan ogsaa antyde en Præst.

A. B. 499, 500. — Fra Hage til Isse h. 0,26.

456. FYRSTE (?). Hoved. M.

Overnaturlig Størrelse.

Hele Baghovedet, Næsespidsen og et Stykke af Overlæben mangler. Iris er ikke angiven. Om Haaret er et Baand.

Udførelsen er i stor Stiil, men ikke særdeles fiin — det er sandsynligt, at Hovedet har tilhørt en colossal Statue og saaledes ikke skulde sees nærved.

Guldbaandet om Hovedet, Haaret og de store runde Øines Maling har sikkert fremhævet det ophøiede Udtryk af dette Hoved, som vistnok har fremstillet en syrisk Fyrste fra Ptolemæertiden.

Det er fundet i Fønikien. — h. 0,33.

457. PORTRAIT. Hoved. M.

En Deel af Næsen, Læberne og Hagen restaurerede. Smlgn. Nr. 460. Dette Hoved har noget romersk i sit Udtryk.

Udine. — h. 0,40.

458. PORTRAITHOVED. M.

Næsen restaureret. Halsen tilhugget til Indsætning i en Herme.

Dette characteristiske Hoved forestiller snarere en Græker end en Romer.

De smalle Læber, Bryststykkets Form og den stærkt naturalistiske Udførelse er nærmest romersk, men Ansigtets skarpt iagttagende Udtryk tyder snarere paa en græsk Philosoph fra Christi Tid.

Udførelsen er meget aandfuld, men Overfladen er noget forvittret. — h. 0,37.

459. KVINDE. Hoved. M.

Næse, Læbe, Hage restaureret.

Haaret er lagt i Melonform.

Om Hovedet et Draperi.

De individuelle Træk synes at vise, at Hovedet er et

Portrait fra det I Aarh. e. C. — h. 0,26 fra Hage til Isse.

460. PORTRAITBUSTE. M.

Næsen og Halsen restaureret.

Busten er græsk Arbeide, men synes at forestille en Romer fra Republikens Tid. — Fra Hage til Isse h. 0,29.

461. PORTRAITBUSTE. Lilleasiatisk. M.

Udførelsen er noget flygtig, men Udtrykket aandfuldt og energisk.

Baghovedet mangler, og Overfladen er meget forstødt.

Hovedets Udtryk er en Blanding af græsk og romersk.

Funden i Kyzikos i Lilleasien. A. B. 397, 398. — h. 0,31.

462. ROMER. Hoved. M.

Næsen restaureret. Halsen tilhugget til Indsætning i en Statue.

Dette høist characteristiske Hoved er fundet i Athen, men forestiller en Romer fra Keiserdømmets første Tid, det er saaledes et græsk Arbeide, lige fortrinligt i Opfattelse og Udførelse — h. 0,33.

463. MAND. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Haaret paa Issen og Baghovedet er ikke udført.

Om Hovedet en Egekrands med Agern. Hvor Bladene mødes midt over Panden ere de afbrudte og der er fremkommet en Aabning; denne har dog næppe været optaget af Andet end Bladenes Ender. Ansigtets Udtryk tyder paa, at Manden, om end maaske af romersk Herkomst, har været stærkt paavirket af græsk Kultur.

Fortrinlig Opfattelse, flygtig, men aandfuld Udførelse.
1ste Aarh. e. C. — h. 0,39.

463 a. PORTRAITBUSTE. M.

Næsen restaureret. Iris er meislet. Busten, som er græsk Arbeide, synes at forestille en Romer fra det andet Aarh. e. C.

Athen.

Fra Hage til Isse h. 0,23.

464. GRÆKER FRA HADRIANS TID. Buste. M.

Græsk Arbeide.

Funden i Athen tæt ved Hadrians Buen.

Busten er meget omhyggelig udført, er næsten fuldstændig bevaret, og har i en sjælden Grad beholdt sin Friskhed. Overfladen har faaet den skjønne rødlige Tone, som udmærker de attiske Marmorværker.

Draperiet, som udhæves ved en kraftig Fold over Brystet, er kastet om Halsen.

Bustefoden er antik. Overfladen af Ansigtet er poleret, Øienbryn saavelsom Iris i Øiet ere meislede. — h. 0,82.

465. PROVINDSBEBOER. Hoved. M.

Overnaturlig Størrelse.

Næsespidsen restaureret.

Pupillerne ere meislede.

Erkbsk. Seminar. Udine. — h. 0,27 fra Hage til Isse.

466. MANDLIGT HOVED. M.

Hist og her lidt stødt og plettet.

Iris meislet. II. Aarh. e. C. Det synes at være et Portrait idealiseret tildeels i Alexanderstilen.

Funden i Nicomedia i Bithynien. — h. 0,26 fra Isse til Hage.

467. AELIUS ARISTIDES. Buste. M.

I Vaticanet findes en med Navn betegnet Statue af denne Mand, som var Philosoph og levede paa Antoninernes Tid.

Capitolium Philosoph Værelset Nr. 9, Villa Albani Philosoph Værelset findes Buster af samme Mand.

Nærværende Hoved er det bedste Portrait som kjendes af denne Mand.

(Visconti Iconografia græca B. I. Tavle XXXI, 3, 3). A. B. 561, 562. — h. 0,36.

468. PORTRAITBUSTE AF EN ÆLDRE MAND. M.

Denne udtryksfulde og smukt udførte Buste udmærker sig tillige ved at være fuldstændig bevaret.

Paa det noget klodsede Fodstykke er anbragt en Indskrift:

ΕΥΒΟΥΛΟϹ ΚΑΙ
ΛΙΚΙΝΝΙΟϹ ΙΑϹΟΝΑ
ΙΑΖΗΜΙΟϹ ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ

»Eubulos og Likinnios til Jason Jazemis' Søn deres Fader«.

Denne Familie er ganske ukjendt.

Typen er ikke den noble udprægede Romer, man mærker Provindsialisten. Navnlig minder Haaret om en Kjøbstadsfrisør.

Busten er funden i Cæsarea i Cappadocien.

Brystet er bedækket med en Toga.

Iris, men ikke Pupillen er meislet.

See Dethier & Mordtmann: Epigraphik v. Byzantion u. Constantinopel, LXI. A. B., T. 50. — h. 0,62.

469. COLOSSAL MANDLIG BUSTE. M.

Næsen restaureret.

Halsen tilhugget til Indsætning. Om Hovedet et diademagtigt dobbelt Bind, som tillige med Bustens Størrelse og Mandens characteerfulde Udseende gjør det sandsynligt, at han har været en fremragende Personlighed, maaskee Rhoikometalkos, Konge af Pontus (?).

Smuk Udførelse.

Busten er fundet i Athen og er et interessant Exempel paa attisk Portraitkunst ved Overgangen til det 3die Aarh. — h. 0,46.

470. PORTRAITBUSTE. M.

Næsen og Halsen er restaureret.

Iris er meislet.

Busten er græsk Arbeide, men synes at forestille en Romer fra Begyndelsen af det 3die Aarh. eller lign. — h. 0,28.

471. PUDICITIA. Statue. M.

Høire Arm, venstre Haand samt Splinter af Folderne restaureret. Iøvrigt er Statuen særdeles godt bevaret.

Begrebet »Pudicitia«, kvindelig Ærbarhed, synes for en moderne Betragtning ikke synderlig stærkt udtrykt.

Det maa dog erindres, at Hellenernes Forstaaelse af Kunst var langt inderligere end vor, og hvor vi maa understrege tykt, nøiedes hine med den letteste Antydning.

Statuen findes afbildet paa romerske Mønter med Indskrift Pudicitia, men den græske Oprindelse viser sig ikke blot i det skjønne Draperi, men ogsaa i Hovedet. hvis Haarsætning gjenfindes baade paa Terracottafigurer og Marmorværker fra det 4de Aarh. f. C.

Den bekjendte Statue i Braccio nuovo, KAS. 860, som ganske vilkaarligt kaldes Pudicitia, forestiller en romersk Dame, men har intet med Pudicitia at gjøre.

Romersk Arbeide. Smlgn. Nr. 622. — h. 1,73 u. Pl.

Fra Tivoli, R. R. II II, 659_4.

472. PUTEAL. Brøndindfatning. M.

Mærkerne af Snorene, som have været brugte til at trække Spanden op, sees endnu i Randen.

Stenen er fiint canneleret med en smuk Profilering for oven og for neden.

Brøndindfatninger af denne Slags staae endnu stadig paa deres Plads bag Impluviet i Atrium i Husene i Pompeji.

Angivet at være funden ved Mercato i Neapel. — h. 0,65.

473. RELIEFFRAGMENT. M.

Hellenistisk Stiil.

Den naturlige Fremstilling af Klipper bagved den unge Mand viser hen til den hellenistiske Smag at optage Landskabet i Reliefkunsten.

Smukt udført. — h. 0,27, br. 0,27.

474. SKJÆGGET SATYR. Lille Hoved. Rosso antico.

Æseløreme og lidt af Næsen ere afbrudte.

Om Hovedet en Krands i Form af et snoet Reb med tvende Knuder.

Smukt romersk Arbeide, Gjengivelse af en tidlig græsk Type — h. 0,12.

475. HVILENDE SATYR. Statue. M.

Praxiteles' Skole.

Denne skjønne Figur er en Gjentagelse af et i Oldtiden

høit skattet Kunstværk — af ingen anden Statue existerer der saa mange antike Gjentagelser, som af denne. Den træffes i de fleste af Europas Museer, ofte i flere Exemplarer.

Da Statuen desuden er fuldstændig praxitelisk ligger det nær at antage, at vi her virkelig have Gjentagelser af den Praxiteles' Satyr, som i Oldtiden selv kaldtes den »Berømte«, Periboëtos.

Denne Figur var imidlertid en Deel af en Gruppe, som forestillede Dionysos, Methe og en Satyr, og den nærværende Statue synes at maatte have været en enkelt Figur.

»Satyren, som for lidt siden morede sig med at spille »paa Fløite, hengiver sig til den drømmende Stemning, »hvori Musiken har sat ham. Han Stilling er overordentlig »yndefuld. Den venstre Haand hviler let paa Hoften og »skyder det løst om Brystet liggende Pantherskind lidt til- »side.

»Som de fleste Satyrtyper fra det 4de Aarh. f. Chr. »viser ogsaa denne en meget ædel Form. Af den dyriske »Natur er i det Væsentlige kun de spidse Ører tilbage.

»Kaadheden og Sanseligheden, som vare eiendommelige »for Satyrerne, ere vel ikke fuldstændig borte, men kun »antydede ganske svagt.

»Den fine, lidt opstaaende Næse, Haaret, som staaer i »Veiret over Panden, det skjelmske Træk, som spiller om »den let aabnede Mund, viser, at Satyren, naar han vil, ogsaa »kan være kaad; og det noget svømmende i Øiet lader ane en sanselig Drift.

»Legemets bløde Former vise ikke Spor af anstrengende »Virksomhed eller gymnastisk Uddannelse, men gjør Ind- »trykket af, at de kun ved »Naturens frie Gunst« (Brunn) »have udfoldet sig til en saa herlig Blomstring«.

Helbig Führer I, pag. 402. Villa Ludovisi. — h. 1,72. R. R. II II, 788,5. Smlg. KAS. 628.

476. HVILENDE SATYR. Statue. M.

Samme Figur som Nr. 475, urigtigt restaureret som Dionysos.

Villa Borghese. R. R. II II, 134,3. — h. 1,75.

477. HVILENDE SATYR. M.

Dette Hoved har tilhørt en Gjentagelse af Statuen 475. — h. 0,30.

478. SATYR. Hoved. M.

Næsespidsen restaureret.

Uden at være nogen Copi af Hovedet paa den bekjendte hvilende Satyr Nr. 475, fra hvilket det adskiller sig baade ved Ansigtets Udtryk og ved Haarsætningen, staaer det dog dette ret nær og har haft sit Forbillede i dette. — h. 0,18 fra Hage til Isse.

479. FLØITESPILLENDE SATYR. Torso. M.

Statuen har været en Gjentagelse af den bekjendte fløitespillende Satyr (i Bronce i Ørstedsparken).

Den adskiller sig dog fra denne ved at have et Pantherskind (Nebris) hængende over Skulderen. Smlg. KAS. 740. — h. 0,76.

480. FLØITESPILLENDE SATYR. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Hovedet hører ligesom Torsoen Nr. 479 til Gjentagelser af den bekjendte Statue, af hvilken en Bronceafstøbning er opstillet i Ørstedsparken. I Panden er smaa Horn i Færd med at bryde frem. KAS. 740.

IV Aarh. f. C. — h. 0,21 fra Hage til Isse.

481. SATYRHOVED. M.

Det stride Haar, det fyldige Ansigt characteriserer den halv dyriske Skovtrold. Selv Raaheden blev af Grækerne iklædt en skjøn Skikkelse.

Det kaade Smiil er ægte »satirisk«. Kjøbt i Rom 1887. — h. 0,32.

482. SATYRHOVED. M.

Lidt under naturlig Størrelse.

Udtryk af udfordrende Kaadhed.

Udførelsen god, men Hovedet er noget slidt og meget plettet.

Næse, Læber og den høire Kind restaurerede.

Fedtknuder under Hagen. — h. 0,19 fra Hage til Isse.

483. FLØITESPILLENDE SATYR. Hoved. M.

Spidsen af Næsen og noget af Pandehaaret er bortstødt.

I Haaret en Piniekrands.

Udførelsen er fortrinlig.

Anstrengelsen, at modulere Spillet ved at sammenpresse Læberne, medens Kinderne virke som Bælge, mishagede Pallas Athenes Skjønhedssands; men disse Basunkinder have en komisk Kraft, som Kunstneren har benyttet med et djærvt Lune.

Der har stukket noget af en Rubens i denne Oldtidsmester! — h. 0,39.

484. SATYR. Lille Torso. Palombinomarmor.

Den særdeles fine Udførelse har gjort det sandsynligt, at vi her have et hellenistisk Originalarbeide for os.

Faunen som er betegnet ved Nebris (Bukkeskindet) er fremstillet i sin kraftige Alder.

Figuren maa nærmest tænkes jagende eller legende. — h. 0,20.

Bull. d. Inst. 1865 p. 6.

485. SATYR. Fontainefigur. M.

Den øverste Deel af Skaalen mangler.

Den unge Satyr sidder paa Jorden med Benene trukne ind under sig.

Han støtter stærkt paa den venstre Arm, medens han med den høire holder paa Springvandsskaalen, som er omviklet med et Pantherskind.

Figuren er fuldstændig heel, men er, navnlig den venstre Arm, stærkt angrebet af Vandet, som har løbet ned over den.

Den er gjennemboret fra øverst til nederst, saaledes at Vandrøret har været skjult inde i Legemet.

Satyren ligger som han legede Skjul og kigger meget skjælmsk opad. R. R. II $_{I}$ 145.$_{5}$. — h. 0,45.

486. SATYR I KAMP MED EN GIGANT. Fragment af en Gruppe. M. Pergamenisk Kunst.

Satyren er sunken i Knæ for den stærkere Gigant, som har grebet ham i Nakken. Han søger forgæves med sin sidste Kraft at frigjøre sig fra sin overmægtige Modstanders frygtelige Tag.

Udførelsen er fortrinlig, Udtrykket af Dødsangst i den stakkels Satyr saa levende, at det er ikke usandsynligt, at vi her have et Originalværk af en pergamenisk Kunstner for os. Gruppen er meget ødelagt, af Giganten er kun den store Haand tilovers. Satyren mangler det venstre Been, det høire Been til Knæet og en stor Deel af Armen.

Den høire Arm, samt Hage og Næse er restaureret.

Rimeligviis har der været flere Figurer i Gruppen, af hvilke her ikke er Spor.

Udførelsen og Størrelsen svarer meget nær til Gruppen paa Capitol (Helbig Führer 597, Bulletino della Commissione archeol. communale di Roma 1889 Pag. 17). — h. 0,60.

R. R. II II 39_2. Ussing: Pergamos, Berlin 1899, p. 117—118.

486 a. SATYRTORSO. M.

Fremstillet i stærk Bevægelse, kæmpende eller legende.

Om Skuldrene et Skind, Nebris.

h. 0,45.

487. SATYR. Statue. M.

Høire Arm og Pantherens venstre Been mangler.

Plinthen og det nederste af Stammen restaureret.

Satyren er fremstillet dandsende, med den høit oprakte høire Haand har han svunget sin Pedum (Stav). Over venstre Arm hænger Nebris indeholdende Druer, som han rækker til Pantheren.

Statuen findes i en Mængde Exemplarer meer eller mindre varierede.

Furtwängler (40de Winckelmannsprogram 1880) gjør opmærksom paa, at den dandsende Stilling, ikke er passende for en Satyr som vil fodre en Panther med Vindruer — i et Exemplar i Brit. Mus. er der yderligere kommet et Barn til, som han bærer paa Armen.

Det er derfor rimeligt at Satyren fra først af har været en Enefigur, en dandsende Satyr, som saa paa Grund af dens Popularitet er blevet til et Thema con meer eller mindre vellykkede variazioni.

Statuen er fortræffelig udført.

Dens guulbrune Farve er vistnok af antik Oprindelse.

Satyrer fremstilles gjerne af farvede Marmorarter, som passede godt til deres brunede Legemer. — h. 1,56.

487 a. SEILENOS MED BAKKHOSBARNET. Torso. M.

Motivet er det samme, men Behandlingen en ganske anden end i den bekjendte Gruppe, hvoraf en Afstøbning findes i Ørstedsparken.

Seilen staaer opreist uden at støtte sig. Han har baaret Barnet paa den høire Arm, men der er kun en Deel af den lille Haand paa Seilens høire Skulder tilbage.

Af Seilen mangler Hovedet, det meste af Armene, det høire Been til Knæet og den venstre Fod.

Udførelsen af den gamle Drankers bløde, laskede Krop er fortræffelig.

Statuens Hoved har sikkert været vendt ned imod Barnet. I den venstre Haand har han rimeligviis holdt en Drueklasse frem, som har optaget Barnets Opmærksomhed. — h. 1,04.

488. SEILENOS TELAMON. M.

Næsen restaureret.

Benene fra Knæet mangle. Eiendommelig er Ørernes Form.

Den gamle Dranker er fortræffelig characteriseret: »Det »er noget Andet at staae og slæbe her som en Stolpe, end »at dandse med Nymfer paa Khitairon«!

Kunstneren har med stort Lune fremstillet det Komiske i Modsætningen imellem Seilens Væsen og det Slavearbeide, der er paalagt ham.

Fundet ved Kumæ. — h. 0,65.

489. SEILENOS. Statuette. M.

Det høire Øienbryn, Splinter af Haaret, begge Arme, hele det venstre og det meste af det høire Been mangle.

Paa den venstre Hofte sees en »Stub«, som viser at Figuren har støttet sig til Noget, hvilket heller ikke har

været overflødigt, da han øiensynligt har klemt Vinsækken stærkt.

Om Haaret en Vedbendkrands. — h. 0,31.

490. SFINX. M.

Figuren har rimeligviis været anbragt paa Sædet af en Bænk eller Stol, hvis Side den har dannet.

Sfinxen er fremstillet siddende, i Relief paa begge Sider af en Plade.

Fortræffeligt udført og ret godt bevaret.

Spidsen af Vingerne, Brystet og den ene Fod mangle. — h. 0,85.

491. SIDDENDE SFINX. Statue. M.

Forbenene, Bagkroppen og en Deel af Vingerne mangle.

Haaret er udført traadagtigt i archaisk Broncestiil.

Tarvelig Udførelse. — h. 0,62.

492. SILVANUS. Landlig Skovgud. Statue. M.

Det venstre Been og Hænderne ere restaurerede, dog er Krumkniven udeladt. Hundehovedet mangler.

Guden er fremstillet paa almindelig Maade holdende en Krumkniv i den høire Haand og en Bunke Frugter i Bukkeskindet som er bundet om høire Skulder. Han bærer Støvler paa Fødderne. Ved Siden sidder hans Hund.

Hovedet minder om Zeus, det har en Piniekrands om Haaret.

Skjøndt temmelig tarvelig udført hører Ny-Carlsberg Exemplaret til de smukkeste Silvanus Statuer som findes. — h. 1,52.

493. FRAGMENT AF EN SILVANUS STATUE. M.

Supplerer Statuen Nr. 492 idet den venstre Haand er bevaret.

495. SPEIL. Bronce.

En ung Mand og hans Elskerinde sidde i fortrolig Samtale paa en Bænk.

Hun holder en Haandteen i den venstre Haand og vender sig om imod ham og taler livligt til ham, idet hun klapper ham let paa Hagen.

Han lytter eftertænktsomt, efter hvad hun siger ham. Med den venstre Haand omfatter han hendes Haandled, i den høire holder han en Frugt.

Hun er klædt i en kort Khiton, som lader Fødderne fri.

Han har Underkroppen beklædt.

Bagved ham staaer en nøgen Dreng som lægger sin venstre Haand om hans Skulder og griber ham om Armen. En Laurbærkrands omgiver det Hele. Græsk Genrebillede i aandfuld Tegning. — Diam. 0,15.

496. EN TALER. Statue. M.

Det smukke Hoved, Fødderne, den nederste Deel af Draperiet samt Plinthen med Bogrullen restaureret.

Stillingen er en lignende som Aiskhines i Neapel, KAS. 687, med et Udtryk af næsten udfordrende Selvbevidsthed og Seirsikkerhed.

Fra Palazzo Grimani i Venedig. — h. 2,10.

497. TELAMON. Statue. M.

Høire og venstre Arm med Haand, Plinthen med Fødderne og Benene til Knæerne restaurerede.

En ung Satyr foran en fritstaaende Søile med Bærepuder paa Hovedet.

En lignende Figur i Museet i Stokholm. — h. 1,00.

498. TELAMON. Statue. M.

Begge Arme, høire Haand, Plinthen med Fødderne og Benene til Knæet restaurerede.

Mage til foregaaende.

Øinene have været indlagte.

Satyren bærer Skjæg og har et ualmindelig forsorent Udtryk. — h. 1,00.

499. TRITON. Statue. M.

Med Undtagelse af Næsespidsen, Koralstokken, som han har holdt i høire Haand, en Deel af Koncha'en, hvori han blæser, og nogle ubetydelige Splinter, er Figuren aldeles hel og vistnok det fuldstændigste antike Exemplar af en Triton, som existerer, Iris er meislet i Øiet.

Tritonen smykkede et Vandkastel paa Aqua Marcia, den stod paa en 1,95 høi Basis af Mursteen, paa hvis Sider der var Spor af Marmorindlægning. Denne Basis var gjennemskaaren af tre Kanaler, saa at der strømmede tre Straaler Vand ud baade paa Forsiden og Bagsiden. — h. 1,20.

N. C. G. 132. R. R. II I p. 412,8.

500. VANDGUD. Colossalt Hoved. M.

Næsen, noget af Panden og Læberne restaurerede.

Øinene have været indlagte.

Kunstneren har fortræffelig characteriseret en Gud for det vaade Element.

Huden paa Kinderne minder om Skjæl. Haaret og Skjægget synes saa vaadt at Vandet driver af det.

I Baghovedet et Hul, gjennem hvilket Vand har løbet ud af den aabne Mund. Skjægget er blevet noget slidt af dette rindende Vand. — h. 0,58.

501. VANDGUD. Colossal Maske. M.

Næsespidsen mangler.

Underlæben og noget af Overskjægget restaureret. — h. 0,76.

502. PRAGTVASE. Orientalsk Alabast.

Den skjønne Steen egnede sig ikke for billedlig Fremstilling. Vasen er derfor ganske glat og lader saaledes bedst Steenens naturlige Tegning komme til sin Ret. — h. 0,58.

503. VASE. M.

Den tekniske Dygtighed, hvormed denne Vase er udhulet, saa at Væggen er ganske tynd og gjennemsigtig, er beundringsværdig.

Noget af Randen og den ene Hank er afbrudt. — h. 0,32.

504. RELIEFFRAGMENTER AF EN STOR VASE eller Brøndindfatning. M.

Relieffet forestiller et Tog af Bakkhanter og Bakkhantinder, som bevæge sig omkring Karret. Figurerne, holdte i en noget tarvelig Efterligning af den archaiske Stiil, række ikke hinanden Haanden, men holde hinanden paa græsk Viis i Kjolen. Kun een nogenlunde velbevaret Bakkhant og Brudstykker af 3 Bakkhantinder er tilbage.

Der synes at have været 7—8 Figurer. — h. 0,80. Diam. har været c. 0,95.

505. VASE. M.

Foden restaureret.

De fire Hanke dannes af Gedebukkehoveder. — Diam. 0,62, h. 0,50.

506. VOTIVVASE. M.

Halsen og Foden restaureret.

Ægformet Legeme foroven udtrukket i en Hals som støttes af to Hanke, og bedækkes af et Laag.

Om Vasens Bug er fremstillet i Relief et Vædderidt imellem to Drenge, som hver fører en løs Hest ved Siden af den, han rider paa.

Rendebanens tvende Maal (Metæ) danne Adskillelsen imellem de to Grupper.

Foran den ene sees tillige Signalapparatet (smlg. Sarcofag Nr. 784), som angiver Omløbenes Antal.

Foroven et Bladornament.

Udførelsen er flygtig, men frisk.

Indskrift paa Halsen CHIO . D . D.

Funden ved Nemisøen i Dianas Lund. — h. 0,85.

507. VOTIVVASE. M.

Mage til foregaaende.

Relieffet forestiller paa begge Sider to ældre Satyrer som slaaes. De holde hinanden i Haaret med den ene Haand og lange ud til Slag med den anden. Imellem dem en stor Vase.

Det livlige Motiv er fortræffeligt opfattet.

Decorativ Udførelse.

Indskrift CHIO . D . D. — h. 0,95.

Funden ved Nemisøen i Dianas Lund.

508. VASE. Fragment. M.

Tuden, Foden og de tre Fjerdedele af Vasens Legeme mangle.

Den øverste og den nederste Deel af den ægformede Skal er canneleret.

Midten indtages af et Relief.

Til høire for et Pinietræ sidder en ung Kvinde med en Tamburin i Haanden.

Til venstre for Træet staaer en ung Pige med en mægtig Fakkel, som hun støtter sig til.

Hun betragter en Scene, hvor en anden ung Pige knælende strækker et Klæde ud, som for at modtage noget, medens en tredie ung Pige spiller Kithar dertil.

Det øverste af Vasen er ikke regelmæssigt udført, derimod er Udførelsen af Relieffet særdeles fiin og skjøn. — h. 1,08.

509. VASE. M.

Halsen, Foden, Hankene og Bagsiden restaureret.

Paa den ægformede Bug sees i Relief fra hver Side to Griffer holdende paa en Vase. — h. 0,52.

510. VASE. Fragment. M.

Det lille Brudstykke er en Deel af en Pragtvase, som har været c. 1,25 M. i Diam.

Udvendig prydet med Acanthusløv. Smuk Stiil og fiin Udførelse. — h. 0,22, br. 0,32.

511. VICTORIA. Relief. M.

Reliefpladen har smykket en Bue i Prætorianernes Kaserne i Rom.

Decorativt Arbeide fra Trajans Tid.

Forneden afsluttes Pladen af Buens Aabning.

Der angives at have været Spor af Farve paa Vingerne.

Næsen er restaureret. — h. 1,08.

512. »ZEUSSTATUE«. M.

Hoved, høire Haand og venstre Arm mangler.

»Statuen« bestaaer af to Dele, Overdeelen af en Statue

af Polykleitos' Doryforos, og Underdelen af en kvindelig Statue »Afrodite« som kjendes fra Exemplarer i Pal. Valentini og Pal. Odeschalchi i Rom. Disse to Dele ere ganske ugenert satte sammen til at danne en Zeusfigur!

Fra Palazzo Massimi alle Colonne i Rom. — h. 1,84.

513. ZEUS. Hoved. M.

Næsespidsen fornyet.

Gjengivelse af en Original fra det V Aarh. f. C.

Om Haaret en tyk Snor.

Smuk Udførelse, som deelviis minder om den oprindelige Broncetechnik.

Fra Palazzo Fondi i Neapel. — Smlg. KAS. 826. — h. 0,30.

514. ZEUS. Hoved. M.

Tidlig Feidias Stiil.

Behandlingen af Haar og Skjæg minder om Broncetechniken. Om Hovedet et Diadem.

Fortrinligt Originalarbeide fra Athen ved Midten af det V Aarh. f. C. — h. 0,25.

Reinach: Têtes ant. 117—118.

N. C. G. 13.

515. ZEUS. Hoved. M.

Næsespidsen og Lokkerne ved Ørerne restaurerede.

Hovedets Type er en Gjentagelse af Feidias' Zeus i Olympia.

Fortrinlig Udførelse. Smlgn. Nr. 514.

Samling Despuig. Hübner Nr. 700. R. R. II 1 p. 117. — h. 0,18.

516. ZEUS (?). Hoved. M.

Lidt over naturlig Størrelse.

Senere Efterligning af det 5te Aarh.' Type, smlgn. Nr. 514.

Nogle antage, at Hovedet snarere har forestillet Dionysos; Andre mener Asklepios.

Udførelsen er fortræffelig, men Overfladen lidt forstødt. Næsen er ny.

Det traadagtigt udførte Haar falder ned ad Nakken som paa den archaiske Buste Nr. 152. — h. 0,37.

517. ZEUS SIDDENDE. Torso. M.

Næsen og Læberne restaurerede.

Armene, Benene og Ryggen mangle.

Statuen har været en Akrolith, ɔ: deels af Marmor deels af andet Stof, ligesom Nr. 90, med hvilken den har meget tilfælles.

Ryggen, den venstre Arm og Benene har været bedækket af et Draperi, som formodentlig har været af Bronce.

Ryggen har støttet sig til Tronen; ligesom paa Nr. 90 er nemlig Armenes, Benenes og Ryggens Plads ikke betegnet ved et Brud i Marmoret, men dettes Overflade er tydeligt tilhuggen paa de Steder, hvor Broncedraperiet har skullet slutte sig dertil. Et lille Hul i venstre Skulder til at fæste Draperiet sees endnu.

Den høire Arm har udentvivl været nøgen.

Hovedets Type nærmer sig meget til Zeus »Otricoli« i Vaticanet. Fundet ved Valentano. R. R. III p. 6_{2}. — h. 1,23.

518. ZEUS. Statue. M.

Armene mangle.

Næsespidsen, et Stykke af høire Laar, begge Fødder og Plinthen restaureret.

Guden er fremstillet nøgen staaende; i den venstre Haand har han sandsyuligviis holdt Sceptret, i den høire en Statuette af Nike.

Tarvelig Copi efter en Original fra Slutningen af det V Aarh. f. C. Villa Ludovisi. Schreiber: Coll. Ludovisi 282. R. R. II 1 p. 6, 3—4. — h. 1,53.

519. ZEUS. Hoved. M.

En Deel af Næsen restaureret.

Typen er en Mellemting imellem Nr. 514 og Nr. 520, imellem Feidias' olympiske Zeus og Zeus fra Otricoli.

Men det skiller sig fra begge de nævnte ved større Mildhed, men mindre Majestæt.

Smuk Udførelse. — h. 0,35.

520. ZEUS. Colossalt Hoved. M.

Baghovedet er ikke udført.

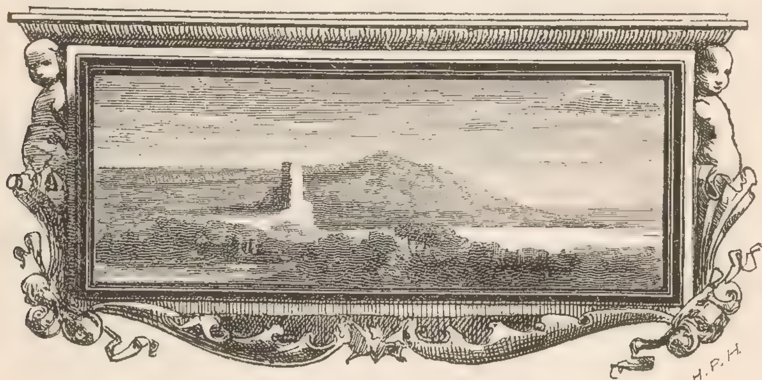
Den røde Farve som bedækker en Deel af Ansigtet er næppe af antik Oprindelse, men hidrører formodentlig fra en tilfældig Farvning i Jordlaget, hvor Hovedet har ligget begravet.

Fundet ved Ceprano.

Hovedet er en Gjentagelse af det berømte Zeushoved fra Otricoli i Vaticanet (KAS. 690), en Type som vistnok er skabt paa Lysippos' Tid i Slutningen af det IV Aarh. f. C. Det rige Haar, som reiser sig tilveirs over den høie Pande, falder bølgende i et mægtigt Væld ned paa begge Sider og danner i Forbindelse med Skjæggets Krøller en Ramme, som udhæver Ansigtets Majestæt.

Thorvaldsen har benyttet dette Motiv til Johannes Døberens Hoved.

Det er den store Stiil, som har taget Effecten i sin Tjeneste. Denne Zeustype betegner et Trin i Kunstens Udvikling henimod den pergameniske Kunst, som ikke forsmaaer at bruge Effectmidler i den største Udstrækning. — h. 0,58.

KUNSTSKOLEN I AFRODISIAS.

De gamle Forfattere omtale ikke denne Skole.

Derimod findes der en Række Kunstværker fra det andet Aarh. e. C., hvor Indskrifterne betegne Kunstnernes Hjemstavn som Afrodisias, formodentlig Kariens bekjendte Hovedstad.

Disse Kunstværker vise ikke stor Opfindelsesevne. Æmnet var jo ogsaa den Gang opbrugt; det er allerede Decadencens Tid, hvor Kunstens Livskraft var ringe, men hvor der endnu kunde leves paa de gamle Traditioner.

De to Kentaurer paa Capitolium beundres med Rette for deres bravourmæssige Udførelse.

De fem Statuer tilligemed nogle Brudstykker ere fundne paa eet Sted og have sikkert været Dele af et samlet Hele.

De overdrevne Muskler og theatralske Stillinger, en huul Pathos under en poleret Overflade minder noget om den nyere Tids Forfaldskunst, Rococoen.

---

521. SATYR MED DEN LILLE BAKKHOS. Statue. M.

Hænderne, Dele af den venstre Arm og den høire Side af Legemet, Dele af Hovedet samt hele Barnefiguren paa noget af Benene nær ere restaurerede.

Figuren er nøgen, han bærer Barnet ridende paa sin venstre Skulder.

I Braccio nuovo findes en Gjentagelse af denne Statue.

Paa Plinthen Resten af en Indskrift:

ΦΛ . ΖΗΝΩΝ ΑΡΧ . . . .

. . . . ΣΗΜ ΑΦΡΟΔΙ . . . .

I Bruuns Gesch. d. griech. Künstler pag. 401 angives denne Indskrift, førend den blev ødelagt ved Plinthens Restauration, optegnet lydende:

ΦΛ . ΖΗΝΩΝ ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ
ΚΑΙ ΔΙΑΣΗΜΟΣ ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΥΣ
ΕΠΟΙΕΙ.

h. 1,67 u. Pl.

522. ZEUS. Statue. M.

Statuen er sammensat af mange Stykker og restaureret paa mange Steder.

Guden er fremstillet nøgen.

I den hævede venstre Haand har han sandsynligen holdt Sceptret, i den sænkede Høire rimeligviis Tordenkilen.

Hovedet er omhyggeligt udført og fortrinligt bevaret.

Men den »store Stiil« er ikke mere.

Guderne synes at hævne sig!

De have saalænge seet Menneskene misbruge deres Træk til at lave Guder af Mennesker, at de nu nægte Menneskene Gaven at gjengive Gudernes Træk.

Af Indskriften paa Plinthen er kun (αφ)*ΡΟΔΙΟΙΕΥΣ* tilbage. — h. 1,74 u. Pl.

523. HERAKLES. Statue. M.

Statuen er samlet af mange Stykker. Armene mangle. Benene stærkt restaurerede.

Derimod er Hovedet ret vel bevaret.

Næsen er restaureret og Pandehaarene mangle.

Herakles er rimeligvis fremstillet betvingende den kerynitiske Hind. Paa Plinthen seer man Spidsen af dennes Hale.

Paa Plinthen en Indskrift:

ΦΛ . ΖΗ . . . . ΙΑΣΗΜΑΣ . . . . . ΕΙ.

h, 1,89 u. Pl.

524. POSEIDON. Statue. M.

Statuen er sammensat af mange Stykker og restaureret paa flere Steder.

Armene mangle.

Hovedet er derimod særdeles godt bevaret.

Ved hans høire Side ligger et bevinget Havuhyre med Løvefødder. Hovedet er borte. Paa Plinthens Overflade er Havet angivet med riflede Bølger.

Indskriften paa Plinthen lyder:

ΦΛ . ΧΡΥΣΕΡΩ(ς) (αφρο)ΔΕΙΣΙ(ευς) (εποι)ΕΙ.

R. R. II I 29,6.

h. 1,79 u. Pl.

525. HELIOS (?). Statue. M.

Figuren er sammensat af mange Stykker og restaureret paa flere Steder.

Underarmene mangle.

Paa Hovedet bærer han et eiendommeligt Diadem, aabent bagtil. Det ligner nærmest en Straalekrone.

Om Skulderen en Kappe.

Ved Siden ligger paa en Steen, hvis Overflade er hugget som Bølger, et Dyr; men da dets Hoved mangler, kan dets Art ikke bestemmes.

Paa Plinthen Indskrift:

ΦΛ . ΧΡΥΣΕΡΩΣ ΑΦ(ροδέισιεν)Σ ΕΠΟΙΕΙ.

h. 1,74 u. Pl.

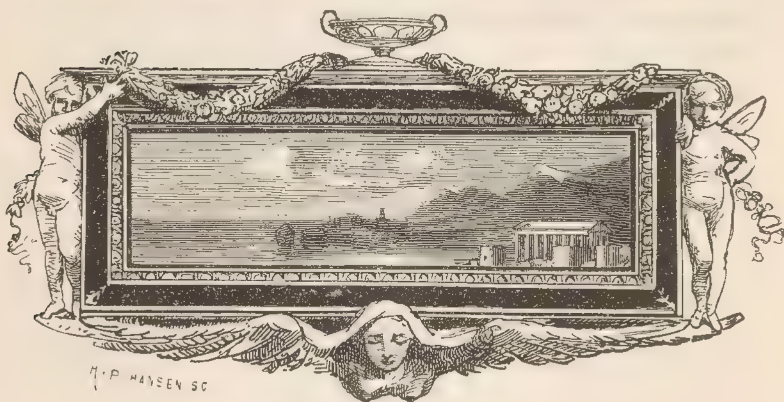
STATUEFRAGMENTER. M.

526. Et Stykke Plinth med Indskrift:

ΧΡΥΣΕΡΟΣ ΑΘ.

527. En Fod med Indskrift paa Plinthen:

(ε)*ΠΟΙΕΙ.*

ROMERSK KUNST.

Romerne anvendte ved Sculptur i større Omfang, men det var mest etruriske og græske Billedhuggere, som udførte Kunstværkerne.

Det synes endog, at de have lagt liden Vind paa Kunstvirksomhed og betragtet den som en Opgave, de kunde lade besørge af Andre:

Excudent alii spirantia mollius æra
Credo equidem, vivos ducent de marmore voltus
Orabunt caussas melius, cælique meatus
Describent radio et surgentia sidera dicent.
Tu regere inperio populos. Romane, memento;
Hæ tibi erunt artes; pacisque inponere morem,
Parcere subjectis et debellare superbos.

Aen. VI, 848.

Naar de i dette Afsnit opførte Kunstværker ere betegnede som romerske, da er det, fordi selv om Haanden kan være en Fremmeds, saa er dog Stilen præget af den romerske Aand.

ROMERSKE STATUER.

528. ROMER. ~~Togastatue~~. M.

Hovedet som er indsat er utvivlsomt antikt og hørende til Statuen.

Næsen, Munden, en Deel af Halsen, Hænderne, Spidsen af den høire Fod og noget af Plinthen restaureret. Det venstre Øre beskadiget, det høire Øre mangler.

Den frie noget bevægede Stilling og den korte Toga viser, at Statuen er fra en tidlig Tiid.

Den er endnu i græsk Aand og minder om de græske Digterstatuer. — h. 1,90.

529. JULIUS CÆSAR. Statue. M.

Hovedet, høire Arm, venstre Underarm, en Deel af venstre Underbeen er restaureret.

Restaurationen som Cæsar er vilkaarlig. Hovedet er en formindsket Copi af det colossale Hoved i Neapel. — h. 2,05.

530. AUGUSTUS. Togastatue. M.

Restaurationen som Augustus er vilkaarlig. Hovedet er en Gibsafstøbning af den bekjendte Statue i Braccio nuovo.

Ved Foden en Beholder til Bogruller. — h. 2,13.

531. ROMERSK KEISERINDE SOM FORTUNA. Statue. M.

Diademet, Næsen, høire Arm med Roret, Brudstykke af Draperiet restaureret.

Keiserinden er fremstillet med saa idealiserede Træk, at hendes Navn (Livia, Agrippina?) vanskelig kan bestemmes.

Haarsætningen er den juliske.

Statuen er en Gjengivelse af et græsk Forbillede.

Fra Pozzuoli. — h. 2,15.

532. PORTRAITSTATUE RESTAURERET SOM AGRIPPINA D. YNGRE. M.

Hovedet og høire Skulder restaureret.

Høire Arm og venstre Underarm mangle.

Statuen er funden ved Udgravningerne i Theatret i Cervetri 1840—1846 sammen med den bekjendte Gruppe af Portraitstatuer af det juliske Dynasti, som nu er i Lateranet.

Statuen kjendes i flere Gjentagelser f. Ex. den som Urania restaurerede Figur i Vaticanet.

Den majestætiske Holdning fremhæves af det rige Foldekast, gjennem hvilket Legemets Former smukt gjøre sig gældende. Smlg. 308. — h. 1,95.

533. PORTRAITSTATUE RESTAURERET SOM AGRIPPINA D. YNGRE. M.

Høire Arm og Underarm mangle.

Hovedet restaureret i Overensstemmelse med Nr. 636. — h. 1,73.

535. PORTRAITSTATUE RESTAURERET SOM AGRIPPINA D. YNGRE. M.

Hovedet, høire Haand, venstre Arm og Fødderne restaureret.

Statuen er en Gjentagelse af Agrippina Statuen fra Cervetri i Lateran.

Figuren er som sædvanlig en Copi af en skjøn græsk Draperifigur. — h. 2,15.

536. FUNDILIUS. Statue. M.

Paa Plinthen er en Indskrift, som er gjentaget paa den lille Beholder ved hans Fod:

C. FUNDILIUS. DOCTUS. APOLLINIS. PARASITVS.

Apollinis Parasitus hed Medlemmerne af Skuespiller og Pantomimeselskaber, som valgte Apollo til Skytspatron.

Bull. dell. Inst. 1885, p. 240—243.

Hovedet med det øverste af Legemet er udført i eet Stykke for sig og tilpasset til Kroppen. Underarmen mangler, men iøvrigt er Figuren ypperlig bevaret.

Beholderen ved hans Fod er forsætlig gjort skæv for at harmonere med Figurens Linier, smlg. Nr. 54, 73, 188 og 265.

Statuen er en af de smukkeste og bedst bevarede af de talrige Togastatuer, som findes.

Funden i Nemi. R. R. II $_{II}$, 613,$_{1}$. A. B. 698—700. — h. 1,80.

537. FUNDILIA. Statue. M.

Figuren er særdeles vel bevaret, mangler kun nogle Fingre og Spidsen af den høire Fod.

Paa Plinthen er en Indskrift:

FVNDILIA · F · C · PATRONA.

Den er en god Type paa de romerske Kvinders skjønne Dragt. Over en Tunica (Chemise), som naar fra Halsen til Jorden, er kastet et folderigt Shawl, som ligeledes indhyller hele Legemet. Fødderne ere omsluttede af en Art af Sko.

Draperiet er i den skjønneste Stiil, men Udførelsen er haandværksmæssig.

Saadanne Portraitstatuer fabrikeredes i masseviis, og Hovederne, som udførtes for sig efter Bestillerens Ønsker, indsattes bagefter.

At dette just ikke altid tilveiebragte en god Forbindelse imellem Hovedet og Statuen er denne Figur et Exempel paa. Draperiet slutter ikke ret til Halsen.

Hovedet er fortræffeligt udført.

Majestætiske Skikkelser, disse romerske Kvinder! Deres Træk ere som deres Sprog gjorte til at meisles i Marmor.

Marmorstøtterne synes at tale Latin.

Funden i Nemi. R. R. II $_{\text{II}}$ p. $617_{,2}$. — h. 1,93.

538. TIBERIUS, ROMERSK KEISER (14—37). Statue. M.

Keiseren er fremstillet med et lille Klæde løst kastet om sig.

Noget af Benene er restaureret. Ansigtet er noget forvittret paa den ene Side.

Udførelsen er god.

Funden i Nemi. R. R. II $_{\text{II}}$ p. $572_{,7}$. — h. 2,20.

Disse tre Statuer 536, 537, 538, samt de syv Buster Nr. 639—645 udgjøre et samlet Fund fra Diana nemorensis' hellige Lund ved Nemi.

Paa Skraaningen imellem det nuværende Nemi og Søen (lacus nemorensis) fandtes i Lunden en mindre Helligdom bestaaende af en lille Tempelcelle.

Deri var opstillet paa Bagvæggen de to Fundilier og paa Sidevæggen Tiberius, de syv Buster o. A.

Fundet er beskrevet i Notizie Acad. d. Lincei. Maggio 1887.

Ved et lykkeligt Tilfælde har Jorden, hvorpaa disse Kunstværker i sin Tid ere blevne omstyrtede, været af en saadan Beskaffenhed, at Marmoret paa flere af dem er saa lidt plettet, at de se ud som ny.

Nogle have derfor tvivlet om Fundilius Statuens Ægthed. Denne er imidlertid tilstrækkelig bevist af de nulevende Øienvidner ved Udgravningen.

---

539. CLAUDIUS. Togastatue. M.

Restaurationen som Claudius er vilkaarlig.

Hovedet er en Gibsafstøbning af et Claudiushoved.

Hvor Originalen til dette Claudiushoved er vides ikke; skulde Nogen kjende det, bedes man venligst meddele det til Catalogets Forfatter.

Ved Foden en Beholder til Bogruller — h. 1.95 u. Pl.

540. ROMER I OFFERDRAGT. Statue. M.

Ansigtet er antikt, men hører ikke oprindeligt til denne Figur.

Armene med Offerskaalen og Overflødighedshornet ere moderne.

Dog synes de antike Spor paa Draperiet at forudsætte, at han i den venstre Arm har holdt et Overflødighedshorn

Togaen er trukket op over Hovedet, som det brugtes ved Ofringer.

Ved den venstre Fod staaer en Beholder til Bogruller. — h. 2,13 u. Pl.

541. DOMITIA LONGINA (?) SOM VENUS. Statue. M.

At de romerske Keiserinder lod sig afbilde som Gudinder, naar deres Mænd bleve fremstillede som Guder, er ikke uforstaaeligt — men at Keiserinden optræder i den capitolinske Venus Costume coifferet med en Slags Allongeparykfrisure, synes dog temmelig affekteret.

»Gudinden«, som med sit mulende Udtryk, smalle Læber og med hele sin Smagløshed ikke er absolut skikket til at vække erotiske Følelser, har haft Eros ved sin Side. Resterne af Elskovsguden sees i hans Fødder paa Statuens Plinth og i Spor af hans Haand paa dens høire Been.

Overfladen har lidt en Deel ved Forvittring.

Funden ved Fratocchia nedenfor Albano i Flaviernes Villa. — h. 1,90.

542. NERVA (?). Statue. M.

Næsen, høire Arm og Hofte, venstre Underarm samt Dele af Draperiet restaureret.

Statuen er fortrinlig udført og hører til de skjønneste af sin Art.

Det gradiose Draperi, som kun bedækker Underkroppen og i en samlet Masse er kastet over den venstre Arm, giver Manden en ualmindelig Majestæt. Hovedet ligner Busten Nr. 668 og forestiller saaledes muligviis Keiser Nerva. Statuen fandtes tidligere i Palazza Orsini i Rom, hvor den aldeles vilkaarligt blev benævnet Papillius Sabello. — h. 2,00.

543. TRAJAN. Statue. M.

Hænderne og det nederste af Armene mangle.

Benene og Plinthen restaurerede.

Paa Pandseret et Medusahoved og et Planteornament med to Griffer og Candelaber.

Smuk Udførelse.

Fra Villa Barbarini i Castel Gandolfo. R. R. II $_{11}$ 577,$_7$. — h. 2,00.

544. ROMER. Portraitstatue. M.

Næsen restaureret.

Hænderne mangle.

Hovedets Characteer viser, at Manden har levet i Hadrians Tiid.

En Indskrift paa Plinthen, formodentlig med hans Navn, er bortmeislet i Oldtiden. — h. 1,98.

544 a. ANTONINUS PIUS, Romersk Flamen. Statue. M.

Hovedet, som er udført for sig, synes at høre til Figuren. Hænderne mangle. Fødderne restaurerede.

Figuren forestiller en romersk Flamen (Præst) i en eiendommelig Dragt: en Tunica, som stumper lidt over Fødderne og en Kappe kastet over begge Skuldre og baaret paa de fremstrakte Arme.

Paa Fødderne høie Støvler.

Fra Palazzo Sacripanti i Rom. Clarac V. 912, 2301 A. M. D. I, 1317.

h.

545. ROMERSK DAME SOM HYGIEIA. Portraitstatue. M.

Nogle Fingre og lidt af Slangen er restaureret.

Ifølge Hovedets kunstige Frisure har Damen levet i Begyndelsen af det 2det Aarh. e. C.

Iris er ikke meislet.

I den høire Haand holder hun Slangen, i den venstre et Æg.

Fundet i Minturnæ. R. R. II $_{II}$, 801,$_3$. — h. 1,72.

546. BARBAR KNÆLENDE. Statue. Pavonazetto.

Hoved og Arme, Dele af Bærepuden samt Consolen er restaureret

Figuren er iført persisk Dragt: Beenklæder og en Khiton med Ærmer. Over Skuldrene er kastet en Kappe, som falder ned ad Ryggen. Bærepuden minder om den, som Lastdragerne i Constantinopel endnu benytte.

I Museet i Neapel findes to ganske lignende Barbarstatuer, af hvilke den ene har bevaret sit Hoved, der ligesom Hænderne er af sort Marmor. Ny Carlsberg-Exemplaret er derfor restaureret paa denne Maade.

Figuren i Neapel er en Perser, nærværende Exemplar er derimod restaureret som en Galler.

Romerne anvendte ofte broget Marmor til Fremstilling af Dyr og Slaver (jvf. Nilhesten Nr. 187). Denne Statue er udført i en udmærket smuk Pavonazettablok. Det sees let, at det mindre er den gjennemførte Form end den kostbare Steenart, som giver en saadan Statue dens Værd.

Der fandtes i Athen ved Zeus Olympierens Tempel en Bronzetrefod baaren af tre Persere udført i Pavonazetto. Nogle have antaget, ar de neapolitanske Statuer have været anvendte til at bære en saadan Trefod.

Den synes dog rimeligere at antage, at de ligesom Caryatider eller de knælende Silener i Dionysos Theatret i Athen have været et Led i en Bygnings Architektur, f. Ex. bærende en Architrav ved Indgangen til et Palads eller lign. Det er en ægte romersk Tanke, brutalt at ydmyge de undertvungne Barbarer, ved at fremstille dem som Slaver i en saadan Function. — h. 1,70.

547. BARBAR KNÆLENDE. Statuette. Giallo antico.

Hovedet, høire Arm og Knæ og det nederste af venstre Been mangle.

Statuen hører til samme Art som foregaaende, men adskiller sig fra denne ved en friere Holdning; den har ogsaa Sværd ved Lænd.

Det er mere sandsynligt, at denne Figur har været en Efterligning af de ovenomtalte Persere, som bare Trefoden i Athen.

I Galleria degli Candelabri (Cat. Nr. 87) findes en Statuette af hvidt Marmor, som iøvrigt ligner denne saameget, at de begge maa antages at være Efterligninger af et ældre Forbillede. Hovedet har en phrygisk Hue.

Der er ikke lagt særlig Vægt paa Ydmygelsen. Vel er Figuren knælende, men Holdningen er rank og uden Tvang. Den har baaret sin lettere Byrde paa Hovedet og har derfor ikke nogen Lastdragerpude paa Ryggen. — h. 0,70.

548. ANTINOUS. Colossal Statue. M.

Statuen har været brudt i Stykker, men med Undtagelse af et Stykke af Panden og venstre Øie, og nogle Fliser i Sammenføiningerne som er restaureret, er den fuldt bevaret.

Antinous er fremstillet som Dionysos med Vedbendkrands i Haaret, med Thyrsusstaven i den venstre Haand og et lille Pantherskind kastet over Skulderen.

Statuen er ligesom den berømte Statue i Rotunden i Vaticanet en Gjentagelse af et græsk Forbillede, men medens den vaticanske Figur har været klædt i et Broncedraperi, som er erstattet af en moderne Marmorklædning er nærværende Statue nøgen.

Det yppige Legem med det høie Bryst er betegnende for Antinous.

Marmorets glatte Overflade og den gule Farve, som vistnok er frembragt ved Behandling med Vox, findes ofte paa Figurer fra Hadrians Villa ved Tivoli, hvorfra ogsaa denne Statue stammer.

Den fandtes tidligere i Villa Casali og betegnedes dengang af Winckelmann som den skjønneste Statue af Antinous, som existerede.

Indgaaende Beskrivelse i Furtw.: Collection Somzée. M. D. I. 383. R. R. II $_{\text{II}}$ 816,$_4$. — h. 2 M. 35.

549. MARCUS AURELIUS, ROMERSK KEISER. Statue. M.

Hovedet, en Deel af Arme og Been restaureret.

Statuens gode Udførelse tyder paa, at den snarere er fra en noget ældre Tiid og saaledes oprindelig har forestillet en tidligere Keiser.

Keiseren bærer en Skjorte, hvis korte Ærmer og hvis øverste og nederste Rand sees udenfor Pantseret.

Dette er smykket med et Medusahoved. Paa Midten to Griffer og forneden Romas Ørn staaende paa et Bladornament.

Den nederste, som sædvanligt udskaarne Rand er prydet med en Række Dyrehoveder, Tiger, Løve, Tyr, Ørn.

Skjørtet saavelsom Ærmegabene bestaa af to Lag Læderstrimler, det øverste kortere end det andet.

I den venstre Haand, som vistnok i det Hele er rigtigt restaureret, har han holdt Sværdet, bvis Skede er synlig under Albuen.

Den høire Arm er ikke ganske rigtig restaureret; en Afsats paa Hoften viser, at den har været mere sænket. Vaabenkappen, Paludamentum, er kastet over venstre Skulder.

Kunstneren har ladet Pantseret føie sig efter Legemets Bevægelse, og den majestætiske Krigers vel skolede Elasticitet kommer derved til fuld Ret.

Paa Palazzo Giustiniani. Rom. M. D. I. 1348. Clarac, V. 973, 2508. R. R. II $_{\text{II}}$ 576,$_8$. — h. 2,25.

550. EN LÆGE. Statue. M.

Næsen, begge Fødderne ere restaurerede. Den venstre Underarm og en Deel af høire Arm og af Slangestaven mangle. Iøvrigt er Statuen særdeles vel bevaret.

Den unge Mand er betegnet som Læge ved Slangestaven og ved et Draperi, som minder om Asklepios (smlg. Nr. 96).

Hovedet, som er et fortrinligt Portrait efter Naturen, udtrykker en jernfast Energi, som fremhæves yderligere af det vældige Haar, som staar helt ned til Øienbrynene.

Denne skjønne Figur er opfattet i den store Stiil og er helt igjennem fortræffelig udført.

Den er funden ved Thermerne i Formiæ.

Manden har altsaa formodentlig været Badelæge.

Han bærer et fiint dunagtigt Overskjæg og lidt Kindskjæg.

De meislede Pupiller og Haarets Behandling viser, at Statuen er udført i Antoninernes Tiid. R. R. II I $33_{,6}$. — h. 1,98, u. Pl.

551. FAUSTINA D. YNGRE. Portraitstatue. M.

Hovedet og høire Arm restaureret. Statuen er udført efter et græsk Forbillede fra det IV Aarh. f. C. Det er ganske vilkaarligt, at Faustinas Hoved er blevet valgt til Restauration af Figuren. — h. 2,90.

552. »SVIGERMODEREN«. ROMERSK DAME. Statue. Parisk Marmor.

Den høire Haand mangler.

Over den indre Tunica bærer hun det almindelige Overstykke; dette er kastet om Hovedet som et Slør. Med den venstre Haand samler hun Overstykkets nederste Deel sammen op over Knæet, saaledes at den nederste Deel af

Tunica kommer til Syne. Statuer udført med dette Motiv ere meget almindelige.

Paa Fødderne har hun Sandaler.

Statuen, som stammer fra den første Keisertiid, er smukt udført, dog harmonerer Hovedet ikke ret med Figuren.

Det ligger i at Ansigtet er fuldstændigt overarbeidet i Oldtiden.

Paa Plinthen findes en græsk Indskrift:

ΤΗΝ · ΠΙΝΥΤΗΝ · ΕΚΥΡΗΝ · ΕΥΒΟΥΛΙΟΝ
ΙϹΑΤΟ ΓΑΜΒΡΟϹ.

(Til Ære for) Den forstandige Svigermoder Eubulion satte Svigersønnen (denne Statue).

Denne gode Svigersøn, som har levet omtr. Aar 200 har, da man paa hans Tiid allerede ikke længere kunde udføre saa smukke Statuer, kjøbt en ældre Figur og ladet en af Datidens Kunstnere forandre Ansigtet.

Af Sløret lavede denne en rig Frisure, en Krands af smaa Pomadekrøller og derover en tyk Fletning.

De stærkt indskaarne Øine betegne den senere Tiid efter Antoninerne.

I og for sig er Hovedet fortræffelig individualiseret, men da Billedhuggeren jo kun kunde tage af, men ikke lægge paa, er Hovedet blevet noget fladt, navnlig savner man den smukke øverste Fold af Sløret, som har kronet det oprindelige Hoved.

Grændsen imellem det oprindelige og det nye Ansigt sees tydeligt paa den høire Kind.

Det græske Forbillede af hvilket denne Statue er en senere romersk Copi har forestillet Demeter.

Der fandtes i Tunis en Portraitstatue fra Hadrians Tiid af en Dame fremstillet som Demeter, og som nøie stemmede med Ny-Carlsbergfiguren, kun holdt hun i den v. Haand foruden Draperifligen et Bundt Ax, og hun støttede sig

med den h. Arm, som holdtes lidt længere ud fra Legemet, paa en stor Demeterfakkel.

I Ny-Carlsbergfiguren er Tanken om Demeter opgiven, men derved er Stillingen af den h. Arm blevet noget søgt.

Bull dell. Inst. 1885 p. 95—96. R. R. II $_{II}$ 656,$_{9}$.

Smlg. Max Ruhland: Die eleus. Gotth. pag. 96 og Overbeck. Kunstmythol. T. XV. 23. — h. 1,89.

Siges at være fundet ved Pozuoli.

553—554. TO FRAGMENTER AF EN PANDSER-STATUE. M.

Udførelsen er ualmindelig fin.

553) Parti af høire Skulder og Bryst.
Paa Skulderremmen en svævende Victoria bærende »spolia opima« den overvundne Modstanders Vaaben. Midt paa Brystet Medusa. — h. 0,35.

554) Parti af Pandserets nederste Deel.
Hver af de udskaarne Lapper paa Bæltet er prydet med et Dyrehoved, Vædder, Løve, Panther. Læderfligene, som bedække Skjørtet, ere bedækkede med Relieffer. — h. 0,26.

ROMERSKE PORTRAITBUSTER.

Ny Carlsberg Samlingen af romerske Portraitbuster er saa righoldig, at den Besøgende let bemærker den paafaldende Forskjel imellem den hellenske mere stiliserede Gjengivelse af Menneskeformerne og den romerske udpræget portraitagtige.

Hvis den romerske Kunst udelukkende havde sit Udspring fra den græske, vilde denne Forskjel være meget paafaldende. Men Romerne havde fra Begyndelsen faaet næsten hele deres Kunstudvikling fra Etrurerne, som vel i Sculpturen i det Hele ikke stod videre høit, men hvis Kunst netop gjør sig bemærket ved en portraitagtig Gjengivelse af Personen.

Denne Egenskab har fundet gunstige Betingelser i det romerske Stats- og Privatliv, og derved skete det, at Portraitsculpturen i Rom udviklede sig saa fuldstændigt og kraftigt, at den paa sin Maade staaer som et Mønster.

Da netop Samlingen af Buster fra Republikens Tid ved lykkelige Tilfælde efterhaanden er bleven den betydeligste som existerer, giver den den bedste Leilighed til at iagttage den romerske Portraitkunsts Udspring af den gamle etruriske Grund.

Det er ogsaa værd at bemærke, at da Sculpturen senere, i det andet Aarhundrede e. Chr., viste sig i stærk Tilbage-

gang, og i det tredie sank til et temmelig dybt Lavmaal, holdt Portraitkunsten sig endnu paa et forholdsviis høit Trin.

Ogsaa herpaa viser Glyptotheket en stor Række interessante Exempler, see Nr. 742—773.

---

555. ROMER FRA REPUBLIKENS TID. Buste. Travertin.

Udførelsen er grov, men characterfuld.

Funden i Rom. A. B. 71, 72. — h. 0,34.

556. RELIEFBUSTE. Marmor.

Denne Portraitform var vel ikke ualmindelig i Rom, men spillede dog her kun en underordnet Rolle ved Siden af fuldrunde Buster.

Her i Glyptotheket er den særlig interessant, idet vi i den erkjender et Forbillede for Reliefbusterne fra Palmyras Grave.

Indskriften:

C. SEPTUMIUS C. F. SAB. IIII. VIR, I.

saavelsom Arbeidet viser, at Manden levede i Slutningen af Republikens Tid.

A. B., 251.

Beskrevet af Helbig i Bullet. d. Inst. 1883, p. 47.

Funden i Necropolen (Gravpladsen) ved Vulci.

Den var indsat i en Cippus, som var 1 Meter høi og 1 Meter bred. — h. 0,60, br. 0,64.

557. ROMER HOVED. Travertin.

Næsen restaureret.

Fortræffelig Udførelse. En næsten »impressionistisk« Meiselføring giver dette interessante Portrait en høi Grad af Liv og Friskhed. — h. fra Hage til Isse 0,25.

Disse tre tarveligt udførte Hoveder, Nr. 555—557, ere de ældste i Glyptothekets Samling af romerske Buster.

Nr. 555 er overhovedet en af de ældste romerske Portraitbuster som kjendes.

Skjøndt de saaledes ligge den græske Blomstringstid nærmest i Tid, vise de dog den mindste Overeensstemmelse med denne.

De ere meget mere umiddelbare Affødninger af den gamle etruriske Kunst og danne Overgangsleddet imellem denne og den senere, under større græsk Paavirkning udviklede romerske Kunst.

---

558. ROMER FRA REPUBLIKENS TID. Hoved. Travertin.

Næsen og Læberne restaurerede.

Halsen ny.

Af en Romer at være har Manden et ualmindelig mildt Udtryk, som tyder paa, at han har været stærkt paavirket af den græske Cultur.

Fundet i Sabinerne. — h. 0,24 fra Hage til Isse.

559. ROMER FRA REPUBLIKENS TID. Hoved. Travertin.

Næsen restaureret.

Dette Hoved af en ung Mand er en af de saare sjeldne Undtagelser iblandt romerske Portraithoveder fra Republikens Tid, hvor man føler en Erindring om den græske Kunst.

I Reglen er det alene den etruriske Afstamning, som gjør sig gjældende. Fortræffelig Udførelse.

Fundet i Orvieto. — h. 0,26 fra Hage til Isse.

560. ROMER. Hoved. M.

Ørerne, Næsespidsen, Hagen restaureret. Hals og Bryst moderne.

Hovedet er mere venligt end sædvanligt hos disse Verdens Beherskere, som synes næppe at kunne smile. — h. 0,24 fra Hage til Isse.

561. ROMER. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Skaldet Forhoved, Nakken behaaret.

Bestemte, men ikke usympathiske Træk. — Fra Hage til Isse h. 0,23.

562. ROMER. Hoved. M.

Det øverste af Hovedet mangler.

Næsen restaureret.

Halsen tilhugget til Indsætning. Paa Halsen læses:

I . ORFIVS . C . F
SEVERVS . V . A . XX ☰

h. 0,35.

563. ROMER. Hoved. Kalksteen.

Næsespidsen restaureret.

Skaldet Pande, kun Nakken er behaaret.

Meget energiske, men ikke sympathiske Ansigtstræk. — Fra Hage til Isse h. 0,23.

564. ROMER. Hoved. M.

Næsen og Ørerne restaurerede.

Overfladen har lidt meget.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Haaret har været ganske kort klippet.

Gammel alvorsfuld Mand med et rynket Ansigt og dybtliggende, tænksomme Øine.

Slutningen af Republikens Tid. — h. 0,27 fra Hage til Isse.

565. ROMER. Hoved. M.

Næse, Hals restaureret.

Nakkehaaret ikke udført.

En gammel Mand fra Slutningen af Republikens Tid.

Fra Tivoli. — h. 0,24 fra Hage til Isse.

566. ROMER FRA SLUTNINGEN AF REPUBLIKENS TID. Buste. M.

Udførelsen er ikke meget fiin, men Manden særdeles godt characteriseret. A. B. 78, 80. — h. 0,40.

567. ROMER FRA REPUBLIKENS TID. Buste. M.

Særdeles characteristisk Ansigt. — h. 0,30.

568. ROMER FRA REPUBLIKENS TID. Buste. M.

Helbig antager at denne Buste mulig forestiller Q. Pompeius Rufus, Consul 88 f. C., Sullas Partifælle. — h. 0,55.

See Bernoulli Röm. Ik. I, pag. 95.

569. ROMER FRA REPUBLIKENS SIDSTE TID. Buste. M.

Skjøndt Udførelsen er noget flygtig, og Marmoret ikke det smukkeste, hører dette Hoved til de interessanteste Portraitbuster fra Republikens sidste Tid, som findes. A. B. 77, 78. — h. 0,35.

570. ROMER. Hoved. M.

Næsen restaureret. En Deel af Baghovedet, som har været tilstykket, mangler.

Fortræffeligt Portrait af en Republikaner. — h. 0,25 fra Hage til Isse.

571. ROMER. Hoved. M.

Næsespidsen restaureret.

Halsen tilhugget til Indsætning i en Statue.

I Florents findes en Gjentagelse af denne Buste, som saaledes formodentlig har forestillet en bekjendt Mand.

Busten har en vis Lighed med Corbulo, men Afvigelserne, særlig i Mundpartiet, ere saa store, at denne Buste sikkert ikke forestiller Corbulo. — h. 0,25 fra Hage til Isse.

572. ROMER. Hoved. M.

Hovedet lidt over naturlig Størrelse.

Lasket Hals og fedt Ansigt.

Type paa en romersk Fraadser.

Haarets Grændse er antydet baade over Panden og omkring Nakken. Manden er derfor ikke skaldet, men næsten fuldstændig glatraget over hele Hovedet. — h. 0,26 fra Hage til Isse.

572 a. ROMER FRA REPUBLIKENS TID. Colossal Buste. M.

Særdeles characteristisk Ansigt. Fortræffelig Udførelse. A. B. 591, 592. — h. 0,52.

573. UNG ROMER. Buste. M.

Næsespidsen restaureret.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Fortræffelig Udførelse.

Overfladen har lidt noget og er farvet rødlig af jernholdigt Vand. — h. 0,21 fra Isse til Hage.

574. EN ÆLDRE ROMERSK DAME. Buste. M.

Næsen noget beskadiget.

Halsen er tilpasset til Indsættelse i en Statue.

Hendes meget markerede Træk minde noget om Jul. Cæsar; iøvrigt er hun ubekjendt. A. B. 173, 174. — h. 0,38.

575. ROMER. Hoved. M.

Næsen og Hagespidsen restaureret.

Skaldet.

1ste Aarh. e. C. Stiil. — h. 0,21 fra Hage til Isse.

576. ROMER FRA REPUBLIKENS SIDSTE TID (COELIUS CALDUS ?). Statuefragment, Hovedet med en Deel af Brystet. M.

Paa Grund af Overeensstèmmelse med Mønter mener Helbig, at det ikke er usandsynligt, at denne Figur forestiller C. Coelius Caldus, Consul Aar 94 f. C., en iøvrigt ikke meget bekjendt Mand.

Hovedet er en ægte Type paa en Romer.

See Bernoulli: Röm. Ikonogr. I, 84. A. B. 517, 518. — h. 0,83.

577. ROMER. Buste. M.

Spidsen af Næsen restaureret.

Hovedet aldeles skaldet. Ørerne noget fremstaaende.

Fortrinlig Udførelse.

Funden ved Via Flaminia. — h. 0,36.

578. ROMERSK MATRONE. Buste. M.

Spidsen af Næsen og noget af Nakken restaureret.

Fortrinlig Udførelse.

Funden ved Via Flaminia. — Fra Isse til Hage h. 0,20.

579. ROMERSK DAME. Buste. M.

Haaret er bedækket af en Hætte.

Det eddikesure Udtryk, de nedtrukne Læber, de grimme, overdrevent smaa Øine ere givne med stor Naturlighed.

Busten bæres af en lille Knap, som vistnok har havt Form af et Blad. Smlgn. Domitian Nr. 664 o. fl.

Funden ved Via Flaminia. — h. 0,38.

580. ROMER. Hoved. M

Typisk Portrait af en Romer fra Slutningen af Republikens Tid. Livligt opfattet og godt udført. — Fra Hage til Isse h. 0,20.

581. ROMERSK DAME FRA SLUTNINGEN AF REPUBLIKENS TID. Buste. M.

Haarfletningen som paa Nr. 604.

Tunikaen af tyndt Stof.

Udførelsen er ikke fiin, men den romerske Character er godt gjengivet.

Raat tilhugget forneden til Indsættelse i en Statue eller Bryststykke af andet Stof. — h. 0,36.

582. ROMERSK DAME FRA SLUTNINGEN AF REPUBLIKENS TID. Buste. M.

Haarsætningen er den under Nr. 604 omtalte.

Energisk Udtryk.

Tilhugget til Indsætning i en Statue. — h. 0,34.

583. ROMER. Hoved. M.

Næsespidsen, en Deel af Draperiet om Hovedet, samt Hals og Bryst restaureret.

Klædet om Hovedet betegner Offerdragten.

Det characteristiske Hoved med den skaldede Pande, de tætsiddende Øine og den læbeløse Mund er meget livfuldt opfattet. — Fra Hage til Isse h. 0,23.

584. ROMERSK DAME. Buste. M.

Hoved af en ganske ung Pige med et indtagende barnligt Ansigt.

Funden i Sempronierns Grav i Rom.

Næsespidsen er restaureret, Overfladen noget forvitret. — h. 0,18.

585. ROMER FRA SLUTNINGEN AF REPUBLIKENS TID. Lille Buste. M.

Særdeles fiint udført. — h. 0,22.

585 a. ROMERSK DAME. Reliefbuste. M.

Udførelsen er meget tarvelig.

Da Hovedet ikke er udført bag til og oven paa, har det rimeligviis været en Reliefbuste som Nr. 556. Bustens Ægthed er tvivlsom. — h. 0,28.

586. ROMER. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Hovedet har været anbragt som Reliefbuste; see Nr. 556. — h. 0,25 fra Hage til Isse.

587. ROMERSK DAME. Buste. M.

Republikens sidste Tid.

Da Baghovedet er raat afhugget og Haaret paa Issen ikke udført, har Hovedet rimeligviis oprindelig været en Reliefbuste som Nr. 556.

Hovedet er indsat i et Brystst ykke fra Renaissancetiden. Næsespidsen er overarbeidet. — Fra Hage til Isse h. 0,22.

588. ROMER. Reliefhoved. M.

Næsen og et Stykke af Hagen mangler.

Hovedet har udentvivl tilhørt et Relief, fra hvis Plade det er skilt.

Stilen er den første Keisertids. Det raat antydede Skjæg hidrører fra en senere Overarbeidelse i det 3die Aarh. e. C. — h. 0,23 fra Hage til Isse.

589. ROMER. Colossal Buste. M.

Næsen restaureret.

Hele Bryststykket er moderne. Iøvrigt er det smukt udførte Hoved meget vel bevaret. — Fra Hage til Isse h. 0,32.

590. ROMER FRA REPUBLIKENS TID. Hoved. M.

Næsen er restaureret.

Den tarvelig udførte Buste forestiller en skaldet Mand. Bustefod af orientalsk Alabast. — Fra Hage til Isse h. 0,26.

591. RELIEFBUSTER I EN FRISE. M.

Den forhaandenværende Deel af Relieffet forestiller 4 Buster, hvoraf de tre ere fuldstændig bevarede.

Det stammer fra en Grav i Sabinerne, hvor det har været anbragt over Indgangen.

Den agrariske Philistrøsitet fremtræder tydelig hos disse Folk, især naar man sammenligner dem med Verdensbyens Romere. — l. 1,26, h. 0,62.

592. ROMER. Lille Hoved. M.

Næsespidsen mangler.

Brystet er urigtigt restaureret som Herme.

Kortklippet Haar.

Fiin Udførelse. — h. 0,09 fra Hage til Isse.

593. ROMER. Lille Buste h. 0,12. M.

594. ROMER. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Baghovedet meget stærkt udviklet. Issen skaldet.

Forestiller samme Mand som Nr. 593 — h. 0,22 fra Hage til Isse.

595. ROMERSK DAME. (Fulvia??). Buste. M.

$^3/_4$ naturlig Størrelse.

Næsen og Dele af Læberne ere restaurerede.

Busten er smukt udført, men Ansigtet har lidt noget ved Forvitring.

Haaret er opsat med en Fletning liggende midt over Issen fra Panden til Nakken.

Helbig troer i dette Hoved at see et Portrait af M. Antonius' Hustru, Fulvia. — h. 0,23.

Mon. ant. Ac. d. Lincei Vol. I, 1891.

596. UNG ROMER. Hoved. M.

Særdeles characteristisk opfattet og smukt udført.

Fuldstændig bevaret.

Halsen tilhugget til Indsætning. — Fra Hage til Isse h. 0,21.

Det mangler ikke i Museerne paa antike Portraiter, som bære store historiske Personligheders Navne, men den nyere Kritik har paaviist, at med Undtagelse af en Deel af de romerske Keisere er desværre største Delen af de gængse Benævnelser i Reglen kun grundet paa løse Gisninger, og de Portraiter, hvis Benævnelse er sikker, er saare faa.

Et vigtigt Bidrag til den juliske Slægts og Samtidiges Ikonografi yde Busterne Nr. 597 ff.

De ere i kunstnerisk Henseende Arbeider af høi Rang og for fleres Vedkommende ere Glyptothekets Exemplarer de bedste Portraiter, der kjendes af de paagjældende Personer.

597. CNEIUS POMPEIUS MAGNUS. Cæsars Modstander (og Svigersøn).

Dræbt i Ægypten paa Flugten efter Slaget ved Pharsalus, 58 Aar gl. (48 f. C.).

Buste. Marmor.

Fortrinligt Arbeide af en saa overlegen Naturopfattelse, at man ikke lades i Tvivl om Bustens Portraitlighed. Den er det bedste Portrait af Pompeius, som kjendes. Næsespidsen er restaureret. Hovedet afbrudt ved Halsen.

Denne Buste stemmer ganske med Mønterne, og dens Identitet er udenfor al Tvivl.

Dette kan desværre ikke siges om de fleste af de Buster, som bære Pompeius' Navn, og navnlig ikke om den bekjendte grandiose Statue i Palazzo Spada i Rom, hvis Benævnelse nu er uholdbar.

De antike Forfattere omtale Pompeius' opstaaende Pandehaar og godmodige Blik, Træk, som netop ere iøinefaldende ved denne Buste.

Spada Statuen er snarere afskrækkende barsk og Haaret strøget ned paa Panden.

I det arch. Museum i Venedig findes derimod eet og i Torlonias Museum i Rom to Hoveder, som vel ere meget ringere end Glyptothekets, men som ligeledes stemme saa godt med Mønterne, at Benævnelsen er utvivlsom.

Hovedet er beskrevet i Helbigs Afh. i Mitth. d. k. d. arch. Inst., 1886, pag. 37. Afbildet i Revue arch., 1890, pag. 1 ff. See Bernoulli: Röm. Ikonogr. I, pag. 126. A. B. 523, 524. — h. 0,44.

597 a. M. TULLIUS CICERO (?). Herme. M.

Øienbrynene, Næsen, Læberne, Hagen og en Deel af Hermestykket restaurerede. Ørene tildeels afstødte.

Hovedets Character er nærmest romersk, derimod er

Udførelsen snarest græsk. Det forestiller en græsk dannet og vellevende Romer fra Republikens Tid. Ligheden med de formentlige Cicerobuster er med Undtagelse af Ansigtsfyldigheden saa stor, at det maaske kan antages at ogsaa denne Buste forestiller Cicero. Forskjelligheden kan hidrøre fra, dels at dette Exemplar kan være udført i Grækenland, dels at det, som ved saa mange græske Portraitbuster, mere har været Kunstnerens Hensigt at skabe et idealt Portrait end et ikonisk. Tilhørte tidligere Marchese Canali i Rieti.

Comparetti: R. C. d. Acc. d. Lincei, Serie V, Vol. 6 p. 205 ff.

h. 0,56.

598. JULIUS CÆSAR (?). Colossalt Hoved. M.

Spidsen af Næsen restaureret.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Busten har ikke den strenge romerske Characteer, som betegner de fleste Buster fra Republikens Tid. Den minder noget om et hellenistisk Portrait.

Dette kan ligge i, at den er udført i Grækenland, en Formodning, der bestyrkes ved, at Busten stammer fra Venedig.

Cæsars Ikonografi er meget usikker, derfor er ogsaa denne Bustes Betegnelse som Cæsar meget tvivlsom. — h. 0,30 fra Hage til Isse.

599. UNG ROMER FRA REPUBLIKENS TID. Buste. M.

Helbig mener at denne Buste maaske forestiller Cassius, Cæsars Morder, den skal nemlig være funden i samme Grav som 601—604.

Fortrinlig Udførelse. — h. 0,39.

600. ROMER. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Augusts Tid. — h. 0,23 fra Hage til Isse.

601. M. JUNIUS BRUTUS DEN YNGRE. Cæsars Plejesøn og Morder. Buste. M.

Fortrinlig Udførelse. Næsespidsen restaureret. Hovedet afbrudt.

Skjøndt Identiteten ikke sikkert kan konstanteres er det sandsynligt, at de saakaldte Brutus Buster paa Capitol og i Neapel virkelig forestille Brutus. Glyptothekets Exemplar viser den villiestærke Yngling i en tidligere Alder end de andre.

See Bernoulli: Röm. Ikonogr. I, 187 ff. A. B. 67, 68. — h. 0,26.

602. SERVILIA, BRUTUS' MODER. 1ste Aarh. f. Chr. Buste. M.

Fortrinlig Udførelse. Næsespidsen restaureret. Busteformen er antik.

Hun bærer en meget fiin Tunica.

Da denne Buste er funden sammen med Brutus og de to Buster af unge Damer, Nr. 603, 604, og der er en vis Familielighed i Trækkene, er der nogen Sandsynlighed for, at Busten kunde forestille Brutus' Moder, Servilia, medens de to yngre Kvinder mulig kunde være Brutus' Søstre, Iunia secunda og Junia tertia. Den eiendommelige Frisure tilhører netop Tiden for Overgangen mellem Republiken og Keisertiden.

Servilia var gift første Gang med M. Junius Brutus, Fader til Brutus, Cæsars Morder, anden Gang med D. Silanus, ved hvem hun blev Moder til Døtrene Junia secunda og tertia. Cæsar var hende meget hengivnn. Han skjæn-

kede hende blandt andet engang en Perle til 600,000 Sestertiers Værdi (36,000 Kroner), men at han skulde have været den uægte Fader til Brutus, som onde Tunger have paastaaet, kan ikke antages, da han næppe var 17 Aar, da Brutus blev født.

Servilia havde iøvrigt ikke noget godt Rygte, der sagdes om hende, at hun endog vilde give sin Datter Tertia til Priis for Cæsar, hvilket dog Tertia med Afsky havde tilbageviist. A. B. 61, 62. — h. 0,38.

603. JUNIA SECUNDA, BRUTUS' SØSTER (?). Buste. M.

Fortrinligt Arbeide. Næsespidsen restaureret. Busteformen antik.

Hun bærer en meget fiin Tunica. A. B. 63, 64. — h. 0,45.

604. JUNIA TERTIA, BRUTUS' SØSTER (?). Buste. M

Fortrinligt Arbeide. Næsespidsen restaureret. Busteformen antik.

Tunica med større Folder end Nr. 602 og 603. A. B. 65, 66. — h. 0,38.

Disse to unge Kvinder synes at have været Søstre, og da der i deres Træk er Lighed med Brutus og de ere fundne sammen med Brutusbusten og Busten Nr. 602, er det ikke urimeligt, at de forestille Junia secunda, som blev gift med Lepidus, en Søn af Triumviren, og Junia Tertia, gift med Cassius.

I Nr. 603 synes dog Ligheden med Tiberius eller den claudiske Slægt at være mest fremtrædende.

Ogsaa disse Buster bære den eiendommelige Haarsætning, som Ovid omtaler ars. amat. III, 139—144.

Exiguum summa nodum sibi fronte relinqui
Ut pateant aures, ora rotunda volunt.

605. ANTONIA MAJOR (??). Buste. M.

Fortrinlig Udførelse. Næsespidsen restaureret. Halsen tilpasset til Indsættelse i en Statue.

Benævnelsen Antonia major er usikker. Hun var gift med Dom. Ahenobarbus, Neros Farfader. — h. 0,55.

606. ANTONIA MINOR (?). Buste. M.

Næsetippen restaureret. Busteformen antik. Benævnelsen Antonia minor er usikker.

Hun var en Datter af Triumviren Antonius og Octavia. Gift med Drusus den Ældre blev hun Moder til Germanicus, Livilla og Claudius. Efter Drusus' Død (9 f. C.) levede hun i Svigermoderen Livias Hus.

Ligesom Livia og Agrippina den Ældre havde hun Navn af at være et Mønster paa Dyd og Skjønhed.

Saakaldte Portraiter af Antonia findes paa Capitol i Vaticanet, i Louvre en smuk Statue osv., men Benævnelsen er usikker. — h. 0,38.

Bernoulli: Röm. Ikonogr. II, pag. 217 ff.

607. ANTONIA MINOR (?). Buste. M.

Næsen er restaureret.

Det skjønne og fornemme Hoved er smukt udført og med Undtagelse af nogle Skrammer er Overfladen vel bevaret og udhæves af en smuk guul Patina.

Haarsætningen svarer til Nr. 606.

I Ørerne have været Ringe.

Hun bærer en tynd Tunica samt et Overstykke. Busteformen antik.

Funden i Tralles. — h. 0,44.

608. M. AGRIPPA (?). Colossal Buste. M.

Næsen restaureret.

Halsen tilhugget til Indsætning.

De characteristiske Øine, som ogsaa en almindelig Lighed med andre Agrippaportraiter, gjør det sandsynligt, at Busten forestiller Seirherren fra Actium. — h. 0,32 fra Isse til Hage.

609. M. AGRIPPA. Colossalt Hoved. M.

Næsen, Læberne, en Deel af Baghovedet mangler.

Overfladen er meget forstødt.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Om Hovedet bærer han et Diadem med enkelte fremspringende Knopper (Murkrone med Taarne?). Haaret over dette er ikke udført.

Hovedet synes at have ligget en Tid i Havet; der findes Rester af Snegle incrusterede i Overfladen.

Ligheden med M. Agrippa er umiskjendelig.

Erkebiskpl. Seminar. Udine. Banko-Sticotti Nr. 17. — h. 0,32 fra Hage til Isse.

610. AUGUSTUS. Buste. M.

Spidsen af Næsen er restaureret.

Bustefoden, som er antik, er afbrudt forneden. Lidt over naturlig Størrelse.

Keiseren er viist i sin Manddoms bedste Aar. Den hører til de smukkeste Augustusportraiter, som existerer.

Funden i Arsinoe (Fayoum) i Ægypten. Vald. Schmidt. Hver 14de Dag II, p. 97. — h. 0,55.

611. AUGUSTUS, ROMERSK KEISER. M.

Lidt over naturlig Størrelse.

Dette skjønne Hoved, som næsten er fuldstændig ubeskadiget, er fundet ved Sardes.

Det er saaledes forstaaeligt, at den græske Trang til at idealisere ogsaa her har gjort sig gjældende.

Augustus' Træk ere her gjengivne i den ædleste Skikkelse. A. B. 245, 246. — h. 0,32.

612. AUGUSTUS, ROMERSK KEISER. Lille Buste. Bronce.

Augustus er fremstillet i sin kraftige Manddomsalder.

De ædle udtryksfulde Træk, som ere velkjendte fra en stor Mængde Portraiter i de fleste af Europas Samlinger, gjenfindes i en fortrinlig og aandfuld Udførelse i den lille Buste.

Som paa næsten alle antike Broncer have Øinene været indlagte.

Med Undtagelse af Øinenes Indlægning, som er falden ud, og et Stykke af Haaret, er Busten fuldstændig bevaret. — h. 0,20.

613. AUGUSTUS (?). Reliefhoved. Fragment. M.

Det synes at have tilhørt et Relief af den Art, som findes fremstillet paa de romerske Triumfbuer:

Keiseren i en eller anden Handling omgivet af sine Mænd. — h. 0,25 fra Hage til Isse.

614. LIVIA, KEISERINDE. Buste. M.

Livia Drusilla, født 57 f. C., var først gift med T. Claudius Nero, med hvem hun havde Sønnerne Tiberius, den senere Keiser, og Drusus den Ældre.

Haarets Behandling synes at vise, at hun har baaret Paryk.

Farven paa Pupillerne er aldeles tydelig, ligesom det ogsaa er kjendeligt, at Haaret har været malet. Hovedet er afbrudt ved Halsen. Ryggen af Næsen er restaureret.

Afbildet og udførlig beskrevet af Helbig i »Mitth. d. k. d. Inst. Abth,« 1887, pag. 3 ff. Se ogsaa Bernoulli: Röm. Ikonogr. II, pag. 73 ff. A. B. 6, 7. — h. 0,27.

615. LIVIA (?), Buste. M.

Det smukt udførte Hoved er ganske ubeskadiget, derimod er Bryststykket restaureret.

Da Busten er funden sammen med Augustus og Tiberius, Nr. 611 og Nr. 623, er det sandsynligt at den forestiller Livia.

Funden i Arsinoe (Fayum) i Ægypten. Vald. Schmidt, Hver 14de Dag II, pag. 98. — h. 0,34.

616. LIVIA. Buste. M.

Overeensstemmelsen med den lille Broncebuste i Paris, som er betegnet med Livias Navn, gjør det utvivlsomt, at den fremstiller denne Keiserinde.

Busteformen antik.

Pupillernes Maling er endnu synlig.

Tarveligt Provindsarbeide.

Kjøbt i Constantinopel. — h. 0,42.

617. LIVIA. Colossalt Hoved. M.

En Deel at Haaret, Størstedelen af Diademet og Næsen restaureret.

Dette Hoved er tilligemed Claudius, Nr. 648, og Julia?, Nr. 619, funden i Cervetri sammen med den Gruppe Statuer af den julisk-claudiske Slægt, som nu er i Lateranet.

Keiserinden er fremstillet stærkt idealiseret som Gudinde »Diva Julia Augusta«.

Halsen tilpasset til Indsætning i en Statue.

Fortræffelig Udførelse. — h. 0,49.

618. LIVIA (?). Hoved. M.

Næsen og Hagen restaureret.

En Krands om Hovedet, af hvilken dog den midterste Deel mangler.

Smuk Udførelse. Overfladen har lidt noget, men Udtrykket er meget sjælfuldt.

Det smukke Ansigt med de to smaa coquette Tjavser ned i Panden er maaske nok lidt flatteret. — h. 0,30.

619. JULIA? Buste. M.

Næsespidsen restaureret.

Haarsætningen er den almindelige fra Slutningen af Republikens Tid, med en Fletning, som bedækker Skilningen.

Hun bærer en fiin Khiton.

Udførelsen er fortrinlig, men Overfladen er lidt slidt.

Den smukke unge Kvindes Træk minde saa meget om Augustus, at det ligger nær at antage, at vi her have et Portrait af Julia.

Det majestætiske, men hjerteløse Udtryk stemmer godt med Augustus' hovmodige Datter. Dertil kommer endvidere, at Busten er funden ved Templet for den juliske Slægt i Cervetri. — h. 0,40.

622. ROMERSK DAME SOM »PUDICITIA«. Fragment af en Statue. M.

Næsen, Haanden og Draperiet restaureret.

Dette Hoved har tilhørt en Portraitstatue af den Type, som man pleier at kalde Pudicitia, af hvilken det smukkeste Exemplar, desværre med moderne Hoved, findes i Vaticanet, Braccio nuovo.

Hovedet er bedækket med en Flig af Draperiet, som hun griber om med den høire Haand. Den majestætiske

Holdning, som udmærker den berømte Statue, er ikke mindre udpræget i dette Hoved. Ansigtstrækkene ere noget idealiserede.

Haarsætningen antyder, at Damen har levet paa Augustus' Tid. Smlg. Nr. 471. — h. 0,47.

623. TIBERIUS, ROMERSK KEISER. Hoved. M.

Fortrinligt udført og næsten ubeskadiget.

Gode Tiberiusportraiter ere ikke sjeldne, dog hører denne Buste til de bedste.

Fundet i Arsinoe (Fayum) i Ægypten. Vald. Schmidt, Hver 14de Dag II, pag. 98. — h. 0,45.

624. TIBERIUS. Colossalt Hoved. M.

Næsespidsen restaureret.

Halsen moderne. — h. 0,31 fra Hage til Isse.

625. TIBERIUS. Hoved. M.

Næsen mangler.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Kjøbt i Smyrna. — h. 0,45.

626. UNG ROMER. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Typen er den juliske; maaske Cajus, Lucius eller en anden Prinds af Augustus' Familie.

Smuk Udførelse. — h. 0,21 fra Hage til Isse.

627. UNG ROMER. Hoved. M.

Næsespidsen restaureret.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Typen er den julisk-claudiske; maaske en Prinds af Keiserfamilien. — h. 0,22 fra Hage til Isse.

628. GERMANICUS (?). Hoved. M.

Næsen restaureret.

Overfladen har lidt meget. — h. 0,26 fra Hage til Isse.

629. GERMANICUS (?). Hoved. M.

Næsen restaureret.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Germanicus' Ikonographi er meget usikker og Benævnelsen af dette Hoved tvivlsom. — h. 0,40.

630. AGRIPPINA DEN ÆLDRE. Hoved. M.

Fortrinlig Udførelse.

Næsespidsen restaureret.

Hovedet tilpasset til Indsætning i en Statue.

Datter af M. Agrippa og Julia, gift med Germanicus, Moder til 9 Børn, deriblandt Agrippina den Yngre og Caligula.

Stolt ved sin Byrd og sit Ægteskab var hun det ikke mindre ved sin Personlighed.

Hun fulgte sin Mand paa hans Felttog og bragte Legionerne til Lydighed i Germanien, da de vare blevne demoraliserede efter et Nederlag.

Af Livia og Tiberius var hun en Modstander, og da Germanicus blev dræbt, formentlig ved Tilskyndelse af Tiberius (19. e. C.), brød Striden ud imellem dem. Tiberius, som havde Magten, fik tilsidst Senatet til at forvise hende til Øen Pandataria nærved Ischia (20 e. C.), hvor hun dræbte sig selv ved Hunger (33 e. C.). A. B. 711, 712. Mon: Röm. Mitth. 1892, pag. 234. — h. 0,39.

631. EN LILLE ROMERDRENG AF DEN JULISKE SLÆGT. Buste. Marmor.

Næsespidsen restaureret. Busteformen antik.

Familieligheden med det juliske Hus er kjendelig nok,

men med Hensyn til Bustens Benævnelse mangler ethvert andet Holdepunkt end det, at den er funden sammen med Busterne af den juliske Slægt.

Udførelsen er fortræffelig.

Det bestemte Udtryk hos den lille Purk tyder paa, at han nok kunde høre til den Slægt, som beherskede Verden. A. B. 70. — h. 0,23.

632. ET SPÆDT BARN. M.

Næsen og Læberne lidt forstødte.

Det lille Barn har næppe fyldt eet Aar.

Trækkene er derfor for lidet udprægede til at bestemme, i hvilken Tidsalder Hovedet er udført.

Udtrykket er sygeligt. Barnet er rimeligvis død, og det er da Grunden til, at det er bleven portraiteret i saa ung en Alder.

See Collignons Afhandling i Revue de l'Art Decbr. 1903 angaaende et tilsvarende spædt Barnehoved i Glypt. i München. — h. 0,12.

633. DRUSUS DEN YNGRE. Buste. M.

Hovedet er afbrudt ved Halsen, men iøvrigt fortrinlig bevaret. Næsen uskadt.

Søn af Tiberius og Vipsania, f. 15 f. C.

27 Aar gl. udmærkede han sig i Krigen mod Germanerne, og Senatet hædrede ham med den lille Triumph (Ovatio).

Den unge Prinds var iøvrigt ikke nogen alvorlig Characteer — mest hengiven til Tidens Forlystelser.

Han døde 36 Aar gl. forgiven af sin egen Hustru Livilla, som var i Ledtog med sin Boler Sejan.

Portraitstatue i Turin.

Buster i Madrid, Cordoba, Lateran o. fl. I Glyptothekets

Buste er Ligheden med Tiberius iøinefaldende. Tillige viser den ypperligt den noget lapsede og selvtilfredse Prinds. A. B. 17, 18. — h. 0,84.

634. AGRIPPINA DEN YNGRE. Romersk Keiserinde. Buste. Grøn Basalt.

Datter af Agrippina den Ældre og Germanicus, Søster til Caligula. Gift med den lastefulde Dom. Ahenobarbus blev hun Moder til Nero. Senere gift med Claudius, hvem hun dræbte ved Gift. Herskesygen, en Arv fra Moderen, gik hos hende over alle Grændser; dertil synes hun at have manglet ethvert Spor af Samvittighed.

Hendes Liv, som lige fra hendes Ungdom, hvor hun levede i Blodskam med Caligula, var betegnet med en Række Forbrydelser, endte med, at hun blev dræbt, 44 Aar gl., af sin egen Søn Nero (59).

Busten fremstiller hende med Diadem og Slør over Hovedet.

Diademet af Metal er voldsomt bleven afbrudt, hvorved Stenen er beskadiget.

Den grønne Basalt anvendtes ikke sjældent i Rom til Sculptur. Den er saa haard, at den modstaaer Staalet. Det er for Nutiden en Gaade, hvorledes den blev behandlet.

Næsespidsen er restaureret og Hovedet afbrudt ved Halsen; det har rimeligviis hørt til en Statue, hvis Draperi har været af forgyldt Bronce. — h. 0,31.

635. AGRIPPINA DEN YNGRE. Romersk Keiserinde. Hoved. M.

Næsen er restaureret.

Halsen tilhugget til Indsætning. A. B. 716. — h. 0,36.

636. AGRIPPINA DEN YNGRE. Hoved. M.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Om Haaret har hun havt et fiint udarbeidet Diadem, som tildeels er itubrudt.

Dette aandfuldt opfattede og fiint udførte Hoved er i høi Grad ødelagt af Pletter.

I Ufficierne findes en Gjentagelse urigtigt kaldet Messalina. — h. 0,36.

637. CALIGULA. Pandserbuste. M.

Egekrandsen deelviis restaureret.

Om Hovedet en Egekrands, hvis Baand falde ned paa Skulderen. Paa Pandseret et Medusahoved.

Fortrinlig Udførelse. — h. 0,50.

638. CALIGULA. Romersk Keiser. M.

Næsespidsen restaureret.

Afbrudt ved Halsen. — h. 0,60, med Piedestal 0,75.

639. ROMERSK DAME. Herme. M.

Hermestøtten er, som saa ofte ved romerske Hermer, af et blaaligt Marmor, det nederste Stykke mangler.

Haarsætningen betegner den første Keisertiid.

Det fortrinligt udførte Hoved er fuldstændig bevaret, derimod er der nu kun svage Spor af den røde Farve, som Haaret havde, da Hovedet blev udgravet.

Paa Hermestøtten staaer den smukke Dames Navn. — Nemi. h. 0,44.

STAIA QVINTA.

640. ROMER. Herme. M.

Hermestøtten af blaaligt Marmor.

Fortrinlig Udførelse og næsten ubeskadiget.

Indskrift:

L . ANNIA . LF . RVFO
Q . ARICIAE
PRIMA VXOR

Prima er Hustruens Navn. — Nemi. Hele Hermen h. 1,67. Fra Isse til Hage h. 0,23.

641. ROMER. Herme. M.

Den nederste Deel af Halsen er afbrudt, Busten passer dog ganske til Hermestøtten, som bærer Navnet

Q HOSTIUS Q F
CAPITO RHETOR

Nemi. Fra Hage til Isse h. 0,24.

642. ROMER. Hoved. M.

Det særdeles smukt udførte Hoved er med Undtagelse af enkelte smaa Beskadigelser fortrinligt bevaret.

Om Haaret et snoet Baand med Rosetter.

Haaret har endnu Spor af den røde Farve.

Halsen tilhugget til Indsætning. Nemi. — h. 0,40.

643. UNG ROMERSK DAME. Buste. M.

1ste Aarh. e. C.

Haaret er opsat med en Rigdom af smaa Krøller paa Siden, indrammede af en Fletning over Panden.

Den unge Kvindes fine Træk er særdeles smukt gjengivne. Hovedet er næsten fuldstændig bevaret, kun det yderste af Næsespidsen restaureret.

Paa venstre Side sees en Tunica af et særdeles tyndt Stof, hæftet med Knapper.

Af den røde Farve paa Haaret findes endnu betydelige Rester.

En Deel af Brystet er afbrudt. Tilhugget til Indsættelse i en Herme.

Funden i Nemi jvfr. Nr. 538. — h. 0,41.

644. EN ROMER. Buste. M.

Næsespidsen er restaureret.

Udførelsen er god, Busten vel bevaret.

Tilhugget til Indsætning i en Herme.

Funden i Nemi jvfr. Nr. 538. — h. 0,41.

645. ÆLDRE ROMERSK DAME. Buste. M.

1ste Aarh. e. C.

Det characteristiske Hoved er aandfuldt udført og næsten fuldstændig bevaret, kun Næsespidsen er restaureret.

Tilhugget til Indsætning i en Hermefod.

Funden i Nemi jvfr. Nr. 538. — h. 0,32.

Nr. 639—645 er tilligemed Statuerne Nr. 536—538, funden i Dianas hellige Lund i Nemi.

646. EN ROMER. Buste. M.

1ste Aarh. e. C.

Fortrinligt udført og næsten fuldstændig bevaret.

Han bærer et let dunagtigt Skjæg.

Som ægte Realist har Kunstneren ikke villet flattere. Den store Næse er fremstillet i al dens Grimhed.

Tidligere i Villa Borghese. — h. 0,45.

647. ROMERSK DAME AF HATERIERNES FAMILIE (?) Buste. M.

Baade Findestedet tæt ved Hateriernes Grav og den kjendelige Familielighed imellem denne Buste og den smukke Kvindebuste fra Hateriagraven i Lateranet, gjør

det sandsynligt at vi her have en Søster eller dog et Medlem af Hateriernes Familie for os.

Haarsætningen kjendes ikke før Hadrians Tiid, men Bustens Characteer svarer nærmest til Keisertidens første Periode.

Næsen er restaureret. A. B. 749, 750. — h. 0,51.

648. CLAUDIUS. Colossal Buste. M.

Næsen og Brystet er restaureret. Overfladen er noget forvittret.

Paa Hovedet bærer han en Egekrands.

Funden ved Templet for gens Julia i Cervetri. — Fra Hage til Isse h. 0,31.

649. CLAUDIUS. Buste. M.

Lidt over naturlig Størrelse.

Næsen er restaureret.

Halsen tilpasset til Indsætning i en Statue.

Busten er godt udført, men Overfladen er lidt slidt. — Fra Hage til Isse h. 0,28.

650. CLAUDIUS. Hoved. M.

Et Stykke af Haaret og af Ørerne mangle.

Fortræffeligt og typisk Portrait af Keiseren. — h. 0,27 fra Hage til Isse.

651. CLAUDIUS. Hoved. M.

Næse, Læber restaureret.

Halsen tilhugget til Indsætning. — h. 0,26 fra Hage til Isse.

652. NERO SOM DRENG. Hoved. M.

En Deel af Haaret til høire har været tilsat i Oldtiden, men er tabt.

Benævnelsen er vistnok rigtig. Ondskaben lyser allerede ud af de smaae plirende skumle Øine. — h. 0,17 fra Hage til Isse.

653. UNGDOMMELIG NERO (?). Buste. M.

Udførelsen er fortræffelig, men Overfladen er lidt afslidt af Tibersandet.

Tilpasset til at indsættes i en Statue.

Funden i Rom ved Tiberen. — h. 0,34.

654. OTHO (?), ROMERSK KEISER. Aar 68. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Overfladen meget forstødt.

Busten stemmer ganske med Exemplaret paa Capitol, men Benævnelsen er usikker.

Haaret seer nok ud til at kunne være en Paryk, men de indmeislede Pupiller betegne, at Busten i alt Fald er udført langt senere. — Fra Hage til Isse h. 0,23.

655. GALBA (?). Buste. M.

Næsespidsen restaureret. Busteformen antik.

Denne Buste stemmer saa nøie med den s. k. Galba i Louvre at der ikke kan været Tvivl om at begge forestille samme Mand. Benævnelsen Galba er dog ikke ganske sikker. Derimod er den tidligere Benævnelse »Agrippa« sikkert urigtig.

Fortrinlig Udførelse. A. B. 8, 9. — h. 0,46.

656. DOMITILLA (?). KEISERINDE. VESPASIANS HUSTRU. Buste i Marmor med Brystet i Alabast.

Spidsen af Næsen og et Par Stykker af Halsen er restaureret. Brudstykket er fra Hadrians Tiid.

Den skjønne Udførelse forhøies yderligere af en smuk gullig Patina. Benævnelsen er usikker; der existerer overhovedet ikke noget Portrait, som med Sikkerhed bærer Domitillas Navn. (See Bernoulli: Röm. Ikon. II. pag. 556 ff.).

En Buste Mage til denne, men af ringere Udførelse findes i Torlonias Musæum i Rom. — h. 0,60.

657. ROMERSK DAME. Buste. M.

At Busten findes i flere Gjentagelser (et smukt Exemplar i Braccio nuovo) tyder paa at den fremstiller en bekjendt Person. Den eiendommelige Haarsætning, passer nærmest for en Digterinde eller lign.

Næsen er beskadiget og Marmoret noget forvittret. A. B. 723, 724. — h. 0,57.

658. ROMER. Buste. M.

Næsespidsen er restaureret.

Bryststykket mangler.

Særdeles livfuldt opfattet og fortrinlig udført. Overfladen er blank poleret.

Funden ved Pozzuoli. — Fra Hage til Isse h. 0,26.

659. ROMER. Buste. M.

Spidsen af Næsen restaureret.

Haaret er angivet paa en eiendommelig Maade: meislet ind i Huden, smgl. en Buste i British Museum, hvor Haaret er viist paa samme Maade.

Den gamle Mands rynkede Hud er gjengivet med næsten illuderende Virkning.

Tidligere i Pal. Giustiniani i Venedig, hvor den urigtig har baaret Navnet Vespasian. Dette er ikke V. selv, men kan nok forestille en Mand fra hans Tid.

Den mærkelige Bustefod synes at være antik. — h. 0,42.

660. TITUS (?). Hoved. M.

Næsen, Læber, Hage, det høire Øre restaureret.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Titus og Domitian lignede hinanden; medens dette Hoveds Form nærmest ligner Titus, kunde det ubehagelige Udtryk snarest ligne Domitian. — h. 0,28 fra Hage til Isse.

661. JULIA, TITI DATTER. Buste. M. parisk.

Der findes adskillige Buster af Julia Titi, men ikke mange, hvor denne Keiserdatters stolte romerske Hoved er gjengivet med mere Majestæt end her. Det er ikke uforstaaeligt, at hun har imponeret Grækerne saa meget, at de kaldte hende »den anden Hera«.

Dette forhindrede ikke hendes Faders lastefulde Broder, Keiser Domitianus, at forføre hende, hvorefter hun døde af Skam.

Busten er smukt udført, og med Undtagelse af Næsen, som er restaureret, godt bevaret. A. B. 725, 726. — h. 0,32.

662. JULIA, TITI DATTER. Overdeel af en Statue. M.

Næsen og høire Skulder med Draperiet restaureret.

Det mægtige Hoved udhæves af et vældigt Haardiadem.

Udtrykket er ikke mindre majestætisk, men noget mere elskværdigt end i Nr. 661. Pal. Sciarra, M. D. I, 2061. — h. 0,58.

663. JULIA. TITI DATTER. Hoved. M.

Næse og Læber restaureret.

Busten har været fiint udført. Haaret staaer endnu meget smukt, men Ansigtet er sørgelig ødelagt.

h. 0,30.

664. DOMITIAN. Romersk Keiser (81—96). Lille Buste. Bronce.

Busten er særdeles fiint udført og fuldstændig bevaret og udhæves af en smuk grøn Patina. Den elegante Form, at Busten ligesom voxer op af et Blomsterbæger, er eiendommelig romersk. »Bægerbladene« ere her særdeles fiint udførte.

En lignende Bustefod af romersk Arbeide findes paa Nr. 711, samt paa den smukke Commodusbuste i Conservatorernes Palads paa Capitol.

Portraiter af Domitian ere temmelig sjeldne. Da den tyranniske Keiser var aflivet, blev hans Billeder kastede i Tiberen, hvor ogsaa denne Buste er funden. — h. 0.13.

665. DOMITIA LONGINA. DOMITIANS HUSTRU. ROMERSK KEISERINDE. (?). Hoved. M.

Baghaaret er ganske imod Tidens Skik og Brug udført liggende glat paa Hovedbunden.

En Gjentagelse af samme Hoved i Glypt. i München Nr. 333.

Bernoulli röm. Icon. II 2 T. 14. — h. 0,26 fra Hage til Isse.

666. ROMERSK DAME. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Særdeles livfuldt Portrait af en ældre Dame fra Flaviernes Tid. — h. 0,30.

667. ROMERSK DAME. Buste. M.

Næsen restaureret.

Flaviernes Tid.

Villa Borghese. — h. 0,53.

668. NERVA (?). ROMERSK KEISER 96—98. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Halsen tilpasset til Indsættelse.

Benævnelsen Nerva er usikker. Hovedet synes at forestille samme Mand som Statuen Nr. 542. — h. 0,35.

669. ROMERSK DAME FRA TRAJANS TID. Buste. M.

Næsespidsen restaureret.

Efter Tidens Mode er Haaret opsat meget kunstigt over Panden og danner et naturligt Diadem.

Byststykket, som er beklædt med et smukt Draperi, er fuldstændig bevaret. — h. 0,54.

670. ROMERSK DAME FRA TRAJANS TID. Buste. M.

Busteformen, som er antik, er et godt Paradigma paa Busteformen fra Trajans Tid.

Den turbanagtige Haarsætning er prydet med nogle eiendommelige Krøller, som staae som et Diadem over Panden.

Udførelsen er fiin, Overfladen næsten poleret. — h. 0,68.

671. TRAJAN. Buste. M.

Næsen og den høire Skulder restaureret.

Byststykket, som er i Eet med Hovedet, er antikt.

Det afsluttes forneden med et Bladornament, i hvis Midte har været indsat et særligt Ornament, formodentlig af Bronce, som nu er borte.

Over venstre Skulder er kastet en Ægis med Medusa.

Pupillerne er ikke angivne. Busten har i Oldtiden været beregnet paa fri Opstilling og Bagsiden er derfor forneden prydet med en Krands af Blade og Bær, fra hvilke en Vifte af Akanthusblade udgaaer, som bedækker hele Bagsiden. — h. 0,60.

ULPIERNES DYNASTI. 98—138.

Ulpius Trajanus pater — Ulpia

TRAJANUS, Keiser † 117 ~ Plotina † 129 — MARCIANA — Hadrianus Afer

MATIDIA — HADRIANUS Keiser † 138 ~ Sabina adoptere

SABINA ~ Hadrian Keiser.

ANTONIERNES DYNASTI. 138—192

ÆLIUS VERUS, CÆSAR † 138 — T. ANTONIUS PIUS, Keiser † 161 ~ Annia Faustina den Ældre † 141 adoptere

LUCIUS VERUS, Keiser † 169 ~ Lucilla † 183 — Galerius død ung — A. FAUSTINA DEN YNGRE ~ M. Aurelius Keiser. — M. AURELIUS, Keiser † 180 ~ Faustina den Yngre † 175

COMMODUS, Keiser † 192, ~ Crispina — ANNIUS VERUS † 170. — Lucilla ~ Verus.

672. TRAJAN. Colossalt Hoved. M.

Næsen og Issen restaureret.

Smukt udført og characteristisk Billede af Trajan. — Fra Hage til Isse h. 0,34.

673. TRAJAN. Buste. M.

Næsen restaureret.

Busten er antik, Sværdremmen hænger over den høire, Krigskappen over den venstre Skulder. Hovedet gjengiver den meest almindelige Portraittype, som afviger noget fra Nr. 674.

Tarveligt Arbeide. — h. 0,29.

674. TRAJAN. ROMERSK KEISER. M.

I Lateran findes en Buste af samme Type. — Fra Hage til Isse h. 0,24.

675. MARCIANA (?). TRAJANS SØSTER. Colossal Buste. M.

Næsen og Halsen restaureret. Den tidligere Benævnelse »Plotina« er næppe rigtig.

See Bernoulli: Röm. Ikon. II. 2. pag. 97; nærværende Buste er sandsynligviis det fra Vigna Pacca dér omtalte Exemplar. — h. 0,42.

676. DAKER. Colossalt Hoved. M.

Det nederste af Næse, Mund og Hage samt det nederste af Halsen og Busten er restaureret. Iøvrigt er det characteristiske Barbarhoved vel bevaret.

Fandtes tidligere i Pal. Giustiniani i Rom. Romerne pleiede at opstille Statuer af overvundne Barbarer paa deres Triumfbuer. Dette Hoveds colossale Størrelse taler for at det har tilhørt en Statue fra Trajans Tid paa en

offentlig Bygning i Rom. Det svarer ganske til Hovedet i Braccio nuovo Nr. 9.

Matz Duhn I. 1194. — h. 0,50.

677. DAKER. Colossalt Hoved. M.

Næse og Øienbryn restaureret.

Fortræffeligt Billede af en Barbar. — I den store Stiil! — h. 0,42.

678. PROVINCIA CAPTA. Hoved. M.

Romerne yndede at personificere de af dem overvundne Provindser i Skikkelse af sørgende Kvinder.

Dette Hoved er et betegnende Exempel paa Arten.

De stærkt optrukne Øienbryn antyde Graad eller Smerte.

Haaret hænger løst ned om Hovedet; den stakkels Fange har Andet at tænke paa end sit Haar.

Hovedet er rimeligviis udført paa Hadrians Tid, Pupillerne ere ikke meislede, men Haarets Behandling minder allerede om Antoninernes Tid.

Erkebiskpl. Seminar. Udine. Banco-Sticotti Nr. 52. — h. 0,25 fra Hage til Isse.

680. ROMERINDE. Buste. M.

Næsen restaureret.

Hovedet er afbrudt, men synes at høre sammen med Bryststykket.

Øinene meislede. Turbanagtigt Haar.

Samling Despuig Mallorca — h. 0,50.

680 a. DAME. Hoved. M.

Næsetippen restaureret.

Haarsætningen og de indskaarne Pupiller vise hen til Midten af det 2det Aarh. e. C.

Tarveligt Provinsarbeide.

Kjøbt i Constantinopel.

Et lignende Hoved i Mon. Piot IV. 1897. T. XXI. A. B. 56. — h. 0,42.

681. HADRIAN, ROMERSK KEISER. 117—138. Colossal Buste. M.

Kappen er hægtet over den høire Skulder.

Udførelsen er særdeles god og Busten fortræffelig bevaret. Kun Næsespidsen er restaureret.

Omtrent paa Hadrians Tid begynder en *ny Teknik i Billedhuggerkunsten. Istedetfor som tidligere at angive Øiet ved Maling, antydes Iris nu for første Gang almindelig ved Udmeisling.*

I denne Buste er Iris saaledes svagt antydet.

Af Hadrian findes mange og udmærkede Portraiter, de fleste mere eller mindre idealiserede. Glyptothekets Exemplar udmærker sig særlig ved en aandfuld Gjengivelse af Naturen. — h. 0,72.

682. HADRIAN. Buste. M.

Næsen og en Deel af Øinene restaureret.

Hovedet er mere livligt og energisk end Nr. 681.

Paa Pandseret som bedækker Brystet sees et bevinget Medusahoved i lavt Relief.

Paa Skulderremmen to Tritoner. Iris meislet.

Samling Despuig Mallorca. — h. 0,80.

683. SABINA, ROMERSK KEISERINDE. Hoved. M.

Næsen restaureret, Noget af Baghovedet mangler, Halsen tilhugget til Indsætning.

Godt, typisk Portrait af Hadrians Hustru. — Fra Hage til Isse 0,23.

684. SABINA. KEISERINDE. Buste. M.

Næsen er restaureret.

Sabina var Hadrians Gemalinde.

Øinene ere ikke meislede.

Brystet er antikt. Draperiet er smukt udført, men det er bleven lidt for lille.

Busten sees bedst fra Siden. — h. 0,60.

685 ANTINOUS. Buste. M.

Lidt over naturlig Størrelse.

Antinous var en Yngling fra Bithynien, som Hadrian elskede.

Han druknede i Nilen, som det synes frivilligt, idet han bragte sig selv som et Sonoffer for Hadrian.

Efter den Tid fyldte Hadrian den hele Verden med Billedstøtter og Templer til hans Ære. I Ægypten byggede han en By Antinopolis.

Iris er ikke meislet.

Næsen er restaureret. — h. 0,40.

686. ANTINOUS. Hoved. M.

Næsen og noget af Haaret er restaureret. Det øverste af Haaret er bortskaaret i en senere Tid og Hovedet udhulet, rimeligviis for at tjene til Gravurne.

Smukt udført. — Fra Hage til Isse h. 0,20.

687. ÆLIUS CÆSAR (?). Buste. M.

L. Ælius Verus blev af Hadrian valgt til Thronfølger og fik Titel af Cæsar. Han døde imidlertid inden Hadrian. Han var Fader til Lucius Verus, som efter Ælius' Død blev adopteret af Antonius Pius, og som efter dennes Død blev Keiser sammen med Marcus Aurelius.

Med Undtagelse af Næsespidsen, som er restaureret, er Busten fortræffelig bevaret.

Iris er ikke meislet. — h. 0,53.

688. ROMER. Hoved. M.

Iris ikke meislet.

Næsen restaureret.

Halsen tilpasset til Indsætning.

Midten af andet Aarh. — Fra Hage til Isse h. 0,25.

689. ROMER. Buste. M.

Spidsen af Næsen restaureret.

Livligt Udtryk, smuk Udførelse.

Hadrians Tid.

Iris i Øiet ikke meislet. — Fra Hage til Isse h. 0,25.

690. ANTONIUS PIUS, ROMERSK KEISER. 138—161. Buste. M.

Noget over naturlig Størrelse.

Udførelsen er ikke fiin, men gjengiver fortræffeligt Keiserens Træk.

Iris er meislet.

Skjægget staaer et lille Stykke ned paa Halsen under Hagen, en Eiendommelighed, der bliver almindelig Mode i den sidste Halvdeel af det næste Aarhundrede.

Næsen og lidt af Hagen er restaureret. — h. 0,48.

691. UBEKJENDT. Buste. M.

Næsen restaureret. Det meste af Byststykket mangler.

Øinene ere ikke meislede.

Dette Portrait findes i flere Exemplarer og har saaledes fremstillet en i Oldtiden bekjendt Person, som dog efter

Ansigtstrækkene at dømme ikke har været nogen indfødt Romer. Hadrians Tid.

Ægtheden meget tvivlsom, Busten er snarere en Efterligning eller Falsum fra det 18de Aarh. — h. 0,27.

692. ROMER. Buste. M.

Næsen restaureret.

Pupillerne ikke meislede.

Tyndt Fuldskjæg.

Hadrians Tid. — h. 0,46.

693. FAUSTINA DEN ÆLDRE, KEISERINDE. Buste. M.

Hun var gift med Antonius Pius og Moder til Faustina den Yngre.

Hun vakte Anstød ved sit frie Levned, men blev ikke destomindre efter sin Død 36 Aar gl. (A. 141) ophøiet i Gudernes Tal af Senatet. Hendes Tempel ved Via Sacra er den Dag i Dag en af Roms skjønneste Ruiner.

Af ingen anden Keiserinde er saa mange Buster bevaret som af hende. Benævnelsen er aldeles sikker.

Næsen samt Brystet med Draperiet restaureret. Overfladen noget forvittret. — h. 0,31.

694. FAUSTINA DEN ÆLDRE (?). Hoved. M.

Næsespidsen restaureret.

Synes at forestille Faustina stærkt idealiseret. — Fra Hage til Isse 0,29.

695. ANTONINUS PIUS SOM UNG (?). Buste. M.

Benævnelsen er meget usikker.

Denne fortrinlig udførte Buste viser tydelig den store Forskjel i Tekniken paa Antoninernes Tid i Modsætning til den forbigangne Tid.

Overfladen er glattere, Øinene udmeislede, Haarene dybt udskaarne. — h. 0,63 med Piedestal 0,88.

696. PORTRAITBUSTE AF EN ROMERSK YNGLING FRA ANTONINERNES TID. M.

Iris er meislet.

Næsen og lidt af Overlæben restaureret.

Funden ved Ephesus. — h. 0,23.

697. MARCUS AURELIUS SOM UNG (?). Buste. M.

Særdeles godt bevaret og fiint udført.

Iris er angiven. — h. 0,32.

698. M. AURELIUS, ROMERSK KEISER (161—180). Buste. M.

Næsen restaureret.

Det smukt udførte Hoved fremhæves af den elegante moderne Buste, hvor Harnisket er af guult Veroneser Marmor, Skjorten af Alabast, Knapper af Verde antico o. s. v. h. 0,80.

699. M. AURELIUS. Hoved. M.

Næsen og Halsen restaureret.

Overfladen har lidt meget.

Keiseren er fremstillet noget yngre end Busten Nr. 700. — h. 0,32 fra Hage til Isse.

700. M. AURELIUS. Hoved. M.

Næsen og Halsen restaureret.

Typisk Portrait af Keiseren. — Fra Issen til Hageskjægget 0,35.

701. MARCUS AURELIUS. Relieffragment. M.

Næsen og det nærmeste Parti der omkring er restaureret.

Hovedet, som er i overnaturlig Størrelse, er levende opfattet, men har lidt meget.

Det er formodentlig en Deel af en større Reliefcomposition. — h. 0,59.

702. FAUSTINA DEN YNGRE, KEISERINDE. Colossalt Hoved. Parisk M.

Næsen og Overlæben restaurerede. Diademet er en moderne Tilsætning, og har ikke oprindelig hørt til Hovedet.

Hovedet var tidligere benyttet til Restauration af Statuen Nr. 301.

Den raa Maade at udhæve Taarekjertlen ved et boret Hul er udentvivl den moderne Restaurators Værk. — h. 0,33 fra Hagen til Toppen af Diademet.

703. FAUSTINA DEN YNGRE. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Under det »melonformet« friserede Haar komme nogle fiintkrusede Lokker frem for Ørerne.

Smuk Udførelse. — Fra Hage til Isse h. 0,26.

704, ROMER. Buste. M.

Nakkehaaret og den venstre Deel af Busten restaureret.

Bustefoden moderne.

Overfladen er plettet og giver Marmoret en vis Lighed med ægyptisk Alabast.

Smukt Arbeide fra Antoninernes Tid. — h. 0,70 den antike Deel.

704 a. ROMERINDE. Buste. M.

Den tidligere Benævnelse Faustina er urigtig. — h. 0,54.

705. ANNIUS VERUS. Buste. M.

Søn af M. Aurelius, udnævnt til Thronfølger, men død i sit syvende Aar 166 e. C.

Omhyggelig Udførelse og særdeles godt bevaret. Hovedet er afbrudt i Halsen, men Brystet er vistnok antikt. — h. 0,43 med Piedestal 0,56.

706. LUCIUS VERUS, ROMERSK KEISER (161—169). Portraitbuste. M.

Næsen er restaureret. Iøvrigt er Overfladen fortrinlig bevaret.

Ansigtstrækkene afvige Noget fra de almindelige Verusbuster (Nr. 709); hvilket maaske hidrører fra, at den er et Originalportrait af en selvstændig Kunstner.

Busten er et af de skjønneste Sculpturværker, som ere bevarede fra Antoninernes Tid.

Øinene ere ikke meislede.

Busteformen er antik.

Den skal være funden paa Aventin, sammen med en Deel Mønter, som bare Verus' Billede. — h. 0,71.

707. LUCIUS VERUS. Buste. M.

Med Undtagelse af Næsespidsen og enkelte Splinter af Haar og Draperi er Busten fuldstændig bevaret.

Bryststykket, som efter Tidens Mode er meget stort viser Pandseret og Krigskappen.

Typisk Portrait af Keiseren.

Fra Saml. Despuig. Mallorca. — h. 0,84.

708. LUCIUS VERUS, ROMERSK KEISER. Hoved. M.

Næsen og Læberne restaurerede.

Buster af Verus findes i stort Antal.

Dette Exemplar viser den almindelige Type. — h. 0,37.

709. LUCILLA. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Et sikkert og fortræffelig udført Portrait af Keiserinden. — h. 0,23 fra Hage til Isse.

710. LUCILLA, ROMERSK KEISERINDE. Buste. M.

Datter af M. Aurelius og Faustina den Yngre, født 147, gift med Lucius Verus.

Halsen og det nederste af Haaret restaureret. — Fra Hage til Isse h. 0,22.

711. LUCILLA (?), ROMERSK KEISERINDE. Buste. M.

Næsen er restaureret.

Busteformen med sit Draperi er antik, og bæres forneden af et Planteornament. Smlg. Nr. 664.

Funden paa Kreta. Spratts Samling. — h. 0,55.

712. ROMERSK DAME. Buste. M. 2. Aarh. e. C.

Busteformen antik.

Det høire Øre mangler, i det venstre er Hul til Ørenring.

Hist og her lidt stødt, iøvrigt fuldt bevaret.

Funden i Nicomedia. — h. 0,45.

713. COMMODUS UNG. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Marmorets røde Farve hidrører vistnok fra Brand.

Flygtigt udført, men meget characteristisk, visende at Commodus allerede tidligt har været en usympatisk Person! — h. 0,24 fra Hage til Isse.

I den kgl. Antiksamling findes et lignende Hoved.

714. COMMODUS. Hoved. M.

Næsen, en Deel af Panden, det høire Øre, Læberne samt hele Bryststykket restaureret. — h. 0,31.

715. COMMODUS, ROMERSK KEISER. Buste. M.

Næsen restaureret.

Busten, som er antik, omfatter Skuldre og Bryst. — h. 0,50.

715 a. COMMODUS. Buste. M.

Næsen restaureret.

Bryststykket moderne, — h. 0,65.

716. YNGLING. Hoved. M.

Næsen er restaureret.

Slutn. af 2. Aarh. e. C. — h. 0,21.

717. ~~MANLIA SCANTILLA, (?) ROMERSK KEISERINDE.~~ Didius Julianus' Hustru. Buste. M.

Busten forestiller maaske snarere Datteren Didia Clara.

Fortrinlig Udførelse og ypperlig bevaret. Næsespidsen restaureret.

Tilpasset i Halsen til Indsætning i en Statue. A. B. 567, 568. — h. 0,37.

719. DAME. Buste. M.

Halv naturlig Størrelse.

Tarvelig Udførelse.

Funden i Ægypten.

720. UNG MAND. Lille Hoved.

Tarvelig Udførelse.

Fundet i Ægypten.

Billedhuggerkunsten var ved Begyndelsen af det tredie Aarh. e. C. i dybt Forfald. Sculpturerne paa Septimius

Severus Triumphbue i Rom, en keiserlig Pragtbygning, hvor man maa antage at finde det bedste, som Tiden kunde frembringe, ere yderst tarvelige.

Desto mærkeligere er det, at Portraitkunsten endnu holdt sig saa godt som den gjorde. See f. Ex. Nr. 744—748.

---

721. SEPTIMIUS SEVERUS. Romersk Keiser (193—211). Buste. M.

Næsespidsen er restaureret.

Busten er et ret smukt Exemplar iblandt de mange, som findes bevarede af denne Keiser.

Haaret og Skjægget er ved en overdreven Anvendelse af Boretechniken meget effectfuldt udført. — h. 0,38.

722. SEPTIMIUS SEVERUS. Buste. M.

Næsen og det venstre Øielaag restaureret.

Fire smaa Haarlokker hænge ned i Panden.

Tarveligt Arbeide. — h. 0,40.

723. SEPTIMIUS SEVERUS. Buste. M.

Næsen restaureret.

Hovedet er udført for sig og indpasset i Bryststykket, som bærer Rustning, og over denne Krigskappen, Paludamentum.

Busten har fire smaa Haarlokker hængende ned i Panden, ligesom Nr. 722. — h. 0,67.

724. JULIA DOMNA (?). Hoved. M.

Spidsen af Næsen mangler.

Haaret, som ligger ligesom en stor Paryk om Hovedet, betegner Julia Domna eller hendes Tid. — Fra Hage til Isse h. 0,22.

725. JULIA DOMNA KEISERINDE (?). Buste. M.

Gift med Sept. Severus.

De romerske Kvinder var ikke mindre end vor Tids Evadøttre, Slavinder af Moden, men først paa Septimius Severus' Tid blev dennes Herredømme saa gjennemført, at ogsaa Statuerne maatte følge med.

De fik nu en løs Paryk, som kunde vexle med Moden. Glyptothekets Buste har et saadant løst Haar.

Den polerede Overflade, de tynde Under-Øienlaag, Iris og Pupillens Udmeisling i Øiet, betegne ogsaa Tidsalderen.

Kjøbt paa Hoffmanns Auktion i Paris 1888. — h. 0,44.

Julia Domna, en syrisk Kvinde, var spaaet i Stjernerne at blive en Herskers Hustru. Sept. Severus ægtede hende derfor som ung, og de kom virkelig til Magten.

Hun dræbte sig selv ved Sult efter Caracallas Død, for ikke at overleve sin Høihed, Aar 217.

Hendes Søster var Julia Mæsa, Bedstemoder til Keiserne Heliogabal og Alexander Severus. A. B. 565.

726. JULIA MÆSA. Lille Buste. M.

Halv naturlig Størrelse, vel bevaret, fin Udførelse. Ørene gjennemborede til Ringe.

Julia Mæsa var en snedig og virksom Kvinde, som opnaaede, at hendes Døttres Julia Soæmias' og Julia Mammæas Sønner, Heliogabal og Alexander, begge bleve Keisere. A. B. 566. — h. 0,15.

727. CARACALLA SOM DRENG. Hoved. M.

Næsen, Læben, Hagen, Halsen restaureret.

Overfladen meget forstødt.

Udtrykket er endnu ganske barnligt og uskyldigt. — h. 0,23 fra til Isse.

728. CARACALLA SOM UNG. Colossalt Hoved. M.

Næsen og noget af Læberne restaureret.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Ang. Benævnelsen see Carl Jacobsen: Caracalla jeune, Revue archéol. 1903. I. p. 121. Fra Palazzo Mignanelli. — h. 0,73.

729. CARACALLA. ROMERSK KEISER. Lille Buste. M.

Næsespidsen og Bryststykket restaureret. — Fra Hage til Isse h. 0,13.

730. CARACALLA. Hoved. M.

Bryststykket moderne.

Næsespidsen restaureret.

Lidt af v. Øre mangler, Overfladen lidt slidt.

Hovedet, som er et characteristisk Portrait af Caracalla, er meget vel bevaret. — h. 0,27 fra Hage til Isse.

730 a. CARACALLA. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Halsen tilhugget til Indsætning i Busten, som er udført særskilt.

Særdeles characteristisk Buste af Caracalla.

Det djævelske Udtryk, som Kejseren holdt af at bære til Skue, er her ypperligt gjengivet med de dybtliggende Øine og de vredt rynkede Bryn.

Udførelsen har været fin, men Hudens glatte, næsten polerede Overflade og navnlig Haaret har lidt en Deel.

De underste Øienlaag ere meget tynde. — Selve Busten h. 0,59.

731. CARACALLA. ROMERSK KEISER (211—212). Buste. M.

Næsen er restaureret.

Brystet er beklædt med et Draperi.
Busteformen antik. — h. 0,42.

732. PLAUTILLA? Buste. M.

Hun var gift med Caracalla, inden han blev Keiser.

Hendes Fader Prætorianpræfecten Plautianus blev forræderisk myrdet af Caracalla (Aar 204), som derefter forstødte og forviste Plautilla og lod hende dræbe.

Busten er smukt udført og fuldstændig bevaret, men Overfladen er noget udvisket ved moderne overdreven Rensning.

Elegant antik Marmorfod.
Funden i Aquileia. — h. 0,54.

732 a. JULIA SOÆMIAS (?). Keiser Heliogabals Moder. Buste. M.

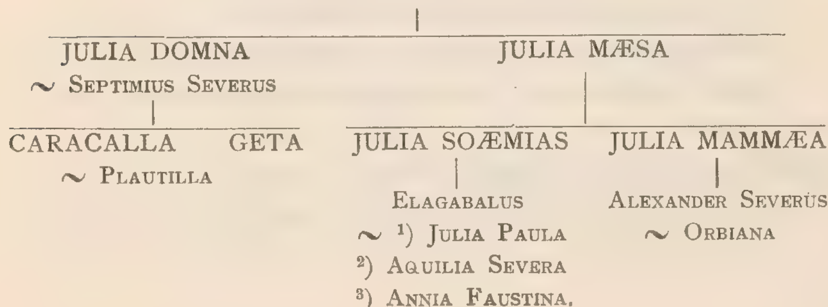
Hun blev dræbt sammen med sin Søn Aar 222.

Den characteristiske Haarsætning med Fletninger lagt i en Spiral i Nakken svarer ganske til Jul. Mæsa.

Busten er særdeles godt bevaret, men meget tarvelig udført. — h. 0,29.

733. ROMERSK DAME. Buste. M.

Haaret sidder løst som en Paryk ligesom paa Nr. 546.
Næsen og Smaastykker af Parykken restaureret.
Udførelsen haandværksmæssig. — h. 0,29.

734. ROMER FRA MIDTEN AF DET 3die AARH. Buste. M

Ældre Mand med fuldt, men meget kortstudset Skjæg.
Øinene uden Angivelse af Iris.
Spidsen af Næsen restaureret. — h. 0,24.

735. UBEKJENDT AFRIKANER (?). Buste. M.

De knoklede uskjønne Ansigtstræk ere ikke romerske.
Fuldt Skjæg.
Busteformen er antik.
Fundet i Ægypten. — h. 0,55.

736. UBEKJENDT. Buste. M.

Midaldrende Mand med fuldt Skjæg.
Fundet i Ægypten. — h. 0,23.

737. UBEKJENDT. Kvindebuste. M.

Næsespidsen er restaureret.
Haarsætningen er fra Sept. Severus' Tid.
Halsen tilhugget til Indsætning i en Statue.
Fundet i Ægypten. — Fra Hage til Isse h. 0,22.

738. ROMERSK DAME. Hoved. M.

Næsen og lidt af Øienbrynene restaurerede. Udtrykket er meget levende. Halsen noget bøiet.
Tilhugget til Indsætning i en Statue.
Haarsætningen er fra Slutn. af det andet Aarh. e. C.
Smuk Udførelse. — Fra Hage til Isse h. 0,22.

739. ROMERSK DAME. Hoved. M.

Næsespidsen restaureret. Halsen tilpasset til Indsætning.
Slutn. af 2det Aarh. e. C. — h. 0,21.

740. UNG MAND FRA DET II. AARH. Hoved af en Statue. M.

Lidt under naturlig Størrelse. Ikke Romer.

Smukt udført og fortræffelig bevaret. — h. 0,75.

740 a. HAANDEN, som har hørt til Statuen.

741. UNG ROMER FRA I. HALVDEL AF DET III. AARH. Hoved med lidt af Brystet.

Næse og Overskjæg restaureret.

Overfladen meget afslidt.

Kjøbt i Constantinopel.

Busten har Overskjæg og Kindskjæg, medens Hagen er raget. Denne Mode, som minder om vore Tider, brugtes af H e l i o g a b a l og A l e x a n d e r S e v e r u s. A. B. 49. — h. 0,73.

742. JULIA MAMMÆA. Hoved. M.

Næsen, Læberne og Halsen restaurerede.

Gjentagelser af denne Buste findes spredt i Musæerne i stort Antal under forskjellige Navne. — Fra Hage til Isse h. 0,22.

743. JULIA MAMMÆA (?). KEISER ALEXANDER SEVERUS MODER. Hoved. M.

Næsen er restaureret. Hele Brystet er moderne. Hovedet er fortræffeligt udført og Overfladen ret godt bevaret.

Julia Mammæa venter endnu forgjæves paa sin Ikonograf. Der findes et særdeles stort Antal Portraiter, som snart benævnes Julia Mammæa, snart Didia Clara, Tranquillina, Otacilia, Etruscilla eller Salonina. — Fra Hage til Isse h. 0,22.

744. MAXIMINUS THRAX. ROMERSK KEISER. Buste. M.

Næsen og Hagen ny.

Han blev paa Grund af sin uhyre Legemsstyrke begunstiget af Sept. Severus og senere af Alexander Severus, men lønnede sin Velgjører med at gjøre Oprør imod ham, dræbe ham og derpaa selv lade sig udraabe til Keiser.

Som saadan rasede han med den største Grusomhed i tre Aar, særlig imod dem, som tidligere havde vist ham Tjenester, indtil han tilligemed sin Søn Maximus, som han havde gjort til Medkeiser, blev dræbt. A. B. 559. — Fra Hage til Isse h. 0,26.

745. MAXIMUS? ROMERSK KEISER (235—238). Buste. M.

A. B. 558. — Fra Hage til Isse h. 0,26.

746. MAXIMUS. ROMERSK KEISER. Buste. M.

Meget nær Gjentagelse af Nr. 745. — Fra Hage til Isse h. 0,26.

747. GORDIANUS III (?). ROMERSK KEISER (238—244). Buste. M.

Den særdeles fiint udførte Buste har en Del tilfælles med den smukke Buste paa Kapitolium, som bærer Navn af Philippus Cæsar, Philippus Arabs' Søn. Marmorets Overflade er poleret, det underste Øielaag er overdrevent tyndt som Papir. Det korte Haar fortræffeligt angivet. Smukke Træk med et elskværdigt noget drømmende Udtryk.

Busten er et særdeles smukt og karakteristisk Exempel paa den romerske Portraitsculptur i Midten af det 3die Aarh. A. B. 557 — h. 0,26.

748. GORDIANUS III (?). Buste. M.

Gjentagelse af Nr. 747. — Fra Hage til Isse h. 0,22.

749. ROMER. Buste. M.

Næsespidsen, det h. Øre og den v. Skulder restaureret. Paa Bustens Fodstykke læses:

ARRIO · IVSTO · HOMINI · OPTIMO · QVEM · ·

Hvem denne retfærdige og fortræffelige Arrius Justus har været vides desværre ikke. Hovedet saavel som Draperiet er meget smukt udført. C. 240 e. C. — h. 0,67.

750. PUPIENUS, ROMERSK KEISER. Aar 238. Buste. M.

Han regerede kun nogle faa Maaneder sammen med Balbinus (se Sarc. Nr. 786) i det ulykkelige Aar, da i Løbet af nogle Maaneder 6 romerske Keisere bleve myrdede. (Foruden de to nævnte: Maximinus Thrax, Maximus, Gordianus I og Gordianus II).

Busten er vel bevaret. Næsen tilsat.

Tilpasset til Indsættelse i en Statue. — h. 0,38.

751. TRANQUILLINA. ROMERSK KEISERINDE, GIFT MED GORDIANUS III. Buste. M.

Fortræffeligt Portrait af denne Keiserinde med et fint og fornemt Udtryk.

Busten er godt udført og fortrinligt bevaret, men meget plettet. — h. 0,36.

752. TRANQUILLINA (?). Hoved. M.

Næsen restaureret.

Halsen tilpasset til Indsætning.

Livfuld Opfattelse og godt udført. — Fra Hage til Isse h. 0,22.

753. ROMERINDE FRA MIDTEN AF DET III. AARH. E. C. Hoved. M.

Halsen tilhugget til Indsætning, Overfladen poleret.

Haaret samlet i Fletninger, som ere lagte op langs Nakken og naae til omtrent midt paa denne. — h. 0,23 fra Hage til Isse.

754. OTACILIA SEVERA. Hoved. M.

Næsen restaureret. Læberne ødelagte.

Dette Hoved stemmer ganske med Busten i British Museum. — Fra Hage til Isse h. 0,22.

755. OTACILIA SEVERA (?). KEISERINDE. Colossal Buste. M.

Hun var gift med Philippus Arabs, romersk Keiser 244—249.

Tilhugget til Indsætning i en Statue. A. B. 570. — h. 0,45.

756. PHILIPPUS CÆSAR † 249. Hoved. M.

En Deel af Næsen restaureret.

Indsat i en moderne Buste.

Stemmer med Busten paa Capitolium.

Fortræffelig Udførelse. Overfladen poleret. Fra Hage til Isse h. 0,22.

757. HERENNIA ETRUSCILLA (?). ROMERSK KEISERINDE, GIFT MED DECIUS. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Smuk Opfattelse og Udførelse. Stemmer ganske med Exemplaret i Wien.

Midten af 3die Aarh. — Fra Hage til Isse h. 0,23.

758. ROMERINDE. Buste. M.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Benævnelsen Etruscilla er usikker. Den forestiller en

ganske anden Person end Nr. 757. Haarsætning er den i Midten af det 3die Aarh. e. C. brugte, men med Haaret lagt op, fra Nakken i en bred Fletning paa Issen.

Halsen tilhugget til Indsætning.

Marmoret, hvoraf Busten er hugget, har tidligere været anvendt til Bygningsbrug, Resten af et architektonisk Ornament sees bag paa. — h. 0,38.

759. HERENNIUS ETRUSCUS (?). SØN AF KEISER DECIUS. Buste. M.

Han faldt, sammen med sin Fader, i et Slag imod Gotherne i Møsien mellem Balkan og Donau (Aar 251).

Udførelsen er særdeles fin, Stilen er nøie overensstemmende med Nr. 744—748.

Af Overfladens blanke Politur er en Del bevaret.

Næse og Hage ere restaurerede.

Tilpasset til at indsætte i en Statue. — h. 0,34.

760. ROMER FRA SIDSTE HALVDEL AF DET III AARH. Buste. M.

Lidt over naturlig Størrelse.

Udførelsen er i Forhold til Tiden fortræffelig, men Overfladen er meget forstødt. Næsen tilsat.

Skjægget staar lidt ned paa Halsen efter Tidens Mode.

Tilpasset til at indsætte i en Statue. A. B. 553. — h. 0,44.

761. ROMER FRA MIDTEN AF DET III. AARH. Buste. M.

Midaldrende Mand med fuldt, men kortstudset Skjæg.

Udførelsen er god og Busten vel bevaret.

Overfladen er glat poleret. Bustefoden antik.

Kjøbt paa Hoffmanns Auktion i Paris 1888. A. B. 556. — h. 0,33.

762. ROMERSK DAME. Hoved. M.

Næsen og Hagen restaureret.

Haarsætningen er efter Moden c. 240—250 e. C. — h. 0,26 fra Hage til Isse.

763. UBEKJENDT ROMER. Buste. M.

Næsen er restaureret.

Tilpasset til at indsætte i en Statue.

Det characteerfulde Hoved er meget aandfuldt udført.

Manden bærer et kraftigt Skjæg, som staaer ind paa Halsen.

Overfladen har lidt noget ved Stød og Slid. — h. 0,47.

764. ROMER. Hoved. M.

Næsen restaureret.

Fortræffeligt Portrait af en betydelig Mand. — h. 0,38.

765. ROMERSK DAME. Hoved. M.

Næsespidsen restaureret.

»Melonhaar« med Nakkefletningerne lagte op imod Issen i en bred Masse. Livfuldt Udtryk.

C. 240 e. C. — h. 0,21 fra Hage til Isse.

766. UNG ROMER FRA MIDTEN AF DET III. AARH. Buste. M.

Næsen og Ørerne restaurerede.

Over Skuldren sees noget af Pandseret.

Hovedet er særdeles livfuldt opfattet og smukt udført.

Pupillerne ere meget stærkt indskaarne. — Fra Hage til Isse h. 0,21.

767. GALLIENUS. ROMERSK KEISER. 260—268.

Skjægget staaer ned paa Halsen.

Tilpasset til at sætte i en Statue. A. B. 554. — h. 0,41.

768. GALLIENUS. Colossal Buste. M.

Keiseren er fremstillet med det brede og fyldige Ansigt, som var ham eiendommeligt i hans senere Aar. — h. 0,52.

769. FLORIANUS (?). ROMERSK KEISER. Buste. M.

Florianus var af sin Broder Keiser Tacitus udnævnt til Prætorianpræfect; men under Broderens Fraværelse tog han selv Purpuret. Da Tacitus tre Maaneder senere blev dræbt, slog Soldaterne ogsaa Florianus ihjel i Tarsus (A. 267).

Busten er særdeles omhyggelig udført og fortrinlig bevaret.

Næsespidsen er restaureret.

Overfladen er poleret, Skjægget staaer ned paa Halsen.

Tilpasset til Indsættelse i en Statue. A. B. 51, 52. — h. 0,35.

770. ROMER. Hoved. M.

Spidsen af Næsen restaureret.

Noget over naturlig Størrelse. Kortstudset Skjæg.

Særdeles levende opfattet og dygtigt udført.

Det er et af de bedste Portraithoveder, som ere os levnede fra Constantins Tid. — Fra Hage til Isse h. 0,28.

771. ROMERSK KEISER fra det 4de Aarh. (Valentinian I?) Colossalt Hoved. M.

Næsen restaureret. Baghovedet mangler.

Hovedet stammer fra en Relieffigur.

Det ringformede Diadem, med de indlagte Ædelstene er af orientalsk Oprindelse, en Begyndelse til den senere Tids Kroner.

Portraitkunsten er nu paa det Sidste. Kunstneren tager Tilflugt til saadanne Effectmidler som de stærkt manierede Øine for at opnaa nogen Virkning.

I Ufficierne findes en Buste, som dér benævnes Constantin den Store, og som ligner nærværende Hoved saa meget, at de begge maa antages at forestille samme Keiser.

En Valentinian I's (364—375) Mønt i Münchens Møntcabinet viser en vis Lighed. Gr. u. Rom. Portraits 84, 85. — Fra Hage til Isse h. 0,34.

772. ROMERSK DAME FRA BEGYNDELSEN AF DET IV AARH. Buste. M.

Sløret om Hoved og Næsen er restaureret. A. B. 57. — h. 0,36.

773. SANCT HELENA (?), ROMERSK KEISERINDE OG CHRISTELIG HELGENINDE. Buste. M.

Hun var af ringe Byrd og kun morganatisk gift med Constantius Chlorus, med hvem hun blev Moder til Constantin den Store.

Hendes Mand forskød hende inden han blev Keiser, men da hendes Søn senere kom til Magten, fik hun Keiserinde-Rang (Augusta).

Hun var saa ivrig i Troen, at hun ikke helmede, førend hun i Jerusalem ved et Mirakkel fik bragt til Veie ikke blot den hellige Grav, men ogsaa det »sande Kors« (Aar 327).

Over Graven byggede hun »den hellige Gravs Kirke«.

Ogsaa den skjønne Basilica i Bethlehem skyldes hende.

Skjøndt et Værk fra Kunstens sene Forfaldstid og saare ufuldkomment udført, er Hovedet dog et sjælfuldt Portrait.

Sløret om Hovedet er afbrudt, men Busten Nr. 772 viser, hvorledes det har været.

Tilpasset til Indsættelse i en Statue.

Næsen tilsat. A. B. 58. — h. 0,35.

774. ~~CONSTANTIN DEN STORE (?)~~. ROMERSK KEISER. (306—337). Buste. M.

Næsespidsen er restaureret.

Skjøndt langt inde i Kunstens Forfaldstid er der dog en Stræben efter en portraitagtig Lighed, som ikke er absolut mislykket. A. B. 560. — Fra Hage til Isse h. 0,28.

775. MAGNENTIUS (?). ROMERSK KEISER 350—353. Buste. M.

Hovedet er et Vidnesbyrd om Kunstens dybe Forfald lidt over 100 Aar før Rom gik tilgrunde.

Et vist portraitagtig Udtryk er dog endnu tilstede. A. B. 55. — h. 0,43.

SARCOPHAGER M. M.

I Sarcophagerne have vi et stort Efterladenskab fra Oldtidens Reliefkunst. De fleste af dem ere dog kun udførte ganske haandværksmæssig, i de heldige Tilfælde kopierede efter virkelige Kunstværker.

Medens de ægyptiske Mumiekister ere bedækkede med Fremstillinger af Livet efter Døden, og medens vi Christne heller ikke let vilde falde paa at fremstille aldeles profane Kunstværker paa vore Ligkister, fandt Græker og Romer ikke noget Unaturligt i at fremstille Amazonekampe, Bakkhiske Scener, deres Guders galante Eventyr, overhovedet Ting, som kun have saare lidt med Døden at gjøre, paa deres Sarcophagers Sider.

Nogle have vel forsøgt at finde en dybere Betydning i de valgte Æmner, men det synes rimeligst, at disse hyppigst nærmest havde været Udslaget af den daværende lykkelige Trang til plastisk Skjønhed; ligesom naar i vore Dage de skjønhedskjære Sydboer af ren musikalsk Trang under deres Gudstjeneste opføre Toneværker, som staae i lige saa fjernt Forhold til deres Religion som Sarcophagernes Relieffer til Tanken om Døden.

Relieffet paa Forsiden af Sarcophagen er næsten altid stærkt ophøiet, idet det som Regel fik Lyset forfra, medens det paa Siderne er ganske fladt, beregnet paa Sidelys.

776. AKHILLEUS SARCOPHAG. Fragment. M.

Denne Sarcophag har været af den græske Form; Laaget havde Form af et Tempeltag; Gesimsen foroven har Astragalsnor og Æggestav, Basis forneden en Egeløvs Fletning.

Fragmentet er en Deel af Relieffet forestillende Akhilleus paa Skyros, som kjendes fra andre Sarcophager.

Af Relieffet er desværre næppe den ene Halvdel bevaret og endda temmelig lemlæstet, men til Gjengæld er Udførelsen bedre end i de andre Sarcophager, som fremstille det samme Sagn.

Kompositionen er overordentlig livlig, det spændende i det Optrin, vi ikke her se, afspeiler sig ypperligt paa Personerne.

For at beskjerme sin Søn imod at udsættes for Fare ved at deltage i Toget imod Ilios, havde hans Moder Thetis faaet ham anbragt hos Kong Lykomedes paa Skyros, hvor han levede forklædt som Pige imellem Kongedatteren Deidameia og hendes Møer. Den snilde Odysseus opsøgte ham sammen med Diomedes, forklædt som Bissekræmmer.

Deidameia og hendes Møer greb straks Kvindepynten, som Odysseus havde lagt øverst, men paa Bunden af Kurven laa skjønne Vaaben, og da Akhilleus saa disse og Odysseus i det samme gav Hornblæseren Tegn til at træde ind og støde i Trompeten gik Naturen over Optugtelsen for Akhilleus, han greb strax til Vaaben og var røbet.

Det er denne Scene, som er fremstillet paa vor Sarcophag. Figurerne er let kjendelige.

Af Akhilleus selv er vel Intet tilbage, men Spidsen af hans Landse sees foroven ved Siden af Ammen.

Deidameia udstrækker i stærk Bevægelse sine Arme og hendes Søster vender sig ligeledes hen imod Scenen. Bagved disse Trompeteren. Fremdeles Kong Lykomedes, som Kunstneren har givet Provindsialistens uciviliserede Træk.

Yderst til Venstre den forslagne Odysseus, som med en særdeles betegnende Gestus gjør Diomedes opmærksom paa, hvor fortræffelig hans List er lykkedes.

Af en Række andre Akhilleus Sarcophager, især Exemplaret hos Stroganoff i St. Petersborg og et andet i Barile i Italien, fremgaar hvorledes de øvrige Figurer have været grupperede.

Akhilleus, som stormer frem og indtager Midten af Relieffet, er en mægtig Skikkelse, høit hævende Skjoldet i den venstre Haand, medens den høire sænket griber om Landsen. Kunstneren har ladet hans Kvinde-Khiton glide til Side for at vise hans kraftige Lemmer, det høire Been og den venstre Skulder.

Dernæst følge to unge Piger, som vige hen imod Dronningen, som sidder i rolig Værdighed paa sin Thronstol, yderst til høire afslutter en Silenherme Kompositionen paa denne Side.

Det venstre Hjørne betegnes af Døren, ad hvilken Trompeteren er kommen ind.

At Kompositionen virkelig har været i det Væsentlige den samme ogsaa i vor Sarcophag fremgaar af nogle Fragmenter, som bleve fundne sammen med Hovedstykket, og hvoraf et (et Stykke af Thronstolens Arm) er i Glyptothekets Eje.

Funden 1885 eller 1886 i en Vigne udenfor Porta Portesa i Rom i et Gravkammer.

Gravkammeret saavelsom Sarcophagen er fra det andet Aarh. e. C.

Beskreven udførlig i: Die antiken Sarcophag-Reliefs v. Carl Roberts. Berlin 1890. h. 1,04, br. 1,05.

777. SARCOPHAG. Marmor.

Paa Laaget en liggende Portraitfigur af den Afdøde, en fortræffelig Type paa en Romer.

Han er afbildet som liggende tilbords med Drikkeskaalen i den venstre Haand. Hullet i Skaalen har tjent til at gyde Drikoffer ned til den Døde. I den høire Haand holder han en Blomsterkrands. Hans Hund springer op imod ham.

Laaget har næppe oprindelig hørt til denne Sarcophag, da det er for kort.

Paa Forsiden et Relief; Bakkhos og Ariadne liggende paa en Vogn trukken af Panthere, føres i Triumf i et Tog af Fauner, Satyrer og Bakkhanter. Udførelsen er meget tarvelig.

Den sorte Maling paa Øinene er tildels bevaret.

Indvendig er Sarcophagen raat hugget. Ligeledes den venstre Side. Paa den høire Side er hugget en Grif. Fra Villa Pacca. — h. 0,69, l. 2,20, Fig. 0,61 h.

778. SARCOPHAGEN CASALI. Funden i en Gravhvælving ved den appiske Vei udenfor Rom. M.

Denne Sarcophag er en af de skjønneste og tillige en af de bedst bevarede af alle Sarcophager, der ere tilbage fra Oldtiden. Den fandtes tidligere i Villa Casali paa Mont Cælius i Rom.

KISTEN.

Paa Forsiden sees Dionysos og Ariadne hvilende paa en Klippe og beskyggede af Drueranker, med Pantheren imellem sig.

Ved Klippens Fod er foregaaet en Kamp imellem Eros og Pan. Kamppladsen (palæstra) er antydet ved en væltet Kurv med Sand. Eros med Seirens Palme i sin Haand fører den bagbundne Pan afsted understøttet af en anden Eros og en Silen.

Det høie Par oven over synes i deres guddommelige

Ro lidet bekymrede om det, der foregaar ved deres Fod. Derimod følger Hermes, som var særlig Gud for Kamplege (Enagonios) den lille Scene med Opmærksomhed, og navnlig anstrænge baade Satyrerne og Mainaderne sig paa begge Sider for at tilfredsstille deres Nysgjerrighed. To godmodige Dionysospræster afslutte, ikke ulig et Par Karyatider, paa begge Sider det Hele. Paa Jorden bemærkes forskjellige til Bakkhosdyrkelsen henhørende Gjenstande og Dyr, en vannus og en cista mystica, et Alter med Gudens Billede i Relief, en Slange, en Panther, en Ged. — h. 0,69, l. 2,17, d. 0,82 (Kisten). h. 0,31, l. 2,17, d. 0,82 (Laaget).

LAAGET.

Ogsaa her er Eros og Pan med Bakkhos og Ariadne Hovedpersonerne; det ligger nær at antage, at denne Frise staaer i Sammenhæng med Hovedbasrelieffet, og at den da forestiller Øieblikket førend Pans og Eros' Kamp. Tilvenstre kommer en lyrespillende Eros ind ridende paa den ene af de to Panthere, som trække en Vogn, der styres af en Bakkhant. Dionysos og Ariadne ligge hvilende og synes at betragte en Pan, der rives op af sin Hvile af tvende Mainader. Mellem Dionysos og Ariadne sees en Satyr, som med Velbehag tømmer sin Rhyton. Bagved Ariadne sidder en Bakkhantinde, som med synlig Iver spiller paa en Dobbeltfløite, imedens hun samtidig træder en Krupezion. Tilhøire ere et Par Mainader beskæftigede med at undersøge vannus og cista mystica. Af denne kryber Slangen ud og forskrækker en Satyr, der flygter bort.

Paa dette Basrelief er der Spor af Farver. Vannus og cista mystica have været rødmalede, og flere af Figurernes Øine bære Spor af sort Maling.

Udførelsen er ikke saa gjennemført som paa Hoved-

basrelieffet. Kunstneren har i stor Udstrækning benyttet sig af den i Oldtiden hjemlede licentia artistica at lempe Figurens Maal efter det givne Rum.

Paa Sarcophagens ene Side er et Relief i meget fladt Arbeide forestillende en bevinget Amorin med en Panther og en Silenmaske. Udførelsen er tarvelig, og Sarcophagens Eier har da heller ikke tillagt det nogen Betydning, idet man har ladet Jernklammerne, som fastholdt Laaget, gribe ned i det.

Rummet indvendig er ganske raat hugget. Liget har altsaa sandsynligviis ligget i en mindre Kiste af Træ eller Metal. — Væggen er 7 Ctm. tyk.

Dette Kunstværk besidder den romerske Keisertids Kunsts Feil og Fortrin. For at opnaa en overdreven Virkning er istedetfor Meislen Boret hyppig anvendt; Lemmerne ere saa slanke, at det grændser til det uskjønne o. s. v. Men der er en Skjønhed i Grupperingen, et Liv i Figurerne og en Individualitet i Personerne, som gjør dets Mester og hans Tid al Ære.

Sarcophagen var i Begyndelsen af dette Aarhundrede meget berømt, senere, da Villa Casali havde været utilgængelig, var dens Existens gaaet af Glemme.

Den findes afbildet og beskrevet i Visconti Mus. Pio Clem. Tom. V.

Indgaaende Beskrivelse hos F. G. Welcker, Zeitschrift den alten Kunst, I. B. 1818.

Afbildet og beskrevet i Denkmäler der alten Kunst v. C. O. Müller, II. Denkmäler gr.-röm. Sculpt. Nr. 410.

Beskrevet i Platner-Bunsen, Rom. III. Bind I, pag. 502 og 680. Matz Duhn II, p. 85. Kobberstik af Cunego.

779. ROMERSK SARCOPHAG. M.

Paa Hjørnerne i Relief Melpomene paa Kothurner og Thalia.

I Midten en Reliefbuste af den Afdøde, en Kvinde; under denne en Hyrde, som malker en Ged.

Iøvrigt er Forsiden udfyldt med S-formede Cannelyrer.

Laaget mangler. Siderne og det indvendige raat hugget.

Sculpturerne ere meget raa.

Iøvrigt er Sarcophagen godt bevaret og er et smukt Exempel paa en Type af Sarcophager, som er overordentlig hyppig i Rom. — h. 0,55, br. 2,10.

780. SARCOPHAG. Canneleret og oval. M.

I Midten i en cirkelrund Nische et Reliefportrait, halv Figur af en ung Mand, som spiller paa et luthformet Instrument.

Han bærer ikke Toga, men en løs Skjorte.

Under samme to Masker.

Derefter til hver Side S-formede Cannelyrer. Yderst til hver Side staar en Dødsgenius støttende sig til en omvendt Fakkel og med en Krands i Haanden.

De afrundede Endeflader ere prydede hver med et Skjold og en Landse.

Skjoldmærket er et korsformet Ornament.

Udførelsen er haandværksmæssig. — l. 1,66, h. 0,54.

781. SARCOPHAG. Canneleret og oval. M.

I den cirkelrunde Nische i Midten en Reliefbuste af en yngre Mand i Toga. Derunder to Masker.

Cannelyrerne ere lodrette og deres nederste Trediedeel er udfyldt af Rundstave.

Paa hver af de afrundede Ender er en prægtig, fremskridende Løve afbildet i Relief.

Udførelsen er ret god.

Cannelerede Sarcophager som 779—781 vare i Brug i Tiden før Hadrian. — l. 2,08, h. 0,65

782. MARSYASSARCOPHAGEN. Marmor.

Denne Sarcophag er funden i Sidon for flere Aar siden; der er som bekjendt senere gjort et større Fund af Sarcophager i denne By. Kisten selv mangler; det er kun Forsiden med Relieffremstillinger, som er tilstede.

FORSIDEN AF KISTEN.

Indskriften foroven:

ΕΡΜΟΓΕΝΗ · ΧΡΗCΤΕ . ΚΑΙ . ΑΛΥΠΕ · ΧΑΙΡΕ · ΖΗCΑC . ΕΤΗ . Ν

viser, at Eieren Hermogenes døde 50 Aar gl.

Relieffet viser tilvenstre Pallas Athene blæsende af alle Kræfter. Hun har opfundet Fløiten, men ved at se sit Ansigt fordreiet under Spillet, kastede hun den i Floden Mæander, der er betegnet ved Flodguden.

Marsyas, som har hørt til, og som vil tage Fløiten op, kommer tilsyne ovenover Flodguden.

I Midten sees Udfaldet af Væddekampen. Marsyas, som ved sit Fløitespil formasteligt har villet maale sig med selve Apollos guddommelige Lyra, staaer overvunden ligeoverfor Guden.

Som Vidner og Dommere i Kampen seer man tilvenstre Pallas Athene, Kybele, Stedets Lokalguddom, Marsyas' Beskytterinde og Dionysos. Til høire sidder Hera og bagved staae de syv af Muserne. Disse bærer alle paa Hovedet et Smykke af Fuglefjer, en Erindring om den Seir, de selv vandt mod Sirenerne.

Af de phrygiske Bødler er den ene færdig til at begynde sin Gjerning; den anden, som minder om den bekjendte Statue »Sliberen« i Florents, er ifærd med at hvæsse sin Kniv. Ogsaa her viser den livfulde og skjønne Komposition tilbage til et stort Forbillede. Smlgn. Nr. 376.

Udførelsen er som »Sarcophagarbeide« særdeles god.

I Louvre findes et Sarcophagrelief med en lignende Fremstilling.

LAAGET.

I Midten er den Afdøde afbildet i Reliefbuste, det er en midaldrende Mand med fuldt Skjæg, indsvøbt i sin Toga. Busten er omgivet af et eiendommeligt Ornament, som nærmest synes at være sammensat af Snore eller Reb.

Til Venstre ligger Apollo støttende sig til en Steen, ved hans Fødder en Grif.

Ligeoverfor ham Melpomene. Imellem dem staaer et Pilekogger med en Bue.

Hjørnet dannes af en Maske.

Til Høire ligger Artemis med sin Hund og Erato, ligeledes adskilte ved et Pilekogger med Bue; i Hjørnet en Maske. Roscher Lex. II_2 p. 2447. Revue archeol. 1888, I, T. 7, 8. — l. 3,10, Forsiden 0,75 h., Laaget 0,22 h.

783. PHAETONSARCOPHAGEN. Marmor.

Dette Relief er vistnok den smukkeste plastiske Fremstilling vi have tilbage af Phaëtonmythen.

Kunstneren har holdt sig meget nøie til den skjønne Fortælling i Ovids Metamorfoser.

Tilvenstre Föibos-Apollon siddende paa sin Throne, omgivet af de tre Horaer samt Klymene, med hvem han var Fader til Phaëton. Denne forlanger at kjøre Solens Vogn. Guden forfærdes, men det ubesindige Løfte er givet. Tiden er nær,

»Solis equi hinitibus auras
»Flammiferis implent, pedibusque repagula pulsant«,

de vælige Heste holdes tilbage af deres Førere. Eden svoret ved Styx maa holdes.

Skjæbnen er uundgaaelig, Parcen læser den i sin Bog.

I Midten sees den fortvivlede Fart. Hestene ere i vild

Uorden, de to ledsagende Ryttere Kastor og Pollux kunne ikke forhindre Katastrofen. Phaëton styrter i Dybet, hvor Eridanos' Strøm optager det forbrændte Lig; Flodguden holder en knudret Kølle i Haanden, ved hans Side ligger et Anker. Hjulet betegner den anden liggende Figur som en Jordgud (tellus).

Den gamle Cygnos er Vidne til hans Yndlings Fald, han bliver i Sorgen derover forvandlet til en Svane.

Til høire modtager Apollo Budbringeren. Tidsgudinderne staae hos ham, deltagende i Sorgen.

Udførelsen er ikke bedre end sædvanligt paa Sarcophager, men Kompositionen er saa storladen, den episke Fortælling saa klar, at uden Tvivl et større Kunstværk har tjent til Forbillede, hvilket bestyrkes ved, at der i Villa Borghese findes et antikt Relief, som i høj Grad ligner dette og maa henføres til samme Forbillede.

Paa Siderne er hugget et skiveformet Ornament (et Skjold?).

Paa Øinene er den sorte Maling for en Deel bevaret og Sarcophagen er i det Hele ret godt bevaret.

Af Relieffer fremstillende Phaëton ere de vigtigste: Et i Louvre, et i Villa Borghese, et i Museo archeologico i Verona og et i Ufficierne i Florents.

See Phaëton v. Wieseler, Göttingen 1857. Fra Villa Pacca.

Sarcophagen er afbildet og udførlig beskreven i Ann. d. Inst. Roma 1869. Matz Duhn II. p. 431. Roscher Lex. II,II 2198. — h. 0,62, l. 2,07, d. 0,73.

784. ENDYMIONSARCOPHAGEN. Marmor.

Paa den venstre Side er indhugget en Stav og en skjoldformet (?) Gjenstand, hvis Betydning ikke er klar.

Den høire Side er raat hugget.

Artemis, som bærer Halvmaanens Tegn paa sin Pande,

har standset sin Vogn paa Bjærget Latmos i Karien og ledes af Eroter hen til Endymion.

Hypnos i Skikkelse af en ældre Mand udgyder sit Horn over ham og styrker hans Søvn.

En bevinget og beklædt Figur staaer foran Vognen, tilhøire en Hyrde med sin Hjord. Paa begge Sider indfattes Relieffet af Dødens Genier med omvendte Fakler.

Smlgn. Nr. 174.

Udførelsen hæver sig heller ikke her over det almindelige Haandværksarbeide, men den velordnede og stemningsfulde Komposition viser hen til et betydeligt Forbillede. Gjentagelser af dette Relief med nogle Ændringer findes i Candelaber-Galleriet i Vaticanet, i Glyptotheket i München o. fl. St. Matz Duhn II, p. 187. Fra Villa Pacca. — h. 0,50, l. 0,55, d. 0,55.

De tre Sarcophager Nr. 777, 783, 784 ere fundne ved de Udgravninger, som i Pius VII's Tid bleve foretagne i Ostia.

Paa Laaget, som er borte, fandtes en fiirkantet Tavle, som holdtes af to svævende Victorier. Paa Hjørnerne uskjæggede Masker.

Indskriften lød:

D . M.
AURELIO . LVCANO
CRATVS . CAES . ET
SVPLICIA . LASCIBA
PARENTES . FILIO
DVLCISSIMO.

785. BARNESARCOPHAG. M.

Relieffet paa Forsiden forestiller en Væddekjørsel af Eroter, en Sujet, som hyppigt findes anvendt paa smaa Sarcophager.

Væddeløbet er som sædvanligt fremstillet som foregaaende paa en romersk Circus og giver saaledes til en vis Grad et Billede af en saadan.

Yderst tilhøire sees Maalet »Meta«, en Gruppe tilspidsede Søiler, som betegne Enden af den lange Midter-Muur »Spina«, om hvilken Løbet foregaaer.

I Midten sees Signalapparatet, to Søiler, som bære en Architrav.

Ovenpaa denne heisedes efter hvert Omløb et kugleformet Signal, formodentlig en Kurv, som saaledes angav hvor mange Gange Vognen havde løbet Banen rundt. Smlg. Nr. 506.

Vognene ere firspændte, men Relieffets Dybde har kun givet Plads til Fremstilling af tre Heste.

Vognstyreren har en lille Jokey-Erot til Medhjælper, som sidder paa den ene af Hestene.

Det gaaer meget livligt til!

Den første Vogn har allerede naaet Maalet, og baade Vognstyreren og Jokeyen vende sig triumferende til Beskuerne.

Den næste Vogn styrter, og ligesom ved Jernbaneulykker Waggonerne løbe op over Locomotivet, saaledes løber her Vognen op over den ene Hest og løfter Bagdelen af den anden heelt i Veiret.

Den ulykkelige Kudsk styrter hovedkuls ned.

De to sidste Vogne kommer smukt ind som Nr. 2 og 3.

Udførelsen er tarvelig, men Compositionen er fuld af Liv.

Paa den ene Side sees en Grif, paa den anden en Rytter.

Den er funden i Liciniernes Grav i Rom. — l. 1,46, h. 0,31.

786. BALBINUSSARCOPHAGEN. M.

Balbinus var romersk Keiser A. 238, Sarcophagen har dog ikke indeholdt hans Lig, da der baade i Dresden og i Louvre findes en Balbinussarcophag i Stiil med denne.

I Midten seer man Keiser Balbinus eller en af hans Mænd til Hest.

Hovedet med det kortklippede Haar er fortræffelig characteriseret, det er øiensynligt et Portrait. Han sidder med stor Sindsro og udstrækker kun sin Haand for at tage et Spyd, som den guddommelige Virtus rækker ham.

Han har allerede een Gang sendt sit Spyd mod den fremspringende Løve, og det har »ikke været et Glipkast«, thi det er gaaet helt igjennem Bringen, og Spidsen stikker ud bagved Forbenet.

To Hunde angribe Løven forfra og bagfra. En Slave holder en tredie i en Rem. De øvrige Ledsagere, hvoraf en til Hest, ere bevæbnede med Spyd og barhovede. Deres vildt flagrende Haar give dem et halvt barbarisk Udseende, som kontrasterer stærkt med den noble Romer.

En Hjort og et Vildsvin flygte. Paa Jorden ligge dræbte en Oxe, et Vildsvin og to Hjorte.

Yderst tilvenstre sidder Silvanus paa en Klippe. En Ørn er ifærd med at fortære en Hare, medens en anden Hare rolig gnaver paa en Bunke Frugter.

Denne prægtige Sarcophag er i det hele vel bevaret.

Udførelsen er ikke fiin, men Kompositionen er livlig og fylder Rummet fortræffeligt.

Paa den venstre Side er hugget en Grif, paa den høire to Griffer med en kandelaberlignende Gjenstand imellem sig.

Funden i Vigna Casali.

Matz Duhn II, p. 277. — h. 0,39, l. 2,10.

787. SARCOPHAG MED SKIBE. M.

Paa Forsiden er afbildet en Seilads med tre Skibe, bemandede hvert med tre Drenge.

Paa Skibet tilhøire løber Forstavnen ud i en Spore.

En Dreng er faldet i Vandet, den tomme Baad sees nær ved ham.

I Bølgerne boltre sig Delfiner.

Roergængerne holde i hver Haand en Roerpind; Skibene have Roer paa begge Sider.

Tilhøire afsluttes Scenen med et Fyrtaarn i tre Etager, tilvenstre af en Bygning, fra hvis Port og Balkon Tilskuerne betragte Scenen.

Hjørnerne ere svagt afrundede.

Siderne ere prydede med et simpelt Ornament. — h. 0,53, l. 1,77.

788. SARCOPHAG. M.

Siderne tildeels itubrudte.

Forsiden:

Den Afdøde, en ung Mand, sees i Reliefbuste med den høire Haand paa Brystet indhyllet i en Toga.

To vingede Genier holde svævende en stor Laurbærkrands som en Ramme omkring Busten. Under den ligger to vaseformede Kurve med Blomster, en Bue og et Kogger.

Yderst paa hver Side en Gruppe af Amor, som med begge Hænder griber Psykhe om Halsen for at kysse hende.

Udførelsen meget tarvelig.

Paa hver af Siderne en Grif, som dog nu tildeels er afbrudt. — h. 0,53, l. 1,77.

789. OVAL SARCOPHAG. M.

Den Afdøde er fremstillet i næsten halv Figur i Relief paa en skaalformet Baggrund »Imago clupeata« baaret af

et Par svævende Genier. Hans Toga har den mærkelige Tverfold »laticlavium« over Brystet.

Forneden Pomona med et Faar og en Flodgud med et phantastisk Vanddyr.

Af to Barnefigurer, som have udfyldt Midten, sees kun de smaa Fødders Spor.

Paa Hjørnerne til hver Side Amor og Psyche. Han holder Haanden om Skulderen og tager hende om Hagen, som for at kysse hende.

Paa de bagerste Hjørner til begge Sider en Erot, som holder en Hare iveiret og en Hund, som springer op imod ham. — h. 0,63, l. 1,95.

790. FORSIDEN AF EN SARCOPHAG. M.

I høit Relief er fremstillet tre Portaler, indfattede af Søiler med snoede Cannelyrer.

Det midtersle Portal har en flad trekantet Fronton, Sideportalerne ere overhvælvede med flade Buer. Baggrunden i hvert Portal dannes af et ophængt Draperi.

I den større midterste Portal er Brylluppet fremstillet. Den noget aldrende Mand rækker den heller ikke unge Hustru Haanden.

Imellem dem en Genius med et Overflødighedshorn.

Til venstre Ægteskabets Gudinde med en Fakkel i hver Haand og en ubevinget Amorin ved Siden.

Til høire staaer Forloveren, en ligeledes ældre Mand, med en Genius ved Siden.

Relieffet er ret vel bevaret, dog er det fremstaaende af Hænder og Arme tildeels restaureret.

3die Aarh. e. C.

Sarcophagen er i den christelige Tid bleven itubrudt og benyttet til andet Brug. Paa Bagsiden af Reliefpladen findes udført en Deel Fremstillinger af christelige Symboler fra det 5te Aarh. — h. 1,19, l. 2,28.

791. SARCOPHAG FRA LAODICEA. Marmor.

Rundt om de fire Sider er ophængt en Guirlande af Blomster, som paa hver af Langsiderne bæres op af to vingede Genier, og paa Hjørnene ere fæstede til Tyrehoveder. I Midten af Guirlandens otte Rundinger otte Hoveder. Udførelsen meget raa.

Hovederne forestille:

Bakkhos, Silen, Ung Satyr,
Hermes,
Perseus, Medusa, Herakles,
Paris eller Apollon.

Der findes Exempel paa, at Apollon i Orienten har phrygisk Hue.

Sarcophagen er sauget i fire Stykker. — h. 1,06. Langsiderne l. 2,02. De korte Sider l. 1,07.

792. HJØRNE AF ET SARCOPHAGLAAG. M.

Kvindeligt Reliefhoved.

I Haaret Ax og Frugter. Under Øret skyder en Slange sig frem. — h. 0,40.

793. HJØRNE AF ET SARCOPHAGLAAG. M.

Mandligt Reliefhoved med mægtigt Haar og Skjæg. — h. 0,38.

794. SARCOPHAGFRAGMENT. Relief. M.

En Deel af en Gruppe af to Kvinder. Koras Bortførelse. — h. 0,39.

795. GRAVALTER. M.

De tre Sider have endnu en rigt udsmykket Basis og Gesims ret vel bevaret.

Bagsiden er i Forfaldstiden bleven overarbeidet paa en barbarisk Maade; den er tillige stærkt forvitret og de smukke Figurer, som dog ikke synes meget berørte af Overarbeidelsen, ere noget udviskede.

Paa alle fire Sider er fremstillet, særdeles livfuldt, i Relief dansende Mainader og en Bakkhant.

Som saa ofte ere Figurerne Gjentagelser efter ældre Typer, sammenstillede vilkaarligt, uden at de oprindeligt have haft noget med hinanden at gjøre.

Den midterste Figur paa Forsiden, som i det oprindelige Forbillede holdt sin Meddansende i Hænderne, er saaledes fremstillet med de udstrakte Hænder, men uden at holde nogen i Haanden! Figuren paa høire Side er mulig en Affødning af Skopas' Mainade.

Disse yndefulde Figurer ere fortrinligt og meget virkningsfuldt udførte, dog ere Hovederne meget ødelagte.

Paa Forsiden lyder Indskriften:

VIBIAE PYTHIADI
VIBIVS . LYNX . CONIVG

Paa Bagsiden:

D M
VIBIAE PYTHIADI

Hauser: Brunn Bruckm. Denkm. 599.

Altmann: Röm. Grabaltäre p. 273. — h. 0,85, l. 1,04, br. 0,52.

796. ET ROMERSK GRAVMÆLE OVER EN UNG PIGE. CORNELIA CLEOPATRA, DØD 20 AAR GAMMEL. M.

Laaget dækker et lille raat hugget Rum i Stenen, hvor den Afdødes brændte Been har været indsatte i et lille

Skrin. Udførelsen er haandværksmæssig. Dette særdeles velbevarede Stykke, som baade i Form og Udførelse er en god Type paa en almindelig Form af romerske Gravmæler, fandtes tidligere i Villa Casali:

D M
CORNELIÆ CLEOPATRÆ
VIXIT ANN XX MEN II
DIEBUS III
M CORNELIUS HYMNUS
ET CORNELIA CORINTHIAS
PARENTES FILIÆ
PIENTISSIMÆ DE SE
BENE MERENTI
FECERUNT
ET SIBI ET SUIS POSTERISQ
EORUM.

Under Indskriften er den almindelig sovende Dødsgenius fremstillet. Smlgn. Nr. 175.

Matz Duhn I, p. 199.

Altmann: Röm: Grabaltäre. p. 94. — h. 1,06, br. 0,65, d. 0,40.

797. ROMERSK GRAVMÆLE. Piedestal. M.

Formodentlig har denne Piedestal baaret en Overligger i Lighed med Nr. 796.

I en lille Fronton, som er baaren af to snoede ioniske Søiler sees det afdøde Ægtepars Portraiter i Reliefbuster.

Den smukke Kone med sit noble Hoved og det skjønt opsatte Haar holder trofast i Haanden den sølle Mand med den skjæve Mund og de hængende Folder om Mundvigerne.

Det er ikke for Ingenting at der underneden symbolsk er anbragt en Hund med en Snor om Halsen!

Under Busten lyder Indskriften:

D M
IVLIAE. C. F. SATURNINÆ ET
C. SVLPICIO. CLYTO. ET
MEMORIÆ. IVLIÆ. MVSARI
IVLIA HEVRESIS ET SVLPICIVS
CLYTVS. B. M. FECERVNT.

Paa begge Sider af Piedestalen er udhugget et Træ fuldt af Fugle, som spise dets Frugter. En Dreng klatrer op i Træet.

Relieffet paa Bagsiden er sikkert ikke antikt.

Tidligere i Pal. Sciarra.

Altmann: Röm. Grabaltäre p. 214. — h. 0,91, br. 0,55.

798. SEPULCRALARA. M.

Gravurne i Form af et Alter.

Forsiden er flankeret af to snoede Søiler med »romerske« Capitæler.

Derover: D. M. (diis manibus).

Forneden er afbildet Hades' Port med aabne Fløje. I Aabningen sees en Mand og en Kvinde; den sidste med Haarsætning fra Flaviernes Tid.

Derover en Indskrift:

SEX . ALLIDIYS
SYMPHOR . FEC
SIBI ET . SEX . ALLIDIO
HYMENAEO . FIL.
ET . ALLIDIAE . ATTICIL
LAE . SORORI . ET . AL
LIDIAE . HYMENIDI.
VXORI.

Smukt Haandværksarbeide; stærk Brug af Boret.

Altmann: Röm. Grabaltäre p. 154. — h. 0,51, br. 0,35.

699. ROMERSK ASKEKISTE. M.

Cirkelrundt med tilspidset Laag.

Paa Forsiden en Indskrift:

MEMORIAE
C LICINI LICINI
ANI TESSERARI
PRAETORIANI
AEGRILIA PRO
BIANE INCOMP
ARABILIS EXEM
PLI CONIUGI

Under Indskriften sees to ganske smaa Reliefbuster af Mand og Hustru. Bogstaverne S og P ere indhuggede ved Siden af disse.

En Blomsterguirlande, baaren af to Genier, slynger sig rundt om.

Villa Pacca.

Matz Duhn I, p. 212. — h. 0,87, Diam. 0,54.

800. ROMERSK GRAVMÆLE. M.

Næserne paa de fire Buster beskadigede.

Forneden er Stenen tildannet som en Tap til at fæste i Sokkelen.

Gravmælet er bygget som en Nische, der paa Siderne indrammes af to smalle Pilastre, smykkede med Vedbendranker. Derover en Frontspice med en Løve, i tarveligt Arbeide, liggende paa hver Side.

Nischen er ved et Tverstykke deelt i to Dele. Hver

Deel har i Rundingen foroven en Muslingskal, som danner Baggrund for to Reliefbuster af en Mand og en Kvinde.

Haarsætningen er den under det julisk Claudiske Dynasti brugelige.

Busterne i øverste Række have bar Hals. I nederste Række have de Draperi og Hænderne ere viste; Kvinden lægger sin høire Haand i Mandens Høire.

Paa Tverstykket en Indskrift:

TVRPILLIAE . M . F.	C . ACVTIO
TETIAE	CF
MATRI	PATRI

I øverste Række er altsaa Forældrene afbildede, i den underste Sønnen og hans Hustru.

Aldersforskjellen imellem de to Slægtled er tydelig.

Altmann: Röm. Grabaltäre p. 206.

801. ASKEURNE. M.

Laaget mangler.

Indskriften lyder:

D . M . C . MEM
MIVS . IANVA
RIVS . SEVIBV
S . FECIT.

I ualmindelig skjønt Arbeide ere de tre Sider prydede med Frugtguirlander ophængte imellem Bucranier som danne Hjørnerne. Fugle i Mellemrummene.

Fandtes tidligere i Pal. Giustiniani i Rom.

Matz Duhn III, 3948.

Altmann: Røm. Grabaltäre p. 63. — h. 0,50.

802. ASKEURNE. M.

Laaget mangler.

Indskrift:

D M
CN IVLI . PICENTIS . MILCO.
XIIII VRB ORDINATO
FECIT
CN IVLIVS THEAGENES
PATER FILIO . PIENTISSIMO.

Forsiden er prydet med en Guirlande ophængt imellem Vædderhoveder, samt nogle Fugle.

Pal. Giustiniani Rom. — h. 0,26.

803. ROMERSK ASKEKISTE. M.

Formen ualmindelig, men ikke uskjøn; lige fortil, rund bagtil.

Forsiden er tillige skaaren skraat tilbage.

Indskrift:

D. M.
CURTILI NERVAE
MARCIA CHRYSIS
CONIUGI KARISSIMO

Omgivet af en Guirlande opfæstet imellem Masker.

Laaget fladt med Bladornament paa Randen.

Matz Duhn III, p. 208. — h. 0,35, br. 0,52.

Villa Pacca.

804. GRAVSTEEN. M.

Foroven en Niche med en lille Reliefbuste af den afdøde Hustru.

Paa begge Sider foroven et acroterieformet Hjørne med Bogstaverne D . M.

Under Nichen en Indskrift:

M . POSTVMIVS . ZOSIMVS
FECIT CONIVGI CORNELIAE
PHILETE . F. SVAE . ET POST
VMO . ZOSIMO F . SVO
ET CORNELIAE SVCCESSAE
AVLAE EORVM.

Det nederste af Stenen er glat. Randen er afbrudt forneden. Formodentlig har Stenen været indsat i et Fodstykke.

Den er forneden gjennemboret af et cirkelrundt Hul, til Indgydning af Vinoffret.

Reliefbusten er smukt udført. En ikke ganske ung Kvinde, med særdeles bestemte, men ikke uskjønne Træk. En Tunica dækker Brystet og den venstre Skulder, men lader den høire fri. Busten har den knappe Form, som var almindelig i den første Keisertid, men den turbanagtige Haarsætning er næppe ældre end Trajans Tid.

Altmann: Röm. Grabaltäre. p. 211. — h. 0,75.

805. ROMERSK ASKEKISTE. M.

Paa Laaget, som ikke er gjort til Kisten, og som har fire raat angivne Akroterier paa Hjørnerne, er foran indhugget en Sistrum.

Paa Siderne Laurbærguirlander ophængte paa Masker, som danne Hjørnerne.

Bagsiden raa.

Indskrift:

Q. VIBI. PANTA
GATHI ET IVNIÆ.
M. F. RUFINÆ
CONIUGI. EIUS.

— h. 0,39, l. 0,54.

806. ASKEURNE. M.

Laaget tagformet.

Indskriften lyder:

MEMORIAE
CLAVDIAE
MEMPHIDIS

Forsiden er prydet med et Par Ørne, som i Næbet bærer en Guirlande, over denne en Kanin, som æder af Frugter, der vælte ud af en Kurv.

Matz. Duhn III 3981 — h. 0,32.

Palazzo Merolli.

807. GRAVVASE. M.

Laaget er løst og holdes fast ved Metalkramper. Vasen har tre Hanke i Form af Grifhoveder.

Indskrift:

DIS . MAN
DONATE
ET RESTITVTAE.

— h. 0,42.

808. GRAVVASE. M.

Paa Forsiden læses:

L VERGILIO
BOTRIO
VIX . ANN . XL

Paa Bagsiden: D . M

Smuk Form og fiin Udførelse. Det er meget tvivlsomt om Vasen er antik.

809. GRAVRELIEF. M.

Reliefbuste af en ung Kone Sancia Claudia Pieris.

Om Haaret et fladtliggende Diadem eller Metalbaand.

Det bølgende Haar og de indmeislede Øine antyde Antoniernes Tid.

Under Busten læses en Indskrift:

D . SACRUM . M
SANCIAE . CL . PIERIDI . KA
RISSIMAE . ET . RARISSIMAE
ET . INCONPARABILI CONIVGI.
ANNIVS . TELESPHORVS . B . MER
HIC . CONDITAE . POSVIT . CVM
QUA . VIX . AN . XXV . MVIIDXIII

Det lille Mindesmærke er smukt udført og næsten fuldstændig bevaret.

Altmann: Röm. Grabaltäre p. 215. — h. 0,60.

810. BASIS AF ET GRAVMÆLE. M.

Indskrift:

Forsiden:

D M
LICINIAE
CHRYSIDI
Q . V . AN
LXII . M VII ET
LICINI TIMO
LAI CONIVGIS
EIVS . Q . V . AN
LXXX . M . VIII

Bagsiden:

D M
LICINIO TI
MOLAO . Q
V . AN.
LXXX . M. VIII.
ET
LICINIAE
CHRYSIDI
CONIVGIS
EIVS . Q . V . AN,
LX . M . VIII

Den høire Side danner en skæv Vinkel, formodentlig har der været en lille Statue med en skæv Plinthe ovenpaa. — h. 0,66.

811. ROMERSK FANEBÆRER. Gravsteen. M.

Paa Forsiden af en lille Piedestal er fremstillet i Relief en romersk Fanebærer.

I den venstre Haand holder han Fanen, med den høire lægger hau et Offer paa et lille flammende Alter.

Indskriften over Relieffet lyder:

SSS
A. COCCEIVS
EROS
EX VISO
FECIT

Stenen 0,58, Figuren 0,31 høi.

812. AQUILIFER, ROMERSK FANEBÆRER. Lille Hoved. Marmor.

Paa Hovedet en Løvehjelm med Kindklapper. — h. 0,14.

813. GRAVSTEEN OVER EN BESTIARIUS. M.

Den Afdøde er fremstillet som Bestiarius (Toreador).

Han holder i sin høire Haand Klædet, som han skal kaste ind paa Arenaen til Tegn paa Forestillingens Begyndelse.

I den venstre Haand en Landse.

Hans Klæder er en kort Bluse, med et tre Gange om Livet slynget Bælte, Lærredsbeenklæder og en Slags høie Gamascher, vistnok af Læder, som slutte sig til Skoene.

Ved Siden af ham hans Hund.

Haar og Skjæg som i 2det Aarh. e. C.

Stenen sluttes foroven af et halvrundt Feldt med Indskrift:

D M
AEL . TERTIA
PHILOCLERA
TRI . BENE . MERENTI

See Comptes rendus de l'acad. des inscr. et belles lettres. 4 Serie Tome XXIII (1895) pag. 379. — h. 0,62.

814. ROMERSKE BADEKAR. Ægyptisk Granit.

Fødderne moderne.

Paa Forsiden et Løvehoved og to Ringe, Efterligning af Metal, i Relief.

Karret har intet Afløb og har saaledes næppe været bestemt til Brug.

Det har sikkert, ligesom saa mange lignende Badekar, som findes i Musæerne, været et Decorationsstykke. — h. 0,65, l. 2,08.

815. PRAGTKAR. Cipollino.

Fødderne moderne.

Det har intet Afløb og har ligesom Nr. 814 næppe været bestemt til Brug.

Karret er udført i en sjælden skjøn Cipollino Blok; det har en profileret Rand og for hver Ende en capitælformet Basis, som har hvilet paa de bærende Fødder.

Nærværende Kar er et af de skjønneste af denne Art, som existerer. — h. 0,60, l. 2,75.

816. GRÆNDSESTEEN. HERME. M.

Næsespidsen mangler.

Paa Hovedet en korinthisk Hjelm.

Archaisk Stiil.

Hermeskaftet er svagt tilspidset nedad og ender i en profileret Basis.

Forpaa en Indskrift:

FINES
PRAEDI.S
VAL. NYM
FIDIANI . Q
ET . FILIORVM

Hermen er altsaa en Grændsesteen for S. Valerius Nymfidianus og hans Sønners Landeiendom.

Stilen er den første Keisertids.

Grændsestene af denne Art ere meget sjældne.

Udførelsen af Hovedet er god, men Indskriften er stymperagtigt indhugget. — h. 1,23.

817. EN STOL »LECTISTERNIUM«. Relief. M.

Relieffet er ubeskadiget, men ufuldendt; har vistnok tilhørt et Gravmæle.

To bagbundne Barbarer ere anbragte imellem Stolebenene.

Sædet er smykket med en lille Frise af Havuhyrer. Ovenpaa ligger et Hynde og derpaa et Scepter og en Laurbærkrands. — h. 0,90, l. 1,10.

818—823. SEX STUKPLADER.

Disse Plader ere en Deel af Vægbeklædningen i et Columbarium, hvor Medlemmerne af Sempronieinnes Familie have været begravede.

De buede Blindinger ere Nischernes Plads, hvor Askeurnerne have staaet. — h. 0,88, br. 0,98—1,05.

824. INDSKRIFTTAVLE TIL ÆRE FOR HADRIAN FRA ARICIAS SENAT OG FOLK. M.

IMP . CAESARI
DIVI . TRAIANI
PARTHICI . F . DIVI
NERVAE . NEPOTI
TRAIANO . HADRIANO
AVG . PONT . MAX . TRIB . POT . VI
COS . III
SENATVS . POPVLVSQVE
ARICINVS

Fundet i Dianas Lund ved Nemi. — h. 0,98, l. 1,04.

825. BASIS TIL EN STATUE AF DIOCLETIAN. M.

Paa Forsiden en Indskrift:

IMP . CÆS . C . VALERIO
DIOCLETIANO
PIO FELICI
INVICTO . AUG . PONTIF . MAX
BRITANNIC . MAX . GERM
MAX . TRIB . POTEST . II . COS . II
PP PROCOS
HONORATI . ET . DECVRION
ET . NVMERVS . MILITVM
CALIGATORVM.

Paa Sidefladen tilvenstre findes ogsaa en Indskrift, som dog tildeels er udvisket.

Tidligere i Villa Borghese. — h. 1,21.

826. STATUEBASIS. Sildig Keisertid. M.

Der har tidligere været en anden Indskrift, som er borthugget for at give Plads for den nuværende.

TYRANNIAE ANICIAE
IVLIANAE . C . F . CONIVGI
Q . CLODI . HERMOGENIANI
OLYBRIVS
CONSVLARIS CAMPANIAE
PROCONSULIS AFRIKAE
PRAEFECTI VRBIS
PRAEF . PRAET . ILLYRICI
PRAEF . PRAET . ORIENTIS
CONSVLIS ORDINARII
FL . CLODIVS RVFVS VP
PATRONAE PERPETVAE

Tidligere i Villa Borghese. — h. 1,23.

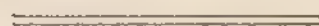
827. STATUEBASIS. Sildig Keisertid. M.

En tidligere Indskrift er bleven borthugget.
Den nuværende lyder:

FABIVS TITIANVS
V C CONSVL
PRAEF VRBI
CVRAVIT.

Tidligere i Villa Borghese. — h. 1,23.

828. DEKORERET PIEDESTAL. M.
Bakkhos og Satyr.
Decorativt Arbeide. Forfaldstid.
Kjøbt i Konstantinopel. — h. 1,05.

CHRISTELIG KUNST.

---

829. CHRISTELIG SARCOPHAG. Forsiden. M.

Forsiden er inddeelt i syv Nischer imellem otte snoede korinthiske Søiler.

Disse ere fritstaaende og forbundne foroven med flade Buer formede som en Muslingeskal. Oversiden er udført som en Efterligning af Tagsteen.

Imellem Buerne over hver Søile to Fugle, som nippe af en Kurv.

I den midterste Nische sees Jesus imellem to tilbedende Mænd, begge skjæggede.

Frelseren læner sit Hoved til Korset, som han holder i sin høire Haand. I den venstre har han en Bogrulle. Typen, en glathaget tyveaarig Yngling, er ganske forskjellig fra den almindelige.

I hver af de 6 andre Nischer staaer en Gruppe af to Mænd, den ene med, den anden uden Skjæg. Flere af dem bære Bogruller, men iøvrigt have de ingen Attributer.

Forgyldningen paa de høie Søilebaser og Capitæler har vistnok været oprindelig, men er sikkert blevet fornyet.

Udførelsen er særdeles god. Sarcophagen stammer antagelig fra det 4de Aarh.

I Peterskirken i Rom i 1ste Capel t. h. findes en lignende, noget større, Sarcophag.

Den har tilhørt en venetiansk Adelsfamilie. — l. 1,91, h. 0,44.

830. CHRISTELIG SARCOPHAG. M.

Oval Form.

Relieffets Compositon svarer ganske til Nr. 788.

I Midten bære to Engle en Medaillon med Johannes Evangelistens Billede; han holder Kalken med Laag i Hænderne.

Om Hovedet har han en Glorie. Under ham sees hans Attribut Ørnen med Menneskehoved og til den ene Side Havet med en Delfin og Leviathan, til den anden Side Jorden med Bygax og Faar.

Yderst paa hver Side en Hane.

Paa de afrundede Endeflader Genier med en Dobbeltfløite og Cymbler.

Villa Borghese. — h. 0,56, l. 2,12.

831. CHRISTELIG PRÆDIKESTOL. M.

Den har Form af en Pult.

Til Forside har man benyttet Formen af en almindelig Gravsteen. Smlg. Nr. 796.

Paa Indskrifttavlen læses:

† ME AMBROSIVS SCVLPSIT
PETRVS ABBAS SCVLPERE IVSSIT
MARMOREQVE SVO TEMPLV FVN
DAVIT AB IMO.
ECCE AGNVS DI ECCE Q . TOLLIS
PECCATA MVNDIS (!).

Derunder sees Lammet med Korset.

Paa Gesimsen foroven læses:

PONDVS . FERT . ISTE . CAPITI . MANIBVSQ.

Derover sees en Mand med et spidst Skjæg som med Hoved og Hænder, saaledes som Indskriften siger, bærer

det Underlag paa hvilket Biblen har hvilet. Dette Underlag er nu borte, men Jernkrampen som har holdt det sidder paa sin Plads.

Hvad betyder denne Mand?

At det ikke er nogen almindelig Telamon fremgaar af Indskriften som saa betydningsfuldt henleder Opmærksomheden paa, at det er ham som bærer Byrden, endda med Anstrængelse, i det han baade skal bruge Hoved og Hænder til at bære den lette Byrde af en Bog.

Det er i senere Tider ikke usædvanligt at en Trold er anbragt som Bærer af Prædikestole i Kirker: det betyder at Trolden, Djævelen er overvunden og nu, som yderste Haan, selv skal bære Guds Ord, som har overvundet ham.

Det ligger nær at antage, at vi her have et Exempel paa denne Tankegang fra Kirkens ældste Tider.

Paa Bagsiden af Læsepulten er det oldkristelige Tegn Fisken anbragt paa begge Sider.

Paa hver Side er en Rille, hvori Forsidens nu forsvundne Sidestykker have været anbragte.

Prædikestole have udviklet sig i andre Former i de følgende Tider.

Men Glyptothekets Exemplar er sikkert et af de ældste endnu existerende, hvorfra »Ordet« har lydt.

Udførelsen tyder paa Constantins Tid. — h. 0,84.

832. JONAS SARCOPHAG. M.

Paa hver Side den gode Hyrde.

Tilvenstre sees Skibet med Seilet udspændt af Stormen, som paa hedensk Vis er antydet med et Par Vindguder, som blæse i Horn.

En Mand sidder til Roers, en anden kaster Jonas, som er fremstillet nøgen, overbord. »Hvalfisken«, et drageagtigt Uhyre, venter ham med opspilet Gab.

Tilvenstre udgylper Dragen ham paa Stranden.

Ovenover sees han sovende under Græskarplanten ved Siden af hans Hytte.

Paa Brinken sees en Fisker siddende med en Hue paa Hovedet og en Kurv paa Armen med Medestangen udstrakt.

I Lateran findes en meget større Jonassarcophag, hvor Fiskeren mere naturligt er anbragt paa den lave Strandbred, hvor Jonas kastes op.

Udførelsen er meget slet, men af en grotesk Naivitet, som udelukker al Kritik. — h. 0,41, br. 1,25.

833. MIDDELALDEREN. En Fyrste. Buste. M.

Næseryggen mangler.

Det øverste af Hovedet og Bagsiden er raat hugget. Hovedet har staaet høit og imod en Baggrund. Han har fuldt Skjæg, om Hovedet bærer han en Slags Krone, om Skuldrene en Kappe, som endnu har et antikt Snit.

En ganske ny Opfattelse af Menneskehovedet træder os imøde i dette Kunstværk.

Den antike Kunsts Hovedfortjeneste, den suveræne Forstaaelse og Behandling af Formen, er her gaaet tabt.

Kraniet er daarligt bygget: Profilen ligner en Negers; Øinene en Mongolers.

Hudfolderne paa Kinderne er unaturlige.

Den eiendommelige Anvendelse af Boret minder om den Romerske Kunst (Søilecapitæler i Ravenna) i en seen Forfaldstid.

Derimod er der, ikke uden Held, lagt megen Vægt paa et sjæleligt Udtryk og personlig Characteristik. — h. 0,37.

834. HOVED. Forfaldstid. — h. fra Hage til Isse 0,21.

835. CHRISTELIGT FRESKOMALERI fra det 3die Aarhundrede. Maleriet, som er savet ud af en Muur er overført paa Lærred 1904.

Foroven sees Jesus staaende i sin Grav. Bagved ham Korset med de andre Lidelsens Redskaber: Tornekronen, Svampen, Søilen, Landsen, Svøben.

Ansigtstypen er den almindelige med langt bruunt Haar og Fuldskjæg. Lidende Udtryk.

Forneden Jesu Fødsel.

Maria knælende foran Barnet.

Kjøbt i Rom, men Findestedet er ubekjendt. — h. 1,30. h. 0,58.

ASSYRIEN.

836. ASSYRISK GENIUS. Relief. Alabast.

Benene, en Deel af høire Haand, af venstre Arm og af venstre Vingepar mangle.

Genien, som er en meget almindelig næsten stereotyp Fremstilling paa assyriske Relieffer, har i den høire Haand holdt en Piniekogle, i den venstre Haand en Spand.

Paa Hovedet en hornet Hjelm.

En Indskrift gaar tvers over Figurens Legem.

Af Indskriften erfarer man, at Figuren hidrører fra det af Assurnasirpal (884—860 f. C.) omtr. 870 opbyggede Nordvest Palads i Kalah.

Fra Kalah (Nimrud). — h. 1,59.

FØNIKIEN.

837. MINDESTØTTE. Relieffigur. Kalksteen.

Dette høist mærkelige Monument forestiller en syrisk Præst Baalyaton fra II Aarh. f. C.

Det viser som saa mange Kunstværker fra Middelhavets østlige Kyster en Blanding af græsk og ægyptisk Stiil.

Stenens Form minder om de græske Gravsteler fra det Vte Aarh. f. C.

Men imedens paa disse Figuren heelt udfylder den snevre Plads, staaer den her noget mere frit i Rummet.

Beenstillingen med den ene Fod foran den anden er endnu en Overlevering fra den ægyptiske og archaiske Stiil.

Dragten er naturtro udført uden mange Enkeltheder, derimod er Hovedet gjengivet med saa stor Fiinhed, som den grove Steen har tilladt og giver et levende Billede af Manden. Han bærer en Hue paa Hovedet af lignende Art som paa de palmyreniske Reliefbuster, dog lidt lavere.

Den høire Haand er hævet i Tilbedelse; den venstre bærer en Gjenstand, som synes at være en Offerskaal med en Gudindefigur som Haandtag, af lignende Art som ægyptiske Skeer.

Gudinden med den dobbelte ægyptiske Krone forestiller maaskee Hathor.

Under den venstre Haand læses en fønikisk Indskrift:

»Denne Mindestøtte er sat over Baalyaton, Søn af »Baalyaton Rab (Præstetittel).«

Istedet for med den græske Akroterie slutter Stenen foroven paa en særdeles smuk Maade med den ægyptiske bevingede Solskive.

Støtten er funden i Ruinerne af en antik By syd for Tyrus. — h. 1,81.

Clermont-Ganneau: Revue arch. 1902 p. 200—207.

838. RELIEFFIGUR FRA SIDON. M.

En ung Mand heelt indhyllet i sin Overklædning.

Rimeligviis en Gravfigur.

Meget tarveligt Arbeide. — h. 0,53.

OSTINDISK KUNST.

900. BUDDHA. Hoved. Basalt.

PALMYRA-SAMLINGEN.

SCULPTURER FRA PALMYRA.

Inde i den Syriske Ørken ligger Palmyra.

Bibelens Tadmor anlagt af Kong Salomon midtveis imellem Damaskus og Euphrat, tre Dagsreiser fra hver.

Midtpunktet for Samkvemmet mellem Mesopotamien og Syrien udviklede den sig til en betydelig Handelsstad, men spillede dog saa ringe politisk Rolle, at den sjældent nævnes før Christi Tid. Da Romerne satte sig fast i Landet, fik den et Opsving, som en Tid gjorde den saa mægtig, at den endog blev Hovedstaden i et selvstændigt Keiserdømme. Denne Herlighed varede dog kun kort. Aurelian den Anden overvandt Keiserinde Zenobia (273) og lagde Staden øde — saa grundigt, at man i Middelalderen end ikke kendte dens Spor.

Det var først 1690, at engelske Reisende fandt de uhyre Ruiner af den gamle Stad, som mere lignede et Drømmesyn end Virkelighed.

Antiochia var i Oldtiden berømt for sine prægtige Hovedgader, som med fire Rækker af Søiler strakte sig den ene paa langs, den anden paa tværs igjennem Byen.

Disse Søilegader vare almindelige i Oldtiden, og Palmyra synes ikke at have staaet tilbage for Antiochia; men medens der i denne By ikke er Spor deraf tilbage, kunne

de i Palmyra forfølges gjennem hele Byen baade paa langs og paa tvers; og store Partier er tilbage, som giver Palmyras Ruiner deres enestaaende Eiendommelighed. Den længste er 1135 Meter lang og Søilerne 17 Meter høie. Det vil sige saa lang som fra Vesterport til Kongens Nytorv, og Søilerne saa høie som de høieste Huse i Kjøbenhavn.

Ved Byens ene Ende ligger Solens Tempel, Palmyras største Helligdom, i mægtige Ruiner. Store Rester af andre Templer og Paladser ere spredte rundt om indenfor Byens Mure.

Paa antik Viis vare Gravene anbragte paa begge Sider af de Veje, som førte til Staden.

Det er fra disse Grave, at største Delen af Glyptothekets Reliefbuster ere tagne. Gravene have tildeels en eiendommelig Taarnform.

Det fiirkantede Taarn er indvendig deelt i nogle faa Etager. Ligene ligge ubrændte i Fordybningen i de tykke Mure. Et saadant Mumieliig, det første der kom til Europa, er i Glyptothekets Eie.

(Beskrevet og afbildet af Clermont-Ganneau i Revue arch. Juli-Aug. 1886, pag. 14, Pl. XVI).

Reliefbuster af de Afdøde, i Reglen blot betegnede med Navnet og et kort Klageord, bedække Væggene.

Glyptothekets Reliefbuster stamme fra Romertiden.

Ansigtstypen er baade græsk, romersk og asiatisk, Klædedragten nærmest romersk. Kvindebusterne ere ofte udstyrede med en aldeles østerlandsk Pragt, navnlig er deres forskjellige Haarpynt mærkelig, ligesom ogsaa den fra Orienten stammende Luxus med Juveler. Mændene have undertiden Huer, formodentlig et Tegn paa Værdighed; thi undertiden sættes Huen paa en Piedestal ved Siden af den barhovede Buste.

Stenen er en grov Marmor- eller Kalksteen, som ikke tillader den fineste Behandling. Flere af Busterne have endnu Farven paa Haar, Øine, Læber, Smykker osv.

Det sees saaledes, at den antike Skik, som vi have havt Vanskelighed ved at gjøre os fortrolig med i Nutiden: deelviis at male Sculpturer, har holdt sig lige til Kunstens Forfald.

Samlingen er udførllg beskreven af Hr. Rabbiner D. Simonsen: »Sculpturer og Indskrifter fra Palmyra i »Ny Carlsberg Glyptothek«, af hvilken ogsaa findes en fransk Udgave.

TERRACOTTAGJENSTANDE.

GRÆSK STIIL.

TERRACOTTAFIGURER FRA TANAGRA OG LILLE-ASIEN.

Da man i Halvfjerdserne begyndte Udgravninger paa en Begravelsesplads ved Tanagra i Boiotien, viste det sig, at Gravene ofte indeholdt Smaafigurer af Terracotta, som i Skjønhed og kunstnerisk Opfattelse langt overgik, hvad man hidtil havde seet af denne Art. Lignende Figurer har man nu ogsaa fundet i Lille-Asien ved Myrina og andre Steder.

De have i Reglen været malede, og paa mange ere Farvernes Spor meget tydelige; de yde derfor et vigtigt Bidrag til det store Spørgsmaal; i hvilken Grad og paa hvilken Maade Grækerne have anvendt Polychromi.

Ligesom vi af de antike Marmorstatuer ofte finde mangfoldige Gjentagelser, saaledes findes der ogsaa Typer af disse Figurer, som gaa igjen i en Mængde Exemplarer.

Nogle vilde i disse Figurer se lutter Gudebilleder, men medens deres Characteer i det hele gjør det sandsynligt, at der findes flere saadanne deriblandt, saa er dog en meget stor Deel netop Hverdagsfigurer, som have været anbragte i Datidens Boliger ligesom de Genrebilleder eller Nipsfigurer, der i vore Dage pynte vore Stuer.

De allerfleste ere Kvindeskikkelser; de vise os, hvorledes den skjønne Dragt til dagligdags har været baaret, og hvor godt den har klædt de græske Damer; de vise os, at »Gratierne ikke ere udeblevne«, men at de have forlenet deres Yndlinge en Gave til at behage, som vi vel ikke have tvivlet om, mén som vi nu selv kunne fornemme.

De udmærke sig sjældent i anatomisk Henseende, men Følelser og Stemninger ere udtrykte med stort Liv, og Draperierne ere ofte behandlede med et Mesterskab, der gør dem til fuldkomne Mønstre.

Man antager, at disse Figurer stamme fra den helleniske Kunsts bedste Tider, dog næppe ældre end det tredie Aarhundrede før Chr.

De her udstillede Figurer høre til de bedste, som ere fundne.

Der er i den seneste Tid reist Tvivl om en Deel af disse Figurers Ægthed, navnlig ere Grupperne fra Lille-Asien mistænkte.

De fleste Figurer og Hoveder ere kjøbte paa Hoffmanns og Gréau's Auktioner i Paris 1886 og 1891.

ATTIKA.

T. 1. GUDINDE, staaende.

Archaisk Stiil.

6te Aarh. f. Chr.

Den venstre Fod er lidt længere fremme. Armene hænge lige ned.

Vel bevaret med Spor af Forgyldning. — h. 0,18.

TANAGRA.

T. 2. UNG DAME. Tanagra.

Hun er iført en Khiton. Himation (Overklædningen), som er kastet over den venstre Skulder, bedækker det meste af Figuren og skjuler tildeels den høire Arm.

I den venstre Haand, med hvilken hun holder Himations Flig iveiret, har hun en Vifte.

Den hører til de største Tanagrafigurer. Man har kun fundet to eller tre af denne Størrelse.

Spor af Forgyldning. — h. 0,39.

T. 3. EN UNG PIGE MED EN KANDE (LEKYTHOS) OG EN VIFTE.

De overmaade lange Forhold ere en meget almindelig Eiendommelighed ved disse Figurer. Hun sidder sørgende paa en Klippe. Hendes kortærmede Khiton er gleden lidt ned ad den høire Arm. Himation er svøbt om Benene og kastet over den venstre Arm.

Haaret falder i krøllede Lokker ned over hendes Hals. — h. 0,23 Tanagra.

T. 4. ASTRAGALSPILLERSKE.

Hendes Khiton uden Ærmer, som lader det ene Bryst til Skue, er samlet med to Bælter, det ene lige under Brystet, det andet om Midien. Himation er kastet over hendes Knæ. Hun synes at ville læse Skjæbnen i Astragalernes (Tærningernes) Kast. — h. 0,185. Tanagra.

T. 5. UNG PIGE SIDDENDE PAA EN KLIPPE.

Den unge Dame er iført en Khiton uden Ærmer, som i skjønne Folder slutter om Legemet. Om Skulderen har hun kastet sit Himation, som hun med megen Gratie holder tæt om sig. I Haanden holder hun en Vifte.

Hun ser drømmende ud for sig, næppe ganske ubevidst om sin Skjønhed. — h. 0,20. Tanagra.

T. 6. UNG PIGE MED EN FUGL, SIDDENDE PAA ET KLIPPESTYKKE.

Hendes Khiton falder i rige Folder om hendes Legeme. Hun holder Himation tæt om sin Skulder i en Stilling, der noget ligner den foregaaende Figur.

Paa hendes Skulder sidder en lille Fugl, som ganske optager hendes Tanker. — h. 0,19.

T. 7. EN MODER MED SIT BARN.

Hun sidder i en Lænestol og trykker sin Haand mod Barmen for at give Drengen Bryst.

Hun er iført en Khiton uden Ærmer. Himation er kastet over hendes Knæ. — h. 0,20. Tanagra.

T. 8. UNG DAME STAAENDE.

Hun har indhyllet sig i et Himation, som næsten skjuler hendes Khiton. Stillingen, som paa een Gang forener en fuldendt Værdighed med en ualmindelig Ynde, harmonerer ganske med Noblessen i det fine, lille Hoved. — h. 0,20. Tanagra.

T. 9. BAKKHANTINDE.

I den høire Haand løfter hun Kanden, medens hun indbydende rækker Skaalen med den venstre.

Om Hovedet har hun en Krans. Overkroppen er nøgen, men en Himation af svært Stof og stærk rød Farve slutter sig i skjønne Folder om hendes Hofte.

Denne livlige Figur er udført med stor Fiinhed. — h. 0,23. Tanagra.

T. 10. ERATO.

Hun staaer ved Havets Bred og støtter den høire Fod paa et Klippestykke.

Hendes Khiton er gledet ned ad den venstre Skulder og blotter det ene Bryst.

Den er fæstet ved to Bælter om Livet og under Brystet.

Himation er kastet over hendes Knæ.

I den høire Haand har hun haft Plektret, i den venstre holder hun Lyren.

Om Hovedet har hun en Bladkrands og derover en tyk Blomsterkrands.

Hun seer ud for sig, som om hun søgte Inspiration til sin Kunst. — h. 0,25.

T. 11. EN UNG KVINDE BÆRER EN ANDEN. Tanagra.

Denne bizarre Sammensætning existerer i en stor Mængde Gjentagelser.

Den forestiller rimeligviis en Barneleg, hvor den Tabende blev dømt til at bære den Vindende et vist Stykke Vei (ephedrismos).

Afbildet og beskrevet i O. Rayet: Monum. de l'art antique. Livre I. 1880. — h. 0,22.

T. 12. HYDROPHORE. Tanagra.

Hun er iført en dobbelt Khiton, som falder i regelmæssige Folder. Den sammenholdes med et Bælte, som sidder høit under Brystet.

Figuren er ualmindelig vel bevaret, men dens Ægthed betvivles.

I høire Haand holder hun en Kande, i venstre et Brød (?). — h. 0,17.

T. 13. UNG DAME, STAAENDE.

Hun er indhyllet i en tætsluttende Himation. Farven som er vel bevaret, synes at være den oprindelige, Rødt med blaa Bræmme. — h. 0,23.

T. 14. UNG DAME, OPRETSTAAENDE.

Den smukke Dame holder i den høire Haand en Frugt. Den venstre Haand støtter hun paa Hoften, om hvilken hendes Himation er slynget.

Haaret er ombundet; paa Fødderne har hun Sko.

Figuren, som er noget større end almindeligt, er udført i den skjønneste Stiil. — h. 0,28.

T. 15. UNG DAME, SIDDENDE.

Hun sidder elegant og dog mageligt paa en Steen, indhyllet i Himation, det ene Knæ kastet over det andet, seende ud for sig.

I Haanden holder hun et Æble, som om det var bestemt til en eller anden, som sikkert vil blive lykkelig ved at modtage det. — h. 0,15.

T. 16. UNG DAME, STAAENDE.

Stillingen ligner en Deel Nr. T. 18.

I Haanden holder hun en Vifte; Haaret er indhyllet i en Kappe. Skjøn Stiil. — h. 0,16.

T. 17. UNG PIGE, SIDDENDE.

Hun sidder paa en Steen kun iført en Khiton. Den høire Arm hænger slap ned; i den venstre Haand holder hun et Æble og seer opmærksomt hen paa den, som hun vil bestemme det for. — h. 0,13.

T. 17 a. MASKE, SKJÆGLØS.

Langt Haar. Aaben Mund.
Øinene gjennemborede.
Om Panden en Krands.
Funden i Tanagra. — h. 0,08.

T. 18. UNG DAME, STAAENDE.

Hun hyller sig med stor Værdighed fuldstændig i sit Himation.
I venstre Haand en Vifte.
Skjønneste Stiil. — h. 0,21.

T. 19. UNG DAME, STAAENDE.

I lignende Stilling som foregaaende, dog er Hovedet drejet anderledes.
Skjøn Stiil. — h. 0,22.

T. 20. UNG DAME, STAAENDE.

Med en Grandezza i Holdning og Stilling, som minder om Sofokles Statuen i Lateran, forener hun den tidlige Ungdoms Ynde og Naturlighed.
Skjønneste Stiil. — h. 0,20.

T. 21. EN YNGLING OG EN UNG PIGE HVILENDE. Gruppe.

I Elskovs Glæde vender den unge Pige sig imod Ynglingen, som omslynger hende med sin høire Arm.

Det smukke Motiv er opfattet i en uskyldig Reenhed og udført i den skjønneste Stiil. — h. 0,9, h. 0,14.

LILLEASIEN.

GRUPPER FRA ET UBEKJENDT FINDESTED.

T. 22. AFRODITE MED EROS OG EN UNG PIGE.

Den unge Pige lytter med opmærksom Mine til Gudindens Tale og ligesom glemmer at knytte sit Bælte, hvis Ender hun holder i sine Hænder. Overkroppen er nøgen, men fra Hoften til Foden er hun indhyllet i et Draperi.

Afrodite er iført en Khiton med korte Ærmer samt et Overstykke (Himation).

Den fortrolige Maade, hvorpaa hun nærmer sig den unge Dame, og den frimodige Maade, hvorpaa denne nonchalant siddende taler med en Gudinde, giver denne Gruppe en eiendommelig Ynde, men kan vel indgyde Tvivl om dens Benævnelse.

Ægtheden tvivlsom. — h. 0,27, l. 0,23. Lille-Asien.

T. 23. EN UNG PIGE BRINGER EN SYG YNGLING EN LÆDSKEDRIK.

Han er tildeels bedækket af sit Overstykke, Khlamys, hun bærer en Khiton med korte Ærmer.

Hun betragter deeltagende den lidende Ven.

Ægtheden tvivlsom. — h. 0,28, l. 0,27. Lille-Asien.

T. 24. APHRODITE PAA EN DELPHIN MED EROS.

Paa Hovedet et Diadem, i Haanden en Vifte. Hendes Khiton bedækker kun Benene. Himation ligger omkring Ryggen og tjener Figuren til Baggrund.

Paa Fodstykket er Bølgerne angivne.

Ægtheden tvivlsom. — h. 0,23, l. 0,22. Lille-Asien.

MYRINA.

Ligesom ved Tanagra fandt man i Halvfjerdserne ved Myrina i Nærheden af Efesos en stor antik Nekropolis (Begravelsesplads) indeholdende mange og skjønne Terracottafigurer. Det franske Akademi i Athen ledede Udgravningerne og de meget betydelige Fund bleve bragte dels til Athen dels til Louvre.

Terracottafigurerne fra Myrina ligne i det Hele Figurerne fra Tanagra, men medens der i disse endnu er en vis behersket Ro, en Arv fra den store attiske Kunst, saa er der i Myrinafigurerne en større Bevægelse og et vist intensivt Liv, som stemmer ganske med Kunsten i det Hele paa Lilleasiens Vestkyst efter Alexander.

T. 25. EROS BEVINGET MED EN FUGL I HAANDEN.

Han er deelviis indhyllet i et Draperi, som han samler med den venstre Haand.

Høi Piedestal. Skjøn Stiil. — h. 0,23.

T. 26. EROS BEVINGET, MED EN DISKUS.

Han gaaer hurtigt frem, den høire Haand hævet, holdende en Diskus i den venstre Haand.

Et smalt Draperi slynger sig om Kroppen. Det er en af de skjønneste Figurer, som ere fundne i Myrina. h. 0,22.

T. 27. NIKE. Statuette.

I den høire Haand har hun holdt en Gjenstand (en Krands?), som nu er afbrudt. I den venstre Haand holder hun en Krands; paa Ryggen har hun store Vinger.

Det rigt opstaaende Haar lader to Lokker falde ned over hendes Skuldre.

Hun er iført en viid Khiton, som i prægtige Folder bølger over hende, idet hun hastig skrider frem i overlegen Høihed.

Figuren er særdeles aandfuldt opfattet og skjønt udført. Fodstykket er som sædvanligt hos Myrinafigurerne en lav Piedestal, i Modsætning til Tanagrafigurerne, som have en tynd Plinthe. — h. 0,26.

SMYRNA.

T. 27 a. EROS LEGENDE MED EN FUGL. Statuette.

I Hænderne, som ere løftede, maa han tænkes at holde en Snor, hvori Fuglen er bunden. Han løber frem følgende Fuglens Flugt.

2det Aarh. f. C.

Lav Piedestal. — h. 0,21.

T. 28. EROS BEVINGET, HVILENDE SIG TIL EN PILLE. Statuette.

Over Skulderen et lille Draperi.

Skjøn Stiil (praxitelisk).

Lav Piedestal. — h. 0,20.

T. 29. EROS BEVINGET. Statuette.

Over Kroppen er kastet et Draperi.

I den venstre Haand en Kande, ved Foden en Delfin. Han betragter opmærksomt en eller anden Scene.

Skjøn Stiil.

Lav Piedestal. — h. 0,19.

T. 30. EROS BEVINGET, BETRAGTENDE EN FRUGT. Statuette.

Over den venstre Skulder er kastet et Draperi. Med den høire Haand holder han en Fold af dette, som er fuld af Frugter.

Med den venstre Haand byder han en Frugt.

Spor af Forgyldning. — h. 0,27.

T. 31. EN SLAVE. Carricaturfigur. Statuette.

Det dyriske Hoved er carrikeret med en morsom Comik. Benene overdrevent tynde.

Han er fremstillet løbende. Overkroppen indhyllet i et Klæde. — h. 0,22.

T. 32. POSEIDON. Hoved.

Om Haaret et Baand. Af Forgyldningen er en Deel bevaret.

Særdeles fiin Udførelse. Skjøn Stiil. — h. 0,07.

T. 33. SERAPIS. Hoved.

Over Baghovedet et Klæde.

Den afbrudte »Hats« Spor sees paa Issen.

Særdeles fiin Udførelse. — h. 0,04.

T. 34. GRÆSK YNGLING. Hoved.

Skjønneste attiske Stiil, 5te Aarh. f. C. (Polykleitos).

Særdeles aandfuldt. Spor af Forgyldning. — h. 0,08.

T. 35. GRÆSK YNGLING. Hoved.

Skjønneste attiske Stiil, 4de Aarh. f. C. (Skopas).

Særdeles aandfuldt udført. Spor af Forgyldning. — h. 0,07.

T. 36. GRÆSK YNGLING. Hoved.

Skjønneste attiske Stiil, 4de Aarh. f. C. (Skopas).

Fiin Udførelse. Spor af Forgyldning. — h. 0,08.

T. 37. AFRODITE. Hoved.

Stiil, Slutningen af 4de Aarh. f. C.

Haaret er opsat i en Krobylos.

Særdeles fiin Udførelse. Spor af Forgyldning. — h. 0,07.

T. 38. DIONYSOS. Hoved.

Stiil, Slutn. af 4de Aarh. f. C.

Vedbendblade i Haaret, som er opsat over Panden i en høi Knude, hvoraf den ene Deel er afbrudt.

Særdeles aandfuld og fiin Udførelse.

Spor af Forgyldning. — h. 0,06.

T. 39. POSEIDON. Hoved.

Trods den lille Størrelse et mægtigt Hoved i stor Stiil fra Tiden efter Alexander.

Vældigt Haar og Skjæg.

Fiin og aandfuld Udførelse. — h. 0,05.

T. 40. AFRODITE (?). Hoved.

Trækkene have noget individuelt, som gjør det muligt, at det snarere forestiller en som Afrodite afbildet Dame.

Spor af Forgyldning. — h. 0,09.

T. 41. KVINDEHOVED. Hoved.

Lysippos Stiil.

Særdeles aandfuldt udført. Spor af Forgyldning. — h. 0,09.

H. 42. KVINDEHOVED. Romersk (?).

Tre Rækker fine Krøller om Panden. — h. 0,04.

T. 43. ROMERSK KVINDE. Hoved.

Hovedet minder baade ved sine Træk og ved Haarsætningen om Agrippina den Yngre.

Fortrinlig Udførelse. — h. 0,06.

T. 44. ROMERSK KVINDE. Hoved.

Tidlig Keisertid. — h. 0,06.

TARSUS.

T. 45. GRÆSK MAND. Statuette.

Hans Klædebon er kastet over den venstre Skulder.

Hans venstre Side og høire Deel af Overkroppen er nøgen. Kraftigt Fuldskjæg. Krands paa Hovedet.

I den venstre Haand har han en Bogrulle, der ligesom Figurens hele Stiil betegner ham som Taler eller Lignende.

Fortrinlig Udførelse. Skjøn Stiil.

»Denne Figur, hvis Farve er fuldstændig bevaret, er »vistnok en Copi af et udmærket Kunstværk fra det 5te »Aarh. f. C. Stillingens Majestæt, Ansigtets Noblesse, »Hovedets og Legemets Proportioner, Skjæggets Form vise »Alt hen til den Tids Stiil«. (Frøhner.) — h. 0,20.

LILLEASIEN UDEN NÆRMERE ANGIVELSE AF FINDESTED.

T. 46. UNG DAME. Statuette.

Hun bærer Khiton med Himation kastet om Hofterne.

Om Hovedet en Bladkrands, paa Fødderne Sandaler.

Statuetter af denne Størrelse ere yderst sjældne; man har kun fundet en enkelt saa stor som denne i Lilleasien.

Afbildet i Fröhners: Terres cuites d'Asie, pl. 35. — h. 0,64.

T. 47. HERAKLES MED HESPERIDERNES ÆBLER.

Æblerne i høire Haand ere forgyldte. Over venstre Arm hænger Løveskindet. — h. 0,23.

T. 48. UNG DAME (DANDSENDE?).

Denne gracieuse Figur er iført et meget folderigt Draperi.

Haaret er bundet med et Klæde.

Stillingen er stærkt fremskridende, næsten dandsende.

Hvidmalet.

Funden i Lilleasien. — h. 0,24.

T. 49. KVINDELIGT GUDEBILLEDE. Statuette.

Raat Arbeide, prydet med bruun Maling.

Hovedet bærer en eiendommelig høi Hat; i den venstre Haand holdes kun en Kugle.

Paa Kjolen er Hagekorset 卐 tre Gange anbragt; Figuren har ikke siddet paa en Stol, men har været holdt oppe i den siddende Stilling ved en Stiver, som nu er afbrudt. — h. 0,24.

T. 50. LØVEHOVED. Attisk Stiil fra det 5te Aarh. f. C. Brændt Ler.

Dette fortrinligt udførte Hoved har tjent som Vandudløb paa en Gesims.

Det er sammen med tre andre af samme Art funden i Peiræus 1876.

Øinene, Snuden og Tænderne have bevaret Spor af hvid Glasur.

Det svarer i Stilen ganske til Løvehovedet paa Simaen (Tagrenden) paa Parthenon. Det er et betegnende Exempel paa den gjennemførte Kunstsands med hvilken de gamle Hellener beaandede selv de ubetydeligste Gjenstande.

Kjøbt paa E. Piots Auktion i Paris 1890. — h. 0,12.

FØNIKIEN—SYRIEN.

T. 51—52. TO ARCHAISKE HOVEDER. Tyrus. — h. 0,07 og 0,07.

T. 53. KVINDEFIGUR. Archaisk. Græsk Stiil. 0,25.

T. 54. OVERDELEN AF EN KVINDE.

Hun holder en Due ind til sit Bryst.
Græsk Stiil. Fin Udførelse.

T. 55. KVINDEHOVED. Sidon.

Skjøn græsk Stiil. — h. 0,45.

T. 56. EN LILLE SKAAL. Tyrus.

Den er omgiven med et Relief i presset Arbeide.
Synes at forestille en landlig Offringsscene.
Utydeligt. — h. 0,05.

ALEXANDRIA.

T. 57. UNG DAME.

Figuren er tarveligt udført.

Efterligning af den skjønne, under Navn af Pudicitia bekjendte Statue i Vaticanet.

Græsk-ægyptisk Arbeide.

Funden i Alexandria. — h. 0,25.

KYPERN.

T. 58—60. TRE KANDER FRA KYPERN.

Ved Tuden er en lille Figur. — h. 0,44, h. 0,41 og h. 0,35.

T. 61—74. FJORTEN SMAAFIGURER FRA KYPERN.
Simpelt Arbeide.

ITALIEN.

T. 75. ASTRAGALSPILLERSKE. Statuette.

Hun er iført en Khiton, over Hovedet en Bladkrands. Armene ere afbrudte. Draperiet er noget flygtigt udført,

men Figuren er besjælet af et ualmindeligt Liv og udført i den skjønneste Stiil. — h. 0,14.

T. 76. PARIS. Hoved.

Skjøn Stiil.

Den frygiske Hue antyder Paris. Hvid Farve. — h. 0,11.

T. 77. HOVED AF EN YNGLING MED EN ASIATISK HUE.

Smukt udført. Vel bevaret.

Se Arch. Zeit. 1882, pag. 317.

Funden i Tarent. — h. 0,16.

T. 78. ARTEMIS. Hoved.

Haaret er strøget tilbage og samlet i en Knude ovenpaa Hovedet.

Ørenringe. Skjøn Stiil.

Det er et Brudstykke af et Relief. — h. 0,16.

T. 78 a. GRÆSK YNGLING. Lille Hoved.

Den venstre Side er mindre udført end den høire.

Formodentlig Deel af et Relief eller en Gruppe.

Fundet i Rom. — h. 0,12.

T. 78 b. HOVED AF EN MAND.

Meget characterfuldt Arbeide. Da den venstre Side er mindre udført end den høire, hidrører det formodentlig fra en Galvgruppe. Den stærkt fremadbøiede Hals og det bistre Udtryk tyde paa, at Manden har været fremstillet i Kamp.

Fundet i Tiberen. Republikens Tid. — h. 0,11.

T. 79. KVINDE. Hoved.

Haaret er ordnet paa lignende Maade som Nr. 78, men i strængere Stiil. Haaret er bruunt, det Nøgne hvidt. Den ene Halvdeel og Spidsen af Næsen mangler.

Skjøn Stiil. Funden i Tarent. — h. 0,17.

T. 80. ZEUS. Hoved.

Paa Hovedet et ringformet, glat Diadem. Særdeles fint udført. Vel bevaret

Skjøn Stiil. Fundet i Tarent. — h. 0,10.

T. 81. ÆLDRE MAND. Hoved.

Han bærer fuldt Skjæg.

Paa Hovedet et mægtigt Diadem, tre Rosetter og en Palmet i Toppen. Det danner ligesom en Ramme om Hovedet.

Særdeles fint udført. Skjøn Stiil.

Funden i Tarent. — h. 0,12.

T. 82. ÆLDRE MAND.

Paa Hovedet et Diadem med Rester af to Rosetter og en afbrudt Palmet.

Fint udført. Skjøn Stiil.

Fundet i Tarent. — h. 0,10.

T. 83. YNGLING. Hoved.

Paa Hovedet et Diadem med tre Rosetter, hvoraf den ene mangler, og en meget høi Palmet.

Stilen er skjøn, men Hovedet er meget incrusteret.

Fundet i Tarent. — h. 0,14.

T. 84. KVINDE. Hoved.

Om Hovedet et Diadem med Rosetter.

Fundet i Tarent. — h. 0,87.

T. 85. KVINDE. Hoved.
Om Hovedet et Diadem.
Hvid Maling.
Fundet i Tarent. — h. 0,87.

T. 86. KVINDE.
Skjøn Stiil.
Fundet i Tarent. — h. 0,11.

T. 87. KVINDE. Hoved.
Særdeles fiint udført.
Skjøn Stiil.
Fundet i Tarent. — h. 0,07.

T. 88. KVINDE. Hoved.
Særdeles fiint udført.
Skjøn Stiil.
Fundet i Tarent. — h. 0,08.

T. 89. YNGLING. Hoved.
Fundet i Tarent. — h. 0,09.

T. 90. SILEN. Hoved.
Fundet i Tarent. — h. 0,14.

T. 91. SATYRMASKE.
Blomsterkrands i Haaret.
To Huller til Ophængning. — h. 0,08.

T. 92. MEDUSAHOVED. Medaillon.
Skjøn Stiil.
Fundet i Tarent. — Diam. 0,08.

T. 93. BEVINGET KVINDEHOVED.
I Haaret Blade.
Om Halsen en Bladkrands.
Hvid Bundfarve med Spor af andre Farver.
Det har muligviis siddet paa en Vase.
Fundet i Apulien. — h. 0,09.

T. 94. KVINDEHOVED. Tarent.
h. 0,08.

T. 95. KVINDEHOVED. Tarent.
h. 0,07.

T. 96. ARCHAISK KVINDEHOVED. Tarent.
h. 0,07.

T. 97. ARCHAISK ZEUS HOVED. Tarent.
h. 0,09.

T. 98. SATYRHOVED. Tarent.
h. 0,04.

T. 99. SATYRHOVED. Tarent.
h. 0,04.

T. 100. PALLAS ATHENE. Hoved. Tarent.
h. 0,09.

T. 101. PALLAS ATHENE. Hoved. Tarent.
h. 0,08.

T. 102. UNG KVINDE. Hoved. Tarent.
h. 0,05.

T. 103—106. FIRE KVINDEHOVEDER. Tarent.
Spor af hvid Undermaling.

T. 107. HESTEHOVED. Tarent.
h. 0,07.

T. 108. AKROTERIE. Tarent.
6te Aarh. f. C.
Silenhoved, archaisk Stiil.
Minder om Bronceteknik. — h. 0,17.

T. 109. AKROTERIE. Tarent.
Akhelooshoved. — h. 0,17.

T. 110. AKROTERIE. Tarent.
Akhelooshoved. — h. 0,17.

T. 111. AKROTERIE. Tarent.
Mandligt Hoved med Horn. — h. 0,21.

T. 112. AKROTERIE. Tarent.
Kvindeligt Hoved med Horn. — h. 0,17.

T. 113. AKROTERIE. Tarent.
Kvindeligt Hoved med Horn. — h. 0,31.

T. 114. 4 ANTEFIXER.
Ubekjendt Findested. — h. 0,35, h. 0,28, h. 0,24 og h. 0,24.

T. 115. LØVEHOVED. Rom.
Det har været anbragt som Udløbstud i Sima (Tagrenden) paa en Gesims. — h. 0,23.

T. 115 a. LØVEHOVED. Vandudløb paa en Gesims.
Mage til Nr. T. 115. — h. 0,19.

T. 116. FRAGMENT AF EN VASE.

Ornamenter i Relief om Halsen, med Farver og Forgyldning.

Fra Centorbi (Sicilien).

Skjøn græsk Stiil. — h. 0,17. Diam. 0,42.

T. 117. KANDE I FORM AF ET ISISHOVED.

Om Panden Vedbendblade.

Hovedet er fremstillet med Koøren, hvilket betegner, at Isis her er identificeret med Io.

Funden i Vintimille. — h. 0,17.

T. 118. DRAPERISTUDIE. Statuette.

Figuren er massiv og modelleret uden Hoved.

Den har ganske Characteren af en original Kunstnerskizze.

Fundet i Tarent. — h. 0,19.

T. 119. VOTIVHOVED. Yngling.

h. 0,26.

T. 120. VOTIVHOVED. Yngling.

h. 0,30.

T. 121. VOTIVHOVED. Yngling.

Fra Dianas Helligdom ved Nemi.

h. 0,24.

T. 122. VOTIVHOVED. Ung Kvinde.

Fra Dianas Helligdom ved Nemi.

h. 0,24.

T. 123. TAGSTEEN MED ANTEFIX prydet med et Kvindehoved.

Fra Dianas Helligdom ved Nemi. — h. 0,30.

T. 124. ANTEFIX MED KVINDEHOVED.

Fra Dianas Helligdom ved Nemi. — h. 0,30.

T. 125—127. TRE SPYGÅTTER.

I en Akroterie er anbragt et Løvehoved, som udfylder hele Rummet. Munden er Udløb for Vandet. Forpoterne stikke frem paa hver Side, som om Dyret vilde springe ud.

Ligheden med en virkelig Løve er ikke slaaende, men der er et meget intensivt Liv i de tre Dyr.

T. 128. SPYGAT I FORM AF EN HUND.
h. 0,39.

T. 129. HERAKLES. Hoved.

Lysippos' Stiil.
Aandfuldt Arbeide.
Smyrna. — h. 0,09.

T. 130. UNG KVINDE. Hoved.

Praxitelisk Stiil.
Særdeles skjønt Arbeide. — h. 0,08.

T. 131. ARRETINERVASE.

Vasen har været brudt i mange Stykker og er atter sat sammen uden at noget væsentlig Stykke mangler.

Paa Siden er fremstillet tre Bakkhanter og fire Bakkhantinder i Relief.

Disse Figurer ere paatrykte med forhaandenværende Stempler eller Forme efter græske Forbilleder, sammensatte vilkaarligt efter Pottemagerens Forgodtbefindende. Smlgn. Nr. 795.

Fabriksmærket M . PER . BARGAT (P og E sammentrukne i et Tegn) Marcus Perennius Bargates. Tilnavnet Bargates synes at være af østerlandsk Oprindelse. Sandsynligvis har Pottemagerens Stamfader været en østerlandsk Slave hos en romersk Borger, Perennius, og frigiven af denne har han antaget hans Navn. Navnet forekommer

mindre afkortet paa andre arretinske Vaser f. Eks. T. 132. Stemplerne have været noget slidte.

T. 132. FORM TIL EN VASE. Fragment.

Dionysos og Ariadne.

Dionysos siddende mageligt, foran ham Ariadne paa en stor Pude; hun modtager en Krukke af en Bakkhantinde. Bagved en Bakkhant, som blæser paa Dobbeltfløjte og som træder et Krupezion. Fabriksmærke M . PEREN. Skjøn Stiil. Formen meget slidt.

T. 133. FORM TIL EN VASE.

Demeter og Kora.

Demeter sidder paa en Kurv med en Slange (Smlgn. N. 144). Kora staaende ved hendes Side holdende en Fakkel i hver Haand.

Bagved dem en Figur i kort Khiton og med Støvler paa Fødderne bærende en stor Fakkel.

Skjøn Stiil. Formen noget slidt.

T. 134. FORM TIL EN VASE. Fragment.

Bakkhantinde dandsende. Hun er iført en kort Khiton. Skjøn Stiil. Formen noget slidt.

T. 135, ATTISK PIGE. Statuette.

Figuren minder i Stillingen om Karyatiderne fra Erekhtheion Nr. 248.

Den staaer paa en meget høi Plinth. — h. 0,33.

T. 136. ATTISK PIGE. Statuette. Høi Plinth. — h. 0,30.

T. 137. EURIPIDES. Relief.

Relieffet danner Midten af Bunden i en arretinsk eller megarisk Terracottaskaal.

Et lignende Exemplar i Bonn, et andet i Athen. Glyptothekets Exemplar er det bedste af de tre. De ere fundne i Athen og alle tagne i den samme Form.

Zeitschrift d. Münch. Alt-Vereins N. F. VIII. 1897 p. 13.

Bernoulli gr. Ik. I p. 153.

Hovedet er viist i Profil og stemmer nøie med de bekjendte Portraiter af Digteren. Smlgn. 414 a. — Diam. 0,05.

T. 138. ZEUS' FØDSEL. Relief.

Moderen Rheia sidder med Barnet paa Skødet; uden-tvivl en Gjengivelse af en bekjendt Gruppe.

Paa hver Side staaer en Kuret og slaaer paa Skjoldet for at døve Lyden af Barnets Skrig.

Foroven en Palmetfrise. — h. 0,80, br. 0,58.

T. 139. SØILEHAL. Relief.

Fire corinthiske Søiler og to Pilastre bære et Over-værk, og over dette sees en Palmetrække, mere decorativt end constructivt anbragt.

Imellem de midterste Søiler staaer en Heraklesstatue med Bladkrands og Bind om Hovedet. I den høire Haand holder han Køllen, i den venstre Løveskindet. Imellem Søilerne paa hver Side er opstillet 2 Vaser og fra Architraven hænger Skiver, halvmaaneformede som et Amazone-skjold.

Saadanne Hængeskiver ere fundne ret hyppigt i Pompeii.

Imellem de yderste Søiler paa hver Side en Herme. — h. 0,38, br. 0,45.

T. 140. NILLANDSKAB. Relief.

I to Buefag sees Nilen med Staffage af en Baad som roes frem af en ældre Mand og en Dreng.

I og ved Floden Krokodiller og Flodheste.

Paa Bredden bagved Hytter af Straa med Storke eller Ibis paa Taget.

Stykket har udentvivl været fortsat til begge Sider. — h. 0,49, br. 0,51.

T. **141**. SØILEHAL. Relief.

I en Hal, som bæres af 6 Søiler og to Pilastre sees imellem de to midterste Søiler en stor Heraklesstatue Mage til den paa Nr. 139 fremstillede.

Imellem Søilerne til v. to Athletstatuer, kjendelige paa deres Cestus (Fægtehandsker).

Til høire en Athlet skrabende sig med en Strigilis, Mage til den bekjendte Statue i Ufficierne Nr. 59. (Afstøbning paa KAS Nr. 297). Yderst til h. en Athlet med en stor Palmegreen.

De midterste Søiler ere høiere end de andre og bære en Fronton, hvori sees to Havmænd holdende en Skive. — h. 0,39, br. 0,40.

T. **141 a**. SEILEN, EROS, BAKKHANTINDE. Relief.

Seilen og Eros omarme hinanden. En Bakkhantinde ved Siden af slaar sin Tamburin.

Seilen har en Vedbendkrands om Haaret, Udtrykket er meget levende.

Udførelsen er smuk, men Kunstneren har undladt at vise Eros' høire Been.

Foroven afsluttes Relieffet af en Æggestav, forneden af en Palmetbort. — h. 0,45, br. 0,45.

T. **142**. VIINHØST. Relief.

En Seilen og en Satyr hver paa sin Side af en Viinranke ivrigt beskæftigede med at plukke Druer.

Af den oprindelige Maling har Figurerne bevaret den brune og Druerne den gule.

Reliefpladen har foroven en Palmetrække med et snoet Led nedenunder. — h. 0,31, br. 0,40.

T. 143. DRUESTAMPNING. Relief.

Foroven en Palmetrække, derunder et snoet Baand.

To unge Satyrer, som holde hverandre i Hænderne, stampe Druerne, som ligge i en flad Kasse. En tredie Satyr blæser Takten dertil paa Fløite og tramper paa et Krupezion, som ligger for hans Fødder.

En gammel Seilen bringer en ny Forsyning af Druer.

Den brune Maling paa Legemerne er vistnok oprindelig antik, men moderne udbedret. — h. 0,31, br. 0,45.

T. 144. DRUESTAMPNING. Relief.

Samme Composition som forrige.

Udførelsen er flygtigere, men mere livfuld.

Karret, hvori Druerne ligge, er ikke antydet, eiheller Krupezion under den fløitespillende Satyrs Fod. — h. 0,25, br. 0,40.

T. 145. EROT KJØRENDE EN BIGA MED TO BUKKE. Relief. — h. 0,30, br. 0,40.

T. 146. NIKE OFFRENDE EN TYR. Relief.

Hun er næsten nøgen, med et Klæde kastet over den venstre Skulder.

Hun griber Tyren om Mulen med den venstre Haand og har Dolken rede i den høire Haand til at dræbe Dyret. — h. 0,30, br. 0,40.

T. 147. ORNAMENT. Relief.

Fra et Løvehoved falder en Kildes Vand ned i en Vase, som ender i en Planteslyngning. To Satyrer holde i Skaalens Hanke og see ned i Vandet.

Foroven en fiin Æggestok. — h. 0,27, br. 0,42.

T. 148. ORNAMENT. Relief.

Paa hver Side af en Vase rider en Erot paa en Panther, hvis Bagkrop ender i Planteslyngninger.

Foroven en Æggestok. — h. 0,22, br. 0,46.

T. 149. ARIADNE. Reliefhoved.

Brudstykke af en Gesims. Foroven en Æggestav.

Over Vedbendskrandsen sees et Diadem.

Fortrinligt decorativt Arbeide. — h. 0,17.

T. 150—151. FRISE. Relief.

Demeter, Reliefbuste, i Hænderne holder hun Ax.

To Slanger slynge sig om hendes Arm.

Foroven en Æggestav.

Begge Relieffer ere pressede i samme Form.

Roscher: Lexikon I pag. 1359. — h. 0,28, br. 0,49.

T. 152—155. ORNAMENTFRISE. Relief.

De fine Stykker ere ganske eens. — h. 0,47, br. 0,98.

SMAA FIGURER AF BRONCE.

Br. 1. EN TIGER.

Halen mangler. Støbt massiv.

Fortrinlig Udførelse. Øinene ere indlagte med Electron (Legering af Guld og Sølv). Striberne paa Skindet ere indlagte med en mørkere Broncelegering.

Græsk Arbeide.

Fundet i Ægypten. — l. 0,12.

Br. 2. FØNIKISK IDOL.

De oprindelige føniкiske Gudebilleder vare af en utrolig Raahed.

Denne lille Broncefigur er et characteristisk Exempel paa Arten.

»Man maa i Sandhed være meget tilbøjelig til Afguderi for at kunne tilbede saadanne Væsener!« — h. 0,10.

Br. 3. SIDDENDE FANGE.

Hænderne bagbundne, en spids Hue paa Hovedet.

Funden i Coelesyrien. — h. 0,05.

Br. 4. AFRODITE.

Skjøn græsk Stiil.

Funden i Gravhvælving i Syrien. — h. 0,11.

Br. 5. AFRODITE OG EN PRIAPUS PAA ET FÆLLES FODSTYKKE.

Afroditefiguren er en Gjentagelse af en meget almindelig Figur, hvor Gudinden er fremstillet fæstende sin Sandal.

Skjøn græsk Stiil.

Funden i en Gravhvælving i Sidon. — h. 0,11.

Br. 6. KVINDEHOVED. BALSAMBØSSE. Bronce.

Haarsætningen svarer nærmest til Faustina den Yngres eller Lucillas smlgn. Nr. 702, 708.

I Toppen af Hovedet er en Hals med Laag og Øskener til Kjederne til Hank og Laag. Hankens høire Kjede mangler Bunden, som har været loddet til. Halsen mangler.

COPIER EFTER MALERIER.

Ligesom de antike Statuer saaledes er ogsaa de Malerier, som ere os bevarede fra Oldtiden, i Reglen Copier efter berømte Originaler. Disse Copier ere sædvanligt meer eller mindre frit udførte og Copisten generer sig ikke for at lave om paa sine Forbilleder.

Men i Mangel af Originaler give de os dog en Forestilling om det overordentlig høie Trin, som Oldtidens Malerkunst stod paa.

Vi kunne beundre Maleriernes Skjønhed, men hvem Kunstneren var eller blot hvilken Tid eller Kunstskole, de enkelte Malerier tilhørte ere vi endnu uvidende om, men hvis Prof. Furtwängler faaer Lov at leve længe, vil han sikkert ogsaa løse denne Gaade for os!

M. 1. PENTHEUS DØD.

Facsimile efter Maleriet i Vettiernes Huus i Pompeii.

I Midten Pentheus styrtet til Jorden.

Paa hver Side en Mainade, som angriber ham.

Bagved tre Mainader, de to med Fakler og Knipler den midterste hæver en stor Steen for at knuse ham.

Medens Maleriet i anatomisk Henseende er middelmaadigt er Draperierne udførte med et Mesterskab, som søger sin Lige.

De bløde halv gjennemsigtige Stoffer vare, da Maleriet 1894 blev udgravet, ligesom henaandede over Legemerne.

Copien gjengiver fuldstændigt Billedet som det var 1902, men da var den oprindelige Friskhed gaaet tabt.

Billedet gjengiver et græsk Originalmaleri, hvor naturligviis de anatomiske Synder ikke have været tilstede; det har været en Rafael værdig og giver os en tydelig Forstaaelse af, at Oldtidens Kunst ikke har staaet mindre høit i Maleri end i Sculptur.

M. 2. EROS OG PANS KAMP.

Copi i Aqvarel ved Di Scano efter Freskomaleriet i Vettiernes Huus i Pompeii.

Paa en Jordforhøining sidde Bacchus og Ariadne og betragte Eros og Pan, der som to Kamphaner staae parate til at ryge i hinanden.

Til venstre kommer en Seilen frem med en Palme i Haanden og giver Tegn med Haanden, at de kunne begynde.

Bagved kommer en Gruppe Bacchanter frem som Tilskuere. Det er den samme Mytte, som er fremstillet paa Sarcophagen Casali Nr. 778, hvor Kampens Udfald, Eros' Seir er fremstillet.

Kampen foregaar paa et af Draperier, ophængt paa Muurpiller, indhegnet Sted.

M. 3. VÆDDEKJØRSEL AF EROTER.

Facsimile efter et Maleri i Vettiernes Huus i Pompeii.

Vognene ere forspændte med Gazeller.

Den første Erot har naaet Maalet og staaer med Seirens Palmer i Haanden og hilses af en Erot, som med hævet Arm ønsker ham til Lykke.

Den næste er kommen galt afsted. Den ene Gazelle

er styrtet og Vognen væltet. Han selv er falden til Jorden og har tabt Tømmerne; den anden Gazelle løber afsted.

Den tredie standser Vognen; den fjerde er endnu i fuld Fart.

En Erot løber bagefter og slutter Scenen.

M. 4. EROTER HØSTENDE FRUGTER.

Facsimile efter et Maleri i Vettiernes Huus i Pompeii.

Tilhøire bringes Frugter, som synes at være røde Vindruer, af en Ged ført af to Eroter.

To binde Frugter sammen til Ophængning.

En anden lægger dem i en Kurv. Tre andre hænge dem op til Tørring.

En sidder og sorterer paa en Bænk.

M. 5. VÆGMALERI FRA ST. CALLIXTUS KATAKOMBER VED ROM.

Gravstederne ere indhugne i Klippevæggens Side. Efter Begravelsen er Væggen bleven pudset med Kalk og malet.

Da Gravene senere ere blevne aabnede er Malerierne deelviis ødelagte.

I Feltet forneden sees gyldne Vaser med springende Vand, som Duer drikke af, Symbolet paa Jesu »levende Vand«. En enkelt større Fugl er saa ødelagt, at dens Art vanskelig kan bestemmes. Derover paa hver Side af en hvælvet Nische en Paafugl, Symbol paa Udødeligheden.

Nischens Bund optages af to Grave og i dens Bagvæg er indhugget en større og en mindre Grav.

Ovenover Nischen sees fem Figurer to unge Mænd og tre Kvinder, tildeels ødelagte ved Aabningen af de to Gravsteder, som de have dækket.

De fem Figurer have Armene udbredte i Bøn paa antik

Viis og som Orientalere gjøre den Dag idag med Haandfladen udadvendt.

Øverst et syvende Gravsted.

Malerierne ere paa hvid Grund og ere ganske i antik Stiil, skjøndt Kunstens Forfald er stærkt fremskredet.

De ere udførte i Slutningen af det 3die Aarh.

Rossi: Roma sotteranea III T I—III Wilpart: Malereien d. Katak. Roms T 110—111.

M. 6. VÆGMALERI FRA ST. CÆCILIAS KATAKOMBER VED ROM.

Foroven St. Cæcilia med Glorie om Hovedet.

Armene ere udstrakte paa antik Maade tilbedende med udadvendte Haandflader, som Orientalere gjøre det den Dag idag, en Stilling som her danner Overgangen til den christelige Form for Velsignelse.

Forneden Jesus i Brystbillede, Hovedet er nu af den almindelige Type med Skjæg.

I den venstre Haand holder han en Bog. Den høire holder han løftet velsignende med udadvendte Haandflader.

Ved Siden Pave Urban I. St. Cæcilia blev henrettet c. 210. Pave Urban I døde 230.

Billedet er dog fra en meget senere Tid, 9. eller 10. Aarh.

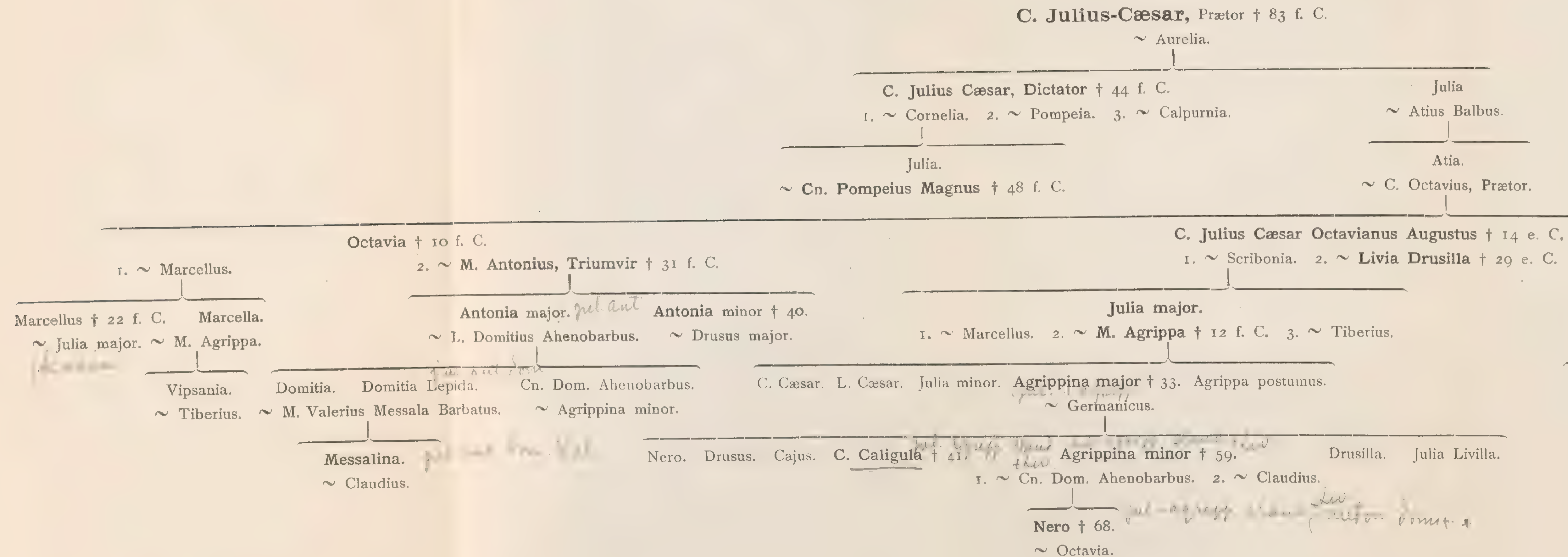

ALFABETISK FORTEGNELSE.

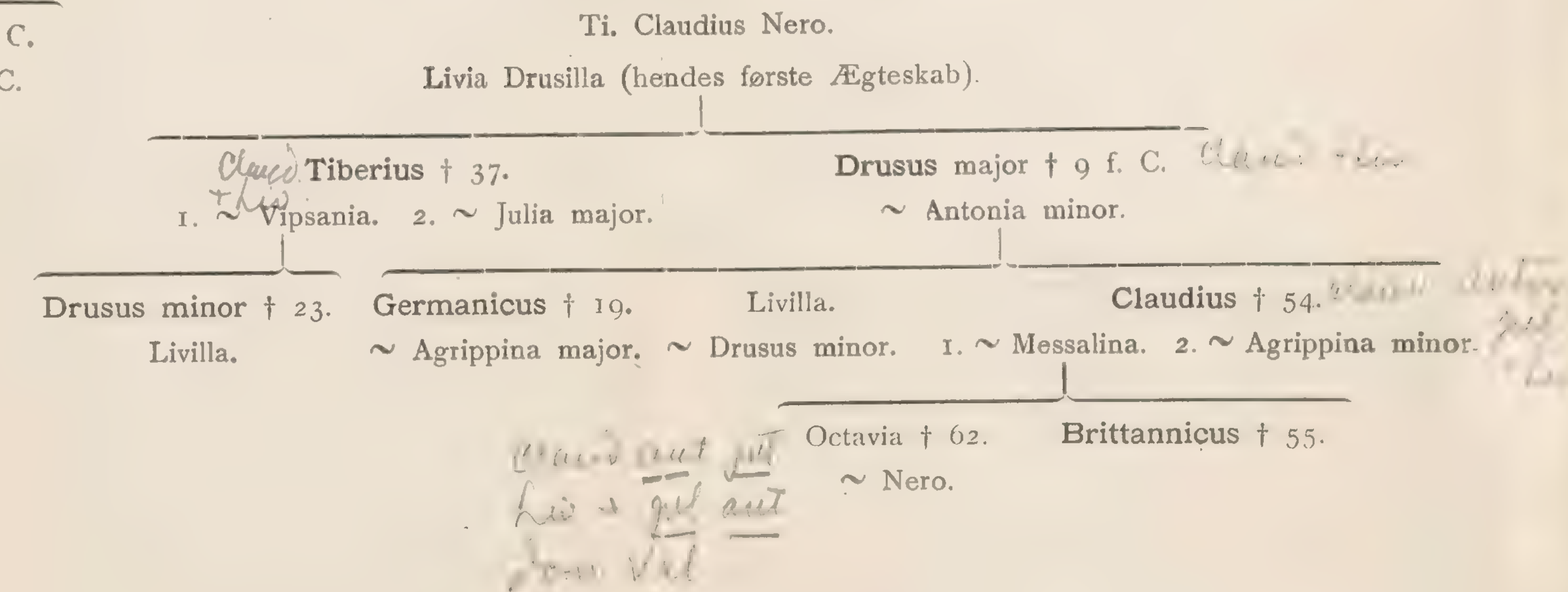
HENVISNINGER TIL ARNDT'S EINZELAUFNAHMEN ANTIKER SKULPTUR (A E).

Nr.	**76.**	APOLLON,	AE.	186—187
—	**100.**	ATHENE,	—	163.
—	**113.**	ATHLET,	—	1167.
—	**158.**	DIONYSOS.	—	1168.
—	**193.**	GIGANT,	—	1799, 1800.
—	**260.**	HERAKLES,	—	154, 155.
—	**265.**	HERAKLES OG OMFALE,	—	151.
—	**267.**	DOBBELTHERME,	—	1375—1377.
—	**335.**	»LEDA«,	—	183.
—	**365.**	YNGLING,	—	1373, 1374.
—	**400.**	NIOBIDE,	—	1789—1792.
—	**424.**	GRÆKER,	—	1191.
—	**425.**	GRÆSK DIGTER,	—	157, 158.
—	**439.**	GRÆSK STRATEG,	—	1195 b.
—	**521.**	STATUER FRA AFRODISIAS,	—	166—170.
—	**659.**	ROMER,	—	1192.

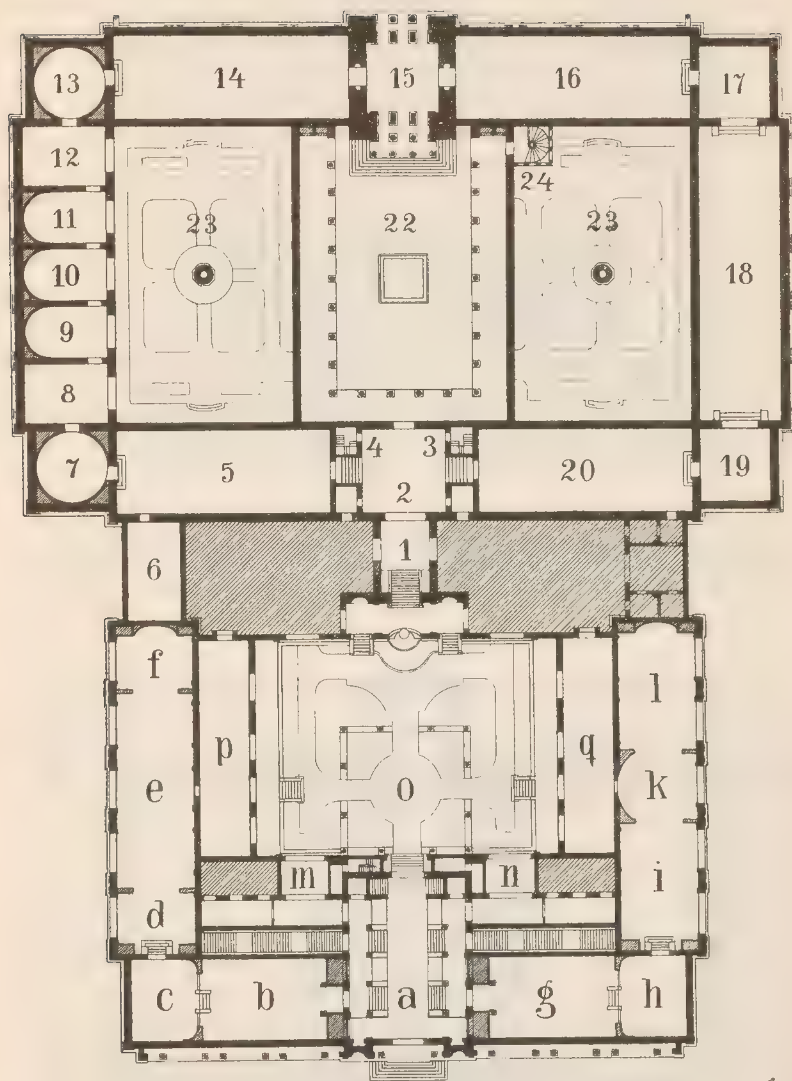
Den juliske Kejserfamilie.

Den claudiske Slægt.

PLANER.

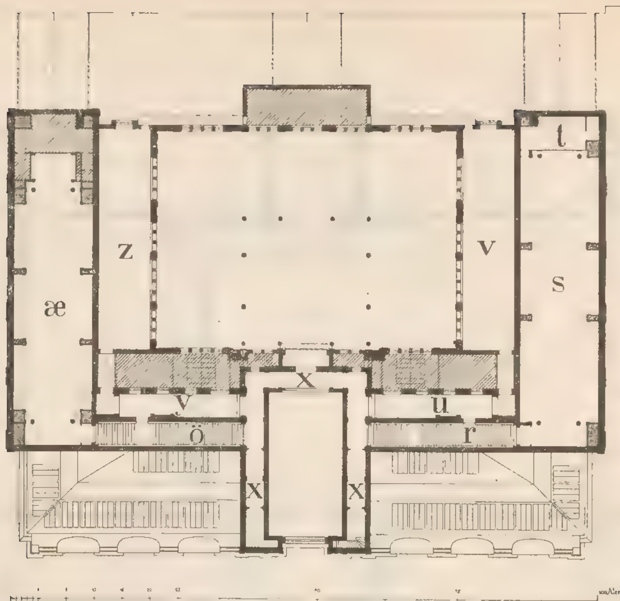

Plan over Beletagen.

a) Forhal. b) Bissen Sal. c) Jerichau Sal. d) Karyatide Sal. e) Dansk Sidelys Sal. f) Kristus Sal. g) Falguière Sal. h) Dubois Sal. i) Barrias Sal. k) Kejserinde Sal. l) Mercié Sal. m og n) Loggia. o) Vinterhave. p og q) Loggia.

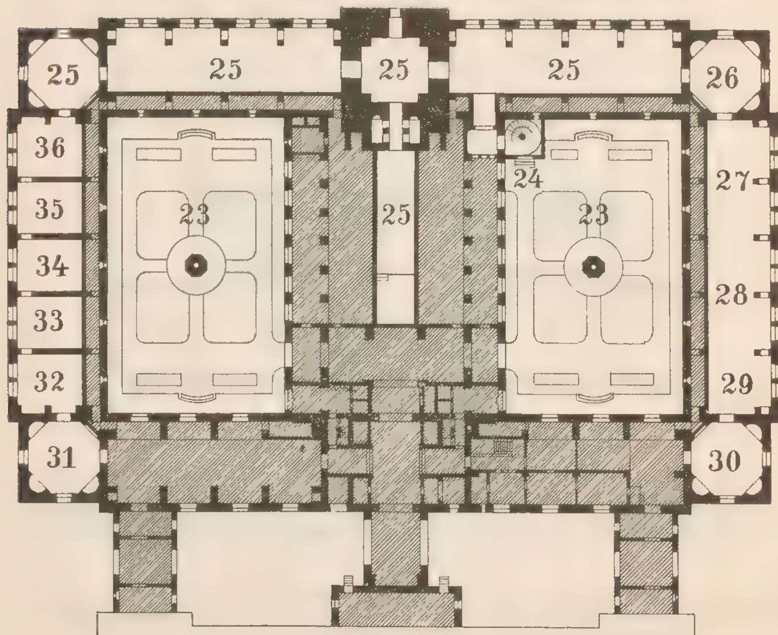
---

1) Trappe til Antiksamlingen. 2) Forhal. 3 og 4) Nedgang til Toiletrum. 5 og 7) Ægyptisk Afdeling. 8—13) Græske Originalarbeider. 14—17) Græsk-romersk Kunst. 18) Romersal. 19) Casali Sal. 20) Græske og romerske Buster.

Plan over 1. Sal.

r) Vestre Trappe. s) Renaissance Sal. t) Skitse Sal. u) Theofilus Hansen Sal. v) Broncesal. x) Korridor. y) Carstens Sal. z) Gibsmodeller. æ) Maleri Sal. ø) Østre Trappe.

Stueetagen.

23) Have. 24) Trappe. 25) Helbig Museum. 26) Romerske arkitektoniske Fragmenter. 27) Romerske Buster. 28) Palmyra Samling. 29) Oldkristelig Kunst. 30) Østasiatisk Kunst. 31 og 33) Græsk-romerske Torsoer. 34) Græske Buster. 35 og 36) Terracottaer.

TILLÆG

TIL

KATALOG OVER

NY CARLSBERG GLYPTOTEKS

ANTIKE KUNSTVÆRKER

VED

FREDERIK POULSEN
DR. PHIL.

KØBENHAVN
TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKIÆR)
1914

INDHOLD.

FORTALE.

Denne Tillægskatalog omfatter Nyerhvervelserne til Glyptotekets antike (græsk-romerske) Afdeling fra Tidsrummet 1907—1913, d. v. s. fra Carl Jacobsens sidste Leveaar, og følger i sin Nummerordning den ældre Katalog af 1907, med hvilken den skal forenes i et Bind. Det Princip, Carl Jacobsen i 1907-Katalogen gennemførte med Hensyn til Stoffets Ordning, er kun paa ét Punkt bleven angrebet af udenlandske Fagmænd: nemlig at Figurerne og Hovederne indenfor den omfangsrige Serie: græsk-romersk Kunst ikke er kronologisk grupperede, men sammenstillede i alfabetisk Rækkefølge efter deres Indhold, saaledes at Afsnittet indledes med Afrodite og slutter med Zeus. Rent bortset fra, at Carl Jacobsens Ordning gør det langt lettere at finde de enkelte Stykker, end om man havde lagt de vekslende Aarhundreders Kunstskoler eller Kunstnere til Grund, saa er ogsaa Udgangspunktet selv gennemgaaende langt paalideligere end de moderne videnskabelige Dateringer og Stilbestemmelser. Ingen tror vel nu længere, at f. Eks. Afrodite Nr. 47 er skopasisk, men endnu strides de Lærde om, hvorvidt Apollotypen Nr. 75 er det eller ej. Klassificeringen af en Mængde andre af Ny Carlsberg Glyptotekets romerske Kopier efter græske Originaler vilde give Anledning til lignende Tvivl.

Det var mig derfor ingen Overvindelse at følge den banede Vej. Thi heller ikke den i andre, f. Eks. romerske Musæer fulgte Fremgangsmaade: at beskrive Kunstværkerne salvis, efter

deres Opstilling lod sig anvende her i denne hurtigt voksende Samling, i hvilken ogsaa i Fremtiden Omstillinger og Ændringer vil paakræves.

Foruden de helt nye Værker, indgaaede efter Afslutningen af Katalogen af 1907, medtager dette Tillæg ogsaa alle de Numre af den ældre Katalog, der af en eller anden Grund har tilføjet et Bogstav: a, b, c o. s. v. til sit Tal. Derpaa gør den røde Seddel foran i Bogen opmærksom, og den Besøgende er saaledes aldrig i Tvivl om, hvor han i det enkelte Tilfælde skal lede. For nu at skelne de Værker, hvis Beskrivelse foreligger i to Redaktioner, fra de helt nye, er der til disse sidstes Nummer altid tilføjet Inventarnummeret (I. N.) i en Parentes. Det vil ogsaa lette dem Arbejdet, der senere skal benytte de Billedtavler, der vil blive udgivne som Supplement til denne Katalog, ligesom Billedtavlerne af 1907 sluttede sig til Carl Jacobsens Katalog; kun de med I. N. forsynede Numre vil nemlig findes i Tillæg til Billedtavler. En Undtagelse danner Terrakotter og Broncer, der overhovedet ikke afbildes.

Hvad Katalogens Indhold angaar, gjaldt det om at forene Publikums Krav til klar og god Oplysning med Hensynet til de Studerende i Ind- og Udland, der kunde ønske Henvisninger til videre Studium af Typer eller Problemer. Ved Behandlingen af de kunstnerisk værdifulde Stykker, f. Eks. Nr. 397 a, har jeg mere tænkt paa Publikum, ved de talrige Stykker, der er rene Studieobjekter, mere haft de Studerendes Tarv for Øje. Jeg beklager, at Noter inde i Teksten nu og da gør Læsningen tung, men Gentagelser af de enkelte Problemer sammen med Henvisningerne forneden vilde have taget for megen Plads. Kedeligere er det, at adskillige meget ringe Værker er medtagne, der dels allerede er fjærnede til Magasinerne, dels vil blive det i den nærmeste Fremtid; Manuskriptet forelaa allerede færdigt ved Carl Jacobsens Død, og han ønskede alt medtaget, selv ringere Stykker.

Retskrivningen er min egen, men nu og da nødte den ældre Ordning mig til at følge Carl Jacobsens Skrivemaade; saaledes kom Nr. 140a til at staa under Rubrikken: Capitæler. Et Par Fejl i a-Numrene i den ældre Katalog tvang til gal Postering, saaledes af Nr. 597 a og det dermed beslægtede 597 b under romerske Portræthoveder, skønt de er hellenistiske, og af 680 a mellem hadrianske Portrætter, skønt det er langt senere, fra Konstantin d. Stores Tid.

Efter de nye og gamle Værker med a, b, c-Numrene indeholder dette Tillæg tillige et længere Afsnit: Tilføjelser og Rettelser til Katalog af 1907. Kun de større Fejl er dog rettede; iøvrigt er Hovedvægten lagt paa at samle det bibliografiske Materiale baade for de kunststuderendes Skyld og for ogsaa at give Publikum et Indtryk af, hvilken betydelig Rolle Ny Carlsberg Glyptoteks Antiker har spillet i Europas Kunstliteratur, baade i Bøger og Tidsskrifter, i disse mellemliggende Aar.

Juni 1914.

FREDERIK POULSEN.

BRUGELIGE FORKORTELSER.

A. B. = Arndt-Bruckmann: Griechische und römische Porträts.
Amer. Journ. of Arch. = American Journal of Archaeology.
Annual of Brit. Sch. = Annual of British School at Athens.
Arch. Anz. = Archäologischer Anzeiger, Beiblatt zum Jahrbuch des deutschen archäol Instituts.
Arch. Jahrb. = Jahrbuch des deutschen archäologischen Instituts, Berlin.
Arch. Zeit. = Archäologische Zeitung.
Arndt-Amelung = A.-A.: Einzelaufnahmen antiker Skulpturen.
Athen. Mitt. = Mitteilungen des deutschen archäol. Instituts, Athenische Abteilung.

Bernoulli: Griech. Ikon. = B.: Griechische Ikonographie.
Bernoulli: Röm. Ikon. = B.: Römische Ikonographie.
Billedtavler = Ny Carlsberg Glyptotek: Billedtavler til Kataloget over antike Kunstværker.
Br. Br.: = Brunn-Bruckmann: Denkmäler griechischer und römischer Skulptur.
Bull. de corr. hell. = Bulletin de correspondance hellénique.
C. I. G. = Corpus inscriptionum Graecarum.
C. I. L. = Corpus inscriptionum Latinarum.
Daremberg-Saglio = D.-S.: Dictionnaire des antiquités grecques et romaines.
Ἐφημ. ἀρχ. = *Ἐφημερὶς ἀρχαιολογική.*
Hekler: Bildniskunst = H.: B. der Griechen und Römer.
I. N. = Inventarnummer.
Journ. of hell. stud. = Journal of hellenic studies.
K. A. S. = Kgl. Afstøbnings Samling, Katalog.
Monumenti del Istit. = Monumenti del Istituto archeologico, Roma.
Monum. Piot = Monuments et Mémoires de la Fondation Piot.
N. C. G. = Arndt: La Glyptothèque Ny Carlsberg.
Pauly Wissowa = P. W.: Realencyklopädie der klassischen Altertumskunde.
Paus. = Pausanias: Graeciae descriptio.
Perrot-Chipiez = P. et C.: Historie de l'art dans l'antiquité.
Reinach: Rep. de la stat. = S. Reinach: Repertoire de la statuaire grecque et romaine.
Reinach: Rep. de Reliefs = S. R.: Repertoire de Reliefs.
Revue arch. = R. archéologique.
Röm. Mitt. = Mitteilungen des deutschen archäol. Instituts, Römische Abteilung.
Roschers Lexikon = R. L. der griechischen und römischen Mythologie.
Suet. = Suetonius (Kejserbiografier).
Sitzungsber. der bayr. Akad. = Sitzungsberichte der bayrischen Akademie, philosophisch-historische Klasse.
Æ. I. N. = Ægyptisk Inventarnummer.

ARKAISK OG KYPRISK KUNST.

---

1 a. TORSO AF EN YNGLING (Kuros). M.

Højde 0,81. Hoved, Arme og største Del af Benene mangler. Venstre Bryst flikket i Gibs.

Fragmentet stammer fra en arkaisk, nøgen Mandsstatue, af den Type, man tidligere kaldte Apolloer, men som nu rigtigere benævnes: Kuroi, d. e. Ynglinge. Typen anvendes i Flæng til Gude- og Menneskefremstilling.

Denne Kuros stammer fra Paros og er allerede ret fremskreden i Modellering. Kroppen er jævnt slank, uden den sædvanlige voldsomme Modsætning mellem Skuldre og Talje. Bugen er tredelt ved lidet dybe, men dog tydelige Senefordybninger. Kønsorganerne var tilstykkede. Lyskens Linier er meget brudte, Bugen lang, spidst tilløbende. Meget smuk er Ryggen med klart tegnede Skulderblade og to dybe Sidefurer, parallele med Rygraden, stærkt markeret Kryds og lille, fast Bag. Det lange Haar (vi befinder os i Grækenlands Paryktid, Beg. af V Aarh.) har to Lag Lokker, i Spidsen spiralsnoede, og afsluttes med en krum Kontur. Arbejdets Finhed vurderes bedst ved Sammenligning med en anden »Kuros« fra Paros, Arndt-Amelung 1330/1.

Mest paafaldende er det, at han har støttet den ene Haand i Siden; de to eller tre Fingre af højre Haand har afsat deres Spor paa Bugen, mens det flade Mærke af Tommelfingeren ses i Siden. Det er derfor urigtigt, naar man

har sammenstillet denne »Apollon« med en Kvindefigur fra Orvieto og en Gruppe Smaabroncer, der anskueliggør Motivet: Haanden paa Bugen. Vort Motiv: Haanden i Siden er endnu sjældnere i arkaisk Kunst (sml. Br. 2 a). Armstumpen viser, at venstre Arm var strakt lige ud; formodentlig hvilede venstre Haand paa en Lanse. Det har givet denne Figur smukke Linier.

Billedtavler T. I. Reinach: Rep. de la stat. III 187, 6—8. Deonna: Apollons archaïques S. 222 Nr. 123, fig. 149—150 og 254 m. Anm. 5 (ssts. Bibliografi).

10 a (I. N. 2630). KYPRISK KORE. Kalksten.

H. 1,20. Højre Side af Ansigtet beskadiget. Bagtil er Figuren raa. Hun er iført Chiton og Overslag (Epiblema) og bærer rige Hals- og Øresmykker samt et Diadem med Laurbærblade og Rosetter. Med venstre Haand løfter hun en Flig af sin Dragt, i højre bærer hun Offerdyret: en ganske lille Kalv. Det er en Adorantinde som de fleste Kvindefigurer fra den Tid. Stilen er 5te Aarh.'s.

15 a (I. N. 2614). KOLOSSALT, SKÆGGET KYPRISK HOVED. Kalksten.

Højde 0,41. Meget forvitret; stærkt beskadigede Næse, Mund, Skæg, Øren og Haarmasse.

Det er et meget tidligt Hoved, stilistisk stærkt paavirket af ionisk Kunst fra Midten af VI Aarh. f. Kr. Baade den ægformede Hovedbygning og Haarets Fald og Form — de lange Haarlokker er leddelte i Terninger — genfindes i Vasebilleder paa de saakaldte Cæretaner Hydrier (Antike Denkmäler II, Tav. 28. Perrot-Chipiez IX 529—531) og i Marmorskulpturer fra det ioniske Lilleasien (Perrot-Chipiez VIII 280 fig. 114 og Deonna: Apollons archaïques S. 232 Nr. 134). Der findes i Athen og New-York andre

kypriske Hoveder af samme Type (Arndt-Amelung 1289/90 og Cesnola Collection of Chypriote Antiquities I, Tav. XXV, Nr. 62).

Overensstemmende med den tidlige Tid er det, at Haarkransen er stiliseret som en fortløbende Ranke (med Efeublade), at Pandehaarets og Skæggets Lokker har Spiralkrøl, og at de smaa, skæve Øjne ligger meget yderligt i Ansigtsfladen. Manden bærer Hageskæg og glatbarberet Overlæbe; det var en ældgammel syrisk-semitisk Skægmode, der overførtes til Grækenland og holdt sig længe paa Kypern og i Sparta. (Sml. Fr. Poulsen: Der Orient und die frühgriechische Kunst S. 13).

15 b (I. N. 2624). KYPRISK, SKÆGGET MANDSHOVED. Kalksten.

Højde 0,42 (fra Skægspidsen). Beskadiget Næse og Skægspids; Overfladen forvitret. Hovedet er oventil fladt og bagtil lige tilhugget, som om det havde udgjort et Led af et arkitektonisk Hele.

Det er nærmest beslægtet med 15 a og endnu i VI Aarh.'s Stil. Dog er Kransen (med flygtige Efeublade) allerede en Mellemting mellem Ranke og rigtig Krans med lige Gren. Haaret er vertikalt leddelt og ru, for Bemalingens Skyld. I Panden fire Rækker Spiralkrøl; lignende Krøl i Skægget (lille Skæg paa Overlæben). Øjeæblerne ligger langt fremme og sprænger næsten Laagene. Næsen er primitiv, trekantet. (Sml. for Typen Cesnola Collection I, Tav. VII).

16 a (I. N. 2569). KYPRISK KOLOSSALHOVED. Kalksten.

Højde fra Skægspids til Isse 0,50. Beskadiget Næsetippen, ellers godt bevaret. I Haaret en Krans af Laurbær- og Efeublade.

Det korte Haars Sneglekrøl, helt forskellig fra Spiralkrøllet i 15 a-b, og Øjnenes og Øjenlaagenes Form viser dette Hoved hen til samme Tid som Sarkofaghovedet fra Sidon Nr. 22, d. v. s. Aartierne umiddelbart efter Perserkrigene, 480—460 f. Kr. (Sml. Lechat: Sculpture attique avant Phidias S. 469 f.). Trods Kransen behøver Hovedet hverken at være af en Gud eller en Præst; lignende Kranse bæres af Dødelige paa de kypriske Gravmæler. Størrelsesforholdene vilde i Hellas have forbudt én at tænke paa et almindeligt Menneske, i det mindste i V Aarh.; men Kypern var halvorientalsk, og lige saa lidt som en assyrisk eller persisk Konge har vel en kyprisk Magthaver frygtet for at vække Gudernes Nemesis ved at give sit eget Billede overnaturlig Størrelse.

16 b (I. N. 2583). KYPRISK KALKSTENHOVED AF EN SKÆGGET MAND.

Højde 0,33. Afstødt Næsetippen.

Dette Hoved staar 16 a stilistisk meget nær. I Øje og Overskæg Rester af Bemaling. I Haaret en Krans af Laurbærblade og Agern (?) liggende paa hvert sit Blad. Denne mærkelige Kransform er ret hyppig i samtidige kypriske Billedværker. (Sml. Cesnola Collection I, Tav. 82, Nr. 539, 86 o. m. a.

16 c (I. N. 2584. SKÆGLØST KYPRISK MANDSHOVED. Kalksten.

Højde 0.31. Beskadiget Næsetip, Hage og det v. Øre. I Haaret Krans af smaa Laurbærblade.

Dette Hoved er i fri Stil, med tilstræbt Uregelmæssighed i Pande- og Tindingehaar, med lille Kindskæg (*ἴουλος*) og dybtliggende Øjne. Det ser ud som en kyprisk Imitation af et attisk Hoved fra IV Aarh. f. Kr. (Sml. Cesnola

Collection I, Tav. 97, Nr. 665 og 139, Nr. 1040 og 1042). Mellem det og Nr. 15 a-b ligger altsaa et Tidsrum af henved 200 Aar. Et Tegn paa den kypriske Kunsts langsomme Udvikling og Folkets ringe plastiske Sans er det, at Halsen, der i de andre Hoveder er ganske søjlerund, først her begynder at antage en menneskelig Form. Mærkelige er Furerne i Halsen, der ellers kun anvendes ved Kvinder.

GRÆSK-ROMERSK KUNST.

---

46 a (I. N. 2321), HOVED AF AFRODITE FRA KNIDOS. M.

H. fra Hage til Isse 0,25. Ny: Næsespidsen (i Marmor), Haarknuden i Nakken og Halsen (i Gibs).

Baade Boreteknikken i Haaret og Overfladens porcellænsagtige Blankhed, fremkaldt ved Politur, viser denne Kopi hen til II Aarh. e. Kr. Skønt Udførelsen i Betragtning af denne sene Tid er rigtig god, føler vi intetsteds mere end her Savnet af Originalen smerteligt. Hvor har Praksiteles' Mejsel forstaaet at gengive de bølgende Haarlokkers silkefine Ynde og hin Bristen i Blikket, *τὸ ὑγρόν* som Grækerne kaldte det, fremstillet ved nederste Øjelaags lette Svulmen i Midten! Man maa læse Lukians betagende Skildring af Originalens Herlighed (Overbeck: Schriftquellen 1234)! I dette Tilfælde er Kopier, selv de bedste, en fattig Erstatning.

Om Typen og de bedste Repliker se Furtwängler-Urlichs: Denkmäler griech- und röm. Skulptur[3] S. 78. Bulle: Der schöne Mensch I, Tav. 155 og 254—256. Den fuldstændige Bibliografi i Helbigs Führer[3] I 310.

48 a (I. N. 2635). LILLE AFRODITEHOVED. M.

H. 0,23. Haarknuden afbrudt i Nakken. Næsetip og Overlæbe let stødte. Plantretrevler paa Overfladen.

Dette lille Hoved fra den italienske By Magnani er af praksitelisk Type.

51 a (I. N. 1259). STATUETTE AF AFRODITE, DER VRIDER VANDET AF SINE LOKKER. M.

H. 0,22. Afbrudt fra Knæene. Slet Udførelse særligt af Hoved og Arme. Om Hofterne et Gevandt.

Typen, der hvad Motivet angaar stemmer med Apelles' Maleri, til hvilket Hetæren Phryne stod Model, foreligger i talrige Gentagelser, af hvilke Marmorstatuetten fra Kyrenaika er den skønneste (Perrot, Monuments Piot XIII 1906, Tav. X og S. 117. Sml. Arndt-Amelung 1144 med Bibliografi i Teksten). Nærmest beslægtet er vor Figur med den større Replik i Berlin (Beschreibung der antiken Skulpturen Nr. 18).

57 a. AMAZONEKAMP. Relief. M.

H. 0,79. Br. 1,13. Fra Palazzo Farnese i Rom.

Af Rammen, der omgav Billedfladen, er kun et Parti nederst t. h. bevaret; Overgangen fra den lodrette Liste til Reliefgrunden formidles ved et Kymation.

Til højre ses en Kriger, af hvem kun Underkrop og Ben er bevarede, i flagrende Kappe storme frem over en Høj; formodenligt har han svunget Vaabnet i begge Hænder. Mod ham iler fra venstre en Amazone med attisk Hjælm, Skjold og iført underst en fintstribet Chiton, derover en kort Ærmejakke. I den afbrudte højre Haand har hun holdt Vaabnet (Sværd eller den lille Økse). Hun kaster Hovedet tilbage og møder Modstanderen dristigt.

Der er vældigt Liv over dette Relief, der hører til Glyptotekets bedste. Amazonens Dragt viser ligesom hele Stilen hen til V Aarh. f. Kr., Parthenonskulpturernes Tid. Ja, man har endog ment at turde hævde et nært Slægtskab med Fidias' Amazonekamp paa Athene Parthenos' Skjold.

Br. Schröder, der har offentliggjort det, anser aaben-

bart Relieffet for et græsk Originalværk. Det synes vanskeligt at kunne forliges med Foldebehandlingen og navnlig med den dominerende Stilling, Terrænet indtager i Forhold til de to Menneskefigurer. Som Originalkomposition synes det ogsaa for fragmentarisk. Langt rimeligere er det at antage det for en romersk Kopi, hvorpaa ogsaa selve Rammens Form tyder. Romerne var ikke bange for at gøre et Udsnit af en ældre berømt græsk Komposition. Hvorledes denne har været, kan et Relief fra Eleusis lære (Athen. Mitt. XIV 1889, Tav. XII); her ses Kampscener, ordnede i Felter over hinanden, med svag Antydning af Terrænet (sml. for Terrænet ogsaa Theseionfrisen, Br. Br. 406—8). Dette sidste har den romerske Kopist forstørret, da han til dekorativ Brug valgte en enkelt Kampscene ud.

Br. Br. 646. Billedtavler, Tav. V.

58 a (I. N. 2608). AMMON. Hoved. M.

H. 0,35. Udarbejdet til Indsættelse i en Statue. Restaureret (i Marmor) Næsen og den tilgrænsende Del af Panden. Den ejendommelige Beskadigelse af Overfladen hidrører fra, at Hovedet ligesom Euripideshovedet Nr. 414 c har staaet i flere Aar ovenover Voksflammerne i et lille Teater i Florens; deraf »Smeltningen« af Partier i Skæg, Læber og Haar.

Typen kendes endnu i tre Gentagelser: i Wörlitz, Berlin og Stockholm (Arndt-Amelung 398/399; Beschreibung der antiken Skulpturen in Berlin Nr. 9) og gaar aabenbart tilbage til en Original fra Midten af V Aarh. f. Kr. Vort er det bedst bevarede og — navnlig i Øjenbehandlingen — det stilreneste. Afvigende fra de andre Repliker har det Diadem i Haaret (Berliner Hovedet har smalt Bind) og mangler den sammenslyngede Lokkeknude midt over Panden;

men disse Afvigelser er ikke større, end vi ofte finder i Kopivariationerne. Dette er foreløbigt den ældste, kendte Fremstilling af den vædderhornede Gud; nærmest kommer en Ammon hos Naue i München (Arndt-Amelung 1044), men da denne gør et fidiasisk Indtryk, mens vor er helt anderledes og foreligger i en Række Repliker, er det meget sandsynligt, at Originalen var hin berømte Statue af Ammon, som Digteren Pindar havde stiftet i Theben og Billedhuggeren Kalamis udført; den kronologiske Overensstemmelse er i hvert Fald fuldkommen (Pausanias IX, 16,1).

69 a (I. N. 2567). APOLLONHERME. M.

H. 0,44. Næsen og Hagen afstødt, hele Overfladen stærkt beskadiget.

At Originalen, som denne Kopi gaar tilbage til, har tilhørt første Halvdel af IV Aarh., viser baade Øjnenes Form og den karakteristiske Haarknold over Panden, der er en Forløber for Haarsløjfen og genfindes i Gravrelieffernes Kvindehoveder ved denne Tid. (Sml. Poulsen, Monuments Piot XXI 1913 S. 8). Det lange Haar er i Nakken bundet op i Fletninger, der forneden danner et bredt Baand og derefter med to smallere Piske omslutter Issen. Vi finder samme Haararrangement i et lidt ældre, bedre bevaret Apollonhoved i Turin (Wace, Journ. of hell. stud. XXVI 1906 Tav. XV og S. 234). Ogsaa denne Fletningsmode kommer først op i IV Aarh. (Sml. Pauly-Wissowa VII 2 Sp, 2128).

Knolden over Panden kaldes af Forfatterne: ὄγκος og defineres af Pollux (Onomasticon IV 133) som »det af Haaret, der rager i Vejret over Panden og har Form som et Lambda«.

70 a (I. N. 2330). HOVED AF APOLLON SAURO-KTONOS. M.

H. 0,25. Næse og Læberne restaurerede i Marmor.

Hovedet er en Kopi af Praksiteles' berømte Figur: Apollon Firbendræberen, der foreligger i tre Gentagelser. (Sml. K. A. S. 587/8 og Klein: Praxiteles S. 108. Sidste Behandling af Typen ved Héron de Villefosse i Monuments Piot XIX 1911 S. 166 ff.).

79 a (I. N. 2119). APOLLONHOVED. M.

H. 0,40. Ny Næse (i Marmor). Mindre Afstødninger paa Hage, Mund og Haar. Hovedet er udført til Indsættelse i en Statue, der, som Sporene i Nakken og venstre Halsside viser, var beklædt. Boreteknikken viser Kopien hen til II Aarh. e. Kr. Funden i Troas.

Baade Ansigtstypen, Haarbehandlingen og den snoede Vulst i Haaret nærmer dette Hoved til et berømt Aleksanderportræt i kapitolinske Musæum (A. B. 186/7. Hekler: Bildniskunst Tav. 62. Stuart Jones: Catalogue of the Museo Capitolino Tav. 85, Nr. 3 og Tekst S. 341 f.); i dette er der tillige Huller ved Kransen til et Straalediadem, og der hersker endnu blandt de Lærde Uenighed om, hvorvidt det ikke snarere er et Helioshoved (Friederich-Wolters 1416). Stuart Jones mener Ja, Amelung derimod nævner det blandt de sikre Aleksanderportrætter (Rivista di Archeologia e Storia I 1913 S. 19. Helbig: Führer[3] I, Nr. 882).

I Sammenligning med dette kapitolinske Hoved, der er ret individuelt i Trækkene, er vort saa upersonligt, saa abstrakt guddommeligt, at der ikke godt kan være Tvivl i Valget mellem Alexander eller en Guddom. Det er sikkert den langlokkede Gud Apollon, ligesom et beslægtet Hoved paa Protesilaosstatuen i Neapel, om hvilket der har været

rejst lignende Tvivl (Arndt-Amelung 516/7). At Aleksanders Haararrangement overføres paa de hellenistiske Gudetyper, er ofte iagttaget. (Sml. Hekler, Oesterr. Jahresh. XII 1909 S. 202), Det er et interessant Sidestykke til Forholdene i gammelægyptisk Kunst, hvor den regerende Faraos Aasyn ikke sjældent overførtes paa Gudebillederne, et Led i hele den Omvurdering af Forholdet mellem Guder og Mennesker, der indledes med den store makedoniske Erobrerkonge.

Sml. ogsaa det smukke Hoved i Museo Barracco (Tav. LVII f.), der dog er betydeligt mere individuelt og derfor sagtens forestiller Aleksander som ung.

95 a (I. N. 2619). KOLOSSALT HOVED AF ASKLEPIOS. M.

Fra Lilleasien. H. fra Skægspids til de øverste Pandelokker 0,31. Afstødt Næsen og nogle faa Pandelokker. Issepartiet, der var tilstykket, mangler. I Nakken en Klump Raamateriale (sml. Nr. 93), hvilket viser hen til Nischeopstilling.

Det skønne udtryksfulde Hoved tilhører efter Overfladepolitur og Boreteknik at dømme det II Aarh. e. Kr., men gaar tilbage til en langt ældre, ædel Original fra IV Aarh. f. Kr. Man kan vakle mellem Zeus og Asklepios, men den milde, drømmende Ro og Hovedets Drejning mod højre Side taler for den sidste Benævnelse, og dermed stemmer, at der langs det tilstykkede Isseparti er Spor efter den Vulstkrans, som Asklepios bærer (f. Eks. baade 93 og 95). Overfor et Hoved som dette forstaar man, at den naaderige Gud bar Tilnavnet: Soter, d. e. Frelser; faa antike Gudefremstillinger kommer Kristusbilledet nærmere.

Den Asklepiostype, vort Hoved nærmest slutter sig til, er repræsenteret ved en Statuette fra Epidauros (Wolters,

Athen. Mitt. XVII 1892 S. 1 ff. og Tav. II—III). En nærbeslægtet Zeus, men med mere energisk Udtryk, gengiver et Hoved i Madrid (Arndt-Amelung 1611). Pandehaarets Rejsning viser hen til Tiden efter Lysippos. (Sml. Nr. 79 a. Af lidt ældre Type derimod Asklepioshovedet i Sparta, Arndt-Amelung 1319/20). Den hele Statue fremstillede Guden støttet til Slangestaven og maaske med Bogskrinet, indeholdende medicinske Skrifter, ved Siden. (Sml. Musées de l'Algérie V: Musée de Lambèse Tav. II og S. 42). Mere teatralsk, navnlig i Haarsætning, er den kæmpestore Statue fra Bulla Regia. Musée Alaoui II Tav. XXXIV 3 og S. 56 Nr. 1014. Ogsaa det berømte Asklepioshoved fra Melos, i London betegner en Videreudvikling (Br. Br. 230).

104 a (I. N. 2636). HOVEDLØS ATHENEFIGUR AF TYPEN ATHENE GIUSTINIANI. M.

Hoved med Hals og begge Underarme Afstøbninger, det første efter Nr. 104, de andre efter Vatikanets Original. Figuren er stærkt overarbejdet, særligt Forsiden; paa den øverste Del af Legemet er aabenbart et 2 cm højt Lag afskrællet. I Ryggen Rest af en Stift til at befæste Figuren i en Væg.

Hun er iført Chiton med Overslag og et elegant Himation og har paa Brystet en temmeligt lille Ægis med et Fuldmaaneansigt, omgivet af Straaler (eller Bladflige).

Der kendes ialt, foruden denne, 4 Statuer og 6 Hoveder af denne Athenetype, som man nu er mest tilbøjelig til at datere til Overgangstiden mellem V og IV Aarh. f. Kr. (Amelung: Vatikan. Katalog I Tekst S. 138 ff. Br. Br. 200). Da en af Replikerne helt mangler Ægis, og Ægiden er forskellig i hver af de andre Gentagelser, har Furtwängler vist med Rette formodet, at den oprindelige

Statue var uden Ægis (Meisterverke S. 593). Vor Figurs mærkelige Ægisform maa der vistnok ikke tillægges dybere Betydning; for det første er den sikkert stærkt overarbejdet; men selv om Kærnen var antik, tilhører Paralleliseringen af Gorgonen (eller Medusa) med Fuldmaanen ikke det V Aarh., men en senere synkretistisk Periode, den romerske Kejsertid, fra hvilken vor Kopi stammer. (Sml. Pauly-Wissowa s. v. Gorgo Sp. 1644 og 1645 f. Ældre Litteratur i Gruppe: Griech. Mythologie (i Iwan Müllers Handbuch) S. 1219 Anm. 3).

105 a (I. N. 2461). HOVED AF ATHENE. M.

H. 0,49. Restaureret Næsetippen og en Del af Hjælmskyggen foran. Tidligere i Farnesefamiliens Eje.

Romersk Kopi efter en hellenistisk Original. Pandens Form og Haarets Fald genkalder Praksiteles' Stil; men Øjenlaagene og Ansigtsformen med de smalle Kinder viser hen til III Aarh. f. Kr. Det praksiteliske Forbillede kendes gennem et Par Repliker (Arndt-Amelung 2022. Br. Br. 608). Der er noget højst menneskeligt, ungpigeagtigt ved denne Athene med den lille kokette Kindlok foran hvert Øre.

129 a (I. N. 2559). HOVED AF EN BONDE. M.

H. 0,15. Svagt stødte Næse og Øren. Den øverste Del af Filthatten mangler. Meget sløj Modellering, især af Underansigtet, hvis Kæbeparti slet ikke konstruktivt føles. Munden er aaben og Mundspalten bearbejdet med Stikbor.

Dette Hoved af en gammel, rynket Bonde tilhører den hellenistiske Periode og finder sit nærmeste Sidestykke i et Hoved i Dresden (Arch. Anz. 1889 S. 99. Br. Br. 395). Det er stilistisk beslægtet med Hovedet af den drukne Kælling, Nr. 331. I München findes et hellenistisk Relief med en

Bonde med en lignende Hue paa Hovedet, der drager til Marked. (Overbeck: Gesch. der griech. Plastik[4] II 358 fig. 207. Br. Br. 343). Maaske har vort Hoved hørt til en Statuette som den af »den gamle Hyrde« i Genf (Arndt-Amelung 1898).

131 a. BORD. Kalksten.

H. 0,65. Den slanke Bordfod er ionisk riflet og bærer en simpel rund Bordflade. Borde af denne Form findes ofte i Pompeji og kendtes allerede i Renæssancetiden; de ligger til Grund for Nutidens Guéridons.

Billedtavler T. X.

137 a. (I. N. 2578). MARMORBORD. Erhvervet 1911.

Græsk Marmor. Højde 0,93, Længde 1,66. Bestaar af 5 Stykker, der alle har været sønderbrudte: 2 Fodstykker, 2 Balustrer og 1 Bordplade. Hist og her flikket, men gennemgaaende fortrinligt bevaret. Stærke Røgspor, især paa Bordpladens Overflade og paa Balustrerne, og en ejendommelig gullig, skorpet Patina viser, at Bordet har været udsat for en kraftig Ildebrand. Et saadant Bord, kaldet gartibulum, stod i Atrium bag Impluviet og var i Følge Vitruv det Sted, hvor Familien udstillede sit Sølvtøj; det indtog nemlig den gamle Arnes Plads.

De reliefsmykkede Balustre afsluttes af Protomer, henholdsvis af en Løve- og en Bukkegrif. Den første har aabent Gab og nedhængende Tunge, der sikkert oprindeligt var rødt bemalet. Grifferne har arkaiske, segldannede Vinger. Det er Variationer af den i romersk Dekoration saa yndede persiske Grif. (Sml. Daremberg-Saglio s. v. gryps. Reinach: Rep. de la stat. II 697, 2).

Mellem Protomerne er Indersiderne smykkede af Anthemier, samlede forneden i en Lilje af udpræget arkaisk

Type. (Sml. f. Eks. Monumenti del Istit. VI—VII Tavle 69, 2 e. E. Pridik: Trésor Meljgunoff, i Materialj (russisk), St. Petersborg 1911. Tavle V).

Paa Ydersiderne af Balustrerne genfinder man i fladt Relief et andet typisk arkaisk Motiv: Løven, der fælder en Hjort. Løven har bidt sig fast i Hjortens Rygrad og derunder drejet Hovedet fremad; Hjortens Bagkrop er lammet, det ene Bagben strakt bagud, mens Hovedet klagende er hævet, med udstrakt Tunge. Ogsaa Formgivningen er her arkaisk. (Sml. Gruppen i Alkmæonidernes Tempelgavl i Delfi, Bull. de corr. hell. XXV 1901 Tavle IX. Reinach: Rep. de la stat. III 286, 2. Fremdeles Broncegruppen i Thorvaldsens Museum, Arndt-Amelung 1487. Reinach: Rep. de la stat. III 208, 3. Rep. de reliefs I 4, 2 og 468, 4 o. m. a.).

140 a. PILASTERKAPITÆL. M.

Italisk Marmor. H. 0,38. Voluthjørnerne afbrudte. Akanthusblade (A. mollis) i palmetagtig Opbygning paa Hjørnerne (sml. Schede: Antikes Traufleistenornament S. 106); derimellem Stenbukkehoveder, de paa Siderne gennemskaarne midti.

Fra romersk Kejsertid.

Billedtavler T. LXXIII.

147 a. DIONYSOSHOVED. M.

H. 0,38. Afstødt Næsen, der var særligt tilstykket, og Partier af Nakkehaar og Sidelokker. Overfladen meget slidt. Efter Opgivelse fundet ved Eleusis.

Det er en arkaiserende Type, som det lange Nakkehaar og Sidelokkerne viser, og Haaret er over Panden strøget tilvejrs og falder med to fyldige Duske, fæstnede af Haarbaandet, ned foran Ørerne; Lokkespidserne er her

stiliserede med Sneglekrøl. Samme Haarsætning har et Dionysoshoved i Britisk Musæum (K. A. S. 513. Ancient Marbles of Brit. Mus. Tav. 27).

Udviklingen af denne Haartype forstaas, naar man til Udgangspunkt tager Dionysoshovederne i Dobbelthermen Nr. 151; i Stedet for de tre Rækker Sneglekrøl over Panden stryges det lange Pandehaar tilvejrs op over Haarbindet, og nu indskrænkes Lokkespidsernes Sneglekrøl til de to Haarduske paa Siderne, mens Pandehaaret har en friere, mere stoflig Karakter. Endnu et Skridt videre i fri og naturlig Behandling, og vi faar Haartyper som i Hovedet Nr. 150 og den endnu friere i Nr. 152 og 516.

Billedtavler T. XI.

153 a (I. N. 2329). DIONYSOSHOVED. M.

H. 0,47. Græsk Marmor med Rester af Plantetrevler. Ny: Næsen (i Marmor). Afsplintret: et Stykke af Pandehaaret t. v. Svagt beskadigede: Læberne. Udarbejdet til Indsættelse i en Draperistatue. (Sml. Nr. 246).

Dette Hoved, i overnaturlig Størrelse, er en fortrinlig romersk Kopi efter en græsk Original fra Begyndelsen af IV Aarh. f. Kr., som Pandens og Øjnenes Form viser. Typen er ikke kendt gennem andre Repliker. (Sml. den noget ældre i Mantua, Arndt-Amelung 22—23). Den unge, skægløse Gud har et drømmende, lidt blødagtigt Udtryk, med let slørede Øjne. Hovedet er drejet og svagt hældende. Men der er endnu intet feminint, kælent ved Guden som i Tiden efter Praksiteles. Dertil er det for meget i 5te Aarh.'s store Stil.

155 a. DIONYSOSSTATUE (af Typen: Dionysos Hope). M.

H. 2,13. Hovedet afstøbt efter Petersborgeksemplaret (afbildet N. C. G. Tekst S. 132 fig. 70). Ny: venstre

Underarm, Draperiet fra v. Skulder, noget af Draperiet over h. Arm, h. Haand, Dele af Dyreskindet og af Benene, Panterens Forben og Bagpoter.

Guden bærer opkiltret Chiton med Ærmer, sammenholdt om Brystet af et knudeslynget Bælte; fremdeles Kappe over Ryg og begge Arme og et paa højre Skulder knyttet Raakalveskind (Nebris).

Denne Figur, der er nær beslægtet med Gudinden Bendis (Nr. 231) i Dragt og Holdning, kendes gennem endnu to Gentagelser, i Hopes Samling i London og i St. Petersborg, samt fra et attisk Votivrelief (Arndt-Amelung 1262). Originalen tilhørte vistnok Midten af IV Aarh. f. Kr. og fandtes i Korinth. Alle Kopierne er romerske; i de to andre er Dionysos grupperet sammen med en lille Kvindefigur (»Spes« eller »Melpomene«), her derimod med en Panter, der sætter den ene Forpote paa et Vædderhoved og løfter Hovedet mod sin Herre, maaske for at plukke af en Vindrueklase.

Furtwängler: Meisterwerke S. 553. Anm. 2. N. C. G. Tekst S. 134. Anm. 1. Billedtavler T. XI.

158 a. DIONYSOS OG PAN. M.

H. 1,58. Restavreret hos Dionysos: Næsen, en Del af højre Haand, venstre Haand med de fleste af Druerne, højre Smalben og Fod. Dionysos' Hoved er ikke sat rigtigt paa, men skulde drejes en lille Kende mod højre Skulder. Nyt hos Pan: Hornene, begge Overarme, det meste af Kastekæppen (Lagobolon), venstre Underben. En Puntello paa Dionysos' højre Ben viser, at her har staaet en lille Panter.

Dionysos er fremstillet i praksitelisk Lænestilling, drømmende med Kantharos og Druer i Hænderne, medens Pan t. h. hopper foran en Træstub og med lumskt skelende

Øje svinger Lagobolon for i næste Øjeblik at lange et Slag ud efter Panteren tværs over sin Herres Ben. Selv om Guden er uberørt af Dyrets og Halvdyrets Kiv, viser selve Slagsmaalet dog, hvor lidt højtideligt man paa den Tid tager Fremstillingen af Guderne. At vi befinder os i den hellenistiske Periode, røbes da ogsaa af Formgivningen. Dionysos er en Videreudvikling i Retning af det kvindagtige af Praksiteles' Ynglingeskikkelser, og Øjnenes formelle Enkeltheder er typisk hellenistiske. Og først i III Aarh. faar Pan, der tidligere havde været fremstillet som en ung Efeb (sml. Nr. 158 og 403 a), disse halvdyriske Former og bliver saa lille i Forhold til de andre Gudeskikkelser; typisk for den sene Tid er ogsaa hans Nøgenhed; Bukkeskindet hænges undertiden paa Træstammen bagved, men mangler til andre Tider helt. (Sml. Roschers Leksikon s. v. Pan S. 1410 ff., 1417 ff. og 1432 ff. Bulard, Bull. de corr. hell. XXX S. 622).

Vor Statue er en god romersk Kopi efter en hellenistisk Original og stammer fra Santa Marinella ved Civita vecchia.

Billedtavler T. XII.

162 a (I. N. 2628). LILLE BUSTE AF DIONYSOS(?). M.

Ansigtshøjde 0,21. Kun Hovedet antikt, Busten moderne. Næsespidsen ny. Har staaet paa et holstensk Gods siden Midten af 18de Aarh.

Det yndefulde, drømmende Hoved med de lange Lokker, Ørelokkerne og Haarknuden over Panden forestiller vistnok ingen Kvinde, da Halsen er uden Furer, men snarere en ungdommelig Dionysos. (Sml. Roschers Lexikon s. v. Dionysos S. 1138).

Stilistisk er dette Hoved en hellenistisk Fortsættelse af Praksiteles' Stil og ved Pandens, Kindernes, Læbernes og

Hagens Form nær beslægtet med Hovedet af en Hermafrodit i Wien. (R. v. Schneider: Album auserlesener Gegenstände des allerhöchsten Kaiserhauses Tav. VIII, 1).

162 b (I. N. 2637). LILLE DIONYSOSHOVED. M.

H. 0,22. Beskadigede: Næse, Læber og enkelte Pinjekogler. I Haaret Krans med Pinjekogler og Vinblade. Hellenistisk Type.

173 a. LEGENDE DRENG. M.

H. 0,87. Ny er Næsen, det nederste af Benene, Træstammen, Plinten, Armene. Afbrudt (oprindeligt tilstykket) et Lokkeparti over venstre Øre. Overfladen stærkt overarbejdet, kun Haaret med gammel Forvitring.

Ansigtsudtrykket er meget levende. Motivet er vanskeligt at bestemme. (Sml. for det skælmske Ansigt Heraklesbarnet, der kvæler en Slange, i Nîmes, Arndt-Amelung 1422).

Billedtavler T. XIII.

173 b (I. N. 2610). DRENG MED EN HANE. Statue. M.

H. med Plinten 0,76. Drengens venstre Arm mangler; den var tilstykket med en Jærnkrampe. I Panden en antik Flikning. Næsen let stødt. Ringe Arbejde.

Med højre Haand trykker Drengen en Kamphane til sig; denne rejser galende Hovedet og kradser ham med Fødderne. Drengens Stilling og Hoveddrejning tyder paa, at han oprindeligt har haft en Modstander med en anden Hane. (Sml. for Hanekampe Nr. 788 b. En herlig Kamphane paa et Relief i Smyrna, Arndt-Amelung 738).

188 a. FORTUNA. Statue. M.

H. 1,90. Hovedet er antikt, men hører ikke til Statuen; dets øverste Del og Baghovedet var særligt tilstykkede,

og det var beregnet til Nedsættelse i en Statue, der dog ikke kan have været denne, som Maalenes Uoverensstemmelse viser. Næsen ny. Maaske en stærkt idealiseret Fremstilliug af Livia eller en anden samtidig Romerinde.

Af Torsoen mangler venstre Haand med Spidsen af Overflødighedshornet, højre Underarm, et Par Tæer og Stykker af Draperiet. Øverste Parti af Frugtklasen er moderne tilsat.

Torsoen kan ogsaa godt have hørt til en romersk Portrætstatue; fornemme Damer lod sig fremstille i Fortunas Skikkelse med Overflødighedshorn (smukt Eksempel i Berlin, Hekler i Münch. arch. Studien dem Andenken Furtwänglers gewidmet S. 242 fig. 17). Figuren er iført Chiton, Peplos og Himation, og Folde- og Draperibehandlingen er i IV Aarh.'s Stil (sml. Arndt-Amelung 1248, 1 og en af Muserne paa Basen fra Mantineia, Br. Br. 468); beslægtede Motiver anvendes med Forkærlighed af Romerne i Kvindefigurer fra II Aarh. e. Kr. (Hekler, anf. V. S. 194 ff. og fig. 22—24. Sml. Nr. 551). Fra denne Tid stammer sikkert ogsaa vor Kopi.

Billedtavler T. LXXIII.

192 a (I. N. 2231). FRISE AF EN GESIMS. M.

L. 1,2. H. 0,27. Italisk Marmor.

Frisen, der har en lille Forkrøbning, smykkes afvekslende med spids- og rundbladede Palmetter, forbundne ved Rankeslyng (ἕλικες).

Fra Kejsertiden.

201 a. GRÆSK GRAVRELIEF MED KVINDE OG SLAVINDE. M.

H. 0,60. Fra Attika. Toppen af Stenen, Hovedfigurens Ansigt og Hænder og Slavindens Underansigt mangler.

Den afdøde Kvinde, klædt i en kortærmet Chiton og hyllet i Himation, holder i sin Haand et Smykke, som hun har taget op af Skrinet, den lille Slavinde rækker hende. Mens Herskerindens Dragt og Foldekast er typiske for IV Aarh., er Slavindens mere gammeldags, efter V Aarh.'s Mode, en Peplos uden Ærmer med dobbelt Overfald, et over og et under Bæltet.

Kompositionen genfindes nøjagtigt overensstemmende i andre Gravrelieffer fra den Tid. (Sml. Conze: Attische Grabreliefs, Tekst II S. 188 Nr. 883 og Tav. 167).

Billedtavler T. XV.

206 a (I. N. 2561). FRAGMENT AF ATTISK GRAVRELIEF. M.

H. 0,95. Fragmentet stammer fra Menidi, det gamle Acharnai, og forestiller en Mand i Chiton og Chlamys (Kappe), der med venstre Haand holder en Kastekæp, Lagobolon, mod Skulderen. Det krumme Lagobolon anvendtes ikke blot af Jægere ved Harejagt, men ogsaa af Hyrder og Landmænd til at samle og drive Kvæget fremad. Vort Relief fremstiller en saadan langskægget attisk Bondemand, en af hine »gamle, sure, træhaarde Acharnere«, som ikke vilde tillade at slutte Fred med Sparta, fordi deres Vinstokke var afskaarne, deres Marker lagte øde. (Aristophanes' Acharner v. 180). Typen — navnlig Øjenbehandlingen — viser hen til Phidiastiden.

Milchhoefer, Athen. Mitt. 1888 S. 338 Nr. 504. Conze: Attische Grabreliefs III Tav. 271 Nr 1255. Poulsen, Arch. Anz. 1913 S. 55 fig. 2 og S. 57.

210 a (I. N. 2460). GRÆSK GRAVSTELE MED FRONTON. M.

H. 0,89. Relieffet selv 0,27 × 0,20. Slet Udførelse og daarligt bevaret.

En siddende ældre Mand veksler Haandtryk med en staaende Kvinde, hyllet i Himation.

Mellem Fronton og Relief Indskriften;

ΦΑΙΝΕΑΣ ΔΩΡΚΩΝΟΣ
ΚΟΡΙΝΘΙΟΣ

(Faineas, Dorkons Søn fra Korint).

Stilen er IV Aarh. f. Kr.

216 a (I. N. 2554). KVINDEHOVED, FRAGMENT AF ET ATTISK GRAVRELIEF. M.

H. 0,26. Næsespidsen stødt. Hoved nærmest af praksitelisk Type. Mærkeligt er det, at Hovedet, skønt stammende fra et Relief, forneden er udarbejdet som til Indsættelse i en Statue. Denne i attiske Gravrelieffer uhørte og i Grunden fuldkommen taabeligt upraktiske Teknik gør Hovedets antike Herkomst mere end tvivlsom. Patinaen er da ogsaa kun paasmurt Ler.

216 b (I. N. 2587). KVINDEHOVED, FRAGMENT AF ET ATTISK GRAVRELIEF. M.

H. 0,23. En Del af Næsen og Overlæben afstødt. Det tænksomme Kvindehoved, der med Nakken sidder fast til Baggrunden, bærer »Melonfrisure«, der oppe paa Issen krydses af en omvunden Fletning.

219 a (I. N. 2558). ATTISK GRAVRELIEF MED FRONTON. M.

H. 1,59. Bortset fra enkelte Beskadigelser, navnlig af Hovedpersonernes Arme, vel bevaret. Udførelsen noget summarisk, særligt af den staaende Mands Klædning. Alligevel et smukt og stateligt Værk.

En siddende Kvinde, i Chiton og med Himation trukket

op over Baghovedet, rækker en staaende, skægget Mand Haanden; i Baggrunden ses den korthaarede Terne med Smykkeskrinet. Hendes Nærværelse viser, at det er Fruen, der særligt skal hædres, sikkert fordi hun er den af Ægtefællerne, der først er død. Dette bekræftes af Gesimsens Indskrift, i hvilken Kvindenavnet indtager Hovedpladsen:

Τιμαρίστη Ποσειδώρου (Timariste, Datter af Poseidoros).

Mandens Navn staar tilhøjre i mindre Bogstaver:

Σωκράτης Ἅβρωνος Ἁλαιεύς (Sokrates, Habrons Søn, af Demen Alai).

Oppe i Frontonen har en senere afdød og i samme Grav bisat Slægtning ladet sit Navn indhugge; Fornavnet er bortsplintret, men Faderens og Demens Navn bevaret:

— — — Ναυσιστράτου Ἁλαιεύς (— — — Nausistratos' Søn af Demen Alai).

Sin Hovedinteresse faar dette Gravrelief ved, at dets Tid nogenlunde sikkert kan bestemmes gennem Indskriften. Sokrates, Habrons Søn af Demen Alai nævnes nemlig ogsaa i en Indskrift fra ca. 350 f. Kr. som Prytan. Gravrelieffet tilhører altsaa Midten af IV Aarh. f. Kr., og det stemmer med, at den skæggede Mands Type minder om den lateranske Sofokles', der igen er en Kopi efter den Sofoklesstatue, som Statsmanden Lykurg lod rejse i Dionysosteatret i Athen kort efter Midten af IV Aarh. Ogsaa Dybden i Kompositionen og det, at Mandens Hoved overskærer Gesimsen tyder paa en sen Tid. (Sml. Neugebauer: Studien über Skopas S. 30 Anm. 153).

Med Hensyn til Sokratesnavnet se Corpus inscr. attic. II 870 og Kirchner: Prosopographia attica II S. 283 Nr. 13098. Et andet dateret attisk Gravrelief er Conze: Attische Grabreliefs Nr. 1158.

Poulsen, Arch. Anz. 1913 S. 55.

226 a (I. N. 2564). GRAVLEKYTHOS. M.

Højde af det bevarede 1,5 m. Hals og Fod restaureret. Relieffet er raat udført, men fra Indholdets Side af stor Interesse. En Kvinde, i Chiton og Himation, sidder paa en polsterdækket Løjbænk og synker afmægtig tilbage. En anden Kvinde støtter hendes Ryg og holder hendes venstre Haand, mens en lille Slavinde til venstre, kendelig paa det korte Haar og den langærmede Dragt, har grebet hendes højre Haand og løfter den, samtidigt med, at hun ynkeligt grædende skjuler sit Ansigt i Ærmet. Motivet: den afmægtige Kvinde forekommer i overensstemmende Udførelse paa en smuk Lekythos i Louvre og i ringe Variationer paa en lille Gruppe Gravsteler og Lekyther (ialt 6) og tydes almindeligt som Fremstilling af en Kvinde i Barnsnød. Endnu for faa Generationer siden var det jo ogsaa her i Danmark Brug, at Barselkvinden fødte siddende i en Stol. Man anser hele Gruppen for Gravmonumenter, satte over Kvinder, der er døde under Fødslen. (Se herom Michon, Monum. Piot. XII 1905 S. 190 ff. og Tavle XIII og Maleriet, Revue de l'Art 1913, I S. 91).

Baade Vasens Skulder og Bugen under Billedfeltet var oprindeligt rigt bemalet, og den hvide Undermaling er endnu synlig.

Poulsen, Arch. Anz. 1913 S. 58.

227 a (I. N. 2615). ATTISK GRAVMÆLE MED LUTROFOR (sml. 227) I FRONTONEN.

H. 1,40. Relieffets Hovedperson, den unge, skægløse Mand til venstre er, som Lutroforen viser, død ugift, og hans Forældre har sat Gravmindet over ham. Han rækker Moderen, der sidder til højre, Haanden, mens Faderen i Baggrunden, støttet til sin Stok, kærtegnende lægger sin Haand paa hans Skulder. Et Familiebillede af sjælden

Inderlighed og Vemod! Her ses det rigtigt, at Haandtrykket ikke betyder Afsked, men Sammenhold udover Døden (se om Haandtrykkets Betydning v. Salis: Der Altar von Pergamon S. 116). Moderens Navn er Filostrate; Faderens Navn nævnes kun bag Sønnens:

Ἵππων Ἀγωνίππο (= ου) Πειραεῦς

(Hippon, Agonippos' Søn fra Piræus).

Der er ægte attisk Fynd i denne Indskrift, hvis Korthed er absolut modsat den περιεργία (Overfylde) i Gravskrifter, Theophrast (Charakterer XIII 10) spotter. Selve Navnene, sammensatte af Ordet ἵππος (Hest), tyder paa en aristokratisk Slægt og minder om en morsom Dispyt mellem to Ægtefæller hos Aristofanes (Skyerne v. 63), der spotter Væddeløbsgalskaben og Hestenavnene i Datidens fornemme Kredse.

Den unge Hippons og Faderen Agonippos' Hoveder er ikke Portrætter, men nærmede til Gudetyper fra IV Aarh.'s første Halvdel; den unge ligner Hermes, den gamle Asklepios. Dette er ikke sjældent paa hin Tid, hvor Interessen for Portrætlighed endnu ikke var almindelig. (Sml. Saggi di storia antica offerti a Beloch S. 87). Faderens Hoved minder om den Gamles paa Proklos og Prokleides' Gravmæle (Arndt-Amelung 681/2).

Udførelsen, navnlig af den siddende Kvindes Former og Foldekast, er smuk, og hele Relieffet er præget af Aand og Adel.

For Gravvasens Anbringelse i Frontonen kendes kun én Parallel, Silenis' Gravstele i Berlin. (Aus dem Berliner Museum Tav. II). Dog dér er det en Gravlekythos.

Poulsen, Arch. Anz. 1913 S. 60 og 61.

229 a. HELLENISTISK GRAVMÆLE. M.

H. 0,76. Stammer fra Rhodos (mærk Indskriftens doriske Genitivform: Τιμασαγόρα).

I en Nische en ung Mand, der holder en Hare i Vejret med venstre Haand, mens han i højre hæver en Sten, truende ad en lille Hund, der springer tilvejrs efter Haren. Den unge Mand er iført ærmeløs Chiton og Himation med Liggefolder. Motivet: Manden, der leger med sin Hund, er uhyre almindeligt paa græske Gravmæler lige fra den arkaiske Periode og varieres gennem Aarhundreder helt ned i hellenistisk Tid. (Se Collignon, Monuments Piot XIX 1911 S. 153 ff.). Haren var, navnlig i V Aarh. f. Kr., yndet Husdyr, og ideligt ser vi Efeberne paa de rødfigurede Vaser bærende en Hare eller legende med den; Haren spillede omtrent samme Rolle som Katten i vore Dage, og vor Fremstilling viser, at Hund og Hare ikke forligedes bedre end Hund og Kat. I det Aarhundrede, til hvilket vor Gravsten hører, det III f. Kr., er Haren bleven langt sjældnere i Efebbillederne.

Under Nischen læses:

ΔΑΜΟΚΛΕΥΣ ΤΙΜΑΣΑΓΟΡΑ
ΦΥΣΚΙΟΥ.

Den unge Mand hedder altsaa Damokleus og er Søn af Timasagoras, Sønnesøn af Fyskios.

Selve Gravstenens Form med Nische og Fronton er almindelig i hellenistisk Tid. (Sml. Arndt-Amelung 1350 og Berlins Skulpt. Nr. 767).

Billedtavler T. LXXIII 230 a (uheldigt Nummer, da dette allerede eksisterede).

230 a. HELLENISTISK GRAVMÆLE. M.

H. 0,65. Storkornet græsk Marmor. Stammer fra Delos' Begravelsesplads paa Øen Rheneia. Foroven Fronton med Akroterier, underneden Tap til Indsættelse i et Fodstykke.

En Kvinde, iført Chiton og Himation og siddende paa en Løjbænk med Puder, med Fødderne paa en Skammel,

tager noget ud af en Kasse med aabent Laag, som en Terne, i Chiton med Overslag, staaende i halv Vending med Ryggen mod Beskueren, rækker frem imod hende. Udførelsen er omhyggelig og det lille Billede præget af Ynde.

Under Relieffet Indskriften:

ΕΛΙΚΩΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΣΕΛΕΥ
ΚΕΥΣ ΑΥΤΩ ΤΕ ΚΑΙ ΤΕΙ ΓΥ
ΝΑΙΚΙ ΔΗΜΗΤΡΙΑ ΤΗΝ ΚΙΒΩ
ΤΟΝ ΚΑΤΕΣΚΕΥΑΣΕΝ
ΧΡΗΣΤΗ ΧΑΙΡΕ

(Helikon, Dionysios' Søn fra Seleukia lod Kisten udføre til sig selv og sin Hustru Demetria. Farvel, du gode Kvinde!)

Bogstavformerne saa vel som Relieffets Stil viser hen til II—I Aarh. f. Kr. Gravsteler af denne Type og med lignende Sujets er fundne paa Paros, Amorgos og i Efesos.
Billedtavler T. XVI. Pfuhl, Arch. Jahrb. XXI 1907 S. 127 Anm. 4.

232 a (I. N. 2309). GRÆSK VOTIVRELIEF TIL APOLLON. M.

H. 0,52. Br. 0,36. Et paa begge Sider afbrudt Relieffragment. Forneden Tap til Befæstelse i et Fodstykke, foroven en smukt profileret Gesims og Tagtegl. Smuk attisk Patina. Overfladen hist og her stærkt forvitret.

T. v. ses lige det lange Gevandt og Kitharen af Apollon Kitharoedus. Bag Altret en nøgen Offerdreng med Vædder og en Kurv. To langskæggede Mænd i Bedestilling ledsages af to Smaadrenge; alle er i Himation. Af en femte Adorant er kun en lille Rest af Arm og Legeme bevaret ved Randen t. h.

Smuk Udførelse og IV Aarh.'s Stil.

233 a (I. N. 2308). VOTIVRELIEF MED EN SYG PAA EN BAARE. M.

Længde 0,72, Højde 0,56. Storkornet, græsk Marmor. Overfladen, navnlig af Figurernes Hoveder, tildels stærkt slidt. Rød Farve (Jærnoxyd) forneden og paa Siderne i en bred Bræmme. Foroven glat, forneden ru Liste.

I Midten et tilsyneladende bladløst Træ, i hvilket en Slange vinder sig, krybende ud af et Hul i Stammen. Dette Motiv kendes fra Asklepiosrelieffer (Sml. Nr. 189 og Arndt-Amelung 1231). En fuldskægget Mand, med en tynd Kappe over Benene, hviler paa en Baare, støttende venstre Albu paa Hovedlænets Pude, og hilser Asklepiosslangen med udstrakt højre Haand. Man maa vel tænke sig, at han har sovet i Helligdommen (i *τὸ ἐνκοιμητήριον*, sml. Annual of Brit. School XVIII S. 145 f.) og nu bæres helbredet bort. Saadanne Inkubationsmirakler var netop Asklepiostemplernes Specialitet, og Votivrelieffet vilde da være stiftet som Tak for Helbredelsen (om Fremstillinger af Inkubation se Dugas, Bull. de corr. hell. XXXIV S. 235 og 236 Anm. 2). Baaren bæres ved Hovedgærdet af én, ved den lette Fodende mærkeligt nok af to Ynglinge, og yderst ses nu to Ungersvende, den ene t. v. i Himation, den anden t. h., der vender Ryggen til og paa en noget uskøn Maade overskæres af den bærende Ynglings Legeme, med gennemsigtig, tynd Chlaina over Skuldrene: begge kaster de med Sten efter Slangen. Der kan ikke være Tale om Frugter, der kastes i velvilligt Øjemed; den unge Mand t. h. tager endog med udstrakt venstre Pegefinger Sigte efter Slangen (Sml. for Stenkastet efter Slangen Vasebilledet i brit. Musæum, Arch. Zeit. 1880 S. 189).

Disse Gestus, der skulde synes at neutralisere den gamles velvillige Hilsen, har i Forening med den mærkeligt arkaiske Reliefstil i de to unge bærende Mænds parallele Arme og

Ben samt Klædningernes Gennemsigtighed og Karakterløshed hos nogle Forskere vakt Tvivl om Relieffets Ægthed. Forvitringen og Overfladens Sinter gør dog et fuldkommen tilforladeligt Indtryk.

E. Küster: Die Schlange in der griech. Kunst og Religion, S. 134, Anm. 3.

233 b (I. N. 2345). GRÆSK VOTIVRELIEF. M.

H. 0,53, Br. 0,61. Forneden Tap til Indsætning i et Fodstykke.

I en Naiskos med Simai (Randtegl) langs Tagskægget ses en asklepioslignende Mand, med venstre Haand i Siden og støttende højre Haand zeusagtigt højt paa en (paamalet) Lanse; overfor ham Athena i Profil, i Peplos, Himation og med en lillebitte Ægis, men uden Vaaben, rækkende ham en uforklarlig, nærmest — trods Stillingen — baandagtig Genstand.

Paa Fodlisten følgende Indskrift:

ΣΤΑΦΥΛΕ [ΠΡ]ΟΞΕΝΕΤΑ . . . . ϜΑΓΕΠΑΝϜΙΤΗ.

Baade Ordenes Meningsløshed og den forrykte Blanding af alle Tiders Bogstavformer viser, at denne Indskrift er forfalsket. Men i Dybet af Bogstaverne sidder Patinaen lige saa fast som paa Relieffets øvrige Flade. Trods Asklepiosfigurens gode Holdning og Udførelse gør Relieffet, ikke mindst Athenafiguren, et noget fordægtigt Indtryk (mærk især begge Figurernes Øjne).

Om Indskriften skriver den tyske Epigrafiker, Professor Hiller v. Gaertringen følgende: »Epigrafikeren skal kun nødtvungen tro paa en Forfalskning; men denne Indskrift er ganske vist forunderlig. Formerne viser i meget forskellige Retninger. Da Vokativer (af de Indviende) ikke passer til et Votivrelief, kan *Σταφυλε* og [*Π*]*ροξενε* kun betyde Nomina-

tiver. Altsaa V Aarh. f. Kr. Men dermed stemmer ikke Formerne *T*, *Y*, *Φ*. Og navnlig *Ͱ*. Skal det være det argiviske Lambda eller Aspiration eller ptolemæisk Drakmetegn eller $= \chi$? Hvad man end forsøger, saa passer det ikke til det følgende. F. Eks.: [*αϱ*]*χαγέταν* eller *Παναϰειᾳ*,, eller vilde han skrive: *τᾶ* [*Αϱ*]*χαγέτι*(*δι*) *ἀνέϑηϰεν*? I hvert Fald er det ikke naaet, og jeg i det mindste finder ingen ensartet Løsning, saaledes at jeg vilde betragte det som en »Forløsning«, hvis Indskriften var falsk«.

238 a (I. N. 2448). LØVE. Statue. M.

Længde 1,34, Højde ved Bagdelen 0,57, ved Hovedet 0,56. Smuk Patina. Restaur. Snuden, begge Bagben fra Laarets Midte, hele Halen og bagerste Del af Plinten. Flikkede er smaa Partier af begge Forbenene. I venstre Øje Fyld af hvid Marmorstuk, til Indfatning af Øjeæblet, der var af Krystal eller en farvet Stenart.

Denne Løve, der sandsynligvis stammer fra et Gravmæle, hører til en Gruppe Løvestatuer, der med Sikkerhed kan henføres til IV. Aarh. f. Kr. (Br. Br. 644 og Mendel: Catalogue des sculptures de Constantinople I Nr. 1. Collignon: Statues funéraires S. 227 ff.) Typen: Løven, der dukker sig til Spring, er i denne Tid ikke sjælden. Der er noget stærkt bevæget, næsten patetisk ved den Tids Løvefigurer med de straalende, indlagte Øjne, de tottede, maleriske Manker og Hovedets kraftfulde Drejning paa den noget for lange Hals. For at forstærke Indtrykket af Bevægelsens Smidighed er det hævede Bagparti gjort unaturligt spinkelt.

Br. Br. Tekst til Tav. 641/5 S. 15 Anm. 52 og fig. 19—20 (Schrøder).

238 b (I. N. 2447). SIDDENDE HUND. Gravstatue. M.

Højde mod Plinten 0.95. Ørerne afstødte. Smuk attisk Patina. Plinten er udarbejdet til Nedsættelse i en Basis.

Hunden sidder vagtsom, med Hovedet drejet mod højre Side. Blikket i de smaa Hundeøjne er fortrinligt gengivet ved Modellering af Hudfolderne over og bag Øjet; ellers er Udførelsen noget flygtig. Det er en Hanhund, svært bygget, navnlig med kolossale Ben og Poter. Halen er slet ikke udført.

Den store, solide Dogge synes at høre til den i Oldtiden yndede Molosserrace eller maaske snarere ligesom den smukke Hund i Florens og den, der endnu ligger paa en Gravsten paa Kerameikosgravpladsen i Athen, til den sicilisk-attiske Afart deraf (Keller i Oesterr. Jahresh. VIII 1905 S. 267. Collignon: Statues funéraires S. 241 fig. 158). I sidste Tilfælde maa Halsens Haarmanke have været anskueliggjort ved Bemaling.

Hunden stammer fra IV Aarh. f. Kr. Berømt for sine Hundestatuer var Lysippos (Plinius: Nat. hist. XXXIV 63). Særlig paa Gravene anvendtes Hundestatuer, og det var derfor intet Særsyn, at der paa Kynikeren Diogenes' Grav ved Korint laa en Hund paa en Søjle (Diogenes Laërtius VI 78). Forøvrigt havde man i det gamle Athen ogsaa rigtige Hundegravsteder; Theophrast spotter (Charakt. XXI 9) den »smaaligt forfængelige«, fordi han sætter en sentimental Indskrift paa sin Hunds Grav. Vi har bevaret Hundegravstene med Billeder og Indskrift (sml. Udgaven af Theophrasts anf. V. ved Leipziger philol. Gesellschaft S. 165 ff.)

251 a (I. N. 2560). SKÆGGET HERAKLES. Hoved. M.

H. 0,31. Næse, Overlæbe, Partier af Haar, Øren og Skæg afstødte.

Baade Øjnenes Form og det korte Krøl i Haar og Skæg viser dette Hoved hen til Myrons Kreds, og der kendes en anden Replik af denne myroniske Herakles, en Statuette i engelsk Privatbesiddelse (Burlington fine-arts club, exhibi-

tion of greek art 1904 Tav. XII nr. 12. Br. Br. 569—570). Vort langt større Hoved er mere stiltro i de formelle Enkeltheder, som Tilfældet plejer at være, idet Kopiers Godhed sædvanligvis stiger og falder med deres Dimensioner. Den myroniske Original var meget yndet og forekommer paa Gemmer, Relieffer o. a. Sml. saaledes f. Eks. det »myroniske« Gravrelief i Belvedere, Amelung: Vatik. Katal. II Tav. 7 nr. 102 og S. 324.

262 a (I. N. 1262). LILLE HERAKLESHOVED. M.

H. 0,15. Næsen og Hagen noget afstødt, højre Side af Hovedet sammenstykket af flere afsprængte Partier. Erhvervet i Ægypten.

Det er de svulne Øren, der giver Anledning til Betegnelsen. Typen er nærmest skopasisk, men i ægte aleksandrinsk Formgivning (se især de svømmende Øjne og sammenlign med 330, 330 a og 453). Dog er denne morbidezza i den hellenistiske Kunst, der er en Videreudvikling af Praksiteles' Manér, ikke begrænset til Ægypten, som man i sin Tid troede. Sml. Tekst til Br. Br. 650 og Wace, Journ. of hell. stud. XXVI 1906 S. 241 f.

265 a (I. N. 2600). LILLE PIGE I OMFALEDRAGT. M.

H. 1,08. Næse, Læber og Hage restaurerede. Begge Arme afbrudte; i højre Skulder et Støbehul til højre Arms Befæstelse: venstre Armstump fornyet i Gibs. Afstødte Partier af Løvehuden og Plinten. Hovedet har været afbrudt, men hører til Statuen. Patinaen gør et moderne Indtryk.

Den lille Pige bærer lang Peplos med Overslag (Apoptygma) og et knudeslynget Bælte; paa Fødderne Sandaler. Foran Halsen er Løveskindets Forpoter knyttede; dets Hoved danner en »Herakleshjælm«, mens Resten af Skindet med Bagpoter og Hale falder ned ad Pigebarnets Ryg. Peplos'

strænge Folder og Linieføring skyldes Romertidens almindelige »Empirestil« med dens klassiske Tendenser. Paa højre Side har Kjortlen løsnet sig og blottet Barnebrystet. Bagsiden er flygtigt udført.

Fremstillingerne af Herakles og Omfale begynder først i hellenistisk Tid, men bliver snart uhyre yndede. I Romertiden gaar man videre og fremstiller Romerinder med Portrætansigter som Omfaler (Roschers Leksikon s. v. Omphale S. 891 f). Som et Udslag af samme Aand maa vor lille Statue opfattes; det er aabenbart en lille »levende« Pige, man har givet dette heroiske »Antræk«, og Hovedets Drejning og venstre Arms udstrakte Stilling tyder paa, at hun ikke stod alene, men grupperet sammen med en lille Heraklesdreng — men her vægrer Tanken sig dog ved at forestille sig ham i Omfalekostume; snarere har han været fremstillet som f. Eks. den lille Barneherakles i Montpellier, Arndt-Amelung 1852—4. Ideen er omtrent lige saa smagfuld, som naar Forældre nuomstunder lader deres Børn fotografere som Rafaelske Engle.

270 a (I. N. 2462). HERAKLES MED KERBEROS. Statue. M.

H. 1,43. I Gibs: Næsen, Spidsen af Køllen og lidt af den tilgrænsende Skulder, Midtpartiet af Løveskindet, Kønsdelene, venstre Fod, højre Ben fra over Knæet, to Fingre paa venstre Haand og hele højre Arm samt Kerberos (Puntelloresten viser, at Restaurationen er gal). Tarveligt Arbejde.

Herakles, bærende sin Kølle og Løveskindet baade som Hjælm og Kappe, slæber med højre Haand Kerberos efter sig op fra Underverdenen.

Det er en Gentagelse af en Statue i Sala degli Animali i Vatikanet (Amelung: Vatik. Katalog II Side 380 nr. 213

og Tav. 34). Behandlingen af Legemsformerne, delvis ogsaa af Hovedet erindrer meget om V Aarh.'s Stil (sml. 251 a), et Vidnesbyrd om den romerske Kejserstid Klassicisme (sml. Amelung anf. St. S. 345).

272 a (I. N. 2570). HERMESBUSTE. M.

H. 0,63 med Tavlen forneden; Ansigtslængde 0,16. Græsk Marmor. Udmærket bevaret. Fra Italien. I Nakken sidder en Klump Raamateriale (det samme er Tilfældet f. Eks. med Hermesstatuen i Bardomusæet i Tunis, fra Karthago, Musée Alaoui II 46 nr. 940 og vor Statue Nr. 544).

Den høje Busteform, der naar til under Navlen, henviser Kopien til II Aarh. e. Kr. (sml. Nr. 706, 707, 731, 732, 749). Allerede i Juvenals Satirer III 219 hedder det: hic libros dabit . . . mediamque Minervam, om en høj Minervabuste. Armene er afbrudte, men i højre Armstump sidder en Jærnkrampe til Befæstelse, og de var saaledes aabenbart oprindeligt helt udførte, med Attributter — Pung og Hermesstav — i Hænderne. Det er Kopistarbejde, flygtigt, men ikke uden Ynde.

Hermes bærer Vinger fæstede til det smalle Haarbind og en Chlamys med stort, rundt Spænde over venstre Skulder. Mod denne er Hovedet sænket, og dettes Formbehandling viser hen til en Original fra Praksiteles' Kreds. Vi kender Typen gennem talrige Gentagelser, af hvilke en Marmorhermes fra Antikythera og den saakaldte »Mercure Richelieu« i Louvre er de berømteste. Da Statuen ogsaa hyppigt er anvendt til Portrætfremstillinger, er der nogen Tvivl om, hvorvidt Originalen var Portræt eller Hermesfigur. Vor Bustes Betydning beror paa, at Hoved og Krop her er sammenhørende uden Brud, hvad der i de øvrige Repliker kun sjældent er Tilfældet (Lippold, Arch. Jahrb. XXVI 1911 S.

271 ff. og 279). Af Hermesfiguren har vi en Gentagelse med ikke-tilhørende Hoved i Nr. 272.

274 a (I. N. 2422). HERMES. Hoved. M.

H. 0,19. Afstødt Næse og Hage.

I det krøllede Haar Baand med Vinger. For Pandehaarets Form sml. Nr. 117.

275 a (I. N. 2590). HEROSHOVED. M.

H. 0,37. Finkornet græsk Marmor. Restauret Næsen og en Del af Læberne. Baghovedet, der delvis tilligemed Hjælmen var tilstykket, mangler. Stærkt afslidte Partier af Skægget. Udarbejdet til en Statue.

Ret god romersk Kopi af en velkendt Type, der tidligere gik under Navnene Massinissa og Miltiades, og hvis bedste Eksemplar findes i Louvre. Selv den lille Stjerne foran paa Hjælmen over Panden genfindes i de gode Repliker (Furtwängler; Meisterwerke S. 122. Masterpieces Tav IV. Det kapitolinske Eksemplar, Arndt-Amelung 437/8). Originalen tilhører sikkert Midten af det V Aarh., og nogle Arkæologer har ment, at samme Original skulde være den Broncestatue af Xanthippos, Perikles' Fader, der i Følge Overleveringen stod paa Athens Akropolis ved Siden af Anakreonstatuen (Nr. 409). Men vi maatte da vente, at Hovedet bar den korintiske Hjælm ligesom andre attiske Strateger (sml. 438 og 440). Den attiske Hjælm plejer derimod at være Gudernes og Heroernes Smykke. Det er da langt snarere en Heros eller maaske Krigsguden Ares, vort Hoved forestiller. (Sml. Klein: Gesch. der griech. Kunst II S. 132. Kekulé: Strategenköpfe S. 37. Lippold: Griech. Porträtstatuen S. 37. Vort Hoved nævnet dér Anm. 2).

280 a (I. N. 2507). ISISPRÆSTINDE. Torso. M.

Største Højde 0,82. Hoved, Arme og det nederste af Benene mangler. Dragtens Arrangement som i 280. Tarveligt Kopistarbejde.

Det er især gennem Gravmonumenterne, at vi faar at vide, at Kvindefigurer af denne Type forestiller Isispræstinder, ikke Gudinden selv. Sml. f. Eks, Daremberg-Saglio s. v. Isis S. 585 fig. 4104.

282 a (I. N. 2611). ROMERSK KANDELABER. M.

H. 2,95. Stærkt flikket, med mange moderne Tilsætninger. Paa den trekantede Basis, hvis Hjørner er ny, ses: 1) et Træ, 2) en Kande og en Skaal og 3) en Krans. Over ethvert af disse Emblemer den mere eller mindre bevarede Indskrift: AVGVSTO SACR[um]. De øvre Led med Blade og Snorornamenter.

Indskriften tyder paa, at Kandelaberen har staaet i et Augustustempel. Disse Marmorkandelabre har deres Oprindelse i Kæmpefaklerne i Marmor, som man ved Festerne, navnlig Demeters i Eleusis, opstillede foran Templerne (sml. Theophrasts Charakteres III 3). I Romertiden anvendes Pragtkandelabre rent dekorativt, til Udsmykning af Sale og Parker, og særligt Fundene i Hadrians Villa i Tibur viser, hvilket uhyre Forbrug der var Tale om. (Sml. Winnefeld: Villa des Hadrian S. 148).

289 a (I. N. 2221). KONSOL MED LANGHAARET OG SKÆGGET HOVED (Satyr?). M.

H. 0,25. Afsplintret Næsen og Panden, der tilligemed Pandelokkerne var særligt tilstykkede.

290 a (I. N. 2638). KORA. Statue. M.

H. 1,99. Hovedet hører ikke til og er vistnok, trods den stærke Flikning, forfalsket. Begge de hæslige, altfor

store Underarme hører heller ikke til denne Figur. Venstre Skulder og Overarm er moderne og endnu plumpere. Selve Torsoen er alt andet end smuk og yderligere ødelagt ved Syrebehandling.

Det er en Replik af en smuk Kvindefigur i Villa Albani, der føres tilbage til Fidias' Kreds og paa Grund af Overensstemmelse med en af Kvindefigurerne paa et berømt Relief i Eleusis almindeligt kaldes Kora (Persefone). (Sml. Br. Br. 255. Helbig: Führer[3] II nr. 1922).

304 a. KVINDELIG DRAPERIFIGUR. M.

H. 1,93. Hovedet, h. Underarm, v. Arm samt nogle Tæer mangler.

Hun bærer en rigt foldet Chiton og derover Himation, dækkende venstre Skulder og Overkrop.

Denne Figur, hvis Gevandtmotiver viser tilbage til en Original fra Sl. af V Aarh. f. Kr., foreligger ialt i 7 Gentagelser (Arndt-Amelung Tekst til 1507). Mens de andre Kopier gennemgaaende er prægede af den augustæiske Tids rolige, storliniede Empirestil, danner vor Figur ved de talrige, urolige Folder og den stærkere Betoning af Legemet under Gevandterne en interessant Overgang til Claudiustidens Form- og Foldebehandling, der her i Glyptoteket er typisk repræsenteret ved Figurerne Nr. 531 og 535.

Billedtavler XXI. Hekler i Münchener archäol. Studien S. 155 Anm. 1.

310 a (I. N. 2598). KOLOSSAL KVINDEFIGUR UDEN HOVED. Italiensk Marmor.

H. (med Plinten) 2,50. Hovedet, venstre Underarm og den forreste Del af Fødderne mangler.

Hun bærer Chiton med Overfald og et Himation, hvis pragtfulde Folder dækker den største Del af Figurens For-

side, løftet af den fremstrakte venstre Arm. I Chitons Foldekast er der endnu Mindelser af fidiasisk Stil.

Denne romerske Draperifigur med Gevandtmotiver i IV Aarh.'s Stil er nærmest beslægtet med en lille Athenafigur, der nu er i Bonn, dog med Ombytning af Benenes Stilling og dermed Gevandtets Arrangement (sml. Welcker: Alte Denkmäler V S. 17 ff. og Tav. I. Reinach: Rep. de la stat. II 1, 297, 4. Sml. ogsaa Figuren ssts. 278, 9). Ved Foldernes Fald og Behandling hører den sammen med en Gruppe, hovedsageligt bestaaende af Athena- og Artemisfigurer, som Furtwängler vil føre tilbage til Praksiteles. (Ueber Statuencopien im Altertum I S. 570 og T. VII.)

312 a (I. N. 2240). KVINDESTATUETTE UDEN HOVED.
M. H. 0.35. Erhvervet i Ægypten i 1892.

Hovedet, højre Arm og Fødderne mangler. Figuren er iført en ærmeløs Chiton og Himation, der hviler paa venstre Skulder og — noget unaturligt svævende — paa højre Ben, der er bøjet i Knæet. Venstre Haand hviler med spredte Fingre paa Hoften, højre var hævet, maaske støttet paa et Spyd. Alle disse Træk peger hen paa et prægtigt Gudebillede som Forbillede for denne lille, ringe udførte Figur. Vi genfinder Stillingen af Haanden ved Hoften hos Guder og Gudinder paa de attiske Dekretrelieffer (Sml. Arndt-Amelung 1216/7 og 1225 o. a.) og hos en hovedløs Kvindefigur med praksitelisk Gevandtbehandling i Gymnasiet i Korfu (A.-A. 603), der i meget minder om vor, dog med ombyttede Sider. Nærmere beslægtet endnu og med Gentagelse af Motivet: Haanden paa Hoften er en Isisfigur paa et rhodisk Relief i britisk Musæum (Amelung, Röm. Mitt. XVI 1901 S. 260 fig. 1). En virkelig Replik af vor Figur findes i en Statuette i Berlin, hvis Hoved ikke hører til

(Beschreilung der ant. Skulpturen zu Berlin Nr. 504); den stammer fra Venedig.

317 a. KVINDEHOVED FRA ALEKSANDRIA. M.

H. 0,31. Ny er Næsetippen. En Del af Haaret stærkt stødt. Bagsiden baade af Hoved og Hals flad og ru; den lodrette Fure bag venstre Øre tyder paa Tilstykning i et andet Materiale, og et Krampehul over Panden, bag Diademet viser, at dette var Bronce, formodentligt da paa et Underlag af Træ eller Stuk. Altsaa en Slags Akrolit, med Broncegevandt dækkende Hovedet (Sml. Nr. 90 og 517). Denne Teknik var særligt yndet i det marmorfattige Ægypten i hellenistisk Tid og Romertiden (Sml. Helbig: Führer[3] I S. 190 og Kolossalhovedet fra Ægypten i Berlin Nr. 1478).

Der er intet i Vejen for, at dette ypperligt udførte Hoved kan tilhøre Diadochtiden (III—II Aarh. f. Kr.) Haarets Fald og Øjenlaagenes duftige Form viser Tilknytning til Praksiteles' Stil, men alt er, som i Reglen i hellenistisk Kunst, mere henaandet. (Sml. Nr. 330 a). Diademet og det opr. Hovedklæde kunde tyde paa, at vi har en idealiseret Fremstilling af en ægyptisk Dronning for os. (Sml. Imhoof-Blumer: Porträtköpfe auf antiken Münzen hellen. Völker Tav. VIII, 3, 6, 7).

Billedtavler T. XXII.

319 a. KVINDEHOVED. M.

H. 0,27. Næsen og Hagen ny; Haarknuden og enkelte Lokker afstødte.

Halsfolderne tyder paa, at det er en Kvinde og ikke en Apollon eller Yngling. Haarsløjfen over Panden var moderne i IV Aarh. f. Kr., og i denne Periode maa Forbilledet søges. Den lille, faste Haarknude (σπεῖρα) og Nakkehaarets Arrangement minder mest om den skønne Wiener

Kore (Jahrb. der kunsthist. Samml. des allerhöchsten Kaiserhauses XVI 1895 Tav XI og S. 138). I Overfladebehandlingens morbidezza er der en Arv fra den hellenistiske Periode, og det maa udelukkende skrives paa den romerske Kopists Regning.

Tidligere urigtigt betegnet som: Yngling og derfor afb. Billedtavler LXXIII som Nr. 365 a.

Arndt-Amelung 2024/5.

330 a (I. N. 323 m). LILLE KVINDEHOVED. M.

H. 0,14. Afbrudt i Halsen. Bagsiden raat udført.

Fra Nedreægypten.

Meget fint og yndefuldt, muligt stærkt idealiseret Portræt. I sin duftige Behandling af Øjne og Hud ægte aleksandrinsk (sml. 262 a, 317 a, 330 og 453 og navnlig det lille Kvindehoved i Münchener Residensen, ligeledes fra Ægypten, Arndt-Amelung 901/3).

343 a (I. N. 2486). FRAGMENT AF ET FRESKOMALERI MED BILLEDET AF EN UNG KVINDE.

H. 0,31. Br. 0,23. Skænket af Arkitekt Carl Brummer; efter Sigende fundet udenfor Porta San Paolo i Rom ved Vejen til Ostia.

Paa en gul Baggrund en ung Kvinde med opsat Haar, hvis Underkrop og h. Skulder dækkes af et rødt Overkast (Himation). Mens højre Arm synes hyllet i Gevandtet, er venstre udstrakt med en bydende Gestus. Man kunde tænke paa Diana, der hidser sine Hunde mod Aktæon, skønt ingen af de pompejanske Fremstillinger af denne Scene viser fuld Overensstemmelse (sml. Helbig: Die Wandgemälde Campaniens nr. 249 ff. og Tav. VII—VIII).

365 b. HERME AF EN UNG MAND. M.

H. 0,39. Hermen og Hovedet hører sikkert sammen. Hovedbindene midtpaa restaurerede i Gibs. Patina og Haarets Kalksinter gør et moderne Indtryk. Erhvervet fra Rom.

I Haaret bærer den unge Mand en Krans af Poppelblade; det skulde altsaa forestille Herakles, og Typen er da ogsaa nærmest beslægtet med en kendt Heraklesherme i Neapel, Br. Br. 545.

Billedtavler T. LXXIII.

386 a (I. N. 2327). MEDUSAMASKE. M.

H. 0,38. Højre Vinge og Slangehoved samt Stykker af Slangelegemerne ved Kinderne er restaurerede i Gibs. Højre Side af Næsespidsen har været beskadiget og er derefter afpudset. Bagsiden er dybt udhulet med stort teknisk Mesterskab. De forskellige Huller er moderne og tjente dels til Befæstelse bagud for at gøre den standfast, dels til Anbringelse af Lys inde i Maskens Hulhed.

Denne Maske, kendt under Navnet Medusa Biadelli efter den Familie, i hvis Eje den i over et Aarhundrede har været i Mariana paa Korsika, slutter sig til Medusa Rondanini i München (Br. Br. 239), men er ringere i Udtryk og har det særegne, at en Mængde af de smaa Lokkespidser er formede som Slangehoveder. At Overfladen er moderne overarbejdet og viser Canovatidens »Hud«, er alle enige om, men Spørgsmaalet er nu, om der er en antik Kærne, eller om det er en Forfalskning fra Datidens Italien, fremkaldt af Begejstringen for Medusa Rondanini; saadanne Forfalskninger findes endnu i Kælderen i Neapels Musæum og paa Slottet Emckendorff ved Bokelholm i Holsten. Herom er de Lærde uenige. Furtwängler o. a. erklærede den for en ægte Antik. Derfor taler den Omstændighed, at Masken

er anbragt paa et Fodstykke; i en vistnok paalidelig antik Medusamaske i Museo Torlonia (nr. 294) er der en Rest af et Fodstykke. Men da ogsaa Medusa Rondanini i en Afbildning fra 1788 ses anbragt paa en Sokkel, maatte Tanken om at anbringe Medusahoveder paa Fødder ikke ligge Datiden fjærnt. Og betænkelige er unægteligt nogle Mærker af Punktering i Marmorets Epidermis af ganske moderne Art. Ogsaa Oldtidens Folk punkterede, men ved Hjælp af Knopper eller Vorter, og ved deres Fjærnelse kunde der, da Hullerne kun sad i deres Overflade, ikke være Tale om lignende Spor (Prøver paa antik Punktering er en Barbarstatue i Lateranet, Photogr. Alinari 6373, et Relief i Museo Torlonia (nr. 412) og en »Alkibiades«buste i Louvre, nr. 94. Photographie Giraudon 1253). Glyptoteket ejer en Medusamaske af Canovas Skole med ganske overensstemmende Punktermærker, og saadanne plejer man ikke at anvende ved Overarbejdelse.

Sed adhuc sub judice lis est!

Burlington fine arts club, exhibition of greek art, 1904 Tav. XXXIV 47. Sieveking, Revue arch. 1903, II S. 219 ff. og Tav. XII, hvor dog Billedet er meget flatteret.

386 b (I. N. 2506). MEDUSAHOVED FRA RELIEF (Medaillon). M.

H. 0,28. Halsfladen forneden er ikke nogen Brud- eller Tilstykningsflade, men med sin svagt ru Midte og glatte Rand aabenbart afsluttet. Derimod har Baghovedet været tilstykket. Helt ødelagt ved Afskrabning er Vingen i Haaret. Lettere Beskadigelser i Haaret og Fure i Kinden.

Dette Hoved med de lange Lokker bundne op om et vulstagtigt snoet Bind, med en Vinge i Haaret og med halvlukkede Laag kunde ved første Blik synes at forestille

Hypnos (sml. Furtwängler-Urlichs: Denkmäler[3] S. 94 ff.) Men de dybe Halsfolder tyder paa en Kvinde, og Halsens Afslutning leder naturligt Tanken hen paa Medusas afhuggede Hoved; det er da selve Dødsøjeblikket, hvor Øjenlaagene endnu blafrer. I Louvre findes et lignende Medusahoved, med bedre bevaret Vinge og fyldigere Haarmasser, men ellers overensstemmende, ogsaa i teknisk Henseende; det stammer fra Kyrenaïka (Phot. Alinari Nr. 22652. Fröhner: Musées de France Tav. XXV). Som Medaillonbillede i Gemmer forekommer et beslægtet Medusahoved, bedst kendt [illegible] Sosos' Gemme (Arch. Jahrb. III 1889 Tav. VIII 18 og S. 214. Daremberg-Saglio s. v. Gorgo S. 1627 fig. 3643).

392 a (I. N. 2617 b). KVINDEFIGUR RESTAURERET SOM MUSE. M.

H. 1,70. Hovedet (Næsen ny) er muligt antikt, men hører ikke til. Flikket i Marmor er et Halsstykke, hele højre Arm og venstre Underarm med Hænderne og deres Attributter.

Det er en smuk romersk Kopi, i Augustustidens liniestrænge, lidt skematiske »Empirestil«, i hvilken selve Legemets Former under Gevandterne kun i ringe Grad betones, mens derimod Folderne er behandlede med udpræget Sans for de store Liniers Virkning. En monumental Kunst, men kun lidet temperamentfuld!

Hun bærer Chiton og et mægtigt Overkast (Himation), hvis Flader og Folder staar pragtfuldt mod Chitons pibede, bevægelige Smaafolder. Det er Liniemotiver og en Gevandtstil fra IV Aarh. f. Kr. Allerede i Figurer fra Slutningen af V Aarh. synes dette Draperimotiv, med Kappen kastet saaledes over venstre Skulder og rækkende næsten ned til Fødderne at være skabt (sml. Arndt-Amelung 1366 og Amelung: Basis des Praxiteles aus Mantinea S. 54 fig. 28), men i vor Figur har det faaet en helt praksitelisk Karakter og

kendes gennem flere Variationer (Arndt-Amelung 2087 og Amelung: Vatik. Katalog II, Tav. 49 nr. 400 og S. 606).

392 b (I. N. 2625). KVINDEFIGUR RESTAURERET SOM MUSE. M.

H. 1,40. Ny i Marmor er Plint, Partier af Himation, begge Underarmene og Hænderne med deres Attributter. Ogsaa Hovedet er moderne trods alle Forsøg paa at give det et antikt Præg ved Flikning af Næse og Læbe. Benævnelsen Muse er da ligesom for 392 a ganske vilkaarlig og usikker. Figuren er iført Chiton og Himation, og det urolige Foldekast kunde tyde paa, at Kopien tilhører Claudiustiden ligesom Nr. 531. (Sml. Hekler i Münch. arch. Studien dem Andenken Furtwänglers gewidmet S. 153).

397 a (I. N. 2432). VINGELØS NIKE. Torso af en Akroteriefigur.

Højde 0,98. Græsk Marmor med smuk, rødbrun Patina. Hovedet, Armene, Fødderne og Størstedelen af Kappen mangler. Hullet mellem venstre Ben og Gevandtet skyldes en moderne Beskadigelse. Bagsiden er raa, forneden hører Folderne helt op. Ejendommelig er Kappefolden ved Figurens venstre Side forneden og foran, bred og vægtig, delvis formløs; her har vistnok været et Attribut eller et arkitektonisk Led af Akroteriet. Torsoen er funden i Argos.

At Figuren virkeligt har været anbragt paa et Tempels Gavlspids som vingeløs Nikefigur, fremgaar af en Sammenligning med lignende Figurer i Tegea og Epidauros (Neugebauer: Studien über Skopas S. 15 f. m. Anm. 74, S. 19 f., S. 21 og Tav. I). Klædt i en Chiton, der har løsnet sig og blotter venstre Bryst og Ben og en Del af venstre Hofte

og af Vinden presses ind mod det unge, spinkeltbyggede Kvindelegeme, styrer hun Flugten med den store, solide Kappe, der ogsaa statisk betinger Figurens Ligevægt, og som hun med den hævede venstre og den sænkede højre Haand holder fast, saa den spændes under Greb og Lufttryk. Mygt duvende læner hun under Farten ned gennem Luften Overkroppen fremover, svagt drejet mod højre Side, med tilsvarende Forskydninger i Hofterne. Mens højre, blottede Ben er strakt, staar venstre bøjet fremover med Knæet skudt noget over mod højre. Behandlingen af Legemets Former og Bevægelser og af det legende, lette Foldekast omkring Bæltested og Ben er lige fortrinlig.

Stilistisk er Figuren beslægtet med de bevægede Figurer i lette Foldekast fra V Aarh., Paionios' Nike og Nereiderne fra Xanthos, men den er omtrent et Aarhundrede yngre, overensstemmende ved Stoffets Gennemsigtighed paa Bug og Ben og Enkeltfoldernes Behandling med Nikefigurerne og andre Tempelskulpturer fra Epidauros' Asklepiostempel, der med Sikkerhed kan tilskrives Timotheos, en af de Kunstnere, der arbejdede med paa Mausolæet i Halikarnas, og hvem vistnok ogsaa Originalen til Ledastatuen (Nr 336) skyldes. Mellem Nereiderne fra Xanthos og Timotheos' Figurer kan indskydes, til Illustration af denne Stiltypes Udvikling, en Torso i Triest (Arndt-Amelung 579), der endnu ligesom Paionios' Nike har det fremsfrakte Ben blottet, og de skopasiske Gevandtfigurer (se Neugebauer anf. St.) Timotheos er mere sanselig, raffineret, en Forløber for den hellenistiske Plastik. I saa Henseende betegner denne Nike endog et væsentligt Fremskridt fremfor Ledafiguren: Legemet er yppigere, det kvindelige stærkere fremhævet.

Arbejdet viser, at Figuren er græsk Original, ikke romersk Kopi.

Br. Br. 664/5 (Lippold).

400 a (I. N. 2378). SOVENDE NYMFE. M.

L. 0,89. H. 0,45. Afbrudt Fødderne og venstre Haand; flikkede er Næse, Hage og en Del af Underlæben. Plinten er udarbejdet til Indsættelse i et Fodstykke.

Den unge Kvinde, hvis Haarsætning er praksitelisk, med bølgende, silkebløde Lokker og bredt Haarbind, hviler paa venstre Albue og har lagt højre Haand paa venstre Skulder; mod denne Haand læner hun det trætte Hoved og synes nedsunken i dyb Søvn trods Stillingens Unaturlighed. Øjelaagene mødes midtpaa, som Reglen er i Antikens sovende Figurer. Hun er nøgen, kun med Kappen, paa hvilken hun hviler, kastet over Skød og Ben. Benene krydses, og om det bøjede Knæ ligger en kraftigt bølgende Fold, der ligesom antyder, at hun plages af urolige Drømme.

Der kendes flere Gentagelser af vor Figur, nærmest beslægtet er den ene i Giardino della Pigna i Vatikanet (Amelung: Vatik. Katal. I Tav 101. Sml. Tav. 107. Andre Repliker i Reinach: Rep. de la stat. I 436—7). Som disse har vel ogsaa vor Figur været anvendt som Fontainefigur, og venstre Haand har da hvilet paa en Urne, fra hvilken Vandet flød. Men om den praksiteliske Original, til hvilken Gentagelserne synes at kunne føres tilbage, har forestillet en Gudinde e. l. (Ariadne f. Eks.) og kun for dens dekorative Virknings Skyld er bleven anvendt som Brøndfigur i Romertiden, eller om det er en af de i Litteraturen nævnede Nymfer af Praksiteles, vi har for os, er ikke til at afgøre (Overbeck: Schriftquellen 1206—7).

400 b (I. N. 2623). HOVED AF ODYSSEUS. M.

H. 0,37. Afstødt Næse, Partier af Skægget, Haaret og Huen. Manglen paa Symmetri i Ansigtet maa vel skrives paa den romerske Kopists Regning.

Skipperhuen kendetegner straks dette Hoved som fore-

stillende den vidtberejste, meget omtumlede Søfarer Odysseus; paa den genkendes han i de talrige Reliefbilleder af forskellig Art, der skildrer Begivenheder af hans skæbnerige Liv (Sml. Roschers Leksikon s. v. Odysseus S. 659—678. Arch. Jahrb. XXVIII 1913. S. 297 Fig. 7 a). Af Statuer af Odysseus er kun to bevarede; den berømteste findes i Dogepaladset i Venedig (Furtwängler-Urlichs: Denkmäler[3] S. 142 f. og T. 43; den anden i Vatikanet, Amelung: Vatik. Kat. I Tav. 85 og S. 790 nr. 704); begge viser de en yngre og mere fremskeden Stil end vort Hoved, der ligesom et iøvrigt helt forskelligt Hoved i Thermemusæet har V Aarh.'s Stilpræg (sml. Pfuhl, Röm. Mitt. XVI 1901 Tav. III og S. 33 ff.) Fra Tiden kort efter Midten af det V Aarh. f. Kr. hører vi om en Odysseusfigur af Myrons Søn Lykios, men det hjælper os foreløbigt ikke til nogen sikker Bestemmelse.

403 a (I. N. 2282). PAN. Hoved. M. 1458

Højde af det bevarede 0,33. Storkornet, krystallinsk, græsk Marmor. Næsen, Læberne og Hagen restaurerede. Afsplintrede er mindre Dele af Kransen og Spidsen af begge Bukkehorn.

Dette smukt udførte Hoved er en Kopi efter en Original fra Polykleitos' Kreds, som baade Haarets Fordeling ved Issen (den polykletiske »Edderkop«), Pandehaarets kraftigt svungne Linier og Øjnenes og Ansigtets Form viser. I de bølgende Lokker dukker Roden af Bukkehornene frem, mens Ørernes Spidser er dækkede. Ansigtets Udtryk er ganske menneskeligt; uden Hornene vilde vi tænke paa en ung Dionysos. I Haaret bærer han en Piniekrans med Blade og Kogler; det er det ældste kendte Eksempel paa Piniekransen i græsk Kunst.

Man kunde tænke sig at anbringe dette Hoved paa

Statuen Nr. 158, hvis Hoved er moderne; ogsaa denne Figur, der er udpræget polykletisk, forestiller snarere Pan end Dionysos. Men vort Hoved er noget for lille, og desuden er der ikke saa faa forskellige Panfremstillinger, der kan henføres til den polykletiske Kreds, saaledes den ungdommelige (med moderne Hoved) i Palazzo Vecchio i Florens (Arndt-Amelung 343), en hel nøgen Pan (Broncestatuette) i Nationalbibliotheket i Paris (Bulle: Der schöne Mensch [2] I Tav. 48) og et Hoved i Wien (R. v. Schneider: Album auserlesener Gegenstände etc. Tav. VIII 3).

409 a (I. N. 2441). MANDLIG GRÆSK PORTRÆT-STATUE. M.

H. 1,95. Højre Arm, Plinten og Fødderne, der sidder ganske forkert, er moderne. Det samme gælder Hovedets Maske, mens Baghovedet synes at være antikt, men ikke hører til. I Gevandtet hist og her moderne Stifthuller.

Af den hele Pastiche er kun Torsoen af Interesse: en Mand hyllet i en stor Kappe med faa, kraftige Folder og store rolige Flader; han synes at sætte den venstre Haand i Siden; højre Skulder og Bryst er blottede; Resten af en Stiver viser, at højre Haand har været sænket ned langs Siden. Halsmusklernes Spænding tyder paa, at han har set tilhøjre og nedad. Gevandttypen viser hen til et græsk Forbillede fra omtrent Midten af V Aarh. f. Kr.

Lippold: Griech. Porträtstatuen S. 44 fig. 3.

410 a (I. N. 2616). HOVED AF LOVGIVEREN LYKURG. M.

Højde 0,37. Erhvervet fra Rom. Stærkt beskadigede Partier af Skæg og Haar; Hovedet en Del afpudset; udarbejdet til Indsættelse i en Statue. Boreteknikken viser hen til Trajan-Hadriantiden.

Hovedet stemmer overens med et, der er paasat en Statue i Vatikanet, og som Visconti har kaldet Lykurg paa Grund af Blindhed paa det ene Øje (A. B. 431/33). Plutark fortæller nemlig, at den spartanske Lovgiver Lykurg under et Opløb fik det ene Øje slaaet ud med en Stok. Denne Blindhed, der i Vatikanets Eksemplar kunde betvivles, er her meget kraftigt udtrykt, idet det trods Forvitringen er tydeligt, at højre Øje har været en uformelig Masse. Plutark fortæller endvidere (Lykurg cap. XI), at Lykurg ved samme Lejlighed blev stærkt forslaaet; dertil svarer i vort Hoved den flade, deforme, svulne Næse med de fremadvendte Næsebor, hvis Mellemstykke er stærkt forlænget, og den store Afsprængning i Panden, der, som Panderynkernes Forløb viser, er oprindelig, ikke et tilfældigt Brud, og skal betyde et Saar. Lemlæstet og blindet vender Lykurg, fortæller Plutark, sit blodige Ansigt mod Mængden og vækker dens Angerfølelse. Det er aabenbart det Moment, Statuen, til hvilken vort Hoved har hørt, har fremstillet.

Den sentimentale Legende om Lykurg som den ædle Martyr er først helt udformet i den romerske Kejsertid, og fra den Tid stammer vel ogsaa Originalen til vor patologiske Lykurgfigur, dog med Benyttelse af den ældre Type, der foreligger i Vatikanerhovedet.

Fr. Poulsen, Videnskabernes Selskabs Oversigt 1913, S. 396 ff.

411 a. HOVED AF EN GRÆKER. M.

H. 0,40. Pentelisk Marmor. Udarbejdet til Indsættelse i en Statue. Næsen ny, hele Hovedet stærkt afslidt.

Den tidligere Benævnelse: Sofokles af den lateranske Type lader sig ikke opretholde; Hovedets Holdning og Drejning er helt forskellig (sml. Hekler: Bildniskunst Tav. 54), og Udtrykket er mørkere, alvorligere. Utvivlsomt er

det et Portræthoved fra samme Tid, 3die Fjerdedel af IV Aarh. f. Kr., og baade Teknik og Hovedets Karakter tyder paa, at det ikke er en romersk Kopi, men en Original, formodentlig Hovedet af en Gravstatue.

Billedtavler T. XXIX.

414 a. EURIPIDES. Hoved. M.

H. 0,30. Næsen, venstre Side af Ansigtet og Issehaaret stærkt beskadiget og afslidt; hele Overfladen forkradset. Ringe Kopi og, som Boreteknikken i Haaret viser, fra II. Aarh. e. Kr.

Hovedet gentager den kendte Type, der er smukkest repræsenteret af Hovedet i Neapel (K. A. S. 653. A. B. 121—122. Sml. A. B. 35—37 og 123). Bernoulli opregner ialt 25 Repliker; hans Tvivl om, at dette Hoved hører til Gruppen er ganske ubegrundet.

Bernoulli: Griech. Ikon. I S. 153 nr. 20. Billedtavler T. XXIX. Foruden de af Bernoulli nævnede og 414 c kendes nu ogsaa et fortrinligt Eksemplar i Musæet i Budapest. Hekler: Bildniskunst S. XLVII Anm. 10.

414 b. EURIPIDESHERME. M.

H. 0,47. Restaureret Næsespidsen og Partier af Klædebon. Afstødte enkelte Lokker og nederste Del af v. Øre. Øjnene er moderne flikkede i Gibs. Bagsiden raat udført.

Tilhørte tidligere Marchese Canali i Rieti. Den stærkt ødelagte og vanskeligt læselige Indskrift paa Brystet blev, da den gengav et hos Stobæus (Florilegium cap. 62 nr. 14) bevaret Fragment, tydet af den italienske Epigrafiker Comparetti; den læses i vertikale Kolonner og indeholder følgende pessimistiske Vers af Euripides' Tragedie Aleksandros:

δούλου φρονοῦντος μᾶλλον ἢ φρονεῖν χρεὼν
οὐκ ἔστιν ἄχθος μεῖζον οὐδὲ δώμασι
κτῆσις κακίων οὐδ' ἀνωφελεστέρα.

»Der er ikke nogen større Byrde, ikke heller nogen værre eller unyttigere Besiddelse i et Hus end en Slave, der har for høje Tanker om sig selv«.

Formodentlig har den Romer eller Romerinde, der lod denne Indskrift indhugge, ment, at dette Hjærtesuk kunde virke dæmpende paa Husets kæphøje Tjenerskab. Men for os er det vigtigt derved, at det sikrer os, at denne Herme virkeligt forestiller Euripides, skønt hans Ansigt er bredere, Skægget sværere end i den sædvanlige Type (sml. 414 a og c). Digteren er her fremstillet med grum, mørk Mine, som *σκυθρωπός* og *μισογέλως* (dyster og latterfjendsk). Mens Studniczka o. a. mener, at denne Type, af hvilken der findes Gentagelser i Dresden, Britisk Museum og Palazzo Riccardi, er en Videreudvikling af den kendtere, tror Lippold, at den er den oprindelige og gengiver Hovedet paa den Euripidesstatue, der sammen med Aischylos og Sofokles opstilledes i Lykurgteatret i Athen i 30-erne i IV Aarh. f. Kr.

Billedtavler T. XXIX. Comparetti, Rendiconti della Accademia dei Lincei Ser. V vol. VI 1897 S. 205 ff. Bernoulli: Griech. Ikon I S. 157. Hekler: Bildniskunst Tav 89 og S. XVI og XXIV. Studniczka: Bildnis des Aristoteles S. 29. Lippold: Griech. Porträtstatuen S. 50. Arndt-Amelung 1982/3.

414 c. (I. N. 2609). EURIPIDESBUSTE. M.

Bustefoden ny. H. med Bryststykket 0,50. Tilsat i Marmor er Isse, Næse og Partier ved Skuldrene. Overfladen har lidt meget ved Afpudsning. For den sælsomme Patinering sml. Ammon Nr. 58 a.

Efter Teknikken en Kopi fra II Aarh. e. Kr. Pupillerne er borede. Typen den samme som 414 a, men dette Hoved er bedre bevaret og ogsaa noget virkningsfuldere.

415 a. HOVED AF ARISTOTELES. M.

H. 0,29. Næsen og en Del af venstre Kind ny (i Gibs); Ørerne stødte. Overfladen delvis stærkt forvitret. Venstre Side af Baghovedet mangler; det var tilstykket.

Studniczkas Tydning af den Personlighed, dette Hoved fremstiller, maa nu betragtes som absolut sikker, selv om den straks vakte nogen Tvivl (sml. Bernoulli: Griech. Ikon. II S. 94 ff. og Lippold: Griech. Porträtstatuen S. 89). Sammenlignet med den bedste Replik, der findes i Wien (Bernoulli anf. St. Tav. XII a. Hekler: Bildniskunst Tav. 87), er dette Hoved naturligvis svagt, især Mundpartiet. Men den store Filosofs mærkelige Hjærnebygning og den tørre Ansigtshud, der karakteriserer den Stuelærde, samt de smaa Øjne og det kraftige Underkæbeparti er dog ogsaa her udtryksfuldt skildrede og gør Hovedet til en paalidelig og god Kopi. Med Rette sammenligner Studniczka Aristoteles' Hoved med Filip Melanchtons.

Billedtavler T. XXIX. Studniczka: Das Bildnis des Aristoteles Leipzig 1908. S. 20 nr. D og Tav II 4.

415 b (I. N. 2553), HOVED AF PLATON. M.

H. fra Skægspids til Isse 0,35. Næsen ny. Moderne overarbejdet i Nakken. Ørerne stødte, venstre Øjeæble beskadiget. Fra en Herme. Hovedet stod tidligere i Grevinde Celleres Have i Centocelle, og de sorte Pletter paa Marmorets Overflade hidrører fra Blykuglerne, med hvilke Grevindens slemme Drenge skød tilmaals efter det.

Hovedet hører til den Serie, der ved en med Indskrift forsynet Herme i Berlin sikkert kan betegnes som forestillende Oldtidens berømteste Filosof: Platon (Sml. A. B. 5). Bernoulli kender 11 Eksemplarer af Typen (Griech. Ikon. II S. 26). Til disse kommer et stærkt ødelagt i Musæet i Syrakus (Museumsnr. 714), et i Sparta (Tod og Wace: Catalogue of the Sparta Museum S. 128 fig. 24) og som det 14de vort Hoved, der, som den lette Angivelse af Pupillerne viser, tilhører Hadrians Tid. Det er en god Replik, men langtfra saa karakterfuld som den bedste Gentagelse, der findes i Vatikanet (A. B. 776/7 og Bernoulli anf. St. Tav. V).

Originalen tilhørte det IV Aarh. f. Kr., og Typen er stilbeslægtet med mange Gravportrætter fra den Tid. Man antager sædvanligvis, at Silanion var Skaberen af dette Platonportræt, men helt sikkert er det ikke, og der eksisterede muligvis flere Platonbilleder ligesom Sokratesportrætter af forskellig Type. Platons individuelle Aasyn med den brede Pande, det langtvoksende Skæg og det rolige, snarest lidt gnavne Udtryk er sikkert truffet, men af Platons Aand, af det apollinske hos denne Digterfilosof vil man ikke finde Spor.

Hekler: Bildniskunst der Griechen und Römer Tav. 23. Lippold: Griech. Porträtstatuen S. 56 Anm. 1.

425 a (I. N. 2575). HOVED AF EN GRÆSK DIGTER, muligt Aratos. M.

H. 0,28. Afstødt Næse, Overlæbe, Brynrande, Øren og lidt af Skægget. Trods den stærke Ødelæggelse gør den gode Modellering sig gældende, særligt af Skægget, Kinderne og Øjnene med de højthvælvede, trætte Laag. Hovedet er fundet nærved Ponte Nomentano, paa en Ejendom ved Via Nomentana i Rom sammen med Fragmenter af andre Statuer.

Af denne mærkelige gamle, duknakkede, furede og skaldede Mand kendtes der allerede tre Portrætter, et i Neapel (Bernoulli: Griech. Ikon. II S. 150 fig. 14—15), et i kapitolinske Musæum (Stuart Jones: The Museo Capitolino Tav. 59 nr. 38 og S. 234) og et i Britisk Museum (Mansell Photo. nr. 1191). Vort Hoved er kun i uvæsentlige Enkeltheder forskelligt fra Neapelhovedet: de horisontale Panderynker er lidt anderledes, Øjnene i deres mærkelige Spænding mere udtryksfulde for Tænkeren, og baade de og Hagens Skægløshed minder mere om Homerportrættet end de andre Repliker. Ogsaa Issebygningen er finere akcentueret, et helt Mesterværk af følt Karakteristik Beklagelig er Ødelæggelsen af Brynene; de er i Neapelhovedet karakteriserede som buskede blot ved impressionistisk virkende, urolige Konturer.

Typen gaar under Navnet: Aratos, en astronomisk Digter, hvis Epos Phaenomena er bevaret, og som var født i Soloi i Kilikien og døde højt bedaget i Makedonien ca. Aar 240 f. Kr. Hans Fødeby lod rejse et Monument over ham, og vi finder ham afbildet sammen med hans Bysbarn Stoikeren Chrysippos paa en Mønt fra Soloi fra Aaret 162 e. Kr. Da Billedet af Aratos tillige findes paa en Mosaik i Trier, der ganske vist er fra IV Aarh. e. Kr., mener man sikkert at kunne bestemme den duknakkede, skaldede Mand paa Mønten som Aratos, og han ligner virkeligt dette Hoved (Bernoulli anf. St. I Møntt. II 11). Hovedets opadvendte Stilling paa den ludende Hals synes at passe godt til Astronomen.

Lippold har villet sammensmelte denne Type med den saakaldte Hippokrates, men der er tydelig Forskel (Griech. Porträtstatuen S. 75 Anm. 3).

Notizie degli scavi 1908 S. 243.

425 b (I. N. 2633). HOVED AF EN GRÆSK FILOSOF. M.

H. 0,28. Kun Forsiden af Hovedet bevaret. Næsen afstødt, Overfladen stærkt slidt, særligt af Skægget.

Typen minder noget om Aratos (Nr. 425 a), dog endnu mere om Chrysippos (eller Hippokrates. Sml. Bernoulli: Griech. Ikon I S. 166 fig. 31—32; Hekler: Bildniskunst Tav. 116), men er dog noget for sig, med bredere Pande, roligere Bryn og fyldigere Kinder. Mesterligt er som sædvanligt i græsk Portrætkunst det rolige, dybe, indadvendte Tænkerblik karakteriseret gennem Modelleringen af de skyggende Brynrande og de til Øjenlaagene grænsende Flader.

427 a (I. N. 2627). HOVED AF EN GRÆSK FILOSOF ELLER DIGTER. M.

H. fra Skægspids til Isse 0,35. Tilføjet i Marmor Isse, Næsetip og Busteherme. Overfladen stærkt afpudset, i den sædvanlige salonmæssige Behandling fra 16de—18de Aarh. Busten stod siden Midten af 18de Aarh. paa et holstensk Herresæde.

Selve Hovedet synes at være en Kopi fra tidlig romersk Kejsertid efter en Original, der efter Skæggets Længde, Panderynkernes og Øjnenes Form tilhører Overgangstiden fra V—IV Aarh. f. Kr. Nærmest maa dette Hoved sammenstilles med et Par Digterportrætter i Aranjuez, A. B. 543—44 og 547—8.

435 a (I. N. 2263). PORTRÆT AF EN BERØMT GRÆKER. Hoved. M.

H. 0,34. Afstødt Næsen og en Ubetydelighed af Underlæben. Baade Sinteren i venstre Side af Ansigtet og den grovere Kalksinter i Haaret gør ligesom Overflade og Formbehandling Indtryk af moderne Forfalskning.

Efter Opgivelse fundet i Troas.

Den fremstillede Personlighed kendes gennem flere Gentagelser, af hvilke Hovedet i Vatikanet er det bedste Eksemplar (Amelung: Vatik. Katal. I Tav 62 nr. 441 (Tekst S. 598). A. B. 467/8). Helbig gav i sin Tid Typen Benævnelsen: Alkibiades, men da Portrættet efter sin Stil først kan tilhøre Midten af IV. Aarh., falder denne Henførelse til den skønneste af Grækerne bort (Bernoulli: Griech. Ikon. I S. 209 ff.) Med Henblik paa en Replik i München, der bærer Diadem, foreslog Arndt Navnet: Filip af Makedonien (Strena Helbigiana S. 10 ff. A. B. 469/470. Arndt-Amelung 965/7). Men dels er denne Repliks Identitet med de øvrige ikke helt sikker, dels er der jo mange andre Muligheder, da Typen meget vel kan tilhøre Begyndelsen af Diadochtiden, selv om tilsvarende Portrættyper begynder allerede ved Midten af IV Aarh. paa græske Gravmæler (sml. Arndt-Amelung 677/8 og 977/8, et Hoved med Diadochbind i Residensen i München).

450 a (I. N. 2466). BARBARFYRSTE FRA HELLENISTISK TID (III—II Aarh. f. Kr.) Græsk Marmor.

Det er Overdelen af et Hermeportræt, foran med moderne Brystparti. Højde 0,35. Afstødt Næsen; mindre Beskadigelser af Læber, højre Øre og Pandehaaret.

I Haaret det brede, flade Bind, i denne Periode Herskermagtens Symbol. Det er et kraftigt Tyranansigt af ugræsk Type, med furet Pande, nedtrukne, barske Bryn, brede, fyldige Kinder og kort, vældig tyk Hals. Haaret er over Panden kort og opadstræbende, ved Ørerne længere og med stridt Fald frem over Kinderne. Han bærer kortklippet Fuldskæg og et lille segldannet Overskæg, der næsten krummer sig ind i selve Mundvigene. Holdningen af Hovedet er knejsende, ved Forbindelsen med Brynenes Udtryk næsten truende.

Øverst paa Issen findes et 0,085 langt og bredt, 0,04 dybt Hul, aabenbart til Befæstelse af et Attribut, vistnok en Modius (sml. Serapis nr. 489 a). I den hellenistiske Periode overtog Herskerne hyppigt Gudernes Emblemer.

Fr. Poulsen, Videnskabernes Selskabs Oversigt 1913 S. 404 ff.

451 a (I. N. 2632). HELLENISTISK HERSKERPORTRÆT. M.

H. 0,36. Issen er restaureret i Marmor med fuldstændig falsk, nærmest romersk Haarbehandling, der skurrer mod det bevarede. Baghovedet mangler delvis. Næsen i Gibs, Læberne slemt beskadigede, mindre Læsioner af Øren, Hage og Kinder. I Haaret Huller til en Metalkrans. Hovedet er udarbejdet til Indsættelse i en Statue.

Dette Hoved har de hellenistiske Portrætters karakteristiske Hældning paa den meget lange Hals, en Arv fra Aleksander den Stores Halsskævhed. Trods Beskadigelserne, der stærkt svækker Virkningen, er der Holdning over dette Hoved, der fængsler ved sin tænksomme, blide, lidt vege Noblesse. (Sml. for Type og Udtryk Hekler: Bildniskunst T. 67).

453 a (I. N. 2300). SAAKALDET PTOLEMAIOS SOTER. Hoved. M.

H. 0,26. Erhvervet gennem en Pariser Kunsthandler, men efter Opgivelse fundet i Ægypten. Dermed stemmer den ejendommelige Flikketeknik (sml. Nr. 317 a). Ansigtet fortrinligt bevaret; Overfladen dog noget slidt og med mørke Pletter (af Brand?)

En stærkt udpræget Individualitet; aandfuld og med ejendommelige Ansigtstræk; et af de Hoveder, der straks fængsler og let huskes! Særligt karakteristiske er de dybtliggende Øjne og den svære Næse med det fremtrædende kødfulde Parti mellem Næseborene.

Benævnelsen: Ptolemaios Soter, den første af Ægyptens Konger efter Aleksander den Store, er ikke heldig. Trækkene ligner ikke Møntbilledernes i nogen udpræget Grad, særligt mangler de mærkeligt skraanende, ligesom overhængende Brynrande. Men det er utvivlsomt et Portræt fra denne Tid (sml. for Karakteristikken den urigtigt benævnede Menander, Burlington fine arts club, Exhibition of greek art 1904 Tav. XXV) og ligner meget et i Pergamon fundet Portræthoved (Altertümer v. Pergamon VII, 1 Tekst S. 150), der synes at forestille den samme Mand i noget yngre Alder. Maaske lykkes det da en Dag at finde det rigtige Navn.

A. B. 853/4. Arndt citerer, til Bevis for sin Betegnelse, Catalogue of coins of the British Museum, The Ptolemies Tav I ff. Men paa Tav. I forestiller alle Møntbillederne Aleksander den Store, og de ligner snarere vort Hoved noget. Derimod er de rigtige Billeder af Ptolemaios Soter Tav. II 2 ff. forskellige i alt: Næsens, Øjnenes og Hagens Form. Videnskabernes Selskabs Oversigt 1913 S. 416 Anm. 3 (Poulsen).

458 a. HOVED AF EN ISISPRÆST. M.

H. 0,30. Næsen og noget af Ørerne mangler. Smaarifter paa Issen. Parisk Marmor, smukt gulnet. Fundet i Athen.

Den gamle, rynkede Mand med den fede Nakke og den stærkt fremspringende Underkæbe, de fremvældende Øjne under tykke Øjenlaag, de udstaaende Kindben med deres uhyre Muskelvulster paa Siderne og den tyklæbede, fastlukkede Mund har oven paa Issen et langagtigt Mærke, der tillader at bestemme Hovedet som Portrættet af en Isispræst. Disse fik et Mærke indbrændt, og lignende Ar i Forening med fuldkommen Skaldethed finder vi i en hel Gruppe Portræthoveder, som man tidligere trods deres individuelle Forskellighed sammenfattede under Fællesbenæv-

nelsen: Scipio, mens man nu har erkendt, at det er Isispræster (Amer. Journ. of Arch. IX 1905 S. 11 og XII 1908 S. 56. Sml. Arndt-Amelung 1846/7).

I Reglen er det jævne Folk, der har beklædt denne Præstestilling — Isis var i Hellas og Rom særligt de lavere Lags og Skøgernes Patronesse; — i dette Tilfælde er det en Barbar, vistnok en Mulat. Det passer godt med, at Isistemplet i Athen laa nede i Havnebyen Piræeus og var grundet og opretholdt af de ægyptiske Købmænd dernede; denne specielle Menighed vil have foretrukket Embedsmænd ved Templet med afrikansk Blod i Aarerne.

Billedtavler T. XXXIV. Fr. Poulsen i Mélanges Holleaux, Paris 1913 S. 217 og Tav. VI.

462 a (I. N. 2594). BUSTE AF EN VOGNSTYRER (?) M.

Højde 0,43. Næsen stødt og en Rift paa venstre Kind. Begge Øren mangler; de var tilstykkede; det samme gælder det bagerste af Issepartiet. Iøvrigt fortrinligt bevaret. Erhvervet fra Athen.

Busteformen viser hen til I Aarh. e. Kr. Stolt løftet og let drejet mod højre Skulder sidder det ungdommelige Hoved paa den høje Hals. Han har Pandehaar, lav, vigende Pande, ringe Omfang af Hjærnekassen; Næsen har stærkt spilede Fløje, Munden er fastlukket med tykke Læber, i Kinderne er der ejendommelige, ligesom indsugede Gruber. Det er djærv, frisk, ung Mandighed, godt, kraftigt Aandedræt, men en udpræget banausisk Type uden aandelig Kultur. En ung Sportsmand. maaske en Vognstyrer; Typen staar en Gruppe Vognstyrerportrætter i Thermemusæet i Rom nær (Helbig: Führer[3] II nr. 1431—37. Hekler: Bildniskunst Tav 194 a). Rigtignok mangler de karakteristiske Ejendommeligheder ved Vognstyrerdragten (sml. foruden de nævnte Typer den lille Broncebuste, Arndt-Amelung 2029).

Mærkelig er Øjenbehandlingen, der minder om den ved Midten af V Aarh. f. Kr. anvendte. I dette Træk tør man sikkert se bevidst Arkaisering, der er forstaaelig netop hos en athenisk Billedhugger.

Fr. Poulsen, Videnskabernes Selskabs Oversigt 1913 S. 414 ff.

463 a. PORTRÆTHOVED FRA EN HERME. M.

H. fra Hage til Isse 0,23. Bagtil Begyndelsen til Hermeskaftet. Ørerne, der var tilstykkede (sml. 462 a), mangler; Øjnenes Omgivelser en Del beskadigede; Næsen restaureret.

Dette Hoved, der stammer fra Athen, og som med de indmejslede Pupiller synes at tilhøre Hadrians Tid og forestille en ældre Herre, der har bevaret Trajantidens Skægløshed, er interessant ved sin Blanding af græske og romerske Traditioner. I de opadvendte Øjne og Udtrykkets Aandfuldhed er der Træk af græsk Ethos, men den nøgterne Redegørelse for de slappe Kinder, Læbernes Fald indad i den aabenbart tandløse Mund (sml. Vespasian Nr. 659 a), og de hængende Halsfolder er ægte romerske Ejendommeligheder.

Billedtavler T. XXXV.

468 a (I. N. 2331). KOLOSSALHOVED AF EN PRÆST. M.

H. 0,72. Til Indsættelse i en Statue. Haarknuden ny, et lille Parti af højre Kind flikket, Næsen afstødt, mindre Afskrabninger af Skægget. Overfladen noget slidt. Pupillerne er ikke mejslede.

Haaret er fra alle Sider strøget tilvejrs og samlet i en Knude paa Issen; Frisuren er ganske den samme som hos Nutidens græske Præster. Kortstudset Fuldskæg.

Et lignende Kolossalhoved, bedre udført, men daarligere bevaret findes i Pradomusæet i Madrid (A. B. 509—10), et tredie i Villa Albani. Til hvilken Tid eller Kultus denne

Type hører, er det ikke let at bestemme; Arndt holder paa 4.—3. Aarh. f. Kr. og paa en Præst i Kybeles eller Attis' Tjeneste.

469 a (I. N. 2613). GRÆSK ATLETHOVED fra III Aarh. e. Kr. M.

Erhvervet fra Athen. Højde 0,31. Hovedet er voldeligt brudt af en Statue; paa dets højre Halsside Begyndelsen til Skulderen. Bagsiden raat udført. Restaureret (i Gibs) Næsespidsen, en Del af Øjenbrynene, venstre Øje og venstre Mundvig. Mindre Beskadigelse af venstre Øre og Kindskæg.

De dybt udarbejdede Pupiller og de fladtliggende underste Øjelaag tillader i Forbindelse med Haarbehandlingen Dateringen til Midten af III. Aarh. e. Kr. Haarlokkerne er seglformede og ligger i smalle Bælter i fuldkommen geometrisk Regelmæssighed, et Træk, der slaaende erindrer om den næsten tusinde Aar ældre,. arkaiske Kunst (sml. Nr. 11).

De svulne Øren viser, at Manden var professionel Nævefægter. Det er foreløbigt det seneste Atletportræt, vi kender fra den klassiske Oldtid. Udtrykket er mut, fortrydeligt ved den dybe Fold over Næseroden og den fremskudte Underlæbe.

Fr. Poulsen, Videnskabernes Selskabs Oversigt 1913 S. 418 ff.

469 b (I. N. 2485). ATTISK EFEBHOVED FRA III Aarh. e. Kr. M.

Højde 0,30. Pentelisk Marmor med en herlig attisk Patina. Erhvervet fra Athen. Næsespidsen afstødt, mindre Beskadigelser af Haaret, højre Øjenbryn og Øre.

Et attisk Ynglingehoved af den reneste Skønhed, af en Ynde og Friskhed, der ikke vilde have overrasket i V—IV Aarh. f. Kr., men som er forbavsende ved Midten af III Aarh. e. Kr., den Tid, Hovedet efter de stilistiske Kende-

mærker (Haar, Øjenbryn og Øjne) tilhører! Og en vidunderlig Formbehandling af Mundens fintsvungne Læber og de blødt buede Kinder! Den rustikaagtige Behandling af Haar og Øjenbryn virker, som man kan overbevise sig om, fortrinligt paa Frastand. Dette Hoved er et af de mest karakteristiske og vellykkede Eksempler paa den senantike Impressionisme i Kunsten.

Man mindes overfor dette sene, smukke Hoved Xenofons Ord (Symposion cap. IV 17): »Men ikke engang med den Begrundelse bør man ringeagte Skønheden, at den hurtigt afblomstrer«.

Fr. Poulsen, Videnskabernes Selskabs Oversigt 1913 S. 421 ff.

470 a. (I. N. 2618). POSEIDON. Kolossalhoved. M.

H. 0,49. Ny er Næsen. Partier af Haar- og Skæglokker, af Læber o. a. afstødte Overfladen stærkt forvitret, delvis ogsaa afslidt, især Skægget; i Panden og paa venstre Kind svage Rester af opr. Epidermis. Hovedet, udarbejdet til Indsættelse i en Draperistatue (Spor af Kappen i Nakken), har været flækket paa det tykkeste Sted, noget under Læben, men er rigtigt sammenstykket.

Dette Hoved, der opgives at stamme fra Kreta og i en Aarrække skal have staaet i et Privathus paa Øen Syra, minder ved første Blik om Michelangelos Moses, men Karakteren er dog en helt anden. Derfor er der ingensomhelst Grund til at betvivle dets Ægthed; Forvitring og Teknik er lige paalidelige. Det hører hjemme i den antike Barokstil, der er bedst repræsenteret gennem Reliefferne paa det store Zeusalter i Pergamon; et Værk altsaa, beslægtet med den yngre pergameniske Kunst og dog ved Formbehandlingens Enkeltheder tydeligt nok af en helt anden Skole. (Sml. f. Eks. med Nereus paa Pergamenerfrisen, Altertümer von Pergamon III 2 Tav. XXII).

Det dybe, dystre Blik og det vildt flyvende Skæg karakteriserer mesterligt Havets vældige, voldsomme Behersker. Noget Poseidonbillede, der er stilbeslægtet med dette, kendes ikke; selv de mest patetiske som det kolossale Hoved i Cherchel (P. Gauckler: Musée de Cherchel Tav. VI, 1) ser helt anderledes ud. Den dybe Boring af Haarlokkerne udelukker ikke Tanken om en hellenistisk Original; ogsaa i Pergamonaltrets Skulpturer er der boret meget og dybt.

470 b (I. N. 2463). PRIAPOS. Hoved. M.

H. 0,21. Italiensk Marmor. Næsen og Partier af Ører, Læber, Skæg og venstre Brynrand mangler.

Priapos er en lilleasiatisk Gud, der særligt dyrkes i Lampsakos og i Stæderne ved Hellesponten og Bosporus, og først i hellenistisk Tid kommer hans Kultus til selve Grækenland. Theokrit er den første Digter, der nævner ham, og Strabo kalder ham med Rette en nyere Gud, der f. Eks. var Hesiodos ubekendt (Strabo XIII p. 587). I Kejsertiden dyrkes han over hele Romerriget, hans Billedstøtte stod ved alle Markskel, fordi han tænktes at frugtbargøre Kornvange og Kvæg. Men højtideligt blev denne orientalske Frugtbarhedsgud aldrig taget, hans Billede anvendtes ikke sjældent ligefrem som Fugleskræmsel, og latinske Indskrifter indeholder saftige Skæmtevers til hans Forherligelse. Dermed stemmer Fremstillingerne af ham: skønt Frugtbarhedsgud afbildes han som en udlevet Vellystning, og Klædet, han bærer om den skaldede Isse, er gamle, skrøbelige Kællingers sædvanlige Hovedbedækning. Ganske vist var det ogsaa orientalsk Skik at hylle Hovedet ind i et Tørklæde. (Sml. Delbrück, Röm. Mitt. XXVIII 1913 S. 342.) Den slappe, aabne Mund, det sløve Blik, det tynde Skæg karakteriserer fortræffeligt den uhelleniske Gud. Ofte sammenstilles han med Pan og har da, som her, to Fedtsvulster,

bag Hageskægget. Morsom er den vilde Haarhvirvel over Hovedklædet bagude paa Issen. Den kendes ogsaa fra Portrætkunsten og anses af flere for en speciel Slavefrisure (sml. Tekst til Arndt-Amelung 1941—3).

Hovedet er nærmest beslægtet med et paa en senere forsvunden Statue (Otto Jahn i Bonner Jahrbücher XXVII 1859 Tav. III, 1. Reinach: Repert. de la stat. II 73, 5).

470 c (I. N. 2586). PRIAPOS. Kolossalt Hoved. M.

H. 0,40. Afstødt Næsen og højre Blomst i Pandebindet samt højre Side af Skægget. Bagsiden stærkt ødelagt.

Dette Hoved er en ringe, senromersk Kopi efter en hellenistisk Original. Priapos er her langskægget (sml. Bonner Jahrb. XXVII 1859 Tav. II 3 og Arndt-Amelung 892) og bærer foruden det sædvanlige Hovedklæde (sml. 470 b) Pandebindet med Blomster, der ellers er Dionysos' Emblem (sml. Nr. 153).

472 a (I. N. 502). PÆDAGOGEN FRA EN NIOBIDE-GRUPPE. M.

H. 1,45. Hovedet, Armene, det meste af Brystet, en Del af højre Fod og venstre Ben fra Knæet mangler.

Denne fragmenterede Statue er afbildet i gamle Skizzebøger fra Renæssancetiden og var fundet allerede ved Midten af 16de Aarh., altsaa før Fundet af den berømte Florentiner Niobidegruppe, der skete 1583. I den gamle Tegning i Codex Berolinensis (mellem 1560 og 1572) er begge Ben endnu bevarede, ellers er Overensstemmelsen fuldkommen. Statuen stod længe i Villa Madama i Rom, men blev i 1893 erhvervet hertil vistnok fra Tivoli ved Rom. Detailudførelsen er bedre end i Florentinergruppens Pædagog.

Hübner, Revue arch. 1909, I Tav. I og Røm. Mitt. XXVI 1911 S. 324—328. Sml. Tegningen i Skizzebogen

i Cambridge, Arch. Anz. 1912 S. 288 fig. 11. Afsluttende P. G. Hübner: Le statue di Roma I. Leipzig 1912.

480 a (I. N. 2477). FLØJTESPILLENDE SATYR. Hoved. M.

H. 0,21 fra Hage til Isse. Afstødt Næsespidsen og Partier af Haaret. Et godt Eksemplar af samme Type som Nr. 480.

Statuen, hvortil dette Hoved hører, er en hellenistisk, muligt endog aleksandrisk Videreudvikling af Praksiteles' Satyr. Amelung: Vatik. Katal. I Tekst S. 55 og Tav. V. W. Klein: Praxiteles S. 212 ff. og Geschichte der griech. Kunst III S. 86.

486 a. SATYRTORSO. M.

H. 0,45. Hoved, begge Arme og Benene fra Knæet mangler. At den lille Figur var bestemt til Opstilling i en Nische eller mod en Væg, viser den Klump Raamateriale, der sidder i Nakken, og den flygtige Behandling af Ryggen.

Satyren er nøgen, med Nebris knyttet over venstre Skulder og bevæger sig med højtløftet højre Arm i et langt, voldsomt Skridt mod højre Side. Motivet tyder paa Kamp og Angreb fra venstre Side, og her findes paa Laaret en Puntellorest, der leder Tanken hen paa en Panter (sml. 155 a og 158 a); formodentlig svang Satyren en Kastekæp (Pedum) til Forsvar ligesom Eros Nr. 183.

Behandlingen af Legemsformerne viser hen til en Original af den pergameniske Skole; Form og Bevægelse minder en Del om Krigeren Nr. 388 (se Tillæg).

Billedtavler T. XXXVII.

487 a. Fragment af en Gruppe: SEILENOS MED DIONYSOSBARNET. M.

H. 1,04. Pentelisk Marmor. Tilhørte forhen Billedhugger Kopf i Rom. Af Dionysosbarnet er kun venstre Haand

tilbage paa Silens højre Skulder. Af Silen mangler Hovedet, det meste af Armene, højre Ben fra Knæet og venstre Fod. En kraftig Puntellorest paa hans højre Hofte synes at have staaet i Forbindelse med en Træstamme eller Pille, til hvilken Silenen da let har lænet sig med højre Arm, paa hvilken han bar Dionysosbarnet. Motivet minder om Silen med Bakkusbarnet i den kendte Gruppe i Louvre, af hvilken der findes en Afstøbning i Ørstedsparken, men Lænestillingen er til modsat Side og Enkelthederne — ogsaa i Formbehandlingen — helt forskellige. Saaledes sad Dionysosdrengen her oprejst som paa den praksiteliske Hermes' Arm og rakte vel ligesom denne efter en Drueklase, som legende blev holdt i Vejret; et Stifthul over Silenens venstre Bryst har sagtens indeholdt en Stiver, der gik ud til denne Klase.

Silenen bærer Bukkeskindet knyttet over venstre Skulder, og Enden af et Baand paa højre Skulder viser, at hans Hoved har været prydet med en Krans. Paa Halsen ses Rester af hans lange Skæg. Tekniken og Udførelsen tyder paa, at det er en græsk Original. Behandlingen af den laskede Krop, dens Behaaring og af det lodne Skind er ligefrem mesterlig. De smaa Borehuller i Pubes lader sig godt forlige med denne Antagelse. Tiden er Sl. af IV eller III Aarh. f. Kr.

N. C. G. 115. Billedtavler T. XXXVII. Sml. for Typen med Figuren i Notizie degli scavi 1908 S. 348.

488 a (I. N. 540) Fragmenteret Gruppe: SEILENOS I KAMP MED EN HERMAFRODIT. M.

H. 0,41. Hermafroditens Hoved var fæstet med en Metalkrampe og med glat Tilstykningsflade. Af Silenen er kun lidt af Benene bevaret.

Det Symplegma (»Slynggruppe«), som disse Figurer danner, er kendt gennem andre Gentagelser, særligt gennem

Eksemplarer i Dresden og i Ince Blundell Hall, England. Den slibrige Fremstilling af den gamle skæggede Silen, der søger at overrumple den unge Hermafrodit, men slynges bagover paa Klippen, hvor han sidder, tilhører først den hellenistiske Tid og er en raffineret Videreudvikling af den naturligere Kamp mellem en lysten Satyr og en knibsk Nymfe. (Sml. Revue arch. 1898, I S. 331). En anden, ligesaa slibrig Variation, at en ithyfallisk Hermafrodit drager en ung Faun til sig, var ogsaa meget yndet og fandtes f. Eks. i fire Gentagelser, hver i sit Hjørne af en Sal i Badeanlæget i Cherchel. (Sml. P. Gauckler: Musée de Cherchel Tav. X 3 og S. 123 f.) Fortræffeligt var i denne Gruppe Modsætningen mellem Skovuhyrets tørre Muskulatur og den leende Mandindes bløde Former karakteriseret.

N. C. G. 139. Sml. Arndt-Amelung 581/2.

489 a (I. N. 2574). SERAPIS. Hoved. M.

H. 0,32. Hovedet udarbejdet til Indsættelse i en Statue. Afstødt er Næsen og en Del af Panden. Tarveligt romersk Kopistarbejde.

I Haaret bærer Guden først et snoet Baand ligesom Apollon Nr. 79 a. Ved Siden af dette ses 7 Huller til Straalediademet, der tillægges Serapis ligesom Solguden. Endelig er der oven paa Issen et cirkelrundt Hul med en Jærntap til Befæstelse af Modius, Skæppemaalet, der tilkom Serapis som Frugtbarhedsgud.

Serapis' Betydning begynder ligesom Isis' først rigtigt i Ptolemæertiden. Berømt var fra sidste Halvdel af IV Aarh. det kolossale Gudebillede af S. i Aleksandria, som Bryaxis havde udført. (Sml. S. Reinach, Revue arch. 1902, II S. 5 ff. Sml. S. 395 og Tav. XVI, I. 1903, II S. 177 ff. (Amelung) Sml. ogsaa Furtwängler: Gemmen I Tav. LIX 10. Arndt-Amelung 77/8 og 905. Br. Br. 163 (det berømte Kolossal-

hoved i Sala rotonda i Vatikanet, ligesom dette med 7 Huller til Straalediademet).

493 a. FRAGMENT AF EN SILVANUSSTATUE og dertil Fodstykke med et Svin i Relief. M.

Fragmentets Højde 0,27, Fodstykkets 0,16.

Statuens Hoved var tilstykket. Skindet med Frugterne er velbevaret. Reinach: Rep. de la stat. IV p. 30,2.

Billedtavler T. LXXIII 493.

494 a (I. N. 2421). SO MED GRISE. M.

H. (med Plinten) 0,46; L. 0,75. Af Gruppen er desværre den forreste Del med Grisene moderne, men ganske fremragende og skuffende restaureret. Nye er ogsaa Soens Forben, dens Tryne og Øren. Plinten er lavet til Nedsættelse i et Fodstykke.

Formbehandlingen af Soen er fortræffelig; det er romersk Realisme i bedste Forstand, træfsikker og indtrængende.

Værket er et Modstykke til den pragtfulde Gruppe: So med Grise i Sala degli animali i Vatikanet og erkendt som saadan af Amelung (Helbig: Führer[3] I nr. 176. Sml. Amelung: Vatik. Katalog II S. 373 nr. 194 og Tav. 40). Derved bortfalder den tidligere Tydning af den vatikanske Gruppe som en Fremstilling af den laurentinske So, der spiller saa stor en Rolle i Æneassagnet (Æneiden III v. 393 ff., VIII 42 ff. og 81 ff. Sml. Juvenal Sat. VI 177 og XII 72—74).

508 a (I. N. 2634). VASE. M.

H. med Laaget 0,57. Godt bevaret, dog er Overfladen dækket af Sinter. Erhvervet fra Neapel.

Paa Laagets Top en Piniekogle, omgivet af to Rækker nedadvendte Blade. Paa de smaa Hanke Spiraler. Omkring Bugen to elegant slyngede Vingrene, flettede i hinanden. Over Foden Kymation.

520 a (I. N. 2117). ZEUS. Imago clupeata. M.

H. 0,80. Diam. 0,74. Næsen ny. Fra Venedig.

Kolossal Marmormedaillon med Buste af Zeus.

Guden bærer Kappe og Egekrans med Baand, samlet over Panden med en Ædelsten. De hule Pupiller (moderne Fylding med Bly) og Boringen af Haar og Skæg peger mod 2det Aarh. e. Kr.

Hvorledes saadanne reliefsmykkede Skjolde ophængtes, viser Vægmalerier fra Pompeji; de hang frit svævende mellem Søjlerne i smaa Rundbygninger eller i Peristyler. Sml. Daremberg-Saglio s. v. clipeus S. 1259 fig. 1667/8. — Et lignende Skjold med Zeus findes i Musæet i Aquileia, Reinach: Repert. de Reliefs II 114,3.

ROMERSKE STATUER.

536 a (I. N. 2596). TOGASTATUE MED PAASAT GERMANICUSHOVED. M.

H. 1,96 (uden Hovedet 1,75). Hovedet er en Afstøbning af Nr. 629, men er for lille til Figuren. Afbrudt er h. Underarm, v. Haand og en Del af højre Fod.

Togaens Form og Fald er som i Nr. 536 og tilhører Augustus' eller Tiberius' Tid.

543 a (I. N. 2571). FRAGMENTERET STATUE AF KEJSER TRAJAN. M.

H. 1,32. Hovedet H. 0,26. Overfladen dækket af talrige Plantetrevler. Afbrudte er begge Arme fra Overarmens Midte, højre Ben over Knæet, venstre ved Laarets Begyndelse. Næse, noget af venstre Øre, Hage, Pubes og Kappe afstødt.

Den kraftige Soldaterkejser er fremstillet i heroisk Nøgenhed, med polykletiske Legemsformer og bærende paa venstre Skulder Feltherrekappen, paludamentum. Højre Haand var formodentligt uden Attribut, mens venstre bar et Parazonium — Sværd med Skede og Rem — et Symbol paa Tapperhed, som Trajan havde gjort til sit Emblem og hyppigt bærer paa

Møntbillederne; det har efterladt en Brudflade i Kappen og forneden været støttet af en Metalstift i Puntelloen ved venstre Laar.

Hovedet er vidunderligt rigt ved sin indtrængende Karakteristik og vidner om Kunstnerens Førstehaandskendskab til sin Model. De kraftige Bryn er løftede og giver ham noget vagtsomt, fjærntskuende, der passer for Feltherren. De nedre Øjenlaag er blodfyldte, let svulne, som hos kraftige Folk, der lever meget i frisk Luft. Mundens Omgivelser er rigt modulerede, fyldige og af et animalsk, næsten brutalt Udtryk. Det er Krigerfyrsten, ikke den milde, naaderige Hersker, som denne Statue viser os, i Modsætning til nr. 543 og andre Trajanportrætter. Ansigtets Fyldighed og Udtryk stemmer med Møntportrætter fra Kejserens senere Aar; da vor Statue stammer fra Rom, har den maaske oprindeligt været et Led i Udsmykningen af det prægtige Trajansforum, der stod færdigt i Aaret 113 e. Kr.

Der kendes endnu en heroiseret nøgen Statue af Trajan, i hvilken dog øverste Parti af Hovedet mangler; den findes i Sevilla (Arndt-Amelung 1822).

Figuren vil blive behandlet af Fr. Poulsen i Röm. Mitt. 1914.

544 a. STATUE AF EN FLAMEN MED PAASAT HOVED AF KEJSER ANTONINUS PIUS. M.

H. 2,26. Hænderne, Fødderne med det nederste af Benene, Stubben og de tilstødende Dele af Stammen restaurerede i Marmor. Hovedet, hvis Næse er i Gibs, mens et Parti over Panden er nyt i Marmor, hører ikke til; et stort Halsparti er tilstykket med Snitflade og passer kun delvis i Halsgruben. Hovedet er et noget afpudset, middelmaadigt, men sikkert antikt Portræt af Kejser Antoninus (sml. Nr. 690); i højre Øje er Iris ubeskadiget og formet som en

lille Hagespiral (sml. Nr. 681). Den ejendommelige, gule Tone, Marmoret hist og her har faaet, skyldes vel den Omstændighed, at Statuen en Tid har staaet i et italiensk Kloster og er bleven dyrket med Vokskerter som forestillende — den hellige Josef. Restaurationen og Paasætningen af Hovedet var allerede fuldbyrdet, da Statuen stod i Palazzo Sacripanti i Rom (sml. Reinach: Rep. de la stat. I 560 (Clarac 912 A. 2301 A) og Matz-Duhn I 1317).

Figuren forestiller en romersk Flamen i den ejendommelige Embedsdragt: en halvlang Tunica og en Kappe (laena), af purpurfarvet Uld, lagt dobbelt og fæstet paa begge Skuldre (i det virkelige Liv ved Broncefibler), saaledes at den hviler paa begge de fremstrakte Arme. Til denne Dragt skulde der svare en ejendommelig Hovedbeklædning: en Læderhætte med Broncespids, Apex (sml. Daremberg-Saglio s. v. flamen S. 1167 og Br. Br. 401). Atter et Bevis for, at Hovedet ikke hører til Figuren!

Billedtavler T. XXXXII.

551 a (I. N. 2589). KVINDEFIGUR MED PAASAT GIBSHOVED AF MARCIANA. M.

H. (med Hovedet) 1,98. Nye i Gibs er begge Hænder og en Del af Tværfolden foran Brystet, foruden Hovedet, der er en Afstøbning af Marcianahovedet i det kapitolinske Museum (Bernoulli: Röm. Ikon II 2 Tav. XXXI og S. 98, 3. Marciana var Kejser Trajans Søster. Hekler: Bildniskunst Tav. 243 a anser det snarere for et Portræt af Trajans Hustru Plotina). Til at stive Figuren af er der bagude for neden flikket en raa Marmorklump til (moderne).

Chiton og Himation er i praksitelisk Stil. Efter Udførelsen at dømme tilhører Draperifiguren II Aarh. e. Kr.

552 a (I. N. 2595). ROMERINDE SOM DEMETER. M.

Højde 1,85 (med Basis). Storkornet græsk Marmor. Afbrudt højre Arm med Faklen. Næsen noget afskrabet. Overfladen en Del forvitret; derfor er de udarbejdede Pupiller kun paa nært Hold synlige.

Øjenbehandlingen og Frisuren viser denne Figur hen til Antoninertiden. Det er en gammel Dame med storslaaede, magre Træk, en Portrætstatue, men idealiseret ved Attributterne som Demeter (Aks og Valmuer i den sænkede venstre Haand og den høje Fakkel, paa hvilken hun har støttet den højre og hvoraf der er Rester tilbage). Draperiet er af praksitelisk Oprindelse, men kom i Mode ved Portrætstatuer fra og med Trajans Tid; i Musæerne vrimler det med kvindelige Portrætstatuer af denne Type fra II Aarh. e. Kr., og til disse hører ogsaa »Svigermoderen« Nr. 552 i den oprindelige »Udgave«. Ikke sjældent lader de romerske Damer sig i denne Dragt fremstille som Demeter ligesom her. (Sml. Hekler i Münchener archäologische Studien dem Andenken Furtwänglers gewidmet S. 176 nr. 18 (nu afbildet Arndt-Amelung 1829) og S. 228 Typus XXI. Til 1 tilføj Ballu: Ruines de Timgad, nouvelles découvertes, 1903, S. 114 fig. 22. Andre Eksempler foruden de af Hekler opregnede er: Vibia Sabina i Konstantinopel, der kan dateres saa sent som til Aar 212—17, Mendel: Catalogue des sculptures de Cons. I 1912 S. 347 nr. 137; fremdeles en hel Række Statuer i Bardomusæet i Tunis, Musée Alaoui II Tav. XXXII ff. og XXXV 3. Merlin: Temple d' Apollon à Bulla Regia Tav. V 3).

552 b (I. N. 2577). LILLE ROMERSK KVINDEFIGUR SOM DEMETER. M.

H. 1,48. Ny er Næsespids, Parti af højre Hofte og bagerste Del af Plinten (alt i Marmor). Figuren er stærkt overarbejdet,

raaest Plint og Fødder, bedre Hals og Hoved; ikke alene Behandlingen af Øjne, Mund og Hage røber en moderne Mejsel, men ogsaa Haarets Mangel paa Stil. Selv Kroppen er hist og her overarbejdet, tydeligst Folderne forneden og Valmuerne, hun holder i venstre Haand. Statuen var bestemt til Opstilling mod en Bagvæg.

Hun er iført Chiton og hyllet i Himation, hvis ene Flig hun løfter med højre Haand foran Brystet. Typen er den samme som i den store Herkulanerinde i Dresden (sml. Nr. 310 og Furtwängler-Urlichs: Denkmäler der griech. und röm. Skulpt.[3] Tav 59). Gennem flere Aarhundreder anvendtes denne Type af Romerne i kvindelige Portrætstatuer (sml. Nr. 537 og Hekler i Münch. arch. Studien dem Andenken Furtwänglers gewidmet S. 226). Glyptotekets stærkt overarbejdede Figur tilhører efter Draperibehandlingen at dømme II Aarh. e. Kr.

553 a (I. N. 2580). PANSERSTATUE. Torso. M.

H. 0,92. Hovedet, Armene og det meste af Benene mangler.

Over en Chiton, der naaer til Knæerne, bærer Figuren en Læderkøllert, der som sædvanligt modellerer Legemsformerne. Paa højre Skulder er Krigskappen (paludamentum) hæftet.

554 a (I. N. 2582). PANSERSTATUE. Torso. M.

H. 0,98. Fragmenteret ligesom Nr. 553 a. Over en Chiton et Panser med en dobbelt Række frynsede Læderflige og en dobbelt Række smaa halvkredsformede Panserflige, dekorerede afvekslende med Blomster, Palmetter og Ansigtsmasker (Meduser o. l. Sml. herfor Torsoen Arndt-Amelung 1821). Selve Harnisket er smykket med Ranker, to Amoriner

paa Søheste og et Medusahoved; paa Skulderstropperne ses Zeus' Tordenkile. Krigskappen hviler paa venstre Skulder. Halsen er fordybet til Indsættelse af Hovedet.

Baade 553 a og 554 a tilhører det II Aarh. e. Kr. Se om Panserstatuer i Almindelighed v. Rhoden i Bonner Studien 1890 S. 1 ff.

ROMERSKE PORTRÆTBUSTER.

555 a (I. N. 2505). REPUBLIKANSK PORTRÆTHOVED. Kalksten.

H. 0,32. Erhvervet fra Rom.

Mindre Beskadigelser af Næse og Hage; foran er øverste Del af Halsen overarbejdet. En Del af Baghovedet er afmejslet og Nakken gjort lige; Halsens Underflade viser sig, hvor den er bevaret, at være omhyggeligt glattet, og her findes i Midten et stort, firkantet Hul til Befæstelse ved en Krampe; alle disse Enkeltheder viser, at Hovedet ikke har siddet paa en Bustefod, men været opstillet i en Nische, formodentlig i en Cippus (sml. 556). Men denne Busteform, der kun bestaar af Hoved og Hals, er netop særligt ejendommelig i Etrurien og den ældste Romertid (sml. i Helbigsamlingen H. 104, 107, 122).

At vort Hoved maa regnes blandt de ældste romerske Portrætter, viser ogsaa den gennemførte Karakter af en Ligmaske. Hvad der i C. Septumius' Reliefbuste (556) er mildnet og forædlet ved storslaaet Formbehandling, det viser sig i dette noget smaaligt udførte Hoved med uhyggelig Overdrivelse: de slappe Kinder med de fremspringende Kindben, de dybe Furer under Øjnene og fra Næsefløjene nedefter, de hule Tindinger, de blodløse, let skilte Læber,

bag hvilke Tandrækken skimtes, alt vidner, at Forbilledet har været Liget selv eller Ligmasken, der toges af den Afdøde for at opbevares i Atriet blandt Forfædrenes Portrætter. Efter disse Ligmaskebilleder er mange romerske Gravportrætter endnu i Begyndelsen af Kejsertiden udførte. Men vort er hidtil det primitiveste, der kendes. Som et Træk af primitiv Formoverdrivelse maa man opfatte den skaldede Isses uhyre Højde.

Vil blive behandlet af Fr. Poulsen i Röm. Mitt. 1914.

557 a. VESTALINDE. Hoved. Travertin.

H. 0,27. Næsen ny. Tarveligt Arbejde, som især Udførelsen af Øjnene viser. Frisuren minder, saa vidt Haaret kan ses, om Nr. 574 og 579 og tilhører den sidste republikanske Tid. Over Pandehaaret bærer hun Vestalindens ejendommelige uldne Pandebind, i n f u l a, der er vundet flere Gange om Hovedet; de nedhængende Baandender, v i t t a e, er derimod afbrudte. Det er det ældste Vestalindeportræt, der kendes (Sml. Helbig: Führer[3] II S. 152). Da det stammer fra Villa Mills, er det muligt fundet i Vestalindernes gamle Hus paa Forum, under Palatin (Sml. Jordan: Der Tempel der Vesta und das Haus der Vestalinnen; især S. 47).

Billedtavler T. XXXXIV.

585 a. ROMERSK DAME. Hoved fra et Relief. M.

H. 0,28. Næsetip i Gibs. Dette Hoved, der forestiller at være afsplintret fra en Relieffrise (sml. Nr. 556 og 809 a), gør baade ved sin karakterløse Udførelse og ved den taabeligt misforstaaede Frisure Indtryk af at være en moderne Forfalskning.

Billedtavler XXXXVII.

586 a (I. N. 2286). BUSTE AF M. VILONIUS VARRO. M.

H. 0,46; fra Hage til Isse 0,195. Afstødt Næsen og en Del af h. Øre, Nakkehaaret noget slidt. Ellers godt bevaret. Grovt krystallinsk Marmor.

Busteformen er af udpræget græsk Type (sml. Nr. 122, 123, 468. Efterlignet i Renæssanceforfalskningen Nr. 659) og kendes lige fra 1. til 3. Aarh. e. Kr. (Sml. A. B. 779—780 og Studniczka: Bildnis des Aristoteles S. 19 f. og Tav. II 4—5). Her er den overtaget af en ægte Romer og bærer den latinske Indskrift:

M · VILON · VARRO · ADOPT · PATR
MARCI · F.

Indskriften er absolut paalidelig, og den tidligere Tvivl om Bustens Ægthed tør betragtes som ubegrundet og opgivet. Med Rette fremhæver Hekler det stejle og trodsige i dette tilbagekastede Romerhoved med de markerede Træk. Modelleringen er gennemført med den republikanske Romerkunsts ubarmhjærtige Realisme, ikke mindst af Halsens Folder og Adamsæble.

Afbildet efter en Gibsafstøbning i Hekler: Bildniskunst Tav 143 b; det angives der fejlagtigt, at Busten endnu befinder sig i arkæologisk Museum i Leipzig.

586 b (I. N. 2116). HOVED AF EN ROMER. M.
Fra Samnium.

H. 0,26. Kalkagtig, italisk Marmor. Højre Side af Haaret i Gibs. Hovedet har været splintret, Brudfladen gaar tværs over Ansigtet. Spidsen af Næsen stødt. Haaret raat paa Issen, derimod bagtil og paa Siderne bedre udført; Hovedet har da formodentligt siddet paa en højt- og fritstillet Statue.

Et karakteristisk, kraftfuldt, noget haardt romersk Bondeansigt, ikke uden Intelligens. Et godt republikansk Portræt.

589 a (I. N. 2573). REPUBLIKANSK ROMERSK BUSTE. M.

H. 0,42. Afstødte er Dele af Næsen, begge Øren og Hagen; mindre Afskrabninger paa Underlæbe og Bryn.

Busten opgives at være funden i Heraklestemplet i Cori og har derfor faaet Navnet Turpilius efter den ene af de to i Indskriften nævnede Stiftere af dette Tempel (C. I. L. X 6517). Dette Navn har dog lige saa lidt Sikkerhed for sig som andre foreslaaede Benævnelser.

Et mærkeligt Hoved! Kraniebygningen er ikke alene enestaaende, men urimelig; især set paa nogen Afstand føler man Modsætningen til de andre Romerhoveders kyndigt gengivne Kranier. Ligesaa enestaaende er Haaret behandlet med tynde, ligesom fugtige Lokker, og Partiet om Mundvigene, der plejer at være de romerske Billedhuggeres Specialitet, er mærkværdigt formløst. Derfor er Mistanken om Hovedets Ægthed sikkert velbegrundet.

Catalogo degli oggetti d'arte appartenuti al Ing. O. Commandini. Roma 1908. S. 37 nr. 324 og Tav. VI. Videnskabernes Selskabs Oversigt 1912 S. 261 ff. (L. Lindegaard) og 1913 S. 395 Anm. 4 (Fr. Poulsen).

591 a (I. N. 2431). RELIEFBUSTER I EN FRISE. M.

H. 0,95. L. 1,97. Har aabenbart siddet over Indgangen til Scaeviernes Familiegrav. Erhvervet fra Villa Casali i Rom.

Fra højre til venstre er fremstillet en Mand, en Kvinde, der holder en Mand i Haanden, en Kvinde og en Mand.

Under Reliefbusterne læses fra v. t. h.

C·SERVILIVS	SCAEVIA	M·SCAEVIVS	SCAEVIA	M·SCAEVIUS
SERVILIAI·L	CHRESTE	HOSPES	ITALIA	STEPHANUS
PHILOMVSVS	MVTILIA·SERVI	M·EPIDIVS	C·SERVILIVS	L·HIRVIUS
	L·EVPHRANTE	CHRESTVS	GRATVS	

Blandt dem alle er Manden i Midten, Manius Scaevius

Hospes, den eneste, der bærer et udpræget fribaarent Navn; alle de andres Tilnavne tyder paa Oprindelse fra Slavekaar. Ved C. Servilius og M. Scaevius Stephanus og Mutilia Euphrante siges det ligefrem ved Tilføjelsen L = Libertus. Scaevia Chreste og Scaevia Italia kan godt være Scaevius Hospes' Frigivne, men det er ogsaa muligt, at det er hans Døtre, og at altsaa de ogsaa er Fribaarne. — Der nævnes i Indskriften 8 Personer, mens der kun afbildes 5.

C. I. L. VI 26421.

596 a. HOVED AF EN ROMER. M.

Største Højde 0,36, fra Hage til Isse 0,24. Næsetippen i Gibs, Overlæben stødt, Overfladen noget forvitret. I Nakken raat udført. Provinsielt Arbejde, men ret god Karakteristik. Til Indsætning i en Statue.

Manden, hvis mest karakteristiske Ejendommelighed er det lille, spidse Adamsæble, har ensformet Pandehaar; Resten af Haarmassen omslutter Hovedet som en kalotagtig Masse, fortil over Pandehaaret med korte Ridslinier til Antydning af Lokkerne (sml. 572 i Nakken og det forfalskede Nr. 659, Tillægget).

Billedtavler T. XXXXVIII.

596 b (I. N. 2264). HOVED AF EN UNG ROMER. M.

H. 0,28. Næsespidsen og Stykker af Halsen nye. Smaa Beskadigelser i Panden og paa Ørerne. Ellers fortrinligt bevaret. I højre Øje Spor af Bemaling. Den glatte Afskæring forneden under Halsen er moderne. Tilhugningen bagude viser, at Hovedet oprindelig har været indsat i en Draperistatue.

Dette fint udførte Hoved med den lave Hjærnekasse, Pandehaaret, den lange, krumme Næse og den brede, kødfulde Mund minder paa en mærkelig Maade om italiensk

Quattrocento, men tilhører ligesom Nr. 596 den julisk-claudiske Periode, snarest vel selve Kejser Claudius' Regeringstid (Sml. Arndt-Amelung 1967—70 m. Tekst). Lærerig er særligt en Sammenligning af vort Hoved med et fysiognomisk meget nær beslægtet i Berlin, der allerede har Nerotidens ejendommelige Klofrisure. (Beschreibung der ant. Skulpt, in Berlin Nr. 339).

597 a. HELLENISTISK PORTRÆTHERME. M.

H. 0,56. Nye er Øjenbryn, Næsen, Læberne, Hagen og en Del af Hermestykket. Tidligere i Rieti ligesom 413 og 414 b.

At dette Hoved skulde forestille Cicero, er med Rette allerede tilbagevist af Comparetti. Det lærer en Sammenligning med den sikre Cicero i Apsley House (Hekler: Bildniskunst Tav. 159; det saakaldte Cicerohoved i Madrid er en Forfalskning; sml. Bernoulli: Röm. Ikon. I Tav. X. Furtwängler: Gemmen III S. 351 f.)

Det er utvivlsomt overhovedet slet intet romersk, men et hellenistisk Portræt ligesom 597 b. Det viser baade Haar- og Formbehandling.

Billedtavler T. XXXXVIII. Comparetti, Rendiconti della Accademia dei Lincei, Ser. V vol VI S. 205 ff. Arndt-Amelung 1984/5. Poulsen, Videnskabernes Selskabs Oversigt 1913 S. 410.

597 b (I. N. 2617). LILLE, HELLENISTISK PORTRÆTHOVED FRA LILLEASIEN. M.

H. 0,23. Blaaligt, krystallinsk, ægte lilleasiatisk Marmor (sml. Nr. 461). Overfladen stærkt forvitret og sortplettet. Forhaaret slidt, Næsespidsen afstødt.

En skægløs, aldrende Mand med Dobbelthage og slap Ansigtshud, tydeligt nok af svageligt Helbred og derfor præget af legemlig Lidelse. Øjnene med de skarpe, let

hævede Øjenbryn har et klogt og fast Udtryk. Den for hellenistiske Portrætter typiske Hældning af Hovedet (sml. Nr. 429) fremhæver Ansigtets sygelige Præg.

Hellenistiske Portrætter af denne Art har sikkert øvet stor Indflydelse paa de samtidige etruskiske Sarkofagportrætter, der netop er karakteriserede ved slap Hud og derfor hyppigt gør et udlevet Indtryk (sml. H. 125 ff.) Hvor nær de romersk-republikanske Portrætter staar disse sengræske, lærer en Sammenligning af vort Hoved med et i Residensen i München (Arndt-Amelung 998).

Fr. Poulsen, Videnskabernes Selskabs Oversigt 1913 S. 409 ff.

600 a (I. N. 2622). ROMERSK MANDSHOVED. Italisk Marmor.

H. 0,25. Afstødt Næsetippen. Overfladen dækket af Sinter. Baghaaret raat anlagt. Udførelsen haandværksmæssig; alligevel er det usymmetriske Ansigt ikke uden Karakter.

Haarbehandlingen med Pandehaaret anlagt som kompakt dybt udskaaret Masse er typisk for Tiden fra August til Claudius, særligt for Portrætterne fra Tiberius' Regeringstid (Sml. Hekler: Bildniskunst S. XXXVI og Tav. 189 b, 190 og 195 a. Dertil hører ogsaa Nr. 600).

Hovedet opgives at være fundet udenfor Rom ved via Portuese i Arvalernes Helligdom, men da det ikke bærer Akskransen, synes det ikke at forestille noget Medlem af dette Præsteskab. (Daremberg-Saglio s. v. Arvales).

629 a (I. N. 2287). HOVED AF EN YNGRE ROMER. M.

H. 0,36. Udarbejdet til Indsættelse i en Statue; Baghovedet var delvis tilstykket. Ubetydelige Afskrabninger i Haar, Ansigt, paa Næse og v. Øre. Plantetrevler dækker Marmoroverfladen. Svage Farvespor i Øjne og Haar.

Dette Hoved af overnaturlig Størrelse kunde godt ligne

Nr. 629, der utvivlsomt forestiller Germanicus. Men Ansigtets Bygning med fremstaaende Kindben og kraftigt Hageparti og hele Udtrykket er dog saa forskelligt, at man tøver med at genkende samme Person selv i en højere Alder: Haarets ensartede og dybe Fald ned i Panden erindrer ved første Øjekast om Trajantiden, men genfindes dog allerede i Augustus-Tiberiustidens Portrætter (sml. den saakaldte ældre Drusus i Kapitol. Museum, Bernoulli: Röm. Ikon. II I Tav. XII. Hekler: Bildniskunst Tav. 185 a). Og det lange Nakkehaar tyder ligesom Udarbejdelsen af de enkelte Haarlokker afgjort paa den julisk-claudiske Periode.

645 a (I. N. 2621). KVINDEHOVED FRA ET HØJRELIEF. M.

H. 0,24. Hagen afstødt, Næsen og Panden beskadiget ved Brand. Haandværksmæssigt Arbejde, formodenligt Stykke af en Nicherække som Nr. 591. Ansigtet er meget individuelt, navnlig er Mundpartiet og de lidt skæve Øjne personligt særprægede. Frisuren er som i Nr. 645 den segldannede, der er typisk for Claudiustiden (sml. A. B. 719—20 og Hekler, Oesterr. Jahresh. XV 1912 S. 68 ff.)

Fundet udenfor Porta Portuese i Rom.

659 a (I. N. 2585). HOVED AF KEJSER VESPASIAN. (reg. 69—79 e. Kr.) M.

Højde af det bevarede 0,29

Restaureret i Gibs Busten til Begyndelsen af Halsen og øverste Del af Ørerne; i Marmor Næsen. Lidt forvitret Overflade. Paa Issen og Baghovedet to Rester af Broncestifter, til Befæstelse af en Krans.

Det er et Portræt af Kejseren i hans høje Alderdom, kort før hans Død; han er mere skaldet og mere gammelmandsagtigt end i noget andet eksisterende Billede. Nærmest

beslægtet er Hovedet i Villa Albani (Bernoulli: Römische Ikonographie II 2 Tav. IX), men dog langt mindre ældet. Vort Hoved viser ham med det kendte fortrukne Ansigt, der gav Anledning til djærv Spot (velut nitentis. Suet. Vesp. 20), med den læbeløse Mund, hvis Form vidner om Tandløshed, med de smaa, usikre Øjne der ligesom kryber i Ly under Næseroden. Et gammelt, vejrbidt Bondeansigt — det er nærmest Indtrykket. Efter de degenererede Fyrster af det julisk-claudiske Hus betegner Vespasian Tilførselen af friskt Blod og gammel Romerdyd, rigtignok forbunden med smaalig Gerrighed. En Ynder af dristig Spøg og svag overfor det smukke Køn, der dog sikkert ikke har elsket ham alene for hans kønne Øjnes Skyld!

Vil blive behandlet af Fr. Poulsen i Röm. Mitt. 1914.

664 a. DOMITIAN (?). Hoved. M.

H. 0,28 fra Hage til Isse. Næse, Mund, Hage og højre Øre restaurerede. Overfladen forvitret. Bagsiden og Issen flygtigt udførte.

Det store Hoved, tilhugget til Indsættelse i en Statue, er saa stærkt restaureret, at Betegnelsen Domitian ikke er helt sikker, omend sandsynlig. I hvert Fald i sin restaurerede Skikkelse giver det et rigtigt Billede af den utiltalende Hersker, særligt overensstemmende med et Domitianportræt i Berlin (Bernoulli: Röm. Ikon II 2 S. 56 nr. 16).

Billedtavler LIV.

680 a. HOVED AF EN ROMERSK DAME FRA KEJSER KONSTANTINS TID. M.

H. 0,42. Næsetippen restaureret. Erhvervet i Konstantinopel.

Turbanfrisuren har bevirket, at man tidligere daterede dette Hoved til Hadrians Tid (sml. 680, 680 b og c), men

Møntbillederne viser, at denne hadrianske Frisure oplevede en Renæssance paa Kejser Konstantins Tid, særligt ved Kejserinde Helenes Indflydelse (sml. Delbrück, Röm. Mitteil. XXVIII 1913 S. 329 fig. 7), og til denne Tid, altsaa første Fjerdedel af IV Aarh. e. Kr. kan man nu med Sikkerhed henføre det. Dertil passer Udarbejdelsen af Iris med det stive, stirrende Blik og af de geometrisk ensartede Pande- og Ørelokker. Haarlokkernes organiske Karakter er overhovedet gaaet tabt.

For sin Tid er det et fortræffeligt Hoved, af fornemt og roligt Udtryk. Og det er ingenlunde udelukket, at det langt snarere end Nr. 773 forestiller den hellige Helena.

Billedtavler LVI. A. B. 56. Burgers Handbuch der Kunstwissenschaft: O. Wulff: Altchristliche und byzantinische Kunst S. 156 og fig. 152.

680 b (I. N. 2297). ROMERSK DAME. Hoved. M.

H. 0,29. Næsen fornyet, Ørerne afstødte, Haaret stærkt slidt.

Pupillerne er tegnede ved en lille Hagespiral, hvilket tyder paa Hadrians Tid. Dermed stemmer den ejendommelige, grydeagtige Turbanfrisure, der begynder netop i denne Periode og varer ved i Antoninertiden (Sml. 680; fremdeles Pauly-Wissowa VII, 2 Sp. 2140; Bollettino d'Arte III 1909 S. 290 fig. 2; IV 1910 S. 309 fig. 6; Musée Alaoui I 56 nr. 74; Monum. Piot IV 1897 Tav. XXI, alle fra Hadriantiden. Fra Antoninertiden Musée Alaoui II Tav. XXXVIII 1 og Tekst nr. 935; Hiller v. Gaertringen: Thera I Tav. 18; Olympia III Tav. 69, 3—4; Arndt-Amelung 1023).

Det er Portrættet af en ældre, brav Matrone, med noget af Trajantidens nøgterne Jævnhed bevaret i Udtrykket.

680 c (I. N. 2588). UNG PIGE FRA HADRIANS TID. Hoved. M.

H. 0,34. Næsespidsen er tilstykket, men den oprindelige. Hoved til Indsættelse i en Statue. Overfladen en Del forvitret.

Frisuren er den samme som i 680 b, men ung som hun er, tillader hun sig lidt mere Koketteri: Pandehaaret er kreppet, og en lille, sirlig Slangekrølle titter frem bag hvert Øre.

God Udførelse.

682 a. HADRIAN. Hoved fra en Medaillon. Italisk Marmor.

H. 0,45. Enkelte Haarlokker, største Delen af Øret og mindre Partier af Skægget er restaurerede i Gibs. Derimod er Næsen intakt og Overfladen gennemgaaende fortræffeligt bevaret.

Dette Hoved er reliefagtigt flækket og var oprindeligt bestemt til at ses paa en farvet Baggrund, vel af en eller anden ædel Stenart; det hele maa da have gjort Indtryk som en kæmpemæssig Kameo. Sikre Antiker af denne Art er ikke særligt talrige; det kendteste og skønneste Stykke er Portrættet af den saakaldte Brutus i Museo Barraco (Helbig: Führer[3] I 1133. Hekler: Bildniskunst Tav. 188 a. E. Strong: Roman sculpture[2] Tav. CIX); andre Eksempler se Amelung: Vatik. Katalog II Tav. 52 nr. 400 a og S. 607 f. og Mendel: Catal. des sculptures de Constantinople I 361 f. nr. 145).

I vort Billede er Kejserens Aasyn mindre vulgært og lasket end sædvanligt; der er Noblesse baade i Profil og Holdning. Maaske er det en Kopi efter det pragtfulde Skjold, Kejser Antoninus Pius stiftede med et Billede af Hadrian (Historia Augusta, Anton. Pius 5,2).

Billedtavler T. LXXIII.

695 a (I. N. 2629). STOR PORTRÆTBUSTE FRA ANTONINERNES TID. M.

Bustefoden med Indskriften: Elius Pert(inax) er ny. Selve Bustens Højde 0,85. Tilsat i Marmor er Næsetip, en Del af venstre Ørelap, højre Skulder og Bryst og et lille Stykke paa venstre Arm. Noget afpudset.

Pupillernes Boring og den drevne Boring i Skægget tillader den bestemte Datering til sidste Halvdel af II Aarh. e. Kr. Et fornemt, langagtigt Ansigt med roligt Udtryk. Med Møntbillederne af Pertinax (Kejser i tre Maaneder i 193 e. Kr.) er der absolut ingen Lighed (sml. Bernoulli: Röm. Ikon II 3 Møntt. I 1—2).

703 a (I. N. 2579). PORTRÆT AF FAUSTINA DEN YNGRE ELLER AF LUCILLE. M.

H. 0,79. Hovedet, der er af helt andet Marmor, hører sandsynligvis ikke til Busten. Næsen er ny i Gibs, Hagen, det nederste af v. Kind samt et stort Stykke af Halsen restaurerede i Marmor. Underarmene afbrudte; venstre Arm er stærkt bøjet, og Haanden har holdt en tynd Flig af Himation foran Skulderen. Bustens Foldebehandling er uskøn, særligt Maaden, paa hvilken den ærmeløse Chitons Folder fortsætter sig nedenfor Himations Brystvalk.

Den høje Buste med Arme hører i og for sig Slutningen af II Aarh. e. Kr. til (Sml. Nr. 272 a og Bienkowski, Revue arch. 1895, II S. 293 ff. Sml. ogsaa Bernoulli: Röm .Ikon. II 3 Tav. XXXVIII og A. B. 800.)

Bestemmelsen af Faustina den Yngres og hendes Datter Lucillas Portræt er langtfra sikker. (Sml. Tillæg til Nr. 709—711). Vi vil dog være tilbøjelige til at mene, at 703 og 703 a forestiller Faustina, 709 Lucilla.

704 a. ROMERSK DAME FRA MARK AURELS TID. M.

H. 0,54. Hovedet har været afbrudt, og et Halsstykke er flikket i Gibs; dog synes Hovedet at høre til Busten. Næsetippen og et Hjørne af Klædebon forneden er nye i Gibs. Overfladen, særligt af Øjnene, en Del forvitret.

Et middelmaadigt Portræt med Faustina den Yngres og Lucillas Haarmode.

Billedtavler T. LVIII.

715 a. COMMODUS. M.

Bryststykket og nederste Del af Halsen moderne. Næsen restaureret. H. fra Hage til Isse 0,33.

Dette Hoved af Kejseren med Fuldskæg er ikke af særlig fin Udførelse, men i hvert Fald er Vellystningens sløve Blik fortræffeligt karakteriseret ved de stærkt hvælvede, skarpt afgrænsede øverste Øjenlaag.

Billedtavler T. LX.

730 a. PORTRÆTBUSTE AF CARACALLA. M.

H. 0,58. Hovedet og Busten hører sammen, selv om Hovedet er udført til Indsættelse og Partier af Halsen paa Grund af Beskadigelser har maattet flikkes i Gibs. Næsetippen mangler. Haar, Skæg og Partier af Bustens Folder stødte. Den oprindeligt polerede Overflade er en Del forvitret. Typiske for Tiden er de papiragtigt tynde, underste Øjenlaag.

Den høje Buste bærer Krigskappen (paludamentum) hæftet paa højre Skulder. Under dens Nakkefold luder Tyrenakken frem, sænket mod højre Side; men med et kraftigt, ligesom pludseligt Ryk drejer Kejseren Hovedet tilvenstre og ser barsk, med fortrukken Pande og skumle Bryn til Siden som for at skræmme eller true. Særligt

virkningsfulde er de tættrængte Pandefolder, der ligesom vælder ud over Næseroden. Øjeæblerne akcentuerer ved deres Forskydning Hovedets Drejning og giver, dybt borede, Blikket en uhyggelig Kraft. Fra inderste Øjenkrog løber en dirrende Hudfold skraat nedad og taber sig i den fede Kind. Den letaabne Mund er foragteligt krummet, Læberne haansk krængede.

Hvilken sammentrængt Ondskab, naar man sammenligner med den lidt ældre Buste Nr. 730, og hvilken Modsætning til Faderen Septimius Severus' Bestræbelse paa at se mild og landsfaderlig ud (sml. Nr. 721—3)! Det er her som i den berømte Neaplerbuste (Br. Br. 370. Hekler: Bildniskunst Tav. 290) Tyrannen Caracalla fuldt modnet. I Hovedets skæve Stilling er der et bevidst Skaberi: han vilde ligne Aleksander den Store, der var skævhalset, og han lod udføre Dobbelthermer af sig og Aleksander og tilgav aldrig Aleksandrinerne, at de lo ad hans Optræden som en ny Aleksander; Tusinder af dem maatte lade Livet. Langt snarere lignede han dog en rasende Herakles, og det var for hans vældige Legemskrafts Skyld, at Soldaterne elskede ham og forlangte hans Minde æret ved gyldne Statuer. Derfor er forholdsvis mange Billeder af ham bevaret til vor Tid.

Billedtavler T. LXI.

732 a. ROMERSK DAME FRA ELAGABALS TID (218—222 e. Kr.) M.

H. 0,29. Hovedet, der er bevaret saa godt som uden Beskadigelser, er udarbejdet til Indsættelse i en Statue. Det er et fast, rundt Ansigt med lidt sødligt tilspidset Mund og tomme, udtryksløse Øjne trods Pupillernes stærke Boring. Overfladen poleret. Tarveligt udført.

Den ejendommelige Haarsætning med Fletninger spiral-agtigt slyngede i Nakken genfindes hos Damerne af Elagabals Kreds, hans hyppigt vekslende Hustruer, hans Moder Julia Soæmias og hans Mormoder Julia Maesa (Bernoulli: Röm. Ikon. II 3 Mønttavle II nr. 14—21).

For Alderens Skyld kunde vort Hoved godt forestille den herskesyge Julia Soæmias, der satte sit Navn paa alle officielle Dokumenter og derved højligt forargede Romerne, der ikke var vante til Skørteregimente. Men ikke blot savnes Udtrykket af personlig Kraft, ogsaa Ligheden med Møntbillederne mangler. Langt snarere forestiller den store Portrætvenus i Museo Chiaramonti den omspurgte Kejserinde (sml. Bernoulli anf. St. Tav. XXVII og Mønttav. II nr. 18). I Haarsætning og Udtryk minder vort Hoved om det fortrinlige paa en Statue i Palazzo Doria (Hekler: Bildniskunst Tav. 289 b).

Billedtavler LXI.

732 b (I. N. 2620). KVINDEHOVED FRA ELAGABALS TID. M.

H. 0,29. Næsetippen afstødt; smaa Afskrabninger hist og her, særligt af Bryn og Hage; iøvrigt fortræffeligt bevaret. Bagsiden med den karakteristiske Haarsætning raat udført.

Et levende og klogt Ansigt med et lille »Lionardosmil« legende om den smalle Mund. Til at være Julia Maesa er hun for ung.

749 a (I. N. 2597). HOVED AF EN MELANKOLSK OLDING. M.

H. 0,25. Afstødt Næsen og højre Brynrand; Rift over venstre Bryn. Bagtil kun raat udført og aabenbart fra en Herme. Ellers godt bevaret.

Maaden, hvorpaa det korte Fuldskæg er gengivet ved Ridslinier, og Øjnenes Behandling viser hen til Midten af III Aarh. e. Kr., og det er ikke svært at finde samtidige Hoveder, der enten ved Stilopfattelsen eller Udtrykkets Sørgmodighed lader sig sammenstille med dette (foruden Nr. 749 tillige A. B. 877—8 og 555. Hekler: Bildniskunst T. 295 b. Musée de Lambèse T. IV 2). Modelleringen af dette mærkværdigt usymmetriske Ansigt med den slappe Hud, under hvilken Knokkelbygningen kraftigt føles, er navnlig for denne sene Tid fortrinlig. Da Hovedet er erhvervet gennem en græsk Kunsthandler, er det sandsynligvis fra Grækenland og græsk Arbejde. Det er, ligesom Nr. 469 b, et typisk Eksempel paa senantik Impressionisme: kun set paa god Afstand virker det med hele Udtrykkets Kraft, Oldingens stumme Træthed og kummerfuldt stirrende Blik.

756 a. BUSTE AF EN UNG MAND. (Prins?) M.

H. 0,52, fra Hage til Isse 0,24. Næsen, Læber, begge Øren i Gibs. Smaarifter i Panden. Paa Overfladen, hvis »Hud« oprindeligt har været porcellænsagtig som i Nr. 756, 759 o. a., men i Tidens Løb er bleven mat melagtig, ses Rester af Plantetrevler.

Den unge Herre, der efter Stilen har levet i III Aarh. e. Kr., bærer Køllert og Krigskappe og drejer med en rolig, stolt Bevægelse Hovedet om mod højre Skulder. Typen er ikke ulig den ulykkelige Kejserprins Geta paa enkelte Mønter og i det Portræt i kapitolinske Musæum, der tidligere kaldtes Elagabal (sml. Bernoulli: Röm. Ikon. II 3 Møntt. II 5 og Tav. XXIII).

Billedtavler T. LXIV.

771 a (I. N. 2572). HOVED FRA KEJSER DIOKLETIANS TID. M.

H. 0,27. Beskadigede er Næse, Mund, Hage og begge Øren. Paa Issen en Jærnring i en Bøjle; i Nakken endnu en Bøjle; Hovedet har aabenbart, efter at være slaaet af en Statue, tjent som Modvægt paa en Brøndvippe.

Behandlingen af Haar og Skæg og Udarbejdelsen af Øjnene viser hen til Slutningen af 3. Aarh. e. Kr. Nærmest beslægtet, dog med højere Pande, er et skægget Mandshoved i et af Medaillonrelieffeme paa Konstantinsbuen i Rom, der rimeligvis forestiller Constantius Chlorus (Revue arch. 1910, XV, Taf. XI nr. 15. Sml. S. 124 f. og 130). Typen er den, vi i Møntbilleder først finder skabt for Kejser Diokletian (reg. 284—305), men som rigtignok ogsaa hyppigt anvendes for hans Medregenter og Efterfølgere indtil Konstantin den Stores Sejr (se Bernoulli: Röm. Ik. II 3 Mønttavle VII—VIII).

Da dette Hoved imidlertid hverken er af overnaturlig Størrelse eller udmærket ved Diadem eller Kongebind, ligger det nærmest at anse det for et Privatportræt.

Vil blive behandlet af Fr. Poulsen i Röm. Mitt. 1914.

775 a (I. N. 2581). HOVED AF EN ROMER FRA SIDSTE HALVDEL AF IV Aarh. e. Kr. M.

H. 0,33. Næsen rest. i Gibs. Hage og Øren beskadigede. Overfladen noget forvitret. Hovedet var udført til Indsættelse i en Statue, og det raat udførte Baghoved tyder paa Opstilling i en Niche.

Det lange, magre, rynkede, kortskæggede Ansigt med de stramme Folder fra Næsefløjene nedad, der giver Indtryk af Brystsyge, forekommer allerede helt byzantinsk og er stilistisk beslægtet og aabenbart samtidigt med Hovedet

paa Broncekolossen i Barletta (A. B. 895/8). Ogsaa Haarets Fald viser hen til Tiden efter Konstantin den Store.

Helbig har foreslaaet Navnet: Procopios, Valens' Medregent i Aarene 365—6, men da denne døde 39 Aar gl., og Hovedet her fremstiller en langt ældre Mand, er det umuligt. Da Hovedet mangler Diadem og enhver Art Emblem, er det rimeligere at opfatte det som et Privatportræt.

Vil blive offentliggjort i Röm. Mitt. 1914.

SARKOFAGER m. m.

---

777 a (I. N. 2430). SARKOFAG MED BAKKHISK TOG. M.

L. 1,98. H. 0,57. Br. 0,60. Overfladen stærkt forvitret og Marmoret plettet, men Kompositionen er glimrende. Scenerne saa livfulde, at Brud og Defekter glemmes.

Forsiden: Yderst t. v. en Satyr, staaende paa et Ben og trækkende det andet (delvis afbrudt) op under sig, fordi den lille Panter snapper efter det; samtidig hælder Satyren aabenbart Vin ned i Panterens Hoved fra en Vinsæk. Dionysos og Ariadne følger paa deres Vogn, begge med Vinløv i Haaret, Dionysos med en Kantharos i den slappe Haand. Vognen, prydet med Masker, drages af to Kentaurer; den skæggede spiller paa Kithara, og paa hans Ryg danser en Amorin; den skægløse spiller med udspilede Kinder paa Dobbeltfløjte (delvis afbrudt) og spanker frem med højt hævet Forben. Hinsides et bladløst Træ danser Pan, trampende med den ene Fod paa en cista mystica, som var den et Krupezion; den fornærmede Slange er kommen tilsyne og bider ham i Foden; Pans Arme er afbrudte, formodentlig har han klirret med højtløftede Metalskaale. Foran ham iler en Mænade afsted i flagrende Dragt, larmende paa Tympanon. Derefter følger, med et

Træ som Baggrund, tre Satyrer, der slæber den ganske drukne Silen i et Dyreskind; den bagerste bruger ogsaa Tænderne for at bære. Under Silen en Panter i Galop. Hjørnet dækkes af en pragtfuld, nøgen Bakkhantinde, der har baaret et eller andet paa Hovedet. En vidunderlig Afslutning, en Standsning af Bevægelsen og Overgang til det dekorativt-arkitektoniske, der er af glimrende Virkning! (Sml. Altmann: Architektur und Ornamentik der antiken Sarkophage S. 88 ff.)

Paa hver Smalside en staaende Grif.

Flere af Scenerne kendes andetsteds fra, f. Eks. Gruppen med den dansende Pan, Træet, Vidiekurven og den ilende Mænade med Tympanon fra et Sarkofagfragment i Konstantinopel (Mendel: Catal. des sculptures de C. I nr. 5).

778 a (I. N. 2631). ROMERSK SARKOFAG. M.

H. 0,74. L. 2,09. Br. 0,73.

I Midten Medaillon, baaren af to vingede Viktoriafigurer, med et Billede af den afdøde unge Mand i Tunika og Kappe. Forneden støttes Medaillonen af to ungdommelige Satyrfigurer med Pedum (Krumstav), anbragte paa hver Side af en Frugtkurv og ledsagede hver af en Panter, der sætter Poten paa vannus mystica. Bag hver Viktoria følger en Genius med Frugtkurv og (delvis afbrudt) Pedum, den ene ledsaget af en halsende Jagthund, den anden af en Stenbuk. Bag dem to hvilende Figurer, t. h. Tellus (Jordgudinden) med Overflødighedshorn, t. v. Okeanos lænet mod en Urne og med Aare og Sivplante som Attributter. Over Tellus' Hoved og Horn tramper respektløst en lille Amorin. Paa Hjørnerne ses endnu to Genier, hver med Frugtkurv og Thyrsosstav.

Paa hver Smalside er afbildet en Jæger i Exomis (Bluse-

dragt) og Kappe, henholdsvis med Frugtkurv og to dræbte Ænder og do. og Bue.

Boringen af Haar og Øjne viser hen til II—III Aarh. e. Kr. For Typen og Motiverne sml. S. Reinach: Repert. de Reliefs III 27, 1—3.

779 a (I. N. 2348). STOR SARKOFAG AF BIGIOMARMOR.

Længde 2,30. Br. 1,15. H. 1 M. Sarkofagen, der forneden har en smukt afrundet Profil, er ornamenteret paa alle fire Sider.

Paa begge Langsider S-formede, paa Smalsiderne lodrette Kanellurer. Da de første vistnok ikke anvendes før Hadrians Tid, er Sarkofagen dermed dateret til tidligst II Aarh. e. Kr. (v. Sybel: Christliche Antike II, S. 46. Sml. f. Eks. P. Gusman: L'art dêcoratif de Rome I Tav. 40).

Udførelsen er trods det haarde Materiale udmærket.

784 a (I. N. 2301). OVAL SARKOFAG (Badekarform). M.

H. 0,65. L. 1,76. Den svævende Amorins højre Fod mangler.

Sovende Kvinde, over hende svævende Erot med en Krans, t. h. og t. v. Eroter med Paafugl og Krans. Paa hver Smalside en Løve, fældende en Hest.

Den Sovende, der er identisk med den Afdøde, ligger i en Stilling, der, saa tvungen den er, ogsaa kendes fra andre, lignende Fremstillinger: med venstre Albu støttet paa en Sten og Kinden hvilende paa Haanden og med højre Arm løftet over Hovedet. (Sml. Ariadne, Amelung: Vatik. Katalog II Tav. 57. Br. Br. 167). Spalten mellem de lukkede Laag er ikke, som sædvanligt i antike Fremstillinger, midtpaa, men øverste Øjelaag dækker hele Øjeæblet.

En Sarkofag af denne Type, formet som et Badekar

eller en Vinperse (sml. Relieffet paa Smalsiden af 830 a) kaldte Grækerne ληνός.

784 b (I. N. 2599). KÆMPESARKOFAG AF BADEKAR-FORM. M.

H. 1,37. L. 2,75 Svungne Kanellurer og to kæmpemæssige Løvehoveder (sml. igen Karrene paa Smalsiden af 830 a). I Midten stærkt beskadiget Relief af en Nike, der sætter Foden op paa en Forhøjning og mejsler Bogstaver paa en Tavle. (Sml. S. Reinach: Rep, de la stat. III 120,2.)

784 c (I. N. 2350). SARKOFAG MED 6 AMORINER. M.

L. 2,20. H. 0,65. Kun dekoreret paa Forsiden.

6 Amoriner eller Genier, de yderste 4 med Frugtkurve og andre, tildels afbrudte Attributter, de midterste 2 bærende en Medaillon med den Afdødes Buste: det er en Kvinde, Haarsætningen som ved Midten af III Aarh. e. Kr. (sml. 751, 757, 758); hun bærer Tunika og Kappe og holder en Skriftrulle i Haanden. Pupillerne er ikke borede. Under Medaillonen en Medusamaske og en liggende Kvinde: Tellus, Jordgudinden (sml. Daremberg-Saglio s. v. Tellus S. 82. Robert: Antike Sarkophagreliefs II Tav. LXV 201. Röm. Mitteil. XV 1900 S. 323 f. fig. 1).

Tarvelig Udførelse.

786 a (I. N. 2347). JAGTSARKOFAG FRA CARACALLAS TID. M.

L. 2,16. H. 0,78. Br. 0,77. Sarkofagen er tegnet hos dal Pozzo (Windsor) IV 59, 60 og maa altsaa have været kendt i Rom i Beg. af 17. Aarh.

I Midten den Afdøde tilhest, med en Løvehud som Skabrak, svingende et (delvis afbrudt) Jagtspyd mod et Vildsvin, der anfaldes af en lille Jagthund. Tilhøjre en

Rytter, der opmuntrer ved Raab og Haandbevægelse, fremdeles en flygtende Antilope og en ilende Tjener med et lille Skjold (afbildet i Forkortning og delvis afbrudt). Paa Jorden fældet Vildt: en Vildged og en Hjort (Takkerne afbrudte), der bides i Halsen af en Jagthund. Tilvenstre for den Afdøde en Tjener, klædt i Blusedragt, Exomis; denne Figur genfindes paa et lignende Sarkofagrelief i Villa Medici (Matz-Duhn 2967); hyppigere er denne Ledsager af den Afdøde ogsaa tilhest og vender som saadan stadigt tilbage i Vildsvinejagterne, mens den Afdøde i Løvejagter er allieret med Virtus (Eksempler i Pisa, Dütschcke nr. 163, i Villa Pamfili, Matz-Duhn 2973, i Dresden, Augusteum 210 og Hettner 122 [149]. For Virtus sml. nr. 786 og Amelung: Vatik. Katal. II Tav 7 nr. 93 og Tekst S. 269 f. Helbig: Führer[3] I 895 og II 1203).

Til venstre for denne Ledsager, der fører et Sværd, ses en gallopperende Rytter og to flygtende Hjorte. I Forgrunden to Tjenere, der tumler med en Hjort og et Vildsvin, fangede i et mellem et Oliven- og et Laurbærtræ udspændt Net. Udenfor Nettets Masker en bjæffende Jagthund, der som de andre Hunde bærer bredt Halsbaand.

Paa Sarkofagens venstre Smalside et Træ og en Tjener med en Hund i Snor og et Jagtnet over Skulderen. Paa højre Smalside to Tjenere, bærende et Net imellem sig, den forreste ledsaget af en Hund, den bagerste med en Stok (Sml. Haug og Sixt: Die römischen Inschriften und Bildwerke Würtembergs[2] 1912 S. 14).

Datidens Snobberi giver sig Udtryk i Hovedpersonens Lighed med Kejser Caracalla; det medførte den praktiske Fordel, at man kunde have saadanne Sarkofager paa Lager og afhænde dem til enhver, hvis Skæg repræsenterede Datidens Normaltype.

N. C. G. Tekst S. 218 Anm. 2.

787 a (I. N. 2576). RELIEFFRAGMENT FRA EN SARKOFAG. M.

Største Højde 0,23.

Der ses t. v. Overkroppen af en Mand med Chlamys over venstre Skulder, kort Skæg og mejslede Pupiller; Ansigtet er i Profil, Legemet drejet, idet han med en energisk Bevægelse strækker højre Arm frem, saaledes at Ryggen delvis er vendt mod Beskueren. Bag ham en Del af et svulmende Skibssejl (sml. Nr. 787 og 832).

II Aarh. e. Kr.

788 a (I. N. 2468). SENGRÆSK SARKOFAG. M.

L. 1,80. H. (med Laaget) 1,04. Kun Forsiden dekoreret. Funden i Nærheden af Rom, paa Vejen til Tibur.

Paa Sarkofagen holder tre vingede, beklædte Genier en svær Frugtguirlande; over denne ses til den ene Side to Satyrmasker, til den anden to Bakkhantinde- (eller Dionysos-) masker. Paa Jorden derunder talrige Vindrueklaser, af hvilke Harer, Duer, Paafugle, Haner o. a. Fugle æder.

Paa Laaget to smaa Genier bærende en Indskrifttavle. T. v. Hyrde med Faar i et Klippelandskab med Træer; t. h. Kvinde med Haardragt fra Midten af III Aarh. og med Skriftrulle i Haanden foran et Parapetasma (Klæde), der holdes af to Eroter.

Intet i denne Sarkofag er af speciel kristelig Karakter, thi Hyrden mellem Faarene anvendes ogsaa i hedenske Sarkofager, særligt i Endymionsarkofagerne, og i Elfenbensrelieffer. (Sml. Nr. 779, 784 og Robert: Antike Sarkophagreliefs III Tav. XIV—XVIII og XXII. Virgilii picturae antiquae ex codicibus Vaticanis. Roma 1835. Tav III ff. v. Graeven: Antike Schnitzereien S. 34. Sml. Arndt-Amelung 1171). Scenen bliver saa senere i Katakombemaleriet

anvendt symbolsk for Kristus og Menigheden (v. Sybel: Christliche Antike I S. 243). Den øvrige Dekoration er ogsaa fælles hedensk og kristelig (v. Sybel anf. V. II S. 61. Museo Torlonia Tav. CXVII 458). Skriftrullen i Kvindens Haand kommer først op i Romertiden; i hellenistisk Tid bæres den kun af Mænd; men i Romertiden var mange Damer sprænglærde (sml. Pfuhl, Arch. Jahrb. XXII 1907 S. 121. Plutarch: Pompejus cap. LV. Juvenal: Sat. VI v. 434 ff.)

Heller ikke i Indskriften er der nogen kristelig Allusion. Den lyder:

Αὐρ(ηλίαν) Κύ[ρι]λλα[ν] τὴν
καὶ Ὑπ[ε]ρεχίαν
τὴ[ν] ἑαυτοῦ ἐκγό-
νη[ν] Αὐρ. Νεί-
κανδρος ὁ λ[α]μ-
πρό(τατος), δυστυχὴς
πάππος

Anden Linie har oprindelig været anderledes og er raderet og ændret. Efter *TH* og *EKΓONH* er der ligeledes Spor af Radering. Oprindeligt har Kisten kun været bestemt for den Kvinde, hvis Navn nævnes i første Linie, og hvis Portræt findes t. h. foran Parapetasma; saa er Søsteren død, og Indskriften rettet i Henhold dertil, men det har gjort Indskriftens Grammatik fuldstændig ravgal. Forkortelsen i 5.—6. Linie: *ΛΑΜΠΡ* betyder *λαμπρότατος*, en Titel, der i II og III Aarh. bruges om Folk af Senatorrang (Sml. David Magie: De Romanorum iuris publici sacrique solemnibus in graecum sermonem conversis. Leipzig. 1905. S. 30 og 51). Med Hensyn til den stærkt fremskredne Iotacisme sml. Meisterhans: Grammatik der attischen Inschriften S. 39 par. 26. (Sml. Furtwängler: Gemmen II 231 nr. 32).

Oversættelse af Indskriften: Aurelia Kyrilla og Hyperechia,

hans Børnebørn, (bisatte) Eksellencen Aurelios Nikandros, den ulykkelige Bedstefader.

Notizie degli scavi 1884 S. 105. C. I. G. XIV 1487.

788 b (I. N. 2626). SARKOFAG MED HANEKAMP. M.

L. 2,27. H. 0,88. Kun Forsiden dekoreret. Fandtes tidligere i Palazzo Orsini i Nemi.

To Genier bærer en Medaillon med Indskrift, der igen støtter paa en Palmestamme. Foran denne en Hanekamp; den ene Hane staar med samlede Fødder og nedadludende Hoved, og dens Ejer bag den græder; den sejrrige Hane ser ogsaa noget medtaget ud, men dens Herre bøjer sig over den og rækker den Palmebladet, Sejrstegnet. Yderst ved Sarkofagens Hjørner ses ilende Genier med Fakler. Mellem alle Geniernes Ben Pilekogger og Bue.

Hanekampe var i Oldtiden meget yndede, og vi finder dem lige fra de sortfigurede Vaser hyppigt fremstillede. (Sml. O. Keller: Die antike Tierwelt[2] II S. 136, og Arch. Anz. 1913 S. 440 f. nr. 15). En særligt udførlig Fremstilling, der forklarer Enkelthederne i vor, findes paa en Askekiste i Lateranet (Benndorf-Schöne: Bildwerke des later. Mus. nr. 189).

Indskriften paa Medaillonen er trukken op med rød Farve og lyder:

SEPTIMIVS
BOETHVS E · Q · R ·
ET IVLIA
IVLIANE O · N · M ·
EIVS · VIVI · SIBI ·
POSVERVNT

Forkortelsen Lin. 2: eques Romanus; Lin. 4: (h)on(esta) m(atrona). Sml. H. Dessau: Inscript. lat. selectae 6333, 7217; O. F.: (h)onesta femina anf. V. 6027.

Paa Randen af Sarkofagen læses endvidere:

SOF · · · · NI · · · · EXVPERI

C. I. L. XIV 2220.

789 a (I. N. 2342). ROMERSK SARKOFAG, over M. Cornelius Justinus. M.

L. 1,96. H. 0,50. Br. 0,63.

To svævende Genier holder et Skjold, der forneden støttes af to Sfinkser.

Paa Skjoldet læses:

D · M
M · CORNELIO ·
IVSTINO · QVI ·
VIXIT · ANNIS
XXV · M · CORNE
LIVS · IVLIVS
PATER

Paa hver Side ses paa Jorden en Bue og et Pilekogger og ved Hjørnerne en løbende Genius med tændt Fakkel. Paa hver Smalside en Grif. Laaget er tagformet; i »Tympanon« en tændt Fakkel. Paa Forsidens høje Rande jager Eroter Hjorte, Vildsvin og et vildt Æsel. Arbejdet og Indskriften viser hen til II Aarh. e. Kr.

789 b (I. N. 2302). ROMERSK SARKOFAG fra III Aarh. e. Kr. M.

H. 0,56. L. 1,98. Tarveligt Arbejde.

I Midten den Afdøde, en midaldrende Kvinde med Bogrulle i Haanden foran et Parapetasma, der holdes af to svævende Eroter. Hendes Haarsætning muliggør Tidsbestemmelsen. Under Amorinerne en Paafugl. Yderst til hver

Side en staaende Amorin. Paa hver Smalside en Hjort, der angribes af en Hund.

789 c (I. N 2349). ROMERSK SARKOFAG.
Italisk Marmor.

L. 2,20. H. 0,61. Br. 0,80.

Et Ægtepar i Midten, bestaaende af en ældre, kortskægget, skaldet Mand i Tunica og Toga og hans noget yngre Hustru. Hendes Haardragt og hans Skægtype viser hen til III Aarh. e. Kr. Til hver Side svævende Genius og under denne en liggende, tændt Fakkel. Geniernes Armstilling tyder paa, at en Medaillon har været malet omkring Ægteparret.

791 a. BLYSARKOFAG.

Længde 1,72, største Højde (paa Endestykkerne) 0,55. Fra Syrien. Smukt Arbejde.

Bunden og det nederste af Siderne (5—10 cm.) er borte, Overfladen dækket af en graalig Blyrust.

Paa Laaget øverst fem Rosetter og springende Delfiner, omslyngede af Vedbendranker. Derunder Bælte med Laurbærgrene.

Paa Siderne først Bælte med Laurbærgrene; derunder syv smaa Søjler med Kompositkapitæler og snoede Kanellurer over Basis; i de derved opstaaede Felter afvekslende siddende Sfinks (med hævet Forpote, støttet paa en Vase) og liggende Sfinks og Medusahoved; som Fyldmotiver Delfiner, Laurbær- og Vedbendblade.

Paa Endestykkerne et stjærneformet Ornament med 8 snoede Stænger, afsluttede af et Vedbendblad og en Delfin.

Saadanne Blysarkofager kendes foruden fra Syrien ogsaa fra Italien og Sydfrankrig og tilhører det III og IV Aarh.

e. Kr. Sml. v. Sybel-Christliche Antike II 263 med Anm. 1. Clermont-Ganneau: Album d'archéologie orientale Tav. L.
Billedtavler T. LXXIII.

791 b, c, d, e. FRAGMENTER AF LIGNENDE BLY-SARKOFAGER, ligeledes fra Syrien.

b H. 0,34. I Relief Endestykket af et Skrin eller en Sarkofag med to Medailloner; i disse Athenabuster.

c. H. 0,22. Medusahoved, derom Ranker og Delfiner; t. h. Søjle.

d—e. H. 0,18 og 0,14. Siddende Sfinks og Perlesnore.
Billedtavler T. LXXIII.

792 a (I. N. 2346). SARKOFAG MED MEDUSAMASKER. Italisk Marmor.

L. 2,2. H. 0,71. Br. 0,76.

I Midten Medaillon, dannet af en Ring og et lesbisk Kymation, omsluttende en Fremstilling af et Kornaks paa en Skæppe (Modius). Maaske skal dermed antydes, at den Afdøde har været frumentarius, Kornfordeler, en i den senere Kejsertid meget vigtig og med Politimyndighed forsynet Embedsmand (se Daremberg-Saglio s. v. frumentarius).

Fra Medaillonen udgaar Laurbærguirlander, der kranser to Medusamasker og fortsætter sig om paa Smalsiderne, hvor de omgiver en storbladet Roset. (Sml. for Guirlander og Medusamasker Amelung: Vatik. Katal. I Tav. 105).

809 a (I. N. 2303). FRAGMENTERET GRAVSTEN MED KVINDELIG DRAPERIBUSTE. M.

H. 0,73. Italisk Marmor. Funden paa Aventin. Afstødt Næse og Parti af v. Øje. Det oprindelige Relief har vel indeholdt en Række Mænd og Kvinder som Nr. 591.

Haarsætningen er den republikanske Tids (sml. Nr. 595

og Monum. dei Lincei I Tav. I—II og S. 573) med Tilføjelse af smaa, tynde Enkeltlokker i Panden som i Nr. 602. Det er en alvorlig, stræng, ældre Kvinde, hvis Ansigt er udført med den ægte romerske Nøgternhed og Detailombu. Hun bærer Kappen draget over Hovedet og griber med v. Haand i dennes Folder; Draperibehandlingen er tør.

Altmann: Römische Grabaltäre der Kaiserzeit S. 209 f. nr. 268 og fig. 167.

817 a (I. N. 2120). HÆNGESKIVE MED RELIEFFER. M.

Diam. 0,39. Tykkelse 0,04. Forneden et mindre Stykke flikket i Gibs. Foroven et 4 Cm. dybt Hul til Ophængning.

Hængeskiver af denne Art kaldte Romerne Oscilla og ophængte dem mellem Søjlerne i Peristylet, hvor de hang og svajede i Vinden som Uroen i de gamle danske Bondestuer. (Sml. T. 139 og Billederne fra Casa degli Amorini dorati i Pompeji, Notizie degli scavi 1907 S. 549 ff.)

Paa begge Sider flade Relieffer. Paa den ene, hvor Midtfeltet omgives af to sammenbundne Laurbærgrene, ses en nøgen, dansende Satyr med Dyreskind over Armen og i Hænderne en Kniv og Bagkroppen af en Raakalv (δόρκας). Paa den anden dannes Borten om Midtbilledet af Rankeværk med Rosetter, Akanthus og Lilier, og i Feltet ses en dansende Mænade i gennemsigtigt Klædebon med Thyrsosstav i højre, og i venstre Haand en Slange eller en Tænie (sml. E. Küster: Die Schlange in der griech. Kunst und Religion S. 119 og Amelung: Vatik. Katal. II S. 107 f.) Fremstillingerne af Bakkhus og hans Følge var almindelige paa disse Osciller, fordi de oprindeligt, i Træ, havde været anvendte til Udsmykning af Træerne ved de landlige Teatre i den tidlige Romertid. (Se Daremberg-Saglio s. v. oscillum. Sml. ogsaa S. Reinach: Repert de Reliefs III 66.)

KRISTELIG KUNST.

---

830 a (I. N. 2343). KRISTELIG SARKOFAG.
Italisk Marmor.

L. 2,16. Br. 0,84. H. 0,85.

Bagsiden raa. Foroven langs de andre Sider Kymationliste. Paa Forsiden i Midten imago clupeata: Kvinde med Skriftrulle; Hovedet syntes at være noget overarbejdet. Frisuren er den fra Midten af III Aarh. e. Kr. kendte (sml. 742, 743). I Sviklerne derover Blomster (Lilier); under Medaillonen to sammenbundne Overflødighedshorn og Hare og Paafugl ædende Druer. I de tilstødende Felter S-svungne Kanellurer, begrænsede af Borter med lesbisk Kymation. Yderst t. v. bedende Kvinde (Orante) foran udspændt Tæppe (Parapetas a), med Bogruller ved Foden. Yderst t. h. den gode Hyrde mellem Lam, fuldskægget, iført Exomis (Blusedragt), Halvstøvler og Gamascher og med Taske i Rem over Skulderen.

Paa venstre Smalside en Erot, afmejende Aks med Segl, og en anden, der synes at beskære et Træ; paa højre Smalside Eroter, stampende Druer i en stor Grube; Druesaften flyder gennem to Mundinger, dækkede af Løvehoveder, ned i to Krukker; paa Jorden talrige Druer.

Sml. om de kristelige Sarkofager Fr. Poulsen: Kristusbilledet i den første Kristentid og v. Sybel: Christliche Antike

II; for Motiverne i vor Sarkofag sml. sidstnævnte Værk fig. 45 og S. 194 (Druestampningen), S. 85 og 103 f. (den gode Hyrde og Oranten som Modstykker i Endefelterne). Den gode Hyrde er allerede skægget ligesom her i den kristelige Sarkofag fra La Gayole, der endog tilhører II-Beg. af III Aarh. e. Kr. O. Wulff: Altchristliche und byzantinische Kunst, i Serien: Burgers Handbuch der Kunstwissenschaft S. 102 m. Tav. V, 1. Se ogsaa S. 108 fig. 88 en med vor samtidig Sarkofag.

832 a (I. N. 2233). FRAGMENT AF EN KRISTELIG SARKOFAG MED DE SALIGES MAALTID. M.

H. 0,28, Br. 0,56. Randen foroven og forneden viser, at det var en meget lav Sarkofag. Overfladen er meget ødelagt, men baade Teknikken og de skægløse Typer viser hen til Sl. af II Aarh. e. Kr., samme Tid som Jonassarkofagen (832) tilhører.

Af de 7 Figurer er nogle fremstillede staaende, med Drikkekar eller med Øseske i Haanden, andre har lejret sig paa Jorden, delvis støttende sig paa det sigmaformede Polster, der er saa almindeligt i slige Fremstillinger. Nogle i Forgrunden langer til Fadet; lige ved Randen ses Mundingen af to Brødkurve, der særligt hører hjemme i de kristelige Fremstillinger. Uden dem kunde man tvivle, om ikke Maaltidet i det hedenske Elysium var ment. Om Fremstillingerne af de Saliges Maaltid, der kendes baade fra Katakombemaleriet og fra kristelige Sarkofager, se v. Sybel: Christliche Antike I 190 og 198 og II 94. Teksten til disse Scener gives af en nyligt funden Indskrift fra Nordafrika (Arch. Anz. 1913 S. 440 f. nr. 15):

quaere piam sedem: hic enim sepulti decumbunt (søg til de Saliges Opholdssted, thi der ligger de Begravede tilbords).

GAMMEL ORIENTALSK KUNST.

---

836 a (Æ. I. N. 1491). ASSYRISK GENIUS. Relief. Alabast.

H. 2 m. Det nederste af Pladen fra Midten af Figurens Lægge mangler. Ansigtet beskadiget ved Vold, formodentligt af en overtroisk Muhammedaner.

Findested, Tid og Type som Nr. 836.

Højre Haand er hilsende hævet; paa den tilstødende Blok t. h. maa derfor Livstræet tænkes fremstillet. I den venstre sænkede Haand holder han en Kølle, fra ældgammel Tid de mesopotamiske Guders Symbol. Skrifttegnene gaar som sædvanligt tværs hen over Figuren. Om de assyriske Relieffers dekorative Virkning se Fr. Poulsen: Den dekorative Stils Historie I S. 30 f. m. Fig. 11. Sml. Morris Jastrow jr: Bildermappe zur Religion Babyloniens und Assyriens Tav. 16, 56.

836 b (Æ. I. N. 975). BABYLONISK RELIEF. Granit.

H. 0,45. Raa Udførelse.

To langskæggede Mænd i lange Frynsedragter sidder med hævede Drikkeskaale paa hver sin Side af et dækket Bord.

Stilen og Skægmoden: den barberede Overlæbe viser dette Relief hen til det første babyloniske Dynasti (ca. 2000 f. Kr.)

836 c (Æ. I. N. 1462). SUMERISK PATESI. Statuette. Grøn Fedtsten (Elaeolit).

H. 0,43. Flikning med Gibs hist og her, navnlig paa Hals og Hoved.

Sumererne var Mesopotamiens ældste Kultur- og Herskerfolk, i Tiden fra ca. 3400 til ned mod Aar 2000 f. Kr. Denne Statuette tilhører efter sin Stil den arkaiske Periode af den sumeriske Kunst, ca. 3000 f. Kr. Det fine Lændeskørt, den lille Herre bærer, med Frynserne over Knæerne og Kvasten bagude, viser, at det er en Distriktsforstander, en »Patesi«; en saadan herskede mere eller mindre uafhængigt af en »Lugal« (Konge).

Ansigtet er glat barberet, og hele Issen kronraget; dette er sumerisk Mode i Modsætning til de babyloniske Semiters lange Haar og Skæg (sml. 836 b). Stenalderen var ophørt og Kobberalderen (forud for Broncealderen) lige begyndt, og Brugen af de første Metalbarberknive har begejstret Sumererne til denne fuldstændige Udslettelse af al Haarvækst. Kobbernagler, der i Tidens Løb er blevne irgrønne, er, som det ses, anvendte til at stykke Hovedet sammen, da det ved en eller anden Lejlighed er bleven splintret; denne ældgamle Reparation viser, hvor kostbart Materialet var i det stenfattige Mesopotamien, og hvor værdifuldt følgeligt dette Stykke Skulptur forekom Datiden. Grækerne derimod havde Raad til at bruge de ubetydeligt beskadigede Kvindefigurer, Xerxes' Krigere havde omstyrtet, til Fyld og Fundamentering paa Akropolis.

En egen primitiv Ynde er der over den lille, sjældne

Figur, og Modelleringen af Benene er god og uden assyrisk Kunsts Overdrivelse.

Nærmest beslægtet i Stil er Figuren med to mindre Statuetter i Britisk Museum, af hvilke den ene er hovedløs (L. W. King: A History of Sumer and Akkad Tavler til S. 40 og 102).

Stillingen, vor Figur indtager, siddende paa Hug med Benene overkors, er fælles for de gamle Kulturfolk i Ægypten og Mesopotamien; Grækerne betragtede den som uværdig; det er Nomadestillingen og forudsætter Tæppet i Stedet for Stolen som Siddeplads. Begge Hænderne er foran Brystet foldede i hinanden, en Gestus, der er ægte orientalsk og evigt bevaret som et Udtryk for menneskelig Ro og Selvbeherskelse; vi finder den i de ældste sumeriske Relieffer, i babylonisk og assyrisk Plastik, i middelalderlige persiske Miniaturer, og det er den, der indtages den Dag i Dag af den ærbødige Kreds, naar en Stormand holder Selamlik (Sml. L. Curtius, Münchener Jahrbuch der bildenden Kunst 1913, I S. 6 f.) Hvorledes Oldtidens Grækere kunde misforstaa denne Stilling, har vi et interessant Vidnesbyrd om i Arrians Anabasis (II 5, 3—4), hvor der beskrives en Statue af Assyrerkongen Sardanapel (Assurbanipal), »der lægger Hænderne i hinanden som til Taktklap«. Da Indbyggerne tolker den assyriske Indskrift saaledes: »Æd og drik og mor dig med Spil og Sang, Fremmede, eftersom alt andet i Livet ikke er noget værd«, saa finder Arrian derved Haandbevægelsen ypperligt forklaret som Sindbillede paa Gæstebudenes festlige Larm. For Grækeren er nemlig enhver Gestus et Spejlbillede af Sjælens Rørelser, mens Orientaleren til alle Tider elsker at dølge disse under en konventionel Maske og en Stilling, der fortæller dette ene: at han som de andre kan beherske sig. Det er Aarsagen til,

at selv Europas fineste Psykologer kommer tilkort, naar de skal læse Orientalerens Tanker.

837 a (I. N. 2863). HALVFIGUR AF EN KVINDE.
Hittitisk. Kalksten.

H. 0,40. Næse, Kinder, Læber og Bryn delvis flikkede.

Denne Kvindefigur, der opgives at stamme fra Libanon, er en interessant Prøve paa det syriske Hittiterfolks raa og kraftige Kunst i IX—VIII Aarh. f. Kr. Hun bærer et Halsbaand, lange Dobbeltfletninger og lægger begge Hænder over hinanden paa Brystet. Stillingen og Typen minder paafaldende om Kvindefigurer af orientaliserende, etruskisk Kunst. (Sml. Milani: Il reale Museo arch. di Firenze Tav. XLVII).

Poulsen: Der Orient und die frühgriechische Kunst S. 97 f. fig. 100.

TERRAKOTTER.

T. **1** a. VÆDDERBÆRER (Krioforos).

H. 0,27. Den røde Farve delvis afsprunget. Det er arkaiserende, ikke virkelig arkaisk Stil, som især den tynde Chlainas Folder viser. Højre Haand er hilsende hævet.

T **1** b (I. N. 2223). OVERDEL AF EN VÆDDERBÆRENDE FIGUR.

H. 0,09. Næse og Skægspids afstødt. Som Skæg- og Hjælmform viser, er det en kyprisk Krioforos.

T. **26** a. EROS LEGENDE MED EN FUGL. Statuette.

H. 0,21. Svage Spor af Forgyldning. I de løftede Hænder maa han tænkes at have holdt Snoren, til hvilken Fuglen var bunden. 2. Aarh. f. Kr.

T. **27** a (I. N. 2224). KVINDEHOVED FRA MYRINA.

H. 0,095. Mænade med et stort Smil over de fyldige Kinder og Vedbend- og Pinjekrans i Haaret. Pupillerne borede.

T. **41** a. HOVED AF EN SKÆGGET MAND.

H. 0,07. Kun Masken bevaret. Rester af Forgyldning i Ansigtet. Kopi efter en smuk, zeusagtig Type fra V Aarh. f. Kr.

T. **41** b. EROSHOVED.

H. 0,10. Kun den maskeagtigt tildannede Forside bevaret. Den røde Overflade minder om Terra-Sigillatakeramiken. Pupillerne fordybede.

T. **41** c. HOVED AF EN LEENDE SATYRDRENG.

H. 0,065. I Haaret Huller til Diadem.

T. **41** d. SATYRHOVED.

H. 0,05. Halsen stærkt bøjet, Brynene optrukne, vilde Lokkehvirvler.

T. **41** e. HOVED AF EN UNG EROS.

H. 0,07.

T. **41** f. LOKKET YNGLINGEHOVED.

H. 0,07. Rester af Forgyldning. Hellenistisk Stil.

T. **41** g. OVERDELEN AF EN LILLE EROS.

H. 0,08. Vingerne afbrudte. I Himation.

T. **41** h. ASKLEPIOSHOVED.

H. 0,08. Hellenistisk Type, sikret som Asklepios ved Vulsten i Haaret.

T. **41** i. ARKAISERENDE APOLLOHOVED.

H. 0,085. Rester af Forgyldning. Det er den strænge Stil fra Tiden efter Perserkrigene, der i dette Hoved er gennemført.

T. **57** a (I. N. 1261). SIDDENDE NEGER. Statuette.

Erhvervet fra Ægypten.

H. 0,60. Hovedet har været afbrudt. V. Haand mangler.

Graverede Pupiller. Udførelsen er meget raa. Negeren, der har kort, kruset Haar og kort Fuldskæg, er iført Himation, der dækker Skødet og venstre Skulder og blotter den svampede Bug. I højre Haand holder han en lille, primitiv Kande.

T. 78 a. LILLE HOVED AF EN GRÆSK YNGLING.

H. 0,12. Fundet i Rom. Da venstre Side er mindre udført end højre er dette Hoved, der, som Hageremmen viser, oprindeligt var hjælmklædt, sikkert Fragment fra et Højrelief eller en Gavl, forestillende en Kampscene.

T. 78 b. SKÆGLØST MANDLIGT HOVED.

H. 0,11. Vistnok fra et Højrelief eller en lille Gavlgruppe. Fundet i Tiberen. Hovedet paa den stærkt fremadbøjede Hals er, hvad Haarbehandlingen angaar, romersk, men i det levende, næsten fnysende Udtryk spores Indflydelse fra hellenistisk Patos. De altfor fremstaaende Øjne vidner om romersk Provinskunst.

T. 78 c. FEDLADENT KVINDEHOVED AF HELLENISTISK TYPE.

Haaret skjult af et Hovedbind (Kekryfalon).

T. 115 a. LØVEHOVED. Vandspyer fra en Gesims.

H. 0,19. Mage til 115.

T. 115 b (I. N. 2465). LØVEHOVED.

H. 0,21. Manken over Panden og lidt af Snudespidsen mangler. Munden er aaben, men ikke gennemboret; det er altsaa et Stykke Dekoration, ikke nogen Vandspyer. Stilen er IV Aarh. Behandlingen af Snude og Mankehaar minder om Mausoleumsskulpturerne. Udmærket Udførelse.

T. **119** a (I. N. 2328). VOTIVHOVED AF SKÆGGET MAND.

H. 0,30. Afbrudt en Del af Randen foroven. Iris svagt plastisk angivet.

Han bærer kort Fuldskæg, der ligesom Øjnenes Behandling tyder hen paa et Forbillede fra IV Aarh.'s Slutning (f. Kr.)

Ifølge Helbigs Opgivelse er dette og de følgende Hoveder (T. 119 b—T. 122 f undtagen T. 119 b og e fundne under en Udgravning ved den 11. Milesten paa Via Laurentina i Tenuta Castel di Decimo, altsaa indenfor Lanuviums (nu Pratica) eller Laurentums (nu Tor Paterno) Omraade. Disse Stæders gamle Helligdomme nød endnu i Kejsertiden høj Anseelse, og deres Kultus var fælles for Byerne selv og Hovedstaden (sml. G. Wissowa: Religion und Kultus der Römer S. 448, Iwan Müllers Handbuch).

Da de ligger i Havets Nærhed, var de lettere tilgængelige for oversøisk (græsk) Indflydelse, og saaledes forklares disse Hoveders ret rene græske Stilpræg.

For slige Votivhoveder, der mylrer i de italiske Helligdomme, giver Deonna: Statues de terre-cuite S. 201 Anm. 1, en fuldstændig Bibliografi. Sml. Lützow: Münchener Antiken Tav. 40.

T. **119** b (I. N. 2472). VOTIVHOVED AF EN SKÆGGET MAND.

H. 0,30. Kort Fuldskæg. Iris plastisk angivet. Hovedet omgivet af Kappen, der i disse Votivhoveder i Reglen bæres som hos Romertidens Ofrende. (Sml. Nr. 540). Smuk Udførelse. Bagsiden som sædvanligt raa.

T. **119** c (I. N. 2333). VOTIVHOVED AF EN YNGLING.

H. 0,29; fra Hage til Isse 0,21.

Det er IV Aarhundredes Stil. Alt er udmærket bevaret, ogsaa delvis de hvide Farver i Kappens Folder. Iris svagt ridset. God Udførelse.

T. **119** d (I. N. 2380). VOTIVHOVED AF EN YNGLING.

H. 0,28. Den nederste Rand afbrudt, Iris svagt antydet i Farve. Haaret, der er i Broncestil, minder ligesom Trækkene lidt om Polyklets Figurer, men Ansigtet er fyldigere.

T. **119** e (I. N. 2336). VOTIVHOVED AF EN YNGLING.

H. fra Hage til Isse 0,20. Halsen mangler. Noget portrætagtig, dog med Tilknytning til hellenistisk Erostype. Pandehaaret meget lokket, Baghovedet raat anlagt.

T. **120** a (I. N. 2385). VOTIVHOVED. Yngling.

H. 0,31. Noget af Kappen og det nederste af Halsen afbrudt. Et skønt og sjælfuldt Hoved af udpræget idealiserende hellenistisk Form, med nærmest skopasisk Øjendannelse.

T. **120** b (I. N. 2381). VOTIVHOVED AF EN YNGLING.

H. 0,20. Halsen er afbrudt. Rester af hvid Farve. Indridset Iris Halsens Hældning og det næsten patetiske i Blikket minder om Aleksandertidens græske Portrætter.

T. **120** c (I. N. 2386). VOTIVHOVED AF EN UNG MAND.

H. 0,20. Hele den ene Side mangler, dog med Undtagelse af et Stykke af Kappen. Udtrykket portrætagtigt.

T. **121** a (I. N. 2391). VOTIVHOVED I PROFIL. Yngling.

H. 0,23. Iris og Pupil mejslet. Ser mod højre. Kappe-, Haar- og Formbehandlingen aandløs Efterligning af V Aarh's Stil.

T. **121** b (I. N. 2390). VOTIVHOVED I PROFIL AF EN YNGLING MED KAPPE.

H. 0,23. Halsén og en Del af Kappen forneden afbrudt. Ser til venstre. Det er nærmest Augustustidens Haarsætning.

T. **121** c (I. N. 2389). VOTIVHOVED I PROFIL AF EN YNGLING.

H. 0,25. Velbevaret med Kappe og Hals. Ser til venstre.

Saadanne Votivhoveder som T. 121 a—c ophængtes sagtens paa Tavler, og her har vi muligvis Oprindelsen til de i Oldtiden sjældne og først i den romerske Kejsertid anvendte Medaillonbilleder som Nr. 682 a.

T. **122** a (I. N. 2379). KVINDEHOVED AF AFRODITETYPE.

H, 0,25. Halsen afbrudt; den hvide Farve delvis afskallet. I Øjnene endnu Rester af rød Farve. I v. Øre Hul til en Ørenring. Et ædelt Kvindehoved, nærmest af praksitelisk Stil, med Smilehul i Hagen, koket Pandelok og blødt bølget Haar uden Slør. Isse og Baghoved raat anlagt.

T. **122** b (I. N. 2382). VOTIVHOVED AF EN KVINDE MED SLØR.

H. 0,30. Noget af den nederste Rand afbrudt. Frisuren med det kreppede Pandehaar og de fine Fletninger derover er Tiberius-Claudiustidens. (Sml. Nr. 643 for Fletningen). Munden er grov med tykke Læber, Øjeæblet runder stærkt udad. Det er et romersk Portræt.

T. 122 b—d synes pressede i samme Form.

T. **122** c (I. N. 2383). VOTIVHOVED AF KVINDE MED SLØR.

H. 0,28. Mere af Halsen afbrudt. I Ørerne et langagtigt Smykke.

T. **122** d (I. N. 2384). VOTIVHOVED AF EN KVINDE MED SLØR.

H. 0,25. En Del af Slør og Baghoved samt forreste Del af Halsen mangler. Sml. T. 122 b.

T. **122** e (I. N. 2387). VOTIVHOVED AF EN KVINDE.

Højde fra Hage til Isse 0,15. Det meste af Sløret, Halsen, lidt af Næsetippen og af venstre Side mangler. I højre Øre et stort, pladeagtigt Smykke. Hovedet er portrætagtigt, Frisurens Smaakrøl viser hen til Claudiustiden.

T. **122** f (I. N. 2388). VOTIVHOVED AF EN KVINDE.

H. fra Hage til Isse 0,18. Stærkt fragmenteret. Ligner det foregaaende.

T. **122** g (I. N. 2335). VOTIVHOVED AF EN KVINDE.

H. 0,31. Brunt Ler; Malingen stærkt ødelagt. Haaret falder frit ned om Kinderne, indfattet af et Slør. I venstre Øje er Iris plastisk angivet. Et idealiseret Portræt, dog med noget individuelt, næsten mut i Udtrykket.

T. **122** h (I. N. 2332). VOTIVHOVED AF EN UNG KVINDE.

H. 0,22. Den gule Maling er moderne. Frisure som T. 122 g, dog med Tilføjelse af fint Pandehaar. Om Halsen Perlebaand. Iris svagt indridset. Intet Slør. God Udførelse.

T. **124** a (I. N. 2479). KVINDEHOVED. Akroterie.

H. 0,31. Forneden delvis afstødt, ellers smukt bevaret, med rig Bemaling. Det er Koretypen fra Perserkrigenes Tid, og der er arkaisk Ynde over dette Hoved, der muligvis stammer fra Grækenland selv.

T. **131** a (I. N. 2228). ATTISK LEKYTHOS.

H. 0,52. Afbrudt Hanken. To Efeber ved et Gravmæle, paa hvis Fodstykke den Døde, en ung Mand, sidder.

T. **131** b (I. N. 2229). ATTISK LEKYTHOS.

H. 0,50. Tegningen paa den hvide Grund stærkt ødelagt. Man skimter Spor af en Terne med Smykkeskrinet overfor en siddende Kvinde.

T. **131** c (I. N. 2241). ATTISK LEKYTHOS.

H. 0,16. Tegningen er raat udført; en ung Mand i Chlamys og med to Spyd nærmer sig et Gravmæle.

T. **131** d (I. N. 2307). STORT RELIEFSMYKKET FAD AF RØDLIGT LER.

Udvendig Diameter 0,46; indv. Diam. 0,36; indv. Dybde 0,08; H. 0,17. Stilen nærmest beslægtet med etruskisk Bucchero, i hvert Fald italisk.

Paa den udvendige Rand en Frise, presset med Stempel, gentagende 7 Gange følgende Motiver: løbende Mand (i Knæløbskema), bevinget Løve, to Hjorte eller Antiloper med ludende Hoveder, Vildsvin, under hvis Hoved ses en Roset som Fyld. I den ene Gentagelse mangler en af Hjortene.

Paa den indvendige Rand samme Frise, 5 Gange gentaget + et Stykke af den vingede Løve.

T. **135** a (I. N. 2334). SVØBELSEBARN. Votivstatuette.

H. 0,30. Den nederste Del mangler. Tarvelig Udførelse. Synes at være fra den romerske Kejsertid.

T. **141** a. TERRAKOTTARELIEF MED SILEN, EROS OG BAKKHANTINDE.

H. 0,45. Br. 0,40. Fundet ved Neapel 1906 sammen med et andet Relief, som den italienske Regering beholdt. Sammensat af flere Stykker og ufuldstændigt ved venstre Rand.

Silen og Eros omfavner hinanden; den første har en Vedbendkrans i Haaret, den sidste er lidt uheldigt tegnet, saaledes at hans højre Ben ikke ses. Foran dem en Mænade, larmende med en Tamburin. Foroven Æggestav, forneden Palmetbort. Typen er velkendt og findes i flere Gentagelser, af hvilke den bedste er i Britisk Museum, London. v. Rohden und Winnefeld: Architektonische römische Tonreliefs der Kaiserzeit Tav. C 1 og S. 41 med Fig. 78. Vort Relief nævnet S. 42. Sml. ogsaa Reinach: Repert. de Reliefs III 145, 1.

T. **147** a (I. N. 2211—18). ETUI MED SMAA TERRAKOTTER.

Hovedstykket er 1) et Relief med en Amazone, hvem en Kriger søger at rive af Hesten. Bredde 0,20. De andre Stykker er: 2) en arkaisk Kvindefigur; 3) lille Reliefplade med to kæmpende Krigere; 4—5) To Par Palmetter; 6—7) To Kvindehoveder; 8) Medusahoved.

T. 148 a (I. N. 2464): FRISE MED ORNAMENTER.

L. 0,50. H. 0,21. Foroven Kymation, forneden Bølgeornament (Hagespiraler). Billedfladen smykkes af Søuhyrer, springende Delfiner og Smaablomster. Af Farven er en Del bevaret.

BRONCER.

Br. 1 a (I. N. 2612). STATUETTE AF EN BONDE ELLER FISKER.

Fortrinlig aleksandrinsk Statuette. H. 0,13. Afbrudt venstre Arm. Han bærer en flad skraveret Hat (af samme Form som nr. 375) og paa Ryggen et Kar. Han har Fuldskæg og lange Bakkenbarter, der i Forening giver ham et usoigneret Udseende. Højre Haand, hvis Fingre er afbrudte, støttede sig sandsynligvis paa en Kæp. Han bærer et Lændeskørt, hvis Sidefolder falder langt ned paa Laarene, men blotter Genitalia; det fastholdes af et langt Tørklæde med flagrende Baandender. Den deforme Brystkasse og den puklede Ryg viser, at han er en rachitisk Stakkel, af en Type, vi kender fra hellenistiske Terrakotter. (Sml. Pottier: Diphilos S. 95). Vor lille Bronce er de bedste aleksandrinske Broncefigurer jævnbyrdig: de kostelige Negerdrenge, den nubiske Frugthandler, der lyskes af en Abekat, den frække fængslede Negerslave, Galningen, der kværker sig, og alle de andre morsomme og uhyggelige Skikkelser fra denne Storbys internationale Gadeliv (Collignon: Hist. de sculp. gr. II S. 568 fig. 294. Athen. Mitt. X 1885 Tav. X—XII. Photogr. Giraudon Nr. 76. Michäelis, Arch. Jahrb. XII 1897 S. 49 ff. Sml. ogsaa Fiskeren fra Myrina, Pottier

og S. Reinach: Nécropole de Myrina Tav. XLVII 4 og de uhyggelige Krøblinge fra Romertiden i Bronce og Elfenben, Papers of the British School at Rome IV 1907 S. 279 ff.)

Fr. Poulsen, Ord och Bild 23 Bd. S. 370.

Br. **2** a (I. N. 2471). ARKAISK YNGLING (Kuros). Statuette.

Højde 0,15. Der mangler højre Fod og Attributtet i højre Haand. Overfladen, særligt af Ansigtet stærkt afslidt.

Det er en »Apollon« med brede Skuldre, Hvepsetalje og svære Laar, i frontal Stilling og med venstre Ben sat frem foran højre, altsammen Træk fra den græske Kunsts Barndom før Perserkrigene. I højre sænkede Haand har han holdt et Attribut; venstre Haand støtter mod Hoften, saaledes at kun Pege- og Langfinger er strakt frem paa Bugen. Motivet: Haanden ved Hoften er sjældent i arkaisk Skulptur; sml. 1 a og den lille Bronce: Walters: Catal. of the Bronzes of Brit. Mus S. 69 nr. 499.

Br. **4** a (I. N. 2225). KVINDEFIGUR MED OVERFLØDIGHEDSHORN. Statuette.

H. 0,15. Afbrudt højre Arm fra Midten. Hun bærer Peplos og Himation; i Foldebehandlingen Motiver fra IV Aarh.

Br. **6** a (I. N. 2226). RIFLET BRONCESKAAL MED LØS HANK.

Under Hankene Attacher, hver med et Kvindehoved.

H. 0,13. Diameter 0,175. Fra Syrien.

Br. **6** b (I. N. 2227). SKAAL MED MIDTBULE (Umbilicus).

Diameter 0,17. Skaale som denne ses ofte i de ofrendes Haand.

TILFØJELSER OG RETTELSER TIL KATALOG AF 1907.

1. At Øjet ikke er udarbejdet med plastisk angivne Laag, er ikke sjældent i arkaisk-attisk Kunst. Sml. Bulle: Der schöne Mensch [2] I Tekst S. 566.

2. Perrot & Chipiez VIII S. 447 og fig. 222.

3. Sml. for Stil og Type Broncehovedet fra Akropolis, Bulle: Der schöne Mensch [2] I Tav. 226.

4. Den omtalte Blytap i Issen hidrører fra en Meniskos, et Jærnspid til at forhindre Fuglene i at sætte sig paa Figuren; denne Indretning anvendtes hyppigt ved Skulpturer, opstillede i fri Luft. Sml. Sfinksen fra den themistokleiske Mur, Athen. Mitt. XXXII 1907 S. 552 og T. XXIII. For Perleparykkens Skyld er denne Sfinks nævnet i Poulsen: Der Orient und die frühgriechische Kunst S. 155.

5-6. Sml. Løven fra Perachora (lidt ovenfor Lutraki), nu i Musæet i Boston. Revue arch. 1897, I S. 134 og T. IV (Perdrizet) og Br. Br. 641—645. I Teksten til disse Tavler er Løverne her omtalte og afbildede S. 6—7. (Br. Schrøder).

8. Bull. de corr. hell. XXXVII 1913 S. 388 f. fig. 1 a—b.

10. Denne Kvindefigurs Øresmykker er af en gammelionisk Form, der holdt sig paa Kypern. Sml. Poulsen i Arch. Jahrb. XXVI 1911 S. 235 Anm. 3 og Der Orient und die frühgr. Kunst S. 105 og 180.

11. Lechat: Sculpture attique avant Phidias S. 258 m. Anm. 3. Deonna: Apollons archaiques S. 143 nr. 21 og S. 249. Bulle: Der schöne Mensch[2] I Tav. 197. E. Waldmann: Griechische Originale. Leipzig 1914. Afb. 31.

12. Det er en Del af venstre Øre, der er restaureret.

14. Øresmykkerne som hos Nr. 10.

15. Forsvundet.

16. E. Waldmann: Griechische Originale. Afb. 28.

20. Sml. for Foldekastet med Akropoliskoren, Lechat: Au Musée de l'Acropole S. 163 fig. 13.

22. Mendel: Catal. des sculptures de Constantinople I S. 224. Hamdy-Bey og S. Reinach: Nécropole royale de Sidon S. 158, 169, 171. Sml. om disse Hoveder F. Studniczka, Arch. Jahrb. XXVI 1911 S. 90.

23. Reinach: Repert. de Reliefs II 184,5. Sml. Lechat: Sculpture attique avant Phidias S. 282 Anm. 5. Et endnu ældre spartansk Relief med Fronton findes i Musæet i Sparta, Arndt-Amelung 1311. Begge Relieffer er dog vist fra IV, ikke V Aarh.; Sparta holdt stædigt fast paa den »gamle« Stil (sml. Kirchhoff: Griech. Alphabet[4] S. 100), og Filosoffernes Spartanerbegejstring i IV Aarh. er maaske ikke uden Sammenhæng med de arkaiserende Værker i Athen ved denne Tid. — Sml. ogsaa Tod og Wace: Catal. of the Sparta Musæum S. III.

26. Sml. Hermes i München af samme Type, Arndt-Amelung 830/1.

27. Skægløse Hermer i den hieratiske Stil er langt sjældnere end de langskæggede. Sml. S. Eitrem i Paully-Wissowa s. v. Hermai S. 699.

28. Lechat: Sculpture attique av. Phid. S. 456 Anm. 2. Furtwängler: Meisterwerke S. 76 Anm. 3. Münchener Sitzungsber. 1897, II S. 112 Anm. 2. Deonna: Apollons archaiques S. 7, 8, 360 og 382. Det er ikke noget græsk Arbejde, men italisk Imitation af et argivisk Værk.

29. Deonna: Apollons archaiques S. 251. Dér sammenlignet med Hovedet paa den Strangfordske Apollon London, Br. Br. 51.

30. Aigisthos' Drab. Motivet drøftet af Welcker: Alte Denkmäler II S. 166 og Tav. VIII 14. Kleins Tydning, Oesterr. Jahresh. XIII 1910 S. 166, som Menelaos og Helena er umulig; Drabsmandens Bevægelse gaar, som Haandbevægelsen viser, bort fra den Kvinde, vi skal tro er Helena. Afb. Reinach: Repert de Reliefs II 183,1.

31. Dette italiske Relief bestemmes ligesom Nr. 30 som tidlig romersk Efterligning af et etruskisk, arkaisk Forbillede i Furtwängler: Gemmen III S. 268.

32. Dette Hoved er vistnok mandligt, af en ung Apollon, ligesom det stilbeslægtede Somzée-Hoved i Musæet i Bryssel; sml. Lechat, Revue arch. 1900, II S. 1 ff. og Tav. IX—X (= K. A. S. 176) og Fr. Cumont: Catalogue du Musée du Cinquantenaire Nr. 1.

33. Den mærkelige Omdannelse af Forhaarets Krøl tyder virkeligt paa senere Efterligning.

34. Sml. Studniczka: Bildnis des Aristoteles S. 21. Om Tvillingshermer i græsk Kunst se Fr. Poulsen: Der Orient und die frühgr. Kunst S. 98 f. og i S. Eitrem, Pauly-Wissowa s. v. Hermai S. 706.

35. Sagnet, til hvilket Relieffet knytter sig, er følgende: Athena bad Hefaistos lave sig Vaaben. Hefaistos gør, som hun beder, men gribes af Kærlighed til den jomfruelige Gudinde og forfølger hende. Vort Billede

fremstiller Overrækkelsen af Vaabnene (Hjælmen); Øjeblikket derefter: Forfølgelsen af den flygtende Gudinde ses i det arkaistiske Relieffragment i Faustinatemplet, Rom; Arndt-Amelung 818. — Om vort Relief se iøvrigt Oesterr. Jahresh. I 1898 S. 82.

40. Sml., hvad Tvillingsformen angaar, med Nr. 34.

41. Det er Hovedet af en Sfinks; liggende Sfinkser var almindelige som Armlæn. Det stilbeslægtede Hoved i Musée Fol i Genève er ikke fra samme Tronstol, som de afvigende Størrelsesforhold viser.

43. Sml. H. Lechat: Sculpture attique av. Phidias S. 127.

44. Arndt-Amelung Tekst til 604 c.

45. N. C. G. 109. Sml. for Tilstykningen med Neugebauer: Studien über Skopas S. 26.

47. N. C. G. 97—98. Der er absolut intet skopasisk ved dette Hoved med den ovale Ansigtsform; Skopas' Hoveder er mere firkantede.

50. N. C. G. 105. Det er en Pastiche, kun det nederste Parti indtil Knæet er antikt. Partiet derfra og til Bæltestedet hører ikke til og er vistnok moderne. Overkroppen er absolut moderne.

53. Ringen gaar ikke gennem Tyrens Næse, men er den store Jærnring, til hvilken man bandt Offerdyret. En Hjort foran et Alter, som paa Bagsidens Relief, forekommer allerede i hellenistisk Tid. Schreiber: Hellenistische Reliefbilder Tav. 67.

54. Et i Efesus fundet Relief fra et Alter indeholder en Fremstilling af denne polykletiske Amazone, og skønt Billedfladen er afbrudt lige under venstre Haands Fingre, faar vi dog gennem dette Relief to Ting sikrede: 1) at Lænestillingen er oprindelig; 2) at venstre Haand er bøjet nedad med stærkt krummet Haandled, saaledes at

man ikke kan give hende et Spyd i Hænde. Oesterr. Jahresh. V 1902, Beiblatt S. 63 fig. 17.

56. N. C. G. 104.

58. Sml. Helbig: Führer[3] I nr. 69. Amelung vakler mellem Benævnelserne Dionysos og Ammon.

60. Sml. Torsoen af samme Type Arndt Amelung 812—3.

63. Ausonia V 1911 S. 94 fig. 20. Schröder, Arch. Jahrb. XXVI 1911 S. 37 ff. og Afb. 4. Sml. for Foldebehandlingen med den skønne Athenastatuette fra Bulla Regia, i Bardomusæet. Musée Alaoui II Tav. XXXII og Tekst nr. 1018. A. Merlin: Le temple d'Apollon à Bulla Regia Tav. IV 2. Furtwänglers Anbringelse af Figuren som Midtfigur i samme Tempel, til hvilket Niobiderne nr. 398 og 399 har hørt, umuliggøres ved Dimensionerne, der er altfor smaa. Det vilde ogsaa være urimeligt, om samme Kunstner skulde anvende det gennemsigtige Gevandt ved den roligt staaende, det tunge, ugennemsigtige ved den stærkt bevægede Figur nr. 398.

64. Sml. en Efebstatue i St. Petersborg, Conze: Beiträge zur griech. Plastik Tav. IX.

68. Det er ikke nogen Gentagelse af »Adonis« fra Centocelle i Vatikanet (Br. Br. 379); særligt er Bugens nedre Begrænsning helt forskellig, i vor Figur spids, i »Adonis« (eller Eros) bredt afrundet. Angaaende Bevaringen af det polykletiske Skridtmotiv i denne og andre Figurer fra IV Aarh. se Collignon, Monum. Piot XIX 1911 S. 158.

70. Den største og skønneste Kopi af denne Type findes i Bardomusæet i Tunis. Musée Alaoui II Tav, XXXIV 2 og Tekst nr. 1013. Bibliografi til Typen Arndt-Amelung Tekst til 1879.

72. N. C. G. 108. Sml. Arndt-Amelung 1911—13.

73—74. Arndt-Amelung Tekst til 2013.

73. N. C. G. 108.
75. N. C. G. 116. Om Typen sml. Tekst til Br. Br. 618/9 og Lechat, Revue des études anciennes 1910 S. 59 ff.
79. Sml. Br. Br. 618—619.
81. Arndt-Amelung Tekst til T. 1205/6. Arch. Jahrb. XXVI 1911 S. 39. Sml. ogsaa den ligeledes sammenstykkede Artemis i Palazzo Corsini, Arndt-Amelung 337. Det er nu paavist, ved Fundet af en fragmenteret Statuette fra Milet, at Hovedet virkeligt hører til Figuren. (Arch. Jahrb. l. c.)
82. Arndt-Amelung, Tekst Ser. IV S. 66, Efterskrift til 637—8.
83. Arch. Anz. XIX 1904 S. 224 f. Studniczka, Festblatt zum Winckelmannstage der Univ. Leipzig 1912. Sml. ogsaa Bulletino communale XIV 1886 Tav. 14—15. — Sml. Artemis' Bæltespænde med Arndt-Amelung 1815 og Foldebehandling med Artemis i Berlin, Katal. der ant. Skulpt. nr. 61. — Ifigeneia alene afbildet, E. Waldmann: Griechische Originale, Afb. 164.
84. Revue arch. 1904, II S. 372 fig. 1.
85. Figuren i München er Furtwängler: Beschreibung Nr. 214. Sml. Meisterwerke S. 203.
86. Sml. Arndt-Amelung 326 (i Palazzo Corsini).
88. Sml. Arndt-Amelung 919.
89. Arndt-Amelung 2014.
90. R. R. IV p. 24, 2. Om andre Akrolither af samme Teknik se foruden Nr. 517 ogsaa Amelung, Oesterr. Jahresh. XI 1908 S. 183.
92. N. C. G. 96. Reinach: Repert. de la stat. IV p. 25,2.
93. Reinach IV p. 25,4. Thrasymedes Kolossalstatue i Epidauros (Pausanias II 27,2) var som vor siddende, og Guden støttede den ene Haand paa Staven. Men den anden holdt han over den hellige Slanges Hoved, og

ved hans Side sad en Hund, og Tronen var rigt smykket med Billeder ligesom Zeustronen i Olympia.

96. N. C. G. 119.

97. Reinach: Repert. de la stat. IV p. 21,6.

98. Amelung, Oesterr. Jahresh. XI 1908 S. 196. Sml. Br. Br. 511—2.

99. Nu forsynet med Afstøbninger af Ince Blundell Hall-Statuens Hoved og Arme. Den beslægtede Statue i Stockholm i Brising: Antik konst i Nationalmuseet i St. Tav. XVI.

100. Det er offentliggjort N. C. G. Tekst S. 71. Sml. ogsaa Arndt-Amelung 163, 942—3 og 1129. En Variation af Typen i Bardomusæet, Musée Alaoui Tav. XXXIII 3, Tekst nr. 1017.

101. Amelung, Oesterr. Jahresh. XI 1908 S. 174. Sml. for Stilen Arndt-Amelung 307.

102. Athena Hope-Farnese. Se om Kopierne af denne Type Hekler i Münchener archäologische Studien dem Andenken Furtwänglers gewidmet S. 148 ff. Vor Replik hører til den hyppigere gentagne, ældre og stilstrengere Hope-Type, men er fejlagtigt restaureret (Hoved o. a.) efter »Farnese«-Athena i Neapel. Sml. Preyss i Arch. Jahrb. XXVII 1912 S. 108 og 114 m. Afb. 25. Sml. ogsaa ssts. XXVIII 1913 S. 244.

105. Sml. Amelung: Vatik. Katal. I Tav 17 nr. 107 A og S. 122. Sml. ogsaa Arndt-Amelung 1075. Det er en Athena i hellenistisk Formgivning ved: 1) det højtsiddende Bælte, 2) det lange Overfald (Apoptygma), 3) den ombøjede Kant af Ægis.

106. Sml. for den skraat hæftede Ægide en stilistisk beslægtet Statue, Gauckler: Musée de Cherchel Tav. XV 1 og S. 139.

110. Omtalt Amelung, Vatik. Katalog II S. 657 som Replik

af Hovedet paa Hermes Ingenni. En tredie Replik Arndt-Amelung 644/6. Typen er myronisk.

111. Furtwängler: Neuere Fälschungen S. 11.

113. Statuen med det galt paasatte Hoved 255 afb. Arndt-Amelung 1167. Legemet er ikke polykletisk, men af noget ældre Type.

114. Lippold i Arch. Jahrb. XXIII 1908 S. 203.

115. N. C. G. 95. Sml. ogsaa Arndt-Amelung 955/7 og Heraklesstatuen i Madrid ibid. 1545/7.

117. N. C. G. 94.

118. N. C. G. 130/1. Hovedet paa Dresdenerathleten er en Del anderledes. Sml. Hekler: Bildniskunst der Griechen und Römer Tav. 48. Beslægtet, men ogsaa noget forskelligt et Hoved i Ufficierne, Hekler anf. V. Tav. 91 b (= A. B. 341/2).

121. N. C. G. 144. Sml. Mendel: Catalogue du Musée de Brousse. 1908. nr. 8.

124. N. C. G. 155. Tidligere i Tyskiewicz' Samling. Bagdelens stramme Form tyder snarere paa en oprindelig Mandsfigur.

125. Et af de faa i Athen fundne nyattiske Stykker. Hauser, Oesterr. Jahresh. XVI 1913 S. 54 Anm. 38. Sml. Hauser: Neuattische Reliefs Type 26. Sml. ogsaa den dansende Hermafrodit, Helbig: Collection Baracco II Tav. LXVII.

126. Klein i Zeitschrift für bildende Kunst 1908/9 S. 102 Anm. 1. Foruden de af Klein opregnede Repliker findes endnu et Hoved i Ince Blundell Hall ved Liverpol.

127. N. C. G. 148.

128. Sml. de dansende Krigere paa Vasen i Galleria dei Candelabri nr. 241. Ogsaa i Villa Borghese er det en Vase (ikke et Alter), der ligner vor.

141. Arndt-Amelung Tekst til 264 og 1412. Hekler i Münchener archäol. Studien dem Andenken Furtwänglers gewidmet. S. 146.

143. N. C. G. 146. De unge Pigers Kranse er mærkeligt nok ikke Myrte-, men Laurbærkranse. Det hele Relief er ikke ganske paalideligt som Antik.

144. E. Küster: Die Schlange in der griech. Kunst und Religion S. 147 Anm. 3. Relieffet er vistnok en moderne Forfalskning.

145. Uægte, fjærnet til Magasinet.

147. Sml. de bedre Hoveder i Orto botanico, Arndt-Amelung 809—810 og i engelsk Privateje, Br. Br. 543.

149. Sml. Arndt-Amelung 1832/3.

152. Der kendes ialt 8 Repliker af den Type. Arndt-Amelung 1656/7 m. Tekst.

153. Sml. Arndt-Amelung 1045.

155. N. C. G. 107 t. v. Sml. Journ. of hell. stud. XXIX 1909 S. 251 og Arch. Jahrb. XXV 1910 S. 132 Afb. 4, den ældste Blottelse af den Art paa en Vase fra IV Aarh. f. Kr.

156. N. C. G. 106. Fra Tyskiewicz' Samling. Ved højre Laar Puntello, sagtens til Støtte for en Oinochoë (Skænkekande).

158. Arndt-Amelung 1168. Mahler: Polyklet S. 38. Se ogsaa under Nr. 403 a.

162. De to symmetriske Huller i Panden har vist snarest tjent til Indsættelse af smaa Tyrehorn.

164. N. C. G. 122—123.

168. N. C. G. 138 t. h. Sml. Amelung: Vatik. Katalog I Tav. 38 nr. 82.

170. N. C. G. 137 t. v.

174. N. C. G. 156. Fundet 1884 i Sallusts Haver i Rom.

Arbejdet viser hen til II Aarh. e. Kr. Det er den hyppige Amor-Somnus, der her er fremstillet.

176. Sml. om Typen Amelung: Vatik. Katalog I S. 499 nr. 287. Ogsaa i Indskrifterne er Forestillingen om Døden som en Søvn almindelig i den romerske Kejser tid. Sml. I. P. Jacobsen: Manes S. 57 (med Bibliografi).

178. N. C. G. 106 t. h.

179. N. C. G. 119. Figuren er mere lysippisk end praksitelisk, med livfuld Bevægelse i Hoftepartiet.

180. N. C. G. Tekst S. 172 fig. 93. Sml. Arndt-Amelung 1914 og Vægmaleriet, Röm. Mitt. XVI 1901 S. 340.

181. N. C. G. 124.

183. N. C. G. 137 t. h. Sml. Motivet med Satyrgrupperne, P. Gauckler: Musée de Cherchel Tav X 2 og S. 122 og Fr. Cumont: Musée du Cinquantenaire Nr. 19.

184. N. C. G. 108 t. v. Det er vistnok Ares' Hjælm, Eros sætter sig paa Hovedet.

185. Omtalt Tekst til A. B. 321/2. N. C. G. 147 t. h.

186. Reinach: Repert. de la stat. IV p. 27,3

187. Man maa tænke sig denne Flodhest som Fontænefigur, med Vandstraale ud af Munden som Flodhestene i Campanarelieffet T. 140.

188. N. C. G. 108 C. Arndt-Amelung 489. Figuren gaar tilbage paa en Original fra Praksiteles' Kreds.

193. Arndt-Amelung 1799/1800. Bienkowski: Celtarum imagines I 60 ff. fig. 73 a—b. Det er carrarisk, ikke pentelisk Marmor, en romersk Kopi efter et pergamenisk eller rhodisk Forbillede.

194. Conze: Attische Grabreliefs II S. 176. Trods Arndts Benægtelse i Tekst til N. C. G. 82 er det sikkert, at hun holder en Fugl i Hænderne og har to Baand i Haaret.

196. Det er ikke noget Arbejde fra Fidias' Tid, men hører til en Gruppe »antike Forfalskninger« fra den romerske Kejsertid, der aabenbart udgaves for at være fra den strænge Stils Tid (d. e. Tiden lige efter Perserkrigene). Sml. Perdrizet i Revue arch. 1903, II S. 211 og T. XIII og Mendel: Catal. des sculptures de Constantinople I S. 239 ff.

197. Reinach: Repert. de Reliefs II 184,1. Poulsen, Nord. Tidsskr. for Filol. 1913 S. 145 ff., efterviser Relieffets utvivlsomme Ægthed.

198. Reinach: Repert. de Reliefs II 185,1. Hekler, Ausonia V 1911 Tav 1. Heklers Beskrivelse er meget overdreven i sin Begejstring. Relieffet er stærkt overarbejdet, navnlig den staaende, unge Pige, og derved saa forringet og i sine Gevandtdetails saa uklart, at flere ansete Forskere har anset det for uægte.

199. Indskriften lyder:

ΣΩΜΑ ΜΕΝ ΕΝΤΟΣ ΓΗ ΚΑΤΕΧΕΙ ΤΗΝ ΣΩΦ ΡΟΣΥΝΗΝ ΔΕ ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΤΗΝ ΣΗΝ Ο[Υ] ΚΑΤΕΚΡΥΨΕ ΤΑΦΟΣ.

Transkriberet lyder dette Gravepigram:

σῶμα μὲν ἐντὸς γῆ κατέχει, τὴν σωφροσύνην δέ,
Χρυσάνθη, τὴν σὴν οὐ κατέκρυψε τάφος.

(Legemet indeslutter Jorden, men din Klogskab,
Chrysanthes, skjulte Graven ikke).

Sml. Sapfos Gravskrift i Anthologia Palatina VII 16 og Solons ssts. 87.

205. Conze: Attische Grabreliefs Tav. 353 nr. 1666 a. Sml. Weicker: Der Seelenvogel S. 173,13.

206. Hekler, Ausonia V 1911 S. 7 ff. og Tav. II. Relieffet er omtalt i Teksten til Arndt-Amelung 695/7. Reinach: Repert. de Reliefs II 185,3.

219. Reinach: Repert de Reliefs II 185,2. Hekler, Ausonia V 1911 S. 4 fig. 1.

221. Conze: Attische Grabreliefs Tav. 217 nr. 1063 og Tekst II S. 229. Der læses *Λεοχάρης* over Krigeren, *Κλεοχάρης* over Bedstefaderen. Det sidste er den rigtige Form. Sml. Dittenberger: Sylloge 530, 163.

222. Conze anf. Værk II Tekst S. 141 nr. 663. Journ. of hell. stud. 1885 S. 42.

226. Den mærkeligt formede Hjælm, Drengen bærer, genfindes paa Aleksandersarkofagen og paa Aristonautes' Gravmæle o. a. St. Arndt-Amelung Tekst til 677/8 og 695 ff. Schröder, Arch. Jahrb. XXVII 1912 S. 343 og Beilage 10,1—3.

230. Sml. et Gravrelief med lignende Motiv i Neapel, Arndt-Amelung 1326, og en Stele fra Delos, Bull. de corr. hell. 1905 Tav. 13 og S. 54. Ellers er Skibbruddet et Votivreliefmotiv, og talrige Votivtavler af den Art fandtes især i Isishelligdommene. Juvenal Sat. XII 27 f. og XIV 302. Cicero: De natura deorum III 37, 89. — Vort Reliefs Indskrift betyder: »Rufion, Filemation og Ma, Børn af Antipatros, Vipsanus' Søn«. Aabenbart er alle tre Søskende omkomne ved Skibbruddet og Relieffet sat paa en tom Grav (Kenotaf). Der ses derfor en Mand og to Kvinder paa det synkende Skib. Navnet Filemation klinger som en Hetæres (sml. C. I. G. V 2, 336); Navnet Vipsanus = Vipsanius er romersk.

231. N. C. G. 88. Se om de forskellige Helligdommes Beliggenhed i Piræeus, Judeich: Topographie von Athen S. 399. Manden foran Bendis er ikke Asklepios, men en Heros ved Navn Deloptes.

232. N. C. G. 87. Reinach: Rep. de Reliefs III 59,1. Pauly-Wissowa VI I S. 1237.

233. N. C. G. Tekst S. 135.
235. Om den Art Relieffer se Küster: Die Schlange in der griech. Kunst und Religion S. 81 m. Anm. 1.
236. Den mandlige Hovedperson bærer Modius ligesom Serapis og som ofte de Døde paa »Totenmahlreliefs«. Sml. f. Eks. Fr. Cumont: Musée du Cinquantenaire Nr. 73.
237. Sml. Svoronos: Nationalmuseum von Athen Tav. CXVI —CXX og v. Salis i Arch. Jahrb. XXVIII 1913 S. 19—22.
238. Collignon: Statues funéraires S. 237 Anm. 1. Ssts. fig. 154—5 Tyren paa Kerameikosgravpladsen afbildet, hvis Plint og Ben ligesom i dette Eksemplar er restaurerede.
239. E. Küster: Die Schlange in der griech. Kunst und Religion S. 106 Anm. 1. Relieffet var sandsynligvis indviet til Zeus Meilichios, der dyrkedes i Piræeus i Skikkelse af en vældig Slange.
240. Fordægtigt. I hvert Fald et Gravrelief med Banketscene, intet Votivrelief.
241. Nær beslægtet i Stil, men af fornemmere Udtryk er Hovedet i det kapitolinske Musæum, Arndt-Amelung 443/4.
242. Dette Hoved er ikke offentliggjort i N. C. G. Det er Nr. 442 = N. C. G. 78.
245. Sml. for Typerne Arndt-Amelung 417—9 og De Waal: Quomodo monstra marina artifices graeci finxerint. Bonner Dissert. 1896.
246. Guida del Museo Nazionale di Napoli S. 50 fig. 18. Mahler: Polyklet S. 103 fig. 27—28. Hera Farnese afb. Br. Br. 414.
247. Br. Br. 507. Hekler, Münchener arch. Studien dem Andenken Furtwänglers gewidmet. S. 171.

249. Vistnok uægte.

250. Sml. Arndt-Amelung Tekst til 132 med »Nachtrag« Serie I 2 S. 19. Typen er udpræget polykletisk, og i Dresden har man kunnet give Torsoen Benene af Polykleitos' Doryforos i Afstøbning og de passer aldeles.

253. N. C. G. 102—103.

256. N. C. G. 101. Lippold, Arch. Jahrb. XXVI 1911 S. 278 Anm. 5.

258. Sml. Arndt-Amelung Tekst til 593 A.

260. Arndt-Amelung 154—5. Sml. P. Gauckler: Musée de Cherchel Tav. VI—VII lignende Kolossalmasker, deriblandt ogsaa en skægløs Herakles.

261. Den venstre Haand har holdt baade Bue og Pil ligesom Figuren Arndt-Amelung 1956 t. v.

262. Lille Herakleshoved. N. C. G. 118.

263. N. C. G. 93.

265. N. C. G. 127. Lechat, Revue de l'art ancien et moderne 1912 II S. 13 m. Anm. 4.

266. N. C. G. 126. Lechat forkaster med Rette Arndts Tydning som den cypriske Lokalgud Afroditos og ser i Figuren en isoleret Herakles i Omfalekostume. Revue de l'Art 1912 II S. 14 m. Anm. 2—3.

267. Banco-Sticotti: Antikensamml. im erzbisch. Seminar zu Udine S. 27 nr. 34. Arndt-Amelung 1375—7.

270. Det nævnte Relief i Gabinetto delle Maschere fortolkes nu af Amelung (Vatik. Katalog II Tav. 80 nr. 444) som forestillende Herakles, der tager Bad i en Kilde. Vor Fremstilling er ved Møgkurven sikret som Augiasæventyret.

271. Sml. den stribede Patinering, der er moderne, med Figurens i Arndt-Amelung 2069. Figuren behandlet Br. B. 596—7 (Furtwängler).

272. Mariani, Ausonia II 1907 S. 216. Lippold i Arch.

Jahrb. XXVI 1911 S. 272 Anm. 2 og S. 279 (II 2). Sml. ogsaa vor Buste Nr. 272 a.

273. N. C. G. 128/29. Højde 0,56.

274. Oplagt Forfalskning.

275. Restaureret er foruden de allerede nævnte Details højre Underarm, venstre Fod og højre Underben. Dermod er højre Haand antik og holder den lille Serviet, med hvilken Efeberne aftørrede Oljen. Altsaa en ung Efeb, hvilende efter Legemsøvelserne!

276. Reinach: Repert. de Reliefs II 184,2. Sml. Gentagelsen, Compte-rendu de l' Academie des inscriptions et des belles lettres 1909 S. 619 og Tav. IV—VI.

277. Sml. for Foldebehandlingen og Udførelsen af højre Haand under Gevandtet med Chariterne paa Relieffet fra Tarhuna (Tripolis), nu i Ashmoleanmusæet, Annual of Brit. Sch. III Tav. XIV og S. 170. Sml. ogsaa Nymferne paa et Relief fra Pansgrotten paa Parnas, Ἐφημ. ἀρχ. 1905 S. 145 fig. 8 og paa et meget kendt Relief i Athen, Athen. Mitt. XXXVII 1912 Tav. 14.

278. Det eneste, der i dette Hoved tyder paa Isis, er de sirligt snoede Lokker; Isis bærer dem ofte og kaldes ἐυπλόκαμος. Men Elefanthovedet kendes ellers ikke blandt Isis' talrige Symboler. Det er da snarere et idealiseret Portræt af en ægyptisk Dronning, en af Ptolemaios Euergetes II's Hustruer (127—117 f. Kr.) Kleopatra d. II eller III (Catalogue of Coins of the Brit. Museum. The Ptolemies Tav. XXIII 10). Eller ogsaa er det ment som en Personifikation af Afrika, som Figuren paa en romersk Sarkofag viser (Bollettino d'Arte III 1909 S. 291 fig. 3 og S. 295).

279. Hovedet er et fortræffeligt Eksempel paa dreven moderne Forfalskning, navnlig hvad Patina angaar. Resten af Figuren er antik.

279—280. Det er Isispræstinder, ikke vel Isis selv. Sml. Reinach: Repert. de Reliefs II 354,3.

282. De tre vingede Figurer forneden er persiske Griffer (ikke Chimairer). Dekorationen af Fodstykket stemmer fuldkommen med den paa et lignende i Boston, Photogr. Baldwin Coolidge Nr. 8349. Sml. ogsaa med den pragtfulde Basis i Dresden, Br. Br. 150.

284. N. C. G. 84—86.

286. Giulio Rizzo: Sculture antiche del Palazzo Giustiniani. Rom. 1905. S. 69. Salis anser disse Karyatider for selvstændige romerske Kompositioner, kun med Benyttelse af gamle Motiver fra V Aarh. Arch. Jahrb. XXVIII 1913 S. 16 ff. Sml. Helbig: Führer[3] I S. 2.

288. N. C. G. 148. Sml. for Stil og Sagnkreds Arndt-Amelung 1162.

290. Om denne Type se Arndt i Festschrift für Overbeck S. 96 ff. og Tekst til A. B. 213—4.

292. Vor Statue viser en noget yngre, i stoflig Henseende videre udviklet Type end den bedst kendte, beslægtede, hvis bedste Eksemplar er Peplosstatuen i Ludovisisamlingen, Thermemusæet (Br. Br. 357. Helbig: Führer[3] II nr. 1287). Hovedet 293 er derimod af ældre, strængere Type og passer derfor heller ikke paa Torsoen 292. Sml. Br. Br. 261 og sammenfattende Th. Wiegand: 73. Winckelmannsprogramm. 1913. S. 14. Det er en Kvindefigur af denne Type, Aischylos (Perser v. 182 f.) fremmaner for Tilskuernes Øjne gennem Perserdronningens Tale som Symbolet paa det frie, uskuelige Hellas.

294. Sml. Th. Wiegand i 73. Winckelmannsprogramm. 1913.

295. Neaplergruppen afbildet Collignon: Sculpt. gr. II S. 663 fig. 348.

297—298. Sml. Arndt-Amelung 2048 m. Tekst.

301. Sml. Tilføjelse til Nr. 286. Afbildet i Giulio Rizzo: Sculture antiche del Palazzo Giustiniani S. 67.

302. Amelung i Ausonia III S. 111 fig. 16. Reinach: Rep. de la stat. III 126 nr. 5 og 7.

303. Arndt-Amelung 1187. Det er en ung Mand med Atletbind i Haaret, af Type nærmest beslægtet med Nr. 348, i Øjenbehandling med Nr. 61.

304. Br. Br. 663 (Lippold).

307. Dragt og Foldekast fuldkommen overensstemmende med Heratorsoen fra Efesus i Wien, Roschers Lexikon s. v. Hera S. 2114.

311. En god Kopi fra den tidlige Kejsertid af den lille Herkulanerinde (Br. Br. 18). Sml. Hekler i Münchener archäol. Studien dem Andenken Furtwänglers gewidmet S. 129.

313. Beslægtet med det skønne Kvindehoved fra Tegea (saakaldt Atalante). Sml. Dugas, Revue de l'Art ancien et moderne XXIX 1911 S. 13 ff.

319. Af dette Hoved, der er erhvervet i London, findes en Afstøbning paa Kunstakademiet (nr. 344), men da denne er indgaaet før 1878, angives intet om Hovedets Hjemsted i Jul. Langes Katalog. Nærmest beslægtet er det stærkt ødelagte Kvindehoved i Musæet i Taormina, Arndt-Amelung 573/4. En Videreudvikling i patetisk Retning er Maskehovedet, P. Gauckler: Musée de Cherchel Tav. VI 2.

321. N. C. G. Tekst S. 188 fig. 115. Muligt Hoved af en Mænade og vistnok græsk Original.

327. N. C. G. Tekst S. 144 fig. 83.

329. N. C. G. 121. Vistnok, med den svære Hals, Hovedet af en Sfinks.

330. Arndt i Zeitschrift des Münchener Altertumsvereins 1897 S. 1.

331. De bedst bevarede Eksemplarer af Typen i München (Br. Br. 394) og i kapitolinske Museum. I Smyrna fandtes i Oldtiden en Statue af en drukken Kælling, udført af den yngre Myron (Plin. Nat. hist. 36,33). Motivet er meget varieret i Terrakotter. (Sml. Winter: Figürl. Terrakotten II 468 nr. 9. Notizie degli scavi 1897 S. 24 fig. 2 og 1907 S. 526 fig. 45—46.)

333. Arndt-Amelung Tekst til 391/2. v. Salis, Arch. Jahrb. XXVIII 1913 S. 10 ff.

334. N. C. G. 135.

335. N. C. G. 112—3. Arndt-Amelung 183. Hovedet hører sandsynligvis ikke til. Det er en Fontænefigur, som Gennemboringen af Bugen viser, og den unge Kvinde holdt en Muslingeskal foran sit Skød. Særligt hyppige er Vandnymfer af denne Type i Nordafrikas Badeanlæg. Sml. Ballu et Cagnat: Musée de Timgad Tav. I 3, XIV og S. 13 og 37 f.

336. Sidste Behandling af Ledafiguren i Tekst til Br. Br. 648. Sml. Lechat, Revue des études anciennes XVI 1914 S. 277 ff. Ssts er Nr. 397 a omtalt.

337. Denne Dobbelthermes Ægthed er meget tvivlsom.

338. Tekst til Br. Br. 641/5 S. 17 Anm. 69.

339. Anf. St. Anm. 65.

340—341. Anf. St. Anm. 64.

345. Sporene af Ørenringe gør det sandsynligst, at Hovedet er kvindeligt.

346. Schrader, Oesterr. Jahresh. XIV 1911 S. 70 ff. og fig. 77—78, tror, at det er Pantarkes, den unge Knøs, Feidias elskede, og som sejrede i Olympia i 436 f. Kr. Lechat (Revue des études anciennes XV 1913 S. 139 f) bemærker med Rette, at Hovedets Stil viser hen til en noget ældre Tid og forkaster Forklaringen. Sml. ogsaa Arndt-Amelung 828/9 og 1094/6.

350. Sidste Litteratur om Narkissos-Typen i Arndt-Amelung 1442—3 (Bulle).

353. Forsvundet allerede før Indflytningen fra det gl. Glyptotek i Valby.

354 = Nr. **112**.

356. Over højre Skulder ligger Klædet. Reinach: Repert. de la stat. III 154,7.

357 og **358.** Amelung, Oesterr. Jahresh. XI 1908 S. 200 ff., fig. 80 og 82—83. De er der sammenstillede med Hovedet af Furtwänglers Athena Lemnia. Sml. Arndt-Amelung 808.

358. Forsvundet.

362. N. C. G. 100. Det er virkeligt trods den noget afvigende Øjenbehandling en Replik af Meleagerhovedet. Sml. 387.

364. N. C. G. 99.

365. Arndt-Amelung 1373—4.

369. Den unge Mand, vistnok en Satyr, skønt Ørerne ikke er spidse (Sml. Nr. 485), kysser ikke, men suger aabenbart Vin gennem et Rør.

370. Det er ikke nogen »ældre Mand«, men en Satyr; han har baade de smaa Haartotter og Fedtknuderne under Hagen, der er ejendommelige for disse Halvdyr. En forpint Satyr! Altsaa vel fra en Kampfremstilling ligesom den stilbeslægtede Nr. 486.

372. Sml. med den døende »Aleksander« i Florens, Br. Br. 264 og med Barbarhovedet i Bryssel, Furtwängler-Urlichs: Denkmäler gr. und röm. Skulptur[3] S. 152 fig. 49.

375. N. C. G. 145. Det er dog vist en Hermes, thi en sikker Hermes af lignende Type bærer en saadan Hue (Joszef Wollanka: Katalog over Antiksaml. i Budapest. 1912 Nr. 33.)

376. N. C. G. Tekst S. 212 fig. 127. Sml. Bulle i Tekst til Arndt-Amelung 1441 og Neugebauer: Studien über Skopas S. 61. Anm. 44.

384. N. C. G. Tekst S. 205 fig. 124—5. Den skønne, skægløse Maske overfor den gnavne gamles Maske er en Afledning af det oprindelige: Dionysos- modstillet Faunmaske. Sml. Schreiber: Hellenistische Reliefbilder Tav. 25, 51, 98—101. I Nr. 385 er det en rigtig Faunmaske.

387. Amelung: Vatik. Katalog II S. 33 ff. Furtwängler-Urlichs: Denkmäler gr. Skulpt.[3] S. 98 ff. og Tav. 32. Neugebauer: Studien über Skopas S. 60.

388. N. C. G. 110. Det er ikke Menelaos, men en lille Kopi af en græsk Kriger fra Pergamenerkongen Attalos' Kampgruppe. Bienkowski: Darstellung der Gallier in der Kunst. S. 18 fig. 23. Andre lignende Torsoer i Genf og Neapel. Sml. v. Salis: Altar von Pergamon S. 73. Arndt-Amelung 1884—5.

389. Sml. P. Wendland: Hellenistische und römische Kultur S. 187 ff. Mithras har gennem Solguden faaet Befaling til at dræbe Urtyren til Verdens Frelse. Han fælder den, og hans Hund staar parat til at gribe Sjælen og føre den til Himlen. Men ogsaa Mørkets Aander er paa Spil; en Skorpion forgifter dens Sæd og Slangen drikker dens Blod. — Plutark fortæller (Pompejus cap. XXIV), at Mithrasdyrkelsen i en særlig Grad blev fremmet af de kilikiske Sørøvere og, efter at de var slaaede ned, vedblev at brede sig i Romerriget.

390. Matz-Duhn III S. 248 nr. 4417. O. Jahn: Ueber die Entführung der Europa. S. 47. Mosaiket tilhører I Aarh. e. Kr. De fire Figurbilleder er løsrevne Dele af et oprindeligt Hele, et Maleri forestillende Europa

paa Zeustyren, omgivet af Havets Uhyrer. Denne Sønderdeling begynder netop i I Aarh.'s Mosaikkunst. De sirligt tynde Ranker tyder paa 1. Halvdel af Aarh. Det Ornament, der omgiver Midtbilledet, gengiver i »Skinrelief« en Række Konsoler, paa hvilke Billedets Ramme svævende hviler. Anbringelsen af et saa rigt smykket Mosaikgulv i et Impluvium, altsaa opr. under Vand er utænkelig; i Impluvier er selv i det mosaikglade Nordafrika kun simple Mønstre anvendte. I et Tablinum eller en anden stor Sal hører saadanne Mosaiker hjemme.

393. Sml. ogsaa med Hovedet i Residensen i München, Arndt-Amelung 946/7.

396. Nu udførligt behandlet af Amelung i Tekst til Arndt-Amelung 1993. Reinach: Rep. de la stat. III 119,8.

398. Med Hensyn til Figurens Proportioner, der er udførte med Henblik paa høj Opstilling, sml. Arndt-Amelung Tekst Serie I 2 S. 19, Nachtrag t. nr. 113.

Iøvrigt se Litt. under nr. 399.

399. Bulle: Der schöne Mensch[2] I Tav. 172. Furtwängler, Sitzungsber. der Bayr. Akad., phil. hist. Kl. 1907, II S. 207 ff. Sauer, Zeitschrift für bild. Kunst 1911 (XXII) S. 130 ff. E. Waldmann: Griechische Originale Afb. 87.

400. Fortrinligt beskrevet af Bulle i Br. Br. 649. Sml. Lechat, Revue des études anciennes XV 1913 S. 377 ff.

401. H. 0,45.

405. N. C. G. 75—76.

407. Sml. nu Collignon: Statues funéraires grecques S. 118 ff. C. tror, at vort Hoved endnu befinder sig i Palazzo Giustiniani. Det er afb. Giulio Rizzo: Sculture antiche del Palazzo Giustiniani S. 74 og fig. 18.

409. Wilamowitz-Moellendorff: Sappho und Simonides S.

105 ff. Hekler: Bildniskunst der Griechen und Römer Tav. 6 a. Øhmann: Porträttet i den grekiska plastiken S. 51. Lippold: Griechische Porträtstatuen S. 35 ff. Sml. Macchioro, Oesterr. Jahresh. XIV 1911 S. 93. Om Anakreons Portræt i Vasebilleder se Orsi, Monumenti dei Lincei XIX 1908 Tav. III og S. 102 ff. For Klædebonnets Skyld sml. Bulletino communale XXXVI 1908 S. 10 og Tav. I—III.

410. Sml. Arndt-Amelung 1655.

411. Lippold: Griech. Porträtstat. S. 52 Anm. 3. Det er den gamle Sophokles.

412. Bernoulli: Griech. Ikonographie I 137 nr. 7. Vort Hoved staar dog Sofokles' Type ret fjærnt og synes snarere ældre, beslægtet med et Hoved i Berlin, A. B. 545/6.

413. Arndt-Amelung 1980—1. Sml. Lippold anf. St. S. 50 Anm. 1 og Hekler: Bildniskunst S. XII.

414. Lippold anf. St. S. 51 f. Er ved en Fejltagelse afbildet i Billedtavler som Nr. 423 a; dette sidste Nummer eksisterer ikke.

415. Bernoulli: Griech. Ikon I 189 nr. 27. Kekulé: Bildnisse des Sokrates. Abhandl. der Berliner Akademie 1908. S. 52 f. og fig. 35—36. Busten gengiver den hyppigst forekommende Sokratestype.

416. Bernoulli anf. V. II 125 nr. 17.

417. Bernoulli anf. St. nr. 18.

418. Bernoulli anf. V. II 138 nr. 4.

419. Bernoulli anf. V. II 5 nr. 8. Største Højde af det bevarede 0,41, af hele Busten 0,54.

420. Sml. for denne Type, der er beslægtet med Khrysippos-portrættet, Hekler: Bildniskunst Tav. 115 a—b og Amelung: Vatik. Katalog I Tav. 77 nr. 598.

421. Det er Digteren Aischylos, denne Type gengiver, for-

modentligt efter den Original, Statsmanden Lykurg i 30-erne i IV Aarh. f. Kr. lod opstille i Dionysostheatret i Athen. Der kendes flere Gentagelser. Sml. A. B. 401—410 og Lippold: Griech. Porträtstatuen S. 65. I vor Kopi stemmer Pandelokkernes Form og skraa Fald, Overskæggets Form og Hageskæggets Deling og smaa Haarknuder foran Midten, samt Totalindtrykket overhovedet fuldkommen med de gode Repliker A. B. 403—6.

422. Det er et Portræt af Statsmanden og Taleren Hypereides, Demosthenes' Samtidige. Sml. Poulsen, Monum. Piot XXI 1913 S. 3 ff. og Tav. III. Det er i dette Portræt og ikke i Nr. 421, at Issen og Baghovedet mangler.

424. Arndt-Amelung 1191. Sml. A. B. 613/4, Buste af den samme Personlighed i kapitolinske Musæum.

429. Bernoulli: Griech. Ikon. II 113 nr. 17. Hekler: Bildniskunst S. XXV og Tav. 105—108. Lippold: Griech. Porträtstatuen S. 89 f. Sml. ogsaa Arndt-Amelung 1842/3.

430. Friederichs-Wolters 1306. Fr. Winter: Ueber die griech. Porträtkunst S. 14. Br. Br. 477. Bernoulli: Griech. Ikonogr. I S. 79. Lippold: Griech. Porträtstatuen S. 68 ff. og fig. 13. Hekler: Bildniskunst Tav. 109 a.

432. Bernoulli: Griech. Ikon. II 165 nr. 30. Sml. Hekler: Bildniskunst S. XXVI og Tav. 118 b—120.

434. Samme Mand i Berlin, Hekler: Bildniskunst Tav. 12 b og i Münchens Glyptotek (Nr. 303).

435. Hekler anf. V. Tav. 90. Sml. Tav. 91. I. Six har nyligt, Röm. Mitt. XXVII 1912 S. 72 ff., behandlet denne Type; hans Benævnelse: Timotheos, Konons Søn, der støtter sig paa Saml. med Møntbilleder, vil

ikke kunne finde Tiltro; Møntbillederne ligner absolut ikke. Sml. Lippold: Griech. Porträtstatuen S. 60 Anm. 2.

437. A. B. 643/4. Sml. A. B. 116—120 og 641—5.

438. Kekulé: Strategenköpfe. Abh. der Berl. Akad. 1910. S. 15 nr. G og Tav. I—II.

439. Arndt-Amelung 1195 t. h. Det er ikke nogen Strateg, men, som Hjælmformen viser, Hovedet af en attisk Kriger fra Parthenontiden.

440. Kekulé: Strategenköpfe S. 28 nr. S.

442. A. B. 578—80.

444. Reinach: Rep. de la stat. IV 359,3. Det er højre Arm, der har været afbrudt, venstre, der har støttet til Lansen.

445. N. C. G 142—3.

449. Sml. Guida (Ruesch) del Museo di Napoli nr. 1144 og fig. 69 og Hekler: Bildniskunst Tav. 71 a. Benævnelsen: Pyrrhos er urimelig.

450. A. B. 855—6. Restaurerede er Næse, Læber, Hage, Øren. Kongebind i Haaret. Typen minder om de syriske Konger.

452. Det er en sikker Juba. Sml. A. B. 863/4 med Tekst.

455. Hekler: Bildniskunst Tav. 122.

456. N. C. G. 141.

457. A. B. 837—8. Hovedet ligner forbløffende det flækkede paa en Portrætstatue fra Athene Polias' Tempel i Priene, nu i Britisk Musæum nr. 1152. Catal. of sculpt. II Tav. XXII.

460. Originalen tilhører vistnok Demosthenes' Tid. Sml. f. Eks. A. B. 157—8,

462 = 463 a.

464. A. B. 908. Tilhører Antoninertiden.

465. Banco-Sticotti nr. 22. Sml. Hovedet, der er fra Com-

modus' eller Septimius Severus' Tid, med de samtidige Barbartyper A. B. 797—799.

466. A. B. 795—796. Sml. baade med »Arminius«, kapitol. Musæum, A. B. 793—794 og med Neon i Madrid, A. B. 800. Den nære Tilknytning til en Gudetype lærer en Sammenligning med et Iakkhoshoved i Athen, Ἐφημ. ἀρχ. 1911 Tav. 3 fig. 4.

467. Ligheden med den omtalte Statue i Vatikanet (Bernoulli: Griech. Ikon. II Tav. XXX) er ikke tilstrækkeligt stor til at sikre Identiteten. Og denne Vatikanerstatues Indskrift er forfalsket (Studniczka: Bildnis des Aristoteles S. 7 m. Anm. 13). Benævnelsen: Aelius Aristides falder dermed bort. Sammenligningen med Buster i kapitol. Museum og Villa Albani (afb. Hekler: Bildniskunst Tav. 274 a—b) er rent forfejlet.

471. N. C. G. 114.

473. N. C. G. 147.

475. Den skønneste Replik er Torsoen i Paris, Br. Br. 126—7.

477. N. C. G. 111. Sml. W. Klein: Praxiteles S. 205 nr. 15.

479. N. C. G. 110. Figuren bærer Pardalis (Panterskind). Nebris er Raakalveskindet, som andre bakkiske Figurer bærer, f. Eks. Nr. 548.

480. Angaaende Typen sml. Klein: Praxiteles S. 212 ff. og Arndt-Amelung 1068.

481. N. C. G. 125 t. h.

482. N. C. G. 125 t. v.

483. N. C. G. 133—4. Baade Piniekransen og de spidse Øren viser, at det virkeligt er en Satyr, ikke en Hav- eller Vindgud, som Arndt mener. Fragmentet imellem Læberne kan meget vel være fra Dobbeltfløjten.

484. N. C. G. 139.

485. N. C. G. 140. Satyr uden Hale og spidse Øren.

486. Reinach: Rep. III (ikke II 2) 39,2. N. C. G. 140. v. Salis: Altar von Pergamon S. 77 f.

492. Reinach: Rep. de la stat. II 1 43,5. Fra Pozzuoli.

499. Sml. Br. Br. 137—8.

500. Sml. Vandguden paa Markussøjlen, Br. Br. 498. Sml. ogsaa den kolossale Havgud fra Baiae, i Vatikanet, Br. Br. 136 (Helbig: Führer[3] I 296).

503. N. C. G. 149.

512. Se Tekst til Arndt-Amelung 2061 Anm.

513. Burlington fine art Club: Exhibition of greek art. 1904. Tav. XL og S. 258 nr. 63.

514. Sml. Zeushovedet i Amelungs Eje, Bulle: Der schöne Mensch[2] I Tav. 228, der er mere fremskreden, mere i Feidias' Stil. Sml. ogsaa Hovedet i Athen, Athen. Mitt. XXXVIII 1913 S. 142 og Tav. VI.

515. Lokkerne og Skægget er stiliserede og helt anderledes end i Feidias' Zeus. Se Bulle anf. St. Tekst S. 496.

517. Revue arch. 1903, II S. 203 fig. 8. Af lignende Type en fragmenteret Zeusfigur fra Karthagos Odeion, nu i Bardomusæet (Musée Alaoui II Tav. XXIII 2 og Tekst nr. 921) og endnu mere en Zeusfigur fra Pergamon (Kgl. Museen zu Berlin: Altertümer von Pergamon VII 2 S. 185 og Beiblatt 27). Sml. ogsaa Broncen, Aus dem Berliner Museum Tav. VII.

518. Reinach: Repert de la stat. IV p. 1,5.

520. Br. Br. Tekst til 605 fig. 1. Vort Hoved ligner mest den vældige Zeusmaske i Neapel, Br. Br. 574 (Guida del Museo di Napoli S. 97 fig. 33). For Variationerne af denne Zeustype sml. Amelung: Führer der Florentiner Samml. S. 74 f. og Arndt-Amelung 1501/3 og Tekst til Br. Br. 605.

521. N. C. G. 169. Sml. hele Gruppen med det endnu

langt senere Portræt fra Afrodisias, Fr. Cumont: Musée du Cinquantenaire Nr. 41.

522. N. C. G. 161—2.

523. N. C. G. 167—8.

524. N. C. G. 163—4.

525. N. C. G. 165—6.

526. H. 0,10. Bulletino communale 1886 S. 319 nr. 7 og Tav. XI.

527. H. 0,18. Bulletino communale 1886 S. 320 nr. 13 og Tav. XII.

528. Arndt-Amelung 2019. Hekler: Bildniskunst der Griechen und Römer Tav. 129 a og S. XXXI.

531. Reinach: Rep. de la stat. III 77,6. Notizie degli scavi 1898 S. 291 fig. 3 og S. 292 nr. 3. A. Hekler i Münch. arch. Studien dem Andenken Furtwänglers gewidmet S. 153 og 241 fig. 15. Det er, ligesom i Nr. 535, Claudiustidens urolige Foldekast; desværre er Foldernes Rande delvis afbrudte, og Virkningen derved en Del svækket. Hovedet hører til og er absolut antikt; Ansigtet er noget overarbejdet, men Haarets og Nakkens Forvitring er paalidelig nok. Det er Livias Træk, og det stemmer godt med, at Claudius lod rejse Statuer af sin afdøde Bedstemoder (se Bernoulli: Röm. Ikon. II I S. 84). Den usædvanligt stærke Boring i Haaret minder om det Hoved fra Claudiustiden, der er paasat den kendte siddende »Agrippina« i Neapel (A. B. 713/4. Bernoulli anf. V. Tav. XXII).

532. Sml. Tekst til Arndt-Amelung 1801. Hekler: Münch. arch. Studien S. 181.

533. Reinach: Rep. de la stat. IV 363,2. Det paasatte Hoved er en Anakronisme, thi Figuren viser den trajanske Tids Teknik, Form- og Foldebehandling. Hekler:

Münch. arch. Studien S. 186 Anm. I. Sml. for Typen Reinach: Rep. de la stat. I 203 (422 nr. 744).

535. Sml. Hekler anf. St. S. 151 f og S. 240 fig. 13. Reinach: Repert de la stat. IV 142,1.

536. C. I. L. 4273 a. Sml. Bulletino communale di Roma XXXVIII 1910 S. 107 og Arndt-Amelung 2097 (for Foldekastet).

537. C. I. L. XIV 4274. Hekler: Münch. arch. Stud. S. 141 f. og 237 fig. 8. Sml. 4199 og Notizie degli scavi 1885 S. 319 og Helbig, Bullettino del Inst. 1885 S. 227. Sml. ogsaa for Kroppen Museo Torlonia Tav. XLVII 188.

540. Reinach: Rep. de la stat. IV 311,6.

541. Hekler, Münch. arch. Studien S. 220 Anm. 1. Det er ikke udelukket, at enkelte saadanne nøgne Kvindefigurer er Gravstatuer over afdøde Hustruer, rejste af forelskede Ægtemænd, der »i Kvide bliver ved at dyrke deres Legemer«. Sml. I. P. Jacobsen: Manes S. 120 og Gravrelieffet i Lateranet over Ulpia Epigone, Altmann: Röm. Grabaltäre der Kaiserzeit S. 58 fig. 50.

543. En af de bedste statuae loricatae (Panserstatuer) fra den romerske Kejsertid. Hovedet har været afbrudt, men hører sikkert til.

545. Hekler: Münch. arch. Studien S. 184. Sml. Reinach: Rep. de la stat. I 290 (552 nr. 1172 A).

546. Sml. Figuren i Neapel, Arndt-Amelung 502/3. For Persertrefoden ved Olympieion i Athen sml. Paus. I 18,8.

548. Furtwängler: Sammlung Somzée S. 44 f. og Tav. XXVIII—XXIX.

550. Det romerske Folk lod rejse en Statue af Lægen Antonius Musa, der havde helbredet Kejser Augustus; Statuen var af Bronce og Pendant til en Asklepios-

statue (Sueton. Aug. 59). Maaske er det dengang, hin asklepiosagtige Statuetype er skabt, som ogsaa vor Lægefigur viser.

551. Hekler: Münch. arch. Studien S. 186. Sml. Reinach: Rep. de la stat. I 171 (337 nr. 2491).

552. Röm. Mitt. XXVIII 1913 S. 311 og fig. 2. Hekler i Münch. arch. Studien S. 176 og 178 f. Hekler: Bildniskunst Tav. 289 a.

560. Arndt-Amelung 2027/8. »Et eminent Karakterbillede af en romersk Hallunk fra Republikens sidste Tiaar«.

565. Hekler: Bildniskunst Tav. 141. Sml. for Typen ogsaa Arndt-Amelung 1703.

569. Hekler: Bildniskunst Tav. 142 b.

570. Hekler anf. V. Tav. 143 a.

571. Sml. Hekler anf. V. Tav. 146 a. A. B. 299/300.

572a. Uægte og fjærnet fra Samlingen.

574. Hekler anf. V. Tav. 201 og S. XXXIII.

575. Sml. for Mundens Udtryk med Arndt-Amelung 1864.

576. Ikke fra Republikens, men fra Trajans Tid.

577. Hekler anf. V. Tav. 140.

578. Minder lidt om »Clytia« i britisk Museum, Bernoulli: Röm. Ikon. II I S. 222. Sml. Haarbehandlingen med Broncestatuettens af den lille Pige i Palazzo Grazioli i Rom, Br. Br. 540.

579. Hekler anf. V. Tav. 202 a.

584. Sml. Hekler anf. V. Tav. 203 b.

585. Collection Hoffman II Tav. XXV nr. 345.

587. Typen at sammenligne med H. Brising: Antik Konst i Nationalmuseet i Stockholm Tav. XLVIII.

588. Videnskabernes Selskabs Oversigt 1913 S. 423.

592. Stjaalet i 1910.

597. Hekler anf. V. Tav. 155 a. R. Delbrück: Antike Porträts Tav. 32 og S. XLIII Afb. 17.

599. A. B. 849—50.
601. Ligner ikke den saakaldte Brutus, der snarere er en af Agrippas Sønner. Studniczka, Arch. Anz. 1910 S. 534 og Festblatt zum Leipziger Winckelmannsfest 1909.
602. Hekler anf. V. Tav. 208 a og S. XXXIII. Tydningen som Servilia er uhjemlet. Thi 601 er i hvert Fald ikke Brutus.
604. Hekler anf. V. Tav. 208 b.
607. Hekler anf. V. Tav. 203 a.
608. Oesterr. Jahresh. XIV 1911 S. 262 fig. 154—5.
610. Hekler: Bildniskunst Tav. 166.
611. A. B. 245—6. Hals og Buste i Gibs.
613. Dette Hoved har aldrig forestillet Augustus. Alene Pandehaarets Fald er Bevis nok.
614. Hekler anf. V. Tav. 209. R. Delbrück: Antike Porträts Tav. 34.
619. Vil blive udførligt behandlet af Poulsen i Röm. Mitt. 1914. Det forestiller Antonia Major eller A. Minor.
624. Hekler anf. V. Tav. 179.
625. Hekler Tav. 178 b.
628. Studniczka mener, at dette Hoved, ligesom den lignende Buste i kapitolinske Musæum, Bernoulli: Röm. Ikon. II I Tav. XII, forestiller Germanicus' Søn Drusus, som Tiberius lod sulte ihjel i Paladsets Kælder. Suet. Tib. 54.
630. Hekler anf. V. Tav. 213. Furtwängler-Urlichs: Denkmäler[3] S. 178 fig. 63.
632. Hovedet i München, hvormed dette sammenlignes, afb. Hekler: Bildniskunst Tav. 216 a—b. Sml. ssts. S. XXXVII.
633. Hekler anf. V. Tav. 186.
635. Benævnelsen: Agrippina er usikker. Sml. for Frisuren A. B. 715 og Arndt-Amelung 1953 t. v.

636. Ligheden med Agrippinas Hoved paa Møntbilledet, Bernoulli: Röm. Ikon. II I Tav. XXXV 1, er overordentlig stor. Dette Hoved er da et af de sikreste Portrætter af denne Kejserinde, der findes.

637. Hekler: Bildniskunst Tav. 182 b og S. XXXV f. Studniczka, Arch. Anz. 1910 S. 533. Bankó, Oesterr. Jahreshefte XIV 1911 S. 264 fig. 158—9.

638. Benævnelsen Caligula er uholdbar.

639. C. I. L. XIV 4203. Hekler anf. V. Tav. 212 a. Fra Hage til Isse 0,22.

640. C. I. L. XIV 4272. Højden 1,83. Indskriften lyder:
L · ANINIO · L · F o. s. v.

641. C. I. L. XIV 4201. Notizie degli scavi 1885 S. 320. Helbig, Bullettiono del Inst. 1885 S. 236.

643. Hekler, Oesterr. Jahresh. XV 1912 S. 74 fig. 50—51.

646. Sikkert ung Jøde. Ligner noget den saakaldte Drusus i Neapel, Bernoulli: Röm. Ikon. II I Tav. VIII.

652. Delbrück: Antike Porträts Tav. 37.

655. Da hele Bryststykket i Louvrebusten af den samme Mand er fra Renæssancetiden, maa vor Buste være Udgangspunktet for Dateringen; men her viser Busteformen hen til den republikanske Tid, er i hvert Fald ældre end Galbas Regeringstid.

656. Vistnok moderne Forfalskning.

657. Sml. Hekler: Bildniskunst Tav. 238 a. I denne Kvinde er Arndt tilbøjelig til at se den virkelige Julia Titi.

658. Crowfoot, Journ. of hell. stud. XX 1900 S. 35 ff. og Tav. III. Hekler: Bildniskunst Tav. 221. Det tilhører efter sin Stil Trajans Tid ligesom Arndt-Amelung 1922/3.

659. Arndt-Amelung 1192. Forfalskning fra Renæssancetiden. Vil blive udførligt behandlet af Poulsen i Röm. Mitt. 1914.

661. Hekler anf. V. Tav. 239 a. Kaldes dér Domitia. Ligner virkeligt ogsaa den saakaldte Domitia, Bernoulli: Röm. Ikon. II 2 Tav. XXI. Julia Titi døde ikke af Skam, men i sin Skændsel. Suetons Domitian 22. Juvenal: Satirer II 32 f. Plinius' Breve IV 11.

662. Frisuren tilhører Overgangstiden fra Domitian til Trajan. Pauly-Wissowa VII 2 Sp. 2138.

663. Dette Hoved kunde godt fremstille samme Person som Nr. 657 og altsaa maaske virkeligt forestille Julia Titi, mens Nr. 661 og 662 er benævnede saaledes uden Grund.

665. Af Furtwängler med Rette betegnet som falsk.

670. Hekler: Bildniskunst der Griechen. und Römer Tav. 240 b.

681. A. B. 752.

701. Fundet ved Castel San Angelo.

705. A. B. 760. Drengen er vistnok for gammel til at forestille Annius Verus, der døde i 7 Aars Alderen. Benævnelsen er i hvert Fald usikker.

706. A. B. 901/2. Videnskabernes Selskabs Oversigt 1913 S. 425 Anm. 8. Busten, der er fortrinlig og vistnok af græsk Arbejde, ligner ikke Lucius Verus tilstrækkeligt.

709. Sml. A. B. 756/7, R. Delbrück: Antike Porträts T. 47 og Hekler: Bildniskunst Tav. 284 b. Der hersker nogen Vaklen, om man skal benævne dette Hoved Faustina d. Y. eller Lucilla.

710. A. B. 759. Hekler: Bildniskunst Tav. 286. Forestiller absolut ikke Lucilla, men er sagtens et samtidigt Privatportræt.

712. Sml. Frisuren med den endnu kunstigere i Arndt-Amelung 1859—60.

713. H. Brising: Antik Konst i Nationalmusæet i Stockholm

S. 123. Allerede i Aaret 180 e. Kr. havde Commodus faaet et spirende Skæg, beretter Herodian (I 7). Vort Portræt er altsaa tidligere.

717. A. B. 767—8. Bernoulli: Röm. Ikon. II 3 Tav. VI og S. 13. Furtwängler-Urlichs: Denkmäler S. 182 fig. 67. Hekler: Bildniskunst Tav. 287. Benævnelserne usikre; iøvrigt det bedste Kvindehoved fra denne sene Tid, der kendes. Angaaende Frisuren sml. Pauly-Wissowa VII 2 Sp. 2141 (Steininger).

719—720. Ringe Stykker og derfor ikke medtagne i Billedtavler.

724. Bernoulli: Röm. Ikon. II 3 S. 39 f. nr. 3 En sikker Julia Domna.

725. A. B. 656. Collection Hoffmann II Tav. XXVI nr. 348. Privatportræt, ikke Julia Domna. Angaaende den løse Paryks Forekomst i denne Tid sml. P. Gauckler, Comptes-rendus de l'Academie des inscriptions et des belles lettres 1910 S. 403 og Hekler: Bildniskunst S. XLIV.

726. Snarest Privatportræt. Sml. Bernoulli: Röm. Ikon. II 3 S. 96 f.

737. Haarsætningen er Julia Maesas. Sml 732 a.

739. Hekler: Bildniskunst Tav. 300.

740. H. 0,18.

742—43. Benævnelsen Julia Mammaea er usikker.

747. Absolut ikke Gordian, men Philippus Minor. Sml. Busten paa Kapitol, Hekler anf. V. Tav. 296 b.

750. Skægget er for kort, og Ansigtet ligner heller ikke Pupienus'. Sml. Bernoulli: Röm. Ikon. II 3 Tav. XXXVI og Hekler anf. V. Tav. 291 b.

751. Hekler: Bildniskunst Tav. 304. Benævnelsen: Tranquillina usikker.

755. Hekler: Bildniskunst Tav. 303.

757. Busten i Wien, Bernoulli anf. V. Tav. XLVII.

761. Collection Hoffmann II Tav. XXVII nr. 349.

765. Chr. Gram: Basedows Sygdom; Kbhvn's. Universitetsprogram 1911 S. 29 ff., fig. 3 og 5. Dette sygelige Hoved ligner Møntbilledet af Mariniana, Valerians Gemalinde, Bernoulli: Röm. Ikon II 3 Mønttav. V og S. 170. Samme Kvinde i et Hoved i Kasbahen i Sousse, Musée de Sousse Tav III 2.

789. Ligner ikke Florianus. Sml. Bernoulli: Röm. Ikon. II 3 S. 159 fig. 7, 160 og 187 og Møntt. VI 16. Snarere Trebonianus Gallus, Hekler anf. V. Tav. 294 b.

771. Hekler: Bildniskunst Tav. 305 b. Röm. Mitt. XXVI 1911 S. 242 ff. fig. 2 (Dehn). Det er saa stærkt flikket, at H. Koch med Rette betegner det som ikonografisk værdiløst, Antike Denkmäler III Tekst til Tav. 20—21 (S. 27).

773. Hekler: Bildniskunst Tav, 309 a. O. Wulff i Burgers Handbuch der Kunstwissenschaft: Altchristliche und byzantinische Kunst S. 157 fig. 153.

774. Hekler: Bildniskunst Tav. 308 b. Det er ikke Konstantin, men et Portræt fra III Aarh. af en berømt Mand, den samme der er fremstillet i et Hoved i Berlin, som man vist med Urette har benævnet Kejser Maximin. Aus dem Berliner Museum, Kekulé gewidmet, Tav. III (= Ludwig Curtius: Die antike Kunst S. 2 fig. 1).

775. Hekler anf. V. Tav. 309 b.

776. Robert: Antike Sarkophagreliefs II Tav. XIII og S. 33 nr. 24. N. C. G. Tekst S. 216 f. og Fig. 129.

777. N. C. G. 150. Sml. Romeren paa Laaget, der viser Trajantidens Frisure, med de ældre etruskiske og romerske hvilende Mænd (foruden Ekspl. i Helbigmusæet sml. Hekler: Bildniskunst Tav. 132 og en

Romer i Thermemusæet, Paribeni: Guida nr. 102). Bakkantinden, der ses fra Ryggen, at sammenligne med en Figur paa et Relieffragment i Madrid, Arndt-Amelung 1742 t. v. og med en paa en Sarkofag i Verona, S. Reinach: Repert. de Reliefs III 435,3.

778. N. C. G. 152. Studniczka: Zur Ara Pacis S. 40. Reinach: Repert. de Reliefs II 180,2.

779. Reliefbustens Haarsætning viser hen til 3. Aarh. e. Kr.

780. Stammer fra Museo Torlonia. Sml. Matz-Duhn II 2584. En ganske lignende Sarkofag, kun uden Portrætmedaillon, funden i Karthago og nu i Bardomusæet i Tunis.

782. N. C. G. 151. Reinach: Repert. de Reliefs II 180,1. Robert: Antike Sarkophagreliefs III II Tav. LXVIII og S. 260 med Bibliografi. Clermont-Ganneau: Recueil d'archéologie orientale I Tav. XIV—XV og S. 285. Gudinden t. h. er ikke Hera, men Leto; Kvindefiguren paa Laaget t. v. Thalia (ikke Melpomene).

783. N. C. G. 153. Reinach: Repert. de Reliefs II 182,2. Figuren foroven t. h. er den sørgende Helios, Budbringeren foran ham Hermes. De klagende Kvinder er Phaëtons Søstre, Heliaderne, den bekronede Kvinde bag Helios er Phaëtons Moder Klymene, der har drevet ham til at vove Forsøget at køre Solens Heste.

784. C. I. L. XIV 662. Robert: Die antiken Sarkophagreliefs III I Tav. XIV nr. 49. Reinach: Repert. de Reliefs II 182,1. Den i Matz-Duhn II S. 187 Nr. 2714 nævnede er ikke denne (Nr. 784), men en anden, der senere er forsvunden.

786. N. C. G. 154. Det er ikke Kejser Balbinus, men en Samtidig, der er Hovedfiguren. Sml. 786 a. Fortræffeligt er i denne Sarkofag Jagthundene af forskellige Racer karakteriserede. Mærk, at Hovedpersonen bærer lange Benklæder, og at en Urokse ligger fældet under

Løven. — Den lignende Sarkofag i Louvre hos Laborde: Monum. de la France I Tav. 102—3 og S. Reinach: Repert. de Reliefs II 302,1. — Disse Jagtsarkofager hænger formelt sammen med de romerske Kejseres Jagtrelieffer, som især Tilstedeværelsen af Virtus viser. Allerede Grækerne kendte Jagtsarkofager. Om Ledsagernes passive Rolle under disse Jagter ogsaa i det virkelige Liv vidner en Skildring i Arrians Anabasis (IV 13,2) af en af Aleksander den Stores Jagter.

787. H. Thiersch: Pharos S. 17. Sml. ssts. fig. 14, der findes i Thermemusæet i Rom, men af Thiersch urigtigt tildeles vor Samling. Sml. ogsaa Reinach: Repert. de Reliefs III 229,1. Skibenes Besætning er ikke Drenge, men fuldvoksne Mænd, nogle med Kindskæg, de fleste rynkede og med furede Pander.

789. De to hvilende Figurer er snarere Tellus og Okeanos. Om Amor- og Psychemotivet se Collignon: Essai sur les monuments grecs et romains relatifs au mythe de Psyche. Paris 1877.

790. Om selve Sarkofagtypen se Strzygowski: Orient oder Rom S. 45 ff. (især S. 52 f.) Om Bryllupssarkofager Altmann: Röm. Grabaltäre S. 204 og 233 f. og Bolletino d'Arte III 1909 S. 295 Anm. 7. Paa Mønter lige fra Hadrians til Gordianernes Tid finder vi Kejseren og Kejserinden forenede ved Haandslag, og under denne Fremstillings Indflydelse er vor Sarkofagtype skabt, der snart fremstiller Ægtefællerne under Vielsen, snart som her tagende Afsked før Døden. — Den skæggede Mand t. h. er af Filosoftype, med Posen i Rem over Skulderen og Bøger (Traktater) ved Fødderne; derfor er det ganske forkert at restaurere med Sværdhefte. Sml. Lippold: Griech. Porträtstatuen S. 86 Anm. 2 og Sarkofagen Museo Torlonia nr 424.

792. E. Küster: Die Schlange in der griech. Kunst und Religion S. 125 Anm. 6 kalder med Urette dette Hoved mandligt; det er et udpræget Bakkantindehoved.

795. H. 0,80. L. 0,79. Br. 0,42. Ephemeris epigraphica 9 p. 482 nr. 934. Br. Br. Tekst til Tav. 599 S. 13 fig. 11 (Hauser). Neugebauer: Studien über Skopas S. 17 og 65 ff. Reinach: Repert. de Reliefs II 181.

796. C. I. L. VI 16368. Om D. M. med Genitiv og om Manes overhovedet se I. P. Jacobsen: Manes. København 1914. S. 46. Om Forholdet mellem Bisættelse og Ligbrænding i Romertiden og om Aarsagen til, at Sarkofagerne gennemgaaende viser et senere Præg end Askeurnerne, se ssts. S. 72 ff.

797. C. I. L. VI 20667. Hunden forneden hører baade til de græske og romerske Gravrelieffers hyppige »Inventar«; ofte dræbtes Hunden ved Herskabets Død. Trimalchio ønsker i Petronius' Satire sin Skødehund afbildet ved Foden af sin Gravstatue. Sml. Altmann: Röm. Grabalt. S. 265. Det er sagtens den ægteskabelige Troskab, Hunden her symboliserer.

798. C. I. L. VI 6828. Samme Personer ssts. 6829.

799. (ved en Trykfejl 699). C. I. L. XIV 220. Dessau: Inscript. Lat. select. 2061. I sidste Linie af Indskr. læs: coniugis.

800. H. 1,70. P. Gusman: L'art décoratif de Rome I Tav. 106. — Læs i Indskriftens 2. Linie TERTIAE (ikke TETIAE). — Sml for Stilen et Relief fra Nimes, Reinach: Repert. de Reliefs II 231,2.

801. C. I. L. VI 22362. Læs. L. 3—4:

SEVIBV
S . . . .

vibus for vivus = levende.

802. C. I. L. VI 2166 cum addend. S. 3295. Dessau: Inscr. Lat. select. 4954. Indskriften maa læses:

D · M
CN · IVLI · PICENTIS · MIL · CO
XIIII · VRB? · TERENTIANI
ARESPICI · ORDINATO
FECIT
CN · IVLIVS · THEACENES
PATER · FILIO · PIISSIMO.

arespex er Medlem af Spaapræsternes (haruspices) Kollegium.

803. C. I L. XIV 896. L. 2 læs: C · VRTILI.

804. P. Gusman: L'art décoratif de Rome II Tav. 116. C. I. L. VI 24877. Indskriften maa læses:

M · POSTVMIVS · ZOSIMVS
FEC · COIVGI · CORNELIAE
PHILETE · ET POSTVMIAE
PHILETE · F · SVAE · ET POS
TVMIO · ZOSIMO · F · SVO
ET CORNELIAE · SVCESSAE
AVIAE · EORVM.

805. C. I. L. XIV 1770.

806. C. I. L. VI 15503.

808. Uægte.

809. C. I. L. VI 15543. L. 2 læs: SANCTAE.

810. C. I. L. VI 21319 og 21303 a. L. 4 paa Forsiden læs: LXIII og VIII. L. 9 paa Bagsiden læs: CONIVGI.

811. Sml. lignende Gravstene i Verona, S. Reinach: Repert. de Reliefs III 439,3 og i Bonn anf. V. II 53,2.

813. C. I. L. VI 7768. Stenhuggeren vil L. 3—4 vist skrive: PHILOCLI FRATRI. Men han er ikke stiv i Ortografien. — Sml. den græske Gravsten over en Gladiator, Cumont: Musée du Cinquantenaire Nr. 80.

817. Dette gaadefulde Relief, til hvilket der findes et Sidestykke i romersk Kunsthandel, er behandlet i Arndt-Amelung Tekst til 2006.

818. H. 0,83. Br. 0,82.

819. - 0,88. - 1,00.

820. - 0,88. - 0,99.

821. - 0,86. - 0,92.

822. - 0,86. - 1,05.

823. - 0,82. - 0,84.

824. Ephem. epigraph. 9 S. 396 nr. 651.

825. C. I. L. VI 1116 og XIV 128. Dessau: Inscr. Lat. select. 615. Caligati kaldes Medlemmerne af Bygningsingeniørernes Kollegium i Ostia, hvorfra Indskriften da sagtens stammer. Den kan dateres bestemt til Aar 285 e. Kr. Sidefladens tildels udviskede Indskrift, der er ældre end Diokletians Regering, lyder: Cura agentibus Cn. Sergio Mercurio, M. Licinio Privato, Ti. Claudio Sosipole magistris qq lustri XXIX.

826. C. I. L. VI 1714. Dessau: Inscr. Lat. select. 1271. Fra sidste Halvdel af IV Aarh. e. Kr. L. 4 læs: OLVBRI V C.

827. C. I. L. VI 1653. Fra Midten af IV Aarh. e. Kr.

828. Den lille Figur er Pan (ikke en Satyr).

829. Om saadanne Søjlesarkofager, der begynder paa Konstantin den Stores Tid, se v. Sybel: Christliche Antike II S. 187 f. Glyptotekets tilhører vist først det 5. Aarh. e. Kr.

830. Om Billederne af Johannes Evangelisten se Weis-Liebersdorf: Christus und Apostelbilder S. 121.

832. v. Sybel; Christliche Antike II fig. 6 og S. 113 f. Fr. Poulsen: Kristusbilledet i den første Kristentid S. 23 fig. 4. De Waal: Sarkophag des Bassus S. 21. Fra Porta Angelica. For Vindgudens Type sml. Arndt-

Amelung 1164/5 og Matz, Arch. Zeit. 1880 S. 18 ff. og Tav. 4.

833. Br. 0,58.

835. Er vistnok italiensk Provinsarbejde fra 14. Aarh. Bag Kristus ses tilhøjre Marterpælen og bag denne en vandret Bjælke, mod hvilken Lansen og Staven med Eddikesvampen er lænet, og paa hvilken Svøben og Tornekronen er ophængte.

837. N. C. G. 220. Reinach: Repert. de Reliefs II 184,4.

PALMYRASAMLINGEN.

Se nu herom Strzygowski: Orient oder Rom S 22—36 og N. C. G. 157—160. Endvidere: Fr. Cumont: Musée du Cinquantenaire S. 106 ff.

TERRAKOTTER OG BRONCER.

T. 1. Catalogue de vente de la Collection Julien Gréau: Terres cuites grecques. Paris 1891. Tav. VII 364.

T. 14. Anf. V. Tav. XXI bis. 304.

T. 15. Anf. V. Tav. XX 293.

T. 16. Anf. V. Tav. XIV 317.

T. 17. Anf. V. Tav. XIV 318.

T. 18. Anf. V. Tav. XV 280.

T. 20. Anf. V. Tav. XV 279.

T. **21**. Anf. V. Tav. XXII 310.

T. **26**. Anf. V. Tav. LVIII 1146. Lignende Type Pottier-Reinach: Myrina Tav. 16.

T. **27**. Anf. V. Tav. LVI 1120.

T. **28**. Anf. V. nr. 730 (= Fröhner: Terres cuites de la Collection Gréau Tav. 45).

T. **29**. Anf. V. nr. 673.

T. **30**. Anf. V. nr. 701 (= Fröhner: Terres cuites de la Collection Gréau Tav. 61).

T. **31**. Anf. V. nr. 731 (= Fröhner anf. V. Tav. 29 og 103).

T. **44**. Anf. V. Tav. LIV 964.

T. **45**. Anf. V. Tav. LXI 1168.

T. **49**. Læs for »holdes kun«: holder kun.

T. **137**. Sml. H. Winnefeld: Hellenistische Silberreliefs. Winckelmannsprogramm 1908. S. 18. Dragendorff i Bonner Jahrbücher 1895 S. 31. Om selve Vasegruppen se Catal. of Roman pottery of British Museum, Introduction S. XIII f.

T. **138—155** stammer fra Saulinis Samling i Rom, der hovedsageligt er dannet af Fund fra 70-erne og 80-erne i 19. Aarh. Sml. v. Rohden und Winnefeld: Architektonische römische Tonreliefs der Kaiserzeit. 1911. Indledning S. 9.

T. **138**. Rohden und Winnefeld Tav. X og S. 9. Sml. Roschers Lexikon s. v. Kureten S. 1624 f.

T. **139**. v. Rohden und Winnefeld anf. Værk S. 147. Heraklesfiguren er en Gentagelse af Statuen i Museo Chiaramonti, Helbig: Führer[3] I nr. 77. Amelung: Vatik. Katalog I Tav. 52 nr. 294. Om Terrakottarelieffer i Almindelighed v. Rohden, Arch. Anz. 1894 S. 37 ff. Vægbeklædninger af den Art holder sig helt ned i Kristendommens første Tider. Sml. Terra-

kottareliefferne fra kristne Basilikaer, Musée Alaoui I Tav. 37 ff. og II Tav. 98.

T. **140**. v. Rohden und Winnefeld anf. Værk Tav. CXL 2 og S. 157. Sml. S. Reinach: Repert. de Reliefs III 271,1

T. **141**. Af samme Prægning et lignende Relief i Wien, Oesterr. Jahresh. VI 1903 S. 16 ff. og Tav. II og i Berlin, v. Rohden und Winnefeld anf. Værk Tav. LXXXII og S. 145.

T. **142**. v. Rohden und Winnefeld anf. Værk S. 63. Sml. ssts. Tav. CXXV 2 i Britisk Museum, præget med samme Form.

T. **143**. Anf. Værk S. 68. Sml. Tav. CXXV 1 i Berlin, præget med samme Form.

T. **144**. Anf. Værk S. 68 fig. 138.

T. **145**. Synes at være moderne. Sml. anf. Værk S. 187.

T. **146**. Motivet er det mest yndede af alle paa disse Relieffer. Sml. anf. Værk S. 82 ff.

T. **147**. v. Rohden und Winnefeld anf. Værk Tav. CIV 2 og S. 72.

T. **149**. v. Rohden und Winnefeld anf. Værk S. 31 fig. 63.

T. **150—151**. v. Rohden und Winnefeld anf Værk Tav. XX 1 og S. 4.

Br. **1**. N. C. G. Tekst S. 195 fig. 123.

REGISTER TIL TILLÆGSKATALOGEN.

Epidauros fr. rep. st. rep. tid en votivstaty, huvud o. torso utarbetade särskilt; funnen i Asklepios helgedom; draften från 4 årh; bakåret fr. 5. årh (Polykleitos)

H. P. HANSEN sc.

KBHVN. - NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKIÆR)